ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἐπικὴν ποίησιν καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν καὶ μετὰ σχετικῶν περιλήψεων καὶ σημειώσεων.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ, ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ, ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΛΟΓΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ Α—Μ

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
12 — Ὁδὸς Στοᾶ τοῦ Διός — 12

17178
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγῖδα τῶν ἡμετέρων Καταστημάτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΟΙΗΣΙΝ

Ἡ ποίησις ὑποδιαιρεῖται κυρίως εἰς ἐπικήν, εἰς λυρικὴν καὶ εἰς δραματικήν. Καὶ ἡ μὲν ἐπικὴ ποίησις, λαμβάνουσα τὴν ὕλην αὐτῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου, δηλ. ἐκ τῆς φύσεως καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας, ἐκθέτει αὐτὰ κατὰ στίχους ἔχοντας ὡρισμένον μέτρον καὶ ρυθμόν, ἰδίᾳ δὲ κατὰ τὸν τύπον τοῦ δακτυλικοῦ ἑξαμέτρου, ἀλλ' ὡς πρὸς τὰς ἰδέας ἀκολουθεῖ τὰς πτήσεις τῆς φαντασίας, ἐπομένως δύναται καὶ νὰ ψευδολογῇ· ἀρκεῖ μόνον νὰ τέρπῃ· ἡ δὲ λυρικὴ ποίησις ἐκφράζει τὰ ἐσωτερικὰ τοῦ ποιητοῦ αἰσθήματα καὶ διανοήματα, καθὼς θρησκευτικά, πατριωτικά, ἐρωτικά, φιλικά, φιλοστοργίας, φιλανθρωπίας κτλ., ἀλλὰ καὶ αὐτὴ μὲ κανονικοὺς στίχους καὶ μὲ φαντασίαν· ἡ δὲ δραματικὴ ποίησις εἶναι κρᾶμα ἐπικῆς καὶ λυρικῆς ποιήσεως.

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΕΠΟΥΣ Ἡ ΕΠΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Ἡ ἐπικὴ ποίησις ἤρχισεν ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς μυθικοὺς (τοὺς πρὸ τοῦ 850 π. Χ.) χρόνους διὰ τοῦ Ὀρφέως καὶ ἄλλων μυθικῶν ποιητῶν, ἐτελειοποιήθη δ' ὑπὸ τοῦ ΟΜΗΡΟΥ, ὅστις ἀποτελεῖ καὶ τὴν ὑψίστην αὐτῆς βαθμίδα, διότι πάντες οἱ μεθ' Ὅμηρον ἐπικοὶ ποιηταὶ ὑπῆρξαν κατώτεροι αὐτοῦ. Τῷ ὄντι δὲ ὁ Ὅμηρος, ἂν καὶ ἔζησεν εἰς ἐποχήν, κατὰ τὴν ὁποίαν οὔτε γράμματα ἐν Ἑλλάδι πιθανῶς ὑπῆρξαν οὔτε καὶ μέγας πολιτισμός, κατώρθωσεν ὅμως διὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν κοινωνίαν καὶ νὰ διδάξῃ τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον καὶ δι' αὐτοῦ ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα τὰς ὑψίστας ἠθικὰς ἰδέας, καθὼς λ. χ. τὰς ἰδέας τῆς εὐσεβείας, τῆς φιλοπατρίας, τῆς φιλοξενίας, τῆς φιλίας, τῆς φιλοστοργίας, τῆς συζυγικῆς πίστεως, τῆς δικαιοσύνης καὶ ἄλλας.

Ὁ Ὅμηρος ἔζησε πιθανῶς περὶ τὸν 10ον αἰῶνα πρὸ Χριστοῦ καὶ κατήγετο ἐκ Σμύρνης ἢ Χίου, μολονότι καὶ ἄλλαι πόλεις

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκαυχῶντο ὅτι ἦτο ἰδικός των πολίτης. Ἐκ τῶν δύο δὲ γνησίων ποιημάτων τοῦ Ὁμήρου ἡ μὲν Ἰλιὰς πραγματεύεται τὰ γεγονότα 53 ἡμερῶν τοῦ δεκάτου ἔτους τοῦ πολέμου, δηλ. τὰ ἀπὸ τῆς ὀργῆς τοῦ Ἀχιλλέως κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἕνεκεν τῆς Βρισηΐδος μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἕκτορος, φονευθέντος ὑπὸ τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ δὲ Ὀδύσσεια πραγματεύεται τὰς περιπλανήσεις τοῦ Ὀδυσσέως ἀπὸ τῆς Τροίας μέχρι τῆς Ἰθάκης καὶ τὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του γενόμενον φόνον τῶν μνηστήρων τῆς Πηνελόπης ὑπ' αὐτοῦ.

Τὰ ὁμηρικὰ ἔπη κατὰ πᾶσαν πιθανότητα δὲν ἐγράφησαν, εἴτε διότι ἡ γραφὴ δὲν εἶχεν εἰσαχθῇ ἀκόμη εἰς Ἑλλάδα, ἐν ᾧ ὑπῆρχε παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς λαοῖς (Αἰγυπτίοις, Βαβυλωνίοις, Ἑβραίοις κλπ.), εἴτε διότι τὰ ἐν Ἑλλάδι μέσα τῆς γραφῆς ἦσαν ἀκόμη ἀτελῆ, ἀλλὰ μόνον ἐποιήθησαν καὶ ποιηθέντα μετεδόθησαν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα ἀνὰ τὸν Ἑλληνικὸν λαόν, ἕως ὅτου ὁ μὲν Πεισίστρατος διὰ πέντε λογίων τῆς ἐποχῆς του (τὸν 6ον αἰῶνα π. Χ.) κατέγραψεν αὐτὰ εἰς βιβλία καὶ ἔκτοτε ἐξεδίδοντο ὡς τοιαῦτα, οἱ δ' Ἀλεξανδρινοὶ γραμματικοὶ καὶ λόγιοι (Ἀρίσταρχος, Ζηνόδοτος, Ἀριστοφάνης, Βυζάντιος κλπ.) ἐσχολίασαν καὶ διήρεσαν αὐτὰ εἰς ραψῳδίας, κατόπιν δὲ ἐσχολίασαν αὐτὰ καὶ ἄλλοι, ὡς Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης. Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ δὲ γραμματικοὶ εἶναι καὶ οἱ ἐφευρέται τῆς μικρογραφίας (πρότερον μόνον τὰ κεφαλαῖα ἐχρησιμοποιοῦντο), τῶν τόνων καὶ τῶν πνευμάτων, τῆς γραμματικῆς, τοῦ συντακτικοῦ, τῶν σχολίων καὶ τῶν λεξικῶν, τὰ ὁποῖα πρότερον δὲν ὑπῆρχον.

Εἰς τὸν Ὅμηρον ἀπεδίδοντο καὶ ἄλλα ποιήματα (Ὁμηρικοὶ ὕμνοι εἰς διαφόρους θεούς, Βατραχομυομαχία, δηλ. μάχη μεταξὺ βατράχων καὶ μυῶν κατὰ παρῳδίαν τῆς Ἰλιάδος, Μαργίτης κλπ.), τῶν ὁποίων τινὰ σῴζονται, τὰ ὁποῖα ὅμως οἱ κριτικοὶ ἐκήρυξαν νόθα.

Τὸν Τρωϊκὸν μῦθον καὶ ἄλλοι ποιηταὶ ἐπραγματεύθησαν, ὧν τὰ ποιήματα, ἀναφερόμενα ἐν τῇ μυριοβίβλῳ τοῦ πατριάρχου Φωτίου, δὲν σῴζονται νῦν. Ταῦτα ἀπετέλουν τὸν λεγόμενον ἐπικὸν κύκλον καὶ ἦσαν τὰ Κύπρια ἔπη (τοῦ Στασίνου ἴσως) πραγματευόμενα τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῆς μή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νιδος τοῦ Ἀχιλλέως, ἡ Αἰθιοπὶς (τοῦ Ἀρκτίνου) καὶ ἡ Μικρὰ Ἰλιὰς (τοῦ αὐτοῦ) πραγματευόμενα τὰ μετὰ τὴν Ἰλιάδα μέχρι σχεδὸν τοῦ τέλους τοῦ πολέμου, ἡ Ἰλίου πέρσις (τοῦ Λεσχοῦ) σχετικὴ πρὸς τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας, οἱ Νόστοι (τοῦ Ἀγίου) διηγούμενοι τὰς ἐπανόδους πάντων τῶν ἡρώων, πλὴν τῆς τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἡ Τηλεγονία (Εὐγάμμου τοῦ Κυρηναίου) ἀσχολουμένη εἰς τὰς τελευταίας περιπετείας τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τῆς οἰκογενείας του.

Ὀλίγον μετὰ τὸν Ὅμηρον ἔζησεν ὁ ἐκ Βοιωτίας ἀρχηγὸς τοῦ διδακτικοῦ ἔπους Ἡσίοδος, τοῦ ὁποίου ἡ μὲν Θεογονία εἶναι αὐτὴ ἡ Ἑλληνικὴ μυθολογία καὶ ἡ κτίσις τοῦ κόσμου κατὰ τὰς ἰδέας τῶν Ἑλλήνων, τὰ δὲ Ἔργα καὶ Ἡμέραι περιέχουσι συμβουλάς τινας πρὸς τοὺς γεωργοὺς καὶ ποιμένας καὶ περὶ ἀπεφράδων ἡμερῶν.

Ἐκ τῶν μετὰ ταῦτα καὶ ἐπὶ τῆς ἱστορικῆς ἐποχῆς ἀκμασάντων ἐπικῶν ποιητῶν, οἵτινες ὅμως πάντες μιμοῦνται τὸν Ὅμηρον καὶ γράφουσιν, ὡς καὶ ἐκεῖνος, εἰς τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον, ὀνομαστότεροι εἶναι Ἀπολλώνιος ὁ Ῥόδιος γράψας τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν, ὁ Νῶννος γράψας Διονυσιακά, δηλ. τοὺς ἄθλους τοῦ Διονύσου, Κόϊντος ὁ Σμυρναῖος γράψας Θηβαϊκὰ (Οἰδίποδος κλπ.), Καλλίμαχος, Πείσανδρος καὶ ἄλλοι· ὁ δὲ Ναζιανζηνὸς Γρηγόριος εἰς ἐπικὴν ποίησιν μετέφρασε καὶ τὸ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγέλιον. Τὰ ἔργα ταῦτα πάντα σώζονται.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

ΣΗΜ. Ἐν τῇ μεταφράσει τῆς Ὀδυσσείας σημειοῦνται ἐν τῷ περιθωρίῳ οἱ ἀριθμοὶ τῶν στίχων ἑκάστης ῥαψῳδίας συμφώνως πρὸς τὸ πρωτότυπον κείμενον πρὸς εὐκολίαν τῶν θελόντων νὰ σχετίζωσι τὴν μετάφρασιν πρὸς τὸ κείμενον.

Ἐν τῇ μεταφράσει ταύτῃ γενομένῃ ἐπὶ τῇ βάσει καὶ ὅλων τῶν νεωτέρων φιλολογικῶν καὶ γλωσσολογικῶν ἐρευνῶν περὶ τῶν Ὁμηρικῶν ἐπῶν προσεπάθησα νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶ πολὺ ἀπὸ τοῦ λεκτικοῦ καὶ φραστικοῦ τοῦ Ὁμήρου, ὡς θὰ ἔπραττεν ὁ κάμνων παράφρασιν, διότι ἠθέλησα καὶ νὰ καταστήσω ἀκριβεστέρας τάς τε ἰδέας καὶ τὰς θαυμασίως γλωσσικὰς ἐκφράσεις τοῦ πανελληνίου ἀοιδοῦ καὶ νὰ καταδείξω εἰς τοὺς ἀπαισίους γλωσσοφθόρους μαλλιαρούς, ὅτι ἡ ἀθάνατος ἡμῶν γλῶσσα διασώζεται σχεδὸν ἀδιάφθορος ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου καὶ ὅτι πάμπολλαι λέξις (λ. χ. ἄνθρωπος, ἐγώ, ἔπειτα, ἔρχομαι, Θεός, βάλλω, κάμεω κλπ.) διατηροῦνται καὶ σήμερον καὶ παρὰ τῷ χυδαιοτέρῳ ὄχλῳ ἀμετάβλητοι ἀπὸ Ὁμήρου μέχρι σήμερον.

ΓΕΩΡ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑΝ

Ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ ἑπταετίαν ἐκρατεῖτο ἀναγκαστικῶς ἐντὸς τῆς μυθικῆς νήσου Ὠγυγίας ὑπὸ τῆς Νύμφης Καλυψοῦς, ἥτις τὸν μετεχειρίζετο ὡς σύζυγον, οἱ Ὀλύμπιοι Θεοὶ ἀπεφάσισαν τὴν ἐπάνοδόν του εἰς Ἰθάκην καὶ ἔστειλαν τὸν Ἑρμῆν, ἵνα διατάξῃ τὴν Καλυψὼ νὰ τὸν ἀφήσῃ ἐλεύθερον· πράγματι τῇ βοηθείᾳ ἐκείνης ὁ Ὀδυσσεὺς κατεσκεύασε πλοιάριον καὶ ἔφυγεν, ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν, ὁ ἑκάστοτε καταδιώκων αὐτόν, τὸν περιέπλεξεν εἰς τρικυμίας καὶ κατέστρεψε τὸ πλοιάριόν του καὶ μετὰ μεγάλας δυσχερείας τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς Καλυψοῦς φυγῆς ἐσώθη γυμνὸς εἰς τὴν νῆσον τῶν Φαιάκων· ἐκεῖ τῇ βοηθείᾳ τῆς ἀδιακόπως προστατευούσης αὐτὸν Ἀθηνᾶς ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου Ναυσικᾶ τὸν ὡδήγησεν εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὅπου πολὺ τὸν περιεποιήθησαν οἱ Φαίακες. Συγχρόνως ὁ υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως Τηλέμαχος, τῇ συμβουλῇ καὶ συνοδείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς, μετέβη εἰς Πύλον παρὰ τῷ Νέστορι καὶ εἰς Σπάρτην παρὰ τῷ Μενελάῳ, ἵνα μάθῃ τι περὶ τοῦ πατρός του, ἐν ᾧ ἐν Ἰθάκῃ πολυάριθμοι νέοι, ζητοῦντες εἰς γάμον τὴν σύζυγον τοῦ Ὀδυσσέως Πηνελόπην καὶ μὴ δεχομένην αὐτοὺς ὡς μνηστῆρας, κατεστρωγον ὀναιδῶς καὶ κατέστρεφον τὴν περιουσίαν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἡτοίμαζον ἐνέδραν, ὅπως φονεύσωσι τὸν Τηλέμαχον ἐπανερχόμενον ἐκ Πελοποννήσου.

Ἐν τῇ νήσῳ τῶν Φαιάκων φιλοξενούμενος μεγαλοπρεπῶς ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ παρακληθεὶς διηγεῖται τὰ παθήματα καὶ τὰς περιπετείας αὐτοῦ τὰς ἐπὶ δεκαετίαν, ἀφ' ἧς δηλ. ἔφυγεν ἐκ Τροίας μέχρι τῆς εἰς τοὺς Φαίακας ἀφίξεώς του· διηγεῖται λοιπὸν ἐν λεπτομερείᾳ πῶς ἀπὸ τῆς Τροίας πλανηθεὶς μετέβη εἰς τοὺς Κίκονας, εἰς τοὺς Λωτοφάγους, εἰς τοὺς Κύκλωπας, ὅπου διὰ δόλου ἐφόνευσε τὸν κακοῦργον Κύκλωπα Πολύφημον, υἱὸν τοῦ Ποσειδῶ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νος, οὗ ἕνεκα ὁ Ποσειδῶν ἀγρίως τὸν κατεδίωκε κατόπιν, πῶς κατόπιν ἔφθασε μετὰ τῶν ἀνθρώπων του εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰόλου καὶ εἰς τοὺς Λαιστρυγόνας κατόπιν καὶ εἶτα εἰς τὴν νῆσον τῆς Νύμφης Κίρκης καὶ πῶς κατόπιν κατέβη ζῶν εἰς τὸν Ἅδην, ὅπου εἶδε πολλοὺς γνωστούς του, καὶ πῶς κατόπιν διῆλθε τας Σειρῆνας, τὴν Σκύλλαν, τὴν Χάρυβδιν καὶ τὴν νῆσον τοῦ Ἡλίου, ὅπου οἱ σύντροφοί του κατέφαγον τοὺς βοῦς τοῦ θεοῦ, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς, ἡ ὁποία τὸν ἐκράτει ἐπὶ 7 ἔτη.

Οἱ Φαίακες μὲ πολλὰ δῶρα καὶ μὲ ταχὺ πλοῖον ἔστειλαν τέλος ἀσφαλῆ τὸν Ὀδυσσέα εἰς Ἰθάκην· ἀλλ' ἐκεῖ ἀποβιβασθεὶς εἰς ἐξωτικά του κτήματα ἔμαθε παρὰ τοῦ πιστοῦ του χοιροβοσκοῦ Εὐμαίου τὰ λυπηρὰ τοῦ οἴκου του καὶ συγχρόνως συναντᾶται μετὰ τοῦ ἐπανελθόντος ἐκ Πελοποννήσου Τηλεμάχου διαφυγόντος τὴν ἐνέδραν τῶν μνηστήρων. Συνεννοοῦνται κατόπιν Ὀδυσσεὺς καὶ Τηλέμαχος καὶ Εὔμαιος περὶ τῶν πρακτέων καὶ ὁ μὲν Τηλέμαχος ἐπανέρχεται εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης, χωρὶς νὰ γνωσθῇ τι εἰς οὐδένα περὶ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ὀδυσσέως, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς εἰσέρχεται εἰς τὸν οἶκόν του ὡς ἐπαίτης καὶ περιφρονούμενος καὶ κτυπούμενος ὑπὸ τῶν μνηστήρων βλέπει τὰ ἐν τῷ οἴκῳ του τελούμενα ἔργα καὶ ἀναγνωρίζει τὴν πρὸς αὐτὸν τηρηθεῖσαν πίστιν τῆς Πηνελόπης, μὲ τὴν ὁποίαν συναντᾶται καὶ συνομιλεῖ ὡς ἄγνωστος, χωρὶς αὕτη νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ.

Ἐπὶ τέλους ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ τοῦ Τηλεμάχου καὶ Εὐμαίου καταλλήλως παρασκευασθέντες καὶ ἐνεδρευτικῶς κατορθώνουσι νὰ ἐξολοθρεύσωσι φονεύοντες πάντας τοὺς μνηστῆρας, ὅτε ἀναγνωρίζει πλέον αὐτὸν καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ γίνονται σπονδαὶ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἐπὶ τῷ φόνῳ τῶν μνηστήρων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ ΡΑΨΩΔΙΑ Α.

Συνέλευσις τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν. Συμβουλαὶ τῆς Ἀθηνᾶς πρὸς τὸν Τηλέμαχον.

Περίληψις τοῦ Α. Μετὰ τὴν παράκλησιν τοῦ ποιητοῦ πρὸς τὴν Μοῦσαν (Καλλιόπην, θεὰν τῆς ἐπικῆς ποιήσεως, ὅπως τὸν ἐμπνεύσῃ, ἐκθέτει ὁ Ὅμηρος ὅτι ἐν συμβουλίῳ τῶν θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ ἀπόντος τοῦ Ποσειδῶνος, τοῦ μισοῦντος τὸν Ὀδυσσέα, οἱ θεοὶ κατ' εἰσήγησιν τῆς Ἀθηνᾶς ἀπεφάσισαν τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσέως εἰς Ἰθάκην καὶ πρὸς τοῦτο ἐσκέφθησαν νὰ στείλουν τὸν Ἑρμῆν εἰς τὴν Νύμφην Καλυψώ, ἵνα ἀφήσῃ πλέον τὸν Ὀδυσσέα ἐλεύθερον νὰ φύγῃ. Τούτου δὲ ἀπαφεισθέντος, ἡ Ἀθηνᾶ ὑπὸ μορφὴν τοῦ Μέντου, ἡγεμόνος τῶν Ταφίων, μετέβη εἰς Ἰθάκην καὶ συνεβούλευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσέως Τηλέμαχον, ἵνα μεταβῇ εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην καὶ πληροφορηθῇ κάτι διὰ τὸν πατέρα του· φυγούσης δὲ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξ Ἰθάκης, ὁ Τηλέμαχος ἐπιπλήξας τοὺς ἀναιδῶς συμποσιάζοντας πολυπληθεῖς μνηστῆρας τῆς μητρός του Πηνελόπης καὶ κατατρώγοντας τὴν πατρικήν του περιουσίαν, ἐσκέπτετο δὲ πλέον σοβαρῶς μετὰ τὴν ἑσπέραν καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ συμποσίου τοὺς πρὸς αὐτὸν λόγους τῆς Ἀθηνᾶς).

Λέγε εἰς ἐμὲ (ἔμπνευσόν με νὰ λέγω), Μοῦσα, τὸν πολυμήχανον ἄνδρα (τὸν Ὀδυσσέα), ὅστις λίαν πολλὰς περιπλανήσεις περιεπλανήθη, ἀφοῦ ἐκυρίευσε τὴν ἱερὰν (κτισθεῖσαν ὑπὸ θεῶν Ποσειδῶνος καὶ Ἀπόλλωνος) πόλιν τῆς Τροίας, πολλῶν δ' ἀνθρώπων εἶδε τὰς πόλεις καὶ ἐγνώρισε τὴν σκέψιν· πολλὰς δ' αὐτὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βέβαια ἔπαθε θλίψεις εἰς τὴν ψυχήν του κατὰ τὴν θάλασσαν,
διότι ἤθελε νὰ σώζῃ καὶ τὴν ζωήν του καὶ τὴν εἰς τὴν πατρίδα
(Ἰθάκην) ἐπιστροφὴν τῶν συντρόφων του. Ἀλλ' οὐδὲ τοιουτο-
τρόπως ἔσωσε τοὺς συντρόφους του, ἂν καὶ τὸ ἐπεθύμει· διότι
αὐτοὶ ἐχάθησαν ἀπὸ τὰς ἰδίας των ἀνοησίας, οἱ ἀνόητοι, οἱ ὁποῖοι
κατέτρωγον (ἀσεβῶς) τὰς βοῦς τοῦ Ὑπερίονος θεοῦ Ἡλίου· αὐ-
τὸς ὅμως ἀφήρεσεν ἀπ' αὐτοὺς τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς των
εἰς τὴν πατρίδα. Ἐκ τούτων ἐξ οἱουδήποτε μέρους βεβαίως, θεὰ
θύγατερ τοῦ Διός (αἱ Μοῦσαι ἦσαν θυγατέρες τοῦ Διὸς καὶ τῆς
Μνημοσύνης), εἰπὲ καὶ εἰς ἡμᾶς.

[Ἀπ' ἐδῶ ἀρχίζει ἡ διήγησις κατ' ἔμπνευσιν τῆς Μούσης].

Τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι (ἥρωες τοῦ Τρωϊκοῦ πολέμου), ὅσοι
διέφυγον τὸν φοβερὸν ὄλεθρον, εὑρίσκοντο εἰς τὴν πατρίδα των,
ἀφοῦ εἶχον ἀποφύγει (πλέον) καὶ τὸν πόλεμον καὶ τὴν θάλασσαν·
αὐτὸν ὅμως μόνον (τὸν Ὀδυσσέα) σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντα καὶ τὴν
εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον καὶ τὴν σύζυγόν του (Πηνελόπην)
ἠμπόδιζεν ἡ σεβαστὴ Νύμφη Καλυψώ, ἡ θεία μεταξὺ τῶν θεαι-
νῶν, εἰς τὰ γλαφυρά της σπήλαια, διότι ἐπεθύμει νὰ εἶναι σύζυ-
γός της. Ἀλλ' ὅτε πλέον μὲ τὴν περιστροφὴν τῶν ἐτῶν ἦλθε καὶ
τὸ ἔτος (τὸ δέκατον ἔτος μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας), κατὰ
τὸ ὁποῖον οἱ θεοὶ προώρισαν εἰς αὐτὸν νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἰ-
κόν του εἰς Ἰθάκην, καὶ τότε δὲν ἦτο ἀπηλλαγμένος βασανιστι-
κῶν ἀγώνων καὶ μεταξὺ τῶν ἀγαπητῶν του. Οἱ θεοὶ ὅμως ὅλοι
τὸν εὐσπλαγχνίζοντο ἐκτὸς τοῦ Ποσειδῶνος· αὐτὸς ὅμως (ὁ Πο-
σειδῶν) ἀκαταπαύστως ὠργίζετο ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως
πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν χώραν του.

Ἀλλ' ὁ μὲν Ποσειδῶν ἐταξείδευεν εἰς τοὺς Αἰθίοπας τοὺς
μακρὰν κατοικοῦντας, εἰς τοὺς Αἰθίοπας, οἱ ὁποῖοι, ἔσχατον (κα-
τοικοῦντες εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς γῆς) ἐκ τῶν ἀνθρώπων, εἶναι εἰς
δύο μοιρασμένοι, ἄλλοι μὲν εἰς τὴν χώραν τοῦ δύοντος Ἡλίου,
ἄλλοι δ' εἰς τὴν τοῦ ἀνατέλλοντος (Ἡλίου), διὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴν
μεγάλην θυσίαν ταύρων καὶ κριῶν. Ἐκεῖ (ἐν Αἰθιοπίᾳ) λοιπὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτὸς βεβαίως (ὁ Ποσειδῶν) εὐχαριστεῖτο παρακαθήμενος εἰς τὴν (ἐκ τῶν θυσιῶν) εὐωχίαν· οἱ δ' ἄλλοι θεοὶ ἦσαν πλέον συνηθροισμένοι ἐντὸς τῶν μεγάρων τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Εἰς αὐτοὺς δ' ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων ὁ πατὴρ καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν (ὁ Ζεύς)· διότι ἐνεθυμήθη εἰς τὴν ψυχήν του τὸν εὐγενῆ Αἴγισθον, τὸν ὁποῖον, ὡς γνωστόν, ἐφόνευσεν ὁ μακρὰν ἐξακουστὸς υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστης (ἐπειδὴ ὁ Αἴγισθος καὶ ἡ Κλυταιμνήστρα ἐφόνευσαν τὸν μόλις ἐπανελθόντα ἐκ Τροίας Ἀγαμέμνονα, σύζυγον τῆς Κλυταιμνήστρας, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος Ὀρέστης ἀνδρωθεὶς ἐφόνευσε πρὸς ἐκδίκησιν καὶ τὴν μητέρα του Κλυταιμνήστραν καὶ τὸν ἐραστήν της Αἴγισθον)· αὐτὸν οὗτος δὰ (ὁ Ζεὺς) ἐνθυμηθεὶς ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀθανάτους (θεοὺς) τοὺς ἑξῆς λόγους· «ὦ ἀλλοίμονον, πόσον (ἀτόπως) βεβαίως, ὡς γνωστόν, οἱ ἄνθρωποι κατηγοροῦσι τοὺς θεούς· διότι διϊσχυρίζονται ὅτι τὰ κακὰ προέρχονται ἀπὸ ἡμᾶς (τοὺς θεούς), αὐτοὶ ὅμως καὶ οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὰς ἀνοησίας των ἔχουν δυστυχίας πέραν τῆς μοίρας των (χωρὶς νὰ εἶναι εἰς αὐτοὺς μοιραῖαι αἱ δυστυχίαι), καθὼς καὶ τόρα ὁ Αἴγισθος ἐναντίον τῆς μοίρας του ἐνυμφεύθη τὴν νόμιμον σύζυγον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως (τοῦ Ἀγαμέμνονος), αὐτὸν δ' ἐπανελθόντα εἰς τὴν πατρίδα (ἐκ Τροίας εἰς Μυκήνας) ἐφόνευσεν, ἂν καὶ ἐγνώριζε τὸν φοβερὸν διὰ τὸν ἑαυτόν του ὄλεθρον (ὁ Αἴγισθος), διότι προείπομεν εἰς αὐτὸν ἡμεῖς, ἀφοῦ ἐστείλαμεν τὸν Ἑρμῆν τὸν ὀξυδερκῆ τον διὰ τοῦ φωτὸς φρενεύοντα, μήτε αὐτὸν (τὸν Ἀγαμέμνονα) νὰ φονεύῃ (ὁ Αἴγισθος) μήτε τὴν σύζυγόν του νὰ νυμφεύηται· διότι θὰ ἐπέλθῃ (κατ' αὐτοῦ) ἡ ἐκδίκησις τοῦ Ὀρέστου τοῦ ἐγγόνου τοῦ Ἀτρέως, ὅταν γένῃ ἔφηβος καὶ ἐπιποθήσῃ τὴν πατρίδα του. Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἑρμῆς· ἀλλὰ δὲν μετέπεισε τὰς σκέψεις τοῦ Αἰγίσθου, ὃν καὶ καλὰ δι' αὐτὸν ἐσκέπτετο· τόρα ὅμως ὅλα ὁμοῦ τὰ ἐπλήρωσεν (ὁ Αἴγισθος)».

Πρὸς αὐτὸν (τὸν Δία) δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ λαμπρόφθαλμος (ἡ γαλανόφθαλμος) θεὰ Ἀθηνᾶ· «ὦ ἰδικέ μας πάτερ υἱὲ τοῦ Κρόνου, ὑπέρτατε τῶν κυριάρχων, ἐκεῖνος βεβαίως (ὁ Αἴγισθος) κεῖται νεκρὸς καὶ μὲ παραπολὺ ἁρμόζοντα εἰς αὐτὸν ὄλεθρον· τοιου-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοτρόπως εἴθε νὰ καταστραφῇ καὶ ἄλλος, ὁ ὁποῖος τοιαῦτα (ὅμοια) ἤθελε πράττει· ἀλλὰ μοῦ καίεται ἡ καρδία διὰ τὸν συνετὸν Ὀδυσσέα, τὸν δυστυχῆ, ὁ ὁποῖος πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν του παθήματα ὑποφέρει ἐντὸς νήσου περικλειομένης ὑπὸ μεγάλου πελάγους, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὀμφαλὸς (κέντρον) μεγάλης θαλάσσης, νῆσος γεμάτη ἀπὸ δένδρα, ἐντὸς δ' αὐτῆς κατοικεῖ εἰς τὰ ἀ'άκτορά της θεά, θυγάτηρ τοῦ κακοβούλου Ἄτλαντος, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰ βάθη ὁλοκλήρου τῆς θαλάσσης καὶ κρατεῖ ὁ ἴδιος μακροὺς κίονας, οἱ ὁποῖοι κρατοῦσι χωριστὰ καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανόν. Τούτου ἡ θυγάτηρ (Καλυψὼ) τὸν δυστυχῆ (Ὀδυσσέα) κλαίοντα διαρκῶς κατακρατεῖ, πάντοτε δὲ μὲ μαλακοὺς καὶ γλυκεῖς λόγους καταθέλγει, διὰ νὰ λησμονήσῃ τὴν Ἰθάκην· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς, ἐπειδὴ ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ ἔστω καὶ καπνὸν ἀνυψούμενον ἐκ τῆς ἰδικῆς του πατρίδος, προτιμᾷ ν' ἀποθάνῃ (παρὰ νὰ μένῃ ἐκεῖ). Καὶ δὲν συγκινεῖται λοιπὸν ἡ ἀγαπητή σου καρδία, Ὀλύμπιε! Δέν σε εὐχαρίστει λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς πλησίον τῶν πλοίων τῶν Ἀργείων (Ἑλλήνων) προσφέρων θυσίας ἐντὸς τῆς ἐκτεταμένης Τροίας; διὰ τί λοιπὸν τόσον πολὺ ἐναντίον αὐτοῦ ὠργίσθης, ὦ Ζεῦ;

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας διευθύνων Ζεύς· «Τέκνον ἰδικόν μου, ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων σου; πῶς ἔπειτα ἐγὼ δύναμαι νὰ λησμονήσω τὸν θεῖον Ὀδυσσέα, ὁ ὁποῖος ὑπέρτερος μὲν τῶν ἀνθρώπων εἶναι κατὰ τὸν νοῦν, ἀφθόνους δὲ θυσίας εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς προσέφερεν, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν. Ἀλλ' ὁ συγκρατῶν τὴν γῆν Ποσειδῶν πάντοτε εἶναι ὠργισμένος (ἐναντίον του) ἕνεκα τοῦ Κύκλωπος, τὸν ὁποῖον (Κύκλωπα) ἐστέρησε τοῦ ὀφθαλμοῦ του, δηλ. τὸν ἰσόθεον Πολύφημον, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις εἶναι μεγίστη μεταξὺ ὅλων τῶν Κυκλώπων. Ἐγέννησε δ' αὐτὸν (τὸν Πολύφημον) ἡ Νύμφη (κατωτέρα θεότης) Θόωσα, θυγάτηρ τοῦ Φόρκυνος τοῦ δεσπόζοντος ἐπὶ τῆς ἀκαταβλήτου θαλάσσης, ἀφοῦ συνεκοιμήθη μετὰ τοῦ Ποσειδῶνος ἐντὸς γλαφυρῶν σπηλαίων. Ἕνεκα τούτου λοιπὸν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν οὐδόλως φονεύει τὸν Ὀδυσσέα, ἀλλὰ τὸν περιπλανᾷ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μακρὰν τῆς πατρικῆς γῆς. Ἀλλ' ἐλᾶτε ἡμεῖς αὐτοὶ ἐδῶ ὅλοι ἂς σκεπτώμεθα σοβαρῶς διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδόν του, ἵνα ἐπανέλθῃ· ὁ δὲ Ποσειδῶν θὰ παραμελήσῃ τὴν ὀργήν του· διότι οὐδόλως βέβαια θὰ δυνηθῇ ἀντιθέτως πρὸς ὅλους τοὺς ἀθανάτους θεοὺς καὶ ἐναντίον τῆς θελήσεως αὐτῶν μόνος νὰ φιλονικῇ πρὸς αὐτούς.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Ὦ ἰδικέ μας πάτερ υἱὲ τοῦ Κρόνου, ὑπέρτατε τῶν κυριάρχων, ἐὰν βεβαίως τοῦτο τόρα εἶναι ἀρεστὸν εἰς τοὺς μακαρίους θεούς, τὸ νὰ ἐπιστρέψῃ δηλ. ὁ πολὺ συνετὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν ἰδικόν του οἶκον, κατόπιν τούτου ἀφ' ἑνὸς μὲν ἂς στέλλωμεν εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν (τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς) τὸν Ἑρμῆν τὸν διαθέτην δώρων καὶ φονεύοντα διὰ τοῦ φωτός, διὰ νὰ εἴπῃ τάχιστα εἰς τὴν καλλιπλόκαμον Νύμφην (Καλυψὼ) τὴν ἀμετάκλητον ἀπόφασιν (ἡμῶν), διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον τοῦ ταλαιπωρουμένου Ὀδυσσέως, ἵνα ἐπανέλθῃ· ἀφ' ἑτέρου δ' ἐγὼ θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν Ἰθάκην, ἵνα τὸν υἱὸν αὐτοῦ περισσότερον παρακινήσω καὶ θάρρος εἰς τὰς φρένας αὐτοῦ θέσω, ὥστε, ἀφοῦ καλέσῃ εἰς συνέλευσιν τοὺς μακρὰν κόμην ἔχοντας Ἀχαιοὺς (τοὺς πολίτας τῆς Ἰθάκης), ν' ἀπαγορεύσῃ (τὰ ὕργια) εἰς ὅλους τοὺς μνηστῆρας (τῆς Πηνελόπης), οἱ ὁποῖοι πάντοτε σφάζουσιν ἀφειδώνως τὰ πρόβατα αὐτοῦ καὶ τοὺς στρέφοντας ἑλικοειδῶς εἰς τὸ βάδισμα τοὺς πόδας αὐτῶν βοῦς. Θὰ τὸν στείλω δὲ εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς τὴν ἀμμώδη Πύλον, διὰ νὰ ἐρωτήσῃ διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός του, ἐὰν κάπου ἀκούσῃ περὶ αὐτῆς, καὶ διὰ νὰ κατέχῃ αὐτὸν καλὴ φήμη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων (διὰ νὰ φημισθῇ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων)».

Τοιουτοτρόπως ἀφοῦ εἶπεν (ἡ Ἀθηνᾶ) ἔδεσεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν της ὡραῖα πέδιλα θεϊκὰ χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα συνήθως ἔφερον αὐτὴν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὴν ἀπέραντον ξηρὰν συγχρόνως μὲ τὰς πνοὰς τοῦ ἀνέμου (τόσον ταχέως ὅσον πνέει ὁ ἄνεμος)· ἔλαβε δὲ τὸ ἰσχυρόν της δόρυ, ἔχον αἰχμὴν ἐξ ὀξέος χαλκοῦ, βαρὺ καὶ μέγα καὶ στιβαρόν, διὰ τοῦ ὁποίου κατανικᾷ τὰς τάξεις τῶν ἡρώων ἀνδρῶν, καθ' ὅσων ἤθελεν ὀργισθῇ ἡ ἐξ Ἰσχυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ροῦ πατρὸς γεννηθεῖσα. Τεθεῖσα δ' εἰς κίνησιν κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου, ἐστάθη δ' ἐν τῷ τόπῳ τῆς Ἰθάκης εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσέως ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας τῆς αὐλῆς καὶ ἐκράτει διὰ τῆς παλάμης τὸ χαλκοῦν δόρυ, ὁμοιάζουσα μὲ ξένον, δηλ. μὲ τὸν ἡγεμόνα τῶν Ταφίων Μέντην (ἔλαβε δηλ. μορφὴν ἀνδρός· ἡ Τάφος εἶναι νῆσος παρὰ τὴν Λευκάδα). Εὗρε δ' ἐκεῖ τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας· ἄλλοι μὲν (ἐξ αὐτῶν) κατόπιν ἔμπροσθεν τῶν θυρῶν διεσκέδαζον (ἔπαιρον τὴν ψυχήν των) μὲ τὸ παιγνίδιον τῶν πεσσῶν (ἐπαίζετο μὲ χάλικας ἄγνωστον πῶς) καθήμενοι ἐπάνω εἰς δέρματα βοῶν, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσαν οἱ ἴδιοι· κήρυκες δὲ διὰ τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν καὶ ταχεῖς εἰς τὰ ἔργα των ὑπηρέται ἄλλοι μὲν ἐντὸς τῶν κρατήρων ἀνεμίγνυον οἶνον καὶ ὕδωρ (ὁ οἶνος ἐπίνετο ἀναμιγνυόμενος πρὸ τοῦ φαγητοῦ μὲ ὕδωρ), ἄλλοι δὲ πάλιν μὲ σπόγγους (σφουγκάρια) ἔχοντας πολλὰ κενὰ ἔπλυνον τὰς τραπέζας καὶ τὰς ἔθετον ἐμπρός (εἰς τοὺς μνηστῆρας)..ἄλλοι δὲ κόπτοντες ἐμοίραζον πολλὰ κρέατα.

Αὐτὴν δὲ (τὴν Ἀθηνᾶν) πολὺ πρῶτος εἶδεν ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος· διότι ἐκάθητο μεταξὺ τῶν μνηστήρων λυπημένος εἰς τὴν ἀγαπητήν του καρδίαν, βλέπων διὰ τοῦ νοῦ του τὸν καλόν του πατέρα, μήπως παρουσιασθεὶς ἀπὸ κανὲν μέρος ἀφ' ἑνὸς μὲν ἤθελε κάμει διασκορπισμὸν τῶν μνηστήρων ἀπὸ τὰ ἀνάκτορά του, ἀφ' ἑτέρου δὲ δύξαν ἤθελεν ἔχει ὁ ἴδιος (ὁ Ὀδυσσεὺς) καὶ ἤθελε κυριαρχεῖ εἰς τὰ ἀνάκτορά του. Ταῦτα σκεπτόμενος, ἐν ᾧ ἐκάθητο μεταξὺ τῶν μνηστήρων, εἶδε τὴν Ἀθηνᾶν. Ἐβάδισε δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ πρόθυρα καὶ ἠγανάκτησεν εἰς τὴν ψυχήν του, διότι ἴστατο ἐπὶ πολὺν χρόνον ξένος εἰς τὴν θύραν, πλησίον του δὲ σταθεὶς ἔλαβε τὴν δεξιάν του χεῖρα καὶ παρέλαβεν ἀπ' αὐτὸν τὸ χαλκοῦν δόρυ καὶ φωνάξας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτεροφόρους (ταχεῖς) λόγους. «Χαῖρε, ξένε, θὰ φιλοξενηθῇς πλησίον ἡμῶν· ἔπειτα δὲ ἀφοῦ χορτασθῇς ἐκ φαγητοῦ, θὰ εἴπῃς τίνος πράγματος ἔχεις ἀνάγκην.»

Τοιουτοτρόπως ἀφοῦ εἶπεν, ἐπροπορεύετο, ἠκολούθει δ' αὐτὸν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Ὅτε δὲ πλέον αὐτοὶ ἦσαν ἐντὸς τοῦ ὑψη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοῦ ἀνακτόρου, τὸ μὲν δόρυ (τῆς Ἀθηνᾶς) φέρων ἐστήριξεν εἰς ὑψηλὸν κίονα ἐντὸς καλῶς κατεσκευασμένης δορατοθήκης, ἐκεῖ ὅπου βεβαίως ἵσταντο καὶ ἄλλα πολλὰ δόρατα τοῦ ὑπομονητικοῦ Ὀδυσσέως, αὐτὴν δὲ τὴν Ἀθηνᾶν ὁδηγῶν ἔβαλε νὰ καθίσῃ εἰς θρόνον, ἁπλώσας ὑποκάτω αὐτῆς ὡραῖον καὶ πεποικιλμένον λινοῦν τάπητα, ὑποκάτω δὲ τῶν ποδῶν αὐτῆς ἦτο σκαμνίον. Πλησίον δ' αὐτῆς καὶ ὁ ἴδιος διὰ τὸν ἑαυτόν του ἔβαλε καθέδραν πεποικιλμένην μὲ γλυφὰς μακρὰν ἄλλων τινῶν μνηστήρων, (ἐκ φόβου μήπως ὁ ξένος ἐνοχληθεὶς ὑπὸ τοῦ θορύβου ἀηδιάσῃ κατὰ τὸ φαγητὸν τοῦ γεύματος, εὕρεθεὶς μεταξὺ ταραχοποιῶν ἀνθρώπων, καὶ προσέτι διὰ νὰ ἐρωτήσῃ αὐτὸν περὶ τοῦ ἀποδημοῦντος πατρός του. Ὑπηρέτρια δὲ δι' ὡραίας χρυσῆς κανάτας φέρουσα ἐπέχυνεν εἰς αὐτὸν ὕδωρ πρὸς νῖψιν ὑπεράνω ἀργυρᾶς λεκάνης, διὰ νὰ νιφθῇ, πλησίον δ' αὐτοῦ ἐξήπλωσε τράπεζαν κομψὴν (καλῶς κατεσκευασμένην)· ἡ δὲ σεμνὴ οἰκονόμος φέρουσα ἔθηκε πλησίον αὐτοῦ ἄρτον προσθέσασα ἐπάνω πολλὰ φαγητὰ ἐκ τῶν ἐκεῖ ὑπαρχόντων μὲ εὐγενῆ εὐχαρίστησιν, ὁ δὲ κρεατονόμος ὑπηρέτης κομίσας ἔθηκε πλησίον αὐτῶν πινάκια κρεάτων παντὸς εἴδους, ἔθετε δὲ πλησίον αὐτῶν καὶ χρυσᾶ ποτήρια· κῆρυξ δέ τις συχνάκις ἐπλησίαζε κερνῶν εἰς αὐτοὺς οἶνον.

Εἰσῆλθον δὲ τότε οἱ θρασεῖς μνηστῆρες. Ἐκεῖνοι μὲν κατὰ πρῶτον ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς καθέδρας καὶ εἰς θρόνους, καὶ κήρυκες μὲν ἔχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν, ὑπηρέτριαι δὲ ἐπεσώρευον ἄρτους ἐντὸς κανίστρων, νεανίσκοι δ' ἐγέμισαν ἐντελῶς τοὺς κρατῆρας μὲ ποτὸν (οἶνον ἀναμεμιγμένον μὲ ὕδωρ). Ἐκεῖνοι δὲ ἥπλωνον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἔμπροσθεν αὐτῶν εὑρισκόμενα ἕτοιμα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν των εἰς φαγητὸν καὶ ποτὸν οἱ μνηστῆρες, εἰς τὰς φρένας μὲν αὐτῶν ἄλλα ἦσαν ὑπὸ σκέψιν, δηλ. ἄσματα καὶ χορός· διότι αὐτὰ εἶναι τὰ ἐπακόλουθα τοῦ συμποσίου· κῆρυξ δέ τις ἔθεσε περικαλλῆ κιθάραν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Φημίου, ὁ ὁποῖος ἐξ ἀνάγκης (ὑπακούων εἰς τὴν βίαν), ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐτραγώδει ἐνώπιον τῶν μνηστήρων. Αὐτὸς βεβαίως, παίζων τὴν κιθάραν, ἤρχιζε νὰ τραγῳδῇ ὡραῖα, ἀλλ' ὁ Τηλέμαχος ὡμίλησε πρὸς τὴν λαμπρόφθαλμον Ἀθηνᾶν πλησίον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτῆς θέσας τὴν κεφαλήν του, διὰ νὰ μὴ ἀκούωσιν οἱ ἄλλοι. «Ἀγαπητὲ ξένε, ἄρά γε καὶ θὰ ἐνοχληθῇς ἐναντίον μου εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴπω ; εἰς αὐτοὺς μὲν (τοὺς μνηστῆρας) ταῦτα εἶναι ὑπὸ φροντίδα, δηλ. κιθάρα καὶ ἆσμα, μὲ εὐκολίαν (ἀμερίμνως), διότι κατατρώγουσιν ἀτιμωρητεὶ ξένην περιουσίαν ἀνδρός, τοῦ ὁποίου βεβαίως τὰ λευκὰ ὀστᾶ σήπονται κάπου ὑπὸ βροχῆς κατακείμενα ἐπὶ ξηρᾶς ἢ ἐντὸς θαλάσσης τὰ κυλίει τὸ κῦμα. Ἐὰν βεβαίως ἤθελον ἴδει ἐκεῖνον ὅτι ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅλοι τότε ἤθελον εὐχηθῆ νὰ εἶναι ἐλαφρότεροι κατὰ τοὺς πόδας (πρὸς φυγήν) παρὰ πλουσιώτεροι εἰς χρυσὸν καὶ εἰς φορέματα. Τόρα ὅμως αὐτὸς μὲν τοιουτοτρόπως ἔχει χαθῆ μὲ κακὸν θάνατον καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς ἡμᾶς ἐλπίς τις, καὶ ἐάν τις βεβαίως ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων λέγῃ ὅτι θὰ ἔλθῃ (ὁ Ὀδυσσεὺς)· δι' αὐτὸν ὅμως ἐχάθη ἡ ἡμέρα τῆς εἰς τὴν πατρίδα του ἐπανόδου. Ἀλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἐξῆς καὶ ἀληθῶς ἀπάντησον κατὰ σειράν. Ποῖος ἐκ τῶν ἀνδρῶν εἶσαι καὶ πόθεν ἔρχεσαι ; ποῦ εἶναι ἡ πόλις καὶ οἱ γονεῖς σου ; καὶ ἐπὶ ποίου πλοίου ἦλθες ; πῶς δὲ οἱ ναῦται σὲ ὡδήγησαν εἰς Ἰθάκην ; ποῖοι ἔλεγον ὅτι εἶναι ; διότι οὐδόλως νομίζω ὅτι διὰ ξηρᾶς ἦλθες ἐδῶ. Καὶ εἰς ἐμὲ τοῦτο ἀληθῶς εἰπέ, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς, ἄρά γε πρώτην φορὰν ἔρχεσαι ἢ καὶ πατρικὸς ἐκ φιλοξενίας φίλος εἶσαι, διότι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἄνδρες ἤρχοντο εἰς τὸν ἰδικόν μας οἶκον, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖνος εἶχεν ἐπικοινωνίαν μὲ ἀνθρώπους (ἦτο κοσμογυρισμένος)».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Πράγματι ἐγὼ εἰς σὲ ταῦτα ὅλως ἀληθῶς θὰ εἴπω. Καυχῶμαι ὅτι εἶμαι ὁ Μέντης ὁ υἱὸς τοῦ συνετοῦ Ἀγχιάλου, βασιλεύω δὲ εἰς τοὺς Ταφίους τοὺς φίλους τῆς κωπηλασίας (τοὺς ναυτικούς). Τόρα δ' ἦλθον ἐδῶ μὲ πλοῖον καὶ μὲ συντρόφους ταξιδεύων θαλασσίως εἰς τὴν μελανὴν θάλασσαν πρὸς ἀλλογλώσσους ἀνθρώπους, δηλ. εἰς τὴν Τεμέσην (πιθανῶς Φοινικικήν τινα χώραν), διὰ νὰ φέρω πρὸς ἐμπορίαν χαλκόν, φέρω δὲ πρὸς τὰ ἐκεῖ κοκκινωπὸν σίδηρον. Τὸ πλοῖόν μου δὲ εἶναι ἀραγμένον ἐδῶ εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως ἐντὸς τοῦ λιμένος Ρείθρου ὑποκάτω τοῦ δασώδους ὄρους Νηίου. Καυχώμεθα δὲ (ἐγὼ καὶ ὁ πατήρ σου)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅτι εἴμεθα μεταξύ μας πατρικοὶ ἐκ φιλοξενίας φίλοι ἐξ ἀρχῆς, ἐὰν βεβαίως μεταβὰς ἐρωτήσῃς τὸν γέροντα Λαέρτην (πατέρα τοῦ Ὀδυσσέως), διὰ τὸν ὁποῖον λέγουσιν ὅτι δὲν ἔρχεται πλέον εἰς τὴν πόλιν, ἀλλὰ μακρὰν εἰς τὴν ἐξοχὴν ζῇ περίλυπος μὲ μίαν γραῖαν ὑπηρέτριαν, ἡ ὁποία παραθέτει εἰς αὐτὸν καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν, ὅταν καταλάβῃ τὰ μέλη αὐτοῦ ὁ κόπος, συρόμενον μετὰ κόπου ἀνὰ τὸν λοφώδη χῶρον τῆς οἰνοφόρου ἀμπέλου του. Τώρα δ' ἦλθον ἐδῶ· διότι ἔλεγον ὅτι αὐτός, δηλ. ὁ πατήρ σου, εἶναι πλέον ἐδῶ εἰς τὸν τόπον του· ἀλλ' ὡς φαίνεται, ἐμποδίζουν αὐτὸν βεβαίως οἱ θεοὶ ἀπὸ τοῦ εἰς τὴν πατρίδα του δρόμου· διότι δὲν ἔχει ἀποθάνει ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ἀκόμη κάπου ζωντανὸς κατακρατεῖται ἐπὶ τῆς ἐκτεταμένης θαλάσσης ἐντὸς νήσου περιρρεομένης ὑπὸ θαλάσσης, σκληροὶ δὲ καὶ ἄγριοι ἄνδρες κατέχουσιν αὐτόν, οἱ ὁποῖοι κάπου ἐμποδίζουσιν ἐκεῖνον ἐναντίον τῆς θελήσεώς του. Ἀλλὰ τώρα ἐγὼ εἰς σὲ θὰ προμαντεύσω, καθὼς εἰς τὴν ψυχήν μου τὸ θέτουσιν οἱ ἀθάνατοι θεοὶ καὶ καθὼς νομίζω ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ, ἂν καὶ οὔτε μάντις κάπως εἶμαι οὔτε σαφῶς γνωρίζω τὰς ἐκ τῶν πτηνῶν (τῶν ὀρνέων) προμαντείας. Οὐχὶ ἐπὶ πολὺν πλέον καιρὸν θὰ εἶναι βεβαίως μακρὰν τῆς ἀγαπητῆς πατρικῆς του γῆς, οὐδ' ἐὰν βεβαίως ἔχῃ ἐπάνω του σιδηρᾶ δεσμά· θὰ σκεφθῇ τρόπον, διὰ νὰ ἐπιστρέψῃ, ἐπειδὴ εἶναι πολυμήχανος. Ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἔξῃς καὶ ἀληθῶς ἐξηγήθητι, ἐὰν δὰ σὺ ὁ τόσον μέγας νεανίας εἶσαι ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ὀδυσσέως· καταπληκτικῶς δὰ ὁμοιάζεις μέ ἐκεῖνον καὶ κατὰ τὴν κεφαλὴν καὶ κατὰ τοὺς ὡραίους ὀφθαλμούς, διότι σιχνάκις κατὰ τοιοῦτον τρόπον (ὡς φίλοι) συνανεστρεφόμεθα μεταξύ μας, πρὶν αὐτὸς ν' ἀναβῇ εἰς Τροίαν, ὅπου βεβαίως καὶ οἱ ἄλλοι ἄριστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων μετέβησαν ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων των· ἔκτοτε δ' ὅμως οὔτε ἐγὼ εἶδον τὸν Ὀδυσσέα οὔτε ἐμὲ ἐκεῖνος.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Βεβαίως ἐγώ, ὦ ξένε, εἰς σὲ πολὺ εἰλικρινῶς θὰ εἴπω· ἡ μὲν μήτηρ μου λέγει ὅτι ἐγὼ εἶμαι υἱὸς αὐτοῦ, ἀλλ' ἐγὼ βεβαίως δὲν γνωρίζω· διότι οὐδεὶς οὐδέποτε ἐγνώρισεν ὁ ἴδιος τὸν γεννήτορά του. Διότι ἐγὼ τοὐλάχιστον εἴθε νὰ ἦμην υἱὸς εὐτυχισμένου τινὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνδρός, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἐπήρχετο τὸ γῆρας ἐν τῷ μέσῳ τῶν κτημάτων του! Τόρα ὅμως, ἐπειδὴ σὺ ἐμὲ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷς, λέγουσιν ὅτι ἐγεννήθην ἐξ αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε δυστυχέστατος τῶν θνητῶν ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Οὐδόλως βεβαίως τὴν γενεάν σου οἱ θεοὶ κατέστησαν ἄδοξον διὰ τὸ μέλλον, ἀφοῦ δὰ τοιοῦτόν σὲ ἐγέννησεν [illegible] ἡ Πηνελόπη. Ἀλλ' ἐξηγήθητι τί συμπόσιον καὶ τί συγκέν[illegible]ρωσις εἶναι αὐτὴ ἐδῶ; ποία γήθητι τὶ συμπόσιον καὶ τὶ σ[illegible]γκέντρωσις εἶναι αὐτὴ ἐδῶ; ποία πόσιον ἢ γάμος; διότι [illegible]βεβαίως αὐτὰ δὲν εἶναι συμπόσιον μὲ ἔρανον· μοὶ φαίνοντ[illegible]ι ὅτι συμποσιάζουσιν εἰς τὸν οἶκόν σου ὡσὰν αὐθάδεις καὶ [illegible]αζόνες· δύναται ν' ἀγανακτήσῃ πᾶς ἀνὴρ συνετός, ὅστις ἤθε[illegible]εν εἰσέλθει βεβαίως ἐδῶ, βλέπων τὰ πολλὰ αἴσχη αὐτῶν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἀνταπήντα ὁ συνετὸς Τηλέμαχος· «Ξένε, ἐπειδὴ λοιπὸν δι' αὐτὰ μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἀζητεῖς τὴν ἀλήθειαν, ἔμελλε μὲν κάποτε ὁ οἶκος οὗτος νὰ εἶναι πλούσιος καὶ λαμπρός, ἐφ' ὅσον ἀκόμη ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος (ὁ Ὀδυσσεὺς) ἦτο ἐν τῇ πατρίδι του· τόρα ὅμως ἄλλως ἠθέλησαν οἱ θεοὶ κακὰ σκεπτόμενοι, οἵ ὁποῖοι ἐκεῖνον μὲν κατέστησαν ἄγνωστον ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, διότι οὐδόλως βεβαίως θὰ ἐλυπούμην τόσον δι' αὐτὸν ἀποθανόντα, ἐὰν ἤθελε φονευθῇ μεταξὺ τῶν συντρόφων του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στρατοῦ τῶν Τρώων ἢ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγαπητῶν του, ἀφοῦ ἐπεράτωσε τὸν πόλεμον. Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην τάφον εἰς αὐτὸν θὰ κατεσκεύαζον οἱ Πανέλληνες καὶ διὰ τὸν υἱόν του προσέτι μεγάλην δόξαν ἤθελεν ἀφήσει διὰ τὸ μέλλον· τόρα ὅμως ἀδόξως ἀνήρπασαν αὐτὸν αἱ Ἅρπυιαι (κακοποιοὶ θεότητες)· ἔχει γίνει ἄφαντος, χωρὶς νὰ τὸν γνωρίσῃ τις, χωρὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ, εἰς ἐμὲ δ' ἀφῆκε καὶ θλίψεις καὶ θρήνους. Καὶ δὲν ἀναστενάζω κλαίων μόνον ἐκεῖνον, διότι, ὡς γνωστόν, οἱ θεοὶ καὶ ἄλλας κακὰς θλίψεις εἰς ἐμὲ ἐπροξένησαν. Ὅσοι δηλ. ἄριστοι κυριαρχοῦσιν εἰς τὰς νήσους, δηλ. εἰς τὸ Δουλίχιον καὶ εἰς τὴν Σάμην καὶ εἰς τὴν δασώδη Ζάκυνθον, καὶ ὅσοι δυνάστευουσιν εἰς τὴν βραχώδη (φαλακρὰν, ἄδενδρον) Ἰθάκην, τόσοι τὴν ἰδικήν μου μητέρα ζητοῦσιν ὡς σύζυγον, καταστρέφουσα δὲ τὸν οἶκόν μου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὴ δὲ οὔτε ἀρνεῖται τὸν μισητὸν γάμον οὔτε ἔχει τὴν δύναμιν
νὰ τὸν ἐκτελέσῃ· αὐτοὶ ὅμως κατατρώγοντες καταστρέφουσι τὸν
ἰδικόν μου οἶκον· ταχέως δὲ καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον θὰ καταστρέψωσι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀγανακτήσασα ἔλεγεν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ·
«Ὦ ἀλλοίμονον, πολλὴν βεβαίως ἀνάγκην ἔχεις τοῦ ἀποδημήσαντος Ὀδυσσέως, ὁ ὁποῖος ἤθελεν ἐπιβάλει τὰς χεῖράς του (ἤθελε
τιμωρήσει) εἰς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, εἴθε τόρα ἐλθὼν νὰ
σταθῇ εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ ἀνακτόρου του μὲ περικεφαλαίαν καὶ
ἀσπίδα καὶ δύο δόρατα, τοιοῦτος ἐμφανιζόμενος, ὁποῖον ἐγὼ
πρώτην φορὰν εἶδον ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μας οἰκίας νὰ πίνῃ καὶ νὰ
διασκεδάζῃ, ὅτε ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς Ἐφύρας ἀπὸ τοῦ Ἴλλου τοῦ
υἱοῦ τοῦ Μερμέρου· διότι εἶχε μεταβῆ ἐκεῖ ἐπὶ ταχυπλόου πλοίου
ὁ Ὀδυσσεὺς ζητῶν φάρμακον ἀνθρωποκτόνον, διὰ νὰ τοῦ χρησμεύῃ ν' ἀλείφῃ τὰ χάλκινα βέλη του· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν δὲν ἔδωκεν
εἰς αὐτὸν φάρμακον, διότι, ὡς φαίνεται, ἐφοβεῖτο τοὺς ἀθανάτους
(τοὺς πάντοτε ὑπάρχοντας) θεούς, ἀλλ' ὁ ἰδικός μου πατὴρ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν φάρμακον· διότι τὸν ἠγάπα ὑπερβολικῶς· τοιοῦτος
ὢν εἶθε νὰ παρουσιασθῇ μεταξὺ τῶν μνηστήρων ὁ Ὀδυσσεύς·
ὅλοι ἤθελον καταντήσει εἰς ταχὺν θάνατον καὶ εἰς πικρὸν γάμον
(ἤθελον γίνει ταχυθάνατοι καὶ πικρόγαμοι). Ἀλλ' αὐτὰ μὲν βεβαίως ὑπόκεινται εἰς τὴν θέλησιν τῶν θεῶν, εἴτε δηλ. ἐπιστρέψας
νὰ τοὺς ἐκδικηθῇ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του εἴτε καὶ ὄχι· σὲ ὅμως
συμβουλεύω νὰ σκέπτησαι, μὲ ποῖον τρόπον ἤθελες ἀποδιώξει τοὺς
μνηστῆρας ἐκ τοῦ ἀνακτόρου σου. Ἐὰν δὲ θέλῃς, ἔλα τόρα κατανόει καὶ θέτε ἐντός σου τοὺς λόγους μου. Ἀφοῦ καλέσῃς αὔριον
εἰς συνέλευσιν τοὺς ἡρωϊκοὺς Ἀχαιοὺς (τοὺς Ἰθακησίους), κάμε
λόγον εἰς ὅλους καὶ ἂς ἐπικαλεσθῶσιν ὑπὸ σοῦ ὡς μάρτυρες· οἱ
θεοί. Τοὺς μὲν μνηστῆρας πρότρεψον νὰ διασκορπίζωνται εἰς τὰς
ἰδικάς των οἰκίας, ἡ δὲ μήτηρ σου, ἐὰν ἡ διάθεσίς της ἔχῃ ὁρμὴν
νὰ ὑπανδρευθῇ, ἂς ὑπάγῃ ὀπίσω εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ ἰσχυροῦ
πατρός της· οἱ συγγενεῖς της δὲ γάμον θὰ παρασκευάσωσι καὶ θὰ
τῇ προμηθεύσωσι παραπολλὴν προῖκα, ὅση προῖξ ἁρμόζει νὰ
παρακολουθῇ τὴν ἀγαπητήν των θυγατέρα· εἰς σὲ δὲ τὸν ἴδιον σοφῶς θὰ δώσω συμβουλήν, ἐὰν πεισθῇς. Καταρτίσας μὲ εἴκοσι κω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πηλάτας πλοῖον, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι ἄριστον, πήγαινε νὰ ἐξετάσῃς διὰ τὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσιάζοντα πατέρα σου, ἐὰν τυχὸν εἰς σὲ εἴπῃ τις ἐκ τῶν ἀνθρώπων σχετικὸν ἢ ἐὰν ἀκούσῃς φήμην τινὰ προερχομένην ἐκ τοῦ Διός, ἡ ὁποία πρὸ πάντων φέρει εἰδήσεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Πρῶτον μὲν μετάβα εἰς τὴν Πύλον καὶ ἐρώτησον τὸν θεῖον Νέστορα, ἀπ' ἐκεῖ δὲ (πορεύθητι) εἰς τὴν Σπάρτην πρὸς τὸν ξανθὸν Μενέλαον· διότι αὐτὸς ἐπανῆλθε τελευταῖος ἐκ τῶν χαλκοῦς θώρακας φερόντων Ἀχαιῶν (Ἑλλήνων). Ἐὰν μὲν ἀκούσῃς διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρός σου (ὅτι ζῇ καὶ θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ πατήρ σου), δύνασαι τότε καὶ βασανιζόμενος νὰ ὑποφέρῃς ἀκόμη ἓν ἔτος. Ἐὰν δ' ἀκούσῃς περὶ αὐτοῦ ὅτι ἔχει ἀποθάνει καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον, τότε πλέον ἐπιστρέψας εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικήν σου γῆν καὶ τάφον κατασκεύασον δι' αὐτὸν καὶ νεκρικὰς σπονδὰς πρόσφερε εἰς αὐτὸν παραπολλάς, ὅσαι ἁρμόζουν, καὶ δὸς τὴν μητέρα σου εἰς ἄνδρα (ὑπάνδρευσον τὴν μητέρα σου). Ἀφοῦ δὲ πλέον φέρῃς εἰς πέρας καὶ ἐκτελέσῃς ταῦτα, σκέπτου πλέον ἔπειτα εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν σου μὲ ποῖον τρόπον δύνασαι νὰ φονεύσῃς τοὺς μνηστῆρας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου ἢ μὲ δολιότητα ἢ φανερῶς. Οὐδ' ἁρμόζει ν' ἀσχολῆσαι εἰς παιδαριώδη πράγματα, διότι δὲν εἶσαι πλέον τοιαύτης ἡλικίας (δὲν εἶσαι παιδάριον). Ἀρά γε δὲν ἀκούεις ποίαν φήμην ἔλαβεν ὁ θεῖος Ὀρέστης μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, διότι ἐφόνευσε τὸν φονέα τοῦ πατρός του (Ἀγαμέμνονος), τὸν δόλιον Αἴγισθον, ὅστις ἐφόνευσε τὸν ἐξακουστὸν πατέρα του (τοῦ Ὀρέστου); Καὶ σύ, ἀγαπητὲ (διότι σὲ βλέπω καὶ πολὺ ὡραῖον καὶ πολὺ μεγαλόσωμον), γίνου ἀνδρεῖος, διὰ νὰ ἐπαινῇ καὶ σὲ κάποιος ἐκ τῶν μεταγενεστέρων. Ἐγὼ δὲ θὰ καταβῶ πλέον εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖόν μου καὶ εἰς τοὺς συντρόφους μου, οἱ ὁποῖοι ἴσως πολὺ στενοχωροῦνται περιμένοντές με· εἰς σὲ δὲ τὸν ἴδιον ἂς ὑπάρχῃ φροντὶς δι' ὅσα εἶπον καὶ βάλε μέσα σου τοὺς ἰδικούς μου λόγους.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ξένε, βεβαίως μὲν ταῦτα λέγεις, διότι σκέπτεσαι φιλικὰ πρὸς ἐμέ, ὡσὰν πατὴρ πρὸς τὸν υἱόν του, καὶ οὐδέποτε θὰ λησμονήσω αὐτά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αλλ' ἔλα τόρα μεῖνον ἀκόμη, ἂν καὶ βιάζεσαι διὰ τὸν δρόμον σου, ὥστε, ἀφοῦ λουσθῇς καὶ ἀφοῦ εὐχαριστηθῇς εἰς τὴν καρδιὰν σου δι' ἀναπαύσεως, νὰ μεταβῇς εἰς τὸ πλοῖόν σου μὲ χαρὰν εἰς τὴν ψυχήν σου κρατῶν δῶρον πολύτιμον, πολὺ ὡραῖον, τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι εἰς σὲ κειμήλιον ἐκ μέρους ἐμοῦ τοιοῦτον, ὁποῖα οἱ ἀγαπητοὶ ἐκ φιλοξενίας δίδουσιν εἰς τοὺς ξένους των.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ 'Αθηνᾶ· «Μὴ μὲ ἐμποδίζετε τώρα πλέον, ἀφοῦ πολὺ σπεύδω εἰς τὸν δρόμον μου, τὸ δὲ δῶρον, τὸ ὁποῖον ἡ ἀγαπητή σου καρδία ἤθελέ σε προτρέψει νά μοι δώσῃς, νά μοι τὸ δώσῃς ὅταν ἐπανέρχωμαι πάλιν ἐκ τοῦ ταξειδίου μου, διὰ νὰ τὸ φέρω μαζί μου εἰς τὸν οἶκόν μου, ἀφοῦ καὶ σὺ λάβῃς (παρ' ἐμοῦ) πολὺ ὡραῖον δῶρον, τὸ ὁποῖον εἰσὲ θὰ εἶναι ἄξιον ἀντάμοιβῆς (ἀντάξιον τοῦ ἰδικοῦ σου).

Ἡ μὲν λοιπὸν λαμπρόφθαλμος 'Αθηνᾶ τοιουτοτρόπως ὁμιλήσασα ἀνεχώρησεν, ὡς πτηνὸν δ' ἐπτεράκισεν ἀοράτως· εἰς τὴν ψυχὴν ὅμως αὐτοῦ (τοῦ Τηλεμάχου) ἐνέβαλεν ἀνδρείαν καὶ θάρρος καὶ ὑπενθύμισεν εἰς αὐτὸν τὸν πατέρα του ἀκόμη περισσότερον παρὰ πρότερον. Αὐτὸς δὲ σκεφθεὶς μὲ τὰς φρένας του ἔμεινεν ἔκθαμβος κατὰ τὴν ψυχήν του· διότι ἐνόησεν ὅτι θεός τις (ὁ ἐμφανισθείς). Εὐθὺς δὲ πρὸς τοὺς μνησιήρας ἐπορεύετο ὁ ἰσόθεος ἀνήρ.

Πρὸς τέρψιν δ' αὐτῶν ἐτραγούδει ὁ ὀνομαστὸς ἀοιδὸς (ὁ τραγουδιστὴς Φήμιος), αὐτοὶ δὲ ἐκάθηντο σιωπηλῶς ἀκούοντες. Αὐτὸς δὲ (ὁ ἀοιδὸς) ἐτραγούδει τὴν ἠλιβερὰν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον τῶν 'Αχαιῶν, τὴν ὁποίαν ἐπέβαλλεν εἰς αὐτοὺς ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Αὐτοῦ δὲ τὸ θεῖον ἄσμα ἤκουσεν ἐκ τοῦ ὑπερώου (τοῦ ἄνω ὀρόφου τῆς οἰκίας) ἡ κόρη τοῦ 'Ικαρίου σώφρων Πηνελόπη. Κατέβη δὲ τὴν ὑψηλὴν κλίμακα τοῦ διαμερίσματος της οὐχὶ μόνη, ἀλλὰ συγχρόνως μὲ αὐτὴν καὶ δύο θεραπαινίδες ἠκολούθουν· ὅτε δὲ πλέον αὐτὴ ἡ θαυμασία ἐκ τῶν γυναικῶν ἔφθασεν εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἐστάθη εὐθὺς παρὰ τὴν εἴσοδον τῆς καλῶς κατεσκευασμένης αἰθούσης θέσασα ἔμπροσθεν τῶν παρειῶν της λαμπρὸν κεφαλόδεσμον (καλύπτραν τῆς κεφαλῆς), ἑκατέρωθεν δ' αὐτῆς, κα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡς ἦτο πρέπον, ἐστάθη πλησίον ἀνὰ μία σεμνὴ θεραπαινίς· διακρύσασα δὲ κατόπιν ἔλεγε πρὸς τὸν θαυμάσιον ἀοιδόν.

«Φήμιε, βεβαίως πολλὰ ἄλλα γνωρίζεις καταθέλγοντα τοὺς ἀνθρώπους, ἔργα δηλ. καὶ ἀνδρῶν καὶ θεῶν, τὰ ὁποῖα ἐγκωμιάζουσιν οἱ ἀοιδοί. Ἓν δὰ ἐκ τούτων τραγούδει καθήμενος πλησίον αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἂς πίνωσιν οἶνον σιωπηλῶς· παῦε ὅμως αὐτὸ τὸ θλιβερὸν ἆσμα, τὸ ὁποῖον πάντοτε κατασπαράττει εἰς τὰ στήθη μου τὴν καρδίαν μου, διότι ἐμὲ κατ' ἐξοχὴν κατέλαβε πένθος ἀλησμόνητον. Διότι πάντοτε ἐνθυμουμένη ποθῶ τὴν τοιαύτην κεφαλὴν τοῦ ἀνδρός, τοῦ ὁποίου διαδεδομένη εἶναι ἡ φήμη ἀνὰ τὴν Θεσαλίαν καὶ ἀναμέσον τῆς Πελοποννήσου.»

Πρὸς ταύτην δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Μῆτέρ μου, διὰ τί λοιπὸν ἐμποδίζεις τὸν ἀγαπητὸν ἀοιδὸν νὰ τέρπῃ τοὺς ἄλλους, ὅπως ὁ νοῦς του τὸν παρορμᾷ ; δὲν εἶναι, ὡς γνωστόν, οἱ ἀοιδοὶ αἴτιοι, ἀλλὰ κάπως ὁ Ζεὺς εἶναι αἴτιος, ὁ ὁποῖος δίδει (τὰς πράξεις) εἰς τοὺς σιτοφάγους ἄνδρας, ὅπως θέλει εἰς ἕκαστον· εἰς αὐτὸν δὲ δὲν εἶναι ἀξιοκατάκριτον νὰ ἄδῃ τὴν κακὴν μοῖραν τῶν Δαναῶν (Ἑλλήνων)· διότι ἐκεῖνο τὸ ὕμνον περισσότερον ἐμμίζουσιν οἱ ἄνθρωποι, τὸ ὁποῖον ἤθελε συμπῆ νεώτατον εἰς τοὺς ἀκούοντας. Σοῦ δὲ ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ ἂς λαμβάνῃ θάρρος νὰ τὸ ἀκούῃ· διότι οὐχὶ μόνος ὁ Ὀδυσσεὺς ἔχασεν εἰς τὴν Τροίαν τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς του, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἄνδρες ἐχάθησαν. Ἀλλ' ἀφοῦ ὑπάγῃς εἰς τὰ δωμάτιά σου, φρόντιζε διὰ τὴν ἐργασίαν σου, δηλ. διὰ τὸν ἀργαλειόν σου καὶ τὴν ῥόκαν σου, καὶ διάτασσε τὰς ὑπηρετρίας σου ν' ἀσχολῶνται εἰς τὸ ἔργον των· ἡ ὁμιλία δὲ θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα ὅλων τῶν ἀνδρῶν, πρὸ πάντων δ' ἐμοῦ· διότι αὐτοῦ (ἐμοῦ) ἡ κυριαρχία ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ οἴκου τούτου.»

Ἡ μὲν Πηνελόπη ἐπειδὴ ἔμεινεν ἔκπληκτος ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὰ δωμάτιά της· διότι κατενόησεν εἰς τὴν ψυχήν της τὸν συνετὸν λόγον τοῦ υἱοῦ της. Ἀφοῦ δ' ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον μαζὶ μὲ τὰς ὑπηρετρίας, ἔκλαιεν ἔπειτα τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον Ὀδυσσέα, ἕως ὅτου ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ ἔρριψε γλυκὺν ὕπνον εἰς τὰ βλέφαρά της. Οἱ δὲ μνηστῆρες ὁμαδὸν ἐθορύβησαν ἀνὰ μέσον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν σκιερῶν ἀνακτόρων, ὅλοι δ' ἠὐχήθησαν νὰ κοιμηθοῦσι παρὰ τὴν κλίνην αὐτῆς. Εἰς αὐτοὺς ὅμως ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἔκαμεν ἀρχὴν ὁμιλίας. «Μνηστῆρες τῆς μητρός μου οἱ ἔχοντες ὑπερβολικὴν θρασύτητα, τόρα μὲν εὐωχούμενοι ἂς διασκεδάζωμεν καὶ ἂς μὴ γίνεται θόρυβος, διότι εἶνε ὡραῖον τοῦτο, τὸ ν' ἀκούωμεν τοιοῦτον ἀοιδόν, ὁποῖος εἶναι αὐτὸς ἐδῶ, ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὴν φωνήν· ἀπὸ πρωΐας ὅμως ἂς ὑπάγωμεν καὶ ἂς καθίσωμεν ὅλοι εἰς συνέλευσιν, διὰ νὰ εἴπω εἰς σᾶς καθαρῶς τὴν θέλησίν μου νὰ ἐξέρχησθε ἐκ τῶν ἀνακτόρων μου· φροντίσατε νὰ ἑτοιμάζητε ἄλλα συμπόσια, τὰ ἰδικά σας κτήματα κατατρώγοντες ἐναλλασσόμενοι μεταξύ σας εἰς τοὺς οἴκους σας. Ἐὰν ὅμως εἰς σᾶς φαίνεται ὅτι τοῦτο εἶναι ὠφελιμώτερον καὶ καλλίτερον, τὸ νὰ καταστραφῇ δηλ. ἀτιμωρητεὶ ἡ περιουσία ἑνὸς ἀνδρός, καταστρέφετε αὐτήν· ἐγὼ ὅμως θὰ ἐπικαλεσθῶ τοὺς ἀθανάτους θεούς, ἐὰν κάποτε ὁ Ζεὺς ἐπιτρέψῃ νὰ γίνωσιν ἔργα ἀντεκδικήσεως· εἶναι δυνατὸν τότε ἀτιμωρητεὶ νὰ καταστραφῆτε ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι εὐθὺς δαγκάσαντες σφιγκτὰ τὰ χείλη των ἐθαύμαζον τὸν Τηλέμαχον, διότι ὡμίλει μὲ θάρρος. Πρὸς αὐτὸν δὲ ἐξ ἄλλου ὡμίλησεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους. «Τηλέμαχε, οἱ ἴδιοι οἱ θεοὶ βεβαιότατα σὲ διδάσκουσι πλέον καὶ νὰ εἶσαι ὑπερήφανος εἰς τὸ λέγειν καὶ μὲ θάρρος νὰ ὁμιλῇς. Εἴθε βεβαίως νὰ μή σε κάμῃ βασιλέα ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἐπὶ τῆς πανταχόθεν θαλασσοβρέκτου Ἰθάκης, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον εἰς σὲ ἕνεκα τῆς καταγωγῆς σου εἶναι πατρικόν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ὑνταπήντα· «Ἀντίνοε, ἆρά γε καὶ θὰ ἀγανακτήσῃς κατ' ἐμοῦ εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴπω; Καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἐπεθύμουν νὰ λάβω τὸ ἀξίωμα τοῦτο (τὴν βασιλείαν), ἐάν μοι τὴν παραχωρῇ ὁ Ζεύς· ἢ νομίζεις ὅτι τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἔχει καταστῇ κάκιστον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων; Διότι οὐδόλως εἶναι κακὸν νὰ βασιλεύῃ τις· ταχέως γίνεται πλούσιος ὁ οἶκος αὐτοῦ καὶ ὁ ἴδιος τιμᾶται περισσότερον. Ἀλλὰ βεβαίως εἶναι καὶ ἄλλοι πολλοὶ ὑποψήφιοι βασιλεῖς ἐντὸς τῆς πανταχόθεν θαλασσοβρέκτου Ἰθάκης, νέοι καὶ γέροντες, ἐκ τῶν ὁποίων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κάποιος δύναται νὰ κατέχῃ τὸ ἀξίωμα τοῦτο, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ἐγὼ ὅμως θὰ εἶμαι βασιλεὺς τοῦ ἰδικοῦ μου οἴκου καὶ τῶν δούλων, τοὺς ὁποίους διὰ πολέμου εἰς ἐμὲ ἐκληροδότησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου ἀπήντα· «Τηλέμαχε, ταῦτα βεβαίως ὑπόκεινται εἰς τὴν θέλησιν τῶν θεῶν, ποῖος δηλ. θὰ βασιλεύσῃ ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν ἐν τῇ παντοχόθεν θαλασσοβρέκτῳ Ἰθάκῃ. Τὰ κτήματά σου ὅμως εἴθε σὺ ὁ ἴδιος νὰ κατέχῃς καὶ εἴθε νὰ βασιλεύῃς εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. Διότι εἴθε νὰ μὴ παρουσιασθῇ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος βεβαίως, ὁ ὁποῖος ν' ἀφαιρέσῃ ἀπὸ σὲ παρὰ τὴν θέλησίν σου βιαίως τὰ κτήματά σου, ἐφ' ὅσον ἀκόμη κατοικεῖται ἡ Ἰθάκη. Ἀλλ' ἐπιθυμῶ, ἄριστε, νὰ σὲ ἐρωτήσω διὰ τὸν ξένον, πόθεν εἶναι αὐτὸς ὁ ἀνήρ· ἐκ ποίας δὲ χώρας διϊσχυρίζεται ὅτι εἶναι; ποῦ δ' εἶναι ἡ γενεά του καὶ ἡ πατρική του γῆ; μήπως φέρει ἀγγελίαν τινὰ περὶ τοῦ πατρός σου ἐρχομένου ἢ ἔχει ἔλθει ἐδῶ ἐπιθυμῶν ἰδικήν του ἀνάγκην νὰ ἐκπληρώσῃ; Πόσον ταχέως ἐμφανισθεὶς ἀπῆλθε καὶ δὲν ἀνέμενε νὰ τὸν γνωρίσωμεν· διότι οὐδόλως ὡμοίαζεν εἰς τὴν ὄψιν μὲ κακὸν ἄνθρωπον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Εὐρύμαχε, πραγματικῶς ἐχάθη ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ ἰδικοῦ μου πατρός· οὔτε εἰς ἀγγελίας πλέον πείθομαι, ἐὰν ἀπὸ κανὲν μέρος ἤθελεν ἔλθει κάποια, οὔτε προσέχω εἰς προμαντείαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἡ μήτηρ μου καλέσασα εἰς τὸν οἶκόν της μάντιν ἤθελε τὸν ἐρωτήσει. Αὐτὸς δ' εἶναι πατρικός μου ἐκ φιλοξενίας φίλος ἐκ Τάφου, καὶ διϊσχυρίζεται ὅτι εἶναι ὁ Μέντης ὁ υἱὸς τοῦ συνετοῦ Ἀγχιάλου, βασιλεύει δ' ἐπὶ τῶν ναυτικῶν (φίλων τῆς κωπηλασίας) Ταφίων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ἀλλὰ μὲ τὴν διάνοιάν του ἀνεγνώρισε τὴν ἀθάνατον θεὰν (Ἀθηνᾶν). Οἱ δὲ μνηστῆρες ἀφοσιωθέντες εἰς τὸν χορὸν καὶ τὰ τερπνὰ ἄσματα διεσκέδαζον καὶ περιέμενον νὰ ἔλθῃ ἡ ἑσπέρα. Εἰς αὐτοὺς δὲ διασκεδάζοντας ἀκόμη ἐπῆλθεν ἡ σκοτεινὴ ἑσπέρα· τότε λοιπὸν ἀνεχώρησεν ἕκαστος εἰς τὸ οἴκημά του, διὰ νὰ κοιμηθῶσιν· ὁ δὲ Τηλέμαχος, ἐκεῖ ὅπου εἶχε κατασκευασθῇ δι' αὐτὸν ὑψηλὸς θάλαμος πρὸς τὸ μέρος τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

περικαλλοῦς αὐλῆς ἐντὸς χώρου περικεκλεισμένου, ἐκεῖ ἐπορεύθη πρὸς ὕπνον πολλὰ μὲ τὸν νοῦν του σκεπτόμενος. Εἰς αὐτὸν δ' ὡς ἦτο ἐπόμενον, συγχρόνως ἔφερε καιομένας δᾷδας (πρὸς φωτισμὸν) ἡ σεμνὰς σκέψεις ἔχουσα Εὐρύκλεια, θυγάτηρ τοῦ Ὦπος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισήνορος, τὴν ὁποίαν κάποτε ὁ Λαέρτης (πατὴρ τοῦ Ὀδυσσέως) ἠγόρασε μὲ ἰδικά του πράγματα, ἐν ὦ ἀκόμη ἦτο εἰς τὴν πρώτην ἐφηβικήν της ἡλικίαν, ἔδωκε δὲ δι' ἀγορὰν αὐτῆς εἴκοσι βοῦς καὶ ἐτίμα αὐτὴν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του ἐξ ἴσου μὲ τὴν σεβαστὴν σύζυγόν του, ἀλλ' οὐδέποτε συνεκοιμήθη μετ' αὐτῆς ἀποφεύγων τὴν ὀργὴν τῆς γυναικός του· αὐτὴ λοιπὸν (ἡ Εὐρύκλεια) ἔφερεν εἰς αὐτὸν συγχρόνως μὲ τὴν εἴσοδόν του ἀνημμένας δᾷδας καὶ ἠγάπα αὐτὸν περισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ὑπηρετρίας, διότι τὸν ἀνέτρεφεν, ὅτε ἦτο μικρός. Ἤνοιξε δὲ τὴν θύραν τοῦ στερεῶς κατεσκευασμένου θαλάμου καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐξεδύθη τὸν μαλακόν του χιτῶνα καὶ τὸν ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖρας τῆς συνετῆς γραίας, ἐκείνη δὲ ἀφοῦ ἐδίπλωσε καὶ ἐπιμελῶς περιεποιήθη τὸν χιτῶνα καὶ τὸν ἐκρέμασεν ἐπὶ πασσάλου πλησίον τῆς ξετορνευμένης κλίνης, ἐκίνησε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ θαλάμου καὶ τὴν θύραν αὐτοῦ ἔσυρε διὰ τοῦ ἀργυροῦ κρίκου καὶ διὰ τοῦ λωρίου ἐπέσυρε τὸν σύρτην, τὸν ἔσωθεν κλείοντα αὐτήν. Ἐκεῖ λοιπὸν αὐτός, ἐσκεπασμένος μὲ λεπτοφυὲς ἐκ μαλλίου προβάτου ὕφασμα, ἐσκέπτετο μὲ τὸν νοῦν του τὸ ταξείδιον, εἰς τὸ ὁποῖον τὸν συνεβούλευσεν ἡ Ἀθηνᾶ.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Β.

Συνέλευσις τῶν Ἰθακησίων. Ἀποδημία τοῦ Τηλεμάχου.

(Περίληψις. Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν, συγκαλέσας ὁ Τηλέμαχος συνέλευσιν τῶν Ἰθακησίων παρεπονέθη εἰς αὐτοὺς κατὰ τῶν μνηστήρων ἀδίκως καταστρεφόντων τὴν περιουσίαν του καὶ ἐπεκαλέσθη κατ' αὐτῶν τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν, αὐτὸν δ' ὑπεστήριξαν καί τινες ἐκλεκτοὶ γέροντες· ἀλλ' οἱ μνηστῆρες θρασέως ἀπήντη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σαν εἰς ὅλα αὐτὰ καὶ μάλιστα ἠπείλησαν ὅτι θὰ ἐμποδίσωσι τὸν Τηλέμαχον ν' ἀποπλεύσῃ εἰς Πύλον καὶ Σπάρτην, ἀλλ' αὐτὸς τῇ ἐμπνεύσει τῆς Ἀθηνᾶς παρεσκεύασε τὰ τοῦ ταξειδίου, ἡ δ' Ἀθηνᾶ ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ Ἰθακησίου Μέντορος περιερχομένη τὴν πόλιν παρεσκεύασε ναῦν καὶ συντρόφους τοῦ Τηλεμάχου πρὸς ἀπόπλουν καὶ ὕπνον εἰς τοὺς μνηστῆρας, διὰ νὰ μὴ τὸν ἐμποδίσουν, μεθ' ἃ ἀπέπλευσεν ὁ Τηλέμαχος συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ὡς Μέντορος).

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γινομένη ροδοδάκτυλος (κοκκινωπὴ) Ἠὼς (Αὐγή), ἐσηκώθη εὐθὺς ἐκ τῆς κλίνης του ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως φορέσας τὰ φορέματά του, ἐκρέμασε δ' ἐκ τοῦ ὤμου του ὀξὺ ξίφος καὶ ὑποκάτω τῶν ὡραίων ποδῶν του ἔδεσεν ὡραῖα πέδιλα καὶ ἐκίνησε νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ θαλάμου ὅμοιος μὲ θεὸν κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν παράστασιν. Ταχέως δὲ διέταξεν εἰς τοὺς λαμπροφώνους κήρυκας νὰ συγκαλῶσιν εἰς συνέλευσιν τοὺς μακρὰν κόμην τρέφοντας Ἀχαιοὺς (Ἕλληνας τῆς Ἰθάκης). Αὐτοὶ μὲν ἐκάλουν εἰς συνέλευσιν, οἱ δ' Ἀχαιοὶ συνηθροίζοντο πολὺ ταχέως. Ἀφοῦ δὲ πλέον συνηθροίσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ὁμήγυριν, ἐκίνησεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν συνέλευσιν, ἐκράτει δὲ διὰ τῆς χειρὸς χάλκινον δόρυ, οὐχὶ μόνος, ἀλλὰ συγχρόνως δὰ μὲ αὐτὸν ἠκολούθουν δύο ταχύποδες κύνες. Θείαν δὲ χάριν, ὡς ἔπρεπε βεβαίως, ἐπέχυσεν ἐπ' αὐτοῦ ἡ Ἀθηνᾶ, τὸν ἔβλεπον δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, μετὰ θαυμασμοῦ πάντες οἱ ἄνθρωποι προσερχόμενον. Ἐκάθησε δ' εἰς τὴν ἕδραν τοῦ πατρός του καὶ ὑπεχώρησαν εἰς αὐτὸν (ἵνα καθήσῃ ἐν αὐτῇ) οἱ ἐξέχοντες, εἰς δὲ αὐτοὺς κατόπιν ἤρχιζε πρῶτος νὰ ὁμιλῇ ὁ ἥρως Αἰγύπτιος, ὁ ὁποῖος πλέον ἦτο καμπούρης ἐκ τοῦ γήρατος καὶ πάμπολλα πράγματα ἐγνώριζε. Διότι καὶ τούτου ἀγαπημένος υἱὸς μαζὶ μὲ τὸν ἰσόθεον Ὀδυσσέα εἰς τὴν καλοὺς ἵππους ἔχουσαν Τροίαν ἀνεχώρησεν ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων, δηλ. ὁ ἀνδρεῖος Ἀντιφος· αὐτὸν ὅμως ἐφόνευσεν ὁ ἄγριος Κύκλωψ ἐντὸς τοῦ λαξευτοῦ σπηλαίου του καὶ ἡτοίμασε δι' αὐτοῦ τὸ τελευταῖόν του δεῖπνον (τὸν ἔφαγε τελευταῖον). Οἱ δ' ἄλλοι υἱοί του ἦσαν τρεῖς καὶ ὁ μὲν εἷς ἦτο μαζὶ μὲ τοὺς μνηστῆρας, δηλ. ὁ Εὐρύνομος, δύο δ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ησχολοῦντο πάντοτε εἰς τὰς (ἀγροτικὰς) ἐργασίας τοῦ πατρός· Ἀλλ' οὐδ' ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὑρισκόμενος ἐλησμόνει τὸν ἅπαντα υἱόν του ὀδυρόμενος καὶ λυπούμενος. Δι' αὐτὸν λοιπὸν οὗτος χύνων δάκρυα ἠγόρευσε καὶ εἶπεν. «Ἀκούσατε ἐπὶ τέλους τώρα ἐμέ, Ἰθακήσιοι, εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἶπω· οὔτε ποτὲ ἰδική μας συνέλευσις ἔγινεν οὔτε συμβούλιον ἐπὶ τῶν (ἐπισήμων) καθισμάτων μας, ἀφ' ὅτου ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησεν ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων. Τώρα δὲ ποῖος ἐδῶ μᾶς συνεκάλεσε ; διὰ ποῖον ἢ ἐκ τῶν νέων ἀνδρῶν ἢ ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι γεροντότεροι, ἔχει παρουσιασθῇ τόσον μεγάλη ἀνάγκη; ἢ μήπως ἤκουσεν εἴδησίν τινα ὅτι ἐπανέρχεται ὁ στρατός μας, τὴν ὁποίαν δύναται σαφῶς νὰ εἴπῃ εἰς ἡμᾶς, διότι βεβαίως πρότερος τὴν ἐπληροφορήθη ; ἢ μήπως ἄλλο τι δημόσιον ζήτημα μέλλει νὰ φανερώνῃ καὶ νὰ λέγῃ. Μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι καλός, ἂς εἶναι εὐλογημένος. Εἴθε εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον ὁ Ζεὺς νὰ ἐκτελέσῃ τὸ ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον σκέπτεται εἰς τὰς φρένας του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἔχαιρε δὲ διὰ τὴν καλὴν πρόρρησιν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως οὐδ' ἐκάθητο πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀλλ' ἐπεθύμησε νὰ ὁμιλῇ καὶ ἐστάθη ἐν τῷ μέσῳ τῆς συνελεύσως· ἔβαλε δὲ τὸ σκῆπτρον εἰς τὴν χεῖρά του ὁ κῆρυξ Πεισήνωρ ὁ σοφὰς σκέψεις γνωρίζων. Κατὰ πρῶτον ἔπειτα ἀπευθυνόμενος πρὸς τὸν γέροντα εἶπεν. «Ὦ γέρων, δὲν εἶναι μακρὰν αὐτὸς ὁ ἀνήρ, ταχέως δὲ σὺ ὁ ἴδιος θὰ γνωρίσῃς ἐμέ, ὅστις τὸν λαὸν συνεκάλεσα· διότι ἐμὲ πρὸ πάντων συμφορὰ καταλαμβάνει. Οὔτε εἴδησίν τινα περὶ τοῦ ἐρχομένου στρατοῦ ἔμαθον, τὴν ὁποίαν νὰ εἴπω εἰς ἰσᾶς σαφῶς, ἀφοῦ δὰ πρότερος τὴν ἔμαθον, οὔτε ἄλλο τι δημόσιον ζήτημα φανερώνω οὐδὲ λέγω, ἀλλ' ἐμοῦ τοῦ ἰδίου ἀνάγκη συμβαίνει, διότι διπλοῦν κακὸν ἐνέπεσεν εἰς τὸν οἶκόν μου· ἀφ' ἑνὸς μὲν ἔχασα καλὸν πατέρα, ὁ ὁποῖος κάποτε ἐβασίλευεν εἰς σᾶς ἐδῶ, ἦτο δὲ μαλακὸς ὡς πατήρ· τώρα δὲ πάλιν καὶ πολὺ μεγαλύτερον κακὸν συμβαίνει, τὸ ὁποῖον δὰ ταχέως ὁλόκληρον τὸν οἶκόν μου ἐντελῶς θὰ ἐξαφανίσῃ καὶ ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν μου θὰ καταστρέψῃ. Ἐστενοχώρησαν τὴν μητέρα μου ὡς μνηστῆρες, χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀγαπητοὶ υἱοὶ τῶν ἀνδρῶν, ὅσοι εἶναι ἄριστοι ἐδῶ (ἄνδρες), οἱ ὁποῖοι μνηστῆρες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀποφεύγουσι μὲν ἐκ φόβου νὰ πηγαίνωσιν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός της Ἰκαρίου, διὰ νὰ προικίσῃ μόνος του τὴν θυγατέρα του καὶ τὴν δώσῃ εἰς ὅποιον θὰ ἤθελε καὶ ὅποιος θὰ ἦτο εἰς αὐτὸν ἀρεστός· αὐτοὶ ὅμως εἰς τὴν ἰδικήν μουοἰκίαν ἐρχόμενοι κατὰ πᾶσαν ἡμέραν, σφάζοντες δὲ βοῦς καὶ πρόβατα καὶ παχείας αἶγας, εὐωχοῦνται καὶ πίνουσι τὸν σπινθηροβόλον οἶνόν μου ματαίως· ταῦτα δὲ πολλὰ κατεξοδεύονται. Διότι δὲν ὑπάρχει ἀνήρ τις, ὁποῖος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, ν' ἀπομακρύνῃ τὴν συμφορὰν ἀπὸ τοῦ οἴκου μου. Ἡμεῖς ὅμως οὐδόλως εἴμεθα τοιοῦτοι εἰς τὸ νὰ τὴν ἀπομακρύνωμεν· καὶ κατόπιν τούτου βεβαίως ἀξιολύπητοι θὰ εἴμεθα καὶ μὴ ἐξησκημένοι εἰς τὴν ἀνδρείαν. Βεβαίως θὰ τοὺς ἀπέκρυνον, ἐὰν ἤθελεν ὑπάρχει εἰς ἐμὲ ἡ ἀναγκαία δύναμις. Διότι οὐχὶ πλέον ὑποφερτὰ ἔχουν καταντήσει τὰ ἔργα των καὶ ἀδίκως πλέον ἔχει καταστραφῇ ὁ ἰδικός μου οἶκος. Ἀγανακτήσατε (ἐντραπῆτε) καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι καὶ ἐντραπῆτε τοὺς γείτονας ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσι πέριξ· φοβήθητε δὲ τὴν ὀργὴν τῶν θεῶν, μήπως ἀγανακτήσαντες μεταστρέψωσιν ἐναντίον σας κακὰς πράξεις. Σᾶς παρακαλῶ ἐν ὀνόματι καὶ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, ἡ ὁποία καὶ συναθροίζει καὶ διαλύει τὰς συνελεύσεις τῶν ἀνδρῶν. Συγκρατήθητε (μὴ τοὺς ἀφίνετε νὰ μὲ βλάπτωσι), ἀγαπητοί, καὶ ἀφήσατέ με μόνον νὰ βασανίζωμαι μὲ τὸ θλιβερὸν πένθος μου, ἐκτὸς ἐὰν ἴσως ὁ καλός μου πατὴρ Ὀδυσσεὺς ἐχθρικῶς φερόμενος ἐκακοποίησε τοὺς καλὰς περικνημίδας ἔχοντας Ἀχαιούς, διὰ τὰ ὁποῖα ἀντεκδικούμενοι μὲ κακοποιεῖτε ἐχθρικῶς φερόμενοι, παρακινοῦντες τοὺς μνηστῆρας τούτους. Εἰς ἐμὲ ὅμως ὠφελιμώτερον θὰ ἦτο τὸ νὰ κατατρώγητε σεῖς τὴν περιουσίαν μου καὶ τὰ κτήνη μου. Ἐὰν σεῖς ἠθέλετε βεβαίως τὰ καταφάγει ἴσως κάποτε δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἀποζημίωσις· διότι τότε ἀνὰ τὴν πόλιν θὰ προσεκολλώμεθα εἰς σᾶς διὰ τοῦ λόγου ἀπαιτοῦντες τὰ πράγματά μας, ἕως ὅτου ὅλα ἤθελον μᾶς ἀποδοθῇ τώρα ὅμως ἐμβάλλετε εἰς τὴν ψυχήν μου ἀθεραπεύτους ὀδύνας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ἀγανακτῶν καὶ ἔριψε τὸ σκῆπτρον κατὰ γῆς γεμισθεὶς μὲ δάκρυα· εὐσπλαγχνία δὲ πρὸς αὐτὸν (τὸν Τηλέμαχον) κατέλαβεν ὅλον τὸν λαόν. Τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἦσαν σιωπῶντες καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε ν' ἀντικρούσῃ τὸν Τηλέμαχον μὲ σκληροὺς λόγους, μόνος δ' ὁ Ἀντίνοος ἀπαντῶν εἰς αὐτὸν, εἶπε

«Τηλέμαχε, ὑπερηφάνως ὁμιλῶν, ἀκράτητε κατα τὴν καρδίαν, ποῖον λόγον εἶπες κατεντροπιάζων ἡμᾶς! θὰ ἐπιθύμεις δι' αὐτοῦ νὰ προσάψῃς εἰς ἡμᾶς μομφήν. Εἰς σὲ ὅμως οὐδόλως εἶναι αἴτιοι οἱ μνηστῆρες τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλ' ἡ ἀγαπητή σου μήτηρ, ἡ ὁποία βεβαίως πολλὰς πονηρίας γνωρίζει. Διότι εἶναι πλέον τρίτον ἔτος, ἴσως δὲ θὰ ἔλθῃ καὶ τέταρτον, ἀφ' ὅτου εἰς τὰ στήθη τῶν Ἀχαιῶν ἐξαπατᾷ τὴν ψυχήν των. Εἰς ὅλους μὲν παρέχει ἐλπίδας καὶ ὑπόσχεται εἰς ἕκαστον ἄνδρα ἀποστέλλουσα εἰδήσεις, ἀλλ' ὁ νοῦς της ἄλλα σκέπτεται. Αὐτὴ δ' ἐπενόησεν εἰς τὰς φρένας της καὶ τὴν ἑξῆς ἄλλην ἀπάτην· ἀφοῦ ἔστησε μέγαν ἀργαλειὸν ἐντὸς τῶν δωματίων της ὕφαινε πανίον λεπτὸν καὶ ὑπερμέγεθες· εὐθὺς δ' εἶπεν εἰς ἡμᾶς· «νεαροὶ μνηστῆρές μου, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, περιμένετε, ἂν καὶ ἐπισπεύδετε τὸν μετ' ἐμοῦ γάμον, ἕως ὅτου ἀποτελειώσω τὸ πανίον, διὰ νὰ μὴ χαθῶσιν ἀνωφελῶς τὸ νήματά μου, (τὸ ὁποῖον πανίον θὰ εἶναι) νεκρικὸν σάβανον διὰ τὸν ἡρωϊκὸν Λαέρτην διὰ τὸν χρόνον, ὅταν αὐτὸν καταβάλῃ ἡ ὀλεθρία μοῖρα τοῦ ἐξαπλοῦντος κατὰ γῆς τοὺς ἀνθρώπους (ὀδυνηροῦ) θανάτου, (φοβουμένη) μήπως καμμία ἐκ τῶν ἀνὰ τὸν λαόν μας Ἑλληνίδων ἀγανακτήσῃ κατ' ἐμοῦ, ἐὰν κῆται ἐν τῷ τάφῳ χωρὶς σάβανον, ἐν ὧ πολλὰ πλούτη ἀπέκτησε». Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡμῶν δ' ἐξ ἄλλου κατεπείσθη ἡ γενναία ψυχή. Καὶ ἔκτοτε τὴν μὲν ἡμέραν ὕφαινε τὸ μέγα πανίον, τὴν δὲ νύκτα τὸ ἐξύφαινε (διέλυε τὸ ὑφασμένον), ἀφοῦ ἔθετε πλησίον του λαμπάδας (ἵνα βλέπῃ). Τοιουτοτρόπως ἐπὶ τριετίαν μὲν διέφευγε τὴν προσοχὴν τῶν Ἀχαιῶν καὶ τοὺς ἠπάτα· ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ τεταρτον ἔτος καὶ ἔφθασαν αἱ ὧραι (ἵνα ἀποφασίσῃ γάμον), τότε πλέον κάποια ἐκ τῶν γυναικῶν, ἡ ὁποία σαφῶς ἐγνώριζε τὸ πρᾶγμα, μᾶς τὸ εἶπε καὶ ἐπ' αὐτοφώρῳ τὴν ἐπιάσαμεν νὰ διαλύῃ το ὡρσίον ὕφασμα· τοιουτοτρόπως τὸ μὲν ὕφασμα ἀπετελείωσε καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ ἐξ ἀνάγκης· εἰς σὲ δὲ τὰ ἑξῆς οἱ μνηστῆρες ὑποβάλλουσι, διὰ νὰ τὸ γνωρίζῃς σὺ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ψυχήν σου, διὰ νὰ τὰ γνωρίζωσι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲ καὶ ὅλοι οἱ Ἀχαιοί. Ἀπόπεμψον τὴν μητέρα σου καὶ συμβούλευσον αὐτὴν νὰ ὑπανδρεύηται μὲ ἐκεῖνον, μὲ τὸν ὁποῖον τὴν διατάσσει ὁ πατήρ της καὶ ἀρέσκει καὶ εἰς αὐτήν. Ἐὰν ὅμως ἐπὶ πολὺν ἀκόμη χρόνον θὰ βασκνίζῃ τοὺς υἱοὺς τῶν Ἀχαιῶν, ταῦτα σκεπτομένη μὲ τὸν νοῦν της, τὰ ὁποῖα ἀφθόνως ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ Ἀθηνᾶ, δηλ. νὰ γνωρίζῃ περιλάμπρους ἐργασίας καὶ ἐξόχους ἐπινοήσεις καὶ πανουργίας, ὁποῖά τινα δὲν ἔχομεν ἀνούσει ἀκόμη διὰ καμμίαν οὐδ' ἐκ τῶν παλαιῶν ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι πρότερον ὑπῆρχον Ἑλληνίδες μὲ ὡραίους πλοκάμους, δηλ., ἡ Τυρὼ (θυγάτηρ Σαλμωνέως ἐν Σαλμώνῃ τῆς Ἠλείας, μήτηρ Πελίου καὶ Νηλέως, πατρὸς τοῦ Νέστορος) καὶ ἡ Ἀλκμήνη (μήτηρ Ἡρακλέους) καὶ ἡ ἔχουσα κόμην μὲ ὡραίαν στεφάνην (ταινίαν) Μυκήνη (θυγάτηρ τοῦ Ἰνάχου, ἐκ τῆς ὁποίας ὠνομάσθησαν αἱ Μυκῆναι). Οὐδεμία ἐκ τούτων ἐγνώριζε διανοήματα ὅμοια μὲ τὴν Πηνελόπην· ἀλλὰ τοῦτο τοὐλάχιστον τὸ διανόημα δὲν ἐσκέφθη ἐπιτυχῶς, διότι ἐπὶ τόσον χρόνον τοὐλάχιστον θὰ κατατρώγωσιν (οἱ μνηστῆρες) τὴν περιουσίαν σου καὶ τὰ κτήματά σου, ἐφ' ὅσον ἐκείνη ἤθελεν ἔχει ταύτην τὴν σκέψιν, τὴν ὁποίαν τώρα θέτουσιν εἰς τὰ στήθη της οἱ θεοί· μεγάλην μὲν φήμην προξενεῖ εἰς τὸν ἑαυτόν της, ἀλλ' εἰς σὲ βεβαίως προξενεῖ στέρησιν πολλῆς περιουσίας. Ἡμεῖς ὅμως οὔτε εἰς τὰς ἐργασίας μας πρότερον θὰ ὑπάγωμεν οὔτε εἰς ἄλλο τι μέρος πρὸ τοῦ βεβαίως αὐτὴ νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ ὅποιον καὶ ἂν θέλῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ἀντίνοε, οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ν' ἀποπέμψω ἐκ τῶν οἴκων μου ἐκείνην, ἥτις μὲ ἐγέννησεν, ἡ ὁποία μὲ ἀνέθρεψεν· ὁ δὲ πατήρ μου ἀλλαχοῦ τῆς γῆς ἢ ζῇ βεβαίως ἢ ἔχει ἀποθάνει· εἶναι δὲ ἄτοπον ἐγὼ νὰ πληρώνω πολλὰ (πρὸς ἀποζημίωσιν) εἰς τὸν Ἰκάριον, ἐὰν ἐγὼ ὁ ἴδιος ἑκουσίως ἀποπέμψω τὴν μητέρα μου· διότι ἐκ μέρους τοῦ πατρός μου θὰ πάθω κακὰ δι' αὐτό, ἄλλα δὲ καὶ θά μοι προξενήσῃ ὁ θεός, ἐπειδὴ ἡ μήτηρ μου ἀπερχομένη ἐκ τοῦ οἴκου μου θὰ ἐπικαλεσθῇ (πρὸς τιμωρίαν μου) τὰς μισητὰς Ἐρινῦς (θεὰς τῆς ἐκδικήσεως, ἰδίως κατὰ τῶν τὰς μητέρας κακοποιούντων)· δικαία δὲ κατηγορία θὰ εἶναι ἐναντίον μου καὶ ἐκ μέρους

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν ἀνθρώπων. Ἕνεκα τούτου οὐδέποτε ἐγὼ τοῦτον τὸν λόγον
(ν' ἀποπέμψω τὴν μητέρα μου) θὰ εἴπω. Ἀλλ' ἐὰν μὲν ἡ ἰδική
σας συνείδησις αἰσθάνεται ἐντροπὴν δι' αὐτά, ἐξέλθετε ἐκ τῶν
ἀνακτόρων μου καὶ φροντίσατε δι' ἄλλας εὐωχίας τὰς ἰδικάς σας
περιουσίας τρώγοντες ἀνταλλασσόμενοι εἰς τοῦτο κατὰ τὰς οἰκίας
σας (ἄλλοτε εἰς τὸν οἶκον ἑνὸς καὶ ἄλλοτε εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἄλ-
λου). Ἐὰν ὅμως εἰς σᾶς φαίνεται ὅτι τοῦτο ὠφελιμώτερον καὶ
καλλίτερον εἶναι, τὸ νὰ καταστραφῇ δηλ. ἡ περιουσία ἑνὸς ἀνδρὸς
ἀτιμωρητεί, καταστρέφετε αὐτήν, ἀλλ' ἐγὼ θὰ ἐπικαλεσθῶ μάρ-
τυρας (τῆς ἀδικίας) τοὺς ἀθανάτους θεούς, ἐὰν κάποτε ὁ Ζεὺς
διατάξῃ νὰ γίνωσι ἔργα ἀντεκδικήσεως· ἀτιμωρητεὶ τότε εἶναι
δυνατὸν νὰ καταστραφῆτε ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ δὲ παντεπόπτης Ζεὺς
ἀπὸ τὰ ὕψη ἐκ κορυφῆς ὄρους ἀπέλυσε δύο ἀετοὺς νὰ ἵπτανται
πρὸς αὐτόν· αὐτοὶ δὲ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐπτεράκιζον συγχρόνως μὲ
τὰς πνοὰς τοῦ ἀνέμου (ταχεῖς ὡς ὁ ἄνεμος) πλησίον ὁ εἷς τοῦ
ἄλλου τεντώνοντες τὰς πτέρυγάς των· ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς
τὸ μέσον τῆς πολυθορύβου συνελεύσεως, ἐκεῖ πτερακίσαντες κυ-
κλοειδῶς ἔσεισαν πολλάκις τὰ πτερά των, προσήλωσαν δὲ τὰ βλέμ-
ματά των εἰς τὰς κεφαλὰς ὅλων (τῶν μνηστήρων) καὶ προεμάν-
τευον εἰς αὐτοὺς ὄλεθρον· ξεσχίσαντες δὲ μὲ τοὺς ὄνυχάς των τὰς
παρειὰς των καὶ τοὺς λαιμούς των πέριξ ἐπέταξαν πρὸς τὰ δεξιὰ
διὰ μέσου τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς πόλεως αὐτῶν· ἐξεπλάγησαν δὲ (οἱ
ἄνθρωποι), διότι εἶδον τὰ πτηνὰ μὲ τοὺς ἰδίους των ὀφθαλμοὺς
καὶ ἐσκέπτοντο εἰς τὴν ψυχήν των τὰ ὅσα βεβαίως ἔμελλον νὰ ἐκ-
τελῶνται. Εἰς αὐτοὺς δὲ καὶ ὡμίλησεν ὁ ἡρωϊκὸς γέρων Ἀλιθέρ-
σης ὁ υἱὸς τοῦ Μάστορος, διότι αὐτὸς μόνος εἶχεν ὑπερτερήσει
τοὺς συνομηλίκους του εἰς τὸ νὰ ἐννοῇ τοὺς ἐκ τῶν πτηνῶν οἰω-
νοὺς καὶ νὰ προαναγγέλλῃ τὰ μοιραῖα. Αὐτὸς λοιπὸν καλὰ δι' αὐ-
τοὺς σκεπτόμενος (θέλων τὸ καλὸν των) ὡμίλησε καὶ εἶπεν·

«Ἀκούσατε λοιπὸν τώρα ἐμέ, Ἰθακήσιοι, εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴ-
πω· εἰς τοὺς μνηστῆρας δὲ πρὸ πάντων ἀπευθυνόμενος ταῦτα
λέγω· διότι κατ' αὐτῶν μεγάλη συμφορὰ κυλίεται (ἐπικρέμαται)·
διότι οὐχὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ὁ Ὀδυσσεὺς μακρὰν τῶν ἰδικῶν του

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φιλτάτων θὰ εἶναι, ἀλλ' εὑρισκόμενος πλέον κάπου πλησίον ἑτοιμάζει ἐναντίον ὅλων αὐτῶν φόνον καὶ ἐκδίκησιν· ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους πολλοὺς θὰ ἐπέλθῃ συμφορά, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦμεν τὴν καλῶς μακρόθεν φαινομένην Ἰθάκην. Ἀλλὰ πολὺ πρότερον (τῶν κακῶν) ἂς σκεπτώμεθα, πῶς δυνάμεθα νὰ τοὺς καταπαύσωμεν (ἀπὸ τὰ ὅσα πράττουν)· ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ μόνοι των ἂς παύσωσι· διότι καὶ εἰς αὐτοὺς εὐθὺς τοῦτο εἶναι καλλίτερον· διότι ὄχι προμαντεύω μὴ ἔχων πεῖραν τῆς μαντικῆς, ἀλλὰ καλῶς γνωρίζων αὐτήν· διότι διϊσχυρίζομαι ὅτι καὶ εἰς ἐκεῖνον (τὸν Ὀδυσσέα) ἐξετελέσθησαν ὅλα ὅπως εἰς αὐτὸν τὰ προέλεγον, ὅτε εἰς τὴν Τροίαν ἐξεστράτευον οἱ Ἕλληνες καὶ μεταξὺ αὐτῶν ἀνεχώρησε καὶ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. Ἔλεγον ὅτι, ἀφοῦ πάθῃ πολλὰ κακὰ καὶ ἀφοῦ χάσῃ ὅλους τοὺς συντρόφους του, θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του ἀγνώριστος εἰς ὅλους κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος· ὅλα δ' αὐτὰ τώρα πλέον ἐκτελοῦνται.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου ἀνταπήντα· «Ὦ γέρον, ἐὰν δὰ θέλῃς, ἐμπρὸς τώρα μεταβαίνων εἰς τὸν οἶκόν σου προμάντευε εἰς τὰ τέκνα σου, μήπως τυχὸν πάθωσιν εἰς τὸ μέλλον κακόν τι· εἰς αὐτὰ ἐδῶ ὅμως ἐγὼ εἶμαι πολὺ καλλίτερος σοῦ νὰ τὰ προμαντεύω. Πολλὰ δὰ πτηνὰ πτερακίζουσιν ὑπὸ τὰς λάμψεις τοῦ ἡλίου καὶ δὲν εἶναι ὅλα προγνωστικὰ τῆς μοίρας· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχάθη μακράν, ὅπως εἴθε καὶ σὺ νὰ εἶχες χαθῆ μαζὶ μὲ ἐκεῖνον· (διότι τότε) δὲν θὰ ἔλεγες τόσα προμαντεύων καὶ δὲν θὰ ἐξηρέθιζες τοιουτοτρόπως τὸν ἐναντίον μας ὠργισμένον Τηλέμαχον, περιμένων παρ' αὐτοῦ δῶρον διὰ τὸν οἶκόν σου, ἐάν σοι δώσῃ αὐτό. Ἀλλὰ θὰ σοὶ τὸ εἴπω καὶ αὐτὸ θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ. Ἐὰν νεώτερόν σου ἄνδρα (τὸν Τηλέμαχον) παραπείθων μὲ λόγους ἐξακολουθῇς νὰ παρακινῇς νὰ ὀργίζηται ἐναντίον μας, διότι γνωρίζεις καὶ πολλὰ καὶ παλαιά, πρῶτον μὲν εἰς αὐτὸν τὸν ἴδιον τοῦτο θὰ εἶναι λυπηρότερον, οὐδόλως δ' ἐν τούτοις θὰ δυνηθῇ νὰ κατορθώσῃ τίποτε ἕνεκα αὐτῶν (τῶν λόγων σου)· εἰς σὲ δέ, γέρον, θὰ ἐπιβάλωμεν ποινήν, τὴν ὁποίαν ἐκτελῶν θὰ ἐθλίπσαι ἐνδομύχως· δυσάρεστος δὲ θλῖψις θὰ εἶναι εἰς σὲ αὕτη (ἡ ποινή). Εἰς δὲ τὸν Τηλέμαχον ἐνώπιον ὅλων ἐγὼ αὐτὸς θὰ δώσω

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συμβουλάς· ἂς παρακινῇ τὴν μητέρα του νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός της· αὐτοὶ δὲ (οἱ γονεῖς της) θὰ ἑτοιμάσωσι δι' αὐτὴν γάμον καὶ θὰ ἑτοιμάσωσι παραπολλὴν προῖκα, ὅση προῖξ ἁρμόζει νὰ παρακολουθῇ τὴν ἀγαπητήν των κόρην. Διότι δὲν νομίζω ὅτι θὰ παραιτηθῶσι πρότερον οἱ υἱοὶ τῶν Ἀχαιῶν ἀπὸ τὴν ὀχλικὴν μνηστείαν (τὴν ζήτησιν τῆς Πηνελόπης εἰς γάμον), διότι οὐδένα ἀπολύτως φοβούμεθα οὔτε καὶ τὸν Τηλέμαχον, ἂν καὶ εἶναι πολὺ πολυλόγος, οὔτε διὰ τὴν προμαντείαν ἐνδιαφερόμεθα, τὴν ὁποίαν σύ, γέρον, λέγεις μέλλουσαν νὰ εἶναι ἀνεκτέλεστος, δι' αὐτὴν δὲ ἀκόμη περισσότερον γίνεσαι μισητός. Τὰ ὑπάρχοντά του δὲ ἐξ ἄλλου κακῶς θὰ κατατρώγωνται καὶ οὐδέ ποτε θὰ μένωσιν ἀκέραια (θὰ ὀλιγοστεύωσιν), ἐφ' ὅσον αὐτὴ βεβαίως ἤθελεν ἀναβάλλει τὸν γάμον της μὲ τοὺς Ἀχαιούς· ἡμεῖς δὲ πάλιν ἀναμένοντες καθ' ὅλον τὸν χρόνον ἀμιλλώμεθα δι' αὐτὴν ἕνεκα τῆς τιμιότητός της καὶ δὲν στρέφομεν τὴν προσοχήν μας εἰς ἄλλας, τὰς ὁποίας εἶνε ἁρμοστὸν εἰς ἕκαστον νὰ νυμφεύηται.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπήντα· «Εὐρύμαχε καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι εἶσθε εὐγενεῖς μνηστῆρες, δι' αὐτὸ μὲν δὲν σᾶς παρακαλῶ πλέον οὐδὲ σᾶς ὁμιλῶ· διότι γνωρίζουν πλέον αὐτὰ οἱ θεοὶ καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες. Ἀλλ' ἐλᾶτε, δώσατε εἰς ἐμὲ ταχὺ πλοῖον καὶ εἴκοσι συντρόφους, οἱ ὁποῖοι μαζί μου ἤθελον διαπεράσει πρὸς διάφορα μέρη θαλάσσιον ταξείδιον. Διότι θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Σπάρτην καὶ εἰς τὴν Πύλον, διὰ νὰ ἐρωτήσω νὰ μάθω διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ πατρὸς τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀποδημοῦντος, ἐὰν τυχὸν κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἴπῃ εἰς ἐμὲ περὶ αὐτοῦ ἢ ἐὰν ἀκούσω διάδοσίν τινα ἐκ μέρους τοῦ Διός, ἡ ὁποία πρὸ πάντων φέρει τὰς εἰδήσεις εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἐὰν μὲν ἀκούσω σχετικὰ μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἐπάνοδον τοῦ πατρός, ἂν καὶ καταβασανίζωμαι, θὰ ὑπέφερον ἀκόμη ἐπὶ ἓν ἔτος· ἐὰν ὅμως ἀκούσω περὶ αὐτοῦ ὅτι ἔχει ἀποθάνει καὶ δὲν ὑπάρχει πλέον, ἀφοῦ πλέον ἐπιστρέψω τότε εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικήν μου γῆν, τάφον δι' αὐτὸν θὰ κατασκευάσω καὶ παραπολλὰς νεκρικὰς θυσίας θὰ τῷ προσφέρω, ὅσαι τοῦ ἁρμόζουν, καὶ θὰ δώσω τὴν μητέρα μου εἰς ἄνδρα (θὰ τὴν ὑπανδρεύσω).»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Οὗτος βεβαίως κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁμιλήσας ἐκάθησεν εὐθύς, ἐσηκώθη δὲ μεταξὺ αὐτῶν ὁ Μέντωρ, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ἦτο φίλος τοῦ ἀμέμπτου Ὀδυσσέως καὶ εἰς αὐτὸν (ὁ Ὀδυσσεὺς) εἰσερχόμενος εἰς τὰς ναῦς ἐνεπιστεύετο τὴν ἐπίβλεψιν ὅλης τῆς οἰκίας του, ὥστε καὶ νὰ ὑπακούωσιν (οἱ οἰκεῖοί του) εἰς τὸν γέροντα καὶ νὰ φυλάττῃ στερεὰ ὅλα (τὰ τοῦ οἴκου)· αὐτὸς λοιπὸν εὐνοϊκὸς ὢν πρὸς αὐτοὺς ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «Ἀκούσατε λοιπὸν τώρα ἐμέ, Ἰθακήσιοι, εἰς ὅτι καὶ ἂν εἶπω· κανεὶς πλέον βασιλεὺς μὲ σκῆπτρον ἂς μὴ εἶναι ἀγαθὸς καὶ εὔσπλαγχνος καὶ πρᾶος μηδ' ἂς σκέπτηται εἰς τὸν νοῦν του δίκαια, ἀλλ' ἂς εἶναι πάντοτε σκληρὸς καὶ ἂς πράττῃ ἄδικα· διότι οὐδεὶς πλέον ἐνθυμεῖται τὸν θεῖον Ὀδυσσέα ἐκ τῶν λαῶν, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίλευε καὶ ἦτο πρὸς αὐτοὺς πρᾶος ὡς πατήρ. Ἀλλ' οὐδόλως βεβαίως ἀγανακτῶ διὰ τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας μὲ τὸ νὰ πράττωσιν ἔργα βίας ἀπὸ κακοβουλίας τοῦ νοῦ των· διότι διακινδυνεύοντες τὰς κεφαλάς των (τὴν ζωήν των) κατατρώγουσι βιαίως τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ διϊσχυρίζονται ὅτι αὐτὸς δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον· τώρα ὅμως κατὰ τοῦ ἄλλου λαοῦ ἀγανακτῶ, διότι τοσον ἀταράχως ὅλοι κάθησθε σιωπηλοί, ἀλλ' ἂν καὶ εἶσθε πολλοί, οὐδόλως καταπαύετε (ἀπὸ τοῦ κακοῦ) τοὺς ὀλίγους μνηστῆρας ἐπιπλήττοντες αὐτοὺς μὲ λόγους.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ὁ Λεώκριτος ὁ υἱὸς τοῦ Εὐήνορος. «Μέντορ κακοποιέ, ἠλίθιε κατὰ τὸν νοῦν, ποῖον λόγον εἶπες παρακινῶν τὸν λαὸν νὰ καταπαύῃ ἡμᾶς· ἀλλ' εἶναι πολὺ δύσκολον καὶ εἰς περισσοτέρους νὰ πολεμήσωσι μὲ ἄνδρας διὰ ζήτημα συμποσίου· διότι ἐὰν δὰ καὶ ὁ Ἰθακήσιος Ὀδυσσεὺς ὁ ἴδιος ἐλθὼν αἰφνιδίως ἤθελεν ἐπιθυμήσει σφοδρῶς μὲ τὸν νοῦν του νὰ ἐκδιώξῃ ἐκ τῶν ἀνακτόρων του τοὺς εὐγενεῖς μνηστῆρας, ὅτε θὰ εὐωχεῖτο ἀλλὰ τὸ ἀνάκτορόν του, δὲν θὰ ἔχαιρεν ἡ σύζυγός του δι' αὐτὸν ἐπανελθόντα, ἂν καὶ πολὺ ἐπιθυμεῖ τὴν ἐπιστροφήν του, ἀλλ ἐκεῖ (ἐν τοῖς ἀνακτόροις) ἤθελεν εὕρει ἁρπεῖ θάνατον, καὶ ἐὰν ἤθελε πολεμεῖ (τοὺς μνηστῆρας) μὲ περισσοτέρους μαχητάς. Σὺ ὅμως οὐχὶ μὲ φρόνησιν ὡμίλησας. Ἀλλ' ἐμπρὸς σεῖς μὲν οἱ πολῖται διασκορπίσθητε εἰς τὰς ἐργασίας σας ἕκαστος, διὰ τοῦτον δὲ θὰ προετοι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μάση τὸ ταξείδιον ὁ Μέντωρ καὶ ὁ Ἀλιθέρσης, οἱ ὁποῖοι ἐκπαλαι
εἶναι πρὸς αὐτὸν πατρικοὶ φίλοι. Ἀλλὰ, ὡς νομίζω, καὶ ἐπὶ πο- 255
λὺν χρόνον καθήμενος θὰ μανθάνῃ εἰδήσεις ἐντὸς τῆς Ἰθάκης,
οὐδέποτε δὲ θὰ ἐκτελέσῃ τὸ ταξείδιον τοῦτο.»

Τοιουτοτρόπως ὡμίλησε καὶ εὐθὺς διέλυσε τὴν συνέλευσιν.
Καὶ οἱ μὲν λαοὶ διεσκορπίζοντο εἰς τὰς οἰκίας των ἕκαστος, οἱ δὲ
μνηστῆρες ἐπορεύοντο εἰς τὰ μέγαρα τοῦ θείου Ὀδυσσέως.

Ὁ δὲ Τηλέμαχος μακρὰν πορευόμενος εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν 260
τῆς θαλάσσης καὶ νίψας τὰς χεῖράς του μὲ τὸ ἀφρίζον ὕδωρ τῆς
θαλάσσης προσηύχετο εἰς τὴν Ἀθηνᾶν· «Εἰσάκουσόν με σὺ ὁ θεός,
ὁ ὁποῖος χθὲς ἦλθες εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ μὲ διέταξας νὰ διέρ-
χωμαι μὲ πλοῖον τὴν σκοτεινὴν θάλασσαν, διὰ νὰ πληροφορηθῶ
διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀποδημοῦντος πατρός μου· 265
ἀλλ' αὐτὰ ὅλα ἐμποδίζουσιν οἱ Ἀχαιοί, πρὸ πάντων δὲ οἱ κακῶς
ἀλαζονευόμενοι μνηστῆρες.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, πλησίον δ' εἰς αὐτὸν ἦλ-
θεν ἡ Ἀθηνᾶ, ὁμοιωθεῖσα μὲ τὸν Μέντορα καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ
κατὰ τὴν φωνὴν καὶ καλέσασα αὐτὸν ἐκ τοῦ ὀνόματός του ἔλεγε
πτερωτοὺς λόγους. «Τηλέμαχε, δὲν θὰ εἶσαι εἰς τὸ μέλλον δειλὸς 270
οὐδὲ ἐστερημένος νημοσύνης, ἐὰν βεβαίως ἔχῃ ἐνσταλαχθῇ εἰς σὲ
ἡ γενναία δύναμις τοῦ πατρός σου, ὁποῖος ἦτο ἐκεῖνος εἰς τὸ νὰ
φέρῃ εἰς πέρας καὶ ἔργον καὶ λόγον· κατόπιν τούτου δὲν θὰ εἶναι
διὰ σὲ μάταιον οὐδ' ἀπραγματοποίητον τὸ ταξείδιον τοῦτο. (Ἐὰν
ὅμως δὲν εἶσαι τέκνον ἐκείνου καὶ τῆς Πηνελόπης, τότε δὲν ἔχω 275
ἐλπίδα ὅτι σὺ θὰ φέρῃς εἰς πέρας ὅσα σκέπτεσαι· διότι ὀλίγοι
παῖδες γίνονται βεβαίως ὅμοιοι μὲ τὸν πατέρα, οἱ περισσότεροι γί-
νονται χειρότεροι, ὀλίγοι δὲ γίνονται ἀνώτεροι τοῦ πατρός. Ἀλλ'
ἐπειδὴ δὲν θὰ εἶσαι εἰς τὸ μέλλον δειλὸς οὐδ' ἐστερημένος νημ-
μοσύνης καὶ δὲν σὲ ἔχει ἐγκαταλίπει ἐντελῶς ἡ σύνεσις τοῦ Ὀ-
δυσσέως, διὰ τοῦτο εἶναι ἐλπὶς νὰ φέρῃς εἰς πέρας ταῦτα τὰ ἔρ- 280
γα). Διὰ τοῦτο τόρα τῶν μὲν ἀνοήτων μνηστήρων παραμέλει (ἄφινε ἄνευ προσοχῆς) τὴν σκέψιν καὶ τὴν ἀπόφασιν, διότι οὔτε
νοήμονες εἶναι οὔτε δίκαιοι καὶ οὐδόλως αἰσθάνονται τὸν θάνα-
τον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν, ἡ ὁποία βεβαίως εἶναι πλησίον εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτούς, ὥστε ἐντὸς ἡμέρας νὰ καταστραφῶσιν ὅλοι· διὰ σὲ δὲ τὸ
285 ταξείδιον, τὸ ὁποῖον σκέπτεσαι, δὲν θὰ ἀπέχῃ πλέον πολὺν καιρόν· διότι ἐγὼ εἶμαι τοιοῦτος εἰς σὲ πατρικὸς φίλος, ὥστε θὰ ἑτοιμάσω διὰ σὲ ταχὺ πλοῖον καὶ συγχρόνως θὰ σὲ ἀκολουθήσω ὁ ἴδιος. Ἀλλὰ σὺ μὲν εἰς τὸν οἶκόν σου μεταβαίνων συναναστρέφου μὲ τοὺς μνηστῆρας καὶ ἑτοίμασον τὰ ἀναγκαῖα ἐφόδιά καὶ συνάρμοσον αὐτὰ
290 ἐντὸς ἀγγείων, οἶνον ἐντὸς σταμνίων καὶ ἄλευρα, τὰ ὁποῖα εἶναι δύναμις τῶν ἀνδρῶν, ἐντὸς στερεῶν δερμάτων· ἐγὼ δ' ἀνὰ τὴν πόλιν ταχέως θὰ συναθροίσω ἐθελοντὰς συντρόφους· ὑπάρχουσι δὲ πολλὰ πλοῖα ἐντὸς τῆς πανταχόθεν θαλασσοβρέκτου Ἰθάκης, νέα καὶ παλαιά· ἐκ τούτων ἐγὼ βεβαίως θὰ προσβλέψω εἰς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον
295 εἶναι ἄριστον, ἀφοῦ δὲ ταχέως τὸ ἑτοιμάσωμεν μὲ τὰ ἐφόδιά του, θὰ τὸ ρίψωμεν εἰς τὴν εὐρεῖαν θάλασσαν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ Διός· οὐδὲ παρέμενε πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐκεῖ ὁ Τηλέμαχος, ἀφοῦ ἤκουσε τὴν φωνὴν τῆς θεᾶς, ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του βασανισμένος εἰς τὴν ἀγαπητήν του καρδίαν, εὗρε δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας ἐντὸς τῶν ἀνα-
300 κτόρων νὰ ἐκδέρωσιν (νὰ γδέρνωσιν) αἶγας καὶ νὰ ψένωσι παχεῖς χοίρους ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Ὁ Ἀντίνοος δὲ γελάσας ἐπροχώρει **κατ'** εὐθεῖαν πρὸς τὸν Τηλέμαχον καὶ προσεκολλήθη εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ τῷ ὡμίλησε καλέσας αὐτὸν ὀνομαστί. «Τηλέμαχε, ἀλαζὼν κατὰ τὴν γλῶσσαν, ἀκατάβλητε κατὰ τὴν καρδίαν, ἂς μὴ ὑπάρχῃ ὑπὸ φροντίδα εἰς τὰ στήθη σου (μὴ σκέπτου) ἄλλο τι κακὸν ἔργον καὶ λόγος, ἀλλὰ πρὸς χάριν μου τρῶγε καὶ πίνε, καθὼς καὶ πρότερον. Αὐτὰ δὲ ὅλα ἐντελῶς εἰς σὲ θὰ ἑτοιμάσωσιν οἱ Ἕλληνες, δηλ. καὶ πλοῖον καὶ ἐξαιρέτους κωπηλάτας, διὰ νὰ φθάσῃς **ταχύτερον εἰς τὴν θείαν Πύλον, διὰ ν' ἀκούσῃς διὰ τὸν ὀνομαστόν πατέρα σου»**
305 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα. «Ἀντίνοε, οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ἀνάμεσα εἰς σᾶς τοὺς ἀλαζόνας καὶ νὰ τρώγω σιωπῶν καὶ νὰ εὐφραίνωμαι ἥσυχος. Ἢ δὲν εἶναι ἀρκετὸν εἰς σᾶς, ὅτι κατὰ τὸν πρότερον χρόνον κατεστρέφετε σεῖς οἱ μνηστῆρες πολλὰ καὶ καλὰ κτήματά μου, ἐγὼ δὲ τότε ἤμην ἀκόμη παιδίον ; Τώρα ὅμως, ὅτε πλέον ἐμεγάλωσα καὶ πληροφο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ροῦμαι ἀκούων τοὺς λόγους ἄλλων καὶ ἐντός μου πλέον αὐξάνει ἡ ψυχική μου δύναμις, θὰ προσπαθήσω, ὥστε νὰ διευθύνω ἐναντίον σας τὰς κακὰς μοίρας ἢ εἰς Πύλον μεταβὰς ἢ ἐδῶ ἐντὸς ταύτης τῆς πόλεως. Θὰ ὑπάγω βεβαίως πορευόμενος ἐντὸς ξένου πλοίου καὶ δὲν θὰ μείνῃ ἀνεκτέλεστον τὸ ταξείδιον, διὰ τὸ ὁποῖον ὁμιλῶ· διότι δὲν εἶμαι κάτοχος πλοίου οὐδὲ κωπηλατῶν· τοιουτρόπως ἴσως εἰς σᾶς ἐφάνη ὅτι εἶναι ὠφελιμώτερον (τὸ νὰ ματακώσητε τὸ ταξείδιόν μου).»

Ταῦτα εἶπε καὶ εὐθὺς ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ Ἀντινόου ἀπέσπασε τὴν χεῖρά του εὐκόλως (ταχέως, βιαίως)· οἱ δὲ μνηστῆρες ἀνὰ τὸν οἶκον ἡτοίμαζον τὸ συμπόσιον. Αὐτοὶ δὲ καὶ τὸν ἐχλεύαζον καὶ τὸν περιέπαιζον μὲ λόγους· ὡς ἐξῆς δ' εἶπε κάποιος ἐκ τῶν θρασέων νέων. «Βεβαιότατα φόνον ἐναντίον ἡμῶν σκέπτεται ὁ Τηλέμαχος· ἢ ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου θὰ ὁδηγήσῃ ὑπερασπιστάς του ἢ ὁ ἴδιος καὶ ἐκ Σπάρτης, ἀφοῦ βεβαίως καὶ σφοδρῶς τὸ ἐπιθυμεῖ· ἢ καὶ εἰς τὴν παχύγειον Ἐφύραν σκέπτεται νὰ πορευθῇ, διὰ νὰ φέρῃ ἐκεῖθεν θανατηφόρα φάρμακα, νὰ τὰ ρίψῃ δὲ ἐντὸς τοῦ κρατῆρος (τοῦ περιέχοντος τὸν ἀναμεμιγμένον μὲ ὕδωρ οἶνον) καὶ νὰ ἐξολοθρεύσῃ ὅλους ἡμᾶς.»

Ἄλλος δὲ πάλιν ἐκ τῶν θρασέων νέων εἶπε τὰ ἑξῆς. «Καὶ ποῖος γνωρίζει, ἐὰν καὶ αὐτὸς ταξειδεύων ἐπάνω εἰς κοῖλον πλοῖον χαθῇ μακρὰν τῶν φιλτάτων του περιπλανώμενος, καθὼς ἀκριβῶς ὁ Ὀδυσσεύς ; Τότε καὶ περισσότερον ἤθελεν αὐξάνει εἰς ἡμᾶς τὸν κόπον μας· διότι ὅλα τὰ κτήματά του θὰ ἐμοιραζόμεθα καὶ θὰ ἐδίδομεν ἐξ ἄλλου καὶ τὴν οἰκίαν του εἰς τὴν μητέρα αὐτοῦ νὰ τὴν ἔχῃ καὶ εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἤθελε τὴν νυμφευθῇ.»

Τοιουτοτρόπως ὡμίλουν, ὁ δὲ Τηλέμαχος κατέβη εἰς τὸν ὑψηλὸν καὶ εὐρύχωρον θάλαμον τοῦ πατρός, ὅπου ἦτο συσσωρευμένος χρυσὸς καὶ χαλκὸς καὶ φορέματα ἐντὸς κιβωτίων καὶ ἀρκετὸν εὐῶδες ἔλαιον· ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἵσταντο πίθοι παλαιοῦ γλυκυπότου οἴνου ἔχοντες ἐντὸς ἀνέρωτον θεῖον ποτὸν κατὰ σειρὰν πλησίον τοῦ τοίχου προσηρμοσμένοι, (διὰ νὰ χρησιμοποιηθῶσιν) ἐὰν κάποτε ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἤθελεν ἐπιστρέψει εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ἀφοῦ πολλὰς θλίψεις ἤθελε μὲ μόχθους ὑποστῆ· πρὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κλείσιμον δὲ τοῦ θαλάμου ἦσαν διπλαῖ σανίδες (δύο θυρόφυλλα) στερεῶς προσηρμοσμέναι (ἐκλείετο ὁ θάλαμος μὲ δίφυλλον θύραν στερεῶς προσηρμοσμένην εἰς αὐτόν)· ἐπεστάτει δ' ἐντὸς αὐτοῦ νύκτα καὶ ἡμέραν γυνὴ οἰκονόμος, ἡ ὁποία ἐφύλαττεν ὅλα τὰ ἐντὸς μὲ τὴν πολλὴν πεῖραν τοῦ νοῦ της, ἡ Εὐρύκλεια, θυγάτηρ τοῦ Ὦπος τοῦ υἱοῦ τοῦ Πεισήνορος. Πρὸς αὐτὴν τότε ὡμίλησεν ὁ Τηλέμαχος καλέσας αὐτὴν εἰς τὸν θάλαμον. «Μανοῦλα, ἔλα τόρα πρὸς χάριν μου, ἄντλησον ἐντὸς σταμνίων τὸν γλυκὺν οἶνον, ὁ ὁποῖος εἶναι εὐχαριστότατος, ὕστερα ἀπὸ ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον σὺ φυλάττεις περιμένουσα τὸν κακόμοιρον, ἐὰν ἀπὸ κάποιον μέρος ἤθελεν ἔλθει ὁ Ὀδυσσεύς, ἀφοῦ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὰς κακὰς μοίρας. Δώδεκα δὲ σταμνία γέμισον καὶ ἀσφάλισον ὅλα αὐτὰ μὲ πώματα (βουλώματα). Ἐντὸς δὲ καλῶς ραμμένων δερμάτων χύσον πρὸς χάριν μου ἄλευρα· ἂς γίνωνται δὲ εἴκοσι μέτρα τροφῆς ἐκ τοῦ ἐν τῷ μύλῳ ἀλεσμένου ἀλεύρου. Σὺ δὲ μόνη γνώριζε τοῦτο· αὐτὰ δ' ὅλα ἐν τάχει ἂς εἶναι ἡτοιμασμένα· διότι κατὰ τὴν ἑσπέραν ἐγὼ θὰ τὰ λάβω, ὁπόταν πλέον ἡ μήτηρ μου ἀναβῇ εἰς τὸ ὑπερῷον καὶ φροντίζῃ περὶ ὕπνου· διότι θὰ ὑπάγω καὶ εἰς Σπάρτην καὶ εἰς τὴν ἀμμώδη Πύλον, διὰ νὰ ζητήσω πληροφορίας διὰ τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός μου, ἐὰν ἀκούσω κάπου δι' αὐτήν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἤρχισε δὲ νὰ κλαίῃ ἡ ἀγαπητὴ τροφός του Εὐρύκλεια καὶ κλαίουσα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «Καὶ διὰ τί, ἀγαπητὸν τέκνον, εἰς τὰς φρένας σου ἦλθεν αὕτη ἡ σκέψις; καὶ πῶς θέλεις νὰ ὑπάγῃς εἰς ἀπέραντον χώραν, ἐν ᾧ εἶσαι μόνος καὶ πολυαγάπητος υἱός· ὁ εὐγενὴς ὅμως Ὀδυσσεὺς ἐχάθη μακρὰν τῆς πατρίδος ἐντὸς χώρας ἀγνώστων ἀνθρώπων· ἀλλ' οἱ μνηστῆρες ἀμέσως ἐναντίον σοῦ ἀναχωροῦντος θὰ σκεφθῶσι κακὰ εἰς τὸ μέλλον, διὰ νὰ καταστραφῇς δολίως, αὐτὰ δ' ἐδῶ τὰ πλούτη σου αὐτοὶ θὰ μοιράσωσιν. Ἀλλὰ μένε ἐδῶ καθήμενος ἐπάνω εἰς τὰ ἰδικά σου καὶ οὐδόλως εἶναι ἀνάγκη νὰ κακοπαθῇς οὐδὲ νὰ περιπλανᾶσαι ἀνὰ τὴν ἀκατάβλητον (ἢ ἀνὰ τὴν ἀπέραντον) θάλασσαν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ἔχε θάρρος, καλή μου τροφέ, διότι αὕτη δὰ ἡ σκέψις εἶναι οὐχὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄνευ θελήσεως θεοῦ· ἀλλ' ὁρκίσθητι νὰ μὴ εἴπῃς αὐτὰ ἐδῶ εἰς
τὴν ἀγαπητήν μου μητέρα, ἕως ὅτου ἤθελεν ἔλθει ἑνδεκάτη καὶ
δωδεκάτη ἡμέρα, ἢ ἕως ὅτου ἡ ἰδία μὲ ζητήσῃ καὶ μάθῃ ὅτι 375
ἀνεχώρησα, διὰ νὰ μὴ βλάπτῃ τὸ ὡραῖόν της σῶμα κλαίουσα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐθὺς δ' ἡ γραῖα ὡρκίζετο μέγαν ὅρκον εἰς τοὺς θεούς· ἀφοῦ δὲ πλέον ὡρκίσθη καὶ ἐτελείωσε τὸν ὅρκον, εὐθὺς ἔπειτα ἤντλησεν οἶνον δι' αὐτὸν ἐντὸς σταμνίων καὶ ἔχυσε δι' αὐτὸν ἄλευρα ἐντὸς καλῶς ραμμένων δερμάτων. Ὁ δὲ 380
Τηλέμαχος εἰσερχόμενος εἰς τὴν αἴθουσαν συνανεστρέφετο μὲ τοὺς μνηστῆρας.

Τότε πάλιν ἄλλα ἐσκέφθη ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ. Ὁμοιάζουσα μὲ τὸν Τηλέμαχον (λαβοῦσα τὴν μορφὴν τοῦ Τηλεμάχου) περιήρχετο πανταχοῦ ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ εὐθὺς παρουσιαζομένη εἰς ἕκαστον ἄνδρα ἔλεγε κατάλληλον λόγον, τοὺς προέτρεπε 385
δὲ νὰ συναθροίζωνται κατὰ τὴν ἑσπέραν εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον. Αὐτὴ δὲ πάλιν ἐζήτει ταχὺ πλοῖον ἀπὸ τὸν ἔνδοξον υἱὸν τοῦ Φρονίου Νοήμονα, ἐκεῖνος δὲ προθύμως τὸ ὑπεσχέθη εἰς αὐτήν. Κατόπιν ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκιάζοντο ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς πόλεως καὶ τότε ἔσυρε πρὸς τὴν θάλασσαν τὸ ταχὺ πλοῖον καὶ ἔθετεν
ἐντὸς αὐτοῦ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα σκεύη, τὰ ὅσα συνήθως φέρουσι τὰ 390
καλὰ κατάστρωμα ἔχοντα πλοῖα. Ἔστησε δὲ τὸ πλοῖον εἰς τὸ ἔσχατον μέρος τοῦ λιμένος καὶ πέριξ αὐτοῦ συνηθροίσθησαν ὅλοι ὁμοῦ οἱ γενναῖοι σύντροφοι· ἡ δὲ θεὰ προέτρεπεν ἕνα ἕκαστον.

Τότε πάλιν ἄλλα σχέδια ἐπενόησεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· ἐκίνησεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσ- 395
σέως· ἐκεῖ δὲ γλυκὺν ὕπνον ἐπέχυσεν εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἐνάρκωσε δ' αὐτοὺς πίνοντας καὶ ἔκαμνε νὰ πίπτωσιν ἐκ τῶν χειρῶν των τὰ ποτήρια. Ἐκεῖνοι δ' ἐσκορπίζοντο ἀνὰ τὴν πόλιν, διὰ νὰ κοιμηθῶσι, καὶ δὲν ἐκάθητο πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον, διότι ὁ ὕπνος ἔπιπτεν ἐπάνω εἰς τὰ βλέφαρά των. Εἰς δὲ τὸν Τηλέμαχον
ὡμίλησεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ προσκαλέσασα αὐτὸν ἔξω τῶν 400
καλῶς κατοικουμένων ἀνακτόρων, ὁμοιωθεῖσα δὲ μὲ τὸν Μέντορα κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν φωνήν. «Τηλέμαχε, τόρα πλέον πρὸς χάριν σου οἱ καλὰς περικνημῖδας ἔχοντες σύντροφοί σου κάθηνται

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπάνω εἰς τὰ κωπία προσμένοντες τὴν ἰδικήν σου ἐκκίνησιν· ἀλλ' ἂς πηγαίνωμεν, διὰ νὰ μὴ ἀργοπορῶμεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς τὸ ταξείδιον.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσασα προηγήθη ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ταχέως· ἐκεῖνος δὲ κατόπιν ἐβάδιζε πρὸς τὰ ἴχνη τῆς θεᾶς· ἀφοῦ δὲ πλέον κατῆλθον εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, εὗρον κατόπιν ἐπὶ τῆς ἀμμώδους παραλίας τοὺς ἔχοντας μακρὰν κόμην συντρόφους. Πρὸς αὐτοὺς δὲ καὶ πάλιν ὡμίλησεν ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Τηλεμάχου (ὁ γενναῖος Τηλέμαχος). «Ἐλᾶτε, ἀγαπητοί, ἂς μεταφέρωμεν τὰ ἐφόδια, διότι ὅλα πλέον εἶναι συγκεντρωμένα ἐντὸς τοῦ μεγάρου μου· ἡ μήτηρ μου δ' οὐδόλως ἔχει μάθει τι οὐδ' αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι καὶ μία μόνη ἐπληροφορήθη παρ' ἐμοῦ τοῦτο.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσας προηγήθη, ἐκεῖνοι δὲ συγχρόνως τὸν ἠκολούθουν. Εὐθὺς δ' αὐτοὶ τὰ πάντα μεταφέροντες κατέθεσαν ἐπὶ τοῦ ὡραίου κατάστρωμα ἔχοντος πλοίου, καθὼς διέταξεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως. Ἀνέβαινε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ πλοίου ὁ Τηλέμαχος, προηγεῖτο δὲ ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἐκάθησεν εὐθὺς ἐπὶ τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου, πλησίον δ' αὐτῆς ἐκάθησεν ὁ Τηλέμαχος. Αὐτοὶ δ' (οἱ ναῦται) ἔλυσαν τὰ ἐπὶ τῆς πρύμνης σχοινία (δι' ὧν τὸ πλοῖον ἦτο δεμένον ἐκ τῆς ξηρᾶς), ἀναβάντες δὲ καὶ αὐτοὶ ἐκάθηντο εἰς τὰ θρανία των. Εἰς αὐτοὺς δὲ οὖριον ἄνεμον διεύθυνεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ, σφοδρὸν Ζέφυρον, σφυρίζοντα ἀνὰ τὴν ὁμιχλώδη θάλασσαν. Ὁ δὲ Τηλέμαχος παρορμήσας τοὺς συντρόφους διέταξε νὰ τακτοποιῶσι τὰ ἄρμενα, αὐτοὶ δ' ὑπήκουσαν εἰς αὐτὸν προτρέποντα αὐτούς. Σηκώσαντες δ' ἔστησαν τὸ ἐξ ἐλάτης κατάρτιον ἐντὸς τῆς κοίλης δι' αὐτὸ ὀπῆς τοῦ πλοίου καὶ τὸ ἔδεσαν καλῶς μὲ τὰ σχοινία, ἐτέντωσαν δὲ τὰ λευκὰ πανία (τοῦ καταρτίου) διὰ τῶν καλῶς πεπλεγμένων δερματίνων σχοινίων. Ἐφύσκωσε δ' ὁ ἄνεμος τὸ μέσον τοῦ πανίου καὶ τὸ σκοτεινόχρουν κῦμα πέριξ τῆς τρόπιδος μεγάλως ἐβούιζε προχωροῦντος τοῦ πλοίου· αὐτὸ δ' ἔτρεχεν ἀνὰ τὰ κύματα διασχίζον αὐτὰ εἰς τὸν δρόμον του. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔδεσαν τὰ ἄρμενα ἐπάνω εἰς τὸ ταχὺ μέλαν πλοῖον, ἐτοποθέτησαν ὀρθίους κρατῆρας γεμά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τους ἕως ἐπάνω μὲ οἶνον καὶ ἔκαμνον σπονδὰς εἰς τιμὴν τῶν ἀθανάτων θεῶν τῶν πάντοτε ὑπαρχόντων, ἐξ ὅλων δὲ πρὸ πάντων εἰς τὴν λαμπρόφθαλμον κόρην τοῦ Διός. Καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ πλοῖον αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν αὐγὴν διέτρεχε τὸν δρόμον του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Γ.

Τὰ συμβάντα ἐν Πύλῳ

(Περίληψις. Φθάσας ὁ Τηλέμαχος μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς ὡς Μέντορος καὶ τοῦ πλοίου του εἰς Πύλον εὗρε θυσιάζοντα τὸν Νέστορα, ὅστις θερμῶς τὸν ἐφιλοξένησε καὶ τῷ εἶπε πολλὰ περὶ τῆς ἐν Τροίᾳ δράσεως τοῦ Ὀδυσσέως καὶ περὶ τῆς ἐπανόδου τῶν Ἑλλήνων· κατόπιν ἡ Ἀθηνᾶ (Μέντωρ) ἀνεχώρησε καὶ ὁ Τηλέμαχος κοιμηθεὶς ἐν Πύλῳ καὶ εἶτα συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου, υἱοῦ τοῦ Νέστορος, ἀπῆλθεν ἐφ' ἁμάξης διὰ Φηρῶν εἰς τὴν Σπάρτην).

Ὁ ἥλιος δ' ἀνέτειλεν, ἀφήσας τὸν περικαλλῆ Ὠκεανόν, εἰς τὸν πολύχαλκον οὐρανόν, διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ εἰς τοὺς θνητοὺς ἀνθρώπους ἀνὰ τὴν παράγουσαν γεννήματα γῆν. Ἐκεῖνοι δὲ (Τηλέμαχος, Ἀθηνᾶ, πλοῖον καὶ ἑταῖροι) ἔφθασαν εἰς τὴν Πύλον, τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν τοῦ Νηλέως· οἱ δὲ Πύλιοι ἐπὶ τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς τῆς θαλάσσης προσέφερον θυσίας, ταύρους δηλ. ἐντελῶς μαύρους, εἰς τὸν τὴν γῆν σείοντα κυανότριχα Ποσειδῶνα. Ἦσαν δὲ ἐννέα διαμερίσματα ἑδρῶν καὶ πεντακόσιοι ἐντὸς ἑκάστου διαμερίσματος ἐκάθηντο, καὶ εἰς ἕκαστον διαμέρισμα εἶχον ἐμπρὸς ἐννέα ταύρους. Ὅτε αὐτοὶ (οἱ Πύλιοι) ἔφαγον τὰ σπλάγχνα καὶ πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ ἔκαιον τὰ μηρία (τῶν βοῶν), οἱ Ἰθακήσιοι κατ' εὐθεῖαν ἄραξαν καὶ σηκώσαντες συνεμάζευσαν τὰ πανία τοῦ ἰσορρόπου (συμμετρικοῦ) πλοίου καὶ τὸ προσώρμισαν εἰς τὸν λιμένα καὶ αὐτοὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηράν. Ἐξήρχετο λοιπὸν ὁ Τηλέμαχος ἐκ τοῦ πλοίου, προεπορεύετο δὲ ἡ Ἀθηνᾶ. Πρὸς αὐτὸν προτέρα ὡμίλησεν ἡ θεά, ἡ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ. «Τηλέμαχε, οὐδόλως πλέον εἶναι ἀνάγκη
15 ἐντροπῆς εἰς σὲ οὐδὲ κατὰ τὸ ἐλάχιστον· διότι πρὸς τοῦτον τὸν
σκοπὸν καὶ διέπλευσας θάλασσαν, διὰ νὰ μάθῃς περὶ τοῦ πατρός
σου, ποῦ τὸν ἔκρυψεν ἡ γῆ καὶ ποίαν τινὰ τύχην ἔλαβεν· ἀλλ' ἔλα
τόρα βάδιζε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν ἱπποδαμαστὴν Νέστορα· ἂς
γνωρίσωμεν ποίαν σκέψιν ἔχει κρύψει ἐντὸς τῶν στηθῶν του. Πα-
20 ρακάλει δ' αὐτὸν ὁ ἴδιος, ἵνα τὰ ἀληθῆ σοι εἴπῃ· ψεῦδος δὲν θὰ
εἴπῃ· διότι εἶνε πολὺ συνετός.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα·
«Μέντορ, καὶ πῶς λοιπὸν νὰ πηγαίνω ; καὶ πῶς νὰ τὸν χαιρετίσω ;
οὐδόλως ἀκόμη εἶμαι πεπειραμένος εἰς συνετοὺς λόγους· ἀφ' ἑτέ-
ρου δὲ πάλιν ὑπάρχει συστολὴ εἰς τὸ νὰ ἐρωτᾷ νέος ἀνὴρ ἕνα
γεροντότερον.»

25 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ·
«Τηλέμαχε, ἄλλα μὲν (λόγια) σὺ ὁ ἴδιος μὲ τὸν νοῦν σου θὰ ἐπι-
νοήσῃς, ἄλλα δὲ καὶ θεός τις θά σοι ἐμπνεύσῃ· διάτι δὲν νομίζω
ὅτι σὺ ἐγεννήθης καὶ ἀνετράφης παρὰ τὴν θέλησιν (ἄνευ τῆς
προστασίας) τῶν θεῶν.»

30 Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσασα προεπορεύθη ἡ Παλλὰς
Ἀθηνᾶ μὲ πολλὴν ταχύτητα, ὁ δὲ Τηλέμαχος κατόπιν ἐβάδιζε
πρὸς τὰ ἴχνη τῆς θεᾶς. Ἔφθασαν δὲ εἰς τὴν ὁμήγυριν καὶ τὰς
ἕδρας τῶν Πυλίων ἀνδρῶν, ὅπου ἀκριβῶς ὁ Νέστωρ μετὰ τῶν
υἱῶν του ἐκάθητο, πέριξ δ' αὐτῶν οἱ ἄνθρωποί του ἑτοιμάζοντες
τὸ συμπόσιον ἔψηνον κρέατα καὶ ἄλλα ἐσούβλιζον (πρὸς ψήσιμον).
Αὐτοὶ λοιπὸν (οἱ περὶ τὸν Νέστορα) καθὼς εἶδον τοὺς ξένους,
35 συγκεντρωμένοι ἔσπευσαν ὅλοι καὶ διὰ τῶν χειρῶν τοὺς ἐχαιρέτι-
ζον καὶ τοὺς προσεκάλουν νὰ κάθηνται. Πρῶτος ὁ υἱὸς τοῦ Νέ-
στορος Πεισίστρατος πλησιάσας ἔλαβεν ἀμφοτέρων τὴν χεῖρα καὶ
τοὺς ἐτοποθέτησε πλησίον τοῦ συμποσίου ἐπάνω εἰς μαλακὰ δέρ-
ματα (προβειὲς) ἐπὶ τῶν θαλασσίων ἄμμων, πλησίον καὶ τοῦ ἀδελ-
40 φοῦ του Θρασυμήδους καὶ τοῦ πατρός του. Ἔδωκε δ' εἰς αὐ-
τοὺς εὐθὺς μερίδα ἐκ τῶν σπλάγχνων καὶ τοὺς ἐκέρασεν οἶνον διὰ
χρυσοῦ ποτηρίου· μέλλων δὲ νὰ τὸ δώσῃ ἔλεγε πρὸς τὴν Παλλάδα
Ἀθηνᾶν (τὴν ὑπὸ μορφὴν Μέντορος) τὴν κόρην τοῦ κρατοῦντος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν αἰγίδα (ἀσπίδα) Διός. «Προσεύχου τόρα, ὦ ξένε, εἰς τὸν θεὸν
Ποσειδῶνα· διότι τούτου τὸ συμπόσιον καὶ συνηντήσατε ἐδῶ ἐλθόν- 45
τες· ὅταν δὲ κάμῃς σπονδὰς καὶ προσευχηθῇς, ὅπως εἶναι κανονικὴ
συνήθεια, δὸς ἔπειτα καὶ εἰς τοῦτον τὸ ποτήριον γλυκέος ὡς μέλι
οἴνου διὰ νὰ κάμῃ σπονδάς, διότι νομίζω ὅτικαὶ αὐτὸς προσεύχε-
ται εἰς τοὺς θεούς· διότι ὅλοι εἰ ἄνθρωποι ἔχουσιν ἀνάγκην τῶν
θεῶν. Ἀλλ' εἶναι νεώτερός σου καὶ ἐμήλικος μὲ ἐμὲ τὸν ἴδιον·
ἕνεκα τούτου εἰς σὲ πρότερον θὰ δώσω τὸ χρυσοῦν ποτήριον.» 50

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἔθετεν εἰς τὰς χεῖράς της ποτήριον
γλυκέος οἴνου· ἐχαιρε δ' ἡ Ἀθηνᾶ διὰ τὸν συνετὸν καὶ δίκαιον
ἄνδρα, διότι εἰς αὐτὴν πρότερον ἔδωκε τὸ χρυσοῦν ποτήριον.
Παρευθὺς δὲ προσηύχετο μὲ πολλὰ εἰς τὸν θεὸν Ποσιδῶνα· «Ἐπά- 55
κουσόν μου, ὦ Πόσειδον, ὁ συγκρατῶν τὴν γῆν, καὶ μὴ ἀπαρνη-
θῇς εἰς ἡμᾶς προσευχομένους νὰ λάβωσι τέλος αὗται αἱ ἐπιχειρή-
σεις μας· εἰς τὸν Νέστορα μὲν πρώτιστα καὶ εἰς τοὺς υἱούς του
δίδε δόξαν ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ὅλους ὁμοῦ τοὺς ἄλλους Πυλίους
δίδε δόξαν, ἔπειτα δὲ καὶ εἰς ὅλους ὁμοῦ τοὺς ἄλλους Πυλίους 60
κόμη ὁ Τηλέμαχος καὶ ἐγὼ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν πατρίδα,
ἀφοῦ κατορθώσωμεν ἐκεῖνο, ἕνεκα τοῦ ὁποίου ἤλθομεν ἐδῶ μὲ
ταχὺ μαῦρον πλοῖον.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ηὔχετο καὶ ἡ ἰδία ἔπειτα ἔφερεν εἰς
πέρας πάντα (τὰ διὰ τῆς εὐχῆς ζητηθέντα), ἔδωκε δ' εἰς τὸν
Τηλέμαχον τὸ ὡραῖον διπλοῦν (ἔχον καὶ ἄνω καὶ κάτω κύπελλον)
ποτήριον. Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ηὔχετο ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ
Ὀδυσσέως. Ἀφοῦ δ' ἐκεῖνοι ἔψησαν τὰ καλλίτερα κρέατα καὶ τὰ 65
ἀπέσυραν ἐκ τοῦ πυρός, εἰς μερίδια αὐτὰ διαμοιράσαντες εὐω-
χοῦντο μὲ λαμπρὰν εὐωχίαν. Ἀφοῦ δ' ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυ-
μίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, εὐθὺς εἰς αὐτοὺς ἔκαμνεν ἀρ-
χὴν λόγων ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέστωρ. «Τόρα πλέον εἶναι
τὸ καλλίτερον νὰ ἐρευνήσωμεν καὶ νὰ ἐρωτήσωμεν τοὺς ξένους, 70
ποῖοι εἶναι, ἀφοῦ εὐχαριστήθησαν ἐκ τοῦ φαγητοῦ. Ὦ ξένοι, ποῖοι
εἶσθε ; ἀπὸ ποῦ διαπλέετε τὰς ὑγρὰς ὁδοὺς τῆς θαλάσσης; ἆρά γε
(πλέετε) δι' ἐργασίαν τινὰ ἢ ἔχετε περιπλανηθῆ ἀσκόπως, ὡσὰν
πειραταί, οἱ ὁποῖοι πέραν τῆς θαλάσσης περιπλανῶνται θέσαντες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς κίνδυνον τὴν ζωήν των καὶ φέροντες κακὸν εἰς τοὺς ἀλλοδαποὺς ἀνθρώπους ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα λαβὼν θάρρος· διότι αὐτὴ ἡ Ἀθηνᾶ εἰς τὰς φρένας του ἔβαλε θάρρος, διὰ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ ἀποδημοῦντος πατρός του καὶ διὰ νὰ ἔχῃ καλὴν φήμην μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. «Ὦ Νέστορ υἱὲ τοῦ Νηλέως, μεγάλη δόξα τῶν Ἑλλήνων, ἐρωτᾷς, πόθεν εἴμεθα. Ἐγὼ λοιπὸν δύναμαι νὰ σοὶ τὸ εἴπω σαφῶς· ἡμεῖς ἔχομεν ἔλθει ἐκ τῆς ὑποκάτω τοῦ Νηΐου ὄρους κειμένης Ἰθάκης. Ἡ ὑπόθεσις δ' αὕτη, διὰ τὴν ὁποίαν ὁμιλῶ, εἶναι ἰδιωτική, οὐχὶ δημοσία. Περιφέρομαι μήπως τυχὸν ἀκούσω διὰ τὴν μεγάλην φήμην τοῦ πατρός μου, τοῦ θείου Ὀδυσσέως τοῦ ὑπομονητικοῦ, διὰ τὸν ὁποῖον λέγουσιν ὅτι κάποτε πολεμῶν μαζὶ μὲ σὲ ἐξεπόρθησε τὴν πόλιν τῶν Τρώων· διότι δι' ὅλους μὲν τοὺς ἄλλους, ὅσοι ἐπολέμουν ἐναντίον τῶν Τρώων, ἐπληροφορούμεθα, ποῦ ἕκαστος ἐχάθη μὲ θλιβερὸν ὄλεθρον, ἐκείνου ὅμως ἐξ ἄλλου μέρους καὶ τὸν ὄλεθρον ἀπληροφόρητον ἔκαμεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· διότι οὐδεὶς δύναται σαφῶς νὰ εἴπῃ, πότε ἔχει χαθῇ, εἴτε δηλ. αὐτὸς κατεδαμάσθη ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ὑπὸ ἐχθρῶν ἀνδρῶν, εἴτε καὶ ἐντὸς πελάγους ἐν τῷ μέσῳ τῶν κυμάτων τῆς Ἀμφιτρίτης (τῆς θαλάσσης. Ἡ Ἀμφιτρίτη ἦτο σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος, θεοῦ τῆς θαλάσσης). Ἕνεκα τούτου τώρα καταφεύγω ἱκέτης εἰς τὰ γόνατά σου, ἐὰν θέλῃς νὰ μοὶ εἴπῃς τὸν οἰκτρὸν ὄλεθρον ἐκείνου, ἐὰν κάπου ἔχῃς ἴδει μὲ τοὺς ἰδικούς σου ὀφθαλμοὺς ἢ ἐὰν ἤκουσας λόγον παρ' ἄλλου περιπλανωμένου· διότι πολὺ δυστυχῆ ἐγέννησεν αὐτὸν ἡ μήτηρ του. Καὶ μὴ ὁμίλει πρὸς ἐμὲ μαλακῶς (μετρίως, ἐπιφυλακτικῶς) ἀπὸ ἐντροπὴν ἢ ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν, ἀλλὰ καταλεπτῶς εἰς ἐμὲ διηγήθητι ὅπως τὸν συνήντησας μὲ τὴν ὅρασίν σου. Παρακαλῶ, ἐὰν κάποτε ὁ πατήρ μου ὁ γενναῖος Ὀδυσσεὺς ὑποσχεθεὶς ἐξετέλεσεν εἰς σὲ ἢ λόγον τινὰ ἢ ἔργον τι ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων, ὅπου ἐπαθαίνετε συμφορὰς οἱ Ἕλληνες, αὐτὰ τώρα πρὸς χάριν μου ἐνθυμήθητι καὶ ἀληθῶς εἰς ἐμὲ εἰπέ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέστορ· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐπειδὴ ὑπενθύμισας εἰς ἐμὲ τὴν ταλαιπωρίαν,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ὁποίαν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἐκείνου ὑπεφέρομεν οἱ ἀκαταδάμαστοι κατὰ τὸ θάρρος υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἀφ' ἑνὸς μὲν ὅσα (ὑπεφέρομεν) περιπλανώμενοι μὲ τὰ πλοῖα ἀνὰ τὴν σκοτεινόχρουν θάλασσαν διὰ λάφυρα, ἐκεῖ ὅπου ἤθελε μᾶς ὁδηγήσει ὁ Ἀχιλλεύς, ἐξ ἄλλου δ' ὅσα καὶ πέριξ τῆς μεγάλης πόλεως τοῦ βασιλέως Πριάμου ὑπεφέρομεν μαχόμενοι· ἐκεῖ δ' ἔπειτα ἐφονεύθησαν ὅσοι ἦσαν ἀνδρειότατοι· ἐκεῖ μὲν κεῖται ταφεὶς ὁ πολεμικὸς Αἴας (ὁ τοῦ Τελαμῶνος), ἐκεῖ δ' ὁ Ἀχιλλεύς, ἐκεῖ δ' ὁ Πάτροκλος ὁ ὁμοίως μὲ τοὺς θεοὺς συνετός, ἐκεῖ δ' ὁ ἀγαπητός μου υἱός, ὁ συγχρόνως καὶ γενναῖος καὶ ἀγαθός, δηλ. ὁ Ἀντίλοχος, καὶ ὑπερβολικῶς ταχὺς εἰς τὸ τρέχειν καὶ μαχητής. Καὶ ἄλλα πολλὰ κακὰ ἐπάθομεν κατόπιν αὐτῶν. Τίς βεβαίως ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων δύναται νὰ διηγηθῇ ὅλα ἐκεῖνα ; καὶ ἐὰν βεβαίως ἐπὶ πέντε καὶ ἓξ ἔτη παραμένων ἤθελες ἐρωτᾷ, πόσα κακὰ ἔπαθον ἐκεῖ οἱ θεῖοι Ἕλληνες, δὲν θὰ ἔφθανον, ἕως ὅτου βαρυνθεὶς ἤθελες ἐπιστρέψει εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν. Διότι ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐρράπτομεν (διενοούμεθα) κακὰ ἐναντίον αὐτῶν (τῶν Τρώων) πολιορκοῦντες αὐτοὺς μὲ παντὸς εἴδους στρατηγήματα, μετὰ δυσκολίας δ' ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου μᾶς ἔδωκε τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐκεῖ τότε οὐδείς ποτε ἐτόλμα νὰ ἐξομοιωθῇ φανερὰ κατὰ τὴν σύνεσιν μὲ τὸν Ὀδυσσέα, ἐπειδὴ παρὰ πολὺ ὑπερτέρει ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς μὲ παντὸς εἴδους δόλους, ὁ ἰδικός σου πατήρ, ἐὰν ἀληθῶς εἶσαι ἔκγονος (υἱὸς) ἐκείνου· σέβας μὲ κατέχει, ὅταν σὲ βλέπω. Διότι οἱ λόγοι σου βεβαίως εἶναι ὅμοιοι (μὲ τοὺς τοῦ Ὀδυσσέως) καὶ δὲν θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἀνὴρ νεώτερος τόσον ὅμοια (μὲ ἐκεῖνον) ὡμίλησεν. Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπὶ πλεῖστον μὲν χρόνον βεβαίως ἐγὼ καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς οὔτε ποτὲ εἰς συνέλευσιν ἐδιχογνωμοῦμεν οὔτε εἰς συμβούλιον, ἀλλὰ μίαν γνώμην ἔχοντες οἱ δύο εἰς τὸν νοῦν μας καὶ συνετὴν σκέψιν ἐπενοοῦμεν, πῶς ἤθελον συμβῆ τὰ πράγματα ἐξόχως ἄριστα διὰ τοὺς Ἕλληνας. Ἀφοῦ δ' ὅμως ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἐπεβιβάσθημεν δ' ἐντὸς τῶν πλοίων καὶ θεός τις διεσκόρπισε τοὺς Ἕλληνας, τότε πλέον καὶ ὁ Ζεὺς ἐσκέπτετο εἰς τὰς φρένας του θλιβερὰν ἐπάνοδον εἰς τοὺς Ἕλληνας, ἐπειδὴ δὲν ἦσαν ὅλοι συνετοὶ οὐδὲ δίκαιοι· διὰ τοῦτο πολλοὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐξ αὐτῶν κακὴν μοῖραν ἐπέτυχον ἕνεκα ὀλεθρίας ὀργῆς τῆς λαμπροφθάλμου καὶ ἐχούσης ἰσχυρὸν πατέρα Ἀθηνᾶς (αὕτη ὠργίσθη, διότι οἱ Ἕλληνες δὲν ἐτιμώρησαν τὸν Αἴαντα τοῦ Ὀϊλέως τὸν βιάσαντα τὴν Κασσάνδραν ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς), ἡ ὁποία ἔβαλε διχόνοιαν μεταξὺ καὶ τῶν δύο υἱῶν τοῦ Ἀτρέως (Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου). Αὐτοὶ δ' οἱ δύο καλέσαντες εἰς συνέλευσιν ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ἀνοήτως καὶ οὐχὶ κατὰ τὸ σύνηθες, δηλ. κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, ὅτε μετέβησαν βεβαρυμένοι ὑπὸ τοῦ οἴνου οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων (εἶχον μεθύσει πίνοντες κατόπιν τῆς νίκης), ἔλεγον οἱ δύο (Ἀτρεῖδαι) τὸν λόγον, ἕνεκα τοῦ ὁποίου συνήθροισαν τὸν στρατόν. Τότε βέβαια ὁ Μενέλαος προέτρεπε πάντας τοὺς Ἕλληνας νὰ σκέπτωνται περὶ ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα ἀνὰ τὰ ἀχανῆ κύματα τῆς θαλάσσης, ἀλλ' οὐδόλως τοῦτο ἤρεσκεν εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα· διότι (αὐτὸς) ἤθελε νὰ σταματήσῃ τὸν στρατὸν καὶ νὰ προσφέρῃ ἱερὰς ἑκατόμβας (μεγαλοπρεπεῖς θυσίας ἑκατὸν βοῶν), ἵνα θεραπεύσῃ τὴν τρομερὰν ὀργὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ ἀνόητος, καὶ δὲν ἐγνώριζεν αὐτό, ὅτι δηλ. δὲν ἔμελλε νὰ καταπεισθῇ (ἡ Ἀθηνᾶ)· διότι δὲν μετατρέπεται ταχέως ἡ ἀπόφασις τῶν αἰωνίων θεῶν. Τοιουτοτρόπως αὐτοὶ μὲν οἱ δύο μὲ πικροὺς λόγους ἀμοιβαίως ὁμιλοῦντες ἵσταντο· ἀλλ' οἱ καλὰς περικνημῖδας ἔχοντες Ἕλληνες ἀνετινάχθησαν μὲ ὑπερβολικὴν κραυγήν, εἰς δύο δὲ γνώμας ἐχωρίζετο ἡ σκέψις αὐτῶν (κατὰ δύο τρόπους εἰς αὐτοὺς ἦτο ἀρεστὴ ἡ γνώμη)· κατὰ μὲν τὴν νύκτα ἀνεπαύθημεν δυσάρεστα ἐναντίον ἀλλήλων σκεπτόμενοι εἰς τὸν νοῦν μας· διότι ὁ Ζεὺς κατήρτιζε τὴν συμφορὰν τοῦ κακοῦ· ἀπὸ πρωΐας δὲ ἄλλοι μὲν ἐσύρομεν τὰ πλοῖα εἰς τὴν θείαν θάλασσαν καὶ ἐθέτομεν ἐντὸς τὰ πράγματα καὶ τὰς βαθυζώνους (τὰς σφιγκτὰ ἐζωσμένας ὑπὸ τὸ στῆθος) γυναῖκας, οἱ ἡμίσεις δὲ τότε ἐκ τοῦ στρατοῦ ἠμποδίζοντο μείναντες ἐκεῖ πλησίον τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονος βασιλέως λαῶν, οἱ ἡμίσεις δ' ἀναβάντες εἰς τὰ πλοῖα ἐξεκινοῦμεν καπηλατοῦντες· τὰ δὲ πλοῖα πολὺ ταχέως ἔπλεον καὶ ὁ θεὸς ἔστρωσε (κατέστησε πραεῖαν) τὴν παμμεγέθη θάλασσαν. Εἰς Τένεδον δὲ φθάσαντες, προσεφέραμεν θυσίας εἰς τοὺς θεοὺς ἐπιθυμοῦντες σφοδρῶς ἐπάνοδον εἰς τὸν οἶκόν μας· ἀλλ' ὁ Ζεὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲν ἐσκέπτετο ἀκόμη τὴν ἐπάνοδόν μας, ὁ σκληρός ὁ ὁποῖος ἐκ
δευτέρου πάλιν ἐξήγειρε κακὴν διχόνοιαν· οἱ μὲν περὶ τὸν συνε-
τὸν καὶ ποικιλομήχανον βασιλέα των Ὀδυσσέα στρέψαντες πρὸς
τὰ ὀπίσω τὰ ἑκατέρωθεν κυρτὰ πλοῖά των ἀπῆλθον πράττοντες
πάλιν τὰ εὐχάριστα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονα· ἀλλ' 165
ἐγὼ μὲ συγκεντρωμένα τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα μὲ ἠκολούθουν, ἔφευ-
γον, διότι ἐγνώριζον, ὅτι κακὰ πλέον ἐσκέπτετο ὁ θεός· ἔφευγε
δὲ ὁ πολεμικὸς υἱὸς τοῦ Τυδέως (Διομήδης) καὶ παρώρμησε
πρὸς τοῦτο τοὺς ὀπαδούς του, ἀργὰ δὲ πλέον κατόπιν ἡμῶν τῶν
δύο ἤρχετο ὁ ξανθὸς Μενέλαος, μᾶς ἔφθασε δ' ἐντὸς τῆς Λέσβου
σκεπτομένους διὰ τὴν μακρυνὴν θαλασσοπλοΐαν μας, ἤ δηλ. νὰ 170
ἐπιστρέψωμεν πλέοντες ἄνωθεν (βορειόθεν) τῆς Χίου τῆς βραχώ-
δους πρὸς τὴν νῆσον τῶν Ψαρῶν, ἔχοντες αὐτὴν πρὸς ταριστε-
ρά, ἢ ὑποκάτωθεν (νοτιόθεν) τῆς Χίου πλαγίως τοῦ ὑψηλοῦ καὶ
εἰς τοὺς ἀνέμους ἐκτεθειμένου Μίμαντος. Ἐζητοῦμεν δὲ ἀπὸ τὸν
θεὸν νὰ μᾶς φανερώσῃ σημεῖον· αὐτὸς δὲ ἔδειξε βεβαίως σημεῖον
εἰς ἡμᾶς καὶ προέτρεπε νὰ διατέμνωμεν τὸ μέσον τοῦ πελάγους
(νὰ πλέωμεν διὰ μέσου τοῦ πελάγους) εἰς Εὔβοιαν, διὰ νὰ ὑπεκ- 175
φύγωμεν τάχιστα τὴν τρικυμίαν. Ἠγέρθη δὲ (ἤρχισε) νὰ ἐπιπλέῃ
σφοδρὸς οὖριος ἄνεμος, τὰ δὲ πλοῖα πολὺ ταχέως διέδραμον τὰς
ἰχθυοτρόφους ὁδοὺς καὶ ἐντὸς τῆς νυκτὸς κατέπλεον εἰς Γεραιστὸν
(ἀκρωτήριον Εὐβοίας). Εἰς τὸν Ποσειδῶνα δὲ πολλὰ μηρία ταύ-
ρων ἐθυσιάσαμεν, διότι διεπλεύσαμεν τὸ μέγα πέλαγος (μεταξὺ
Λέσβου καὶ Εὐβοίας). Ἦτο τετάρτη ἡμέρα (ἀπὸ τοῦ ἐκ Τροίας 180
ἀπόπλου), ὅτε προσώρμιζον εἰς τὸ Ἄργος τὰ ἰσόρροπα πλοῖα τοῦ
ἱπποδαμαστοῦ Διομήδους, τοῦ υἱοῦ τοῦ Τυδέως, οἱ σύντροφοί
του· ἐγὼ δὲ διεύθυνον τὰ πλοῖά μου εἰς τὴν Πύλον καὶ οὐδέποτε
ἐσβέσθη ὁ οὖριος ἄνεμος, ἀφ' ὅτου πλέον ἐξ ἀρχῆς ὁ θεὸς τὸν
ἔστειλε νὰ πνεύσῃ. Τοιουτοτρόπως ἦλθον, ἀγαπητὸν τέκνον, χω-
ρὶς νὰ πληροφορηθῶ τίποτε, οὐδὲ γνωρίζω τι περὶ ἐκείνων, καὶ 185
ὅσοι ἐσώθησαν ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅσοι ἐχάθησαν. Ὅσα ὅμως
καθήμενος ἐντὸς τῶν μεγάρων μου μανθάνω, ὅπως εἶναι δίκαιον
θὰ τὰ μάθῃς καὶ δὲν θὰ τὰ κρύψω ἀπὸ σέ. Λέγουσιν ὅτι καλῶς
μὲν ἐπανῆλθον οἱ Μυρμιδόνες οἱ ἱκανοὶ εἰς τὸ δόρυ, τοὺς ὁποίους

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡδήγει ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ μεγαλοψύχου Ἀχιλλέως (ὁ Νεοπτόλεμος), καλῶς δὲ (ἐπανῆλθεν) ὁ Φιλοκτήτης, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ποίαντος· ὅλους δὲ τοὺς συντρόφους του εἰσήγαγεν εἰς Κρήτην ὁ Ἰδομενεύς, ὅσοι διέφυγον ἐκ τοῦ πολέμου καὶ κανένα δὲν ἀφήρεσεν ἀπ' αὐτὸν ἡ θάλασσα. Διὰ δὲ τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως (Ἀγαμέμνονα) καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι ἀκούετε οἱ μακρὰν κατοικοῦντες καὶ πῶς ἐπανῆλθε καὶ πῶς ὁ Αἴγισθος ἐσκέφθη δι' αὐτὸν θλιβερὸν ὄλεθρον. Ἀλλ' ἀληθῶς ἐκεῖνος τοὐλάχιστον ἐλεεινῶς τὰ ἐπλήρωσε (ἐτιμωρήθη). Πόσον καλὸν εἶναι καὶ τὸ νὰ μείνῃ ὀπίσω υἱὸς ἀποθνήσκοντος ἀνδρός, διότι καὶ ἐκεῖνος (ὁ Ὀρέστης) ἐξεδικήθη τὸν φονέα τοῦ πατρός του, τὸν δόλιον κατὰ τὰς σκέψεις Αἴγισθον, ὁ ὁποῖος (Αἴγισθος) ἐφόνευσε τὸν ὀνομαστόν του (τοῦ Ὀρέστου) πατέρα. Καὶ σύ, ἀγαπητέ, διότι βλέπω ὅτι εἶσαι καὶ ὡραῖος καὶ μεγαλόσωμος, ἔσο γενναῖος, διὰ νὰ σὲ ἐπαινῇ καὶ κάποιος ἐκ τῶν μεταγενεστέρων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ὦ Νέστορ υἱὲ τοῦ Νηλέως, μεγάλη δόξα τῶν Ἑλλήνων, ἐκεῖνος μὲν καὶ παραπολὺ ἐξεδικήθη καὶ οἱ Ἕλληνες θὰ φέρωσι δι' αὐτὸν μεγάλην φήμην καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους νὰ τὴν πληροφορηθῶσιν· εἴθε εἰς ἐμὲ οἱ θεοὶ τόσην πολλὴν δύναμιν νὰ περιβάλωσι νὰ ἐκδικηθῶ τοὺς μνηστῆρας διὰ τὴν φοβερὰν ἀδικίαν των, οἱ ὁποῖοι ἀλαζονευόμενοι μηχανεύονται ἐναντίον μου κακὰ σχέδια. Ἀλλὰ δὲν προώρισαν δι' ἐμὲ οἱ θεοὶ τοιαύτην εὐτυχίαν (εἰς τὸ νὰ τοὺς ἐκδικηθῶ), οὔτε εἰς τὸν πατέρα μου οὔτε εἰς ἐμέ, ἐν τούτοις ὅμως τώρα πρέπει νὰ ὑπομένω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἔπειτα ἀπήντα ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέστωρ· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐπειδὴ πλέον ὑπενθύμισας καὶ εἶπες εἰς ἐμὲ ταῦτα, λέγουσιν ὅτι πολλοὶ μνηστῆρες ἕνεκα τῆς ἰδικῆς σου μητρὸς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου μηχανεύονται πολλὰ κακά· εἰπὲ εἰς ἐμέ, ἆρά γε ἑκουσίως ὑποτάσσεσαι εἰς αὐτοὺς ἢ οἱ ἄνθρωποι σὲ ἐχθρεύονται ἀνὰ τὴν πόλιν σου ἀκο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λουθήσαντες χρησμὸν θεοῦ ; καὶ ποῖος γνωρίζει, ἐὰν ποτε ἐπανελθὼν (ὁ Ὀδυσσεὺς) θὰ ἐκδικηθῇ τὰς βιαιότητας αὐτῶν ἢ αὐτὸς μόνος ὑπάρχων ἢ καὶ ὅλοι ὁμοῦ οἱ Ἕλληνες ; Εἴθε νὰ θέλῃ νὰ σὲ ἀγαπᾷ ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ, ὅσον τότε ὑπερβολικῶς ἐφρόντιζε διὰ τὸν ἔνδοξον Ὀδυσσέα ἐντὸς τῆς χώρας τῶν Τρώων, ὅπου ἐπαθαίνομεν συμφορὰς οἱ Ἕλληνες· διότι οὐδέποτε ἀκόμη εἶδον θεοὺς ν' ἀγαπῶσιν ἄνθρωπον τόσον φανερά, ὅσον φανερὰ παρουσιάζετο ὡς προστάτης εἰς ἐκεῖνον ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· ἐὰν τοιουτοτρόπως ἤθελε θέλει νὰ σὲ ἀγαπᾷ καὶ νὰ φροντίζῃ διὰ σὲ κατὰ τὴν ψυχήν της, τότε βεβαίως καὶ κάποιος ἐξ ἐκείνων ἤθελε λησμονήσει τὸν γάμον του (μετὰ τῆς Πηνελόπης)».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ὦ γέρον, δὲν νομίζω ἀκόμη ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ ὁ λόγος οὗτος· διότι παραπολὺ μέγαν λόγον εἶπες· θάμβος (φόβος) μὲ κατέχει· δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθωσι ταῦτα εἰς τὴν ἰδικήν μου τοὐλάχιστον ἐλπίδα (ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν δύναμαι νὰ ἐλπίσω ταῦτα), οὐδ' ἐὰν οἱ θεοὶ τοιουτοτρόπως θὰ ἤθελον νὰ γίνωσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «Τηλέμαχε, ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸν φραγμὸν τῶν ὀδόντων σου ; Ὅταν βεβαίως θέλῃ θεός τις, καὶ μακρόθεν εὐκόλως δύναται νὰ σώσῃ ἄνδρα· θὰ ἐπροτίμων ἐγὼ τοὐλάχιστον, καὶ ἀφοῦ πολλὰς τσαλαιπωρίας μὲ μόχθους ὑπομείνω, καὶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου (νὰ τὴν χαρῶ) παρὰ ἐπανελθὼν νὰ χαθῶ ἐντὸς τῆς ἑστίας μου, καθὼς ἐχάθη ὁ Ἀγαμέμνων διὰ δόλου ὑπὸ τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς ἰδικῆς του (τῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος) συζύγου. Ἀλλὰ βεβαίως τὸν κοινὸν (τὸν φυσικὸν) τοὐλάχιστον θάνατον οὐδ' οἱ θεοὶ δύνανται ν' ἀπομακρύνωσι καὶ ἀπὸ ἀγαπητόν των ἄνδρα, ὁπόταν πλέον ἡ ὁλεθρία μοῖρα τοῦ (ὀδυνηροῦ) ἐξαπλώνοντος κατὰ γῆς τοὺς θνητοὺς θανάτου τὸν κατακρημνίσῃ.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Μέντωρ, ἂς μὴ λέγωμεν πλέον ταῦτα μεταξύ μας, ἂν καὶ λυπούμεθα· εἰς ἐκεῖνον δὲν ὑπάρχει πλέον ἀληθὴς ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα, ἀλλὰ δι' αὐτὸν πλέον ἐσκέφθησαν οἱ ἀθάνατοι θάνατον καὶ μαύ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρην μοῖραν. Τόρα δὲ θέλω ἄλλην διάδοσιν νὰ ἐρευνήσω καὶ νὰ
ἐρωτήσω τὸν Νέστορα, ἐπειδὴ γνωρίζει περισσότερον ἀπὸ τοὺς
245 ἄλλους τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν φρόνησιν· διότι λέγουσιν ὅτι αὐ-
τὸς πλέον εἰς τρεῖς γενεὰς ἀνθρώπων ἐβασίλευσεν· ὡσὰν ἀθάνα-
τος φαίνεται εἰς ἐμὲ εἰς τὸ νὰ τὸν βλέπῃ τις· ὦ Νέστορ υἱὲ τοῦ
Νηλέως, εἰπὲ σὺ εἰς ἐμὲ τὸ ἀληθές· πῶς ἀπέθανεν ὁ υἱὸς τοῦ
Ἀτρέωςὸ ἐπὶ μεγάλου κράτους βασιλεύων Ἀγαμέμνων ; ποῦ ἦτο
250 ὁ Μενελαος ; ποῖον δὲ ὄλεθρον προητοίμασε κατ' αὐτοῦ ὁ δόλιος
Αἴγισθος, ἐπειδὴ ἐφόνευσε πολὺ ἀνδρειότερόν του ; ἢ δὲν εὑρί-
σκετο ἐπὶ τοῦ Ἀχαϊκοῦ Ἄργους, ἀλλὰ κάπου ἀλλαχοῦ περιεπλα-
νᾶτο (ὁ Μενέλαος) εἰς ἄλλους ἀνθρώπους, αὐτὸς δὲ (ὁ Αἴγισθος)
λαβὼν θάρρος τὸν ἐφόνευσεν ;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέ-
στωρ· «Ἐγὼ βεβαίως εἰς σέ, τέκνον, πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν θὰ εἴ-
255 πω· ἀληθῶς μὲν ταῦτα καὶ σὺ ὁ ἴδιος φαντάζεσαι, πῶς βεβαίως
ἤτανεν ἐὰν βεβαίως ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ὁ ξανθὸς Μενέλαος,
ἐπανερχόμενος ἐκ Τροίας συνήντα τὸν Αἴγισθον ζωντανὸν ἐντὸς
τῶν μεγάρων του, τότε εἰς αὐτὸν οὐδ' ἀποθανόντα θὰ ἔρριπτον χυ-
τὴν γῆν (θὰ τὸν ἔθαπτον), ἀλλ ὡς θὰ ἔπρεπε, κύνες καὶ ὄρνεα
260 θὰ κατέτρωγον αὐτὸν βεβαίως ἐρριμμένον εἰς τὴν πεδιάδα μακρὰν
τῆς πόλεως καὶ οὐδεμία ἐκ τῶν Ἑλληνίδων ἤθελε κλαύσει αὐτόν·
διότι πολὺ μέγα κακὸν ἔργον ἐσκέφθη· διότι ἡμεῖς μὲν ἐκεῖ (ἐν
Τροίᾳ) ἐκαθήμεθα πολλοὺς ἀγῶνας (πολεμικοὺς) ἐκτελοῦντες αὐ-
τὸς δὲ (ὁ Αἴγισθος) ἥσυχος ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἵππου τρέφοντος
Ἄργους μὲ πολλοὺς λόγους ἐκολάκευε τὴν σύζυγον τοῦ Ἀγαμέ-
265 μνονος· αὐτὴ ὅμως τῷ ὄντι ἡ εὐγενὴς Κλυταιμνήστρα κατ' ἀρχὰς
μὲν ἀπέκρουε τὸ ἀναίσχυντον ἔργον· διότι εἶχεν ἀγαθὰ φρονήματα·
ὑπῆρχε δὲ πλησίον αὐτῆς καὶ ἀοιδός τις ἀνὴρ (ποιητὴς), εἰς τὸν
ὁποῖον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως μεταβαίνων εἰς τὴν Τροίαν παρήγγελλε
πολὺ νὰ προσέχῃ τὴν σύζυγόν του. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἡ μοῖρα τῶν
270 θεῶν τὴν ἔθεσεν ὥστε νὰ καταδουλωθῇ, τότε πλέον τὸν μὲν ἀοι-
δὸν ὁδηγῶν (ὁ Αἴγισθος) εἰς νῆσον ἔρημον ἀφῆκε νὰ γίνῃ
ἅρπαγμα καὶ εὕρημα εἰς τὰ ὄρνεα, τὴν δὲ Κλυταιμνήστραν θέ-
λων καὶ θέλουσαν ὡδήγησεν εἰς τὸν ἰδικόν του οἶκον. Πολλὰ δὲ μη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρία θυμάτων ἔκαυσεν ἐπάνω εἰς τοὺς ἱεροὺς βωμούς, πολλὰ δὲ λαμπρὰ δῶρα ἀφιέρωσε, δηλ. καὶ ὑφάσματα καὶ χρυσόν, διότι ἔφερεν εἰς πέρας μέγα ἔργον, τὸ ὁποῖον οὐδέποτε ἤλπιζεν εἰς τὸν νοῦν του. Διότι ἡμεῖς μὲν συγχρόνως ἐπλέομεν ἐκ Τροίας ἐπανερχόμενοι, δηλ. ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως (Μενέλαος) καὶ ἐγώ, ἀγάπην ἔχοντες μεταξύ μας· ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ ἱερὸν Σούνιον, τὸ ἀκρωτήριον τῶν Ἀθηνῶν, ἐκεῖ τὸν πηδαλιοῦχον τοῦ Μενελάου ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων μὲ τὰ μαλακὰ βέλη του ἐπερχόμενος ἐναντίον του ἐφόνευσεν, ἐν ᾧ ἐκράτει μεταξὺ τῶν χειρῶν του τὸ πηδάλιον τοῦ τρέχοντος πλοίου, δηλ. τὸν Φρόντην τὸν υἱὸν τοῦ Ὀνήτορος, ὁ ὁποῖος ὑπερτέρει τὰ πλήθη τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ κυβερνήσῃ πλοῖον, ὁσάκις ἤθελον ἐπέλθει τρικυμίαι. Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν Μενέλαος ἐκεῖ ἠμποδίσθη, ἂν καὶ ἔσπευδεν εἰς ταξείδιόν του, διὰ νὰ θάψῃ τὸν σύντροφόν του καὶ προσφέρῃ τὰς νενομισμένας νεκρικὰς τιμάς. Ἀλλ' ὅτε πλέον καὶ ἐκεῖνος πλέων πρὸς τὴν σκοτεινόχρυν θάλασσαν ἐν μέσῳ τῶν κοίλων πλοίων του ἔφθασε τρέχων εἰς τὸ ὑψηλὸν ὄρος τοῦ Μαλέα, τότε πλέον ὁ βροντόφωνος Ζεὺς θλιβερὸν ταξείδιον ἐσκέφθη δι' αὐτόν, ἐπέχυσε δὲ κατ' αὐτοῦ πνοὴν ἰσχυρῶν ἀνέμων καὶ τὰ κύματα ἀνεπτύσσοντο πελώρια καὶ ἴσα μὲ ὄρη. Ἐκεῖ διαχωρίσας (ὁ Ζεὺς) ἄλλα μὲν πλοῖα ἐπλησίασεν εἰς Κρήτην, ὅπου κατώκουν οἱ Κύδωνες πέριξ τῶν ρείθρων τοῦ Ἰαρδάνου. Ὑπάρχει δὲ βράχος τις ἀπόκρημνος καὶ ὑψηλὸς μέχρι τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκραν τῆς Γόρτυνος ἐντὸς τοῦ σκοτεινοῦ πελάγους· ἐκεῖ ὁ Νότος τὸ μέγα κῦμα ὠθεῖ πρὸς τὸ ἀριστερὸν ἀκρωτήριον, πρὸς τὴν Φαιστόν, μικρὰ δὲ πέτρα ἐμποδίζει μέγα κῦμα· τὰ μὲν λοιπὸν πλοῖα ἐκεῖ ἔφθασαν, διὰ τῆς ταχύτητος δ' ἀπέφυγον τὸν ὄλεθρον οἱ ἄνδρες, ἀλλὰ τὰ πλοῖα διὰ συνέτριψαν ἐπὶ τῶν σκοπέλων τὰ κύματα· ἀλλὰ τὰ πέντε πλοῖα τὰ ἔχοντα κυανᾶς πρώρας ὁ ἄνεμος καὶ τὸ ὕδωρφέρων ἐπλησίασεν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκεῖ ὁ μὲν Μενέλαος πολὺν πλοῦτον καὶ χρυσὸν συναθροίζων περιεπλανᾶτο μὲ τὰ πλοῖα εἰς ἀλλογλώσσους ἀνθρώπους· τότε ὅμως ὁ Αἴγισθος ἐσκέφθη ἐν τῷ οἴκῳ του ταύτας τὰς ἀλεθρίας σκέψεις. Ἐπὶ ἑπταετίαν δ' ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν πολυχρύσων Μυκηνῶν, ἀφοῦ ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως (Ἀγαμέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μνονα), εἶχε δ' ὑποταχθῇ ὁ λαὸς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν τὸ κακόν, δηλ. ὁ θεῖος Ὀρέστης ἐλθὼν ὀπίσω ἐξ Ἀθηνῶν, ἐφόνευσε δὲ τὸν φονέα τοῦ πατρός του, τὸν δόλιον Αἴγισθον, ὁ ὁποῖος ἐφόνευσε τὸν ὀνομαστόν του πατέρα. Οὗτος πλέον φονεύσας αὐτὸν προσέφερε νεκρώσιμον συμπόσιον εἰς τοὺς Ἀργείους (τοὺς Μυκηναίους Ἕλληνας) διὰ τὸν φόνον τῆς ἀπαισίας μητρός του καὶ τοῦ ἀνάνδρου Αἰγίσθου· αὐθημερὸν δ' ἔφθασε πρὸς αὐτὸν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος πολλὰ πράγματα φέρων, ὅσα τὰ πλοῖά του ἐσήκωσαν ὡς βάρος (ὅσον βάρος πραγμάτων ἠδύναντο νὰ σηκώσουν). Καὶ σύ, ἀγαπητέ, μὴ ἀποπλανηθῇς ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν ἀπὸ τῶν οἴκων σου, ἀφήσας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου καὶ πράγματα καὶ ἀνθρώπους τόσον θρασεῖς, μήπως καταφάγωσιν ὅλα τὰ πράγματά σου μοιράσαντες αὐτά, σὺ δὲ ἀποπλανηθῇς εἰς μάταιον τάξείδιον. Ἀλλ' εἰς μὲν τὸν Μενέλαον ἐγὼ προτρέπω καὶ συμβουλεύω νὰ μεταβῇς· διότι ἐκεῖνος νεωστὶ ἐξ ἄλλου μέρους ἔχει ἔλθει ἐκ μέρους ἐκείνων τῶν ἀνθρώπων, ὁπόθεν βεβαίως δὲν θὰ ἤλπιζεν εἰς τὴν διάνοιάν του νὰ ἔλθῃ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον κατὰ πρώτην φορὰν ἤθελον ἀπομακρύνει αἱ τρικυμίαι εἰς μέγα καὶ τοιοῦτον πέλαγος, ὁπόθεν δὰ οὐδὲ τὰ ὄρνεα φθάνουσιν εἰς ἓν ὁλόκληρον ἔτος, διότι εἶναι μέγα καὶ φοβερόν. Ἀλλὰ πήγαινε (εἰς αὐτὸν) τόρα μὲ τὸ πλοῖόν σου καὶ μὲ τοὺς συντρόφους σου· ἐὰν ὅμως θέλῃς (νὰ ὑπάγῃς) διὰ ξηρᾶς, ὑπάρχουσι διὰ σὲ καὶ ἅμαξαι καὶ ἵπποι, ὑπάρχουσι δὲ παρόντες εἰς τὴν διάθεσίν σου οἰνίοί μου, οἱ ὁποῖοι θὰ εἶναι ὁδηγοὶ εἰς σὲ πρὸς τὴν θείαν Λακεδαίμονα, ὅπου εἶναι ὁ ξανθὸς Μενέλαος· παρακάλει δὲ αὐτὸν σὺ ὁ ἴδιος, διὰ νὰ σοὶ εἴπῃ ἀληθῆ· ψεῦδος ὅμως δὲν θὰ σοὶ εἴπῃ· διότι εἶναι πολὺ συνετός.»

Τοιουτρόπως εἶπεν, ἔδυσε δ' εὐθὺς ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε σκότος. Εἰς αὐτοὺς δ' εἶπε καὶ ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «Ὦ γέρον, βεβαίως αὐτὰ συμφώνως πρὸς τὸ ὀρθὸν εἶπες. Ἀλλ' ἐμπρὸς κόπτετε μὲν (πρὸς φαγητὸν) τὰς γλώσσας τῶν θυμάτωνκαὶ ἀναμίξατε μὲ ὕδωρ οἶνον, μὲ τὸν σκοπόν, ἀφοῦ κάμωμεν σπονδὰς εἰς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τοὺς ἄλλους ἀθανάτους, νὰ φροντίζωμεν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατόπιν περὶ ὕπνου· διότι αὐτοῦ (τοῦ ὕπνου) εἶναι ὥρα· διότι τὸ φῶς ἔχει πλέον ἀπέλθει ὑπὸ τὸ σκότος καὶ δὲν ἁρμόζει ἐπὶ πολὺν καιρὸν εἰς συμπόσιον πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν νὰ καθήμεθα, ἀλλὰ (πρέπει) νὰ πηγαίνωμεν.»

Αὐτὰ εἶπεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διός, ἐκεῖνοι δ' ὑπήκουσαν εἰς αὐτὴν ὁμιλήσασαν. Εἰς αὐτοὺς δ' οἱ μὲν κήρυκες ἐπέχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖρας, ὑπηρέται δὲ τοὺς κρατῆρας ἐγέμισαν ἕως ἐπάκω ἐκ ποτοῦ, εὐθὺς δ' ἀρχίσαντες ἐμοίρασαν εἰς ὅλους μὲ ποτήριον. ἔθετον δὲ τὰς γλώσσας τῶν θυμάτων ἐντὸς τοῦ πυρὸς (ἐν τέλει τῆς θυσίας ἐκαίοντο πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν αἱ γλῶσσαι τῶν θυμάτων) καὶ σηκωνόμενοι ἔχυνον τὰς σπονδάς. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχή των, τότε πλέον ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος καὶ οἱ δύο ὥρμων νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὸ κοῖλον πλοῖον. Ἀλλ' ὁ Νέοτωρ ἐξ ἄλλου τοὺς ἠμπόδιζεν ἐπιπλήττων αὐτοὺς διὰ λόγων. «Ὁ Ζεὺς δὰ καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ εἴθε ν' ἀπομακρύνῃ τοῦτο. ὥστε σεῖς νὰ ὑπάγητε εἰς τὸ ταχὺ πλοῖόν σας ἐκ μέρους ἐμοῦ ὡσὰν δὰ ἐκ μέρους ἀνθρώπου ἐντελῶς ἑστερημένου σκεπάσματα καὶ πτωχοῦ, ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ ὁποίου οὐδόλως ὑπάρχουσι καὶ χλαῖναι καὶ σκεπάσματα πολλὰ οὔτε δι' αὐτὸν οὔτε διὰ τοὺς φιλοξενουμένους του νὰ κοιμῶνται ἐντὸς αὐτῶν μαλακῶς· ἀλλ' εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον ὑπάρχουσι (ἔχω) χλαῖναι καὶ ὡραῖα σκεπάσματα. Οὐδαμῶς λοιπὸν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τούτου δὰ τοῦ Ὀδυσσέως θὰ κοιμηθῇ ἐπὶ τοῦ κταστρώματος τοῦ πλοίου, ἐφ' ὅσον καὶ ἂν ζῶ ἐγὼ δά, ἔπειτα δὲ καὶ ἐφ' ὅσον παῖδές μου ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου ἤθελον ἀπομείνει, ὥστε νὰ φιλοξενῶσι ξένους, ὅσοι καὶ ἂν ἔλθωσιν εἰς τὰ ἀνάκτορά μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «Καλῶς βέβαια ταῦτα εἶπες, ἀγαπητὲ γέρων· ἁρμόζει δὲ νὰ ὑπακούσῃ εἰς σὲ ὁ Τηλέμαχος, ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως εἶναι πολὺ καλλίτερον· ἀλλ' οὗτος μὲν τώρα συγχρόνως θὰ ἀκολουθῇ σέ, διὰ νὰ κοιμηθῇ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου· ἐγὼ δὲ θὰ πορευθῶ εἰς τὸ μέλαν πλοῖον, διὰ νὰ ἐνθαρρύνω τοὺς συντρόφους μας καὶ νὰ εἴπω εἰς αὐτοὺς τὰ καθέκαστα· διότι μόνος μεταξὺ αὐτῶν διϊσχυρίζομαι ὅτι εἶμαι γεροντότερος, οἱ δ' ἄλλοι νεώτεροι ἄνδρες ἀκολουθοῦσιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἕνεκα φιλίας, ὅλοι συνομήλικες τοῦ μεγαλοψύχου Τηλεμάχου. Ἐκεῖ τόρα δύναμαι νὰ κοιμηθῶ ἐπὶ τοῦ μελανοχρώμου κοίλου πλοίου· ἀλλ' ἀπὸ πρωΐας θὰ ὑπάγω εἰς τοὺς μεγαλοψύχους Καύκωνας (κατοίκους τῆς Τριφυλίας, δηλ. τῆς νῦν ἐπαρχίας Ὀλυμπίας), ὅπου μοὶ χρεωστεῖται χρέος οὐχὶ βεβαίως νέον (παλαιὸν) καὶ οὐχὶ ὀλίγον· σὺ ὅμως αὐτόν, ἀφοῦ ἦλθεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν σου, στεῖλον αὐτὸν μὲ ἅμαξαν καὶ μὲ ἕνα ἐκ τῶν υἱῶν σου· δὸς δ' εἰς αὐτὸν ἵππους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐλαφρότατοι εἰς τὸ τρέχειν καὶ ἰσχυρότατοι εἰς τὴν δύναμιν.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσασα ἀπῆλθεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ ὁμοιάζουσα μὲ πτηνόν· ἔκπληξις δὲ κατέλαβεν ὅλους, ὅτε τὴν εἶδον. Ἐθαύμαζε δ' ὁ γέρων (Νέστωρ), καθὼς τὴν εἶδε μὲ τοὺς ἰδίους του ὀφθαλμούς· ἔλαβε δὲ τὴν χεῖρα τοῦ Τηλεμάχου καὶ λόγον ἔλεγε καὶ τὸν προσεφώνει· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ εἶσαι κακὸς καὶ ἄνανδρος, ἐὰν δὰ εἰς σὲ τόσον νέον ἀκολουθοῦσιν ὡς συνοδοὶ θεοί, διότι οὐδεὶς ἄλλος εἶναι οὗτος ἐδῶ ἐκ τῶν κατοικούντων τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀλύμπου, ἀλλ' εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Διός, ἡ ἐνδοξοτάτη Τριτογένεια (ὡς γεννηθεῖσα ἐν Βοιωτίᾳ παρὰ τὸν χείμαρρον Τρίτωνα), ἡ ὁποία βεβαίως καὶ τὸν εὐγενῆ σου πατέρα μετεξὺ τῶν Ἑλλήνων ἐτίμα. Ἀλλά, ὦ θεά, ἔσο εὔσπλαγχνος, δίδε δὲ δόξαν καλὴν εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον καὶ εἰς τοὺς παῖδάς μου καὶ εἰς τὴν σεβαστὴν σύζυγον· εἰς σὲ δ' ἐγὼ ἐξ ἄλλου θὰ προσφέρω ὡς θυσίαν βοῦν πρωτοετῆ, μεγαλομέτωπον, ἀδάμαστον, τὴν ὁποίαν δὲν ὡδήγησεν ἀκόμη ὑπὸ ζυγὸν ἀνήρ· ταύτην ἐγὼ εἰς σὲ θὰ προσφέρω ὡς θυσίαν, ἀφοῦ περιχύσω εἰς τὰ κέρατά της χρυσόν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δ' αὐτοῦ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. Προηγήθη δ' αὐτῶν ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέστωρ, ὡς υἱῶν του δηλ. καὶ τῶν γαμβρῶν του, μεταβαίνων πρὸς τὰ ὡραῖα ἀνάκτορά του. Ἀλλ' ὅτε ἔφθασαν εἰς τὰ πολὺ ὀνομαστὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως, κατὰ σειρὰν ἐκάθισαν εἰς ἀνάκλιντρα καὶ εἰς θρόνους. Εἰς αὐτοὺς δ', ἀφοῦ ἔφθασαν, ὁ γέρων ἐκ νέου ἀνέμιξεν εἰς τὸν κρατῆρα ὕδωρ μετὰ γλυκυτάτου οἴνου, τὸν ὁποῖον εἰς τὸ ἑνδέκατόν του ἔτος ἤνοιξεν ἡ οἰκονόμος καὶ ἔλυσε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρὸς τοῦτο τὸ βούλωμα τοῦ κλείοντος αὐτὸν πίθου. Ἐκ τούτου
ὁ γέρων ἀνέμιξεν εἰς τὸν κρατῆρα, κάμνων δὲ σπονδὰς μὲ πολλὰς
προσευχὰς προσηύχετο εἰς τὴν Ἀθηνᾶν τὴν κόρην τοῦ κρατοῦν-
τος τὴν αἰγίδα Διός. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον 395
ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχή των, οἱ μὲν ἄλλοι μετέβησαν ἕκαστος εἰς τὸ
δωμάτιόν του, διὰ νὰ κοιμηθῶσι, τὸν δὲ Τηλέμαχον, τὸν ἀγαπη-
τὸν υἱὸν τοῦ θείου Ὀδυσσέως, ἐκεῖ ἔβαλε νὰ κοιμηθῇ ὁ Γερήνιος
ἱπποδαμαστὴς Νέστωρ ἐπὶ κλίνης τορνευτῆς ἐντὸς τῆς πολυήχου
αἰθούσης, πλησίον δ' αὐτοῦ ἔβαλε τὸν ἀνδρεῖον (ἔχοντα ἰσχυρὸν 409
ἐκ μελίας δόρυ) Πεισίστρατον ἀρχηγὸν ἀνδρῶν, ὁ ὁποῖος ἐκ τῶν
υἱῶν αὐτοῦ ἦτο ἀκόμη ἄγαμος ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του. Ὁ ἴδιος
δὲ ἐξ ἄλλου μέρους ἐκοιμᾶτο εἰς τὰ ἐνδότατα τοῦ ὑψηλοῦ ἀνακτό-
ρου του, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἡτοιμαζε δι' αὐτὸν τὴν κλίνην καὶ τὸ
στρῶμα ἡ δέσποινα σύζυγός του.

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐ- 405
γή, ἀνεπήδα εὐθὺς ἐκ τῆς κλίνης ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέ-
στωρ, ἐξελθὼν δ' εὐθὺς ἐκάθησεν ἐπάνω εἰς πελεκητοὺς λίθους,
οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἔμπροσθεν τῶν ὑψηλῶν θυρῶν τοῦ ἀνακτόρου λευ-
κοὶ καὶ ἀποστίλβοντες (γυαλιστεροὶ) ὡς νὰ ἦσαν ἀλειμμένοι μὲ
ἀλοιφήν· ἐπ' αὐτῶν δὲ πρότερον μὲν ἐκάθητο ὁ Νηλεὺς ὁ ἰσοθα-
ρὴς μὲ θεὸν κατὰ τὴν φρόνησιν· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν πλέον ὑπὸ τῆς 410
μοίρας δαμασθεὶς εἶχε καταβῆ εἰς τὸν Ἅιδην, ὁ Νέστωρ δὲ τότε
πάλιν ἐκάθητο, ὁ Γερήνιος, τὸ προπύργιον τῶν Ἑλλήνων, κρα-
τῶν σκῆπτρον. Περιξ δ' αὐτοῦ οἱ υἱοί του συγκεντρωμένοι συν-
ηθροίζοντο ἐξελθόντες ἐκ τῶν θαλάμων, δηλ. καὶ ὁ Ἐχέφρων καὶ
ὁ Στρατίος καὶ ὁ Περσεὺς καὶ ὁ Ἄρητος καὶ ὁ ἰσόθεος Θρασυ-
μήδης· εἰς αὐτοὺς δ' ἔπειτα προσῆλθεν ὡς ἕκτος ὁ ἥρως Πεισί- 415
στρατος· πλησίον δ' αὐτῶν ὁδηγοῦντες ἐκάθισαν τὸν θεόμορφον
Τηλέμαχον. Εἰς αὐτοὺς δ' ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων ὁ Γερήνιος ἱππο-
δαμαστὴς Νέστωρ. «Τάχιστα, ἀγαπητὰ τέκνα, ἐκτελέσατε τὴν ἐπι-
θυμίαν μου, διὰ νὰ καταστήσω εὐμενῆ πρώτιστα βεβαίως ἐκ τῶν
θεῶν τὴν Ἀθηνᾶν, ἥτις φανερὰ ἦλθεν εἰς ἐμὲ κατὰ τὸ λαμπρόν 420
μου πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ (Ποσειδῶνος) συμπόσιον. Ἀλλ' ἐμπρὸς
εἷς μὲν ἂς ὑπάγῃ εἰς τὴν πεδιάδα διὰ τὴν βοῦν, διὰ νὰ ἔλθῃ τά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χιστα, τὴν ὁδηγήσῃ δὲ ὁ ἀνὴρ ὁ πρῶτος βουκόλος τῶν βοῶν· εἷς δὲ πηγαίνων εἰς τὸ μαῦρον πλοῖον τοῦ μεγαλοψύχου Τηλεμάχου ἂς ὁδηγῇ ἐδῶ ὅλους τοὺς συντρόφους του καὶ ἂς ἀφήσῃ δύο μόνους· εἷς δὲ πάλιν ἂς διατάττῃ τὸν χρυσοχόον Λαέρκη νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, διὰ νὰ περιχύσῃ χρυσὸν εἰς τὰ κέρατα τῆς βοός. Οἱ δ' ἄλλοι μένετε ἐδῶ συγκεντρωμένοι, εἴπετε δὲ μέσα εἰς τὰς ὑπηρετρίας νὰ ἑτοιμάζωσι συμπόσιον ἀνὰ τὰ πολὺ ὀνομαστὰ ἀνάκτορά μου καὶ νὰ φέρωσι πέριξ ἡμῶν καθέδρας καὶ ξύλα καὶ καθαρὸν ὕδωρ.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι εὐθὺς ἔσπευδον (ἀσθμαίνοντες ἔτρεχον εἰς τὸ ἔργον). Ἦλθε μὲν λοιπὸν ἡ βοῦς ἐκ τῆς πεδιάδος, ἦλθον δ' ἐκ τοῦ ταχέος καὶ ἑκατέρωθεν κυρτοῦ (ἰσορρόπου) πλοίου οἱ σύντροφοι τοῦ μεγαλοκάρδου Τηλεμάχου, ἦλθε δὲ ὁ χαλκουργὸς κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς του τὰ ἐργαλεῖα τῆς χαλκευτικῆς, τὴν βάσιν τῆς τέχνης του, μὲ τὰ ὁποῖα κατειργάζετο τὸν χρυσόν, δηλ. καὶ ἄκμονα (ἀμόνι) καὶ σφῦραν καὶ καλῶς κατεσκευασμένην πυράγραν (τσιμπίδαν)· ἦλθε δὲ καὶ ἡ Ἀθηνᾶ διὰ ν' ἀπολαύσῃ τὴν θυσίαν. Ὁ δὲ γέρων ἱππηλάτης Νέστωρ ἔδωκε χρυσόν· ὁ δὲ χρυσοχόος κατόπιν κατεργασθεὶς αὐτὸν τὸν περιέχυσεν εἰς τὰ κέρατα τῆς βοός, διὰ νὰ χαρῇ ἡ θεὰ ἰδοῦσα τὸ ἀγλάϊσμα τοῦτο. Τὴν βοῦν δ' ἐκράτουν ἐκ τῶν κεράτων ὁ Στρατίος καὶ ὁ θεῖος Ἐχέφρων. Ἦλθε δὲ πρὸς αὐτοὺς ὁ Ἄρητος φέρων ἐκ τοῦ θαλάμου τὸ πρὸς νῖψιν τῶν χειρῶν διὰ τὴν θυσίαν ὕδωρ ἐντὸς λέβητος ἐστολισμένου μὲ σκαλιστὰ ἄνθη· μὲ τὴν ἄλλην δὲ χεῖρά του ἐκράτει ἐντὸς κανίστρου κριθὰς πρὸς ράντισιν τοῦ θύματος· ὁ δὲ ἰσχυρὸς εἰς τὸν πόλεμον Θρασυμήδης ἵστατο πλησίον κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα ὀξὺν πέλεκυν διὰ νὰ κόψῃ τὴν βοῦν. Ὁ δὲ Περσεὺς ἐκράτει ἀγγεῖον (εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐχύνετο τὸ αἷμα τοῦ θύματος). Ὁ δὲ γέρων ἱππηλάτης Νέστωρ ἤρχιζε τὴν ἱεροπραξίαν χύνων τὸ ἱερὸν ὕδωρ καὶ τὰς κριθάς, προσφέρων δὲ τὰς ἀπαρχὰς τῆς θυσίας μὲ πολλὰ προσηύχετο εἰς τὴν Ἀθηνᾶν ῥίπτων τρίχας τῆς κεφαλῆς τοῦ θύματος ἐντὸς τοῦ πυρός. Ἀφοῦ δὲ προσηυχήθησαν καὶ ἐσκόρπισαν ἐμπρὸς τὰς ἱερὰς κριθάς, εὐθὺς ὁ μεγαλόψυχος υἱὸς τοῦ Νέστορος Θρασυμήδης πλησίον σταθεὶς ἐκτύπησε τὸ θῦμα· ὁ πέλεκυς δ' ἀπέκο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ψε τοὺς τένοντας τοῦ αὐχένος καὶ παρέλυσε τὴν δύναμιν τοῦ βοός. Ἐκραύγασαν δὲ μεγάλως (χάριν προσευχῆς) καὶ αἱ θυγατέρες καὶ αἱ νύμφαι καὶ ἡ σεβασμία σύζυγος τοῦ Νέστορος, ἡ Εὐρυδίκη ἡ πρεσβυτέρα τῶν θυγατέρων τοῦ Κλυμένου. Ἐκεῖνοι μὲν ἔπειτα ἀνασηκώσαντες τὴν βοῦν ἀπὸ τῆς εὐρείας ὁδοὺς ἐχούσης γῆς τὴν ἐκράτησαν ὑψηλά, τὴν ἔσφιξε δὲ ὁ ἀρχηγὸς τῶν ἀνδρῶν Πεισίστρατος. Ἀφοῦ δ' ἔρρευσεν ἔξω τὸ μαῦρον αἷμα αὐτῆς καὶ ἡ ζωὴ ἀφῆκε τὰ ὀστᾶ της, εὐθὺς ταχέως διέσχισαν αὐτήν, ταχέως ἐξέκοψαν ὅλα τὰ μηρία κατὰ τάξιν καὶ τὰ ἐκάλυψαν μὲ λίπος, ἀφοῦ εἰς δύο σειρὰς τὸ ἐδίπλωσαν, ἐπάνω δ' εἰς αὐτὰ ἔθεσαν τὰ ὠμᾶ τεμάχια κρέατος. Τὰ ἔκαιε δὲ ὁ γέρων ἐπάνω εἰς σχίζας (σχισμένα ξύλα) καὶ ἔχυνεν ἐπάνω σπινθηροβόλον οἶνον, οἱ νέοι δὲ πλησίον αὐτοῦ ἐκράτουν εἰς τὰς χεῖράς των ὀβελοὺς (σουβλία) μὲ πέντε αἰχμάς. Ἀφοῦ δὲ κατεκάησαν τὰ μηρία καὶ ἔφαγον τὰ σπλάγχνα, ἐκομμάτιαζον εὐθὺς τὰ ἄλλα κρέατα καὶ τὰ ἐσούβλιζον πέριξ τῶν σουβλίων καὶ τὰ ἔψηνον κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖράς των ὀξεῖς (μὲ ὀξεῖαν αἰχμὴν ἐπὶ τῶν ἄκρων) ὀβελούς.

Τότε δ' ἔλουσε τὸν Τηλέμαχον ἡ ὡραία Πολυκάστη, ἡ νεωτάτη θυγάτηρ τοῦ Νέστορος τοῦ υἱοῦ τοῦ Νηλέως (κατὰ συνήθειαν ἡ νεωτάτη κόρη τοῦ οἴκου ἔλουε τὸν φιλοξενούμενον). Ἀφοῦ δὲ τὸν ἔλουσε καὶ τὸν ἤλειψεν ἀφθόνως μὲ ἔλαιον, τὸν περιέβαλε μὲ ὡραῖον ἔνδυμα καὶ μὲ χιτῶνα, ἐκ τοῦ λουτροῦ δ' ἐξῆλθεν ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους κατὰ τὸ σῶμα. Αὐτὸς δὲ τότε βαδίζων ἐκάθησε πλησίον τοῦ Νέστορος, τοῦ βασιλέως τῶν λαῶν.

Ἐκεῖνοι δὲ ἀφοῦ ἔψησαν κύρια (ἀντιθέτως πρὸς τὰ σπλάγχνα) κρέατα τοῦ θύματος καὶ τὰ ἀπέσυραν ἐκ τοῦ πυρός, καθήμενοι εὐωχοῦντο· ἐπάνω δ' αὐτῶν ἵσταντο ἄνδρες κατάλληλοι κερνῶντες οἶνον μέσα εἰς χρυσᾶ ποτήρια. Ἀφοῦ δ' ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, εἰς αὐτοὺς τότε ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέστωρ. «Υἱοί μου, ἐμπρὸς ὁδηγοῦντες καλλίτριχας ἵππους ζεύξατε αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἅμαξαν διὰ τὸν Τηλέμαχον, διὰ νὰ ἐκτελῇ τὸ ταξείδιόν του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτοὶ δ' εὐθὺς προθύμως μὲν τὸν ἤκουσαν καὶ ἐπείσθησαν εἰς τοὺς λόγους του, τάχιστα δ' ἔζευξαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑπὸ τὸ ἅρμα ταχεῖς ἵππους. Ἐντὸς δ' αὐτοῦ γυνὴ οἰκονόμος ἔβαλεν ἄρτον καὶ οἶνον καὶ φαγητὰ, ὁποῖα τρώγουσιν οἱ εὐγενεῖς βασιλεῖς. Ἀνέβη δ' εὐθὺς ὁ Τηλέμαχος εἰς τὸ περικαλλὲς ἅρμα, πλησίον δ' αὐτοῦ εὐθὺς ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν, ἀνέβαινεν εἰς τὸ ἅρμα καὶ ἐλάμβανε τὰ ἡνία εἰς τὰς χεῖράς του· ἐμαστίγωσε δὲ τοὺς ἵππους διὰ νὰ τρέχωσι καὶ αὐτοὶ οἱ δύο οὐχὶ παρὰ τὴν θέλησίν των ἐπέτων εἰς τὴν πεδιάδα καὶ ἀφῆκαν τὴν ὑψηλὴν πύλην τῆς Πύλου, αὐτοὶ δὲ (οἱ ἵπποι) καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκίνουν τὸν ζυγὸν ἑκατέρωθεν σύροντες αὐτόν. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτείνιαζον ὅλαι αἱ ὁδοί, ἔφθασαν δὲ εἰς Φηρὰς (παρὰ τὰς νῦν Καλάμας) εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διοκλέους, υἱοῦ τοῦ Ὀρτιλόχου, τὸν ὁποῖον ὡς υἱὸν ἐγέννησεν ὁ Ἀλφειός. Ἐκεῖ δ' ἐκοιμήθησαν κατὰ τὴν νύκτα καὶ ὁ Διοκλῆς παρέσχεν εἰς αὐτοὺς φιλοξενίαν.

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, καὶ τοὺς ἵππους ἐζεύγνυσαν καὶ ἀνέβαινον εἰς τὸ πεποικιλμένον ἅρμα, ἐξῆλθον δ' ἐκ τοῦ προθύρου καὶ ἐκ τῆς πολυήχου στοᾶς. Ἐμαστίγωσε δὲ τοὺς ἵππους ὁ Πεισίστρατος διὰ νὰ τρέχωσι, καὶ αὐτοὶ μὲ τὴν θέλησίν των ἐπέτων (ἔτρεχον ὡς πτερωτοί). Ἔφθασαν δ' εἰς σιτοφόρον πεδιάδα, ἐκεῖ δὲ κατόπιν ἐτελείωνον τὴν πορείαν των· διότι τόσον ταχέως ἔφερον αὐτοὺς οἱ ταχεῖς ἵπποι. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτείνιασαν ὅλοι οἱ δρόμοι.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Δ.

Τὰ συμβάντα ἐντὸς τῆς Λακεδαίμονος. Ἐνέδρα τῶν μνηστήρων κατὰ τοῦ Τηλεμάχου. Θλῖψις τῆς Πηνελόπης ἕνεκα αὐτοῦ.

(Περίληψις. Φθάσαντες εἰς Σπάρτην ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος ἐφιλοξενοῦντο πολυτρόπως ὑπὸ τοῦ Μενελάου καὶ τῆς Ἑλένης διηγουμένων εἰς αὐτοὺς πολλὰ καὶ διὰ τὰ ἐν Τροίᾳ ἔργα τοῦ Ὀδυσσέως καὶ διὰ τὰ κατὰ τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αἴγισθον καὶ διὰ τὰς ἰδικάς των ἀνὰ τὴν Αἴγυπτον περιπλανήσεις, ὅπου ὁ Μενέλαος ἐβοηθήθη ὑπὸ τῆς Εἰδοθέας καὶ τοῦ πατρός της Πρωτέως, θαλασσίου θεοῦ· ἐσκέπτετο δὲ κατόπιν ὁ Μενέλαος νὰ προπέμψῃ τὸν Τηλέμαχον μὲ γενναῖα δῶρα· ἀλλ' ἐν Ἰθάκῃ οἱ μνηστῆρες μαθόντες τὴν εἰς Πύλον ἀναχώρησιν τοῦ Τηλεμάχου ἠγανάκτησαν καὶ ἑτοιμάσαντες πλοῖον ἐνήδρευον ἔξω τῆς Ἰθάκης, διὰ νὰ τὸν δολοφονήσωσιν ἐπανερχόμενον, ἐν ὦ ἡ Πηνελόπη μαθοῦσα ταῦτα ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο, ἕως ὅτου ἐνεπνεύσθη καθ' ὕπνους δι' ὀνείρου διὰ τῆς ἐνεργείας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ ἀνέλαβε τὸ θάρρος της.)

Οἱ δὲ Τηλέμαχος καὶ Πεισίστρατος ἔφθασαν εἰς τὴν κοίλην Λακεδαίμονα τὴν φαράγγων πλήρη, διεύθυνον δ' εὐθὺς τὸ ἅρμα πρὸς τὰ ἀνάκτορα τοῦ ἐνδόξου Μενελάου· εὗρον δ' αὐτὸν νὰ δίδῃ εἰς πολλοὺς φίλους του ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου του συμπόσιον διὰ τὸν γάμον τοῦ υἱοῦ του καὶ τῆς ἀμέμπτου θυγατρός του. Αὐτὴν μὲν ἔστελλεν ὡς σύζυγον εἰς τὸν (Νεοπτόλεμον) υἱὸν τοῦ πολεμικοῦ (τοῦ διαρρηγνύοντος τὰς τάξεις τῶν ἀνδρῶν) Ἀχιλλέως· διότι ἐντὸς τῆς Τροίας κατὰ πρῶτον ὑπεσχέθη καὶ συγκατένευσε νὰ τὴν δώσῃ, εἰς αὐτοὺς δ' οἱ θεοὶ ἐξετέλουν τὸν γάμον τοῦτον. Αὐτὴν λοιπὸν οὗτος τότε ἔστελλε μὲ ἵππους καὶ ἁμάξας, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ὀνομαστὴν πρωτεύουσαν πόλιν τῶν Μυρμιδόνων, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐβασίλευε (ὁ Νεοπτόλεμος). Διὰ τὸν υἱόν του δὲ ἐλάμβανε σύζυγον ἐκ Σπάρτης, ὁ ὁποῖος (υἱός του) ὁ ρωμαλέος Μεγαπένθης τελευταῖος ἐγεννήθη ὑπ' αὐτοῦ ἐκ τινος δούλης· εἰς δὲ τὴν Ἑλένην δὲν ἔδιδον πλέον τέκνον οἱ θεοί, ἀφ' ὅτου δὰ κατὰ πρῶτον ἐγέννησεν ἀξιέραστον κόρην, τὴν Ἑρμιόνην, ἡ ὁποία εἶχε τὴν μορφὴν τῆς χρυσῆς Ἀφροδίτης.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν εὐωχοῦντο ἀνὰ τὸ ὑψηλὸν μέγα ἀνάκτορον, γείτονες καὶ φίλοι τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, διασκεδάζοντες· μεταξὺ δ' αὐτῶν θεῖος ἀοιδὸς ἐτραγώδει παίζων τὴν κιθάραν, δύο δὲ χορευταὶ ἐνώπιον αὐτῶν, ἐν ὦ ὁ ἀοιδὸς διεύθυνε τὸ ἆσμα, ἐχόρευον εἰς τὸ μέσον.

Ἀφ' ἑτέρου δ' αὐτοὶ οἱ δύο εἰς τὰ πρόθυρα τῶν ἀνακτόρων καὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἵπποι των, δηλ. ὁ ἥρως Τηλέμαχος καὶ ὁ λαμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρὸς υἱὸς τοῦ Νέστορος, ἐστάθησαν. Ὁ δ' ἰσχυρὸς Ἐτεωνεύς, ὁ πρόθυμος ὑπηρέτης τοῦ ἐνδόξου Μενελάου προτρέξας εἰς τὸν θόρυβον τοὺς εἶδε καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ διὰ ν' ἀναγγείλῃ τοῦτο ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα εἰς τὸν βασιλέα τῶν λαῶν, πλησίον δ' αὐτοῦ ἱστάμενος ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἰδοὺ δύο κάποιοι ξένοι ἐδῶ, ὦ τρόφιμε τοῦ Διὸς Μενέλαε, δύο ἄνδρες, ὁμοιάζουσι δὲ μὲ γένος τοῦ μεγάλου Διός. Ἀλλ' εἰπὲ ἢ νὰ σταματήσωμεν ἐδῶ τοὺς ταχεῖς ἵππους των ἢ νὰ στέλλωμεν νὰ ἔρχηται ἄλλος, ὁ ὁποῖος νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀγανακτήσας εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος. «Οὐδόλως ἦσο ἀνόητος, υἱὲ τοῦ Βοήθου Ἐτεωνεῦ, πρότερον· ἀλλ' ὅμως τόρα δὰ ὡς παιδίον λέγεις ἀνόητα. Βεβαιότατα ἡμεῖς οἱ δύο ἀφοῦ ἐφάγομεν πολλὰ φιλοξενήματα πολλῶν ἀνθρώπων ἐφθάσαμεν ἐδῶ, ἐὰν κάπως ὁ Ζεὺς εἰς τὸ μέλλον μᾶς παύσῃ ἀπὸ δυστυχίαν. Ἀλλὰ λύε τοὺς ἵππους τῶν ξένων καὶ ὁδήγει αὐτοὺς πρὸς τὰ ἐμπρὸς διὰ νὰ φάγωσι.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτὸς δὲ (ὁ Ἐτεωνεὺς) ἐξώρμησε ταχέως ἐκ τοῦ μεγάρου, διέταξε δὲ καὶ ἄλλους προθύμους ὑπηρέτας ν' ἀκολουθήσωσι συγχρόνως μὲ αὐτόν. Ἐκεῖνοι τοὺς μὲν ἱδρωμένους ἵππους ἔλυσαν ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ καὶ αὐτοὺς μὲν ἔδεσαν κάτω εἰς τὰ παχνία τῶν ἵππων καὶ ἔβαλον πλησίον αὐτῶν λιανοκαλάμβακον (νταρὶ) καὶ ἀνέμιξαν μετ' αὐτοῦ λευκὸν κριθάριον, ἔστρεψαν δὲ τὸ ἅρμα πρὸς τοὺς ἀποστράπτοντας ἔμπροσθεν των τοίχους, αὐτοὺς δὲ (τὸν Τηλέμαχον καὶ Πεισίστρατον) εἰσῆγον εἰς τὸ θεῖον ἀνάκτορον. Ἐκεῖνοι δὲ ἰδόντες ἐθαύμαζον ἀνὰ τὸ ἀνάκτορον τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως· διότι ὡσὰν λάμψις τοῦ ἡλίου ἢ τῆς σελήνης ἦτο ἀνὰ τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορον τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ἀφοῦ δὲ εὐχαριστήθησαν βλέποντες μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των, εἰσελθόντες εἰς καλῶς κατεσκευασμένους λουτρῶνας ἐλούσθησαν. Ἀφοῦ δὲ τέλος αὐτοὺς αἱ ὑπηρέτριαι ἔλουσαν καὶ ἤλειψαν μὲ ἔλαιον καὶ ἀφοῦ εὐθὺς τοὺς περιέβαλον μὲ μαλακὰς χλαίνας καὶ μὲ χιτῶνας, ἐκάθησαν ἐπὶ θρόνων πλησίον τοῦ Μενελάου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως. Ὑπηρέτρια δὲ φέρουσα ὕδωρ πρὸς νίψιμον μὲ ὡραίαν χρυσῆν φιάλην ἔχυνεν αὐτὸ ὑπεράνω ἀργυροῦ λέβητος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διὰ νὰ νιφθῶσι, πλησίον δ' αὐτῶν ἐτέντωσε τορνευτὴν τράπεζαν. Σεβαστὴ δ' οἰκονόμος φέρουσα παρέθεσεν ἄρτον ἐπιθέσασα καὶ πολλὰ φαγητὰ μετὰ χαρᾶς προσφέρουσα ἐκ τῶν ὑπαρχόντων (ἢ μὲ χάριν περιποιουμένη τοὺς παρόντας)· κρεατονόμος δὲ σηκώσας ἔθεσε πλησίον αὐτῶν πινάκια παντὸς εἴδους κρεάτων καὶ ἔθετε πλησίον των χρυσᾶ ποτήρια. Καὶ χαιρετίζων διὰ τῆς χειρὸς αὐτοὺς τοὺς δύο εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος. «Λαμβάνετε φαγητὸν (τρώγετε) καὶ χαίρετε· ἔπειτα δ' ὅμως ἀφοῦ φάγητε τὸ φαγητόν σας θὰ σᾶς ἐρωτήσωμεν, ποῖοι εἶσθε οἱ δύο σας ἐκ τῶν ἀνθρώπων· διότι δὲν ἔχει χαθῆ βεβαίως τὸ γένος τῶν ἰδικῶν σας γονέων, ἀλλ' εἶσθε ἀπὸ γένος ἀνδρῶν βασιλέων εὐγενῶν ἐχόντων σκῆπτρον, διότι δὲν εἶναι δυνατὸν ἄσημοι νὰ γεννήσωσι τοιούτους δὰ (ὡς εἶσθε σεῖς).»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ λαβὼν μὲ τὰς χεῖράς του νῶτα παχέος βοὸς ψητά, τὰ ὁποῖα, ὡς ἦτο πρέπον, παρέθηκαν εἰς αὐτὸν τιμητικῶς (ὡς βραβεῖον, ὡς ἐξαιρετικὸν φαγητόν), τὰ παρέθεσεν εἰς αὐτούς. Ἐκεῖνοι δὲ ἤπλωνον τὰς χεῖράς των εἰς τὰ ἔμπροσθεν αὐτῶν κείμενα ἕτοιμα φαγητά. Ἀφοῦ δὲ δ' ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, τότε πλέον ὁ Τηλέμαχος ὡμίλει εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος πλησιάσας εἰς αὐτὸν τὴν κεφαλήν, διὰ νὰ μὴ ἀκούωσιν οἱ ἄλλοι. «Σκέπτου, υἱὲ τοῦ Νέστορος ἠγαπημένε εἰς τὴν ψυχήν μου, τὴν λάμψιν καὶ τοῦ χαλκοῦ ἀνὰ τὰ πολύηχα (ἐκ τοῦ μεγέθους) ταῦτα ἀνάκτορα καὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἠλέκτρου (μίγματος χρυσοῦ καὶ ἀργύρου) καὶ τοῦ ἀργύρου καὶ τοῦ ἐλεφαντοστοῦ. Τοιαύτη βεβαίως εἶναι ἐντὸς ἡ κατοικία τοῦ Ὀλυμπίου Διός, ὅσα εἶναι αὐτὰ ἐδῶ τὰ πολλὰ καὶ ἀνέκφραστα. Θαυμασμὸς μὲ κατέχει βλέποντα αὐτά.»

Αὐτὸν ὅμως ὁμιλοῦντα ἐνόησεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος καὶ ἀποτείνας τὸν λόγον πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «Ἀγαπητὰ τέκνα, μὲ τὸν Δία βεβαίως οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων δύναται ν' ἀντιπαραβληθῇ· διότι αὐτοῦ εἶναι βεβαίως ἀθάνατά καὶ τὰ ἀνάκτορα καὶ τὰ πράγματα Ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὅμως ἢ εἶναι δυνατὸν ν' ἀντιπαραβληθῇ τις πρὸς ἐμὲ ὡς πρὸς τὰ πλούτη ἢ καὶ οὐχί· διότι ἀφοῦ βεβαίως ἔπαθον πολλὰ καὶ περιεπλανήθην πολ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λαχοῦ, τὰ ἐκόμισα ἐντὸς τῶν πλοίων καὶ ἐπανῆλθον κατὰ τὸ ὄγδοον ἔτος (περιπλανήσεως μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς Τροίας)· ἀφοῦ ἐπλανήθην εἰς Κύπρον καὶ Φοινίκην καὶ τοὺς Αἰγυπτίους, καὶ εἰς τοὺς Αἰθίοπας ἔφθασα καὶ εἰς τοὺς Σιδονίους καὶ Ἐρεμβοὺς καὶ τὴν Λιβύην (Ἀφρικήν), ὅπου εὐθὺς γίνοντα κερασφόρα (μεγαλώνουσι ταχέως καὶ κάμνουν κέρατα)· διότι τὰ πρόβατα γεννῶσι τρεῖς φορὰς εἰς ἓν τέλειον ἔτος. Ἐκεῖ μὲν οὔτε βασιλεὺς οὔτε ποιμὴν εἶναι κατά τι ἐστερημένος τυροῦ καὶ κρεάτων οὐδὲ γλυκέος γάλακτος, ἀλλὰ πάντοτε τὰ πρόβατα παρέχουσιν ἄφθονον γάλα ν' ἀρμέγωσι. Καθ' ὃν χρόνον ἐγὼ περὶ ἐκεῖνα τὰ μέρη περιεπλανώμην πλοῦτον συναθροίζων, τότε ἄλλος ἐφόνευε τὸν ἀδελφόν μου (Ἀγαμέμνονα) δολοφονικῶς, ἀπροσδοκήτως, μὲ δολιότητα τῆς ὀλεθρίας συζύγου του· διὰ τοῦτο οὐχὶ βεβαίως χαίρων κυριαρχῶ ἐπὶ τοσούτων πραγμάτων. Καὶ παρὰ τῶν πατέρων σας ταῦτα μέλλετε ν' ἀκούητε (ἴσως θὰ ἀκούητε), ὁποιοιδήποτε πατέρες εἶναι ἰδικοί σας, διότι παραπολλὰ ἔπαθον καὶ κατέστρεψα οἶκον (τὸν τοῦ Πριάμου) πολὺ εὐτυχῶς κατοικούμενον περιέχοντα πολλὰ καὶ ὡραῖα πράγματα. Ἐκ τούτων δὲ τὸ ἓν τριτημόριον μόνον ἔχων, εἴθε νὰ κατώκουν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου, ἀλλὰ νὰ ἦσαν σῶοι οἱ ἄνδρες, οἱ ὁποῖοι τότε ἐχάθησαν ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου Τροίας μακρὰν τοῦ ἱπποτρόφου Ἄργους. Ἀλλ' ὅμως δι' ὅλους μὲν ὀδυρόμενος καὶ λυπούμενος καὶ πολλάκις ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μου ἀνακτόρων καθήμενος ἄλλοτε μὲν μὲ θρῆνον ἀναπαύω τὴν διάνοιάν μου, ἄλλοτε δὲ πάλιν παύω ἀπὸ τοὺς θρήνους· διότι εἶναι ταχὺς ὁ κορεσμὸς ἐκ τοῦ παγεροῦ θρήνου· δι' αὐτοὺς ὅλους δὲν ὀδύρομαι τόσον, ἂν καὶ λυποῦμαι δι' αὐτούς, ὅσον δι' ἕνα, ὁ ὁποῖος μοῦ κάμνει μισητὸν καὶ τὸν ὕπνον καὶ τὴν τροφήν, ὅταν τὸν συλλογίζωμαι, διότι οὐδεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων μὲ μόχθους ὑπέφερε τόσα, ὅσα μὲ μόχθους ἐπεχείρησε καὶ ἐπέτυχεν ὁ Ὀδυσσεύς. Ἀλλ' εἰς αὐτὸν μὲν τὸν ἴδιον ἐπέτρωτο νὰ συμβαίνωσι θλίψεις, εἰς ἐμὲ δὲ λύπη πάντοτε ἀλησμόνητος δι' ἐκεῖνον, πῶς ἐπὶ πολὺν πλέον χρόνον ἀποδημεῖ καὶ οὐδόλως γνωρίζομεν ἂν αὐτὸς ζῇ ἢ ἔχει ἀποθάνει. Κλαίουσιν ἴσως αὐτὸν καὶ ὁ γέρων Λαέρτης καὶ ἡ σώφρων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πηνελόπη καὶ ὁ Τηλέμαχος, τὸν ὁποῖον ἀφῆκε νεωστὶ γεννημένον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς τὸν Τηλέμαχον δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐνέβαλε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θρήνου διὰ τὸν πατέρα του, δάκρυ δ' ἀπὸ τῶν βλεφάρων του χαμαὶ ἔρριψεν ἀκούσας τὸ ὄνομα τοῦ πατρός του, ἀφοῦ μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖράς του ἐσήκωσεν ἐπάνω ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν του τὴν πορφυρᾶν χλαῖνάν του. Ἐνόησε δ' αὐτὸν ὁ Μενέλαος καὶ ἐσκέφθη ἔπειτα εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του ἢ ν' ἀφήσῃ τὸν ἴδιον νὰ κάμῃ μνείαν τοῦ πατρός του ἢ πρῶτον αὐτὸς νὰ τὸν ἐρωτᾷ καὶ νὰ ἐρευνήσῃ τὰ καθέκαστα.

Ἐφ' ὅσον αὐτὸς ταῦτα ἐσκέπτετο εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του, ἐξῆλθεν ἡ Ἑλένη ἐκ τοῦ εὐώδους καὶ ὑψηλοῦ θαλάμου της ὁμοιάζουσα μὲ τὴν Ἄρτεμιν τὴν ἔχουσαν χρυσῆν ρόκαν (ἢ χρυσᾶ βέλη). Εἰς αὐτὴν δὲ συγχρόνως, ὡς ἥρμοζεν, ἔβαλεν ἡ Ἀδρήστη καλῶς κατεσκευασμένον θρόνον, ἡ δὲ Ἀλκίππη ἔφερε τάπητα ἐκ μαλακοῦ μαλλίου, ἡ δὲ Φυλὼ ἔφερεν ἀργυροῦν κάνιστρον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς αὐτὴν (τὴν Ἑλένην) ἡ Ἀλκάνδρη, ἡ σύζυγος τοῦ Πολύβου, ὁ ὁποῖος κατώκει ἐντὸς τῶν Αἰγυπτιακῶν Θηβῶν, ὅπου ὑπῆρχον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του πλεῖστα πλούτη· αὐτὸς δ' ἔδωκεν εἰς τὸν Μενέλαον δύο ἀργυροῦς λουτῆρας καὶ δύο τρίποδας καὶ δέκα τάλαντα (τὸ τάλαντον ἦτο μονὰς βάρους μόνον ἐπὶ Ὁμήρου) χρυσοῦ. Χωριστὰ δ' ἐξ ἄλλου ἡ σύζυγός του εἰς τὴν Ἑλένην ἐχάρισεν ὡραιότατα δῶρα· ἔδωκεν εἰς αὐτὴν καὶ χρυσῆν ρόκαν καὶ ἀργυροῦν κάνιστρον κυκλοτερὲς (ἢ ἐφωδιασμένον μὲ τροχούς), τὰ δὲ χείλη του ἦσαν κατεσκευασμένα ἐκ χρυσοῦ. Αὐτὸ λοιπὸν ἡ θαλαμηπόλος Φυλὼ φέρουσα ἔθεσε πλησίον τῆς Ἑλένης γεμᾶτον ἀπὸ νῆμα λεπτογνεσμένον· ἐπ' αὐτοῦ δ' ἦτο ἐξηπλωμένη ρόκα ἔχουσα μαλλίον ἰοβαφὲς (βαμμένον εἰς χρῶμα ἴου). Ἐκάθησε δ' ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας της ἦτο σκαμνίον. Εὐθὺς δ' αὕτη μὲ λόγους ἠρώτα τὸν σύζυγόν της τὰ καθέκαστα.

«Γνωρίζομεν βεβαίως, Μενέλαε εὐγενοῦς καταγωγῆς, ποῖοι ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὄντες οὗτοι ἐδῶ λέγουσιν ὅτι ἔρχονται εἰς τὸν ἰδικόν μας οἶκον; θὰ ψευσθῶ ἢ ἀληθὲς θὰ εἴπω; Μὲ προτρέπει ἡ ψυχή

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μου εἰς αὐτό. Διισχυρίζομαι δηλ. ὅτι οὐδέποτε εἶδόν τινα νὰ ὁμοιάζῃ οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναῖκα, σεβασμὸς δέ με κατέχει βλέποντάς τον πόσον οὗτος ἐδῶ ὁμοιάζει μὲ τὸν υἱὸν τοῦ μεγαλοκάρδου Ὀδυσσέως Τηλέμαχον, τὸν ὁποῖον νεωστὶ γεννηθέντα ἄφηνεν ἐντὸς τοῦ οἴκου του ἐκεῖνος ὁ ἀνήρ, ὅτε ἕνεκα ἐμοῦ τῆς ἀναιδοῦς (τῆς ἐχούσης
145 ὀφθαλμοὺς κυνὸς) ἤλθετε οἱ Ἕλληνες ὑποκάτω τῆς Τροίας σχεδιάζοντες ταλαιπωρὸν πόλεμον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος. «Τοιουτοτρόπως καὶ ἐγὼ φρονῶ, γύναι, ὅπως σὺ τὸν ἐξομοιώνεις· διότι ἐκείνου (ὅμοιοι πρὸς τοὺς ἐκείνου) εἶναι οἱ τοιοῦτοι ἐδῶ πόδες καὶ αἱ τοι-
150 αῦται ἐδῶ χεῖρες καὶ τὰ βλέμματα τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ αἱ ἐπάνω αὐτῆς κόμαι. Καὶ πρὸ ὀλίγου βεβαίως ἐγὼ ἐνθυμούμενος περὶ τοῦ Ὀδυσσέως ἔλεγον ὅσα ἐκεῖνος ταλαιπωρηθεὶς ἐμόχθησε δι' ἐμέ, αὐτὸς δέ (ὁ Τηλέμαχος) πικρὸν δάκρυ ἔχυνεν ὑποκάτω τῶν ὀφρύων του ὑψώσας ἐμπρὸς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του τὴν πορφυρᾶν του χλαῖναν.»

155 Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος ἀνταπῄρτα. «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως Μενέλαε ἐξ εὐγενοῦς γένους, ἀρχηγὲ λαῶν, ἐκείνου βεβαίως εἶναι οὗτος ἐδῶ υἱὸς ἀληθῶς, καθὼς τὸ λέγεις· ἀλλ' εἶναι σώφρων, ἐντρέπεται δὲ εἰς τὴν ψυχήν του, ἀφοῦ πρώτην φορὰν ἦλθεν ἐδῶ, νὰ φανερώνῃ αὐθάδειας φλυαρίας ἐνώπιον σοῦ, εἰς τὴν ὁμιλίαν τοῦ ὁποίου ἡμεῖς οἱ δύο τερπόμεθα ὡσὰν
160 εἰς ὁμιλίαν θεοῦ. Ἐμὲ δέ ἔστειλεν ὁ Γερήνιος ἱπποδαμαστὴς Νέστωρ ν' ἀκολουθῶ συγχρόνως μὲ αὐτὸν ὡς συνοδός· διότι ἐπεθύμει νὰ σὲ ἴδῃ, διὰ νὰ συμβουλεύσῃς αὐτὸν ἢ εἰς λόγον τινὰ ἢ εἰς ἔργον τι. Διότι πολλὰς θλίψεις ἔχει ἐντὸς τῶν οἴκων του κάθε υἱὸς ἀπουσιάζοντος πατρός, εἰς ὅποιον καὶ ἂν δὲν ὑπάρχωσιν ἄλλοι ὑπε-
165 ραπισταί, καθὼς τώρα εἰς τὸν Τηλέμαχον ὁ μὲν πατὴρ ἔχει ἀπέλθει καὶ δὲν ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἀπεμάκρυνον τὴν ἐκ τῶν κακῶν δυστυχίαν του ἀνὰ τὴν πατρίδα του.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως πολὺ ἀγαπητοῦ ἀνδρὸς υἱὸς ἦλθεν εἰς τὸν ἰδικόν μου
170 οἶκον, ὁ ὁποῖος (Ὀδυσσεὺς) ἕνεκα ἐμοῦ παλλοὺς ἀγῶνας μὲ μόχθους ὑπέμεινε· καὶ ἔλεγον ὅτι θὰ τὸν ἀγαπῶ ἐπανελθόντα περισσό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τερον ἀπὸ ὅλους τοὺς Ἕλληνας, ἐὰν ὁ Ὀλύμπιος μακρὰν βλέπων Ζεὺς ἤθελε δώσει νὰ γίνῃ εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο ἐπιστροφὴ εἰς τὴν πατρίδα πέραν τῆς θαλάσσης μὲ τὰ ταχέα πλοῖά μας. Καὶ πόλιν ἤθελον κτίσει δι' αὐτὸν ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου (ἢ τῆς Ἀργολίδος) καί, ἀφοῦ τὸν φέρω ἐξ Ἰθάκης μὲ τὰ πράγματά του, ἤθελον κατασκευάσει ἀνάκτορα δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὸν υἱόν του καὶ δι' ὅλους τοὺς λαούς του, ἀφοῦ ἤθελον ἐκκενώσει μίαν πόλιν ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι κατοικοῦνται πέριξ, βασιλεύονται δὲ ὑπ' ἐμοῦ. Καὶ τότε ἐδῶ εὑρισκόμενοι συχνὰ θὰ συνανεστρεφόμεθα· καὶ οὐδὲν ἄλλο θὰ μᾶς ἐχώριζε καὶ ἀγαπῶντας ἀλλήλους ἡμᾶς τοὺς δύο καὶ τερπομένους, ἕως ὅτου πλέον ἤθελε μᾶς περικαλύψει τὸ μαῦρον νέφος τοῦ θανάτου. Ἀλλ' αὐτὰ τοὐλάχιστον ἐπέπρωτο ἴσως αὐτὸς ὁ θεὸς νὰ φθονήσῃ, ὁ ὁποῖος μόνον ἐκεῖνον τὸν δυστυχῆ ἔκαμεν ἐστερημένον ἐπιστροφῆς εἰς τὴν πατρίδα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς ὅλους δ' αὐτοὺς ἄναψε τὴν ἐπιθυμίαν θρήνου. Ἔκλαιε μὲν ἡ Ἑλληνὶς Ἑλένη ἡ ἐκ τοῦ Διὸς (καὶ τῆς Λήδας) γεννηθεῖσα, ἔκλαιε δὲ καὶ ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Μενέλαος· καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν εἶχεν ἀδακρύτους τοὺς ὀφθαλμούς· διότι ἐνεθυμήθη εἰς τὴν ψυχήν του τὸν ἄριστον Ἀντίλοχον, τὸν ὁποῖον, ὡς γνωστόν, ἐφόνευσεν (ἐν Τροίᾳ) ὁ λαμπρὸς υἱὸς τῆς Ἠοῦς (Αὐγῆς) ὁ Μέμνων, (υἱὸς τοῦ Τιθωνοῦ καὶ τῆς Ἠοῦς). Αὐτὸν οὗτος (ὁ Πεισίστρατος) ἐνθυμηθεὶς ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Γιέ τοῦ Ἀτρέως, ὁ γέρων Νέστωρ ἔλεγεν ὅτι σὺ εἶσαι ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους συνετός, ὁσάκις σὲ ἐσυλλογιζόμεθα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του καὶ ἠρωτώμεθα μεταξύ μας καί, τόρα, ἐὰν κάπως εἶναι δυνατόν, πείσθητι εἰς ἐμὲ (ἄκουσόν με)· διότι ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν εὐχαριστοῦμαι κλαίων ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γεύματος, ἀλλὰ θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη αὐγὴ (ὅτε δυνάμεθα νὰ κλαίωμεν). Οὐδόλως ὅμως ἀγανακτῶ εἰς τὸ νὰ κλαίωμεν ἐκεῖνον, ὅποιος καὶ ἂν ἀποθάνῃ ἐκ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀκολουθήσῃ τὸ πεπρωμένον του. Τοῦτο ἴσως εἶναι καὶ ἡμόνη τιμὴ εἰς τοὺς δυστυχεῖς θνητούς, δηλ. καὶ τὸ νὰ κουρεύσωμεν τὴν κόμην μας (λόγῳ πένθους, ἀντιθέτως πρὸς τὴν νῦν συνήθειαν) καὶ νὰ χύσωμεν δάκρυα ἀπὸ τῶν παρειῶν. Διότι καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ ἰδικός μου ἀδελφὸς ἔχει ἀποθάνει, οὐδόλως χείριστος τῶν Ἑλλήνων. Ἐξ ἅπαντος δὲ σὺ τὸ γνωρίζεις· διότι ἐγὼ οὔτε τὸν ἐπρόφθασα οὔτε τὸν εἶδον· λέγουσιν ὅμως ὅτι ὁ Ἀντίλοχος ὑπῆρξεν ἀνώτερος ἄλλων, δηλ. ὑπερβολικῶς ταχὺς εἰς τὸ τρέχειν καὶ ὑπερβολικῶς μαχητής.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Ὦ ἀγαπητέ (σὲ λέγω ἀγαπητόν), διότι εἶπες τόρα, ὅσα θὰ ἔλεγε καὶ θὰ ἔπραττε συνετὸς ἀνήρ, ὅστις θὰ ἦτο καὶ προγενέστερός σου· διότι τοιούτου πατρὸς υἱὸς εἶσαι, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ συνετὰ λέγεις. Εὐκόλως δὲ πασίγνωστος γίνεται ὁ υἱὸς ἀνδρός, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἤθελε δώσει εὐτυχίαν καὶ ὅταν γεννᾶται καὶ ὅταν νυμφεύηται, καθὼς τόρα εἰς τὸν Νέστορα ἔδωκε δι' ὅλας του τὰς ἡμέρας πέρα πέρα ὁ ἴδιος μὲν νὰ γηράσκῃ ἐν λαμπρᾷ εὐτυχίᾳ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του, ἀφ' ἑτέρου δὲ οἱ υἱοί του νὰ εἶναι συνετοὶ καὶ ἄριστοι εἰς τὰ ὅπλα. Ἡμεῖς δὲ ἂς ἀφήσωμεν μὲν τὸν κλαυθμόν, ὁ ὁποῖος πρότερον ἀνεπτύχθη, καὶ ἂς ἐνθυμηθῶμεν πάλιν τὸ γεῦμά μας, διὰ τὰς χεῖράς μας δ' ἂς μᾶς χύσωσιν ὕδωρ (διὰ νὰ νιφθῶμεν), αἱ ὁμιλίαι δὲ βεβαίως καὶ ἀπὸ τῆς (ταύριον) πρωΐας θὰ γίνωσι μεταξὺ Τηλεμάχου καὶ ἐμοῦ, ὥστε νὰ τὰ εἴπωμεν διαρκῶς μεταξύ μας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἔχυσε δ' εἰς τὰς χεῖράς των εὐθὺς ὕδωρ ὁ Ἀσφαλίων, ὁ πρόθυμος ὑπηρέτης τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ἐκεῖνοι δ' ἥπλωνον τὰς χεῖράς των εἰς τὰ ἐμπρός των κείμενα ἕτοιμα φαγητά.

Τότε ἐξ ἄλλου ἄλλα ἐπενόησεν ἡ ἐκ Διὸς γεννηθεῖσα Ἑλένη· εὐθὺς δηλ. ἔβαλε φάρμακον εἰς τὸν οἶνον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔπινον, καὶ καταπαῦον τὴν λύπην (μὴ παρέχον πένθος) καὶ καταπαυστικὸν τῆς ὀργῆς καὶ φέρον λησμόνησιν ὅλων τῶν δυστυχημάτων. Ὅποιος ἤθελε καταπίει αὐτό, ὁσάκις ἤθελεν ἀναμιχθῇ μὲ τὸν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος οἶνον, δὲν ἤθελε χύσει δάκρυ ἐκ τῶν παρειῶν του καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, οὐδ' ἐὰν ἤθελε καταπέσει νεκρὸς ὁ πατήρ του καὶ ἡ μήτηρ του, οὐδ' ἐὰν ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἤθελον κατασχίζει διὰ χαλκοῦ ὅπλου ἀδελφὸν ἢ ἀγαπητόν του υἱόν, αὐτὸς δὲν ἤθελε τὰ βλέπει μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του. Τοιαῦτα θαυμάσια μὲ σύνε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σιν κατεσκευασμένα φάρμακα εἶχεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διός, τὰ ὁποῖα
ἔδωκεν εἰς αὐτὴν ἡ Αἰγυπτία Πολύδαμνα ἡ σύζυγος τοῦ Θῶνος,
εἰς τὴν ὁποίαν (Αἴγυπτον) πλεῖστα φάρμακα προσφέρει ἡ δωροῦ-
σα γεννήματα γῆ, πολλὰ μὲν χρήσιμα ἐν τῇ ἀναμίξει των, πολλὰ 230
δὲ ὀλέθρια· ἕκαστος δὲ (Αἰγύπτιος) εἶναι ἰατρὸς γνωρίζων περισσό
τερον ὅλων τῶν ἀνθρώπων· διότι βεβαίως εἶναι ἐκ τῆς γενεᾶς τοῦ
Παιήονος (τοῦ Ἀπόλλωνος ὡς θεοῦ τῆς ἰατρικῆς). Ἀφοῦ δ', ὡς
ἤρμοζε, τὸ ἔρριψε μέσα εἰς τὸν κρατῆρα καὶ διέταξε νὰ κεράσωσι,
πάλιν μὲ λόγους ἀπαντῶσα εἶπεν.

«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως Μενέλαε καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν καθὼς καὶ 235
σεῖς ἐδῶ υἱοὶ ἐνδόξων ἀνδρῶν, ἀλλ' ὁ θεὸς Ζεὺς ἄλλοτε εἰς ἄλλον
δίδει καὶ καλὸν καὶ κακόν· διότι δύναται τὰ πάντα· τόρα βεβαίως
τρώγετε εὐωχούμενοι καθήμενοι ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων καὶ διασκε-
δάζετε μὲ τοὺς λόγους μου· διότι θὰ εἴπω ἐν λεπτομερείᾳ ἀρμόζον-
τα πρὸς τοῦτο· ὅλα μὲν δὲν δύναμαι νὰ εἴπω οὐδὲ νὰ ὀνομάσω, πό- 240
σοι ἀγῶνες τοῦ τολμηροκάρδου Ὀδυσσέως ὑπάρχουσιν· ἀλλὰ πό-
σον μέγα ἔπραξε καὶ ἐτόλμησε τὸ ἐξῆς ὁ καρτερικὸς ἀνὴρ ἐντὸς
τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων, ἐκεῖ ὅπου ἐπαθαίνετε συμφορὰς οἱ Ἕλληνες.
Τὸν ἴδιον ἑαυτόν του καταπληγώσας δηλ. μὲ φρικτὰς πληγὰς καὶ
θέσας πέριξ τῶν ὤμων του ἐλεεινὰ ράκη καὶ ὁμοιάζων μὲ δοῦλον 245
εἰσέδυσεν εἰς τὴν πλατείας ὁδοὺς πόλιν ἐχθρῶν ἀνδρῶν, ἀποκρύ-
πτων δὲ τὸν ἑαυτόν του τὸν ἐξωμοίωνε μὲ ἄλλον ἄνδρα ἐπαίτην αὐ-
τός, ὁ ὁποῖος οὐδόλως ἦτο τοιοῦτος ἐπὶ τῶν πλοίων τῶν Ἑλλήνων.
Πρὸς τοιοῦτον ὅμοιος εἰσέδυσεν εἰς τὴν πόλιν τῶν Τρώων· αὐτοὶ
δ' ὅλοι δὲν τὸν ἐγνώρισαν· ἐγὼ ὅμως μόνη τὸν ἀνεγνώρισα, ἂν καὶ 250
ἦτο τοιοῦτος, καὶ τὸν ἠρώτων ἐπανειλημμένως· ἀλλ' αὐτὸς μὲ πα-
νουργίαν ἀπέφευγε τὰς ἐρωτήσεις μου. Ἀλλ' ὅτε πλέον αὐτὸν ἐγὼ
ἔλουσα καὶ ἤλειφα μὲ ἔλαιον, τὸν ἐνέδυσα δὲ μὲ φορέματα καὶ
ὡρκίσθην στερεὸν ὅρκον νὰ μὴ φανερώσω μεταξὺ τῶν Τρώων τὸν
Ὀδυσσέα πρότερον, πρὶ τοῦ αὐτὸς βεβαίως φθάσῃ εἰς τὰ ταχύπλοα 255
πλοῖα καὶ εἰς τὰς σκηνάς, τότε πλέον μοι ἐφανέρωσεν ὅλον τὸ σχέ-
διον τῶν Ἑλλήνων. Φονεύσας δὲ πολλοὺς ἐκ τῶν Τρώων μὲ τὸ κο-
πτερόν του χαλκοῦν ξίφος ἐπανῆλθε πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ ἔφερε
πρὸς αὐτοὺς πολλὰς πληροφορίας. Τότε αἱ ἄλλαι Τρωάδες συγ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κινητικῶς ἔκλαιον· ἀλλ' ἡ ἰδική μου καρδία ἔχαιρε, διότι ἡ καρδία μου πλέον εἶχε μεταστραφῆ νὰ ἐπιστρέφω πάλιν εἰς τὸν οἰκόν μου, μετενόουν δὲ στενάζουσα διὰ τὴν συμφοράν, τὴν ὁποίαν μοι ἔδωκεν ἡ Ἀφροδίτη, ὅτε με ὡδήγησε πρὸς τὰ ἐκεῖ (τὴν Τροίαν) μακρὰν ἀπὸ τῆς ἀγαπητῆς μου πατρίδος, ἀφοῦ ἀπεστερήθην τὴν θυγατέρα μου καὶ τὸν θάλαμόν μου καὶ τὸν σύζυγόν μου, ὅστις οὐδενὸς ἦτο κατώτερος οὔτε, ὡς φαίνεται, κατὰ τὸν νοῦν οὔτε κατὰ τὴν μορφήν.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «ναὶ βέβαια ὅλα αὐτά, γύναι, ὀρθῶς εἶπες. Πολλῶν πλέον ἀνδρῶν ἡρώων ἔμαθον (ἐδιδάχθην) καὶ τὴν σκέψιν καὶ τὸν νοῦν, ἀλλὰ δὲν εἶδον ἀκόμη μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐγὼ τοιοῦτον, ὁποία ἦτο ἡ ἀγαπητὴ καρδία τοῦ γενναιοκάρδου Ὀδυσσέως. Πόσον μέγα καὶ τὸ ἔξῆς ἔπραξε καὶ ἀπετόλμησεν ὁ γενναῖος ἀνὴρ ἐντὸς τοῦ ξυλίνου ἵππου (τοῦ δουρείου ἵππου), ὅπου ἐκαθήμεθα ἐντός του ὅλοι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων φέροντες εἰς τοὺς Τρῶας φόνον καὶ ὄλεθρον. Ἦλθες κατόπιν σὺ ἐκεῖ· ἐπέπρωτο νὰ σε διατάξῃ εἰς τοῦτο θεός τις, ὁ ὁποῖος ἤθελε νὰ ἀπλώσῃ δόξαν εἰς τοὺς Τρῶας· καὶ ὁ θεόμορφος Δηΐφοβος (υἱὸς Πριάμου καὶ σύζυγος Ἑλένης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάριδος) σὲ ἐρχομένην πρὸς τὰ ἐκεῖ ἠκολούθησε. Τρεῖς φορὰς δὲ περιῆλθες τὴν κοίλην ἐνέδραν (τὸν κοῖλον ὄγκον τοῦ δουρείου ἵππου) ψηλαφῶσα αὐτὴν καὶ ὀνομαστὶ ἐκάλεις τοὺς ἀρίστους τῶν Ἑλλήνων ὁμοιάζουσα κατὰ τὴν φωνὴν μὲ τὰς συζύγους ὅλων αὐτῶν. Ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως (Διομήδης) καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καθήμενοι εἰς τὸ μέσον ἠκούσαμεν, καθὼς ἐφώναξας, ἡμεῖς μὲν καὶ οἱ δύο ὁμοῦ παρασυρθέντες σφοδρῶς ἐπεθυμήσαμεν ἢ νὰ ἐξέλθωμεν (τοῦ ἵππου) ἢ ἀπὸ μέσα εὐθὺς ν' ἀποκριθῶμεν· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἠμπόδισε καὶ μᾶς συνεκράτησεν, ἂν καὶ τὸ ἐπεθυμοῦμεν. Τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ἐν σιωπῇ, μόνος δὲ ὁ Ἄντικλος ἤθελε νά σοι ἀπαντήσῃ μὲ λόγους. Ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀδιακόπως ἐπίεζε τὸ στόμα του μὲ τὰς ἰσχυράς του χεῖρας καὶ ἔσωσεν ὅλους τοὺς Ἕλληνας· ἐπὶ τοσοῦτον δὲ χρόνον τὸν συνεκράτει (τὸν Ἄντικλον), ἕως ὅτου σε ἀπεμάκρυνεν ἐκεῖθεν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα. «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως Μενέλαε ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε, ἀρχηγὲ λαῶν, τοῦτο εἶναι θλιβερώτερον δι' ἐμέ· διότι οὐδόλως αὐτὰ ἀπεμάκρυναν ἀπ' αὐτοῦ τὸν θλιβερὸν ὄλεθρον, οὐδὲ καὶ ἀφοῦ ἦτο ἐντός του σιδηρᾶ καρδία. Ἀλλ' ἐλᾶτε διανυθύνατε ἡμᾶς εἰς τὴν κλίνην, ἵνα πλέον καὶ εὐφρανθῶμεν ὑπὸ γλυκὴν ὕπνον κοιμηθέντες.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡ δ' Ἑλληνὶς Ἑλένη διέταξεν εἰς τὰς ὑπηρετρίας νὰ θέσωσι κλίνας ἀνὰ τὴν αἴθουσαν καὶ νὰ βάλωσιν εἰς αὐτὰς ὡραῖα πορφυρᾶ σκεπάσματα καὶ νὰ στρώσωσιν ὑπεράνω τάπητας καὶ νὰ βάλωσιν ἐπάνω καὶ ἁπαλὰς χλαίνας, διὰ νὰ τὰς φορέσωσιν. Αὐταὶ δὲ ἐξῆλθον ἐκ τοῦ μεγάρου κρατοῦσαι εἰς τὰς χεῖρας λαμπάδα, ἔστρωσαν δὲ κλίνας καὶ κῆρυξ ὡδήγει τοὺς ξένους ἐκτὸς τοῦ δωματίου τοῦ συμποσίου. Ἐκεῖνοι μὲν λοιπὸν ἐκεῖ ἐκοιμήθησαν ἐντὸς τοῦ προδόμου τοῦ ἀνακτόρου, δηλ. καὶ ὁ ἥρως Τηλέμαχος καὶ ὁ λαμπρὸς υἱός τοῦ Νέστορος· ὁ δὲ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἐκοιμᾶτο εἰς τὸ βάθος τοῦ ὑψηλοῦ μεγάρου, πλησίον δ' αὐτοῦ ἐκοιμήθη ἡ μακρόπεπλος Ἑλένη, ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν.

Ὅτε δὲ ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, ἐσηκώθη εὐθὺς ἐκ τῆς κλίνης ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος ἐνδυθεὶς τὰ ἐνδύματά του, περιέβαλε δ' εἰς τὸν ὦμόν του τὸ ὀξὺ ξίφος του, ὑπὸ δὲ τοὺς ὡραίους του πόδας ἔδεσεν ὡραῖα πέδιλα καὶ ἐκίνησε νὰ ἔλθῃ ἐκ τοῦ θαλάμου ἐντελῶς ὅμοιος μὲ θεόν, ἐκάθητο δὲ πλησίον τοῦ Τηλεμάχου καὶ λόγον ἔλεγε καὶ τὸν ὠνόμαζε. «Ποία ἆρά γε ἀνάγκη σε ὡδήγησεν ἐδῶ, ἡρωϊκὲ Τηλέμαχε, εἰς τὴν θείαν Λακεδαίμονα ἀνὰ τὰ ἀπέραντα κύματα τῆς θαλάσσης; δημοσία ὑπόθεσις ἢ ἰδιωτική; Τοῦτο ἀληθῶς εἰπὲ εἰς ἐμέ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα. «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως Μενέλαε ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε, ἀρχηγὲ λαῶν, ἦλθον, ἐὰν ἤθελες εἰπεῖ εἰς ἐμὲ εἰδησίν τινα περὶ τοῦ πατρός μου. Κατατρώγεται ἡ περιουσία μου, ἔχουσι δὲ καταστραφῆ τὰ εὔφορα κτήματά μου, γεμᾶτος δ' εἶναι ὁ οἶκός μου ἀπὸ ἐχθροὺς ἄνδρας, οἵ ὁποῖοι ἀδιακόπως μου σφάζουσι τὰ ἄφθονα πρόβατα καὶ τοὺς στρέφοντας τοὺς πόδας εἰς τὸ βάδισμα κυρτοκεράτους βοῦς, οἵ μνηστῆρες τῆς ἰδικῆς μου μητρὸς ἀλαζονικὴν θρασύτητα ἔχοντες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τούτου ἕνεκα τόρα εἰς τὰ γόνατά σου ἱκετευτικῶς προσπίπτω, ἐὰν θέλῃς τὴν θλιβερὰν καταστροφὴν ἐκείνου νὰ μοι εἴπῃς, ἐὰν κάπου μὲ τοὺς ἰδικούς σου ὀφθαλμοὺς ἔχῃς ἴδει ἢ παρ' ἄλλου ἤκουσας λόγον περὶ τοῦ περιπλανωμένου· διότι ὑπερβολικῶς κακόμοιρον τὸν ἐγέννησεν ἡ μήτηρ του. Καὶ μηδόλως ἐκφράζουν πρὸς ἐμὲ μαλακώτερον, διότι τυχὸν με ἐντρέπεσαι ἢ διότι με εὐσπλαγχνίζεσαι, ἀλλ' ἀκριβῶς κατὰ σειρὰν εἰπὲ εἰς ἐμέ, ὅπως τὰ συνήντησας μὲ τὴν ὁραίαν σου. Παρακαλῶ, ἐὰν κάποτε εἰς σὲ ὁ γενναῖος πατήρ μου Ὀδυσσεὺς ἐξετέλεσεν ἢ λόγον τινὰ ἢ ἔργον ἐντὸς τῆς χώρας τῶν Τρώων, ὅπου ἐπαθαίνετε συμφορὰς οἱ Ἕλληνες, ἐκεῖνα τόρα ἐνθυμήθητι πρὸς χάριν μου καὶ εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὴν ἀλήθειαν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Ὦ πωπώ, βεβαίως εἰς τὴν κλίνην πολὺ γενναιόφρονος ἀνδρὸς ἤθελον νὰ κοιμηθῶσιν (οἱ μνηστῆρες), ἐνῷ αὐτοὶ εἶναι ἄνανδροι. Καθὼς ὅμως ὁπόταν ἐντὸς φωλεᾶς ἰσχυροῦ λέοντος ἔλαφος κοιμήσασα (δύο) νεογέννητα θηλάζοντα νεογνὰ ἐξέρχηται ἐρευνῶσα τὰ ὄρη καὶ τὰς χλοερὰς κοιλάδας βόσκουσα, ὁ δὲ λέων ἔπειτα εἰσέρχεται εἰς τὴν φωλεάν του καὶ εἰς τὰ δύο αὐτὰ (νεογνὰ) ἐπιφέρει ἄσπλαγχνον θάνατον, τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς ἐκείνους ἄσπλαγχνον θάνατον θὰ ἐπιφέρῃ. Εἴθε, πάτερ Ζεῦ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, τοιοῦτος ὑπάρχων, ὁποῖος κάποτε σηκωθεὶς κατόπιν φιλονικίας ἐντὸς τῆς καλῶς ἐκτισμένης Λέσβου ἐπάλαισε μὲ τὸν υἱὸν τοῦ Φιλομηλέως καὶ τὸν ἔριψε κάτω στιβαρῶς ἐχάρησαν δ' ὅλοι οἱ Ἕλληνες, (εἴθε) τοιοῦτος ὑπάρχων νὰ πλησιάσῃ τοὺς μνηστῆρας ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ὅλοι τότε θὰ ἐγίνοντο ταχυθάνατοι καὶ πικρόγαμοι (ὁ γάμος των θὰ ἦτο πικρός.) Δι' αὐτὰ ὅμως, διὰ τὰ ὁποῖα με ἐρωτᾷς καὶ παρακαλεῖς, δὲν δύναμαι ἐγὼ τοὐλάχιστον ἄλλα νὰ εἴπω ἐκτὸς τῆς ἀληθείας μὲ παρεκκλίσεις οὐδὲ θὰ σὲ ἀπατήσω, ἀλλ' ὅσα τοὐλάχιστον εἶπεν εἰς ἐμὲ θαλάσσιος γέρων ἀλάνθαστος, ἐξ αὐτῶν οὐδένα λόγον ἐγὼ εἰς σὲ θὰ κρύψω οὐδὲ θὰ ἐπισκοτίσω.

Ἐντὸς τῆς Αἰγύπτου ἠμπόδιζον ἀκόμη ἐμὲ οἱ θεοὶ σφοδρῶς ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐπιστρέφω ἐδῶ, διότι δὲν προσέφερον εἰς αὐτοὺς μεγαλοπρεπεῖς (τελείας) θυσίας. Ἐκεῖνοι δ' ὅμως πάντοτε ἤθελον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ συλλογιζώμεθα (οἱ ἄνθρωποι) τὰς ἐντολάς των. Νῆσός τις
λοιπὸν ὑπάρχει ἐντὸς τῆς πολυταράχου θαλάσσης εἰς τὰ ἔμπρο-
σθεν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Αἰγύπτου ποταμοῦ (τοῦ Νείλου), ὀνομάζουσι
δ' αὐτὴν Φάρον, τόσον μακρὰν (τῆς ξηρᾶς), ὅσον διάστημα θὰ
ἔπλεεν ἐντὸς ὁλοκλήρου ἡμέρας κοιλὸν πλοῖον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ
ἐπέπνεεν ὄπισθεν ἰσχυρὸς οὔριος ἄνεμος. Ἐντὸς δ' αὐτῆς ὑπάρχει
εὐκολοπλησίαστος λιμήν, ἐκ τοῦ ὁποίου ῥίπτουσιν εἰς τὴν θάλασ-
σαν τὰ ἰσορρόπως ναυπηγούμενα πλοῖα, ἀφοῦ ἀντλήσωσιν (ἐκ τῆς
ξηρᾶς) ἄφθονον ὕδωρ (μελανίζον ἐκ τοῦ βάθους). Ἐκεῖ ἐπὶ εἴκο-
σιν ἡμέρας με ἐκράτουν οἱ θεοὶ καὶ δὲν ἐφαίνοντό ποτε νὰ πνέωσιν
οὔριοι ἄνεμοι φουσκώνοντες τὴν θάλασσαν, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν,
γίνονται κινητῆρες τῶν πλοίων ἀνὰ τὰ ἀχανῆ κύματα τῆς θαλάσ-
σης. Καὶ λοιπὸν ὅλα τὰ τρόφιμά μας θὰ εἶχον ἐξαντληθῇ καὶ αἱ
δυνάμεις τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν δὲν ἤθελέ με εὐσπλαγχνισθῇ καὶ δὲν
ἤθελέ με σώσει κάποιος ἐκ τῶν θεῶν, ἡ θυγάτηρ δηλ. τοῦ ἰσχυ-
ροῦ θαλασσίου γέροντος Πρωτέως Εἰδοθέα· διότι αὐτῆς πρό πάν-
των τὴν καρδίαν συνεκίνησα, ἡ ὁποία συνήντησεν ἐμὲ μόνον περι-
πλανώμενον ματαίως μακρὰν τῶν συντρόφων μου. Διότι αὐτοὶ πάν-
τοτε πέριξ τῆς νήσου πλανώμενοι συνελάμβανον ἰχθῦς μὲ τὰ γω-
νιώδη (εὐλύγιστα) ἄγκιστρά των, ἐπειδὴ ἐβασάνιζε τὴν κοιλίαν
των ἡ πεῖνα. Ἐκείνη δὲ σταθεῖσα πλησίον μου λόγον ἔλεγε καὶ
ἐφώναξεν. «Ὦ ξένε, τόσον πολὺ ἀνόητος καὶ μὲ χαλασμένον νοῦν
εἶσαι ἢ μὲ τὴν θέλησίν σου ἀμελεῖς καὶ εὐχαριστεῖσαι ὑπαφέρων
θλιβερά; διότι βεβαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐντὸς τῆς νήσου ἐμποδί-
ζεσαι καὶ δὲν δύνασαι νὰ εὕρῃς διὰ τὸν ἑαυτόν σου τρόπον ἀπαλ-
λαγῆς, ὀλιγοστεύει δὲ τὸ θάρρος τῶν συντρόφων σου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπον. «Θὰ
σοι εἴπω μέν, ὁποιαδήποτε βεβαίως σὺ ἐκ τῶν θεαινῶν (τῶν θηλυ-
κῶν θεῶν) εἶσαι, ὅτι ἐγὼ οὐδόλως μὲ τὴν θέλησίν μου ἐμποδίζομαι,
ἀλλ' ἴσως πρόκειται νὰ ἡμάρτησα πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεούς, οἵ
ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν. Ἀλλὰ σὺ βεβαίως εἰπέ εἰς
ἐμὲ (διότι οἱ θεοὶ τὰ πάντα γνωρίζουν), ποῖος ἐκ τῶν ἀθανάτων
με ἐμποδίζει καί ἔδεσε τὸν δρόμον μου καὶ τὴν ἐπάνοδόν μου, διὰ
νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν πλήρη ἰχθύων θάλασσαν.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἡ δὲ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν εὐθὺς ἀπήντα. «Ἐγὼ βεβαίως, ὦ ξένε, εἰς σὲ πολὺ ἀληθῶς θὰ ὁμιλήσω· συχνάκις ἔρχεται ἐδῶ (περιπολεῖ) θάλασσιός τις γέρων λέγων ταληθῆ, ὁ ἀθάνατος Αἰγύπτιος Πρωτεύς, ὁ ὁποῖος γνωρίζει τὰ βάθη ὅλης τῆς θαλάσσης, ὑπήκοος τοῦ Ποσειδῶνος· δι' αὐτὸν δὲ λέγουσιν ὅτι εἶναι ἰδικός μου πατήρ καὶ με ἐγέννησεν. Αὐτὸν βεβαίως, ἐὰν σὺ κάπως ἤθελες δυνηθῆ ἐνεδρεύσας νὰ συλλάβῃς, αὐτὸς δύναται νὰ εἴπῃ εἰς σὲ πὸν δρόμον καὶ τὰς ἀποστάσεις τοῦ ταξιδίου καὶ τὰ τῆς ἐπανόδου σου, διὰ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὴν πλήρη ἰχθύων θάλασσαν. Καὶ προσέτι δύναται νὰ εἴπῃ εἰς σέ, καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν, ἐὰν θέλῃς, ὅ,τι κακὸν καὶ καλὸν ἔχει τελεσθῆ ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου σου, ἀφ' ὅτου ἀνεχώρησας σὺ εἰς τὸ μακρυνὸν καὶ κοπιαστικὸν ταξείδιόν σου.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν εἰς αὐτὴν εἶπον· «σὺ ἡ ἰδία τόρα σκέπτου διὰ τὴν ἐνέδραν κατὰ τοῦ θείου γέροντος, μήπως προβλέψας ἢ προδιδαχθεὶς με ἀποφύγῃ· διότι εἶναι δύσκολον θεὸς νὰ νικηθῇ ὑπὸ θνητοῦ ἀνδρός.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγον, ἡ δὲ σεβαστὴ ἐκ τῶν θεαινῶν εὐθὺς ἀπήντα. «Ἐγὼ βεβαίως, ὦ ξένε, εἰς σὲ πολὺ ἀληθῶς θὰ ὁμιλήσω. Ὅταν ὁ ἥλιος εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ φθάνῃ ἔχων πέριξ αὐτόν, τότε πλέον ἐκ τῆς θαλάσσης ἔρχεται ὁ ταληθῆ λέγων θαλάσσιος γέρων ὑπὸ τὴν πνοὴν τοῦ Ζεφύρου (τοῦ ἀπὸ δυσμῶν πνέοντος ἀνέμου) καλυφθεὶς ἀπὸ μελανὸν κυματισμόν, ἐξελθὼν δὲ κοιμᾶται ὑποκάτω κοίλων σπηλαίων· πέριξ δ' αὐτοῦ φῶκαι, γόνοι τῆς ὡραίας Ἁλοσύνδης, πολλαὶ μαζὶ κοιμῶνται, ἐξελθοῦσαι ἐπάνω ἐκ τῆς λευκοαφριζούσης θαλάσσης, ἀποπνέουσαι βαρεῖαν ὀσμὴν τῆς πολυβαθοῦς θαλάσσης· ἐκεῖ ἐγὼ ἀφοῦ σὲ ὁδηγήσω συγχρόνως μὲ τὴν ἐμφανιζομένην αὐγήν, θὰ σᾶς βάλω νὰ πλαγιάσητε κατὰ σειράν· σὺ δὲ ἔκλεξον καλῶς τρεῖς συντρόφους σου, ὅσοι διὰ σὲ εἶναι ἄριστοι εἰς τὰ καλὰ καταστρώματα ἔχοντα (τὰ στερεὰ) πλοῖά σου· θὰ εἴπω δ' εἰς σὲ ὅλας τὰς πονηρίας τοῦ γέροντος. Κατὰ πρῶτον μὲν θὰ μετρήσῃ βεβαίως καὶ θὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰς φώκας· ὅταν δ' ὅλας ἀριθμήσῃ κατὰ πέντε καὶ παρατηρήσῃ, θὰ κοιμηθῇ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν καθὼς βοσκὸς ἐν μέσῳ ποιμνίων προβάτων. Ὅταν μὲν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοιπὸν ἴδητε αὐτὸν κατὰ πρῶτον κατακοιμηθέντα, τότε πλέον καὶ ἂς εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα σας καὶ δύναμις καὶ βία (μεταχειρίσθητε καὶ δύναμιν καί βίαν), νὰ τὸν κρατῆτε δ' ἐκεῖ, καὶ ἂν ἔχῃ διάθεσιν καὶ ὁρμήσῃ βεβαίως νὰ σᾶς ἐκφύγῃ, θὰ προσπαθήσῃ δὲ τοῦτο (νὰ σᾶς ἐκφύγῃ) γινόμενος τὰ πάντα (λαμβάνων παντὸς εἴδους μορφάς), ὅσα ἑρπετὰ ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὕδωρ καὶ σπινθηροβόλον πῦρ (γινόμενος), σεῖς ὅμως στερεῶς νὰ τὸν κρατῆτε καὶ περισσότερον νὰ τὸν σφίγγητε. Ἀλλ' ὅταν πλέον ὁ ἴδιος σὲ ἐρωτήσῃ μὲ λόγους τοιοῦτος ὢν (τοιαύτην μορφὴν ἔχων), ὁποῖον ἠθέλετε τὸν ἴδει κατακοιμηθέντα, τότε πλέον καὶ νὰ παύσητε ἀπὸ τὴν βίαν καὶ νὰ λύσητε τὸν γέροντα, ὦ ἡρωϊκέ, καὶ νὰ τὸν ἐωρτὰς ποῖος ἐκ τῶν θεῶν σε κατατρέχει, καὶ διὰ τὴν ἐπιστροφήν, πῶς θὰ ἐξέλθῃς εἰς τὴν ἰχθυοφόρον θάλασσαν.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα εἰσέδυσεν εἰς τὴν κυματίζουσαν θάλασσαν. Ἐγὼ δ' ἐπορευόμην εἰς τὰ πλοῖα, ὅπου ἵσταντο ἐντὸς τῶν ἄμμων τῆς θαλάσσης, ἡ καρδία μου δέ, ἐνῷ ἐβάδιζον, πολλὰ ἐσκέπτετο. Ὅτε δὲ πλέον κατῆλθον εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἡτοιμάσαμεν τὸ δεῖπνον καὶ ἐπῆλθεν ἡ θεία νύξ, τότε πλέον ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε πλέον καὶ πρὸς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς ἀχανοῦς (εὐρεῖς δρόμους ἐχούσης) θαλάσσης περιεπάτουν μὲ πολλὰ τοὺς θεοὺς γονυπετῶς παρακαλῶν· ἔφερον δὲ μαζί μου τρεῖς συντρόφους, εἰς τοὺς ὁποίους πρὸ πάντων εἶχον πεποίθησιν διὰ κάθε ἐπιχείρησιν. Τότε δ' εὐθὺς ἐκείνη (ἡ Εἰδοθέα) βυθισθεῖσα ὑποκάτω τοῦ πλατέος κόλπου τῆς θαλάσσης ἔφερεν ἐκ τοῦ πόντου τέσσαρα δέρματα φωκῶν· ὅλα δ' ἦσαν νεόγδαρτα. Ἐσκέπτετο δὲ δόλον κατὰ τοῦ πατρός της. Ἀφοῦ δὲ διέσκαψεν ἐντὸς τῶν θαλασσίων ἄμμων λάκκους πρὸς κλίνην μας, ἐκάθητο περμένουσα ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς πολὺ πλησίον αὐτῆς ἐπορεύθημεν. Κατὰ σειρὰν δὲ μᾶς ἔβαλε νὰ πλαγιάσωμεν καὶ ἔβαλεν ἐπάνω εἰς ἕκαστον (ἀπὸ ἡμᾶς) δέρμα (φώκης)· ἐκεῖ ἡ ἐνέδρα μας θὰ ἦτο ὀχληροτάτη· διότι μᾶς ἐβασάνιζε φοβερῶς ἡ ὀλεθριωτάτη ὀσμὴ τῶν ἐν τῇ θαλάσσῃ τρεφομένων φωκῶν· διότι ποῖος δύναται νὰ κοιμηθῇ πλησίον θαλασσίου κήτους; ἀλλ' αὐτὴ μᾶς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔσωσε καὶ ἐπενόησε μεγάλην ὠφέλειαν· φέρουσα δηλ. ἔθεσεν ὑπο-
κάτω τῆς ρινὸς ἑκάστου ἀμβροσίαν (θεῖον ἄρωμα), ἐμπνέουσαν
πολὺ εὐχάριστον εὐωδίαν καὶ ἐξηφάνισε τὴν ὀσμὴν τοῦ κήτους.
Καθ' ὅλην δὲ τὴν αὐγὴν περιεμένομεν μὲ ὑπομονητικὴν καρδίαν·
αἱ φῶκαι δ' ἦλθον ἐκ «ῆς θαλάσσης συγκεντρωμέναι· ἄλλαι μὲν
ἔπειτα κατὰ σειρὰν ἐπλάγιαζον παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.
Μεσημεριανὸς δὲ (κατὰ τὴν μεσημβρίαν) ἦλθεν ὁ γέρων ἐκ τῆς
θαλάσσης καὶ εὗρε τὰς φώκας πολυθρεμμένας (παχείας), ὅλας
δέ, ὡς συνήθιζε, τὰς ἐπεσκέφθη καὶ τὰς ἐμέτρησεν ἀριθμητικῶς.
Μεταξὺ δὲ τῶν κητῶν ἡμᾶς πρώτους ἐμέτρησεν οὐδ' ἐφαντάσθη
εἰς τὴν ψυχήν του ὅτι ὑπῆρχε δόλος. Ἔπειτα δ' ἐπλάγιασε καὶ
αὐτός. Ἡμεῖς δὲ τότε κραυγάζοντες ἐφορμήσαμεν καὶ πέριξ αὐ-
τοῦ ἐθέτομεν τὰς χεῖρας· ἀλλὰ καὶ ὁ γέρων δὲν ἐλησμόνησε τὰ
δόλια τεχνάσματά του, ἀλλὰ πρώτιστα μὲν ἔγινε λέων βαθυχαί-
της, ἔπειτα δὲ δράκων (μέγας ὄφις) καὶ πάρδαλις καὶ μέγας ἀ-
γριόχοιρος, ἐγένετο δὲ καὶ ρευστὸν ὕδωρ καὶ δένδρον ὑψηλὸν μὲ
φύλλα. Ἡμεῖς ὅμως τὸν ἐκρατοῦμεν σφικτὰ μὲ τολμηρὰν καρδίαν.
Ἀλλ' ὅτε πλέον ἐστενοχωρεῖτο ὁ παμπόνηρα γνωρίζων γέρων,
τότε δὰ καὶ ἐρωτῶν με μὲ λόγους εἶπε· «Ποῖος λοιπὸν ἐκ τῶν θεῶν,
υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, συνεσκέφθη μετὰ σοῦ τὰς σκέψεις, διὰ νὰ μὲ
συλλάβῃς παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἀφοῦ μετεχειρίσθης ἐνέδραν;
τίνος ἔχεις ἀνάγκην;»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν εἶπον εἰς αὐτόν· «Γνω-
ρίζεις, γέρον (διατί μὲ ἐρωτᾷς εἰς ταῦτα ἐξαπατῶν με;), ὅτι
βεβαίως πολὺν χρόνον ἐντὸς νήσου ἐμποδίζομαι καὶ δὲν δύναμαι
νὰ εὕρω διέξοδόν τινα, ὀλιγοστεύει δ' ἐντός μου ἡ καρδία μου
(ἀπελπίζομαι). Ἀλλὰ σὺ δὰ εἰπὲ εἰς ἐμὲ (οἱ θεοὶ βεβαίως τὰ
πάντα γνωρίζουσι), ποῖος ἐκ τῶν ἀθανάτων μὲ ἐμποδίζει (μοὶ ἔχει
βάλει πέδας) καὶ ἔδεσε τὸν δρόμον καὶ τὴν ἐπάνοδόν μου, διὰ
νὰ εἰσέλθω εἰς τὴν ἰχθυοτρόφον θάλασσαν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, εὐθὺς δ' αὐτὸς ἀπαντῶν εἶπε πρὸς
ἐμέ. «Ἀλλ' εἶθε ν' ἀνέβαινες εἰς τὰ πλοῖα (ἐν Τροίᾳ), ἀφοῦ θὰ
προσέφερες καὶ εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς πολὺ κα-
λὰς θυσίας, διὰ νὰ ἔφθανες τάχιστα εἰς τὴν πατρίδα σου πλέων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τὴν σπινθηροβόλον θάλασσαν· διότι δὲν εἶναι μοιραῖον εἰς σὲ πρότερον νὰ ἴδῃς τοὺς ἀγαπητούς σου καὶ νὰ φθάσῃς εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκόν σου καὶ εἰς τὴν ἰδικήν σου πατρικὴν γῆν, πρὶν ἢ πάλιν μεταβῇς εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ Αἰγύπτου (Νείλου) ποταμοῦ καὶ προσφέρῃς ἱερὰς μεγάλας θυσίας εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν· καὶ τότε θὰ δώσωσιν εἰς σὲ οἱ θεοὶ τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον σὺ σφοδρῶς ἐπιθυμεῖς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν· ἀλλ' ἐμοῦ βεβαίως ἡ ἀγαπητὴ καρδία συνετίρβη, διότι μὲ παρώρμησε νὰ ὑπάγω πάλιν εἰς τὴν ἀερόγρουν θάλασσαν εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον, εἰς δρόμον μακρυνὸν καὶ κοπιώδη. Ἀλλὰ καὶ τοιουτοτρόπως (εὑρισκόμενος) εἶπον ἀπαντῶν διὰ λόγων· «Ταῦτα μὲν βεβαίως τοιουτοτρόπως θὰ ἐκτελῶ, γέρον, καθὼς σὺ διατάττεις· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἑξῆς καὶ ἀληθῶς διηγήθητι, ἐὰν ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐπανῆλθον (εἰς τὴν πατρίδα) μὲ τὰ πλοῖά των ἀβλαβεῖς, ὅσους ὁ Νέστωρ καὶ ἐγὼ ἀφήκαμεν ἀναχωροῦντες ἐκ Τροίας, ἢ ἐχάθη κανεὶς μὲ πικρὸν ὄλεθρον ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖόν του ἢ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγαπητῶν του, ἀφοῦ ἀπεπεράτωσε τὸν πόλεμον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δ' εὐθὺς ἀπαντῶν πρὸς ἐμὲ εἶπεν· «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διατί εἰς ταῦτα μὲ ἐρωτᾷς; οὐδόλως εἶναι ἀνάγκη νὰ τὰ γνωρίζῃς οὐδὲ νὰ μάθῃς (διδαχθῇς) τὰ ὅσα ἐγὼ γνωρίζω· καὶ διϊσχυρίζομαι ὅτι οὐχὶ πολὺν χρόνον θὰ εἶσαι ἄνευ κλαυθμῶν, ὅταν ἐντελῶς πάντα πληροφορηθῇς. Διότι πολλοὶ μὲν βεβαίως ἐξ αὐτῶν κατεδαμάσθησαν ὑπὸ τοῦ θανάτου, πολλοὶ δὲ ἔμειναν. Ἀρχηγοὶ δ' ἐξ ἄλλου δύο μόνοι ἐκ τῶν χαλκοθωράκων Ἑλλήνων ἐχάθησαν κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των· ἐν ταῖς μάχαις δὲ καὶ σὺ ἦσο παρὼν (ὥστε γνωρίζεις τοὺς χαθέντας). Εἷς δ' ἀκόμη κάπου ζωντανὸς κατακρατεῖται ἐντὸς πλατείας θαλάσσης. Ὁ μὲν Αἴας (ὁ Λοκρὸς υἱὸς τοῦ Ὀϊλέως) κατεστράφη μεταξὺ τῶν μὲ μακρὰς κώπας κωπηλατουμένων πλοίων του. Εἰς τὰς **Γυρὰς** αὐτὸν κατὰ πρῶτον ὁ Ποσειδῶν τὸν ἐπλησίασεν ἐπὶ μεγάλων βράχων καὶ τὸν ἔσωσεν ἔξω τῆς θαλάσσης· καὶ ἤθελεν ἴσως ἀποφύγει τὸν θάνατον, ἂν καὶ ὑπῆρξε βεβαίως μισητὸς εἰς τὴν Ἀθη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νᾶν, ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐκβάλει (ἐκ τοῦ στόματός του) ἀλαζονικὸν λόγον, καὶ δι' αὐτὸ μεγάλως ἐβλάφθη· εἶπε λοιπὸν ὅτι παρὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν ἐξέφυγε τὸ μέγα βάραθρον τῆς θαλάσσης. Αὐτὸν ὅμως ἤκουσεν ὁ Ποσειδῶν ὅτι εἶπε μεγάλα (ἀλαζονικὰ) λόγια· εὐθὺς ἔπειτα λαβὼν τὴν τρίαιναν μὲ τὰς στιβαρὰς χεῖράς του ἐκτύπησε τὸν Γυραῖον βράχον καὶ τὸν διέσχισεν εἰς δύο· καὶ τὸ μὲν ἕν μέρος αὐτοῦ ἔμεινεν ἐκεῖ, ἔπεσε δὲ μέσα εἰς τὴν θάλασσαν τὸ ἀποσπασθὲν τεμάχιον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατὰ πρῶτον καθήμενος ὁ Αἴας μεγάλως ἐβλάβη βλασφημήσας· αὐτὸν δὲ ἔφερεν (ὁ Ποσειδῶν) εἰς τὴν ἀπέραντον καὶ κυματίζουσαν θάλασσαν. Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος μὲν ἐκεῖ ἔχει χαθῇ, ἀφοῦ ἔπιεν ἁλμυρὸν ὕδωρ. Ὁ ἰδικός σου ὅμως ἀδελφὸς ἐξέφυγε κάπως τὰς θανατηφόρους μοίρας καὶ διέφυγεν ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων του· τὸν ἔσωσε δὲ ἡ σεβαστὴ Ἥρα. Ἀλλ' ὅτε πλέον ὁσονούπω ἔμελλε νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ὑψηλὸν ὄρος τοῦ Μαλέα, τότε δὰ ἀναρπάσασα αὐτὸν θύελλα τὸν ἔφερεν εἰς τὴν ἰχθυοτρόφον θάλασσαν βαρέως ἀναστενάζοντα, εἰς τὸ ἄκρον τῆς χώρας, ὅπου πρότερον κατῴκει ἀνάκτορα ὁ Θυέστης, τότε δὲ κατῴκει ὁ υἱὸς τοῦ Θυέστου Αἴγισθος. Ἀλλ' ὅτε πλέον καὶ ἀπ' ἐκεῖ ἐφαίνετο ἡ ἐπάνοδος ἀβλαβής, ἔστρεψαν δὲ πάλιν οἱ θεοὶ οὖριον ἄνεμον καὶ ἔφθασαν εἰς τὸν οἶκόν των, αὐτὸς μὲν χαίρων βεβαίως εἰσῆλθεν εἰς τὴν πατρικὴν γῆν καὶ πιάνων ἐφίλει τὴν πατρίδα του (τὸ ἔδαφός της)· πολλὰ δὲ δάκρυα θερμὰ ἐχύνοντο ἐκ μέρους αὐτοῦ, διότι εὐχαρίστως εἶδε τὴν χώραν του. Αὐτὸν ὅμως εὐθὺς ἀπὸ ὑψηλοῦ μέρους (ἀπὸ σκοπιᾶς) εἶδε κάποιος κατάσκοπος, τὸν ὁποῖον, ὡς ἦτο ἐνδεχόμενον, ἐτοποθέτησεν ὁ δόλιος εἰς τὰς σκέψεις Αἴγισθος καὶ ὑπεσχέθη εἰς αὐτὸν ἀμοιβὴν δύο τάλαντα χρυσοῦ· παρεμόνευε δὲ φυλάττων αὐτὸς ἐπὶ ἔτος, μήπως ὁ Ἀγαμέμνων παρουσιαζόμενος διαφύγῃ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ (τοῦ Αἰγίσθου) καὶ ἐνθυμηθῇ τὴν πολεμικήν του δύναμιν (ὥστε νὰ τὸν ἐκδικηθῇ). Ἐκίνησε δὲ (ὁ κατάσκοπος) νὰ ὑπάγῃ διὰ ν' ἀναγγείλῃ τοῦτο εἰς τὸν ἡγεμόνα λαῶν (τὸν Αἴγισθον). Παρευθὺς δ' ὁ Αἴγισθος ἐσκέφθη δόλιον τέχνασμα. Ἐκλέξας μεταξὺ τοῦ λαοῦ εἴκοσι γενναιοτάτους ἄνδρας τοὺς ἐτοποθέτησεν εἰς ἐνέδραν, ἐξ ἄλλου δὲ διέταξε νὰ παρασκευάζωσι συμ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πόσιον. Ὁ ἴδιος δὲ μετέβη μὲ ἵππους καὶ ὀχήματα διὰ νὰ προσκαλέσῃ τὸν Ἀγαμέμνονα τὸν βασιλέα λαῶν ἔχων κατὰ νοῦν ἀπαίσια. Αὐτὸν ὅμως (τὸν Ἀγαμέμνονα) μὴ γνωρίζοντα τὸν ὄλεθρόν του ἀνεβίβασεν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του καί, ἀφοῦ τὸν ἐφιλοξένησε μὲ γεῦμα, τὸν ἐφόνευσεν, ὅπως φονεύει τις βοῦν ἐντὸς φάτνης. Καὶ δὲν ἀπέμεινε κανεὶς ἐκ τῶν συντρόφων τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως, οἱ ὁποῖοι ἠκολούθουν αὐτόν, οὐδὲ κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Αἰγίσθου, ἀλλ' ἐφονεύθησαν ἐντὸς τῶν μεγάρων του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀλλ' ἐμοῦ βεβαίως ἡ ἀγαπητὴ καρδία συνετρίβη καὶ ἔκλαιον ἐπὶ τῶν ἄμμων καθήμενος καὶ δὲν ἤθελε πλέον, ὡς ἤρμοζεν, ἡ καρδία μου νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀφοῦ δὲ ἐκορέσθην καὶ κλαίων καὶ κυλιόμενος, τότε πλέον εἶπε πρὸς ἐμὲ ὁ ταλαιπωρηθεὶς λέγων θαλάσσιος γέρων· «Μὴ κλαῖε πλέον, υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, τόσον ἀκαταπαύστως ἐπὶ πολὺν χρόνον, δόιτι δὲν θὰ εὕρωμεν διόρθωσίν τινα· ἀλλὰ τάχιστα προσπάθει, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ φθάσῃς πλέον εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν. Διότι ἢ θὰ τὸν εὕρῃς βεβαίως ζωντανὸν (τὸν Αἴγισθον) ἢ προφθάσας θὰ τὸν ἐφόνευεν ὁ Ὀρέστης καὶ σὺ ἤθελες προφθάσει τὴν ταφήν του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡ δὲ καρδία καὶ ἡ γενναιόφρων ψυχή μου ἀνεφλέχθη ἐντὸς τῶν στηθῶν μου, ἂν καὶ ἐλυπούμην, καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους· «Διὰ τούτους μὲν πλέον γνωρίζω· σὺ δὲ διὰ τὸ ὄνομα τρίτου ἀνδρὸς λέγε, ὁ ὁποῖος ἀκόμη ζωντανὸς κατακρατεῖται ἐντὸς πλατείας θαλάσσης, ἢ ἀποθαγών· θέλω δὲ ν' ἀκούσω δι' αὐτόν, ἂν καὶ λυποῦμαι.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, εὐθὺς δ' ἐκεῖνος ἀπαντῶν εἰς ἐμὲ εἶπεν· «Εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ κατοικῶν οἰκίαν ἐντὸς τῆς Ἰθάκης· αὐτὸν δ' εἶδον ἐντὸς νήσου καταχύνοντα ἄφθονα δάκρυα, ἐντὸς τῶν μεγάρων τῆς νύμφης Καλυψοῦς, ἡ ὁποία κρατεῖ αὐτὸν ἀναγκαστικῶς· αὐτὸς ὅμως δὲν δύναται νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πατρικήν του γῆν· διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν πλοῖα κωπηλατούμενα καὶ σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι θὰ τὸν μετέφερον εἰς τὰ πλατέα κύματα τῆς θαλάσσης. Ἐξ σὲ ὅμως δὲν εἶναι πεπρωμένον, ὦ ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε Μενέλαε, ν' ἀποθάνῃς καὶ ν' ἀκολουθήσῃς τὸ πεπρωμέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νον σου ἐντὸς τοῦ ἱπποτρόφου Ἄργους, ἀλλὰ θὰ σὲ στείλωσιν οἱ ἀθάνατοι εἰς τὸ Ἠλύσιον πεδίον καὶ εἰς τὰ πέρατα τοῦ κόσμου, ὅπου μένει ὁ ξανθὸς Ραδάμανθυς, ὅπου βεβαίως γίνεται ἀνετωτάτη ἡ ζωὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους· οὔτε χιὼν οὔτε πολὺς χειμών, ὡς εἶναι λογικόν, οὔτε ποτὲ βροχὴ γίνεται, ἀλλὰ πάντοτε ὁ Ὠκεανὸς ἀναπέμπει αὔρας τοῦ λιγυρῶς (γλυκέως) πνέοντος Ζεφύρου, διὰ νὰ δροσίζῃ τοὺς ἀνθρώπους· (τοῦτο θὰ γίνῃ) διότι ἔχεις σύζυγον τὴν Ἑλένην καὶ εἶσαι δι' αὐτοὺς (τοὺς θεοὺς) γαμβρὸς τοῦ Διός.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν κατεβυθίσθη εἰς τὴν κυματίζουσαν θάλασσαν. Ἐγὼ δ' ἐπανῆλθον εἰς τὰ πλοῖα μαζὶ μὲ τοὺς ἰσοθέους συντρόφους μου, πολλὰ δ' ἡ καρδία μου ἐσκέπτετο ἐν ᾧ ἐβάδιζον. Ἀφοῦ δὲ πλέον κατέβημεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἡτοιμάσαμεν τὸ δεῖπνόν μας, ἐπῆλθεν ἡ θεία νύξ· τότε πλέον ἐκοιμήθημεν εἰς τὴν ἄκραν τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, πρώτιστα μὲν τὰ πλοῖα ἐσύραμεν εἰς τὴν θάλασσαν, ἐντὸς δὲ τῶν συμμετρικῶν πλοίων ἐθέτομεν τὰ κατάρτια καὶ τὰ ἱστία, ἀναβάντες δὲ καὶ οἱ ἴδιοι κωπηλάται ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἕδρας, κατὰ σειρὰν δὲ καθήμενοι ἐκτύπουν μὲ τὰς κώπας τὴν λευκοαφρίζουσαν θάλασσαν. Ὀπίσω δ' εἰς τὰς ὄχθας τοῦ θείου (ἐκ τοῦ Διὸς προερχομένου) Νείλου ποταμοῦ ἔστησα τὰ πλοῖα καὶ προσέφερον τελείας θυσίας. Ἀφοῦ δὲ κατέπαυσα τὴν ὀργὴν τῶν πάντοτε ὑπαρχόντων θεῶν, ἔκαμον κενοτάφιον εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα, διὰ νὰ εἶναι ἄσβεστος ἡ δόξα του. Ταῦτα τελειώσας ἐπέστρεφον (εἰς τὴν πατρίδα)· ἔδωκαν δ' εἰς ἐμὲ οὖριον ἄνεμον οἱ ἀθάνατοι, οἱ ὁποῖοι μὲ ἔστειλαν ταχέως εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα. Ἀλλ' ἔλα τόρα μεῖνον ἀκόμη ἐντὸς τῶν μεγάρων μου, ἕως ὅτου ἤθελεν ἔλθει ἡ ἑνδεκάτη καὶ δωδεκάτη ἡμέρα· καὶ τότε θὰ σὲ στείλω καλῶς καὶ θὰ σοὶ δώσω λαμπρὰ δῶρα, τρεῖς ἵππους δηλ. καὶ καλῶς κατεσκευασμένον ὄχημα· κατόπιν δὲ θὰ σοὶ δώσω ὡραῖον ποτήριον, διὰ νὰ κάμνῃς σπονδὰς εἰς τοὺς θεοὺς τοὺς ἀθανάτους ἐνθυμούμενος ἐμὲ ὅλας πάσας ἡμέρας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήρτα· «Υἱὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ Ἀτρέως, μὴ μὲ ἐμπόδιζε πλέον πολὺν χρόνον ἐδῶ· διότι καὶ
ἐπὶ ἔτος ἐγὼ θὰ ὑπέμενον βεβαίως καθήμενος πλησίον σου καὶ
δὲν θὰ μὲ ἐκυρίευε πόθος τοῦ οἴκου οὐδὲ τῶν γονέων μου· διότι
ὑπερβολικῶς τέρπομαι μὲ τοὺς λόγους καὶ τὰς διηγήσεις σου ἀ-
κούων αὐτάς· ἀλλὰ στενοχωροῦνται πλέον οἱ σύντροφοί μου ἐντὸς
τῆς ἱερᾶς Ἠύλου, σὺ δὲ θέλεις νὰ μὲ κρατῇς ἐδῶ ἐπὶ χρόνον. Τὸ
δὲ δῶρον, ὅτι ἤθελές μοι δώσει, ἂς εἶναι ὡς ἐνθύμιον. Τοὺς ἵπ-
πους ὅμως δὲν θὰ ὁδηγήσω μαζί μου εἰς Ἰθάκην, ἀλλ' ἐδῶ θὰ
ἀφήσω εἰς σὲ τὸν ἴδιον ὡς στόλισμα πρὸς χαράν· διότι σὺ κυριαρ-
χεῖς ἐπὶ εὐρυχώρου πεδιάδος, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὑπάρχει μὲν πολὺ
τριφύλλιον, ὑπάρχει δὲ κύπειρον καὶ σῖτος καὶ καλαμβόκι καὶ
λευκὸν εἰς εὐρεῖαν ἔκτασιν αὐξάνον κριθάριον. Ἐντὸς ὅμως τῆς
Ἰθάκης οὔτε δρόμοι πλατεῖς, ὡς γνωστόν, ὑπάρχουσιν οὔτε βε-
βαίως λειβάδιον· εἶναι κατάλληλος νὰ βόσκηται ὑπὸ αἰγῶν καὶ θελ-
κτικὴ περισσότερον ἀπὸ χώραν τρέφουσαν ἵππους· διότι οὐδεμία
ἐκ τῶν νήσων, ὅσαι ἔχουσι χαμηλωθῇ πρὸς τὴν θάλασσαν, εἶναι
κατάλληλος νὰ ἐλκύνηται ἀπὸ ἵππους οὐδὲ μὲ καλὰ λειβάδια· ἡ
δὲ Ἰθάκη καὶ περισσότερον ὅλων εἶναι τοιαύτη (ἀκατάλληλος δι'
ἵππους καὶ λειβάδια).»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δ' ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος
καὶ διὰ τῆς χειρὸς τὸν ἐχάϊδευσε καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει εἰς
αὐτόν· «Εἶσαι ἀπὸ εὐγενῆ καταγωγήν, ἀγαπητὸν τέκνον, μὲ ὅσα
λέγεις· διὰ τοῦτο βεβαίως ἐγὼ πρὸς χάριν σου ταῦτα θὰ μετα-
βάλω· διότι δύναμαι· ἐκ τῶν δώρων δ', ὅσα ὑπάρχουσιν ὡς κειμή-
λια ἐντὸς τοῦ οἴκου μου, θὰ σοὶ δώσω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι
ὡραιότατον καὶ πολυτιμότατον. Θὰ δώσω εἰς σὲ κρατῆρα καλῶς κα-
τεσκευασμένον· εἶναι δ' ὁλόκληρος ἀργυροῦς, ἀλλὰ τὰ χεῖλη του
ἔχουσι κατασκευασθῇ μὲ χρυσόν· εἶναι δ' ἔργον τοῦ Ἡφαίστου
καὶ μοὶ τὸν ἐδώρησεν ὁ ἥρως Φαίδιμος ὁ βασιλεὺς τῶν Σιδονίων,
ὅτε ὁ ἰδικός του οἶκος μὲ ἐφιλοξένησε (περιεκάλυψε) περιπλα-
νηθέντα πρὸς τὰ ἐκεῖ κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν μου·
εἰς σὲ ὅμως θέλω τοῦτο νὰ δώσω.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον, συν-
δαιτυμόνες (προσκεκλημένοι εἰς γεῦμα) δ' ἤρχοντο εἰς τὰ ἀνά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κτορα τοῦ θείου βασιλέως. Αὐτοὶ δ' ἔφερον μὲν πρόβατα, ἔφερον
δὲ ἰσχυρὸν (ἀνδρικὸν) οἶνον, αἱ δὲ ἔχουσαι ὡραίους κεφαλοδέσμους
σύζυγοί των ἔστελλον εἰς αὐτοὺς ἄρτον ἐκ σίτου. Τοιουτοτρόπως
αὐτοὶ μὲν ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων ἠσχολοῦντο περὶ τὴν ἑτοιμασίαν
τοῦ γεύματος. Οἱ δὲ μνηστῆρες ἔμπροσθεν τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ὀ-
δυσσέως διεσκέδαζον ρίπτοντες δίσκους καὶ κυνηγετικὰ ἀκόντια
ἐντὸς ἐδάφους τεχνητῶς κατεσκευασμένου, ὅπου βεβαίως καὶ πρό-
τερον διεσκέδαζον ἀλαζονευόμενοι. Ὁ Ἀντίνοος ὅμως καὶ ὁ θεό-
μορφος Εὐρύμαχος, οἱ πρόκριτοι ἐκ τῶν μνηστήρων, ἐκάθηντο,
ἦσαν δ' ἐξόχως ἄριστοι κατὰ τὴν ἀνδρείαν. Εἰς αὐτοὺς δ' ὁ υἱὸς
τοῦ Φρονίου Νοήμιων πλησιάσας καὶ ἐρωτῶν διὰ λόγων τὸν Ἀντί-
νοον εἶπε πρὸς αὐτόν· «Ἀντίνοε, ἆρά γε γνωρίζομεν κάπως μὲ τὸν
νοῦν μας ἢ καὶ οὐχί, πότε ὁ Τηλέμαχος ἐπιστρέφει ἐκ πῆς ἀμμώ-
δους Πύλου; Ἔχει ἀναχωρήσει μὲ πλοῖόν μου, ἀλλ' εἰς ἐμὲ ὑπάρ-
χει ἀνάγκη αὐτοῦ τοῦ πλοίου διὰ νὰ διαβῶ εἰς τὴν εὐρύχωρον
Ἦλιδα, ὅπου ὑπάρχουσι δώδεκα θηλυκαὶ ἵπποι μου καὶ ὑπ' αὐ-
τὰς ἰσχυροὶ εἰς τὴν ἐργασίαν ἡμίονοι ἀμεταχείριστοι· ἐκ τούτων
ὁδηγήσας τινὰ ἐδῶ θέλω τὸν δαμάσει.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ἔμειναν ἔκθαμβοι εἰς τὴν ψυ-
χήν των· διότι δὲν ἔβαζον εἰς τὸν νοῦν των ὅτι εἶχεν ἀπέλθει εἰς
τὴν Πύλον τὴν πόλιν τοῦ Νηλέως, ἀλλ' ὅτι κάπου ἐκεῖ ἔμενε πλησίον
τῶν ἀγροτῶν ἢ τῶν προβάτων του ἢ τοῦ χοιροβοσκοῦ του· εἰς
αὐτὸν δ' ἀφ' ἑτέρου εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος· «Ἀ-
ληθῶς εἰπὲ εἰς ἐμέ, πότε ἀνεχώρησε καὶ ποῖοι νέοι ἐκλεκτοὶ τῆς
Ἰθάκης ἠκολούθων αὐτόν; ἢ ἰδικοί του ὑπηρέται καὶ δοῦλοι;
θὰ ἠδύνατο καὶ αὐτὸ νὰ ἐκτελέσῃ· καὶ εἰς ἐμὲ τοῦτο ἀληθὲς εἰπέ,
διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς, ἐὰν διὰ τῆς βίας παρὰ τὴν θέλησίν σου
ἁφήρεσεν ἀπόσε τὸ μελανόχρωμον πλοῖόν σου ἢ μὲ τὴν θέλησίν
σου τὸ ἔδωκας, διότι σὲ περιεποιήθη μὲ λόγους.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ὁ υἱὸς τοῦ Φρονίου Νοήμων ἀνταπήντα· «Ἐγὼ ὁ ἴδιος μὲ τὴν θέλησίν μου τὸ ἔδωκα εἰς αὐτόν· τίνα ἔπραττε
καὶ ἄλλος, ὅταν τοιοῦτος ἀνήρ, ἔχων φροντίδας εἰς τὸν νοῦν του,
ζητῇ; δύσκολον θὰ ἦτο ν' ἀρνηθῇ κανεὶς τὴν δόσιν τοῦ πλοίου·
οἱ νέοι δέ, ὅσοι ἀνὰ τὴν πόλιν εἶναι ἄριστοι ὕστερον ἀπὸ ἡμᾶς,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτοὶ ἠκολούθουν αὐτόν· κυβερνήτην δ' ἐγὼ ἐντὸς αὐτοῦ ἐμβαίνοντα εἶδον τὸν Μέντορα ἢ θεόν τινα, ἀλλὰ μὲ αὐτὸν (τὸν Μέντορα) καθ' ὅλα ὡμοίαζεν. Ἀλλὰ διὰ τὸ ἐξῆς παραξενεύομαι· εἶδον ἐδῶ τὸν θεῖον Μέντορα χθὲς κατὰ τὴν αὐγήν, τότε ὅμως εἰσῆλθεν εἰς τὸ πλοῖόν διὰ τὴν Πύλον.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσας ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός του, αὐτῶν δὲ καὶ τῶν δύο (Ἀντινόου καὶ Εὐρυμάχου) ἡ γενναία ψυχὴ ἔμεινεν ἔκθαμβος. Τοὺς μνηστῆρας δὲ μαζὶ ἔβαλον νὰ καθήσουν καὶ τοὺς ἐσταμάτησαν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας καὶ εἰς αὐτοὺς ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος ἔλεγε λυπούμενος· αἱ δὲ σκοτειναὶ φρένες του ἐγεμίζοντο μεγάλως ἐξ ὀργῆς καὶ οἱ ὀφθαλμοί του ὡμοίαζον μὲ πῦρ σπινθηροβολοῦν· «Ὢ ἀλλοίμονον, ἀληθῶς μέγα ἔργον μὲ ὑπερβολικὴν τόλμην ἐξετελέσθη ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου τὸ ταξείδιον τοῦτο. Ἐλέγομεν ὅμως ὅτι δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ ὑπ' αὐτοῦ. Ἐκ τοῦ μέσου τόσων ἐδῶ (ἡμῶν τῶν μνηστήρων) παρὰ τὴν θέλησίν μας νεαρὸν παιδίον ἔχει ἀναχωρήσει τοιουτοτρόπως, ἀφοῦ ἔσυρεν εἰς τὴν θάλασσαν πλοῖον καὶ ἐξέλεξεν ἀρίστους ναύτας, ἀνὰ τὴν πόλιν. Θὰ κάμῃ ἀρχὴν καὶ παρεμπρὸς νὰ ὑπάρχῃ τὸ κακόν· ἀλλ' εἴθε ὁ Ζεὺς νὰ καταστρέψῃ τὴν δύναμίν του πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα τῆς νεανικῆς δυνάμεως. Ἀλλ' ἐμπρὸς δότε εἰς ἐμὲ ταχὺ πλοῖον καὶ εἴκοσι συντρόφους, διὰ νὰ ἐνεδρεύσω αὐτὸν ἐπανερχόμενον καὶ τὸν παραφυλάξω ἐντὸς τοῦ περάσματος μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς ἀποκρήμνου (ἐχούσης πολλὰς πτυχὰς) Σάμης, διὰ νὰ θαλασσοπορῇ οἰκτρῶς ἕνεκα τοῦ πατρός του (ἵνα δυστυχήσῃ ἕνεκα τούτου).»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι τὸν ἐπῄνουν καὶ τὸν προέτρεπον· εὐθὺς κατόπιν σηκωθέντες εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως.

Καὶ ἡ Πηνελόπη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν ἦτο ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπληροφόρητος διὰ τὰ σχέδια, τὰ ὁποῖα οἱ μνηστῆρες μὲ τὸν νοῦν των ἐπιβούλως ἐσκέπτοντο· διότι τὰ εἶπεν εἰς αὐτὴν ὁ κῆρυξ Μέδων, ὁ ὁποῖος ἐπληροφορεῖτο τὰς σκέψεις των εὑρισκόμενος ἔξωθεν τῆς αὐλῆς, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι ἐντὸς τῆς αὐλῆς προητοίμαζον τὸ σχέδιόν των. Ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ διὰ μέσου τῶν ἀνακτόρων,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διὰ νὰ τὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν Πηνελόπην. Εἰς αὐτὸν δὲ εἰσελθόντα εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ προθύρου ἔλεγεν ἡ Πηνελόπη· «Κῆρυξ, διατί ἄρά γε σὲ ἔστειλαν οἱ ὑπερήφανοι μνηστῆρες; ἢ διὰ νὰ εἴπῃς εἰς τὰς ὑπηρετρίας τοῦ θείου Ὀδυσσέως νὰ παύσωσιν ἀπὸ τὰς ἐργασίας των καὶ νὰ ἑτοιμάζωσι δι' αὐτοὺς συμπόσιον; Εἴθε δι' ὑστάτην καὶ ἐσχάτην φορὰν τόρα ἐδῶ νὰ γευματίσωσι, χωρὶς μήτε νὰ εἶναι πλέον μνηστῆρες μήτε ἀλλαχοῦ κάπου νὰ συγκεντρωθῶσι· διότι σεῖς συχνάκις συναθροιζόμενοι καταστρέφετε πολλὴν περιουσίαν, ἡ ὁποία εἶναι κτῆμα τοῦ συνετοῦ Τηλεμάχου· καὶ σὺδόλως ἔχετε ἀκούσει ἀπὸ πρότερον, ὅτε ἦσθε παῖδες, ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σας πατέρας, ποῖος ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς μεταξὺ τῶν ἰδικῶν σας γονέων, χωρὶς οὔτε νὰ προξενήσῃ εἰς κανένα ὑπέρμετρόν τι (ἄδικον) οὔτε νὰ εἴπῃ τι ἄδικον ἐντὸς τοῦ λαοῦ του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον βεβαίως εἶναι συνήθεια τῶν θείων βασιλέων· ἄλλον δηλ. δύναται νὰ ἐχθρεύηται (ὁ βασιλεύς), ἄλλον δύναται ν' ἀγαπᾷ· ἐκεῖνος ὅμως ἐντελῶς οὐδέποτε εἰς ἄνδρα εἶχε πράξει ἀλαζονικόν τι. Ἀλλὰ τοιαύτη τοὐλάχιστον (ἀλαζονικὴ) φαίνεται ἡ ἰδική σας ψυχὴ καὶ τὰ ἀπρεπῆ ἔργα σας καὶ δὲν ὑπάρχει εὐγνωμοσύνη καμμία κατόπιν τῶν εὐεργεσιῶν του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ συνετὰ γνωρίζων Μέδων· «Εἴθε βεβαίως, βασίλισσα, τοῦτο νὰ εἶναι τὸ μέγιστον κακόν· ἀλλ' ἄλλο πολὺ μεγαλύτερον καὶ θλιβερώτερον οἱ μνηστῆρες σκέπτονται, τὸ ὁποῖον εἴθε νὰ μὴ ἐκτελέσῃ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· ἐπιθυμοῦσι σφοδρῶς νὰ φονεύσωσι τὸν Τηλέμαχον μὲ ὀξὺ χαλκοῦν ξίφος ἐπανερχόμενον εἰς τὸν οἶκόν του· αὐτὸς δὲ μετέβη εἰς τὴν ἱερὰν Πύλον καὶ εἰς τὴν θείαν Λακεδαίμονα διὰ πληροφορίαν περὶ τοῦ πατρός του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτῆς δ' ἐκεῖ ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία, ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον κατέλαβεν αὐτὴν ἀφασία λόγων (ἀδυναμία τοῦ ὁμιλεῖν)· οἱ δύο δ' ὀφθαλμοί της ἐγεμίσθησαν ἐκ δακρύων καὶ ἐσταμάτησεν ἡ ἀκμαία φωνή της. Ἀργὰ δὲ πλέον διὰ λόγων ἀπαντῶσα πρὸς αὐτὸν εἶπε· «Κῆρυξ, καὶ διὰ τί ἄρά γε ὁ υἱός μου ἔχει ἀναχωρήσει; οὐδόλως ἦτο ἀνάγκη αὐτὸς νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς ταχύπλοα πλοῖα, τὰ ὁποῖα εἰς τοὺς ἄνδρας γίνονται

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἵπποι τῆς θαλάσσης καὶ διαπερῶσι δι' αὐτῶν τὴν πολλὴν ὑγρὰν θάλασσαν· ἢ (ἔπραξε τοῦτο) ὥστε μηδὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ νὰ μείνῃ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ;»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ συνετὰ γνωρίζων Μέδων· «Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἢ θεός τις παρεκίνησεν αὐτὸν ἢ καὶ τοῦ ἰδίου ἡ ψυχὴ παρωρμήθη νὰ ὑπάγῃ εἰς Πύλον, διὰ νὰ πληροφορηθῇ διὰ τὸν πατέρα του ἢ τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τὴν πατρίδα ἢ ποίαν συμφορὰν ἠκολούθησεν (ὁ πατήρ)».

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εὐθὺς ἀπῆλθεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως. Πέριξ αὐτῆς ὅμως περιεχύθη θλῖψις καταστρεπτικὴ τῆς ψυχῆς καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν πλέον νὰ κάθηται ἐπὶ καθέδρας, ἂν καὶ ἦσαν πολλαὶ (καθέδραι) ἀνὰ τὸν οἶκον, ἀλλ' εὐθὺς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τοῦ στερεοῦ (καλῶς κατειργασμένου) θαλάμου οἰκτρῶς κλαίουσα. Πέριξ δ' αὐτῆς μὲ παράπονον ἔκλαιον ὅλαι αἱ ὑπηρέτριαι, ὅσαι ἦσαν ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα, νέαι καὶ ἡλικιωμέναι. Εἰς αὐτὰς δὲ ἰσχυρῶς θρηνοῦσα ἔλεγεν ἡ Πηνελόπη.

«Ἀκούσατε, ἀγαπηταί· διότι ὁ Ὀλύμπιος (Ζεὺς) ἔδωκεν εἰς ἐμὲ ὑπερβολικὰς θλίψεις ἐξ ὅλων, ὅσαι μαζὶ μὲ ἐμὲ ἐγεννήθησαν ἢ ἀνετράφησαν· διότι ἐγὼ πρῶτον μὲν ἔχασα σύζυγον καλὸν λεοντόκαρδον ἐξέχοντα μὲ παντὸς εἴδους ἀρετὰς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ἔνδοξον, τοῦ ὁποίου μεγάλη εἶναι ἡ φήμη ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου. Τώρα πάλιν τὸν ἀγαπητόν μου υἱὸν ἀνήρπασαν αἱ τρικυμίαι ἄδοξον ἐκ τῶν μεγάρων μου καὶ δὲν ἤκουσα περὶ αὐτοῦ ἀναχωρήσαντος. Ἄσπλαγχνοι, καὶ ἑκάστη ἀπὸ σᾶς δὲν ἐβάλετε εἰς τὸν νοῦν σας βεβαίως νὰ μὲ ἐξυπνήσητε ἐκ τῆς κλίνης μου, ἂν καὶ τὸ ἐγνωρίζετε σαφῶς εἰς τὴν ψυχήν σας, ὅτι ἐκεῖνος ἐπεβιβάσθη εἰς τὸ μαῦρον πλοῖον. Εἶθε ἐγὼ νὰ ἐμάνθανον ὅτι ἐσκέπτετο τοῦτο τὸ ταξείδιον. Τότε βεβαίως ἢ ἤθελε μείνει, ἂν καὶ εἶχεν ὁρμὴν μεγάλην βεβαίως διὰ τὸ ταξείδιόν του, ἢ θὰ ἄφινεν ἐμὲ ἐντὸς τῶν μεγάρων νεκράν. Ἀλλὰ κάποια ταχέως εἶθε νὰ καλέσῃ τὸν γέροντα Δολίον τὸν ἰδικόν μου δοῦλον, τὸν ὁποῖον εἰς ἐμὲ ἔδωκεν ὁ πατήρ, ὅτε ἀκόμη ἤρχόμην ἐδῶ (ὡς νύμφη), καὶ ὁ ὁποῖος καλλιεργεῖ τὸν πολύδενδρον κῆπόν μου, ἵνα καθήσας τάχιστα πλησίον εἰς τὸν Λαέρτην διηγηθῇ ὅλα ταῦτα, μή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πως βεβαίως ἐκεῖνος ἐπινοήσας εἰς τὰς φρένας του καμμίαν σκέ-
ψιν καὶ ἐξελθὼν κλαύσῃ (κινήσῃ εἰς εὐσπλαγχνίαν) ἐνώπιον τῶν
ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι σφοδρῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ καταστρέψωσι τὸν
ἰδικόν του ἔγγονον καὶ τὸν γόνον τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφός της Εὐρύ-
κλεια· «Ἀγαπητή μου νυφοῦλλα, σὺ μὲν λοιπὸν φόνευσόν με μὲ
ἄσπλαγχνον χαλκοῦν ξίφος ἢ ἄφινέ με ζῶσαν ἐντὸς τοῦ ἀνακτό-
ρου· τὸν λόγον ὅμως δὲν θὰ κρύψω ἀπὸ σέ. Ἐγνώριζον ἐγὼ ὅλα
αὐτά, ἔδωκα δ' εἰς αὐτόν, ὅσα διέταξεν, ἄρτον καὶ γλυκὺν οἶνον·
παρ' ἐμοῦ δ' ἔλαβε μέγαν ὅρκον νὰ μὴ σοὶ εἴπω τὸ πρᾶγμα πρό-
τερον, πρὶν νὰ φθάσῃ βεβαίως δωδεκάτη ἡμέρα, ἢ πρὶν σὺ ἡ ἰδία
τὸν ζητήσῃς καὶ μάθῃς περὶ αὐτοῦ ὅτι ἀνεχώρησε, διὰ νὰ μὴ
βλάπτῃς τὸ ὡραῖόν σου σῶμα κλαίουσα· ἀλλ' ἀφοῦ λουσθῇς καὶ
βάλῃς καθαρὰ φορέματα εἰς τὸ σῶμά σου καὶ ἀναβῇς εἰς τὰ ὑπε-
ρῷά σου μὲ τὰς ὑπηρετρίας γυναῖκας, προσεύχου εἰς τὴν Ἀθηνᾶν
τὴν κόρην τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός· διότι αὕτη ἔπειτα δύναται νὰ
τὸν σώσῃ καὶ ἐκ τοῦ θανάτου· καὶ μὴ βασάνιζε τὸν γέροντα τὸν
βασανισμένον (τὸν Λαέρτην)· διότι δὲν πιστεύω ὅτι μισεῖται πα-
ρὰ πολὺ ὑπὸ τῶν μακαρίων θεῶν ἡ γενεὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρκεισίου
(Λαέρτου), ἀλλ' ἀκόμη ἴσως θὰ ὑπάρχῃ κάποιος, ὁ ὁποῖος νὰ
κατέχῃ τὰ ὑψοσκεπῆ ἀνάκτορά του καὶ τοὺς μακρὰν εὐφόρους
ἀγρούς του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτὴ δὲ καθησύχασε (ἀπεκοίμησε) τὸν
θρῆνον καὶ κατέπαυσε τοὺς ὀφθαλμούς της ἀπὸ τοῦ κλαυθμοῦ.
Αὕτη δ' ἀφοῦ ἐλούσθη καὶ ἐφόρεσεν εἰς τὸ σῶμα καθαρὰ φορέ-
ματα, ἀνέβαινεν εἰς τὰ ὑπερῷά της μαζὶ μὲ τὰς ὑπηρετρίας γυ-
ναῖκας, ἔθεσε δ' ἐντὸς κανίστρου ἱερὰς κριθάς, προσηύχετο δ' εἰς
τὴν Ἀθηνᾶν· «Ἐπάκουσόν με, τέκνον τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, ἀκα-
τάβλητε θεά, ἐὰν ποτε πρὸς τιμήν σου ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του
ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς κατέκαυσε παχέα μηρία βοὸς ἢ προβά-
του, ταῦτα πρὸς χάριν μου ἐνθυμήθητι καὶ σῶσον τὸν ἀγαπητὸν
υἱόν μου καὶ ἀπομάκρυνον κακῶς τοὺς ἀλαζονικοὺς μνηστῆρας.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἐξέβαλε κραυγήν, ἡ δὲ θεὰ (Ἀ-
θηνᾶ) ἐπήκουσε τὴν προσευχήν της. Οἱ δὲ μνηστῆρες συνῆλθον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θορυβωδῶς ἀνὰ τὰ σκιερὰ ἀνάκτορα, ὡς ἔξῆς δ' εἶπε κάποιος ἐκ τῶν ἀλαζονικῶν νέων· «Βεβαιότατα γάμον δὰ μὲ ἡμᾶς προετοιμάζει ἡ ὑπὸ πολλῶν εἰς γάμον ζητουμένη βασίλισσα καὶ οὐδόλως γνωρίζει ὅτι φόνος τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἔχει παρασκευασθῆ.»

Ταῦτα λοιπὸν εἶπε κάποιος, τὰ πράγματα ὅμως δὲν ἐγνώριζον (οἱ μνηστῆρες) πῶς εἶχον γίνει. Εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Ἀντίνοος ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «Ἀνόητοι, τοὺς μὲν ἀλαζονικοὺς λόγους ὅλους μαζὶ ἀποφύγετε, μήπως ἴσως τις τοὺς ἀναγγείλῃ καὶ μέσα, ἀλλ' ἐμπρὸς μὲ σιωπὴν σηκωθέντες ἂς ἐκτελῶμεν τὸ διὰ τοῦ λόγου προταθέν, τὸ ὁποῖον βεβαίως καὶ εἰς τὰς σκέψεις ὅλων ἡμῶν ἔχει προσαρμοσθῆ.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐξέλεξεν εἴκοσιν ἄνδρας ἀρίστους, ἐκίνησαν δὲ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον καὶ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Τὸ πλοῖον μὲν λοιπὸν πρώτιστα ἔσυραν εἰς τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, ἔθετον δ' ἐντὸς τοῦ μαύρου πλοίου τὸ κατάρτιον καὶ τὰ πανία καὶ προσήρμοσαν τὰς κώπας (εἰς τοὺς σκαρμοὺς) μὲ δερματίνους στρόμπους (ἱμάντας) ὅλας κατὰ τὸ πρέπον καὶ ἀνεπέτασαν λευκὰ πανία· ὅπλα δ' εἰς αὐτοὺς ἔφεραν μεγαλόψυχοι ὑπηρέται· προσώρμισαν δὲ βεβαίως τὸ πλοῖον ἀνοικτὰ ἐντὸς τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἐπεβιβάσθησαν δὲ καὶ οἱ ἴδιοι· ἐκεῖ δὲ ἐδείπνησαν καὶ περιέμενον νὰ ἔλθῃ ἡ ἑσπέρα.

Ἡ δὲ συνετὴ Πηνελόπη ἐξ ἄλλου μέρους κατέκειτο ἐντὸς τοῦ ὑπερώου ἄσιτος, ἀμέτοχος φαγητοῦ καὶ ποτοῦ σκεπτομένη ἐὰν ὁ ἄμεμπτος υἱός της ἤθελεν ἀποφύγει τὸν θάνατον ἢ ἐὰν αὐτὸς ἤθελε καταβληθῆ ὑπὸ πῶν ἀλαζόνων μνηστήρων. Ὅσα δὲ σκέπτεται λέων ἐν μέσῳ συρροῆς ἀνδρῶν φοβηθείς, ὁπόταν πέριξ αὐτοῦ σχηματίζωσι δόλιον κύκλον, τόσα εἰς αὐτὴν σκεπτομένην ἐπῆλθεν ὁ γλυκὺς ὕπνος· πλαγιάσασα δὲ (κλίνασα πρὸς τὰ ὀπίσω) ἐκοιμᾶτο καὶ ἐλύθησαν ὅλαι αἱ ἀρθρώσεις τῶν μελῶν της.

Τότε πάλιν ἄλλα ἐσκέφθη ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ. Κατεσκεύασε φάντασμα (ὁμοίωμα), κατὰ τὸ σῶμα δ' ὡμοίαζε μὲ γυναῖκα, τὴν Ἰφθίμην κόρην τοῦ μεγαλοκάρδου Ἰκαρίου, τὴν ὁποίαν ὁ Εὔμηλος εἶχε σύζυγον κατοικῶν ἐν Φεραῖς (τῆς Θεσσαλίας). Ἔστειλε δ' αὐτὴν (ἡ Ἀθηνᾶ τὸ εἴδωλον τῆς Ἰφθίμης)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρὸς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσσέως, ἕως ὅτου τὴν Πηνελόπην ὀδυρομένην μὲ θρήνους ἤθελε παύσει ἐκ τοῦ κλαυθμοῦ καὶ τοῦ μετὰ δακρύων στεναγμοῦ. Εἰσῆλθε δ' εἰς τὸν θάλαμον (τὸ φάντασμα) πλησίον τοῦ λωρίου τοῦ σύρτου καὶ κατὰ συνέπειαν ἐστάθη ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν (τὴν Πηνελόπην) λόγον· «Κοιμᾶσαι, Πηνελόπη, λυπημένη εἰς τὴν καρδίαν. Οὐδόλως βεβαίως οἱ θεοὶ οἱ μακαρίως ζῶντες σὲ ἀφίνουσι νὰ κλαίῃς οὐδὲ νὰ λυπῆσαι, διότι, ὡς εἶναι ἐπόμενον, εἶναι ἀκόμη ἕτοιμος πρὸς ἐπιστροφὴν ὁ υἱός σου· διότι οὐδόλως εἶναι ἁμαρτωλὸς πρὸς τοὺς θεούς.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ συνετὴ Πηνελόπη πολὺ γλυκέως κοιμωμένη ἐντὸς τῶν πυλῶν τῶν ὀνείρων. «Διὰ τί ἆρά γε, αὐταδέλφη, ἦλθες ἐδῶ ; οὐδόλως πρότερον ἤρχεσο, διότι παραπολὺ μακρὰν κατοικεῖς εἰς τὰ ἀνάκτορά σου. Καὶ μὲ παρακινεῖς νὰ παύσω ἀπὸ τὴν θλῖψιν καὶ τὰς πολλὰς ὀδύνας, αἱ ὁποῖαι βασανίζουσιν ἐμὲ εἰς τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου, ἡ ὁποία πρότερον μὲν ἔχασα σύζυγον καλὸν καὶ λεοντόκαρδον, ἐξέχοντα μὲ παντὸς εἴδους ἀρετὰς μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, ἐπιδέξιον, τοῦ ὁποίου ἡ φήμη εἶναι μεγάλη ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου. Τώρα πάλιν ὁ ἀγαπητὸς υἱός μου ἀπῆλθεν ἐπάνω εἰς κοῖλον πλοῖον, παιδίον, οὔτε τοὺς μόχθους καλῶς γνωρίζων οὔτε τὰς ὁμιλίας ἐνώπιον λαοῦ. Δι' αὐτὸν ἐγὼ δὰ (τὸν υἱὸν) καὶ περισσότερον ὀδύρομαι παρὰ βεβαίως δι' ἐκεῖνον· δι' αὐτὸν δὲ περιτρέμω καὶ φοβοῦμαι, μήπως πάθῃ τίποτε ἢ ἐντὸς τοῦ λαοῦ ἐκείνων βεβαίως, ὅπου ἔχει ἀπέλθει, ἢ ἐντὸς τῆς θαλάσσης· διότι πολλοὶ ἐχθροὶ μηχανεύονται ἐναντίον αὐτοῦ, ἐπιθυμοῦντες νὰ τὸν φονεύσωσι πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπε τὸ σκοτεινὸν φάντασμα· «Ἔχε θάρρος καὶ μηδόλως φοβοῦ εἰς τὰς φρένας σου παραπολύ· διότι τοιαύτη συνοδὸς συγχρόνως τὸν ἀκολουθεῖ, ὁποίαν καὶ ἄλλοι ἄνδρες ηὐχήθησαν νὰ παρίσταται εἰς αὐτοὺς ὡς προστάτρια, διότι ἔχει τὴν δύναμιν, δηλ. ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· σὲ δὲ κλαίουσαν εὐσπλαγχνίζεται, διότι αὐτὴ τώρα μὲ ἔστειλε νὰ εἴπω ταῦτα ἐδῶ εἰς σέ.» Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ σώφρων Πηνελόπη· «Ἐὰν μὲν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βεβαίως εἶσαι θεὸς καὶ φωνὴν θεᾶς ἤκουσας, ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ καὶ διηγήθητι δι' ἐκεῖνον τὸν δυστυχῆ ('Οδυσσέα), ἐὰν ἢ κάπου ζῇ ἀκόμη καὶ βλέπει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἢ ἔχει πλέον ἀποθάνει καὶ εἶναι ἐντὸς τῶν δωμάτων τοῦ "Αδου.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀταντῶν εἶπε τὸ σκοτεινὸν φάντασμα· «Οὐ- 835
δόλως δι' ἐκεῖνον βεβαίως θὰ σοὶ εἴπω λεπτομερῶς, ἐὰν ζῇ αὐτὸς βεβαίως ἢ ἐὰν ἔχει ἀποθάνει· εἶναι δ' ἄτοπον νὰ λέγῃ τις μάταια (τοῦ ἀέρος) λόγια.»

Τοιουτοτρόπως ἀφοῦ εἶπεν, ἀπεμακρύνθη διὰ τοῦ σύρτου τῶν παραστάδων τῆς θύρας εἰς τὰς πνοὰς τῶν ἀνέμων, ἡ δὲ κόρη τοῦ Ἰκαρίου ἐκ τοῦ ὕπνου ἀνεπήδησεν· ἡ ἀγαπητή της ὅμως καρδία 840
ἀνεκουφίσθη, διότι φανερὸν ὄνειρον εἰσώρμησεν εἰς αὐτὴν κατὰ τὸ σκότος τῆς νυκτός.

Οἱ δὲ μνηστῆρες ἀναβάντες ἐπὶ τοῦ πλοίου ἐπέπλεον τοὺς ὑγροὺς δρόμους τῆς θαλάσσης σχεδιάζοντες εἰς τὰς φρένας των φοβερὸν φόνον διὰ τὸν Τηλέμαχον. Ὑπάρχει δὲ πετρώδης τις νῆ-
σος εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης, ἀναμέσον τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς 845
βραχώδους Σάμης, ἡ Ἀστερίς, οὐχὶ μεγάλη· λιμένες ὅμως ἐντὸς αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἀσφαλεῖς (ἀσφαλίζοντες τὰ πλοῖα) μὲ δύο στόμα· ἐκεῖ δὰ ἀνέμενον αὐτὸν ἐνεδρεύοντες οἱ Ἕλληνες (οἱ μνηστῆρες).

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ε.

Οδυσέως πλοιάριον.

(Περίληψις. Ἐν συμβουλίῳ πάλιν τῶν θεῶν ἐν Ὀλύμπῳ τῇ εἰσηγήσει τῆς Ἀθηνᾶς ἀποστέλλεται ὁ Ἑρμῆς εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν καὶ διατάσσει τὴν Καλυψὼ ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν Ὀδυσσέα νὰ φύγῃ· αὕτη βαρυαλγοῦσα ὑπακούει καὶ μετὰ πολλὰς θω-πείας πρὸς τὸν Ὀδυσσέα δίδει εἰς αὐτὸν τὰ μέσα ὅλα καὶ κατα-σκευάζει πλοιάριον καὶ τὸν ἐφοδιάζει μὲ ὅλα τὰ σχετικὰ καὶ ἀνα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χωρεῖ· ἀλλὰ τὸν ἐνόησεν ὁ Ποσειδῶν καὶ διενθύνει ἐναντίον του δεινὴν τρικυμίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἀνατρέπεται τὸ πλοῖον καὶ εὑρίσκεται γυμνὸς ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ὁπόθεν ἀφ' ἑνὸς τῇ βοηθείᾳ τῆς θαλασσίας θεᾶς Λευκοθέας, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, ἀφ' ἑτέρου τῇ βοηθείᾳ τῆς πάντοτε προστατρίας αὐτοῦ Ἀθηνᾶς, ρίπτεται ὑπὸ τῶν κυμάτων γυμνὸς καὶ κατᾶβεβλημένος μετὰ εἰκοσαήμερον ἀπὸ τῆς Καλυψοῦς πλοῦν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς νήσου τῶν Φαιάκων).

Ἡ Αὐγὴ δ' ἐκ τῆς κλίνης της ἐκ τῆς ἀγκάλης τοῦ ὀνομαστοῦ Τιθωνοῦ (τοῦ συζύγου της) ἐσηκώνετο, διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀθανάτους καὶ τοὺς θνητούς· οἱ δὲ θεοὶ ἐκάθηντο εἰς συμβούλιον καὶ μεταξὺ αὐτῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ ἐκ τοῦ ὕψους βροντῶν Ζεύς, τοῦ ὁποίου ἡ δύναμις εἶναι μεγίστη. Εἰς αὐτοὺς δ' ἡ Ἀθηνᾶ ἔλεγε τὰς πολλὰς θλίψεις τοῦ Ὀδυσσέως ἐνθυμηθεῖσα αὐτόν· διότι ἦτο ὑπὸ τὴν φροντίδα αὐτῆς εὑρισκόμενος ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῆς νύμφης (Καλυψοῦς). «Ζεῦ πάτερ καὶ οἱ ἄλλοι μακάριοι θεοὶ οἱ αἰώνιοι (πάντοτε ὑπάρχοντες), κανεὶς βασιλεὺς μὲ σκῆπτρον ἂς μὴ εἶναι πλέον προθύμως ἀγαθὸς καὶ πρᾶος μηδὲ γνωρίζων εἰς τὰς φρένας του δίκαια, ἀλλὰ πάντοτε εἴθε καὶ σκληρὸς νὰ εἶναι καὶ ἀσεβὴ νὰ πράττῃ· διότι οὐδεὶς ἐνθυμεῖται τὸν θεῖον Ὀδυσσέα ἐκ τῶν λαῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἐβασίλευε καὶ ὡς πατὴρ ἦτο πρᾶος. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν μένει ἐντὸς νήσου φοβερὰς θλίψεις παθαίνων ἐντὸς τῶν μεγάρων τῆς νύμφης Καλυψοῦς, ἡ ὁποία κρατεῖ αὐτὸν ἀναγκαστικῶς· αὐτὸς ὅμως δὲν δύναται νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πατρικήν του γῆν· διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν πλοῖα κωπηλατούμενα καὶ σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔστελλον αὐτὸν εἰς τὰ πλατέα κύματα τῆς θαλάσσης· τώρα ἐξ ἄλλου τὸν ἀγαπητόν του υἱὸν σφοδρῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ φονεύσωσιν ἐπανερχόμενον εἰς τὸν οἶκόν του· αὐτὸς δὲ μετέβη πρὸς πληροφορίαν περὶ τοῦ πατρός του εἰς τὴν ἱερὰν Πύλον καὶ εἰς τὴν θείαν Λακεδαίμονα.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς· «Τέκνον μου, ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων σου; δὲν ἐσκέφθης βεβαίως σὺ ἡ ἰδία ταύτην τὴν σκέψιν, ἵνα βεβαίως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανελθὼν τιμωρήσῃ ἐκείνους;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν Τηλέμαχον δὲ σὺ συνόδευσον μὲ σύνεσιν, διότι δύνασαι τοῦτο, διὰ νὰ φθάσῃ πολὺ σῶος εἰς τὴν πατρικήν του γῆν, οἱ δὲ μνηστῆρες μὲ τὸ πλοῖόν των νὰ ἐπιστρέφωσι πρὸς τὰ ὀπίσω.»

Αὐτὰ εἶπε καὶ εὐθὺς πρὸς τὸν ἀγαπητὸν υἱόν του Ἑρμῆν ἀντιμέτωπος ἔλεγεν· «Ἑρμῆ (διότι σὺ δὰ πάλιν καὶ εἰς τὰ ἄλλα βεβαίως εἶσαι ἀγγελιοφόρος), νὰ εἴπῃς εἰς τὴν καλλιπλόκαμον νύμφην τὴν ἀλάνθαστον θέλησιν ἡμῶν, διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ καρτερομύχου Ὀδυσσέως, ἵνα ἐπιστρέφῃ οὔτε διὰ συνοδείας θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' αὐτὸς βεβαίως ἐπὶ πλοιαρίου πολὺ καλῶς δεμένου δυστυχήματα παθαίνων δύναται νὰ φθάσῃ κατὰ τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν εἰς τὴν εὔφορον Σχερίαν (πιθανῶς τὴν Κέρκυραν), εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι γίνει γείτονες (ἢ συγγενεῖς) τῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι ἤθελον τὸν τιμήσει μὲ τὴν καρδίαν των ὡς θεὸν καὶ θὰ τὸν στείλωσι μὲ πλοῖον εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικήν του γῆν, ἀφοῦ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἀφθόνως καὶ χρυσὸν καὶ χαλκὸν καὶ φορέματα, πολλά, ὅσα οὐδέποτε ἐκ τῆς Τροίας ἤθελε σηκώσει ὁ Ὀδυσσεὺς λαβὼν διὰ λαχνοῦ ὡς μερίδιον ἐκ τῆς λείας, ἐὰν βεβαίως ἤθελεν ἐπανέλθει ἀβλαβής. Διότι τοιουτοτρόπως εἶναι ἡ μοῖρα δι' αὐτὸν καὶ νὰ ἴδῃ τοὺς ἀγαπητούς του καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν μὲ ὑψηλὴν στέγην οἶκόν του καὶ εἰς τὴν ἰδικήν του πατρικὴν γῆν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ὁ διὰ τῆς λάμψεώς του φονεύων δωρητὴς θησαυρῶν Ἑρμῆς· εὐθὺς κατόπιν ἔδεσεν ὑπὸ τοὺς πόδας του ὡραῖα πέδιλα θεῖα χρυσᾶ, τὰ ὁποῖα ἔφερον αὐτὸν καὶ πρὸς τὴν ὑγρὰν θάλασσαν καὶ πρὸς τὴν ξηρὰν ἐξ ἴσου μὲ τὰς πνοὰς τοῦ ἀνέμου (ταχέως ὡς ὁ ἄνεμος). Ἔλαβε δὲ ῥάβδον, διὰ τῆς ὁποίας ἀπατᾷ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν, ὅσων θέλει, καὶ ἄλλους πάλιν καὶ ὑπνοῦντας ἐξυπνεῖ· αὐτὴν εἰς τὰς χεῖρας ἔχων ἐπτεράκιζεν ὁ ἰσχυρὸς διὰ τῆς λάμψεώς του φονεύων. Σταθεὶς δ' ἐπάνω τῆς Πιερίας (ὄρους παραφυάδος τοῦ Ὀλύμπου) ἐκ τοῦ αἰθέρος ἐνέπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν· ἔτρεξεν ἔπειτα εἰς τὸ κῦμα ὁμοιάζων μὲ τὸ πτηνὸν γλάρον (ὡς πρὸς τὴν ἐλαφρότητα καὶ ταχύτητα), ὁ ὁποῖος ἀνὰ τοὺς φοβεροὺς κόλπους τῆς ἀκατα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πονήτου θαλάσσης ἰχθῦς συλλαμβάνων τὰ πυκνὰ πτερά του βρέχει
μὲ τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ· μὲ αὐτὸν ὅμοιος ἐπὶ πολλῶν κυμάτων διῆλ-
θεν (τὰ μετεχειρίσθη ὡς ὄχημα) ὁ Ἑρμῆς. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθα-
σεν εἰς τὴν μακρὰν εὑρισκομένην νῆσον, ἐκεῖ ἐξελθὼν ἐκ τῆς ἰο-
χρωμάτου θαλάσσης ἐβάδιζεν εἰς τὴν ξηράν, ἕως ὅτου ἔφθασεν
εἰς τὸ μέγα σπήλαιον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κατώκει ἡ καλλιπλόκαμος
νύμφη· αὐτὴν δ' ἐπέτυχε μένουσαν ἐντός· μεγάλη μὲν πυρὰ ἐκαίετο
ἐπὶ τῆς ἑστίας, μακρὰν δ' ἀνὰ τὴν νῆσον εὐωδίαζεν ἡ ὀσμὴ τῆς
εὐκολοσχίστου κέδρου καὶ τοῦ θύου (εὐώδους φυτοῦ χρησιμεύον-
τος ὡς θυμιάματος) καιομένων· αὐτὴ δὲ ἐντὸς ἄδουσα μὲ ὡραίαν
φωνὴν τὸν ἀργαλεόν της ἐργαζομένη ὕφαινε μὲ χρυσῆν κερκίδα
(σαΐτταν). Δάσος δὲ ἀνθηρὸν πέριξ τοῦ σπηλαίου εἶχεν ἀναπτυ-
χθῆ, δηλ. καὶ κλήθρη (εἶδος βελανιδιᾶς) καὶ ἀγριολεύκη καὶ
εὐώδης κυπάρισσος. Ἐκεῖ δ' ἐνεφώλευον καὶ πλατύπτερα πτηνά,
δηλ. καὶ σκῶπες (εἶδος γλαυκός, ἴσως ὁ μπούφος) καὶ ἱέρακες
καὶ μακρόγλωσσοι κορῶναι θαλάσσιαι, εἰς τὰς ὁποίας τὰ θαλάσ-
σια πράγματα εἶναι ὑπὸ τὴν ἀσχολίαν των· ἡ δὲ ἀκμαία ἄμπελος
ἐκεῖ εἶχεν ἐξαπλωθῆ πέριξ τοῦ γαλφυροῦ σπηλαίου καὶ εἶχε γί-
νει ἄφθονος εἰς σταφυλάς· κρῆναι δὲ τέσσαρες κατὰ σειρὰν ἔρρεον
μὲ διαυγὲς ὕδωρ πλησίον ἡ μία τῆς ἄλλης ἐστραμμέναι ἄλλη πρὸς
ἄλλο μέρος. Πέριξ δὲ λιβάδια μαλακὰ ἀπὸ ἴον καὶ σέλινον ἔθαλ-
λον· ἐκεῖ κατόπιν καὶ ἀθάνατος θεὸς προσελθὼν ἤθελε θαυμάσει
ἰδὼν αὐτὰ καὶ ἤθελεν εὐχαριστηθῆ εἰς τὰς φρένας του. Ἐκεῖ στα-
ματήσας ἔβλεπεν ἔκθαμβος ὁ διανομεὺς δώρων καὶ διὰ τοῦ φωτὸς
φωνεύων Ἑρμῆς. Ἀφοῦ δὲ πλέον τὰ πάντα ἐθαύμασε μὲ τὴν ψυ-
χήν του, εὐθύς, ὡς ἔπρεπεν, εἰς τὸ πλατὺ σπήλαιον εἰσῆλθε. Καὶ
οὐδόλως τὸν ἠγνόησεν ἐνώπιόν της ἰδοῦσα αὐτὸν ἡ θεία μεταξὺ
τῶν θεαινῶν Καλυψώ· διότι δὲν εἶναι ἀγνοητοὶ (δὲν ἀγνοοῦσι)
μεταξύ των οἱ ἀθάνατοι, οὐδ' ἐάν τις μακρὰν κατοικεῖ τὰ ἀνά-
κτορά του. Καὶ δὲν ἐπέτυχε μέσα, ὡς θὰ περιέμενέ τις, τὸν με-
γαλόκαρδον Ὀδυσσέα, ἀλλ' αὐτὸς δὰ καθήμενος ἐπὶ τῆς παρα-
λίας ἔκλαιεν, ἐκεῖ ὅπου βεβαίως καὶ πρότερον (συνήθιζε νὰ κά-
θηται), μὲ δάκρυα καὶ στεναγμοὺς καὶ θλίψεις τὴν ψυχήν του

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καταβασανίζων καὶ ἔβλεπε πρὸς τὴν ἀκατάβλητον θάλασσαν δάκρυα χύνων. Ἠρώτα δὲ τὸν Ἑρμῆν ἡ Καλυψὼ, ἡ θεία μεταξὺ τῶν θεαινῶν, ἀφοῦ τὸν ἔβαλε νὰ καθήσῃ ἐπὶ θρόνου λαμπροῦ πεποικιλμένου (ἦ ἀπαστράπτοντος)· «Διὰ τί ἄρά γε, ὦ χρυσῆν ράβδον κρατῶν Ἑρμῆ, ἔχεις ἔλθει πρὸς ἐμὲ καὶ σεβαστὸς καὶ ἀγαπητός ; πρότερον βεβαίως οὐδόλως συχνάζεις ἐδῶ. Λέγε τί σκέπτεσαι· μὲ προτρέπει δ' ἡ ψυχή μου νὰ τὸ ἐκτελέσω, ἐὰν δὰ δύναμαι νὰ τὸ ἐκτελέσω καὶ ἐὰν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελεσθῇ. Ἀλλ' ἀκολούθει με παρεμπρός, διὰ νὰ σοῦ παραθέσω φιλοξενίαν.»

Τοιουτοτρόπως ὁμιλήσασα εὐθὺς ἡ θεὰ παρέθηκε τράπεζαν, ἀφοῦ τὴν ἐγέμισεν ἀπὸ ἀμβροσίαν (θείαν τροφὴν) καὶ ἀνέμιξε μὲ ὕδωρ νέκταρ (ποτὸν τῶν θεῶν) ἐρυθρόν· ὁ δὲ δωρητὴς ἀγαθῶν καὶ διὰ τῆς λάμψεως φονεύων ἔτρωγε καὶ ἔπινεν. Ἀφοῦ δ' ἐγεμιάτισε καὶ εὐχαρίστησε τὴν ψυχήν του διὰ τοῦ φαγητοῦ, τότε πλέον καὶ ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπεν· «Ἐρωτᾷς ἐμὲ ἐλθόντα ἐδῶ θεὰ θεόν, ἀλλ' ἐγὼ εἰς σὲ ἀληθῶς θὰ εἴπω τὴν παραγγελίαν· διότι μὲ προτρέπεις εἰς τοῦτο. Ὁ Ζεὺς δὰ διέταξεν ἐμὲ νὰ ἔλθω ἐδῶ παρὰ τὴν θέλησίν μου· καὶ ποῖος μὲ τὴν θέλησίν του δύναται νὰ δράμῃ τόσον πολὺ ἁλμυρὸν ὕδωρ ἀπέραντον ! οὐδ' ὑπάρχει πλησίον ἐδῶ πόλις τις ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι εἰς τοὺς θεοὺς προσφέρωσι θυσίας καὶ ἐξαιρέτους ἑκατόμβας. Ἀλλ' ἀληθῶς οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ἄλλος θεὸς οὔτε νὰ ὑπεκφύγῃ οὔτε νὰ ματαιώσῃ τὴν θέλησιν τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός. Λέγει (ὁ Ζεὺς) ὅτι εἶναι πλησίον σου ἀνὴρ δυστυχέστατος ἀπὸ ἄλλους, ἀπὸ τοὺς ἄνδρας, ὅσοι πέριξ τῆς πόλεως τοῦ Πριάμου ἐπολέμουν ἐπὶ ἐννέα ἔτη, κατὰ δὲ τὸ δέκατον ἔτος ἐκπορθήσαντες τὴν πόλιν μετέβησαν εἰς τὸν οἶκόν των· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφήν των ἠσέβησαν εἰς τὴν Ἀθηνᾶν, ἡ ὁποία ἐκίνησεν ἐναντίον αὐτῶν καὶ κακὸν ἄνεμον καὶ μακρὰ κύματα. Τότε ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι γενναῖοι σύντροφοί του εἶχον χαθῆ, αὐτὸν δὲ πλέον φέρων ὁ ἄνεμος καὶ τὸ κῦμα ἐπλησίασεν ἐδῶ. Αὐτὸν τόρα σὲ διέταξε νὰ τὸν ἀποστέλλῃς ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· διότι δὲν εἶναι μοιραῖον εἰς αὐτὸν ἐδῶ ν' ἀποθάνῃ μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν του, ἀλλὰ μοιραῖον εἰς αὐτὸν εἶ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ναι ἀκόμη καὶ νὰ ἴδῃ τοὺς ἀγαπητούς του καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν
115 ὑψηλόστεγον οἶκόν του καὶ εἰς τὴν ἰδικήν του πατρικὴν γῆν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐπάγωσε (κατελήφθη ὑπὸ ρίγους) δ' ἡ Καλυψὼ ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν καὶ ὁμιλήσασα πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Σκληροὶ εἶσθε, θεοί, ζηλότυποι ὑπερβολικῶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι ζηλεύετε τὰς θεὰς νὰ κοιμῶνται
120 πλησίον ἀνδρῶν φανερά, ἐὰν καμμία κάμῃ τινὰ ἀγαπητὸν σύζυγον. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ὅτε μὲν τὸν Ὠρίωνα ἔλαβεν ἡ ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε ἐζηλεύετε αὐτὴν οἱ μὲ ἄνεσιν ζῶντες θεοί, ἕως ὅτου αὐτὸν ἐντὸς τῆς Ὀρτυγίας ἡ χρυσόθρονος ἁγνὴ Ἄρτεμις μὲ τὰ γλυκέα της βέλη ἐπιτιθεμένη ἐφόνευσεν· ὡσαύτως δ'
125 ὁπότε ἡ καλλιπλόκαμος Δημήτηρ ὑποχωρήσασα εἰς τὴν ψυχικήν της ἐπιθυμίαν συνεκοιμήθη μὲ ἐρωτικὴν ἀγάπην καὶ κλίνην μὲ τὸν Ἰασίωνα (υἱὸν Διὸς καὶ Ἠλέκτρας) ἐντὸς πεδινοῦ ἀγροῦ τρὶς ἀροτριαθέντος, οὐχὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦτο ἀπληροφόρητος (περὶ αὐτοῦ) ὁ Ζεύς, ὅστις τὸν ἐφόνευσε κτυπήσας αὐτὸν μὲ λευκὸν κεραυνόν. Τοιουτοτρόπως δὲ πάλιν τόρα μὲ ζηλεύετε, θεοί, νὰ
130 μένῃ πλησίον μου θνητὸς ἀνήρ. Τοῦτον βεβαίως ἐγὼ ἔσωσα καθήμενον μόνον πέριξ τῆς τρόπιδος (καρίνας), ἀφοῦ τὸ ταχύ του πλοῖον διὰ λευκοῦ (ἀστραπηβόλου) κεραυνοῦ ὁ Ζεὺς κτυπήσας κατεκομμάτιασεν ἐντὸς τῆς σκοτεινόχρου θαλάσσης, ὅπου ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι γενναῖοι σύντροφοί του ἐχάθησαν, αὐτὸν δὲ πλέον ἐδῶ
135 φέρων ἐπλησίασεν ὁ ἄνεμος καὶ τὸ κῦμα. Τοῦτον μὲν ἐγὼ καὶ ἠγάπων ἐρωτικῶς καὶ τὸν διέτρεφον καὶ διϊσχυριζόμην ὅτι θὰ τὸν κάμω ἀθάνατον καὶ ἀγήρατον δι' ὅλας τὰς ἡμέρας (αἰωνίως). Ἀλλ' ἀφοῦ οὐδόλως εἶναι δυνατὸν τὴν θέλησιν τοῦ ἀσπιδοφόρου Διὸς οὔτε νὰ ὑπεκφύγῃ ἄλλος θεὸς οὔτε νὰ ματαιώσῃ, ἂς βαδίζῃ
140 πρὸς ὅλεθρον (ὁ Ὀδυσσεύς), ἐπειδὴ ἐκεῖνος (ὁ Ζεὺς) τὸν παρακινεῖ καὶ τὸν προτρέπει, εἰς τὴν ἀκαταπόνητον θάλασσαν· ἐγὼ ὅμως κατ' οὐδένα τρόπον θὰ τὸν ἀποστείλω· διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς ἐμὲ πλοῖα κωπηλατούμενα καὶ σύντροφοι, οἵτινες θὰ τὸν ἔφερον εἰς τὰ πλατέα κύματα τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' εἰς αὐτὸν προθύμως θὰ ὑποβάλω συμβουλὰς καὶ δὲν θὰ κρύψω τίποτε, ὥστε πολὺ σῶος νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πατρικήν του γῆν.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ δωρητὴς ἀγαθῶν καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύων (Ἑρμῆς)· «Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον (ὅπου εἶπες) τόρα ἀπόστελλε αὐτὸν καὶ φοβοῦ τὴν ὀργὴν τοῦ Διός, μήπως ὀργισθεὶς εἰς τὸ μέλλον ἀγανακτήσῃ ἐναντίον σου.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσας ἀπῆλθεν ὁ ἰσχυρὸς διὰ τοῦ φωτὸς φονευτής· ἡ δὲ σεβαστὴ νύμφη πρὸς τὸν μεγαλόκαρδον Ὀδυσσέα ἐπορεύετο, ἀφοῦ πλέον ἤκουσε τὰς παραγγελίας τοῦ Διός, εὗρε δ', ὡς ἦτο γνωστόν, αὐτὸν καθήμενον ἐπὶ τῆς παραλίας· οὐδέποτε οἱ ὀφθαλμοί του ἐστέγνωσαν ἀπὸ τὰ δάκρυα, κατετήκετο δὲ ἡ γλυκεῖα ζωή του κλαίοντος διὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν, διότι δὲν ἤρεσκε πλέον εἰς αὐτὸν ἡ νύμφη (δὲν ἦτο ἀγαπητὴ εἰς αὐτὸν ὡς σύζυγος). Ἀλλ' ὅμως βεβαίως κατὰ μὲν τὰς νύκτας ἐκοιμᾶτο καὶ ἀναγκαστικῶς ἐντὸς τῶν γλαφυρῶν σπηλαίων χωρὶς νὰ θέλῃ πλησίον ἐκείνης, ἡ ὁποία τὸν ἤθελε· τὰς δὲ ἡμέρας καθήμενος ἀνὰ τοὺς βράχους καὶ τοὺς αἰγιαλούς, μὲ δάκρυα καὶ ἀναστεναγμοὺς καὶ θλίψεις τὴν ψυχήν του καταβασανίζων, ἔβλεπε πρὸς τὴν ἀκαταπόνητον θάλασσαν χύνων δάκρυα. Πλησίον δ' αὐτοῦ ἱσταμένη ὡμίλει πρὸς αὐτὸν ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν· «Κακόμοιρε, μὴ πλέον πρὸς λύπην μου κλαῖε ἐδῶ καὶ ἄς μὴ λειώνῃ ἡ ζωή σου· διότι ἐγὼ πλέον πολὺ προθύμως θὰ σὲ ἐξαποστείλω (εἰς τὸν τόπον σου). Ἀλλ' ἔλα, ἀφοῦ κόψῃς μακρὰ ξύλα, προσάρμοζε διὰ χαλκίνων ἐργαλείων πλατὺ πλοιάριον· ἔμπηξον δ' ὑψηλὰ ἐπάνω εἰς αὐτὸ σανιδώματα, διὰ νὰ σὲ φέρῃ εἰς τὴν σκοτεινόχρουν θάλασσαν. Ἐγὼ δὲ θὰ θέσω μέσα τροφὴν καὶ ὕδωρ καὶ οἶνον ἐρυθρὸν εὐχάριστον εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σου, τὰ ὁποῖα δύνανται ν' ἀπομακρύνωσιν ἀπὸ σὲ τὴν πεῖναν, καὶ θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ ἐνδύματα· θὰ στείλω δὲ ὄπισθέν σου οὖριον ἄνεμον, ἵνα δυνηθῇς πολὺ σῶος νὰ φθάσῃς εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν, ἐὰν βεβαίως θέλωσιν οἱ θεοί, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνώτεροί μου καὶ εἰς τὸ νὰ ἐπινοήσωσι καὶ εἰς τὸ νὰ ἐκτελέσωσι.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀνετρίχιασε δ' ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «Κάτι ἄλλο βεβαίως σύ, θεά, μὲ τοῦτο σκέπτεσαι καὶ οὐχὶ ἀποστολήν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τὴν πατρίδα, ἡ ὁποία μὲ προτρέπεις μὲ πλοιάριον νὰ διαπερῶ μέγα βάραθρον τῆς θαλάσσης. τὸ φοβερὸν καὶ τὸ πλῆθος ἐδυνᾶν· τοῦτο ὅμως οὐδὲ ταχυπόρα καὶ ἰσορροπημένα πλοῖα διαπερῶσιν εὐφραινόμενα ἀπὸ οὖριον ἄκεμον τοῦ Διός. Οὐδ' ἐγὼ δύναμαι νὰ ἐπιβιβασθῶ εἰς πλοιάριον ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου, ἐὰν δὲν θελήσῃς (ὑπομείνῃς) βεβαίως νὰ ὁρκισθῇς εἰς ἐμὲ μέγαν ὅρκον ὅτι δὲν θὰ σκεφθῇς ἐναντίον ἐμοῦ τοῦ ἰδίου ἄλλο κανὲν κακόν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν. ἐμειδίασε δ' ἡ Καλυψὼ ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν καὶ ἐχάϊδευσεν αὐτὸν διὰ τῆς χειρός της καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλησε πρὸς αὐτόν· «Ἀληθῶς βεβαίως εἶσαι πανοῦργος καὶ ἄνθρωπος γνωρίζων οὐχὶ μηδαμινὰ (ἄνευ ἀξίας) πράγματα· τοιοῦτον δὲ καὶ τὸν λόγον τοῦτον ἐσκέφθης νὰ εἴπῃς. Ἂς γνωρίζῃ τόρα τοῦτο ἐδῶ ἡ Γῆ καὶ ὁ πλατὺς Οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ τὸ κατασταλάζον ὕδωρ τῆς Στυγὸς (πηγῆς ἐν τῇ κορυφῇ τῶν Ἀροανίων ὀρέων τῶν Καλαβρύτων, εἰς τὴν ὁποίαν ὡρκίζοντο ἀπαραβάτως οἱ θεοί), ὁ ὁποῖος εἶναι μέγιστος καὶ φοβερώτατος ὅρκος διὰ τοὺς μακαρίους θεούς, ὅτι κανὲν ἄλλο κακὸν δὲν θὰ σκεφθῶ ἐναντίον σοῦ αὐτοῦ. Ἀλλὰ ταῦτα τοὐλάχιστον διανοοῦμαι καὶ σκέπτομαι, ὅσα βεβαίως θὰ ἐσκεπτόμην διὰ τὸν ἑαυτόν μου, ὁσάκις ἤθελε φθάσει εἰς ἐμὲ τόση ἀνάγκη· διότι καὶ εἰς ἐμὲ ὑπάρχει νοῦς δίκαιος καὶ δὲν ἐνυπάρχει εἰς τὰ στήθη ἐμοῦ αὐτῆς ψυχὴ σκληρὰ (σιδηρᾶ)· ἀλλὰ ψυχὴ εὔσπλαγχνος.»

Τοιουτοτρόπως ὁμιλήσασα εὐθὺς προηγήθη ἡ θεία ἐκ τῶν θεῶν ταχέως· ὁ δ' Ὀδυσσεὺς κατόπιν ἐβάδιζε πρὸς τὰ ἴχνη τῆς θεᾶς· ἔφθασαν δ' εἰς τὸ γλαφυρὸν σπήλαιον θεὰ καὶ προσέτι καὶ ἀνήρ· καὶ λοιπὸν ἐκεῖνος μὲν ἐκάθησεν ἐπὶ θρόνου ἐκεῖ, ὁπόθεν ἐσηκώθη ὁ Ἑρμῆς, ἡ δὲ νύμφη παρέθετε παντὸς εἴδους τροφὴν νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ, ὁποῖα τρώγουσι θνητοὶ ἄνδρες· αὐτὴ δ' ἐκάθητο ἀπέναντι τοῦ θείου Ὀδυσσέως, παρέθηκαν δὲ πλησίον αὐτῆς αἱ ὑπηρέτριαι ἀμβροσίαν (θεϊκὴν τροφὴν) καὶ νέκταρ. Αὐτοὶ δ' ἤπλωνον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἔμπροσθεν αὐτῶν κείμενα ἕτοιμα φαγητά. Ἀφοῦ δ' εὐφράνθησαν ἐκ τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εὐθὺς μεταξὺ αὐτῶν ξεκαμνεν ἀρχὴν λόγων ἡ Καλυψὼ ἡ θεία ἐκ
τῶν θεαινῶν. «Υἱὲ τοῦ Λαέρτου ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε, πολυμή-
χανε Ὀδυσσεῦ, ἔτσι λοιπὸν ἀμέσως τόρα θέλεις νὰ μεταβαίνῃς 205
εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικήν σου γῆν ; πρᾶττε τοῦτο μετὰ χαρᾶς
καὶ ἐξ ὁλοκλήρου. Ἐὰν ὅμως ἤθελες γνωρίζει εἰς τὰς φρένας σου
πόσας θλίψεις εἶναι ἡ μοῖρά σου νὰ συμπληρώσῃς πρὶν νὰ φθά-
σῃς εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν, ἐδῶ πάλιν μέκων μαζί μου θὰ ἐφύ-
λαττες τοῦτο τὸ οἴκημα καὶ θὰ ἦσο ἀθάνατος, ἂν καὶ σφοδρῶς
ἐπιθυμεῖς νὰ ἴδῃς τὴν ἰδικήν σου σύζυγον, τὴν ὁποίαν πάντοτε 210
ποθεῖς καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας. Ἀναμφιβολώτατα καυχῶμαι ὅτι σὺ-
δόλως εἶμαι κατωτέρα ἐκείνης οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὴν
φυσικὴν κατασκευήν, διότι οὐδαμῶς βεβαίως ἁρμόζει ν' ἀντιπαρα-
βάλλωνται αἱ θνηταὶ μὲ τὰς ἀθανάτους κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν
ὡραιότητα.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·
«Σεβαστὴ θεά, μὴ ὀργίζου βεβαίως διὰ τοῦτο· γνωρίζω καὶ ἐγὼ 215
ὁ ἴδιος ἐντελῶς καθ' ὅλα, ὅτι ἡ συνετὴ Πηνελόπη εἶναι εὐτελε-
στέρα σοῦ καὶ κατὰ τὴν ὡραιότητα καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα ὥστε
ν' ἀντιβλέψῃ πρὸς σέ· διότι ἐκείνη μὲν εἶναι θνητή, σὺ δὲ εἶσαι
ἀθάνατος καὶ ἀγήρατος· ἀλλὰ καὶ τοιουτοτρόπως (ἂν καὶ τὸ πρᾶγ-
μα ἔχει οὕτως) θέλω καὶ σφοδρῶς ἐπιθυμῶ καθ' ὅλας τὰς ἡμέ-
ρας καὶ νὰ μεταβῶ εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς 220
ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα. Ἐὰν δὲ πάλιν θεός τις μὲ καραβοτσα-
κίζῃ ἐντὸς τῆς σκοτεινόχρου θαλάσσης, θὰ ὑπομείνω, διότι ἔχω
εἰς τὰ στήθη μου ψυχὴν ὑπομένουσαν τὰς λύπας· διότι παραπολλὰ
πλέον ἔπαθον καὶ πολλὰ ἐμόχθησα εἰς κύματα καὶ εἰς πόλεμον·
καὶ τοῦτο ἂς γίνῃ κατόπιν εἰς αὐτά.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ ἥλιος δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔδυσε 522
καὶ ἐπῆλθε σκότος· μεταβάντες δ' εὐθὺς αὐτοὶ οἱ δύο εἰς τὸ βά-
θος τοῦ γλαφυροῦ σπηλαίου διεσκέδαζον μὲ ἐρωτικὴν ἀγάπην μέ-
νοντες ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου.

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή,
εὐθὺς ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐφόρει καὶ τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνά

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

του (ὑποκάμισον), αὐτὴ δ' ἡ νύμφη ἐνεδύετο φόρεμα στιλπνὸν μέγα, λεπτὸν καὶ χαριτωμένον, πέριξ δὲ τῆς μέσης της ἔβαλε ζώνην ὡραίαν χρυσῆν, ὑπεράνω δὲ τῆς κεφαλῆς καλύπτραν. Καὶ τότε ἐσκέπτετο φροντίδα πρὸς ἀναχώρησιν διὰ τὸν μεγαλόκαρδον Ὀδυσσέα· ἔδωκεν εἰς αὐτὸν μέγαν πέλεκυν, προσαρμοζόμενον εἰς τὰς παλάμας του, χαλκοῦν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη κοπτερόν· ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἦτο στειλιάρι ὡραῖον ἐξ ἐλαίας, καλῶς προσηρμοσμένον· τῷ ἔδωκε δὲ κατόπιν σκεπάρνιον καλῶς ἐξεσμένον· προεπορεύετο δ' εἰς τὸν δρόμον πρὸς τὸ ἔσχατον μέρος τῆς νήσου, ὅπου ὑψηλὰ δένδρα εἶχον ἀναπτυχθῆ, καὶ σκλήθρα (εἶδος βελανιδιᾶς) δηλ. καὶ ἀγρία λεύκη καὶ οὐρανομήκης ἐλάτη ἦτο, ξηρὰ ἀπὸ πολλοῦ, κατάξηρα, τὰ ὁποῖα νὰ πλέωσι δι' αὐτὸν ἐλαφρῶς. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔδειξεν ἐκεῖ, ὅπου τὰ ὑψηλὰ δένδρα εἶχον ἀναπτυχθῆ, ἡ μὲν θεία μεταξὺ τῶν θεκινῶν Καλυψὼ ἐπορεύθη πρὸς τὸ οἴκημά της, αὐτὸς δ' ἔκοπτε ξύλα καὶ ταχέως ὑπ' αὐτοῦ ἐξετελεῖτο τὸ ἔργον. Εἴκοσι δ' ἐν ὅλῳ ξύλα ἔκοψε καὶ εὐθὺς τὰ ἐπελέκησε διὰ τοῦ χαλκοῦ πελέκεως καὶ τὰ ἔξυσε μὲ τέχνην γνώσεως καὶ τὰ ἔκαμεν ἴσα διὰ τῆς στάθμης. Τότε δ' ἔφερεν εἰς αὐτὸν τρυπητήρια ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν Καλυψώ. Τὰ ἐτρύπησε λοιπὸν ὅλα καὶ τὰ προσήρμοσε μεταξύ των, μὲ καρφία δέ, ὅπως ἤρμοζε, καὶ μὲ ἁρμοὺς (ξύλα ἐγκάρσια) συνήρμοζεν αὐτὸ (τὸ πλοιάριον). Ὅσον ἔδαφος θὰ περιβάλῃ κυκλοτερῶς ἀνήρ τις, καλῶς γνωρίζων τὴν τεκτονικήν, διὰ πλοῖον πλατὺ φορτηγόν, τόσον πλατὺ πλοιάριον κατεσκεύασεν ὁ Ὀδυσσεύς. Στήσας δὲ τὰ ἄνω κάθετα ξύλα ὡς πλευρὰς τοῦ πλοίου καὶ προσαρμόσας αὐτὰ μὲ ἀλλεπαλλήλους (συχνὰς) πλαγίας σανίδας κατεσκεύαζεν αὐτό, τὸ ἀπετελείωνε δὲ μὲ μακρὰς δοκοὺς ἀποτελούσας τὰ ἄνω τοιχώματα τοῦ πλοίου. Ἐτοποθέτει δ' ἐντὸς καὶ κατάρτι καὶ περαίαν (ἀντένναν) προσηρμοσμένην εἰς αὐτὸ καὶ κάρτι καὶ κεραίαν (ἀντένναν) προσηρμοσμένην εἰς αὐτό· προσέτι δέ, ὡς ἤρμοζε, κατεσκεύασε πηδάλιον (τιμόνι), διὰ νὰ τὸ διευθύνῃ. Τὸ ἔφραξε δὲ μὲ βέργας ἀπὸ ἰτέαν πέρα πέρα, διὰ νὰ εἶναι προφύλαγμα ἀπὸ τοῦ κύματος· ἔχυσε δ' ἐπάνω πολλὰ κλαριά. Κατὰ τὸν χρόνον δ' αὐτὸν πανία ἔφερεν ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν Καλυψώ, διὰ νὰ κάμῃ ἱστία, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐντέχνως κατε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκεύασε καὶ αὐτά. Ἔδεσε δ' ἐντὸς αὐτῆς καὶ ὑπέρας (δύο σχοινία προσδεδεμένα εἰς ἑκάτερον ἄκρον τῆς κεραίας) καὶ καραβόσχοινα καὶ πόδας (σκότας, δηλ. σχοινία εἰς τὰ δύο κάτω ἄκρα τοῦ ἱστίου, μὲ τὰ ὁποῖα τεντώνει ἢ χαλαρώνει τὸ ἱστίον ὁ πηδαλιοῦχος), διὰ μοχλῶν δ' εὐθὺς κατεβίβασε βεβαίως αὐτὴν εἰς τὴν θείαν θάλασσαν.

Τετάρτη ἡμέρα ἦτο καὶ κατ' αὐτὴν τὰ πάντα εἶχον ἐκτελεσθῆ· τὴν πέμπτην δ' ἡμέραν, ὡς ἦτο ἑπόμενον, τὸν προέπεμπεν ἀπὸ τῆς νήσου ἡ θεία Καλυψώ, ἀφοῦ καὶ μὲ εὐώδη φορέματα τὸν ἐνέδυσε καὶ τὸν ἔλουσεν. Ἐντὸς δὲ τοῦ πλοιαρίου ἔβαλε δι' αὐτὸν ἡ θεὰ τὸν ἕνα ἀσκὸν μὲ μαῦρον οἶνον, τὸν δ' ἄλλον μέγαν μὲ ὕδωρ, ἐντὸς δ' αὐτοῦ καὶ τρόφιμα εἰς δερμάτινον σάκκον· ἐντὸς δὲ δι' αὐτὸν ἔθετε προσφάγια πολλὰ εὐχαριστοῦντα τὴν ψυχήν. Ἔστειλε δὲ καὶ οὖριον ἄνεμον εὐνοϊκὸν (μὴ προξενοῦντα βλάβην) καὶ γλυκύν. Χαίρων δ' ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἀνεπέτασε τὰ ἱστία· αὐτὸς δὲ καθήμενος διεύθυνε μὲ τὸ πηδάλιον τεχνηέντως τὸ πλοιάριον καὶ δὲν ἔπιπτεν ὕπνος ἐπάνω εἰς τὰ βλέφαρά του, ὅτε ἔβλεπε καὶ τὰς Πλειάδας (τὴν Ποῦλιαν) καὶ τὸν ἀργὰ δύοντα Βοώτην (ἀστερισμὸν τοῦ Ἀρκτούρου) καὶ τὴν Ἄρκτον (τὴν μεγάλην), τὴν ὁποίαν καὶ Ἅμαξαν ἐπιπροσθέτως ὀνομάζουσι καὶ ἡ ὁποία στρέφεται περὶ τὸν ἑαυτόν της ἐκεῖ καὶ παρατηρεῖ (διὰ τῆς κεφαλῆς της) τὸν Ὠρίωνα, μόνη δ' εἶναι ἀμέτοχος τῶν λουτρῶν τοῦ Ὠκεανοῦ (δὲν λούεται εἰς τὸν Ὠκεανόν, δὲν δύει)· διότι ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν Καλυψὼ συνεβούλευσεν αὐτὸν βεβκίως νὰ θαλασσοπορῇ ἔχων αὐτὴν (τὴν Ἄρκτον) πρὸς τὴν ἀριστεράν του χεῖρα. Δεκαεπτὰ δ' ἡμέρας ἔπλεε διασχίζων τὴν θάλασσαν, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ὀγδόην ἐφάνησαν τὰ κατάσκια ὄρη τῆς γῆς τῶν Φαιάκων, ἐκεῖ ὅπου δι' αὐτὸν ἦτο πλησιέστατον· τῷ ἐφάνη δ' ὡς ἀσπὶς ἐντὸς τῆς ἀφροειδοῦς θαλάσσης.

Αὐτὸν ὅμως ἐπανερχόμενος ἐκ τῶν Αἰθιόπων ὁ ἰσχυρὸς σείων τὴν γῆν (Ποσειδῶν) εἶδε μακρόθεν ἐκ τῶν Σολύμων ὀρέων (τῆς Λυκίας)· διότι ἐφάνη εἰς αὐτὸν (ὁ Ὀδυσσεὺς) πλέων ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν. Αὐτὸς δ' ὠργίσθη περισσότερον εἰς τὴν καρδίαν

1935-36
Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

του καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν εἶπε πρὸς τὴν ψυχήν του (καθ' ἑαυτόν)· «Ὢ ἀλλοίμονον, βεβαιότατα οἱ θεοὶ ἄλλως ἐσκέφθησαν διὰ τὸν Ὀδυσσέα, ὅτε ἐγὼ ἤμην μεταξὺ τῶν Αἰθιόπων· καὶ λοιπὸν εἶναι πλησίον τῆς γῆς τῶν Φαιάκων, ὅπου ἡ μοῖρα δι' αὐτὸν εἶναι νὰ ἐκφύγῃ τὸ μέγα τέρμα τῆς δυστυχίας, ἡ ὁποία τὸν καταλαμβάνει. Ἀλλὰ βεβαίως διϊσχυρίζομαι ὅτι ἀκόμη θὰ φέρω αὐτὸν εἰς κόρον ταλαιπωρίας (θὰ τὸν κάμω νὰ χορτάσῃ ταλαιπωρίας).»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν συνήθροιζε τὰς νεφέλας καὶ συνετάραξε τὴν θάλασσαν λαβὼν διὰ τῶν χειρῶν του τὴν τρίαιναν· διήγειρε δ' ὅλας τὰς πνοὰς τῶν παντὸς εἴδους ἀνέμων, συγχρόνως δ' ἐσκέπαζε μὲ νέφη τὴν γῆν ὁμοῦ καὶ τὴν θάλασσαν, ἐκ δὲ τοῦ οὐρανοῦ εἶχεν ὑψωθῇ νύξ. Μαζὶ δ' ἐπέπεσον καὶ ὁ Εὖρος (ὁ ΝΑ. ἄνεμος) καὶ ὁ Νότος καὶ ὁ καταστρεπτικῶς πνέων Ζέφυρος (ὁ ἀπὸ Δ. ἄνεμος) καὶ ὁ ἐν τῷ αἰθέρι γεννηθεὶς Βορρᾶς μέγα κῦμα κυλίων. Καὶ τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία τοῦ Ὀδυσσέως, ἀγανακτήσας δ', ὡς ἦτο ἑπόμενον, εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν του· «Ἀλλοίμονον ἐγὼ ὁ δυστυχής· τί λοιπὸν δύναται νὰ συμβῇ εἰς ἐμὲ ἐπὶ τέλους ; φοβοῦμαι, μήπως δὰ ἡ θεὰ (Καλυψὼ) εἶπεν ἀληθῆ πάντα, ἡ ὁποία εἶπεν ὅτι ἐγὼ ἐν τῇ θαλάσσῃ πολλὰς θλίψεις θὰ δοκιμάσω, πρὸ τοῦ νὰ φθάσω εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· ὅλα δ' αὐτὰ τόρα πλέον ἐκτελοῦνται· διότι μὲ τοιαῦτα νέφη περιστεφανώνει τὸν ἐκτεταμένον οὐρανὸν ὁ Ζεύς, συνετάραξε δὲ τὴν θάλασσαν, ἐφορμῶσι δὲ πνοαὶ παντὸς εἴδους ἀνέμων. Τόρα εἰς ἐμὲ ἐπίκειται ὁλόκληρος φοβερὸς ὄλεθρος. Τρὶς καὶ τετράκις εὐτυχεῖς οἱ Ἕλληνες, οἱ ὁποῖοι τότε ἐχάθησαν ἐντὸς τῆς ἐκτεταμένης Τροίας προσφέροντες χάριν εἰς τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀτρέως (πολεμοῦντες) χάριν τῆς Ἑλένης. Καὶ λοιπὸν εἴθε ἐγὼ βεβαίως ν' ἀπέθνησκον καὶ νὰ ἠκολούθουν τὴν μοῖράν μου κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅτε ἐναντίον μου πλεῖστοι Τρῶες ἔρριψαν χάλκινα δόρατα πέριξ τοῦ φονευθέντος υἱοῦ τοῦ Πηλέως (Ἀχιλλέως)· δι' αὐτὸ ἤθελον τύχει κηδείας καὶ θὰ ἐδόξαζαν ἐμὲ οἱ Ἕλληνες· τόρα ὅμως ἦτο εἰς ἐμὲ πεπρωμένον νὰ κυριευθῶ ὑπὸ θλιβεροῦ θανάτου.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὸν εὐθὺς τοιουτοτρόπως εἰπόντα ἐκτύπησε μέγα κῦμα ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω φοβερὸν ἐφορμῆσαν, ἔστρεψε δὲ κυκλοτερῶς τὸ πλοιάριον. Μακρὰν δ' ἀπὸ τοῦ πλοιαρίου ὁ ἴδιος ἔπεσε, τὸ δὲ πηδάλιον ἔρριψεν ἐκ τῶν χειρῶντου· εἰς τὸ μέσον δὲ συνέτριψε τὸ πηδάλιον αὐτοῦ ἡ φοβερῶς ἐπελθοῦσα θύελλα τῶν ἀναμιγνυομένων ἀνέμων, μακρὰν δ' εἰς τὴν θάλασσαν ἐνέπεσε τὸ πανίον καὶ ἡ κεφαία (ἀντέννα). Αὐτὸν δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὑποκάτω τοῦ ὕδατος ἔβαλεν ἐπὶ πολὺν χρόνον (ἡ θύελλα) καὶ δὲν ἠδυνήθη πολὺ ταχέως ν' ἀνακύψῃ ἕνεκα τῆς ὁρμῆς τοῦ μεγάλου κύματος· διότι τὸν ἐβάρυνον τὰ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἡ θεία Καλυψώ. Ἀργὰ ὅμως ἀνέκυψε τέλος πάντων καὶ ἔπτυσεν ἔξω τοῦ στόματος πικρὸν θαλάσσιον ὕδωρ, τὸ ὁποῖον πολὺ κατέρρεε μὲ κελαρυσμὸν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του. Ἀλλ' οὐδὲ τότε ἐλησμόνησε τὸ πλοιάριόν του, ἂν καὶ κατεβασανίζετο, ἀλλὰ μετατοπισθεὶς μὲ ὁρμὴν ἐντὸς τῶν κυμάτων τὸ ἔπιασε καὶ ἐκάθητο εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ ἀποφεύγων τὸ τέλος τοῦ θανάτου. Αὐτὸ ὅμως (τὸ πλοιάριον) τὸ ἔφερε τὸ μέγα κῦμα πρὸς τὸν ροῦν αὐτοῦ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ. Καθὼς δ' ὅτε ὁ φθινοπωρινὸς Βορρᾶς μεταφέρει ἀκάνθας ἀνὰ τὴν πεδιάδα καὶ αὗται πυκναὶ μεταξὺ των συσφίγγονται, τοιουτοτρόπως οἱ ἄνεμοι μετέφερον αὐτὸ ἀνὰ τὸ πέλαγος πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ· ἄλλοτε μὲν ὁ Νότος τὸ ἔρριπτεν εἰς τὸν Βορρᾶν διὰ νὰ φέρηται ὑπ' αὐτοῦ, ἄλλοτε δὲ πάλιν ὁ Εὖρος ὑπεχώρει εἰς τὸν Ζέφυρον, διὰ νὰ τὸ καταδιώκῃ.

Αὐτὸν ὅμως εἶδεν ἡ ὡραία σφυρὰ (ἀστραγάλους) ἔχουσα θυγάτηρ τοῦ Κάδμου Ἰνὼ Λευκοθέα, ἡ ὁποία πρότερον μὲν ἦτο θνητὴ ὁμιλοῦσα (ὡς θνητὴ ἐλέγετο, Ἰνώ, ὡς Νηρηΐς δ' ἐκαλεῖτο Λευκοθέα), τότε δ' εἰς τὰ πελάγη τῆς θαλάσσης ἐκ μέρους τῶν θεῶν ἐπέτυχε τιμὴν (ἔγινεν ἀθάνατος Νηρηΐς). Αὕτη λοιπὸν τὸν περιπλανώμενον Ὀδυσσέα εὐσπλαγχνίσθη ἔχοντα θλίψεις καὶ ὁμοιάζουσα μὲ πτερωτὴν ἀΐθυιαν (εἶδος γλάρου μὲ φαιόχρουν πτέρωμα) ἀνέδυσεν ἐκ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ πολὺ δεμένου πλοιαρίου καὶ εἶπε λόγον. «κακόμοιρε, διὰ τί ἆρά γε ἐναντίον σου τόσον ἐξαιρετικῶς ὠργίσθη ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, διὰ τὸ ὁποῖον πολλὰ κακὰ διὰ σὲ ἑτοιμάζει; δὲν θὰ σὲ καταστρέψῃ βεβαί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ως, ἂν καὶ πολὺ μαίνεται ἐναντίον σου· ἀλλ' ὡς ἐξῆς βεβαίως πρᾶξον, μοὶ φαίνεται δ' ὅτι δὲν εἶσαι ἀνόητος· ἀφοῦ ἐκδυθῇς αὐτὰ τὰ ἐνδύματα, τὸ μὲν πλοιάριον ἄφες νὰ φέρηται ὑπὸ τῶν ἀνέμων, μὲ τὰς χεῖράς σου δὲ κολυμβῶν ἐπιζήτει ἐπιστροφὴν εἰς τὴν γῆν τῶν Φαιάκων, ὅπου διὰ σὲ εἶναι εἱμαρμένον ν' ἀποφύγῃς τὸν ὄλεθρον. Ἰδοὺ δὲ τοῦτον ἐδῶ τὸν ἀθάνατον κεφαλόδεσμον ἅπλωσον ὑποκάτω τοῦ στήθους σου· οὐδ' ὑπάρχει εἰς σὲ φόβος νὰ πάθῃς τι οὐδὲ νὰ χαθῇς. Ὅταν δὲ μὲ τὰς χεῖράς σου πιάσῃς ξηράν, ἀπολύσας αὐτὸ ρίψον ὀπίσω εἰς τὴν σκοτεινόχρουν θάλασσαν πολὺ μακρὰν ἀπὸ τῆς ξηρᾶς, σὺ δὲ ὁ ἴδιος νὰ στραφῇς μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἡ θεὰ εὐθὺς ἔδωκε τὸν κεφαλόδεσμον, ἡ ἰδία δὲ πάλιν ἐβυθίσθη εἰς τὴν κυματίζουσαν θάλασσαν ὁμοιάζουσα μὲ ἴθυιαν· ἐσκέπασε δ' αὐτὴν τὸ μαῦρον κῦμα· ὁ δὲ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔπεσεν εἰς συλλογισμοὺς καὶ ἀναστενάξας, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν του. «Ἀλλοίμονον εἰς ἐμέ, (φοβοῦμαι) μήπως πάλιν κάποιος ἐκ τῶν ἀθανάτων πλέκει ἐναντίον μου δόλον, ἀφοῦ με προτρέπει ν' ἀποβιβασθῶ ἐκ τοῦ πλοιαρίου. Ἀλλὰ βεβαίως δὲν θὰ πεισθῶ νὰ τὸ πράξω ἀκόμη, ἀφοῦ ἐγὼ εἶδον μακρὰν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ξηράν, ὅπου εἶπεν εἰς ἐμὲ (ἡ Καλυψὼ) ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ καταφύγω. Ἀλλὰ βεβαίως ὡς ἐξῆς θὰ πράξω, μοὶ φαίνεται δ' ὅτι εἶναι αὐτὸ ἄριστον· ἐφ' ὅσον μὲν αἱ δοκοὶ τοῦ πλοιαρίου εἶναι προσηρμοσμέναι εἰς ἁρμοὺς τῶν σανίδων του, ἕως τότε ἐδῶ θὰ μένω καὶ θὰ ὑπομένω παθαίνων θλίψεις· ὅταν δὲ πλέον τὸ κῦμα διασχίσῃ τὸ πλοιάριόν μου, θὰ κολυμβῶ, ἐπειδὴ βεβαίως δὲν εἶναι εὔκολον νὰ προνοήσω κάτι καλλίτερον».

Καθ' ὃν χρόνον αὐτὸς ταῦτα ἐσκέπτετο εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του, ἐσήκωσε κατ' αὐτοῦ μέγα κῦμα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, καὶ φοβερὸν καὶ θλιβερόν, μὲ τὴν κορυφὴν του θολωτήν, ἐκτύπησε δὲ τὸν ἴδιον· καθὼς δὲ σφοδρῶς φυσῶν ἄνεμος ἤθελε τινάξει θεμωνιὰν ξηρῶν ἀχύρων καὶ ταῦτα, ὡς εἶναι φυσικόν, διασκορπίζει ἄλλα εἰς ἄλλο μέρος, τοιουτοτρόπως διεσκόρπισε (τὸ κῦμα) τὰς μακρὰς δοκοὺς τοῦ πλοιαρίου. Ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐπέβαινε πέριξ μιᾶς δοκοῦ ὡσὰν ὁδηγῶν ἅφιππος κέλητα ἵππον, ἐξεδύ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θη δὲ τὰ ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ἡ θεία Καλυψώ. Παρευθὺς δ' ἐξήπλωσε τὸν κεφαλόδεσμον (τῆς Λευκοθέας) ὑποκάτω τοῦ στήθους, ὁ ἴδιος δὲ πρηνὴς κατέπεσεν εἰς τὴν θάλασσαν ἁπλώσας τὰς χεῖρας ἐπιθυμῶν νὰ κολυμβᾷ. Εἶδεν ὅμως αὐτὰ ὁ ἰσχυρὸς σείων τὴν γῆν (Ποσειδῶν) καὶ κινήσας τὴν κεφαλὴν εἶπεν εἰς τὴν ψυχήν του (καθ' ἑαυτὸν)· «Οὕτω (εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν) πολλὰ κακὰ παθὼν νὰ περιπλανᾶσαι ἀνὰ τὴν θάλασσαν, ἕως ὅτου ἤθελες ἀναμιχθῇ μὲ ἀνθρώπους εὐγενοῦς καταγωγῆς. Ἀλλ' οὐδὲ τότε ἐλπίζω ὅτι θὰ περιφρονῇς τὰς ἐξ ἐμοῦ ταλαιπωρίας.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εὐθὺς ἐμάστιξε τοὺς καλλίτριχας ἵππους του καὶ ἔφθασεν εἰς Αἰγὰς (τῆς Ἀχαΐας), ὅπου ὑπάρχουσι δι' αὐτὸν ὀνομαστὰ ἀνάκτορα.

Ἡ Ἀθηνᾶ ὅμως ἡ κόρη τοῦ Διὸς ἄλλα ἐπενόησε. Πράγματι τῶν ἄλλων ἀνέμων ἔδεσε τοὺς δρόμους καὶ διέταξεν ὅλους νὰ παύσωσι καὶ νὰ κοιμηθῶσιν. Ἐσήκωσε δὲ σφοδρὸν Βορρᾶν καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ κατέπαυσε τὰ κύματα, ἕως ὅτου ὁ ἐξ εὐγενοῦς καταγωγῆς Ὀδυσσεὺς ἤθελεν ἀναμιχθῇ (ἤθελε φθάσει) μὲ τοὺς ἀγαπῶντας τὴν κωπηλασίαν Φοίνικας ἀποφυγὼν τὸν θάνατον καὶ τὰς κακὰς μοίρας.

Ἐκεῖ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας περιπλανᾶτο ἀνὰ τὸ πελώριον κῦμα, πολλάκις δ' ἡ καρδία του ἔβλεπεν ἐμπρὸς τὸν θάνατον. Ἀλλ' ὅτε πλέον τὴν τρίτην ἡμέραν ἔφερεν ἡ καλλιπλόκαμος Αὐγή, τότε κατόπιν καὶ ὁ ἄνεμος μὲν ἔπαυσεν, ἡ δὲ γαλήνη ἔγινεν ἄνευ ἀνέμου· ἐκεῖνος, δ' ὡς ἦτο φυσικόν, ἐκ τοῦ πλησίον εἶδε τὴν ξηρὰν πολὺ ὀξέα βλέμματα ρίψας πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀνυψωθεὶς ὑπὸ μεγάλου κύματος.

Καθὼς δ' ὅταν εἰς τέκνα φανῇ ἀγαπητὴ ἡ ζωὴ τοῦ πατρός των, ὁ ὁποῖος ἐπὶ πολὺν χρόνον κατάκειται φοβερὰς συμφορὰς παθαίνων ἀπὸ νόσον καὶ ἀπαίσιος κατ' αὐτοῦ θεὸς ἐνέσκηψε, πρὸς χαράν του δέ, ὡς εἶναι ἐπόμενον, λύουσιν αὐτὸν οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας, τοιουτοτρόπως εἰς τὸν Ὀδυσσέα ἐφάνη ἀγαπητὴ ἡ ξηρὰ καὶ τὰ δάση, ἐκολύμβα δὲ σπεύδων μὲ τοὺς πόδας του νὰ πατήσῃ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Ἀλλ' ὅτε τόσον ἀπεῖχε τῆς ξηρᾶς, ὅσον φω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νάξας τις ἀκούεται, καὶ τότε δὰ ἤκουσε κρότον τῆς θαλάσσης ἐπάνω εἰς τοὺς βράχους· μεγάλως δ' ἐβρόντα τὸ κῦμα ἐκβραζόμενον φρικτῶς εἰς τὴν ξέραν τῆς ξηρᾶς, ἐκάλυπτε δὲ τὰ πάντα ὁ ἀφρὸς τῆς θαλάσσης· διότι δὲν ἦσαν ἐκεῖ λιμένες προστατευτικοὶ (νὰ συγκρατῶσι) τῶν πλοίων οὐδ' ὁρμητήρια, ἀλλ' ἦσαν παραλίαι ἀπόκρημνοι καὶ σκόπελοι καὶ βράχοι· καὶ τότε ἐλύθησαν τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία, ἀγανακτήσας δ, ὡς ἦτο φυσικόν, εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν του (καθ' ἑαυτόν)· «Ἀλλοίμονον, ἀφοῦ πλέον ἀνελπίστως ἔδωκεν ὁ Ζεὺς νὰ ἴδω γῆν καὶ διαπεράσας ἐπεράτωσα τὸ βάραθρον τοῦτο τῆς θαλάσσης, οὐδαμοῦ φαίνεται διέξοδος πρὸς τὰ ἔξω ἐκ τῆς λευκοκφριζούσης θαλάσσης· διότι ἔξω μὲν (ἐπὶ τῆς ξηρᾶς) εἶναι ὀξεῖς βράχοι, πέριξ μου δέ τὸ κῦμα βρυχᾶται ὁρμητικόν, λεῖος δὲ βράχος ἔχει ἀναφανῇ, βαθεῖα δὲ καὶ πλησίον τῆς ἀκτῆς εἶναι ἡ θάλασσα καὶ οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ σταθῶ μὲ τοὺς πόδας καὶ νὰ ὑπεκφύγωτὴν ταλαιπωρίαν· φοβοῦμαι μήπως ἐκβαίνοντα ἁρπάσαν τὸ μέγα κῦμα μὲ ρίψει εἰς τὸν σουβλερὸν βράχον καὶ ἡ ὁρμή μου θὰ εἶναι ἀνωφελής. Ἐὰν δ' ἀκόμη πρὸς τὰ ἐμπρὸς κολυμβῶ πλησίον τῆς ξηρᾶς, ἐὰν κάπου εὕρω καὶ ἀκτὰς πλαγίως προσβαλλομένας ὑπὸ τῆς θαλάσσης καὶ λιμένας θαλάσσης, φοβοῦμαι, μήπως ἡ θύελλα ἀναρπάσασά με πάλιν μὲ φέρῃ εἰς τὴν ἰχθυοτρόφον θάλασσαν βαρέως ἀναστενάζοντα ἢ μήπως καὶ κῆτός τι μέγα ἐπικινήσῃ ἐναντίον μου ὁ θεὸς ἐκ τῆς θαλάσσης, ὁποῖα πολλὰ τρέφει ἡ ὀνομαστὴ Ἀμφιτρίτη· διότι γνωρίζω ὅτι ἔχει ἐξοργισθῇ ἐναντίον μου ὁ ἐξακουστὸς σείων τὴν γῆν θεός.»

Ἐφ' ὅσον αὐτὸς ταῦτα ἐσυλλογίζετο εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του, τότε μέγα κῦμα ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὴν τραχεῖαν ἀκτήν, ἐκεῖ θὰ ἐξεσχίζετο τὸ δέρμα του καὶ θὰ συνετρίβοντο καὶ τὰ ὀστᾶ του, ἐὰν δὲν ἤθελεν ἐμπνεύσει τὰς φρένας του ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας ἐπισπεύσας ἐπιάσθη ἀπὸ βράχον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐκρατεῖτο ἀναστενάζων, ἕως ὅτου τὸ μέγα κῦμα παρῆλθε. Καὶ τοῦτο μὲν τοιουτοτρόπως ἀτέφυγε, μετὰ θορύβου ὅμως πρὸς τὰ ὀπίσω πάλιν φερόμενον τὸν ἐκτύπησεν ἐφορ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μῆσαν καὶ ἔρριψεν αὐτὸν μακρὰν μέσα εἰς τὴν θάλασσαν. Καθὼς δ' ὅτε πολύποδος (ὀκταποδίου) συρομένου ἔξω τῆς φωλεᾶς του πυκνὰ χαλίκια κρατοῦνται ὑπὸ τῶν κοτυληδόνων του (τῶν θηλῶν τῶν πλοκάμων του), τοιουτοτρόπως αὐτοῦ (τοῦ Ὀδυσσέως) πλησίον τῶν βράχων ἐξεδάρθησαν τὰ δέρματα ἀπὸ τῶν τολμηρῶν χειρῶν του, αὐτὸν δ' ἐσκέπασε μέγα κῦμα. Τότε πλέον ὁ δυστυχὴς Ὀδυσσεὺς ἐναντίον τοὺς μοίρας του ἤθελε χαθῇ, ἐὰν μὴ ἤθελε δώσει εἰς αὐτὸν συνετὴν ἐπινόησιν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ. Ἀνακύψας ἐκ τοῦ κύματος ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἐκβράζονται εἰς τὴν ξηράν, ἐκολύμβα κοντὰ πρὸς τὰ ἔξω, βλέπων πρὸς τὴν ξηράν, ἐὰν κάπου ἤθελεν ἐφεύρει καὶ ἀκτὰς ὁμαλὰς (πλαγίως κτυπουμένας ὑπὸ τῶν κυμάτων) καὶ λιμένας θαλάσσης. Ἀλλ' ὅτε πλέον πλέων ἔφθασεν εἰς τὸ στόμιον (τὰς ἐκβολὰς) καλλιρρόου ποταμοῦ, ὅπου δὰ ἐφάνη εἰς αὐτὸν καταλληλότατος ὁ χῶρος, λεῖος ἀπὸ βράχους, καὶ ἐπὶ πλέον ἦτο προφύλαγμα ἀπὸ τοῦ ἀνέμου, ἐνόησεν αὐτὸν ῥέοντα ἔμπροσθέν του καὶ προσηυχήθη εἰς τὴν ψυχήν του· «Ἐπάκουσόν μου, θεέ (ποταμία θεότης), ὁστισδήποτε εἶσαι· φθάνω δ' εἰς σὲ μὲ πολλὰς παρακλήσεις ἐπιθυμητόν, φεύγων ἐκ τῆς θαλάσσης τὰς κακοποιήσεις τοῦ Ποσειδῶνος. Ἄξιος σεβασμῶν βεβαίως καὶ ἐκ μέρους τῶν ἀθανάτων θεῶν εἶναι ὅποιος ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἤθελε φθάσει περιπλανώμενος, καθὼς καὶ ἐγὼ τόρα φθάνω ἱκέτης εἰς τὸν ἰδικόν σου ροῦν καὶ εἰς τὰ ἰδικά σου γόνατα, ἀφοῦ πολὺ ἐταλαιωρήθην. Ἀλλ' εὐσπλαχνίζονμε, θεέ· βεβαιώνω δ' ὅτι εἶμαι ἱκέτης σου.

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνος δ' εὐθὺς ἐσταμάτησε τὸν ροῦν του, συνεκράτησε δὲ τὸ κῦμα καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔκαμε γαλήνην καὶ ἔσωσεν αὐτὸν εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ. Ὁ δ' Ὀδυσσεὺς εὐθὺς καὶ τὰ δύο γόνατα ἔκαμψε καὶ τὰς στιβαράς του χεῖρας· διότι ὑπὸ τῆς θαλάσσης εἶχε καταδαμασθῇ ἡ ἀγαπητή του καρδία. Ἦτο δὲ πρησμένος καθ' ὅλον τὸ σῶμα καὶ πολλὴ θάλασσα ἐξήρχετο ἀνὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ῥώθωνάς του· αὐτὸς δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, χωρὶς πνοὴν καὶ χωρὶς φωνὴν κατέκειτο ἀδύνατος, φοβερὰ δὲ κούρασις κατεῖχεν αὐτόν. Ἀλλ' ὅτε πλέον τέλος πάντων ἀνέπνευσε καὶ ἐσηκώθη ἡ ψυχὴ εἰς τὰς φρένας του (συνῆλθεν ἐκ τῆς λιποθυμίας), καὶ τότε πλέον τὸν κεφαλόδεσμον τῆς θεᾶς ἀπέλυσεν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ του. Καὶ αὐτὸν μὲν ἀπέλυσεν εἰς τὸν ὑπὸ τῆς θαλάσσης περιπαφλαζόμενον ποταμιόν, τὸ δὲ μέγα κῦμα τὸν ἔφερεν ὀπίσω εἰς τὸν ροῦν του, εὐθὺς δ' ἡ Ἰνὼ τὸ ἐδέχθη μὲ τὰς ἀγαπητάς της χεῖρας· αὐτὸς δ' ἔξω τοῦ ποταμιοῦ ἀπομακρυνθεὶς ἐπλάγιασεν ὑποκάτω σχοίνου (βούρλου) καὶ ἐφίλησε τὴν παράγουσαν γεννήματα γῆν. Ἀναστενάξας δ' εἶπε πρὸς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν
465 του. «Ἀλλοίμονον ἐγώ, τί ἔχω νὰ γίνω; Τί λοιπὸν ἔχει νὰ μοῦ συμβῇ ἐπὶ τέλους; Ἐὰν μὲν τὴν φρικτὴν (πλήρη κακῶν σκέψεων) νύκτα φυλάττω παρὰ τὸν ποταμόν, (φοβοῦμαι) μήπως συγχρόνως καὶ ἡ κακὴ πάχνη καὶ λεπτὴ δρόσος ἕνεκα τῆς ἀδυναμίας μὲ δαμάσῃ ἐκπνέοντα τὴν ψυχήν μου (ἀποθνήσκοντα)· ἡ αὔρα δὲ τοῦ
470 ποταμιοῦ πνέει ψυχρὰ πρὸ τῆς πρωΐας. Ἐὰν δὲ ἀναβὰς εἰς πλαγερὸν μέρος καὶ εἰς παχύσκιον δάσος κοιμηθῶ ἐντὸς πυκνῶν θάμνων, ἐὰν ἤθελέ με ἀφήσει τὸ ῥῖγος καὶ ἡ κούρασις καὶ ἤθελεν ἐπέλθει εἰς ἐμὲ γλυκὺς ὕπνος, φοβοῦμαι, μήπως γίνω σπάραγμα καὶ εὕρημα εἰς τὰ θηρία.»

Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τοιουτοτρόπως σκεπτόμενον ἐφάνη ὅτι εἶναι ὠ-
475 φελιμώτερον τὸ δεύτερον· ἐκίνησε λοιπὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς δάσος, εὗρε δ' αὐτὸ πλησίον τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ ἐντὸς χώρου πέριξ φαινομένου· ἐχώθη δ' εὐθὺς ὑποκάτω εἰς δύο θάμνους ἐκ τῆς αὐτῆς θέσεως ἀναβλαστήσαντας· ὁ μὲν εἷς ἦτο θάμνος ἀγριελαίας, ὁ δ' ἄλλος ἐλαίας. Αὐτοὺς μὲν λοιπὸν οὔτε ἡ ὑγρασία (ὑγρὰ δύναμις) τῶν πνεόντων ἀνέμων διεπέρα διὰ τοῦ φυσήματός της οὔτε ποτὲ ὁ λάμπων ἥλιος προσέβαλλε διὰ τῶν ἀκτίνων του οὔτε ἡ βροχὴ διεπέ
480 ρα πέρα πέρα· τόσον, ὡς φαίνεται, πυκνοὶ ἀνεπτύχθησαν ἐναλλὰξ μεταξύ των· ὑποκάτω αὐτῶν λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐχώθη· εὐθὺς δὲ μὲ τὰς ἀγαπητάς του χεῖρας ἐπεσώρευσε πλατὺ στρῶμα· διότι ἦτο παραπολλὴ χύσις φύλλων, ὥστε νὰ προφυλάττῃ ἢ δύο ἢ τρεῖς
485 ἄνδρας ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, καὶ ἐὰν πολὺ βεβαίως ἀγριεύῃ (ὁ χειμών, ἡ θύελλα).

Τοῦτο τὸ στρῶμα ἰδὼν ἐχάρη μὲν ἀφ' ἑνὸς ὁ παλυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, ἐξ ἄλλου δ' εὐθὺς εἰς τὸ μέσον αὐτοῦ ἐκοιμήθη καὶ ἔρριψεν ἐπάνω του σωρὸν φύλλων. Καθὼς δ' ὅτε κρύπτει τις ἐντὸς μαύρης στάκτης δαυλίον εἰς τὴν ἐσχάτην ἄκραν ἀγροῦ, πλη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σίον τοῦ ὁποίου δὲν εὑρίσκονται τυχὸν ἄλλοι γείτονες, φυλάττων σπέρμα πυρός, διὰ νὰ μὴ ἀνάπτῃ πῦρ ἐξ ἄλλου τινὸς μέρους, τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσκεπάσθη μὲ φύλλα. Εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς δ' αὐτοῦ εὐθὺς ἡ Ἀθηνᾶ ἐπέχυσεν ὕπνον, διὰ νὰ τὸν παύσῃ (ὁ ὕπνος) τάχιστα ἀπὸ τὴν πλήρη κακῶν κόπων κούρασιν περικαλύψας τὰ ἀγαπητά του βλέφαρα.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ζ.

Ὀδυσσέως ἄφιξις εἰς Φαίακας Συνάντησις καὶ συνεννόησις αὐτοῦ μὲ τὴν βασιλόπαιδος τῶν Φαιάκων Ναυσικᾶς.

(Περίληψις. Ἡ Ναυσικὰ κόρη τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων ὁδηγηθεῖσα καθ' ὕπνους ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῇ ἀδείᾳ τῶν γονέων της κατέβη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ μὲ τὰς θεραπαίνας αὐτῆς πρὸς πλύσιν, ἀλλ' ἐκεῖ συναντᾷ τὸν ἐξηντλημένον Ὀδυσσέα, τὸν εὐσπλαγχνίζεται καὶ τὸν ἐνδύει καὶ τὸν τρέφει, ἔπειτα δὲ τὸν ὁδηγεῖ πῶς νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων καὶ νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν εὐσπλαγχνίαν τῆς μητρός της).

Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐκεῖ ἐκοιμᾶτο καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου καὶ τῆς κουράσεως· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ μετέβη εἰς τὸν λαὸν καὶ τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι πρότερον μὲν κάποτε κατώκουν ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου Ὑπερείας, πλησίον τῶν Κυκλώπων, ἀνδρῶν ἀλαζονικῶν, οἱ ὁποῖοι ἔβλαπτον αὐτούς, διότι κατὰ τὴν δύναμιν ἦσαν ἰσχυρότεροι. Ἀπ' ἐκεῖ σηκώσας αὐτοὺς ὁ θεόμορφος Ναυσίθοος τοὺς μετεκίνει, τοὺς ἐτοποθέτησε δὲ πρὸς κατοικίαν εἰς τὴν Σχερίαν (πιθανῶς τὴν Κέρκυραν) μακρὰν τῶν ἀρτοφάγων ἀνδρῶν, πέριξ δὲ εἰς τὴν πόλιν κατεσκεύασε τεῖχος καὶ ἔκτισεν οἰκίας καὶ ναοὺς θεῶν κατεσκεύασε καὶ ἐμοίρασεν εἰς αὐτοὺς γαίας πρὸς καλλιέργειαν. Ἀλλ' αὐτὸς μὲν πλέον δαμασθεὶς ὑπὸ τοῦ πεπρωμένου εἶχε μεταβῇ εἰς τὸν Ἅδην, ὁ Ἀλκίνους δὲ τότε ἐβασίλευεν ἀπὸ τῶν θεῶν γνωρίζων σκέψεις (σώφρων). Εἰς τοῦτου μὲν τὸ ἀνάκτορον μετέβη ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ, σκεπτομένη τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον διὰ τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μεγαλόκαρδον Ὀδυσσέα. Ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς θάλαμον πολυποικίλως κατεσκευασμένον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κόρη ἐκοιμᾶτο ὁμοία μὲ τὰς ἀθανάτους θεὰς κατὰ τὴν φυσικὴν σωματικὴν διάπλασιν καὶ τὴν μορφήν, ἡ Ναυσικᾶ, θυγάτηρ τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀλκινόου, πλησίον δ' αὐτῆς (ἐκοιμῶντο) δύο θεράπαινίδες ἀπὸ τὰς χάριτας ἔχουσαι τὴν ὡραιότητα, ἑκατέρωθεν τῶν δύο παραστάδων τῆς θύρας. τὰ δὲ λαμπρὰ θυρόφυλλα ἦσαν κεκλεισμένα. Ἡ Ἀθηνᾶ ὅμως ὡς πνοὴ ἀνέμου εἰσώρμησεν εἰς τὴν κλίνην τῆς κόρης, ἐστάθη δ' εὐθὺς ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν λόγον, ὁμοιάζουσα μὲ τὴν κόρην τοῦ ἐνδόξου εἰς τὰ ναυτικὰ Δύμαντος, ἡ ὁποία ἦτο μὲν ὁμήλικος μὲ αὐτὴν (τὴν Ναυσικᾶν), ἀλλ' ἦτο καὶ ἀγαπητὴ εἰς τὴν ψυχήν της. Πρὸς αὐὴτν (τὴν κόρην τοῦ Δύμαντος) ὁμοιωθεῖσα ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ ἔλεγε πρὸς αὐτὴν (τὴν Ναυσικᾶν). «Ναυσικᾶ, διατὶ λοιπὸν τόσον ἀμελῆ σε ἐγέννησεν ἡ μήτηρ σου; Τὰ μὲν φορέματά σου τὰ λαμπρὰ κεῖνται παραμελημένα, εἰς σὲ ὅμως ὁ γάμος σου πλησιάζει, ὅτε πρέπει ὡραῖα μὲν φορέματα σὺ ἡ ἰδία νὰ φορῇς, τοιαῦτα δὲ νὰ δώσῃς εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἤθελόν σε ὁδηγεῖ εἰς τοῦ γαμβροῦ· διότι ἐκ τούτων ἀναβαίνει ὑψηλὰ διὰ τοὺς ἀνθρώπους ἡ καλὴ φήμη καὶ χαίρουσιν ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ. Ἀλλ' ἂς ὑπάγωμεν διὰ νὰ πλύνωμεν συγχρόνως μὲ τὴν ἐμφανιζομένην αὐγήν. Καὶ ἐγὼ συγχρόνως ὡς συνεργάτις σου θὰ ἀκολουθήσω, διὰ νὰ ἑτοιμάζεσαι τάχιστα, διότι βεβαίως οὐχὶ πολὺν πλέον χρόνον θὰ εἶσαι παρθένος· διότι σε ζητοῦσι πλέον εἰς γάμον οἱ ἀριστεῖς ἀνὰ τὸν λαὸν ἐξ ὅλων τῶν Φαιάκων, ὅπου καὶ σοῦ τῆς ἰδίας εἶναι ἡ γενεὰ εὐγενής. Ἀλλ' ἐμπρὸς παρακίνησον τὸν ἐξακουστὸν πατέρα σου πρὸ τῆς αὐγῆς νὰ ἑτοιμάσῃ ἡμιόνους καὶ ἅμαξαν, ἡ ὁποία ἤθελε μεταφέρει καὶ τὰς ζώνας καὶ τοὺς πέπλους καὶ τὰ λαμπρὰ κλινοσκεπάσματα. Ἀλλὰ καὶ εἰς σὲ τὴν ἰδίαν πολὺ καλλίτερον εἶναι νὰ πηγαίνῃς τοιουτοτρόπως (μὲ ἅμαξαν) παρὰ μὲ τοὺς πόδας σου· διότι πολὺ μακρὰν τῆς πόλεως εἶναι τὰ πλυντήρια.»

Ἡ μὲν λοιπὸν λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὄλυμπον, ὅπου λέγουσιν ὅτι εἶναι ἡ ἕδρα τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θεῶν ἀκλόνητος πάντοτε· οὔτε ὑπὸ ἀνέμων ταράσσεται οὔτε ποτὲ ὑπὸ βροχῆς βρέχεται οὔτε χιὼν ἐπιπίπτει, ἀλλὰ πολλὴ αἰθρία χωρὶς νεφέλας ἐξαπλοῦται καὶ λευκὴ λάμψις ἐπάνω ἔχει ἐξαπλωθῆ. Ἐντὸς αὐτοῦ εὐφραίνονται οἱ μακάριοι θεοὶ ὅλας τὰς ἡμέρας. Ἐκεῖ λοιπὸν ἀπῆλθεν ἡ λαμπρόφθαλμος, ἀφοῦ ὡμίλησεν εἰς τὴν κόρην (Ναυσικᾶν).

Παρευθὺς δ' ἔφθασεν ἡ καλλίθρονος Αὐγή, ἡ ὁποία ἐξύπνισεν αὐτήν, τὴν καλλίπεπλον Ναυσικᾶν· εὐθὺς δ' ἐθαύμασε διὰ τὸ ὄνειρον καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ (τῶν γονέων) δωμάτια, διὰ νὰ τὸ ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς γονεῖς της, εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα· εὗρε δ' αὐτοὺς νὰ εἶναι ἐντὸς τῶν δωματίων· ἡ μὲν μήτηρ ἐκάθητο πλησίον τῆς ἑστίας (τῆς γωνίας τοῦ δωματίου, ὅπου ἦτο ἡ θέσις τῆς πυρᾶς) μαζί μὲ θεραπαινίδας γυναῖκας γνέθουσα μὲ ρόκαν νήματα βαμμένα μὲ θαλασσίαν πορφύραν (κατάκόκκινά)· τὸν δὲ πατέρα συνήντησεν ἐξερχόμενον ἐκ τῆς θύρας, ἵνα ὑπάγῃ εἰς τοὺς ἐνδόξους εὐπατρίδας εἰς συμβούλιον, ὅπου προσεκάλουν αὐτὸν οἱ εὐγενεῖς Φαίακες. Αὐτὴ δὲ (ἡ Ναυσικᾶ) πλησίον σταθεῖσα εἶπε πρὸς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα της. «Ἀγαπητὲ παππάκη, δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ ἑτοιμάσῃς δι' ἐμὲ ἅμαξαν ὑψηλὴν καλλίτροχον, διὰ νὰ μεταφέρω τὰ ἐξακουστά μου φορέματα εἰς τὸν ποταμὸν διὰ νὰ τὰ πλύνω, τὰ ὁποῖα πρὸς λύπην μου εἶναι λερωμένα; καὶ εἰς σὲ δὲ τὸν ἴδιον ἁρμόζει, ἀφοῦ εἶσαι μεταξὺ τῶν πρώτων, νὰ συνεδριάζῃς εἰς τὰ συμβούλια φορῶν καθαρὰ φορέματα εἰς τὸ σῶμά σου. Πέντε δὲ ἀγαπητοί σου υἱοὶ ἔχουσι γεννηθῆ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου, οἱ δύο ὑπανδρευμένοι καὶ οἱ τρεῖς θαλεροὶ ἄγαμοι νεανίαι· αὐτοὶ ὅμως θέλουσι νὰ μεταβαίνωσιν εἰς τὸν χορὸν φοροῦντες ἑκάστοτε νεόπλυτα φορέματα· ταῦτα ὅμως ὅλα εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τῆς ἰδικῆς μου σκέψεως.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε· διότι ἐντρέπετο νὰ ὀνομάσῃ τὸν (μέλλοντα) ἀνθηρὸν της γάμον εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα. Ἐκεῖνος ὅμως τὰ πάντα ἐνόει καὶ ἀπήντα διὰ λόγων. «Οὔτε ἡμιόνων σε στερῶ, τέκνον, οὔτε ἄλλο τίποτε. Πήγαινε, οἱ δὲ δοῦλοι θὰ ἑτοιμάσωσι διὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σὲ ἅμαξαν ὑψηλὴν καλλίτροχον, προσηρμοσμένην μὲ κασσόνι (πρὸς ἐναπόθεσιν φορτίου).»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἔδωκε διαταγὴν εἰς τοὺς ὑπηρέτας, ἐκεῖνοι δ' ὑπήκουσαν. Ἐκεῖνοι μὲν ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡτοίμαζον ἔξω τοῦ οἴκου ἅμαξαν καλλίτροχον συρομένην ὑπὸ ἡμιόνων καὶ τὰς ἡμιόνους ἔφερον καὶ ἔζευξαν ὑποκάτω τῆς ἁμάξης· ἡ δὲ κόρη ἔφερεν ἐκ τοῦ θαλάμου τὰ λαμπρὰ φορέματα, καὶ αὐτὰ μὲν ἐτοποθέτησεν ἐπὶ τῆς καλῶς τεχνουργημένης (στιλπνῆς) ἁμάξης, ἡ δὲ μήτηρ της ἐντὸς κιβωτίου ἔθετε τροφὴν παντὸς εἴδους εὐχαριστοῦσαν τὴν διάθεσιν, ἐντὸς δ' ἔθετε μαγειρευμένα προσφάγια, ἐντὸς δὲ ἀσκοῦ ἐκ δέρματος αἰγὸς ἔχυσεν οἶνον· ἡ δὲ κόρη ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἁμάξης· ἔδωκε δ' εἰς αὐτὴν (ἡ μήτηρ) ἐντὸς χρυσῆς ληκύνθου (πολυτελοῦς φιάλης) ρευστὸν ἔλαιον, διὰ νὰ ἀλειφθῇ (μετὰ τὸ λούσιμον) μετὰ τῶν θεραπαινίδων γυναικῶν, ἡ δὲ Ναυσικᾶ ἔλαβε τὴν μάστιγα καὶ τὰ λαμπρὰ ἡνία καὶ ἐμάστιξε (τὰς ἡμιόνους) νὰ τρέχωσιν· ἐγίνετο δὲ κρότος τῶν (τρεχουσῶν) ἡμιόνων· αὗται δὲ ἀκουράστως ἐτεντώνοντο (τρέχουσαι) καὶ μετέφεραν τὰ φορέματα καὶ αὐτὴν (τὴν Ναυσικᾶν) οὐχὶ μόνην, ἀλλὰ συγχρόνως μὲ αὐτὴν καὶ ἄλλαι θεραπαινίδες ἐπορεύοντο.

Αὗται δ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὸν περικαλλῆ ροῦν τοῦ ποταμοῦ, ὅπου βεβαίως ἦσαν πλυντήρια διαρκῆ (δι' ὅλου τοῦ ἔτους ὑπάρχοντα), πολὺ δὲ διαυγὲς ὕδωρ ἔρρεεν ἔξω ἐκ τῶν κάτω, ὥστε καὶ τὰ πολὺ ρυπαρὰ νὰ καθαρισθῇ, ἐκεῖ δὰ αὐταὶ τὰς μὲν ἡμιόνους ἔλυσαν ἐκ τῶν κάτω τῆς ἁμάξης πρὸς τὰ ἔξω. Καὶ αὐτὰς μὲν διεύθυναν πρὸς τὸν πολυστρόβιλον ποταμόν, διὰ νὰ τρώγωσιν ἀγριάδαν γλυκεῖαν ὡς τὸ μέλι· αὐταὶ δὲ ἀπὸ τῆς ἁμάξης ἔλαβον μὲ τὰς χεῖράς των τὰ φορέματα καὶ ἔχυνον εἰς αὐτὰ ἄφθονον ὕδωρ, τὰ ἔστειβον δὲ ἐντὸς βόθρων ταχέως φιλοτιμούμεναι μεταξύ των (ἀμιλλώμεναι). Ἀφοῦ δὲ τὰ ἔπλυναν καὶ ἐκαθάρισαν ὅλας τὰς ἀκα-

[ΣΗΜ. Ἐν τοῖς ἀμέσως προηγουμένοις ὁ Ὅμηρος διδάσκει· 1) ὅτι πρέπει τις νὰ ἐξυπνᾷ ἀπὸ πρωΐας καὶ ν' ἀρχίζῃ τὴν ἐργασίαν του, ὡς ὁ Ἀλκίνοος, ἡ Ναυσικᾶ καὶ ἡ μήτηρ της, 2) ὅτι καὶ βασιλεῖς κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους εἰργάζοντο, 3) ὅτι αἱ νεάνιδες τότε λόγῳ σεμνότητος δὲν ὡμίλουν εἰς τοὺς γονεῖς των περὶ γάμου, 4) ὅτι καὶ αἱ βασιλόπαιδες καὶ αἱ βασίλισσαι εἰργάζοντο αὐτοπροσώπως τὰς οἰκιακάς των ἐργασίας μὴ ἀλαζονευόμεναι].

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θαρσίας, κατὰ σειρὰν τὰ ἐξήπλωσαν πλησίον τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς
τῆς θαλάσσης, ὅπου πρὸ πάντων πλησίον τῆς ξηρᾶς ἀπέπλυνε τοὺς 95
χάλικας ἡ θάλασσα. Αὐτὰ δ' ἀφοῦ ἐλούσθησαν καὶ ἠλείφθησαν ἀ-
φθόνως μὲ ἔλαιον, ἔφαγον ἔπειτα τὸ γεῦμά των παρὰ τὰς ὄχθας
τοῦ ποταμιοῦ, τὰ δὲ φορέματα ἔμενον νὰ στεγνώσωσι μὲ τὴν θερμό-
τητα τοῦ ἡλίου. Ἀφοῦ δ' ἐχόρτασαν φαγητὸν καὶ αἱ θεραπαινίδες
καὶ αὐτή, μὲ σφαῖραν (τὸ τόπι) πλέον αὐταί ἔπαιζον, ἀφοῦ ἔρρι-
ψαν μακρὰν τοὺς κεφαλοδέσμους των· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἡ λευκοβρα- 100
χίων Ναυσικᾶ ἔκαμνεν ἀρχὴν τοῦ μετ' ἄσματος παιγνιδίου. Ὁ-
ποία δὲ βαδίζει ἀνὰ τὰ ὄρη ἢ τὰ βέλη ἐκχύνουσα (ἡ τοξότις) Ἄρ-
τεμις, ἢ ἀνὰ τὸν ἐπιμήκη Ταΰγετον ἢ ἀνὰ τὸν Ἐρύμανθον, τερπο-
μένη μὲ τὸ κυνήγιον τῶν ἀγριοχοίρων καὶ τῶν ταχειῶν ἐλάφων·
συγχρόνως δὲ μὲ αὐτὴν ἀγροτικαὶ Νύμφαι, θυγατέρες τοῦ κρα- 105
τοῦντος τὴν αἰγίδα Διός, παίζουσι, χαίρει δὲ εἰς τὴν ψυχήν της
ἡ Λητὼ (μήτηρ τῆς Ἀρτέμιδος) καμαρώνουσα τὴν κόρην της)·
ὑπεράνω ὅμως ὅλων βεβαίως αὐτὴ (ἡ Ἄρτεμις ἔχει τὴν κεφα-
λὴν καὶ τὰ μέτωπά της καὶ εὐκόλως εἶναι καλοδιάκριτος, ὡραῖαι
ὅμως εἶναι ὅλαι· τοιουτοτρόπως δὰ μεταξὺ τῶν θεραπαινίδων διέ-
πρεπεν ἡ ἄγαμος (ἀδάμαστος ὑπ' ἀνδρὸς) παρθένος.

Ἀλλ' ὅτε πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔμελλε πάλιν νὰ ἐπιστρέ- 110
φῃ εἰς τὸν οἶκον ζεύξασα πὰς ἡμιόνους καὶ διπλώσασα τὰ ὡραῖα
φορέματα, τότε πάλιν ἄλλα ἐσκέφθη ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀ-
θηνᾶ, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ νὰ ἴδῃ τὴν ὡραίαν
κόρην, ἡ ὁποία νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὴν πόλιν τῶν Φαιάκων ἀν-
δρῶν. Ἔρριψε δηλ. κατόπιν ἡ βασιλόπαις σφαῖραν εἰς μίαν θερα- 115
παινίδα· δὲν ἐπέτυχε μὲν τὴν θεραπαινίδα, ἀλλὰ τὴν ἔρριψεν εἰς
τὸν βαθὺν στρόβιλον τοῦ ποταμιοῦ· αὐταὶ δὲ μὲ μεγάλην φωνὴν
ἐκραύγασαν (διὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς σφαίρας)· ἐξύπνησε δ' (ἐκ
τῶν κραυγῶν) ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, καθήσας δ' ἐσκέπτετο εἰς τὸν
νοῦν καὶ τὴν ψυχήν του. «Ἀλλοίμονον ἐγώ, εἰς τίνων πάλιν ἀν-
θρώπων τὴν γῆν φθάνω ; ἆρά γε οὗτοι εἶναι βεβαίως ὑπερήφανοι
καὶ ἄγριοι καὶ ἄδικοι ἢ εἶναι φιλόξενοι καὶ ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς 120
νοῦς θεοφοβούμενος ; ἦλθε πρὸς ἐμὲ ὡσὰν θηλυκὴ φωνὴ νεανί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δων (Νυμφῶν, αἱ ὁποῖαι κατοικοῦσι τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῶν
125 ὀρέων καὶ τὰς πηγὰς τῶν ποταμῶν καὶ τὰ χλοερὰ λιβάδια). Ἴ-
σως δὰ εἶμαι πλησίον ὁμιλούντων ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἐμπρὸς ἐγὼ
μόνος ἂς δοκιμάσω καὶ ἂς ἴδω.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐξῆλθεν ἐκ τῶν θάμνων ὁ θεῖος Ὀ-
δυσσεύς, ἐκ δὲ τοῦ πυκνοῦ δάσους ἔκοψε διὰ τῆς παχείας χειρός
του κλάδον φύλλων, διὰ νὰ σκεπάσῃ περὶ τὸ σῶμά του τὰ αἰδοῖα
130 τοῦ ἀνδρός. Ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ ὡσὰν λέων ζῶν εἰς τὰ ὄρη ἔχων
πεποίθησιν εἰς τὴν δύναμίν του, ὁ ὁποῖος βαδίζει βρεχέμενος
καὶ φυσώμενος καὶ ἐντός του οἱ ὀφθαλμοί του σπινθηροβολοῦσιν·
αὐτὸς δὲ ἐπέρχεται κατὰ βοῶν ἢ προβάτων ἢ ἐναντίον ἀγροτικῶν
ἐλάφων· τὸν παρορμᾷ δὲ ἡ κοιλία του (ἡ πεῖνα) καὶ εἰς πυκνὴν
κατοικίαν ἀνθρώπου νὰ μεταβῇ, διὰ νὰ δοκιμάσῃ ν' ἁρπάσῃ πρό-
135 βατα· τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπρόκειτο νὰ πλησιάσῃ τὰς καλ-
λιπλοκάμους νεάνιδας, ἂν καὶ ἦτο γυμνός· διότι ἡ ἀνάγκη τὸν
κατελάμβανε. Τρομακτικὸς δ' ὅμως ἐφάνη εἰς αὐτὰς καταλασπω-
μένος ὑπὸ τῆς θαλασσίας ἁλμύρας, ἔτρεξαν δ' ἐκ φόβου ἄλλη εἰς
ἄλλο μέρος πρὸς τὰς ἐξεχούσας ἀκτὰς (εἰς ὑψώματα). Μόνη ὅμως
ἡ θυγάτηρ τοῦ Ἀλκινόου ἔμενε· διότι εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς ἐνέβαλε
140 θάρρος ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ἀφήρεσεν ἀπὸ τὰ μέλη της τὸν φόβον. Ἐ-
στάθη δ' ἀπέναντί του συγκρατηθεῖσα· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐσκέπτετο ἢ
νὰ παρακαλῇ τὴν ὡραίαν κόρην λαβὼν αὐτὴν ἀπὸ τῶν γονάτων
(σημ. συνήθης τρόπος ἱκεσίας τῶν ἡρωϊκῶν χρόνων) ἢ οὕτως (εἰς
ἣν κατάστασιν εὑρίσκετο) μὲ γλυκεῖς λόγους ἀπὸ μακρὰν νὰ τὴν
παρακαλῇ, ἐὰν τύχον ἤθελε τῷ δείξει τὴν πόλιν καὶ τῷ δώσει
145 φορέματα. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τοιουτοτρόπως σκεπτόμενον ἐφάνη ὅτι
εἶναι ὠφελιμώτερον νὰ τὴν παρακαλῇ μακρόθεν μὲ γλυκεῖς λόγους,
(φοβούμενος) μήπως ἤθελεν ὀργισθῇ εἰς τὴν ψυχήν της ἡ κόρη
ἐναντίον του, ἐὰν ἤθελε πιάσει τὰ γόνατά της. Παρευθὺς εἶπε
λόγον γλυκὺν καὶ πανοῦργον (σύμφωνον πρὸς τὸ συμφέρον του)
λόγον. «Γονυκλινῶς σὲ ἱκετεύω, βασίλισσα· θεὰ λοιπόν τις ἢ ἄν-
150 θρωπος εἶσαι; ἐὰν μὲν εἶσαι κάποιος θεὸς ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι
κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν, μὲ τὴν Ἄρτεμιν ἐγὼ τοὐλάχιστον,
τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός, ἀπαράλλακτα σὲ παρομοιάζω καὶ κατὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὴν φυσικὴν ἀνάπτυξιν· ἐὰν δ' εἶσαι κάποια ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσιν ἐπὶ τῆς γῆς, πανευτυχεῖς μὲν διὰ σὲ βεβαίως εἶναι ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ σου, πανευτυχεῖς δὲ οἱ ἀδελφοί σου· πολὺ ἴσως ἡ ψυχὴ των πάντοτε εὐχαριστεῖται μὲ εὐφροσύνας ἕνεκα σοῦ, ὅταν βλέπωσι τοιοῦτον βλαστάρι νὰ εἰσέρχησαι εἰς χορόν. Ἐκεῖνος δὲ πάλιν εἶναι εὐτυχέστατος μέσα εἰς τὴν καρδίαν του ἐξόχως ὑπὲρ τοὺς ἄλλους, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ σὲ γεμίσῃ μὲ δῶρα, ἤθελέ σε ὁδηγήσει εἰς τὸν οἶκόν του ὡς σύζυγον. Διότι δὲν εἶδον ἀκόμη ἕως τόρα τοιοῦτον ἄνθρωπον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του, οὔτε ἄνδρα οὔτε γυναῖκα· σέβας μὲ κατέχει, ὅταν σὲ βλέπω. Εἰς τὴν Δῆλον μόνον κάποτε πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος παρετήρησα τοιοῦτον (ὅπως σὺ) νέον βλαστὸν φοίνικος ἀναβλαστάνοντα· διότι μετέβην καὶ ἐκεῖ καὶ πολὺς λαὸς μὲ ἠκολούθησεν εἰς τὸ ταξείδιον, κατὰ τὸ ὁποῖον δὰ ἔμελλον νὰ συμβῶσιν εἰς ἐμὲ κακαὶ θλίψεις· κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐκεῖνο ἰδὼν εἶχον θαυμάσει εἰς τὴν ψυχήν μου ἐπὶ πολὺν χρόνον, διότι δὲν ἀνεβλάστησεν ἀκόμη τοιοῦτον δένδρον ἐκ τῆς γῆς, ὅπως σέ, ὦ γύναι, καὶ θαυμάζω καὶ ἐκπλήττομαι καὶ φοβερῶς φοβοῦμαι νὰ πιάσω τα γόνατά σου· δυσάρεστος ὅμως θλῖψις με κατέχει. Χθὲς μετὰ εἴκοσιν ἡμέρας διέφυγον τὴν στιλπνὴν θάλασσαν· ἕως τότε δὲ μὲ περιέφερε τὸ κῦμα καὶ αἱ σφοδραὶ θύελλαι ἀπὸ τῆς νήσου Ὠγυγίας. Τόρα δ' ἐδῶ μὲ ἔρριψεν ὁ θεός, διὰ νὰ πάθω ἴσως καὶ ἐδῶ κακόν τι· διότι δὲν ἐλπίζω νὰ παύσῃ τὸ κακόν, ἀλλ' ἀκόμη πολλὰ κακὰ πρότερον (πρὶν νὰ παύσῃ) θὰ προξενῶσιν εἰς ἐμὲ οἱ θεοί. Ἀλλά, βασίλισσα, εὐσπλαγχνίζου με· διότι εἰς σὲ πρώτην ἔρθασα, ὀφεῦ ἐμόχθησα μὲ πολλὰ κακά, οὐδένα δὲ γνωρίζω ἐκ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, ὅσοι κατέχουσιν αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν. Δεῖξον δ' εἰς ἐμὲ τὴν πόλιν, δός μοι δὲ ράκος τι νὰ περιβληθῶ, ἐὰν τυχὸν εἶχεν τύλιγμα τῶν ἐνδυμάτων σου, ὅτε ἤρχεσο ἐδῶ. Οἱ δὲ θεοὶ εἴθε νὰ δώσωσιν εἰς σέ, ὅσα εἰς τὰς φρένας σου ἐπιθυμεῖς, καὶ ἄνδρα καὶ οἶκον καὶ εἴθε νὰ σοὶ δώσωσι καλὴν συζυγικὴν ὁμόνοιαν· διότι δὲν ὑπάρχει βεβαίως καλλίτερον καὶ εὐχαριστότερον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀπὸ τοῦτο, παρὰ ὅτε μὲ ὁμονοούσας σκέψεις διευθύνουσι τὸν οἶ-
κόν των ἀνὴρ καὶ γυνή· πολλαὶ λῦπαι εἶναι τοῦτο εἰς τοὺς ἐχθρούς
των καὶ χαραὶ εἰς τοὺς φίλους των, πρὸ πάντων ὅμως τὸ αἰσθά-
νονται οἱ ἴδιοι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἡ λευκοβραχίων Ναυσικᾶ ἀνταπήντα· «Ξένε,
(σοὶ ἀπαντῶ) διότι οὔτε μὲ κακὸν οὔτε μὲ ἀνόητον ἄνδρα ὁμοιά-
ζεις· μόνος δ' ὁ Ζεὺς μοιράζει τὴν εὐτυχίαν εἰς τοὺς ἀνθρώπους,
καὶ εἰς καλοὺς καὶ εἰς κακούς, ὅπως θέλει εἰς ἕκαστον· καὶ εἰς
σὲ ἴσως ἔδωκε ταῦτα (τὰ κακά), σὺ ὅμως πρέπει πάντως νὰ τὰ
ὑποφέρῃς· τώρα ὅμως, ἐπειδὴ φθάνεις εἰς τὴν ἰδικήν μας πολιν
καὶ γῆν, οὔτε βεβαίως ἐνδύματος θὰ στερηθῇς οὔτε ἄλλου κανε-
νός, ἀπὸ ὅσα ἁρμόζει νὰ λάβῃ πολυπαθὴς ἱκέτης συναντήσας με.
Θὰ δείξω δ' εἰς σὲ τὴν πόλιν, καὶ θὰ σοὶ εἴπω τὸ ὄνομα τῶν λαῶν.
Οἱ Φαίακες μὲν κατέχουσι ταύτην ἐδῶ τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν,
ἐγὼ δ' εἶμαι θυγάτηρ τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀλκινόου, ὑπὸ τοῦτου
δὲ διευθύνεται ἡ κυριαρχία καὶ ἡ δύναμις τῶν Φαιάκων.»

Εἶπε (ταῦτα ἡ Ναυσικᾶ) καὶ εὐθὺς διέταξε τὰς καλλιπλο-
κάμους θεραπαινίδας· «Σταθῆτε, θεραπαινίδες, πρὸς εἰχαρίστη-
σίν μου· ποῦ φεύγετε, διότι εἴδετε ἄνδρα ; ἆρά γε μήπως ἴσως ἐνο-
μίσατε ὅτι εἶναι κάποιος ἐκ κακοβούλων ἐχθρῶν ; δὲν ὑπάρχει οὔ-
τος ὁ ἀνὴρ ὁ ἄξιος φόβου (ὁ δυνάμενος νὰ ἐμπνεύσῃ φόβον) ἄν-
θρωπος οὐδ' εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρξῃ, ὁ ὁποῖος ἤθελεν ἔλθει εἰς
τὴν γῆν τῶν Φαιάκων φέρων ἔχθραν· διότι εἴμεθα πολὺ ἀγαπητοὶ
εἰς τοὺς ἀθανάτους· κατοικοῦμεν δὲ μακρὰν ἐντὸς τῆς πολυκυμάν-
του θαλάσσης, εἰς τὸ ἄκρον, καὶ δὲν συγκοινωνεῖ μὲ ἡμᾶς οὐδεὶς
ἄλλος ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' αὐτὸς ἐδῶ κάποιος δυστυχὴς περι-
πλανώμενος φθάνει ἐδῶ, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ περιποιώμεθα· διότι
ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διὸς εἶναι ὅλοι ὁμοῦ καὶ οἱ ξένοι καὶ οἱ
πτωχοί· ἡ δὲ πρὸς αὐτοὺς δόσις εἶναι καὶ ὀλίγη καὶ ἀγαπητή.
(Θαυμασία ἡ ὑπὸ τοῦ Ὁμήρου διδασκαλία περὶ τῆς ἑλληνικῆς φι-

[ΣΗΜ. Οἱ ἀνω λόγοι τοῦ Ὀδυσσέως μετὰ θαυμασίας τέχνης ἀπο-
τεινόμενοι πρὸς κόρην ἐπίγαμον εἶναι τὸ ἄριστον ἀγλάϊσμα τῶν ὁμη-
ρικῶν ἐπῶν καὶ τῆς καθόλου Ἑλληνικῆς ποιήσεως].

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λοξενίας καὶ φιλανθρωπίας, αἱ ὁποῖαι ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ θεοῦ· σημείωσις τοῦ μεταφραστοῦ). Ἀλλὰ δότε, θεραπαινίδες, εἰς τὸν ξένον καὶ φαγητὸν καὶ ποτὸν καὶ λούσατε αὐτὸν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, ἐκεῖ ὅπου εἶναι προφύλαγμα ἀπὸ τοῦ ἀνέμου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ καὶ ἐστάθησαν καὶ ἐνεθάρρυναν ἡ μία τὴν ἄλλην, ἐκάθισαν δὲ εὐθὺς τὸν Ὀδυσσέα εἰς προφυλαγμένην ἀπὸ τοῦ ἀνέμου θέσιν, καθὼς διέταξεν ἡ Ναυσικᾶ ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀλκινόου· παρέθεσαν δ' εἰς αὐτὸν εὐθὺς καὶ χλαῖναν καὶ χιτῶνα ὡς ἐνδύματα, ἔδωκαν δ' ἐντὸς χρυσῆς ληκύθου (φιάλης) ρευστὸν ἔλαιον, παρεκίνουν δ' αὐτὸν εὐθὺς νὰ λούσῃται εἰς τὰ ρεῖθρα τοῦ ποταμοῦ. Τότε λοιπὸν ἔλεγε πλέον εἰς τὰς θεραπαινίδας ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· «Θεραπαινίδες, σταθῆτε ἔτσι μακράν, διὰ ν' ἀποπλύνω ἐγὼ μόνος μου τὴν ἁλμυρὰν ἀκαθαρσίαν ἀπὸ τῶν δύο ὤμων μου καὶ ἀλειφθῶ πέριξ μου μὲ ἔλαιον· διότι βεβαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ σώματός μου τὸ ἔλαιον· ἐνώπιόν σας δ' ὅμως ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λουσθῶ· διότι ἐντρέπομαι νὰ γυμνώνωμαι εὐρεθεὶς μεταξὺ καλλιπλοκάμων νεανίδων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ μακρὰν ἐπορεύοντο καὶ εἶπον τοῦτο, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἰς τὴν κόρην (Ναυσικᾶν)· ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ (λαμβάνων ὕδωρ) ἀπέπλυνεν ἀπὸ τοῦ σώματός του τὴν ἁλμυρὰν ἀκαθαρσίαν, ἡ ὁποία περιέβαλλε τὰ νῶτα καὶ τοὺς πλατεῖς ὤμους του, ἐκ δὲ τῆς κεφαλῆς του ἀπεσπόγγιζε τὴν ἄχνην (τὴν ἁλμύραν) τῆς ἀκαταπονήτου θαλάσσης. Ἀφοῦ δὲ πλέον τὰ πάντα ἔλουσε καὶ ἀφθόνως δι' ἐλαίου ἠλείψεν, ἐνεδύθη δὲ καὶ τὰ φορέματα, τὰ ὁποῖα ἐπρομήθευσεν εἰς αὐτὸν ἡ ἄγαμος παρθένος, αὐτὸν μὲν ἡ ἐκ τοῦ Διὸς γεννηθεῖσα Ἀθηνᾶ ἔκαμε καὶ μεγαλύτερον καὶ παχύτερον εἰς τὸ νὰ τὸν ἴδῃ τις, ἐκ δὲ τῆς κεφαλῆς του κατεβίβασε μαλλιὰ σγουρά, ὅμοια μὲ ἄνθος ὑακίνθου. Καθὼς δ' ὅτε ἀνήρ τις ἐμπειροτέχνης χύνει πέριξ ἀργύρου χρυσὸν (ἐπιχρυσώνει), τὸν ὁποῖον ἄνδρα ἔχει διδάξει ὁ Ἥφαιστος καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ παντὸς εἴδους τέχνην, ἐκτελεῖ δ' ἔργα χαριτωμένα, τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ εἰς τὴν κεφαλήν του καὶ εἰς τοὺς ὤμους ἐπέχυσε (ἡ Ἀθηνᾶ) χά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ριν. Βαδίζων ἔπειτα ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς τῆς θαλάσσης λάμπων ἀπὸ ὡραιότητα καὶ χάριτας, τὸν ἔβλεπε δὲ μετὰ θαυμασμοῦ ἡ κόρη· τότε λοιπόν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔλεγεν εἰς τὰς καλλιπλοκάμους θεραπαινίδας· «Ἀκούσατέ με, λευκοβραχίονες θεραπαινίδες, ἵνα εἴπω κάτι. Οὐχὶ χωρὶς τὴν θέλησιν ὅλων τῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν Ὄλυμπον, ἀναμιγνύεται οὗτος ἐδῶ ὁ ἀνὴρ μὲ τοὺς ἰσοθέους Φαίακας· διότι πρότερον μὲν βεβαίως ἐφαίνετο εἰς ἐμὲ ὅτι ἦτο ἄσχημος, τώρα ὅμως ὁμοιάζει μὲ τοὺς θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν. Εἴθε εἰς ἐμὲ τοιοῦτος σύζυγος νὰ εἶναι προωρισμένος ἐδῶ κατοικῶν καὶ εἴθε εἰς αὐτὸν ν' ἀρέσῃ νὰ μένῃ ἐδῶ. Ἀλλὰ δώσατε, θεραπαινίδες, εἰς τὸν ξένον καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖναι δ' εὐθὺς προθύμως μὲν ἤκουσαν αὐτὴν καὶ ὑπήκουσαν εἰς τὰς διαταγάς της, παρέθεσαν δ' εἰς τὸν Ὀδυσσέα εὐθὺς καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν. Κατὰ ταῦτα βεβαίως ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινεν ἁρπακτικά· διότι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦτο ἄγευστος τροφῆς. Ἀλλ' ἡ λευκοβραχίων Ναυσικὰ ἄλλα ἐσκέφθη· διπλώσασα λοιπὸν τὰ φορέματα ἔθετεν αὐτὰ ἐπὶ τῆς ὡραίας ἁμάξης, ἔζευξε δὲ τὰς ἰσχυρώνυχας ἡμιόνους, ἀνέβη δ' ἐπάνω ἡ ἰδία, παρεκίνει δὲ τὸν Ὀδυσσέα καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτὸν λόγον καὶ ὡμίλει. «Σήκω λοιπὸν τώρα, ξένε, νὰ ὑπάγῃς εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ σὲ ὁδηγήσω εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ συνετοῦ πατρός μου, ὅπου διϊσχυρίζομαι ὅτι θὰ γνωρίσῃς ἐξ ὅλων τῶν Φαιάκων τοὺς ὁσοι εἶναι ἄριστοι. Ἀλλ' ἀκριβῶς ὡς ἐξῆς πρᾶττε, μοὶ φαίνεται δ' ὅτι δὲν εἶσαι ἀνόητος· ἐφ' ὅσον μὲν καὶ ἂν διαβαίνωμεν τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων, ἕως τότε μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας νὰ ἔρχησαι ταχέως ὄπισθεν τῶν ἡμιόνων καὶ τῆς ἁμάξης· ἐγὼ δὲ θὰ προηγηθῶ εἰς τὴν πορείαν. Ὅταν ὅμως πατήσωμεν ἐπὶ τῆς πόλεως, περιξ τῆς ὁποίας ὑπάρχει τεῖχος μὲ ὑψηλοὺς πύργους, ὡραῖος δὲ λιμὴν εἶναι καὶ ἀπὸ τὸ ἓν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τῆς πόλεως, στενὴ δ' ἡ εἰς αὐτὴν εἴσοδος· τὰ δ' ἑκατέρωθεν κυρτὰ πλοῖα ἔχουσιν ἀνασυρθῆ εἰς τὴν ξηρὰν παρὰτὴν ὁδόν· διότι εἰς ἕκαστον ἐξ ὅλων (τῶν ἐχόντων πλοῖα) ὑπάρχει νεώριον (τόπος ὡρισμένος πρὸς τοποθέτησιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπὶ τῆς ξηρᾶς πλοίου)· ἐκεῖ δ' εἶναι καὶ ἡ ἀγορά των πέριξ ὡραίου ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος, προσηρμοσμένη (κατεσκευασμένη) μὲ λίθους ἀνεσκαμμένους καὶ χωσμένους μέσα. Ἐκεῖ δὲ φροντίζουσι διὰ τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἐξόπλισιν τῶν μαύρων πλοίων, διὰ σχοινία καὶ ἱστία, καὶ ἀπολεπτύνουσι τὰ διὰ κώπας χρήσιμα ξύλα. Διότι δὲν εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν Φαιάκων τὸ τόξον οὐδ' ἡ φαρέτρα (βελοθήκη), ἀλλὰ τὰ κατάρτια καὶ οἱ κῶπαι τῶν πλοίων καὶ τὰ ἰσορρόπως κατεσκευασμένα πλοῖα, μὲ τὰ ὁποῖα χαίροντες διαπερῶσι τὴν λευκοαφρισμένην θάλασσαν. Τούτων ἀποφεύγω τὴν πικρὰν ῥῆμην, μήπως τις ὀπίσω μου μὲ κατηγορεῖ· ὑπάρχουσι δ' ἀνὰ τὸν λαὸν πολὺ ὑβρισταί· καὶ λοιπὸν ὡς ἐξῆς δύναται νὰ εἴπῃ κάποιος περισσότερον κακολόγος, ὅταν μᾶς συναντήσῃ· «Καὶ ποῖος εἶναι οὗτος ἐδῶ ὁ ὡραῖος καὶ ὑψηλὸς ξένος, ὁ ὁποῖος ἀκολουθεῖ τὴν Ναυσικάαν ; καὶ ποῦ τὸν εὗρε ; σύζυγος λοιπὸν δι' αὐτὴν θὰ εἶναι. Ἐξ ἄπαντες ἔφερε κάποιον περιπλανηθέντα κάπου ἀπὸ τὸ πλοῖόν του ἐκ τῶν μακρὰν κατοικούντων ἀνδρῶν, διότι δὲν εὑρίσκονται ἐδῶ πλησίον ἄνδρες τινές· ἢ εἰς αὐτὴν προσευχηθεῖσαν ἦλθε κάποιος πολυεπιθύμητος θεὸς καταβὰς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, θὰ ἔχῃ δ' αὐτὸν ὅλας τὰς ἡμέρας. Καλλίτερον (εἰρωνικῶς) εἶναι, ἐὰν δὰ μόνη της πηγαίνουσα εὗρε σύζυγον ἀπὸ ἄλλο μέρος· διότι βεβαίως περιφρονεῖ τοὺς ἀνὰ τὸν λαόν της Φαίακας, οἱ ὁποῖοι ζητοῦσιν αὐτὴν εἰς γάμον καὶ πολλοὶ καὶ καλοί.» Τοιουτοτρόπως θὰ λέγωσιν. εἰς ἐμὲ ὅμως ταῦτα θὰ ἦσαν προσβλητικά. Ἀλλὰ καὶ ἄλλην κατηγορῶ, ἡ ὁποία τοιαῦτα δὰ ἤθελε πράττει, ἡ ὁποία ἐναντίον τῆς θελήσεως τῶν ἀγαπητῶν της συγγενῶν, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὴν πατὴρ καὶ μήτηρ, θὰ συνανεστρέφετο μὲ ἄνδρας, πρὶν βεβαίως νὰ ἐλθῃ εἰς φανερὸν (ἐπίσημον) γάμον. (Σημ. Θαυμάσια σκέψεις σεμνῆς κόρης ἁρμόζουσαι εἰς πᾶσαν ἐπίγαιον κόρην πολιτισμένης καὶ ἠθικῆς κοινωνίας). Ξένε, καὶ σὺ ταχέως κατανόει τὸν λόγον ἐμοῦ, διὰ νὰ ἐπιτύχῃς τάχιστα παρὰ τοῦ πατρός μου προπομπὴν καὶ ἐπάνοδον εἰς τὴν πατρίδα σου. Θὰ ἀπαντήσῃς λαμπρὸν ἄλσος τῆς Ἀθηνᾶς ἐξ ἀγρίων λευκῶν πλησίον τῆς ὁδοῦ· ἐντὸς δ' αὐτοῦ ῥέει κρήνη, πέριξ δ' αὐτοῦ εἶναι λιβάδιον· ἐκεῖ δ' εἶναι κτῆμα τοῦ πατρός μου καὶ θαλερὸς περίφρακτος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κῆπος, τόσον μακρὰν τῆς πόλεως, ὅσον φωνάξας τις ἀκούεται.
Ἐκεῖ λοιπὸν καθήσας μεῖνον ὀλίγον χρόνον, ἕως ὅτου ἡμεῖς ἠθέλομεν εἰσέλθει εἰς τὴν πόλιν καὶ φθάσει εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός. Ὅταν δ' ὑπολογίζῃς ὅτι ἡμεῖς θὰ ἔχωμεν φθάσει εἰς τὰ ἀνάκτορα, τότε καὶ νὰ εἰσέρχεσαι εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἐρωτᾷς διὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ μεγαλοκάρδου πατρός μου Ἀλκινόου· εὐκόλως δ' εἶναι εὐδιάκριτα καὶ μικρὸν παιδίον ἤθελέ σε ὁδηγήσει εἰς αὐτά· διότι οὐδόλως ἔχουσι κατασκευασθῆ ἀνάκτορα Φαιάκων ὅμοια μὲ ἐκεῖνα, ὁποῦ εἶναι τὸ ἀνάκτορον τοῦ ἥρωος Ἀλκινόου. Ἀλλ' ὁπόταν σὲ κρύψωσι (ὅταν εἰσέλθῃς) τὰ ἀνάκτορα καὶ ἡ αὐλή των, πολὺ ταχέως νὰ διέλθῃς ἐκ τοῦ ἀνδρωνίτου, διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν μητέρα μου· αὕτη δὲ κάθηται πλησίον τῆς ἑστίας (τῆς γωνίας, ὅπου ἡ πυρὰ τοῦ οἴκου) εἰς τὴν λάμψιν τοῦ πυρὸς γνέθουσα μὲ τὴν ρόκαν νήματα βαμμένα μὲ θαλασσίαν πορφύραν (κατακόκκινα), θαυμάσια εἰς τὸ νὰ τὰ ἴδῃ τις, ἐστηριγμένη εἰς κίονα (στῦλον)· ὑπηρέτριαι δὲ κάθηνται ὄπισθεν αὐτῆς. (Σημ. Καὶ αἱ βασίλισσαι γνέθουσι καὶ ὑφαίνουσι!). Ἐκεῖ δὲ πλησίον αὐτῆς εἶναι ἐστηριγμένος ὁ θρόνος τοῦ ἰδικοῦ μου πατρός, ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὐτὸς βεβαίως καθήμενος πίνει οἶνον ὡς ἀθάνατος. Τοῦτον ἀφοῦ προσπεράσῃς, βάλλε τὰς χεῖράς σου πέριξ τῶν γονάτων τῆς μητρός μου, ἵνα ταχέως ἴδῃς χαίρων τὴν ἡμέραν τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα, καὶ ἐὰν εἶσαι ἀπὸ πολὺ μακρυνὸν τόπον. Ἐὰν ἐκείνη βεβαίως σκεφθῇ εὐνοϊκὰ διὰ σὲ εἰς τὴν ψυχήν της, ὑπάρχει εἰς σὲ ἔπειτα ἐλπὶς καὶ νὰ ἴδῃς τοὺς ἀγαπητούς σου καὶ νὰ φθάσῃς εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκόν σου καὶ εἰς τὴν ἰδικήν σου πατρικὴν γῆν.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰποῦσα, ἐμάστιξε μὲ τὴν λαμπρὰν μάστιγα τὰς ἡμιόνους, αὐτοὶ δὲ ταχέως ἀφῆκαν τὰ ρεύθρα τοῦ ποταμοῦ. Αὗται δὲ καλῶς μὲν ἔτρεχον, καλῶς δὲ ἐβημάτιζον μὲ τοὺς πόδας των· ἡ δὲ Ναυσικᾶ καταλλήλως ἡνιόχευε, διὰ ν' ἀκολουθῶσι συγχρόνως πεζοπορσῦντες καὶ αἱ θεραπαινίδες καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, μὲ σύνεσιν δ' ἔβαλλεν εἰς τὰς ἡμιόνους τὴν μάστιγα. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ αὐτοὶ ἔφθασαν εἰς τὸ ἀξακουστὸν ἱερὸν δάσος τῆς Ἀθηνᾶς, ὅπου εὐθὺς ἐκάθησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εὐθὺς ἔπειτα προσηύχετο εἰς τὴν κόρην τοῦ μεγάλου Διός. «Ἐπάκουσόν μου, τέκνον τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, ἀκαταπόνητε θεά. Τόρα τοὐλάχιστον ἐπάκουσόν μου, ἀφοῦ πρότερον κάποτε δὲν μὲ ὑπήκουσας καραβοτσακιζόμενον, ὅτε μὲ κατέστρεφεν ὁ ἐξακουστὸς σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν. Δὸς εἰς ἐμὲ νὰ εἰσέλθω εἰς τοὺς Φαίακας ἀγαπητὸς καὶ κινῶν αὐτοὺς εἰς εὐσπλαγχνίαν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δ' αὐτοῦ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἀλλ' εἰς αὐτὸν δὲν παρουσιάζετο ἀκόμη ἀντιμέτωπος (φανερά)· διότι ἐσέβετο τὸν πατράδελφόν της (Ζεὺς καὶ Ποσειδῶν ἀδελφοὶ) Ποσειδῶνα, ὅστις ὅμως σφοδρῶς ὠργίζετο ἐναντίον τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πατρικήν του γῆν.

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Η.

Ὀδυσσέως εἴσοδος εἰς Ἀλκίνοον, βασιλέα τῶν Φαιάκων, καὶ φιλοξενία ἐπ' αὐτοῦ.

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεὺς τῇ ὁδηγίᾳ τῆς Ἀθηνᾶς εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου, τὰ ὁποῖα θαυμάζει καὶ προσπίπτει εἰς τὰ γόνατα τῆς βασιλίσσης, κατόπιν δὲ φιλοξενεῖται θερμότατα καὶ μετὰ φιλόξενον εὐωχίαν κοιμῶνται ὅλοι.)

Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐκεῖ προσηύχετο, τὴν δὲ κόρην (Ναυσικάν) ἔφερε πρὸς τὴν πόλιν ἡ δύναμις τῶν ἡμιόνων. Ὅτε δὲ πλέον αὕτη ἔφθασεν εἰς τὰ ὀνομαστὰ ἀνάκτορα τοῦ ἰδικοῦ της πατρός, ἐσταμάτησε τὴν ἅμαξαν εὐθὺς εἰς τὰ πρόθυρα, περιξ δ' αὐτῆς οἱ αὐτάδελφοί της οἱ ὅμοιοι μὲ τοὺς ἀθανάτους ἵσταντο· οἱ ὁποῖοι, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ἐκ τῆς ἁμάξης ἔλυον τὰς ἡμιόνους καὶ μετέφερον πρὸς τὰ μέσα τοῦ οἴκου τὰ φορέματα. Αὐτὴ δὲ εἰσήρχετο εἰς τὸν ἰδικόν της θάλαμον· ἤναπτε δ' εἰς αὐτὴν φωτιὰν ἡ ἐξ Ἀπείρης (μυθικῆς χώρας) θαλαμηπόλος Εὐρυμέδουσα, τὴν ὁποίαν κάποτε ἔφερον ἐκ τῆς Ἀπείρης

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλοῖα ἑκατέρωθεν κυρτά. Ἐξέλεξαν δ' αὐτὴν ὡς βραβεῖον διὰ τὸν Ἀλκίνοον, διότι ἐβασίλευεν ἐφ' ὅλων τῶν Φαιάκων καὶ ὁ λαὸς ὑπήκουεν εἰς αὐτὸν ὡσὰν εἰς θεόν· αὕτη δὲ ἀνέτρεφε τὴν λευκοβραχίονα Ναυσικᾶν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· αὐτὴ λοιπὸν ἄναπτε δι' αὐτὴν (τὴν Ναυσικᾶν) φωτιὰν καὶ ἐκεῖ μέσα ἡτοίμαζε τὸ δεῖπνον αὐτῆς. Τότε καὶ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐσηκώθη νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πόλιν· περιξ δ' αὐτοῦ ἡ Ἀθηνᾶ ἔχυσε πολλὴν ὀμίχλην, διότι ἐφρόνει εὐνοϊκὰ διὰ τὸν Ὀδυσσέα, (ἐκ φόβου) μήπως συναντήσας αὐτὸν κανεὶς ἐκ τῶν μεγαλοψύχων Φαιάκων καὶ τὸν ἐνοχλῇ διὰ λόγων καὶ τὸν ἐρωτᾷ ποῖος ἦτο. Ἀλλ' ὅτε πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔμελλε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν θελκτικὴν πόλιν, τότε συνήντησεν αὐτὸν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ, ὁμοιάζουσα μὲ παρθένον νεάνιδα κρατοῦσαν στάμναν. Ἐστάθη δ' ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ τὴν ἠρώτησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· «Ὦ τέκνον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὲ ὁδηγήσῃς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀλκινόου ἀνδρός, ὁ ὁποῖος βασιλεύει μεταξὺ αὐτῶν ἐδῶ τῶν ἀνθρώπων ; διότι καὶ ἐγὼ πολυπαθὴς ἐδῶ φθάνω μακρόθεν ἐκ μακρυνῆς γῆς· διὰ τοῦτο οὐδένα γνωρίζω ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσι ταύτην ἐδῶ τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Ἐγὼ βεβαίως εἰς σέ, σεβαστὲ ξένε, θὰ δείξω τὸν οἶκον, διὰ τὸν ὁποῖον μὲ προτρέπεις, διότι κατοικεῖ (ὁ Ἀλκίνοος) πλησίον τοῦ ἀμέμπτου πατρός μου. Ἀλλ' ἔρχου τοιουτοτρόπως (ὅπως εἶσαι) μὲ σιωπήν, ἐγὼ δὲ θὰ προηγηθῶ εἰς τὴν ὁδόν, καὶ μὴ πρόσβλεπε κανένα ἐκ τῶν ἀνθρώπων μηδὲ ἐρώτα· διότι αὐτοὶ ἐδῶ δὲν ἀνέχονται πολὺ ξένους ἀνθρώπους οὐδὲ μὲ ἀγάπην περιποιοῦνται ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἤθελεν ἔλθει ἀλλοθεν· εἰς τὰ ἐλαφρὰ καὶ ταχέα πλοῖά των αὐτοὶ δὰ ἔχοντες πεποίθησιν διαπερῶσι τὸ μέγα ἄνοιγμα τῆς θαλάσσης, διότι εἰς αὐτοὺς μὲ εὔνοιαν τὰ ἔδωκεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· τούτων τὰ πλοῖα εἶναι ταχέα ὡσὰν πτῆσις πτηνοῦ ἢ σκέψις ἀνθρώπου.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰποῦσα προηγήθη ταχέως ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ· ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἔπειτα ἐβάδιζε πρὸς τὰ ἴχνη τῆς θεᾶς· αὐτὸν δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν ἀντελήφθησαν οἱ ὀνομαστοὶ εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ ναυτικὰ Φαίακες βαδίζοντα ἀνὰ τὴν πόλιν διὰ μέσου αὐτῶν· διότι δὲν ἄφινεν ἡ καλλιπλόκαμος Ἀθηνᾶ, ἡ καταπληκτικὴ θεά, ἡ ὁποία εὐνοϊκὰ δι' αὐτὸν φρονήματα ἔχουσα εἰς τὴν ψυχήν της ἐπέχυσεν, ὡς ἥρμοζεν, εἰς αὐτὸν σκότος ὑπέρμετρον. Ἐθαύμαζε δ' ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς λιμένας καὶ τὰ ἰσόρροπα πλοῖα καὶ αὐτῶν τῶν ἡρώων τὰς ἀγορὰς καὶ τὰ μακρὰ τείχη τὰ ὑψηλά, τὰ προσηρμοσμένα μὲ ξυλοδέσεις, θαυμάσια εἰς τὸ ἰδεῖν. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθασαν εἰς τὰ πολὺ ἐξοκουστὰ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως, μεταξὺ αὐτῶν (τῶν δύο) ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Οὗτος δὰ βεβαίως, σεβαστὲ ξένε εἶναι ὁ οἶκος, τὸν ὁποῖόν με προτρέπεις νὰ σοὶ εἴπω· θὰ εὕρῃς δὲ (ἐντὸς αὐτοῦ) τοὺς εὐγενεῖς βασιλεῖς εὐωχουμένους εἰς συμπόσιον· σὺ ὅμως μέσα πήγαινε καὶ μηδόλως φοβοῦ εἰς τὴν ψυχήν σου· διότι ὁ θαρραλέος ἀνὴρ εἰς πάσας τὰς πράξεις του καλλίτερος γίνεται (καλλίτερον ἐπιτυγχάνει), καὶ ἐὰν ἐξ ἄλλου τινὸς μέρους ἤθελεν ἔλθει. Πρῶτον μὲν θὰ συναντήσῃς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τὴν οἰκοδέσποιναν. Ἀρήτη δ' εἶναι τὸ εἰς αὐτὴν προστεθειμένον ὄνομα, κατάγεται δ' ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων, οἱ ὁποῖοι δὰ ἐγέννησαν τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον. Τὸν Ναυσίθοον μὲν κατὰ πρῶτον ἐγέννησεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν καὶ ἡ Περίβοια, ὡραιοτάτη ἐκ τῶν γυναικῶν κατὰ τὴν μορφήν, νεωτάτη θυγάτηρ τοῦ μεγαλοκάρδου Εὐρυμέδοντος, ὁ ὁποῖος κάποτε ἐβασίλευεν εἰς τοὺς μεγαλοψύχους Γίγαντας. Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν κατέστρεψε τὸν ἀλαζονικὸν τοῦτον λαόν, κατεστράφη δὲ καὶ ὁ ἴδιος· μὲ αὐτὴν ὅμως (τὴν Περίβοιαν) ἀνεμίχθη ἐρωτικῶς ὁ Ποσειδῶν καὶ ἐγέννησεν υἱὸν τὸν μεγαλόψυχον Ναυσίθοον, ὁ ὁποῖος ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν Φαιάκων. Ὁ Ναυσίθοος δ' ἐγέννησε τὸν Ρηξήνορα καὶ τὸν Ἀλκίνοον· τὸν μὲν Ρηξήνορα μὴ ἔχοντα ἀρσενικὸν τέκνον ἐκτύπησεν ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων νεόγαμον, ἀφήσαντα εἰς τὸ μέγαρόν του μίαν μόνην κόρην τὴν Ἀρήτην· ταύτην δ' ὁ Ἀλκίνοος (ἀνεψιάν του ἐξ ἀδελφοῦ) ἔκαμε σύζυγόν καὶ τὴν ἐτίμησεν, ὅσον οὐδεμία ἄλλη τιμᾶται ἐπὶ τῆς γῆς, ὅσαι γυναῖκες τόρα τοὐλάχιστον ὑπανδρευμέναι διευθύνουσιν οἶκον. Τοιουτοτρόπως ἐκείνη ἐγκαρδίως καὶ ἔχει τιμηθῇ καὶ εἶναι ἐν τιμῇ καὶ ὑπὸ τῶν ἀγαπητῶν τέκνων της καὶ ὑπὸ τοῦ ἴδιου τοῦ Ἀλκινόου καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὑπὸ τῶν λαῶν της, οἱ ὁποῖοι, ὡς ἁρμόζει, αὐτὴν ὡς θεὰν προσβλέποντες ὑποδέχονται μὲ τιμητικοὺς λόγους, ὅταν βαδίζῃ ἀνὰ τὴν πόλιν· διότι οὐδόλως καὶ ἡ ἰδία βεβαίως στερεῖται ἀγαθοῦ νοῦ· καὶ εἰς ὅσας (γυναῖκας) εὐνοϊκὰ σκέπτεται καὶ εἰς ἄνδρας διαλύει τὰς φιλονικίας των. Ἐὰν βεβαίως ἐκείνη σκεφθῇ μὲ τὴν ψυχήν της εὐνοϊκὰ πρὸς σέ, ὑπάρχει ἐλπὶς εἰς σὲ τότε καὶ νὰ ἴδῃς τοὺς ἀγαπητούς σου καὶ νὰ φθάσῃς εἰς τὸν ὑψηλὸν οἶκόν σου καὶ εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα εὐθὺς ἀπῆλθεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ ἐπάνω εἰς τὴν ἀκατάβλητον θάλασσαν, ἀφῆκε δὲ τὴν τερπνὴν Σχερίαν καὶ ἔφθασεν εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ εἰς τὰς Ἀθήνας τὰς ἐχούσας πλατείας λεωφόρους καὶ εἰσέδυσεν εἰς τὸν στερεὸν οἶκον τοῦ Ἐρεχθέως (τὸ Ἐρέχθειον, ὅπου ἦτο ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς). Ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐπορεύετο εἰς τὰ ὀνομαστὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀλκινόου· πολλὰ δ' ἐσκέπτετο εἰς τὴν καρδίαν του ἱστάμενος, πρὶν νὰ φθάσῃ εἰς τὸ χαλκοῦν κατώφλιον τῆς πύλης. Διότι ὡσὰν λάμψις ἡλίου ἢ σελήνης ἦτο ἀνὰ τὸ τὴν ὑψηλὴν στέγην ἔχον ἀνάκτορον τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀλκινόου. Διότι χάλκινοι μὲν τοῖχοι εἶχον ἐπιτελεσθῆ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ (ἑκατέρωθεν), ἀπὸ τοῦ κατωφλίου τῆς πύλης μέχρι τῶν ἐνδοτάτων τοῦ οἴκου, πέριξ δὲ τὸ ἀκροτοίχιον (ἡ στεφάνη τοῦ τοίχου) ἦτο ἀπὸ τεχνητὴν κυανῆν ὕαλον (λαζοῦρι)· χρυσαῖ δὲ θύραι ἔκλειον ἀπὸ μέσα τὸν στερεὸν οἶκον· ἀργυραῖ δὲ παραστάδες τῆς θύρας ἵσταντο ἐπὶ τοῦ χαλκίνου κατωφλίου, ὑπεράνω δὲ (τῆς θύρας) ἀργυροῦν ὑπέρθυρον καὶ χρυσοῦς κρίκος ὡς λαβὴ (ἐπὶ τῆς θύρας). Ἑκατέρωθεν δὲ (τῆς πύλης) ἦσαν κύνες χρυσοῖ καὶ ἀργυροῖ, τοὺς ὁποίους ὁ Ἥφαιστος κατεσκεύασε μὲ ἐμπείρους εἰς τὴν τέχνην φρένας, διὰ νὰ φυλάττωσι τὸ ἀνάκτορον τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀλκινόου ὄντες ἀθάνατοι καὶ ἀγήρατοι (οἱ κύνες) ὅλας τὰς ἡμέρας. Ἐντὸς δὲ θρόνοι πέριξ τοῦ τοίχου ἦσαν ἐστηριγμένοι ἑκατέρωθεν, ἀπὸ τοῦ κατωφλίου πέρα πέρα μέχρι τοῦ ἐνδοτάτου μέρους τοῦ οἴκου, ὅπου (ἐπὶ τῶν θρόνων) εἶχον τοποθετηθῆ πέπλοι λεπτοὶ καλῶς ἐγνεσμένοι, ἔργα γυναικῶν. Ἐκεῖ δὲ οἱ εὐπατρίδαι τῶν Φαιάκων ἐκάθηντο τρώγοντες καὶ πίνοντες· διότι ἀδιακόπως κατεῖχον αὐτοὺς (τοὺς θρόνους),

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Χορσεῖ δὲ νέοι ἁρμοστῶς ἐπὶ τῶν καλῶς ἐκτισμένων βωμῶν ἵσταντο ἔχοντές εἰς τὰς χεῖράς των καιομένας δᾷδας, φωτίζοντες τὰς νύκτας εἰς τοὺς ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα σιψιποσιάζοντας (συνδαιτυμόνας). Πεντήκοντα δὲ δοῦλαι γυναῖκες χάριν αὐτοῦ ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα, ἄλλαι μὲν ἀλέθουσιν ἐπάνω εἰς χειραμύλους ξανθὸν ἔχοντα χρῶμα μήλου) σῖτον, ἄλλαι δὲ ὑφαίνουσιν εἰς ἀργαλειοὺς καὶ γνέθουσι μὲ ρόκας μαλλία καθήμεναι (ἡμία κοντὰ εἰς τὴν ἄλλην) ὡσὰν τὰ φύλλα τῆς ὑψηλῆς ἀγριολεύκης· ἀπὸ τῶν λεπτῶν (κρουστῶν) δὲ πανίων πίπτει κατὰ σταγόνας τὸ ρευστὸν ἔλαιον· ὅσον οἱ Φαίακες εἶναι ὑπέρτεροι ὅλων τῶν ἀνδρῶν εἰς τὸ νὰ ὁδηγῶσι ταχὺ πλοῖον ἐντὸς τῆς θαλάσσης, τόσον δὰ αἱ γυναῖκες εἶναι τεχνήτριαι εἰς τὸν ἀργαλειόν· διότι μὲ περίσσειαν ἔδωκεν εἰς αὐτὰς ἡ Ἀθηνᾶ καὶ τὸ νὰ γνωρίζωσιν ἐργόχειρα περικαλλῆ καὶ συνετὰς φρένας. Ἐκτὸς δὲ τῆς αὐλῆς πλησίον τῶν θυρῶν ἦτο μέγας περίβολος δένδρων τεσσάρων μέτρων ἐκτάσεως (ὅσος θὰ ἠροτριᾶτο εἰς τέσσαρας ἡμέρας)· πέριξ δ' αὐτοῦ ἔχει κατασκευασθῆ φραγμὸς καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη. Ἐκεῖ δὲ ἔχουσι φυτευθῆ ὑψηλὰ δένδρα ἀνθηρά, δηλ. ἀπιδέαι καὶ ροιδέαι καὶ μηλέαι μὲ λαμπροὺς καρποὺς καὶ γλυκυτάτων καρπῶν συκέαι καὶ ἀνθηραὶ ἐλαῖαι. Τούτων δ' ὁ καρπὸς οὐδέποτε χάνεται οὔτε ἐκλείπει οὔτε κατὰ τὸν χειμῶνα οὔτε κατὰ τὸ θέρος, καθ' ὅλον τὸ ἔτος (διαρκῶς)· ἀλλὰ πάντοτε πολλὴ πνοὴ Ζεφύρου πνέουσα ἄλλα μὲν γεννᾷ, ἄλλα δ' ὡριμάζει. Ἀπίδιον κατόπιν ἀπιδίου ὡριμάζει καὶ μῆλον κατόπιν μήλου, προσέτι δὲ σταφυλὴ κατόπιν σταφυλῆς καὶ σῦκον κατόπιν σύκου. Ἐκεῖ δὲ καὶ πολύκαρπος ἄμπελος εἶναι φυτευμένη ὑπ' αὐτοῦ, τῆς ὁποίας ἓν μὲν ἀλώνιον (πρὸς ἡλίασιν σταφυλῶν) ἐντὸς λείου χώρου ξηραίνεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἄλλας δὲ πάλιν σταφυλὰς τρυγῶσι καὶ ἄλλας πατοῦσι· παρέκει δὲ εἶναι ἄωροι (αἱ σταφυλαὶ) ἐκβάλλουσαι τὸ ἄνθος των, ἄλλαι δὲ μόλις μαυρίζουσιν. Ἐκεῖ δὲ παντὸς εἴδους ἐστολισμέναι πρασιαὶ (βραγιές, πρασινάδες) πλησίον τῆς ἐσχάτης σειρᾶς τῶν κλημάτων ἔχουσι φυτευθῆ, ἀδιακόπως ἀναστρέπτουσαι (ἀνθηραί). Ἐντὸς δὲ δύο κρῆναι (πηγαὶ μὲ ἐντέχνους κρουνούς) ἡ μὲν μία ἀνὰ πάντα τὸν κῆπον σκορπίζεται, ἡ δ' ἄλλη ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὑποκάτω τοῦ κατωφλίου τῆς αὐλῆς ἐκπέμπει τὸ ὕδωρ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς ὑψηλὸν οἶκον, ὁπόθεν ὑδρεύοντο οἱ πολῖται. Τοιαῦτα λοιπὸν λαμπρὰ δῶρα θεῶν ἦσαν ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Ἀλκινόου.

Ἐκεῖ σταθεὶς παρετήρει μὲ θαυμασμὸν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. Ἀφοῦ δὲ πλέον τὰ πάντα ἐθαύμασεν εἰς τὴν ψυχήν του, ταχέως ὑπερβὰς τὸ κατώφλιον εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου. Εὗρε δὲ τοὺς ἐξέχοντας καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν Φαιάκων κάμινοντας σπονδὰς μὲ ποτήρια εἰς τὸν καλλίσκοπον (καλὸν σκοπευτὴν) διὰ τῆς λάμψεώς του φονεύοντα (Ἑρμῆν), εἰς τὸν ὁποῖον τελευταῖον ἔκαμνον σπονδάς, ὁσάκις ἤθελον ἐνθυμηθῆ τὸν ὕπνον (κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως πρὸς ὕπνον). Ὁ δὲ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐπροχώρησε διὰ μέσου τοῦ ἀνακτόρου ἔχων πολλὴν ὀμίχλην, τὴν ὁποίαν ἔχυσε πέριξ αὐτοῦ ἡ Ἀθηνᾶ, ἕως ὅτου ἔφθασεν εἰς τὴν Ἀρήτην καὶ εἰς τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον. Εὐθὺς δὲ περιέβαλε τὰς χεῖράς του εἰς τὰ γόνατα τῆς Ἀρήτης ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τότε πλέον, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ἐχύθη πρὸς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ἡ θεία ὀμίχλη. Ἐκεῖνοι δ' ἔμειναν ἄφωνοι ἰδόντες ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα ἄνδρα, ἐθαύμαζον δὲ βλέποντες αὐτόν. Ὁ δ' Ὀδυσσεὺς παρεκάλει. «Ἀρήτη, θύγατερ τοῦ ἰσοθέου Ρηξήνορος, ἔρχομαι ἱκέτης εἰς τὸν ἰδικόν σου σύζυγον καὶ τὰ ἰδικά σου γόνατα, ἀφοῦ πολλὰ μὲ μόχθους ὑπέφερον, καὶ εἰς αὐτοὺς ἐδῶ τοὺς συνδαιτιμόνας· εἰς τούτους ἐδῶ εἴθε οἱ θεοὶ νὰ δώσωσιν εὐτυχῶς νὰ ζῶσι καὶ εἴθε ἕκαστος νὰ παραδώσῃ εἰς τοὺς παῖδάς του τὰ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων πράγματα καὶ τὴν τιμήν, τὴν ὁποίαν εἰς αὐτὸν ἔδωκεν ὁ λαός· εἰς ἐμὲ δὲ παρακαλῶ νὰ ἑτοιμάζητε τὸ ταχύτερον προπομπὴν διὰ νὰ φθάσω εἰς τὴν πατρίδα μου, διότι ἐπὶ πολὺν πλέον χρόνον μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν μου συμφορὰς παθαίνω.»

Τοιουτοτρόπως εἰπών, ἐκάθησε παρὰ τὴν ἑστίαν ἐντὸς τῆς κόνεως (στάκτης) πλησίον τοῦ πυρός, ὅλοι δ' οἱ Φαίακες, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔγιναν σιωπηλῶς ἄφωνοι. Ἀργὰ δὲ πλέον ὡμίλησεν ὁ γέρων ἥρως Ἐχένηος, ὁ ὁποῖος δὰ ἦτο γεροντότερος τῶν Φαιάκων ἀνδρῶν καὶ εἶχε διαπρέψει εἰς τοὺς λόγους γνωρίζων καὶ παλαιὰ καὶ πολλά. Οὗτος λοιπὸν εὐνοϊκὰ φρονῶν ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «Ἀλκίνοε, αὐδόλως βεβαίως τοῦτο εἶναι καλλίτερον οὐδ' ἁρμόζει, ὁ μὲν ξένος νὰ κάθηται χαμαὶ ἐπὶ τῆς ἑστίας ἐντὸς τῆς στάκτης,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὗτοι δ' ἐδῶ περιμένοντες τὴν ἰδικήν σου ὁμιλίαν, ἐμποδίζονται· ἀλλ' ἐμπρὸς πλέον τὸν μὲν ξένον σηκώσας βάλε νὰ καθήσῃ ἐπὶ θρόνου μὲ ἀργυρᾶ καρφία, σὺ δὲ εἰς τοὺς κήρυκας διάταξον νὰ κεράσωσιν οἶνον, διὰ νὰ κάμωμεν σπονδὰς καὶ εἰς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία, ὁ ὁποῖος παρακολουθεῖ (προστατεύει) τοὺς σεβαστοὺς ἱκέτας· ἡ δὲ οἰκονόμος ἂς δώσῃ δεῖπνον εἰς τὸν ξένον ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου εὑρισκομένων.»

Ἀφοῦ δ' ἤκουσε τοῦτο ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου (ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος), λαβὼν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν συνετὸν Ὀδυσσέα τὸν ποικίλα σκεπτόμενον, τὸν ἐσήκωσεν ἀπὸ τῆς ἑστίας καὶ τὸν ἐκάθισεν ἐπὶ λαμπροῦ θρόνου, ἀφοῦ ἐσήκωσεν (ἐκ τοῦ θρόνου) τὸν εὐπροσήγορον (ἀγαπῶντα τοὺς ἄνδρας) Λαμέδοντα, ὁ ὁποῖος ἐκάθητο πλησίον του, κατ' ἐξοχὴν δ' ἠγάπα αὐτόν. Θεραπαινὶς δὲ φέρουσα ἐπὶ ὡραίας χρυσῆς φιάλης ὕδωρ διὰ νίψιμον, τὸ ἔχυνεν ὑπεράνω ἀργυροῦ λέβητος, διὰ νὰ νιφθῇ καὶ πλησίον του ἐξήπλωσε πελεκητὴν τράπεζαν. Ἡ σεβαστὴ δ' οἰκονόμος φέρουσα παρέθεσεν ἄρτον, ἀφοῦ ἔθεσεν ἐπάνω μὲ εὐχαρίστησίν της πολλὰ ψαγητὰ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῷ οἴκῳ. Ὁ δὲ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔτρωγε καὶ ἔπινε. Καὶ τότε εἶπε πρὸς τὸν κήρυκα ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος. «Ποντόνοε, ἀφοῦ ἀνακατώσῃς εἰς τὸν κρατῆρα οἶνον (μὲ ὕδωρ), μοίρασον εἰς ὅλους ἀνὰ τὸν ἀνδρωνίτην, διὰ νὰ προσφέρωμεν σπονδὰς εἰς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία, ὁ ὁποῖος παρακολουθεῖ τοὺς σεβαστοὺς ἱκέτας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Ποντόνοος ἀνεμίγνυε (μὲ ὕδωρ) τὸν εὐφραίνοντα τὸν νοῦν οἶνον, ἐμοίρασε δ' εἰς ὅλους γεμίσας χάριν σπονδῆς τὰ ποτήρια. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχή των, εἰς αὐτοὺς τότε ὡμίλησε καὶ εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος. «Ἀκούσατε, ἀρχηγοὶ καὶ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, διὰ νὰ εἴπω, ἅσα ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου παρακινεῖ (νὰ εἴπω). Τώρα μὲν ἀφοῦ ἐφάγετε, πλαγιάζετε πορευόμενοι εἰς τὰς οἰκίας σας· ἀπὸ πρωΐας ὅμως ἀφοῦ προσκαλέσωμεν περισσοτέρους γέροντας θὰ φιλοξενήσωμεν τὸν ξένον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων καὶ εἰς τοὺς θεοὺς θὰ προσφέρωμεν λαμπρὰς θυσίας, ἔπειτα δὲ θὰ σκεφθῶμεν καὶ περὶ ἀποστολῆς του, ἵνα ὁ ξένος χωρὶς κόπον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ στενοχωρίαν ὑπὸ τὴν ἰδικήν μας ἀποστολὴν φθάσῃ ταχέως
εἰς τὴν πατρικήν του γῆν χαίρων, καὶ ἐὰν εἶναι ἀπὸ πολὺ μακρυ-
νὴν χώραν, καὶ διὰ νὰ μὴ πάθῃ βεβαίως ἐν τῷ μεταξὺ κακόν τι
καὶ πάθημά τι, πρὶν αὐτὸς βεβαίως ἐπιβιασθῇ ἐπὶ τῆς ἰδικῆς του
γῆς· ἐκεῖ δὲ κατόπιν θὰ πάθῃ, ὅσα δι' αὐτὸν, ὅτε ἐγεννᾶτο, προώ-
ρισαν (ἔγνεσαν διὰ τῆς λινῆς των κλωστῆς) ἡ μοῖρα καὶ αἱ κατα-
θλιπτικαὶ κλώστριαι τῆς τύχης μοῖραι, ὅτε ἐγέννησεν αὐτὸν ἡ μή-
τηρ. Ἐὰν ὅμως ἔχει κατέλθει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κάποιος θεός, ἄλλο
τι πλέον τότε τοῦτο ἐδῶ οἱ θεοὶ περιέργως μηχανεύονται. Διότι
ἑκάστοτε κατὰ τὸν πρότερον χρόνον τοὐλάχιστον οἱ θεοὶ φαίνονται
φανερὰ εἰς ἡμᾶς, ὅταν προσφέρωμεν πολὺ ὀνομαστὰς ἑκατόμβας
(μεγάλας θυσίας), καὶ συμποσιάζουσι πλησίον ἡμῶν καθήμενοι, ὅ-
που δὰ καὶ ἡμεῖς καθήμεθα. Ἐὰν δὲ τυχὸν καὶ μόνος τις βαδίζων
ὁδοιπόρος τοὺς συναντήσῃ, οὐδόλως κατακρύπτουσι τοὺς ἑαυτούς
των, ἐπειδὴ εἴμεθα πλησίον εἰς αὐτούς, καθὼς δὰ καὶ οἱ Κύκλω-
πες καὶ αἱ ἄγριαι φυλαὶ τῶν Γιγάντων.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς.
«Ἄλκινοε, ἄλλη τις φροντὶς ἄς εἶναι εἰς τὸν νοῦν σου· διότι δὲν
ὁμοιάζω ἐγὼ βεβαίως μὲ τοὺς ἀθανάτους, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν
πλατὺν οὐρανόν, οὔτε κατὰ τὸ σῶμα οὔτε κατὰ τὴν φυσικὴν ἀνά-
πτυξιν, ἀλλὰ μὲ θνητοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὁποίους σεῖς γνωρίζετε
ὅτι κατ' ἐξοχὴν ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔχουσιν ἐπάνω των τὴν ἀθλιό-
τητα, μὲ τοὺς ὁποίους δύναμαι νὰ ἐξισωθῶ ὡς πρὸς τὰς θλίψεις.
Καὶ ἀκόμη δὲ καὶ περισσότερα κακὰ ἐγὼ δύναμαι νὰ εἴπω, ὅσα
δὰ ὅλα ὁμοῦ μὲ μόχθους ὑπέστην κατὰ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν.
Ἀλλ' ἐμὲ μὲν ἀφήσατε νὰ δειπνήσω, ἂν καὶ λυποῦμαι, διότι οὐ-
δὲν ἄλλο ἀναιδέστερον ὑπάρχει ἀπὸ τὴν κατηραμένην κοιλίαν, ἡ
ὁποία διατάσσει ἀναγκαστικῶς νὰ φροντίζῃ τις δι' αὐτήν, καὶ ἐὰν
πολὺ βασανίζεται καὶ ἐὰν ἔχῃ πένθος εἰς τὰς φρένας του, καθὼς
καὶ ἐγὼ ἔχω μὲν θλῖψιν εἰς τὸν νοῦν μου, ἀλλ' αὐτὴ πάντοτε
πολὺ μὲ παρακινεῖ νὰ τρώγω καὶ νὰ πίνω, μὲ κάμνει δὲ νὰ λη-
σμονῶ ὅλα, ὅσα ἔπαθον, καὶ μὲ προτρέπει νὰ γεμισθῇ φαγητοῦ.
Σεῖς δὲ συγχρόνως μὲ τὴν φαινομένην αὐγὴν νὰ παρακινῆσθε
μεταξύ σας, διὰ νὰ ἐπιβιάσητε διὰ πλοίου ἐμὲ τὸν δυστυχῆ εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν πατρίδα μου, ἂν καὶ ἔπαθον πολλά· εἴθε καὶ νὰ μὲ ἀφήσῃ ἡ ζωή, ἀφοῦ ἴδω τὰ κτήματά μου καὶ τοὺς δούλους μου καὶ τὸ μὲ ὑψηλὴν στέγην μέγα ἀνάκτορόν μου.»

Τοιοῦτοτρόπως εἶπεν· ὅλοι δ' ἐκεῖνοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπῄνουν τοὺς λόγους του καὶ προέτρεπον νὰ στέλλωσιν εἰς τὸν τόπον του τὸν ξένον, διότι ὡμίλησε συμφώνως μὲ τὸ ὀρθόν. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχή των, ἐκεῖνοι μὲν ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του διὰ νὰ κοιμηθῶσιν, ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμενεν ἐντὸς τοῦ ἀνδρωνίτου, πλησίον δ' αὐτοῦ ἐκάθηντο καὶ ἡ Ἀρήτη καὶ ὁ θεόμορφος Ἀλκίνοος· θεραπαινίδες δ' ἀπεμάκρυνον τὰ σκεύη τοῦ συμποσίου (ἐσήκωνον τὸ τραπέζι). Μεταξὺ δ' αὐτῶν ἡ λευκοβραχίων Ἀρήτη ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων· διότι ἰδοῦσα ἐγνώρισε καὶ τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα, τὰ ὡραῖα φορέματα, τὰ ὁποῖα, ὡς εἶναι ἁρμοστόν, ἡ ἰδία κατεσκεύασε μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας· καὶ πρὸς αὐτὸν ὡμίλησασα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ξένε, κατὰ πρῶτον τοὐλάχιστον ἐγὼ ἡ ἰδία θὰ σὲ ἐρωτήσω· ποῖος ἐκ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀπὸ ποῦ εἶσαι; ποῖος εἰς σὲ αὐτὰ ἐδῶ τὰ φορέματα ἔδωκε; δὲν λέγεις δὰ ὅτι ἀνὰ τὴν θάλασσαν περιπλανώμενος ἔφθασας ἐδῶ;»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Εἶναι θλιβερόν, βασίλισσα, τὸ νὰ εἴπω λεπτομερῶς, ἐπειδὴ πολλὰς θλίψεις ἔδωκαν εἰς ἐμὲ οἱ οὐράνιοι θεοί. Τοῦτο δὲ θὰ εἴπω εἰς σέ, διὰ τὸ ὁποῖον μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις. Ὑπάρχει κάποια νῆσος Ὠγυγία μακρὰν ἐντὸς τῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ κατοικεῖ μὲν ἡ καλλιπλόκαμος θυγάτηρ τοῦ Ἄτλαντος ἡ γεμάτη μὲ δόλους Καλυψώ, φοβερὰ θεά· οὐδὲ κανεὶς συναναστρέφεται μὲ αὐτὴν οὔτε ἐκ τῶν θεῶν οὔτε ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἐμὲ τὸν δυστυχῆ μόνον μὲ ἔφερεν εἰς τὴν ἑστίαν της ὁ θεός, ἀφοῦ τὸ ταχὺ πλοῖόν μου μὲ τὸν ἀπαστράπτοντα κεραυνὸν ὁ Ζεὺς συμπιέσας συνέτριψεν εἰς τὸ μέσον τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης. Ἐκεῖ ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι καλοί μου σύντροφοι ἐχάθησαν, ἐγὼ δὲ τὴν τρόπιν (καρίναν) τοῦ ἑκατέρωθεν κυρτοῦ πλοίου μου ἀγκαλιάσας ἐφερόμην (ἐπὶ τῶν κυμάτων) ἐννέα ἡμέρας· κατὰ δὲ τὴν δεκάτην μαύρην νύκτα μὲ ἐπλησίασαν οἱ θεοὶ εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν, ὅπου κα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοικεῖ ἡ καλλιπλόκαμος Καλυψώ, ἡ φοβερὰ θεά, ἡ ὁποία παραλαβοῦσα ἐμὲ ἐπιμελῶς μὲ ἠγάπα καὶ μὲ ἔτρεφε καὶ ἔλεγεν ὅτι θὰ μὲ κάμῃ ἀθάνατον καὶ ἀγήρατον δι' ὅλας τὰς ἡμέρας (αἰωνίως)· ἀλλ' οὐδέποτε ἐπειθε τὴν ἰδικήν μου ψυχὴν ἐντὸς τῶν στηθῶν μου. Ἐκεῖ ἔμενον μὲν ἑπτὰ ἔτη συνεχῶς, τὰ δὲ φορέματά μου πάντοτε μὲ δάκρυα ἔβρεχον, τὰ ὁποῖα μοὶ ἔδωκεν ἀθάνατα ἡ Καλυψώ· ἀλλ' ὅτε πλέον ἐρχόμενον εἰς τὴν σειράν του ἦλθε δι' ἐμὲ τὸ ὄγδοον ἔτος, τότε πλέον καὶ μὲ διέταξε προτρέπουσα νὰ ἀπέρχωμαι ἕνεκα παραγγελίας τοῦ Διὸς ἢ καὶ διότι μετεβλήθη ἡ σκέψις αὐτῆς. Μὲ ἔστελλε δ' ἐπὶ πλοιαρίου μὲ πολλὰς συναρμογὰς δεμένου, πολλὰ δὲ μοὶ ἔδωκε, τροφὰς καὶ γλυκὺν οἶνον, καὶ μὲ ἐνέδυσε μὲ ἀθάνατα ἐνδύματα· ἔστειλε δὲ ὄπισθέν μου οὖριον ἄνεμον καὶ ἀβλαβῆ καὶ μαλακόν. Καὶ ἐπὶ δέκα ἑπτὰ μὲν ἡμέρας ἔπλεον θαλασσοπόρων, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ὀγδόην ἐφάνησαν τὰ σκιερὰ ὄρη τῆς ἰδικῆς σας γῆς, εὐχαριστήθη δ' ἡ ἀγαπητὴ καρδία ἐμοῦ τοῦ δυστυχοῦς· διότι τῷ ὄντι ἔμελλον νὰ συναντήσω πολλὴν ἀκόμη ἀθλιότητα, τὴν ὁποίαν ἐσήκωσεν ἐναντίον μου ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ὁ ὁποῖος ῥίψας ἐπάνω μου τοὺς ἀνέμους ἔδεσε (ἔκλεισε) τὸν δρόμον μου, ἐσήκωνε δὲ ἀμέτρητον θάλασσαν καὶ δὲν μὲ ἄφινε καθόλου τὸ κῦμα νὰ φέρωμαι ἐπὶ τοῦ πλοιαρίου μου ἀφθόνως ἀναστενάζοντα. Τοῦτο μὲν (τὸ πλοιάριον) κατόπιν ἡ θύελλα διεσκόρπισεν· ἐγὼ ὅμως κολυμβῶν διέσχισα τὸ μέγα τοῦτο ἄνοιγμα τῆς θαλάσσης, ἕως ὅτου φέρων ἐμὲ ὁ ἄνεμος καὶ τὸ θαλάσσιον ὕδωρ μὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἰδικήν σας γῆν. Ἐκεῖ ἐμὲ ἐκβαίνοντα ἤθελε μὲ ῥίψει βιαίως τὸ κῦμα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀφοῦ θὰ μὲ ἔρριπτε πλησίον εἰς μεγάλους βράχους καὶ εἰς τόπον δυσάρεστον· ἀλλ' ὑποχωρήσας πρὸς τὴν θάλασσαν ἐκολύμβων πρὸς τὰ ὀπίσω, ἕως ὅτου ἔφθασα εἰς ποταμόν, ὅπου δὰ εἰς ἐμὲ ἐφάνη ἀρίστη ἡ θέσις λεία ἀπὸ βράχους καὶ ἦτο προφύλαγμα ἀπὸ τοῦ ἀνέμου. Ἐξῆλθον λοιπὸν ἀναλαμβάνων τὰς αἰσθήσεις μου καὶ ἐπῆλθεν ἡ θεία νύξ· ἐγὼ δὲ μακρὰν τοῦ ἐκ τοῦ Διὸς κατερχομένου ποταμοῦ ἐξελθὼν ἐκοιμήθην ἐντὸς θάμνων καὶ πέριξ μου φύλλα συνεσώρευσα. Ἔχυσε δ' ἐπάνω μου ὁ θεὸς ἀπέραντον ὕπνον. Ἐκεῖ μὲν ἐντὸς τῶν φύλλων λυπημένος κατὰ τὴν ἀγαπητήν μου καρδίαν ἐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κοιμώμην καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ μέχρι τῆς αὐγῆς καὶ μέχρι τοῦ μέσου τῆς ἡμέρας. Ἔκλινε τέλος πρὸς τὸ δειλινὸν ὁ ἥλιος καὶ μὲ ἀφῆκεν ὁ γλυκὺς ὕπνος, εἶδον δὲ τὰς θεραπαινίδας τῆς ἰδικῆς σου θυγατρὸς νὰ παίζωσιν ἐπὶ τῆς ἄμμου, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἦτο ἡ ἰδία ὁμοιάζουσα μὲ θεάς· ταύτην ἱκέτευσα· αὐτὴ δὲ οὐδόλως ἐστερήθη καλῆς θελήσεως, ὅπως δὲν θὰ ἤλπιζες νὰ πράξῃ νεώτερός τις συναντήσας με· διότι πάντοτε οἱ νεώτεροι ἀνοηταίνουσιν. Αὕτη λοιπὸν μοὶ ἔδωκεν ἀρκετὴν τροφὴν καὶ σπινθηροβολοῦντα οἶνον καὶ μὲ ἔλουσεν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ καὶ μοὶ ἔδωκε ταῦτα ἐδῶ τὰ ἐνδύματα. Ταῦτα, ἂν καὶ ἔχω λύπας ἐντός μου, μὲ ἀλήθειαν τὰ διηγήθην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Ἀλκίνοος ἀπήντα καὶ εἶπε· «Ξένε, τοῦτο τοὐλάχιστον οὐχὶ βεβαίως κανονικὸν ἐσκέφθη ἡ κόρη μου, διότι δὲν σὲ ἔφερεν εἰς τὸν ἰδικόν μας οἶκον μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας, ἀλλὰ σύ, ὡς φαίνεται, πρώτην αὐτὴν παρεκάλεσας.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ἥρως, μὴ βεβαίως κατηγόρει διὰ τοῦτο τὴν ἄμεμπτον κόρην· διότι ἐκείνη μὲν διέταττε νὰ ἀκολουθῶ μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας, ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἤθελον φοβηθεὶς καὶ ἐντρεπόμενος, μήπως καὶ σοῦ ἡ ψυχὴ ἐξοργισθῇ, ἐὰν ἤθελες ἴδει τοῦτο, διότι εἴμεθα ὀξύθυμοι ἐπὶ τῆς γῆς αἱ φυλαὶ τῶν ἀνθρώπων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Ἀλκίνοος ἀνταπήντα καὶ εἶπε· «Ξένε, δὲν εἶναι τοιαύτη ἡ ἀγαπητή μου καρδία εἰς τὰ στήθη μου, ὥστε νὰ ὀργίζωμαι ματαίως· ὅλα δὲ τὰ πρέποντα εἶναι καλλίτερα. Εἴθε, Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, τοιοῦτος ὤν, ὁποῖος εἶσαι, καὶ αὐτὰ τὰ φρονήματα ἔχων, τὰ ὁποῖα δὰ ἐγὼ ἔχω, καὶ τὴν κόρην μου νὰ ἔχῃς σύζυγον καὶ νὰ ὀνομάζεσαι γαμβρός μου ἐδῶ μένων· καὶ οἶκον δ' ἐγὼ καὶ κτήματα ἤθελον σοὶ δώσει, ἐὰν βεβαίως μὲ τὴν θέλησίν σου ἤθελες μένει (ἐδῶ)· παρὰ τὴν θέλησίν σου ὅμως οὐδεὶς ἐκ τῶν Φαιάκων θὰ σὲ κρατήσῃ· εἴθε νὰ μὴ γίνῃ τοῦτο ἀρεστὸν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα Δία. Τὴν ἀποστολήν σου δὲ (τὸ νὰ σὲ ἀποστείλω) κατὰ ταύτην δὰ τὴν στιγμὴν κανονίζω ἐγώ, διὰ νὰ τὸ γνωρίζῃς καλῶς, διὰ τὴν αὔριον· τότε δὲ (αὔ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ριον) σὺ μὲν δαμασμένος ὑπὸ τοῦ ὕπνου θὰ κοιμᾶσαι, οἱ δὲ ναῦται θὰ κωπηλατῶσι μὲ γαληνιαίαν θάλασσαν, ἕως ὅτου ἤθελες φθάσει εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ ἐὰν ἀλλαχοῦ κάπου εἶναι εἰς σὲ ἀρεστὸν (νὰ μεταβῇς), καὶ ἐὰν βεβαίως εἶναι καὶ πολὺ μακρότερον τῆς Εὐβοίας, διὰ τὴν ὁποίαν λέγουσιν ὅτι εἶναι μακρότατα, ὅσοι εἶδον αὐτὴν ἐκ τῶν ἰδικῶν μας ἀνθρώπων, ὅτε ἔφερον (ἐκεῖ εἰς Εὔβοιαν) τὸν ξανθὸν Ραδάμανθυν, διὰ νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν τῆς Γῆς Τιτυόν (ἰδὲ Ὀδυσ. Α, 576—581). Καὶ αὐτοὶ μὲν μετέβησαν ἐκεῖ (εἰς Εὔβοιαν) καὶ χωρὶς κόπον ἐτελείωσαν (τὸν πλοῦν) ἐντὸς τῆς ἰδίας ἡμέρας καὶ διέτρεξαν (τὸν πλοῦν) ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα των. Θὰ γνωρίσῃς δὲ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μὲ τὸν νοῦν σου, πόσον ἄριστα εἶναι τὰ ἰδικά μου πλοῖα καὶ οἱ νέοι εἰς τὸ νὰ ἀνασχίζωσι τὴν θάλασσαν μὲ τὴν κώπην.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐχαριστήθη δ' ὁ πολύπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, εὐθὺς δὲ προσευχόμενος εἶπε καὶ λόγον ἔλεγε καὶ προσεφώνει· «Ζεῦ πάτερ, εἴθε ὅσα εἶπα, νὰ τὰ τελειώσῃ ὅλα ὁ Ἀλκίνοος· τούτου μὲν ἡ δόξα θὰ ἦτο ἄσβεστος ἀνὰ τὴν παράγουσαν γεννήματα γῆν, ἐγὼ δ' ἤθελον φθάσει εἰς τὴν πατρίδα.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν ταῦτα μεταξύ ὡμίλουν· διέταξε δ' ἡ λευκοβραχίων Ἀρήτη τὰς θεραπαινίδας νὰ θέσωσι κλίνην ὑποκάτω τῆς αἰθούσης (ἑνὸς δωματίου) καὶ νὰ βάλωσιν ὡραῖα κόκκινα στρώματα καὶ νὰ στρώσωσιν ὑπεράνω τάπητας καὶ νὰ βάλωσιν ἐπάνω χλαίνας πυκνὰς νὰ φορέσῃ. Αὐταὶ δ' ἐξῆλθον ἐκ τοῦ ἀνδρωνίτου ἔχουσαι εἰς τὰς χεῖράς των δᾷδα· ὅμως δὲ ἐπισπεύδουσαι τὴν ὑπηρεσίαν των ἔστρωσαν παχὺ στρῶμα, παρώτρυνον μὲ λόγους τὸν Ὀδυσσέα ἱστάμεναι πλησίον του· «Σήκω νὰ κοιμηθῇς, ὦ ξένε· ἡ κλίνη σου δὲ ἔχει ἑτοιμασθῇ.» Τοιουτοτρόπως εἶπον· εἰς αὐτὸν δ' ἐφάνη ἀρεστὸν νὰ κοιμηθῇ.

Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐκεῖ ἐκοιμᾶτο ἐντὸς κλίνης μὲ ὀπὰς πρὸς διαπέρασιν σχοινίων ὑπὸ τὴν ἠχηρὰν αἴθουσαν· ὁ Ἀλκίνοος δ', ὡς συνήθιζεν, ἐκοιμήθη εἰς τὸ ἐνδότερον τοῦ ὑψηλοῦ ἀνακτόρου, πλησίον του δὲ ἡ δέσποινα σύζυγός του παρεσκεύαζε κλίνην καὶ στρῶμα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Θ.

Σύστασις τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοὺς Φαίακας

(Περίληψις. Ὁ Ἀλκίνοος καλεῖ εἰς συμπόσιον τοὺς Φαίακας, ὅπου χάριν τοῦ ξενιζαμένου Ὀδυσσέως καὶ ὁ ἀοιδὸς ᾄδει σχετικὰ μὲ τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον καὶ χοροὶ γίνονται καὶ ἀνταγωνισμὸς δίσκου καὶ φιλοδωρήματα ἄλοι δίδουσιν εἰς τὸν Ὀδυσσέα τιθέμενα ὑπὸ τῆς Ἀρήτης ἐντὸς κιβωτίου. Τέλος τὸν Ὀδυσσέα δακρύοντα ἐκ τῶν ἀσμάτων τοῦ ἀοιδοῦ παρακαλεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ διηγηθῇ τὰ ὅσα συνέβησαν εἰς αὐτόν.)

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, εὐθὺς ἐσηκώνετο ἐκ τῆς κλίνης ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου (ὁ γενναῖος Ἀλκίνοος), ἐσηκώθη δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ εὐγενὴς ἐκπορθητὴς τῶν πόλεων Ὀδυσσεύς. Προηγήθη δ' εἰς αὐτοὺς ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν Φαιάκων, ἡ ὁποία εἶχε συγκροτηθῇ δι' αὐτοὺς πλησίον τῶν πλοίων. Φθάσαντες δ' ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς πελεκητοὺς λίθους πλησίον ὁ εἷς τοῦ ἄλλου. Ἡ δε Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἀνὰ τὴν πόλιν περιήρχετο ὁμοιάζουσα μὲ κήρυκα τοῦ συνετοῦ Ἀλκινόου σκεπτομένη τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον τοῦ μεγαλοκάρδου Ὀδυσσέως, καί, ὡς ἤρμοζεν εἰς ἕκαστον ἄνδρα παρουσιαζομένη ἔλεγε λόγον· «Ἐμπρός, στεῦσαι τε πρόκχοντες καὶ ἀρχηγοὶ τῶν Φαιάκων, νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν συνέλευσιν, διὰ ν' ἀκούσητε ξένον, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου ἔφθασεν εἰς τὸ ἀνάκτορος τοῦ συνετοῦ Ἀλκινόου, ἀφοῦ περιεπλανήθη ἀνὰ τὴν θάλασσαν, ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους κατὰ τὸ σῶμα.»

Τοιουτοτρόπως ὁμιλήσασα παρεκίνει τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ψυχὴν ἑκάστου. Ταχέως δ' ἐγεμίσθησαν καὶ ἀγοραὶ καὶ καθίσματα ἀπὸ ἀνθρώπους συναθροιζομένους· πολλοὶ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐθαύμασαν ἰδόντες τὸν εὐειδῆ υἱὸν τοῦ Λαέρτου εἰς αὐτὴν δ', ὡς ἤρμοζεν, ἡ Ἀθηνᾶ ἐπέχυσε θείαν χάριν καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς ὤμους καὶ τὸν ἔκαμεν ὑψηλότερον καὶ παχύτερον εἰς τὸ νὰ τὸν ἴδῃ τις, διὰ νὰ ἤθελε γίνει εἰς ὅλους τοὺς Φαίακας ἀγκ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πητὸς καὶ φοβερὸς (παρουσιάζων μεγαλεῖον) καὶ σεβαστὸς καὶ διὰ νὰ ἤθελεν ἐκτελέσει πολλοὺς ἀγῶνας, μὲ τοὺς ὁποίους οἱ Φαίακες ἐδοκίμασαν τὸν Ὀδυσσέα. Ἀφοῦ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, συνηθροίσθησαν καὶ ἀπετέλεσαν ὁμήγυριν (συνέλευσιν), εἰς αὐτοὺς ὁ Ἀλκίνοος ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «Ἀκούσατε, ἐξέχοντες καὶ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, διὰ νὰ εἴπω, ὅσα μὲ παρακινεῖ ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου. Ὁ ξένος οὗτος ἐδῶ, δὲν γνωρίζω ποῖος εἶναι, περιπλανώμενος ἔφθασεν εἰς τὸν ἰδικόν μου οἶκον ἢ ἐκ μέρους τῶν ἐξ ἀνατολῆς ἢ ἐκ μέρους τῶν ἐκ τῆς δύσεως ἀνθρώπων. Παροτρύνει δ' εἰς ἡμᾶς ἀποστολὴν εἰς τὴν πατρίδα του καὶ παρακαλεῖ τοῦτο νὰ εἶναι στερεὸν δι' αὐτόν. Ἡμεῖς δέ, ὅπως βεβαίως πρότερον (ἐπράττομεν), ἂς παρακινῶμεν ἀλλήλους διὰ τὴν ἀποστολήν. Διότι καὶ οὐδεὶς ἄλλος, ὅποιος ἤθελεν ἔλθει εἰς τὰ ἀνάκτορά μου, μένει ἐδῶ πολὺν καιρὸν ὀδυρόμενος ἕνεκεν ἐλλείψεως ἀποστολῆς. Ἀλλ' ἐμπρὸς ἂς σύρωμεν μαῦρον πλοῖον εἰς τὴν θείαν θάλασσαν πρώτην φορὰν ταξειδεῦον (καινουργὲς), πεντήκοντα δύο δὲ νεανίαι ἂς ἐκλεχθῶσιν ἀνὰ τὸν λαόν, ὅσοι ἀπὸ πρότερον εἶναι ἄριστοι· ἀφοῦ δὲ ὅλοι δέσητε καλῶς τὰς κώπας ἐπὶ τῶν σκαρμῶν, ἐξέλθετε ἐκ τοῦ πλοίου· ἔπειτα δὲ μεταβάντες εἰς τὸν ἰδικόν μου οἶκον ἑτοιμάζετε ταχέως συμπόσιον· ἐγὼ δ' εἰς ὅλους μεγαλοπρεπῶς θὰ τὸ παράσχω· εἰς τοὺς νεανίας μὲν ταῦτα παράγγελλω· οἱ δ' ἄλλοι σκηπτοῦχοι εὐπατρίδαι εἰς τὰ ἰδικά μου ἀνάκτορα νὰ ἔρχησθε, διὰ νὰ φιλοξενήσωμεν τὸν ξένον ἐντὸς τῶν μεγάρων μου, καὶ κανεὶς ἂς μὴ ἀρνῆται τοῦτο· προσκαλέσατε δὲ τὸν θεῖον ἀοιδὸν Δημόδοκον· διότι εἰς αὐτόν, ὡς γνωστόν, ὁ θεὸς μὲ περίσσειαν ἔδωκε τὸ νὰ τέρπῃ μὲ τὸ ἆσμα, ὅπως ἡ ψυχή του τὸν παρορμᾷ νὰ ἄδῃ.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εὐθὺς προηγήθη, οἱ δὲ σκηπτοῦχοι συγχρόνως ἠκολούθουν· κῆρυξ δὲ μετέβαινε πρὸς τὸν θεῖον ἀοιδὸν (νὰ τὸν καλέσῃ). Νεανίαι δὲ πεντήκοντα δύο ἐκλεχθέντες, καθὼς διέταξεν (ὁ Ἀλκίνοος), ἐβάδισαν εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς ἀκαταπονήτου θαλάσσης. Ἀφοῦ δὲ πλέον κατῆλθον εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ μὲν μέλαν πλοῖον αὐτοὶ δὰ ἔσυραν εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ βάθος τῆς θαλάσσης, ἔθετον δ' ἐντὸς εἰς τὸ μαῦρον πλοῖον τὸ κατάρτι καὶ τὰ ἱστία, προσήρμοσαν δὲ τὰς κώπας εἰς τοὺς δερματίνους σκαλμοὺς ὅλα συμφώνως πρὸς τὸ ἁρμάζον καὶ ἀνεπέτασαν τὰ λευκὰ ἱστία. Ὑψηλὰ δ' εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν προσώρμισαν βεβαίως αὐτὸ (τὸ πλοῖον)· ἔπειτα δ' εὐθὺς ἐκίνησαν νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸ μέγα ἀνάκτορον τοῦ συνετοῦ Ἀλκινόου. Ἐγεμίσθησαν δ' εὐθὺς καὶ αἱ αὔθουσαι καὶ αἱ περιφραγμέναι αὐλαὶ καὶ τὰ ἀνάκτορα ἐκ τῶν συναθροισθέντων ἀνδρῶν· πολλοὶ δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἦσαν ἐκεῖ καὶ νέοι καὶ γέροντες. Δι' αὐτοὺς δ' ὁ Ἀλκίνοος ἔσφαξε δώδεκα πρόβατα καὶ ὀκτὼ λευκόδοντας χοίρους καὶ δύο στρεψόποδας (βραδυπορουν. ς) βοῦς· αὐτοὺς δ'ἔγδερνον καὶ προητοίμαζον καὶ παρεσκεύασαν ε πνὸν συμπόσιον. Ὁ κῆρυξ δὲ πλησίον ἦλθε φέρων τὸν πολυαγάπητον ἀοιδόν, τὸν ὁποῖον ὑπερβολικῶς ἡ μοῦσα (ἡ προστάτρια τοῦ ἄσματος) ἠγάπησεν, ἀλλ' ἔδιδεν εἰς αὐτὸν καὶ καλὸν καὶ κακόν· τὸν ἐστέρησε μὲν τῶν ὀφθαλμῶν, ἀλλ' ἔδιδεν εἰς αὐτὸν γλυκὺ ἆσμα. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ὁ Ποντόνοος ἔθηκε θρόνον μὲ ἀργυρᾶ καρφία εἰς τὸ μέσον τῶν συμποσιαζόντων (συνδαιτυμόνων) στηρίξας αὐτὸν πλησίον ὑψηλοῦ κίονος· ἐκρέμασε δὲ πρὸς τὰ κάτω ἐκ πασσάλου τὴν ἠχηρὰν κιθάραν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὁ κῆρυξ καὶ εἶπε (εἰς τὸν ἀοιδὸν) νὰ τὴν λάβῃ μὲ τὰς χεῖράς του. Παρέθετε δ' εἰς αὐτὸν κάνιστρον καὶ ὡραίαν τράπεζαν καὶ πλησίον του ποτήριον οἴνου νὰ πίῃ, ὅτε ἤθελε τὸν παρορμᾷ ἡ ψυχή του. Ἐκεῖνοι δ' ἤπλωνον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐμπρός των κείμενα ἕτοιμα φαγητά. Ὅτε δ' ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, ἡ μοῦσα, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐνέπνευσε τὸν ἀοιδὸν νὰ τραγουδῇ τὰ λαμπρὰ ἔργα τῶν ἀνδρῶν, τοῦ ἄσματος, τοῦ ὁποίου τότε, ὡς γνωστόν, ἡ φήμη ἔφθανεν εἰς τὸν πλατὺν οὐρανόν, δηλ. τὴν φιλονικίαν τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως, πῶς κάποτε ἐφιλονίκησαν μὲ ἐκπληκτικοὺς λόγους κατὰ τὸ ἔξοχον (θαλερὸν) συμπόσιον πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ὁ δὲ βασιλεὺς τῶν ἀνδρῶν Ἀγαμέμνων ἔχαιρε κατὰ νοῦν, διότι οἱ ἄριστοι τῶν Ἑλλήνων ἐφιλονίκουν· διότι τοιουτοτρόπως χρησμοδοτῶν εἶπεν εἰς αὐτὸν (τὸν Ἀ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γαμέμνονα) ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἐντὸς τῶν ἱερῶν Δελφῶν, ὅτε ὑπερέβη τὸ λίθινον κατώφλιον, διὰ νὰ ζητήσῃ χρησμὸν (Σ η μ. ἐχρησμοδοτήθη δηλ., ὅτι τότε θὰ κυριευθῇ ἡ Τροία, ὅταν οἱ ἄριστοι τῶν Ἀχαιῶν φιλονικήσωσι)· διότι τότε ἐκυλίετο (ἤρχιζεν) ἡ ἀρχὴ τῆς συμφορᾶς μεταξὺ Τρώων καὶ Ἑλλήνων ἕνεκα τῶν σκέψεων τοῦ μεγάλου Διός.

Ταῦτα λοιπὸν ἐτραγούδει ὁ ἐξακουστὸς ἀοιδός· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πιάσας μὲ τὰς στιβαράς του χεῖρας τὸ μέγα κόκκινον ἐπανωφόριόν του τὸ ἔσυρεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ ἐκάλυψε τὸ ὡραῖον πρόσωπόν του· διότι ἐντρέπετο τοὺς Φαίακας χύνων δάκρυα ὑποκάτω τῶν ἀρρυδίων του. Βεβαίως ὁσάκις μὲν ἤθελε παύσει τραγουδῶν ὁ ἀοιδός, σπογγίσας τὸ δάκρυ κατεβίβαζεν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τὸ ἐπανωφόριον καὶ λαβὼν ποτήριον μὲ δύο λαβὰς (ἢ μὲ δύο κύπελλα συγκεκολλημένα ἐν τῷ μέσῳ, ὥστε ἑκάτερον νὰ εἶναι ἀνοικτὸν ἀντιθέτως, ὡς τὸ θεῖον Ποτήριον ἐν τῇ Χριστιανικῇ λειτουργίᾳ) ἔκαμνε σπονδὰς εἰς τοὺς θεούς. ὁσάκις δὲ πάλιν ἤρχιζεν (ὁ ἀοιδὸς) καὶ τὸν προέτρεπον οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν Φαιάκων νὰ τραγουδῇ, διότι ἐτέρποντο εἰς τοὺς ἐπικούς του στίχους, τότε πάλιν ὁ Ὀδυσσεὺς κατακαλύψας τὴν κεφαλὴν ἐθρήνει. Ἐκεῖ τῶν μὲν ἄλλων ὅλων διέφευγε τὴν προσοχὴν δάκρυα χύνων· μόνος δὲ ὁ Ἀλκίνοος τὸν παρετήρησε καὶ τὸν κατενόησε καθήμενος πλησίον αὐτοῦ, τὸν ἤκουσε δὲ βαρέως ἀναστενάζοντα. Εὐθὺς δ' ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους τῆς κωπηλασίας Φαίακας· «Ἀκούσατε, πρόκριτοι καὶ ἄρχηγοὶ τῶν Φαιάκων· τώρα μὲν πλέον ἔχομεν χορτασθῇ ἀπὸ τὴν ἀνάλογον δι' ὅλους εὐωχίαν καὶ ἀπὸ τὴν κιθάραν, ἡ ὁποία εἶναι σύντροφος μὲ τὴν θαλερὰν εὐωχίαν. Τώρα δ' ἂς ἐξέλθωμεν καὶ ἂς δοκιμάσωμεν ὅλους τοὺς ἀγῶνας, διὰ νὰ εἴπῃ ὁ ξένος εἰς τοὺς ἀγαπητούς του ἐπιστρέψας εἰς τὸν οἶκόν του, πόσον ὑπερτεροῦμεν ἄλλους καὶ εἰς τὴν πυγμὴν καὶ εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς τὰ πηδήματα καὶ εἰς τὸν διὰ τῶν ποδῶν δρόμον.»

Τοιουτοτρόπως ὁμιλήσας εὐθὺς προηγήθη, ἐκεῖνοι δ' ἠκολούθουν. Ἐκρέμασε δὲ πρὸς τὰ κάτω ἐκ τοῦ πασσάλου τὴν ἰχηρὰν κιθάραν ὁ κῆρυξ καὶ ἔλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Δημοδόκου καὶ τὸν ἐξῆγεν ἐκ τοῦ ἀνδρωνίτου τοῦ οἴκου· ἔκαμε δ' ἀρχὴν εἰς αὐτὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν δὰ ἐβάδιζον οἱ ἄλλοι οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν Φαιάκων, διὰ νὰ θαυμάσωσι τοὺς ἀγῶνας· ἐκίνησαν δὲ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὴν δημοσίαν πλατεῖαν συγκεντρώσεως, συγχρόνως δ' ἠκολούθει πολὺς λαός, ἀμέτρητοι· ἐσηκώνοντο δὲ (διὰ ν' ἀγωνισθῶσι) νέοι καὶ πολλοὶ καὶ καλοί. Ἐσηκώθη μὲν καὶ ὁ Ἀκρόνεως καὶ ὁ Ὠκύαλος καὶ ὁ Ἐλατρεὺς καὶ ὁ Ναυτεὺς καὶ ὁ Πρωρεὺς καὶ ὁ Θόων καὶ ὁ Ἀναβησίνεως καὶ ὁ Ἀμφίαλος υἱὸς τοῦ Πολυνήου υἱοῦ τοῦ Τέκτονος· ἐσηκώθη δὲ καὶ ὁ Εὐρύαλος ἴσος μὲ τὸν ἀνθρωπόμορφον Ἄρη, υἱὸς τοῦ Ναυβόλου, ὅστις ἦτο ἄριστος καὶ κατὰ τὴν ὡραιότητα καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀπὸ ὅλους τοὺς Φαίακας ὕστερον ἀπὸ τὸν ἄμεμπτον Λαοδάμαντα. Ἐσηκώθησαν δ' οἱ τρεῖς υἱοὶ τοῦ ἀμέμπτου Ἀλκινόου, δηλ. καὶ ὁ Λαοδάμας καὶ ὁ Ἅλιος καὶ ὁ ἰσόθεος Κλυτόνηος. (Σημ. τὰ πλεῖστα ὀνόματα τῶν Φαιάκων ἔχουσι ληφθῇ ἐκ τῆς ναυτιλίας, διότι οἱ Φαίακες, ὡς ἐλέχθη, ἦσαν ναυτικοί). Ἐκεῖνοι δὲ βεβαίως πρῶτον μὲν διηγωνίσθησαν μὲ τοὺς πόδας (εἰς τὸ τρέξιμον) καὶ εἰς αὐτοὺς ὁ δρόμος εἶχεν ἐξαπλωθῆ (σημειῶθῆ) ἀπὸ τῆς νύσσης (σημείου ἐκκινήσεως)· ἐκεῖνοι δ' ὅλοι ταχέως (ἁρπακτικὰ) ἐπέτων διὰ τῆς πεδιάδος σηκώνοντες κονιορτόν· ἐξ αὐτῶν δ' ἐξόχως ἄριστος εἰς τὸ τρέχειν ἦτο ὁ ἄμεμπτος Κλυτόνηος· ὅσον δὲ γίνεται τὸ διάστημα δύο ἡμιόνων (τρεχόντων εἰς ὄργωμα) ἐντὸς ἀγροῦ πεδινοῦ, τόσον προτρέχων ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἔφθασε πρὸς τὰ ἐμπρός, οἱ δ' ἄλλοι ἔμειναν ὀπίσω. Αὐτοὶ δὲ (κατόπιν) διηγωνίσθησαν εἰς τὴν ἐπίπονον πάλην· εἰς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ Εὐρύλαος ὑπερέβαινεν ὅλους τοὺς ἀρίστους· εἰς τὸ πήδημα δὲ ὁ Ἀμφίλαος ἦτο ἀνώτατος ὅλων· εἰς τὸν δίσκον δὲ πάλιν πολὺ ὑπέρτατος ἐξ ὅλων ἦτο ὁ Ἐλατρεύς, εἰς τὴν πυγμὴν δ' ἐξ ἄλλου ὁ Λαοδάμας, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου.

Ἀφοῦ δὲ πλέον ὅλοι εὐχαριστήθησαν εἰς τὴν ψυχήν των μὲ τοὺς ἀγῶνας, εἰς αὐτοὺς εὐθὺς εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου Λαοδάμας· «Ἐλᾶτε, ἀγαπητοί, ἂς ἐρωτήσωμεν τὸν ξένον, ἐὰν κανένα ἀγῶνα γνωρίζει καὶ ἔχει διδαχθῆ. Κατὰ τὴν σωματικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μάλιστα δὲν εἶναι ἄσχημος, δηλ. καὶ κατὰ τοὺς μηροὺς καὶ κα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ τὰς κνήμας καὶ κατὰ τὰς δύο χεῖρας ἐπάνω καὶ κατὰ τὸν στιβαρὸν λαιμὸν (σβέρκον) καὶ κατὰ τὴν μεγάλην δύναμιν· καὶ οὐδόλως στερεῖται νεανικῆς ἀκμῆς, ἀλλ' ἔχει συγκλονισθῇ ἀπὸ πολλὰ κακά· διότι ἐγὼ τοὐλάχιστον δυσχυρίζομαι ὅτι οὐδὲν ἄλλο εἶναι χειρότερον τῆς θαλάσσης εἰς τὸ νὰ καταπονήσῃ βεβαίως ἄνδρα καὶ ἐὰν εἶναι πολὺ δυνατός».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἐξ ἄλλου ὁ Εὐρύλαος ἀπήντα καὶ εἶπε. «Λαοδάμα, πολὺ συμφώνως μὲ τὸ ὀρθὸν τοῦτον τὸν λόγον εἶπες· σὺ ὁ ἴδιος τόρα πορευόμενος προσκάλεσον αὐτὸν καὶ εἰπέ σχετικὸν λόγον.»

Ἀφοῦ δὲ τοῦτο ἤκουσεν ὁ καλὸς υἱὸς τοῦ Ἀλκινόου, προχωρῶν, ὡς ἔπρεπεν, ἐστάθη εἰς τὸ μέσον καὶ εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· «Ἔλα ἐδῶ καί σύ, ξένε πάτερ, δοκίμασον ἀγῶνας, ἐὰν κάπου ἔχεις διδαχθῇ κανένα· φαίνεται δ' ὅτι σὺ γνωρίζεις ἀγῶνας· διότι δὲν ὑπάρχει μεγαλυτέρα δόξα ἀνδρός, ἐφ' ὅσον καὶ ἂν ὑπάρχῃ ζῶν, παρὰ ὅ,τι καὶ ἂν διαπράξῃ καὶ μὲ τοὺς πόδας καὶ μὲ τὰς ἰδικάς του χεῖρας. Ἀλλ' ἔλα δοκίμασον, διασκόρπισον δ' ἀπὸ τῆς ψυχῆς σου τὰς θλίψεις, διὰ σὲ δὲ τὸ ταξίδιον δὲν θὰ ἀπέχῃ πλέον πολὺν καιρόν, ἀλλὰ διὰ σὲ πλέον καὶ τὸ πλοῖον ἔχει συρθῇ κάτω εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οἱ συμπλωτῆρές σου εἶναι κατηρτισμένοι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς. «Λαοδάμα, διατὶ με προτρέπετε εἰς ταῦτα χλευάζοντες; αἱ λῦπαι εἶναι καὶ περισσότερον εἰς τὰς φρένας μου παρὰ οἱ ἀγῶνες, διότι ἐγὼ πρότερον μὲν παραπολλὰ ἔπαθον καὶ πολλοὺς μόχθους ὑπέμεινα, τόρα δὲ κάθημαι εἰς τὴν ἰδικήν σας ἀγορὰν ἔχων ἀνάγκην τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου, παρακαλῶν τὸν βασιλέα καὶ ὅλον τὸν λαόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντα ὁ Εὐρύλαος καὶ τὸν προσέβαλε κατὰ πρόσωπον· «Οὐδόλως βεβαίως, ξένε, σὲ ἐξομοιώνω μὲ ἄνδρα γνώστην ἀγώνων, ὁποῖοι πολλοὶ ὑπάρχουσι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ (σὲ θεωρῶ ὅμοιον) μὲ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος σχνὰ περιφερόμενος μὲ πλοῖον πολύκωπον (ἔχον πολλοὺς σκαρμοὺς μὲ κώπας) εἶναι ἀρχηγὸς ναυτῶν, οἱ ὁποῖοι εἶναι πραγματευταὶ (ἔμποροι), καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔχει εἰς τὸν νοῦν του φορτίον (ἐμπορικὸν) καὶ εἶναι ἐξεταστὴς ἐμπορευμάτων καὶ ἐπιθυμητῶν κερδῶν· καὶ δὲν ὁμοιάζεις μὲ ἀθλητήν»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μὲ πλάγιον βλέμμα παρατηρήσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ξένε, δὲν ὡμίλησας καλῶς· ὁμοιάζεις μὲ ἄνδρα ἀλαζόνα. Τοιουτοτρόπως δὲν δίδουσιν οἱ θεοὶ εἰς ὅλους τοὺς ἄνδρας χαρίσματα, οὔτε δηλ. σωματικὴν φυσικὴν ἀνάπτυξιν οὔτε φρένας οὔτε εὔγλωττον ὁμιλίαν. Διότι ἄλλος μὲν ἀνὴρ γίνεται κατώτερος κατὰ τὴν μορφήν, ἀλλ' ὁ θεὸς τὴν μορφὴν στολίζει μὲ (εὔγλωττον) λόγον καὶ οἱ ἄνθρωποι προσβλέπουσιν εἰς αὐτὸν τερπόμενοι· αὐτὸς δὲ ἀταράχως (ἀκλόνητος) ἀγορεύει μὲ γλυκεῖαν αἰδημοσύνην καὶ διαπρέπει μεταξὺ συνηθροισμένων εἰς συνέλευσιν, διερχόμενον δ' ἀνὰ τὴν πόλιν βλέπουσιν αὐτὸν ὡς θεόν. Ἄλλος δὲ πάλιν κατὰ τὴν μορφὴν μὲν εἶναι ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους, ἀλλὰ πέριξ αὐτοῦ δὲν περιστολίζεται ἡ χάρις τῶν λόγων, καθὼς καὶ εἰς σὲ ἡ μορφὴ μὲν εἶναι πολὺ εὐπρεπὴς καὶ οὐδὲ θεὸς δύναται νὰ τὴν κατασκευάσῃ κατ' ἄλλον τρόπον, κατὰ τὸν νοῦν ὅμως εἶσαι ἄνευ ἀξίας. Ἐξηρέθισας τὴν ψυχήν μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου, διότι ὡμίλησας οὐχὶ εὐπρεπῶς. Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶμαι ἄπειρος ἀγώνων, ὅπως σὺ δὰ λέγεις, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶμαι μεταξὺ τῶν πρώτων, ἐφ' ὅσον εἶχον πεποίθησιν καὶ εἰς τὴν νεανικήν μου ἀκμὴν καὶ εἰς τὰς χεῖράς μου. Τώρα ὅμως κατέχομαι ἀπὸ ταλαιπωρίαν καὶ θλίψεις· διότι πολλὰ ὑπέφερον διασχίζων καὶ πολέμους ἀνδρῶν καὶ λυπηρὰ κύματα θαλάσσης. Ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτήν μου τὴν κατάστασιν, ἂν καὶ ἔπαθον πολλὰ κακά, θὰ δοκιμάσω ἀγῶνας· διότι ὁ λόγος σου εἶναι δαγκαστικὸς τῆς ψυχῆς μου, μὲ παρώρμησας δ' εἰς τοῦτο, διότι ὡμίλησας πρὸς ἐμέ.»

Εἶπε (αὐτὰ) καὶ εὐθὺς μὲ αὐτὸ τὸ ἐπανωφόριόν του (χωρὶς νὰ τὸ ἐκβάλῃ) ἀναπηδήσας ἔλαβε δίσκον μεγαλύτερον καὶ παχὺν καὶ οὐχὶ δὰ ὀλίγον βαρύτερον ἀπὸ ἐκεῖνον, μὲ τὸν ὁποῖον οἱ Φαίακες διηγωνίζοντο εἰς τὸν δίσκον μεταξύ των. Τοῦτον λοιπὸν περιστρέψας ἔρριψεν ἀπὸ τὴν στιβαράν του χεῖρα. Ἐβούϊξε δ' ὁ λίθος· ἐζάρωσαν δὲ κάτω πρὸς τὴν γῆν ἕνεκα τῆς ρίψεως τοῦ λίθου οἱ κωπηλατοῦντες μὲ μακρὰς κώπας Φαίακες, οἱ ἐξακουστοὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς τὰ ναυτικὰ ἄνδρες. Ὁ δὲ λίθος ἐπέταξε πέραν ἀπὸ τὰ σημάδια ὅλων ὁρμητικῶς τρέχων ἀπὸ τῆς χειρός του· ἔβαλε δὲ σημάδι εἰς τὸ τέρμα ἡ Ἀθηνᾶ ὁμοιάζουσα κατὰ τὸ σῶμα μὲ ἄνδρα καὶ λόγον εἶπε καὶ τὸν ὠνόμαζε· «καὶ τυφλὸς δά, ξένε, δύναται νὰ διακρίνῃ τὸ σημάδι σου πιάνων αὐτό, διότι οὐδόλως εἶναι ἀναμεμιγμένον μὲ τὴν συγκέντρωσιν τῶν ἄλλων, ἀλλ' εἶναι πολὺ μακρύτερα· σὺ δὲ ἔχε θάρρος δι' αὐτὸν τοὐλάχιστον τὸν ἀγῶνα. Οὐδεὶς ἐκ τῶν Φαιάκων βεβαίως θὰ φθάσῃ εἰς τοῦτο τὸ σημάδι οὐδὲ θὰ τὸ προσπεράσῃ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐχαριστήθη δ' ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, χαίρων, διότι ἔβλεπεν ἐντὸς τοῦ ἀγῶνος φίλον εὐνοϊκὸν πρὸς αὐτόν· καὶ τότε μὲ ἐλαφροτέραν καρδίαν ἔλεγεν εἰς τοὺς Φαίακας· «Τοῦτον τόρα τὸν δίσκον φθάσατε νέοι, ἴσως δ' ὕστερον νομίζω ὅτι θὰ ρίψω ἢ εἰς τόσον διάστημα ἢ καὶ ἀκόμη μακρύτερον, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ὅποιον ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ προτρέπει, ἐμπρὸς ἐδῶ ἂς δοκιμάσῃ, ἐπειδὴ μὲ ἐξωργίσατε παραπολύ, ἢ εἰς τὴν πυγμὴν ἢ εἰς τὴν πάλην ἢ καὶ εἰς τοὺς πόδας (τὸν δρόμον), οὐδόλως ἀρνοῦμαι, ἐξ ὅλων τῶν Φαιάκων ἐκτὸς βεβαίως μόνον τοῦ Λαοδάμαντος, διότι οὗτος ἐδῶ εἶναι εἰς ἐμὲ φίλος ἐκ φιλοξενίας· ποῖος θὰ ἐπολέμει μὲ τὸν ἀγαπῶντα αὐτόν ; ἀνόητος βεβαίως καὶ μηδαμινὸς εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἀνήρ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπροκάλει εἰς ἀνταγωνισμὸν ἀγώνων τὸν φιλοξενοῦντα αὐτὸν ἐντὸς ξένου λαοῦ· διότι τὸν ἑαυτόν του καθ' ὅλα βλάπτει μὲ αὐτό· ἐκ τῶν ἄλλων ὅμως οὐδένα βεβαίως ἀρνοῦμαι οὔτε θεωρῶ εὐτελῆ, ἀλλὰ θέλω νὰ τὸν γνωρίζω καὶ νὰ τὸν δοκιμάσω κατὰ πρόσωπον. Διότι εἰς ὅλα δὲν εἶμαι ἀδέξιος, εἰς τοὺς ἀγῶνας δηλ. ὅσοι εἶναι μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν. Καλῶς μὲν γνωρίζω νὰ μεταχειρίζωμαι (νὰ πιάνω) τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον· πρῶτος ἄνδρα δύναμαι νὰ κτυπήσω, ἐξακοντίσας βέλος ἐντὸς πλήθυος ἐχθρῶν ἀνδρῶν, καὶ ἐὰν παραπολλοὶ σύντροφοι ἤθελον σταθῇ πλησίον μου καὶ ἤθελον τοξεύει καὶ αὐτοὶ ἄνδρας. Μόνος δὰ ὁ Φιλοκτήτης με ὑπερέβαινεν εἰς τὸ τόξον μεταξὺ τοῦ λαοῦ τῶν Τρώων, ὁσάκις ἐρρίπτομεν κατ' αὐτῶν τόξα οἱ Ἕλληνες. Ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὅμως ἐγὼ διισχυρίζομαι ὅτι εἶμαι πολὺ ἀνώτερος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅσοι τώρα ἄνθρωποι ὑπάρχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς τρώγοντες ἄρτον. Μὲ
τοὺς προτέρους ὅμως ἄνδρας δὲν θὰ θελήσω ν' ἀνταγωνισθῶ, οὔτε
μὲ τὸν Ἡρακλῆν οὔτε μὲ τὸν ἐξ Οἰχαλίας (τῆς Μεσσηνιακῆς) Εὔ- 225
ρυτον, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, καὶ μὲ τοὺς ἀθανάτους διηγωνίζοντο
εἰς τὰ τόξα· διὰ τοῦτο λοιπὸν καὶ ταχέως (νέος) ἀπέθανεν ὁ μέ-
γας Εὔρυτος καὶ δὲν ἔρθασεν εἰς τὸ γῆρας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων
του· διότι θυμώσας ὁ Ἀπόλλων τὸν ἐφόνευσεν, ἐπειδὴ τὸν ἐπροκά
λει εἰς διαγωνισμὸν τόξου. Μὲ τὸ δόρυ δ' ἀκοντίζω μακράν, ὅσον
δὲν φθάνει ἄλλος τις μὲ τὸ βέλος· μόνον ὡς πρὸς τοὺς πόδας (εἰς 230
τὸν δρόμον) φοβοῦμαι μήπως κανεὶς ἐκ τῶν Φαιάκων με προσπε-
ράσῃ· διότι παραπολὺ ἄσχημα κατεπονήθην εἰς τὸ πολλὰ κύματα,
ἐπειδὴ ἀκαταπαύστως δὲν ὑπῆρχεν εἰς ἐμὲ περιποίησις εἰς τὸ πλοῖ-
ον, διὰ τὸ ὁποῖον τὰ ἀγαπητά μου μέλη ἔχουσι παραλύσει.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔγιναν
σιωπηλῶς ἄφωνοι. Ὁ Ἀλκίνοος δὲ μόνος ἀπαντῶν εἰς αὐτὸν εἶπε· 235
«ξένε, ἐπειδὴ οὐχὶ δυσάρεστα λέγεις ταῦτα μεταξὺ ἡμῶν, ἀλλὰ θέ-
λεις νὰ δεικνύῃς τὴν ἱκανότητά σου, ἡ ὁποία σε παρακολουθεῖ, ὀρ-
γιζόμενος, διότι οὗτος ὁ ἀνὴρ πλησιάσας σε εἰς τὸν ἀγῶνα προ-
σέβαλεν, ἐπειδὴ κανεὶς ἄνθρωπος δὲν θὰ κατηγόρει τὴν ἱκανότητά 240
σου, ὁ ὁποῖος θὰ ἐγνώριζε μὲ τὰς φρένας του νὰ λέγῃ τὰ ἁρμό-
ζοντα· ἀλλ' ἔλα τώρα κατανόει τὸν λόγον μου, διὰ νὰ εἴπῃς καὶ εἰς
ἄλλον ἐκ τῶν ἡρώων, ὅταν εὐωχῆται ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου πλη-
σίον καὶ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων σου, κάμνων μνειαν τῆς ἰ-
δικῆς μας ἱκανόητος, ποῖα δηλ. ἐπιδέξια ἔργα καὶ εἰς ἡμᾶς χαρέ-
χει ὁ Ζεὺς ἀκαταπαύστως ἀκόμη ἐκ τῶν πατέρων μας. Διότι δὲν 245
εἴμεθα ἄμεμπτοι πυγμάχοι οὔτε παλαισταί, ἀλλὰ μὲ τοὺς πόδας ὁρ-
μητικῶς τρέχομεν καὶ εἰς τὰς ναῦς εἴμεθα ἄριστοι. Πάντοτε δ' εἰς
ἡμᾶς εἶναι ἀγαπητὴ καὶ ἡ εὐωχία καὶ ἡ κιθάρα καὶ οἱ χοροὶ καὶ τὰ
ἀνταλλαξσόμενα (καθαρὰ) φορέματα καὶ τὰ θερμὰ λουτρὰ καὶ
αἱ (ἀναπαυτικαὶ) κλῖναι. Ἀλλ' ἐλᾶτε, ὅσοι εἶσθε ἄριστοι χορευταὶ 250
ἐκ τῶν Φαιάκων, χορεύσατε, διὰ νὰ εἴπῃ ὀξένος εἰς τοὺς ἀγαπη-
τούς του, ὅταν ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, πόσον ὑπερτεροῦ-
μεν ἄλλους εἰς τὴν ναυτιλίαν καὶ εἰς τοὺς πόδας (τὸ τρέξιμον)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ εἰς τὸν χορὸν καὶ εἰς τὸ ἄσμα. Μεταβκίνων δὲ κάποιος ταχέως
ἂς φέρῃ εἰς τὸν Δημόδοκον τὴν ἠχηρὰν κιθάραν, ἡ ὁποία κάπου
ὑπάρχει ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ θεόμορφος Ἀλκίνοος, ἐσηκώθη δ' ὁ κῆρυξ, διὰ νὰ φέρῃ τὴν γλαφυρὰν κιθάραν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. Ἐννέα δ' ἐν συνόλῳ ἐκλελεγμένοι δημόσιοι ἀγωνοδίκαι ἐσηκώθησαν, οἱ ὁποῖοι κατὰ τοὺς ἀγῶνας ἐτακτοποίουν καλῶς τὰ καθέκαστα· ἔκαμον δὲ λεῖον τὸν χῶρον τοῦ χοροῦ καὶ ἔκαμον πλατὺν τὸν κύκλον τοῦ ὡραίου ἀγῶνος· ὁ κῆρυξ δ' ἐπλησίασε φέρων τὴν ἠχηρὰν κιθάρανεἰςτὸν Δημόδοκον· ἐκεῖνος δὲ κατόπιν ἐπροχώρει εἰς τὸ μέσον καὶ πέριξ αὐτοῦ οἱ νεαροὶ (ἐν τῇ πρώτῃ ἐφηβικῇ ἡλικίᾳ) νέοι, γνῶσται τοῦ χοροῦ· ἐκτύπουν δὲ διὰ τῶν ποδῶν των τὸν θεῖον χορόν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐθεᾶτο τὰς θαμβωτικὰς (ἀπαστραπτούσας) κινήσεις τῶν ποδῶν καὶ τὰς ἐθκύμαζεν εἰς τὴν ψυχήν του.

Ὁ δὲ ἀοιδὸς κιθαρίζων ἀνελάμβανε νὰ ψάλλῃ ὡραῖα περὶ τῆς ἐρωτικῆς ἀγάπης τοῦ Ἄρεως καὶ τῆς ἐχούσης ὡραίαν στεφάνην (στέμμα) Ἀφροδίτης, μὲ ποῖον τρόπον κατὰ πρῶτον συνεκοιμήθησαν λαθραίως ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ἡφαίστου, πολλὰ δὲ δῶρα ἔδωκε (ὁ Ἄρης εἰς τὴν Ἀφροδίτην), κατεντρόπιασε δὲ τὴν κοίτην καὶ τὴν κλίνην τοῦ θεοῦ Ἡφαίστου· εὐθὺς δ' εἰς αὐτὸν (τὸν Ἥφαιστον) ἔφθασεν ἀγγελιοφόρος ὁ Ἥλιος, ὁ ὁποῖος εἶδεν αὐτοὺς συγκοιμωμένους μὲ ἐρωτικὴν ἀγάπην· ὁ Ἥφαιστος ὅμως καθὼς βεβαίως ἤκουσε τὸν θλιβερὸν διὰ τὴν ψυχήν του λόγον, ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ χαλκουργεῖόν του κακὰ σχεδιάζων κρυφίως μὲ τὸν νοῦν του ἔβαλε δ' ἐπάνω εἰς τὸ ἀκμόθετον (τὸ ξύλον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στυλώνεται τὸ ἀμόνι) μέγαν ἄκμονα (ἀμόνι), ἐσφυρηλάτει δ' ἁλύσεις ἀδιαρρήκτους καὶ ἀδιαλύτους, διὰ νὰ μένωσιν ἐκεῖ στερεῶς. Ἀφοῦ δὲ πλέον κατεσκεύασε τὸν δόλον ὠργισμένος ἐναντίον τοῦ Ἄρεως, ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν θάλαμον, ὅπουἦτο ἡ ἀγαπητή του κλίνη· περὶ δὲ τοὺς πόδας τῆς κλίνης ἔχυνε τὰς ἁλύσεις κυκλοτερῶς πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις· ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἁλύσεις ὑπεράνω ἐκ τῆς στέγης τῶν οἴκων εἶχον ἐκχυθῇ ὡσὰν λεπτὰ ὑφάσματα ἀράχνης, τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ἠδύνατο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οὐδὲ νὰ ἴδῃ τις οὐδ' ἐκ τῶν μακαρίων θεῶν, διότι εἶχον κατασκευασθῇ μὲ ὑπερβολικὸν δόλον· ὅφοῦ δὲ πλέον ὁλόκληρον τὸν δόλον ἔχυσε πέριξ τῆς κλίνης, ἐπροσποιήθη ὅτι μετέβαινεν εἰς Λῆμνον, τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν, ἡ ὁποία εἰς αὐτὸν ἦτο πολὺ ἀγαπητοτάτη ἐξ ὅλων τῶν χωρῶν. Οὐδ' ὁ χρυσᾶς ἡνίας ἔχων Ἄρης ἐνήργει ὡς τυφλὸς κατασκοπείαν, ὅτε εἶδε τὸν ἀριστοτέχνην Ἥφαιστον μακρὰν πορευόμενον· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ ὀνομαστοῦ Ἡφαίστου κυριευόμενος ἀπὸ τὸν ἔρωτα τῆς καλλιστεφάνου Κυθηρείας Ἀφροδίτης. Ἐκείνη δὲ πρὸ ὀλίγου ἐπανερχομένη παρὰ τοῦ παντοδυνάμου πατρὸς της τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου ἐκάθησεν· ἐκεῖνος δ' εἰσήρχετο ἐντὸς τοῦ οἴκου καὶ προσεκολλήθη εἰς αὐτὴν διὰ τῆς χειρὸς καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει· «Ἔλα, ἀγαπητή μου, εἰς τὴν κλίνην· ἂς γλεντήσωμεν πλαγιάσαντες· διότι δὲν εἶναι πλέον ὁ Ἥφαιστος ἐδῶ εἰς τὸν τόπον του, ἀλλ' ἴσως ἔχει ἀπέλθει πλέον εἰς τὴν Λῆμνον πρὸς τοὺς ἀγριοφώνους Σίντιας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς ἐκείνην δ' ἐφάνη εὐχάριστον νὰ κοιμηθῶσιν, αὐτοὶ δ' οἱ δύο εἰσβάντες εἰς τὴν κλίνην ἐκοιμήθησαν· περιεχύθησαν ὅμως αἱ τεχνικαὶ ὀλύσεις τοῦ πολὺ συνετοῦ Ἡφαίστου καὶ δὲν ἦτο δυνατὸν οὔτε νὰ κινήσωσί τι ἐκ τῶν μελῶν των οὔτε νὰ σηκώσωσιν ἐπάνω· καὶ τότε πλέον κατενόησαν ὅτι δὲν ἦσαν πλέον τὰ πράγματα δυνατὰ νὰ τὰ ἀποφύγωσι· πλησίον δ' αὐτῶν ἔφθασεν ὁ ὀνομαστὸς ἔχων κάμψεις καὶ εἰς τοὺς δύο πόδας (στραβοπόδης) πρὸς τὰ ὀπίσω ἐπιστρέψας πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν γῆν τῆς Λήμνου· διότι ὁ Ἥλιος εἶχε χάριν αὐτοῦ κατασκοπείαν καὶ εἶπεν εἰς αὐτὸν τὴν εἴδησιν· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν οἶκόν του λυπημένος εἰς τὴν ἀγαπητήν του καρδίαν· ἐστάθη δὲ εἰς τὰ πρόθυρα καὶ ἀγρία ὀργὴ τὸν ἐκυρίευσε· τρομακτικὰ δὲ ἐφώναξε καὶ μὲ κραυγὴν εἶπε πρὸς ὅλους τοὺς θεούς· «Ζεῦ πάτερ καὶ οἱ ἄλλοι μακάριοι θεοὶ οἱ πάντοτε ὑπάρχοντες, ἐλᾶτε, διὰ νὰ ἴδητε ἔργα ἄξια γέλωτος καὶ οὐχὶ ὑποφερτά, πῶς ἐμὲ τὸν ὄντα χωλὸν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀφροδίτη πάντοτε ἀτιμάζει, ἀγαπᾷ δὲ τὸν καταστρεπτικὸν Ἄρη, ἐπειδὴ αὐτὸς μὲν εἶναι καὶ ὡραῖος καὶ ἀρτιμελὴς εἰς τοὺς πόδας, ἐγὼ δ' ἐγεννήθην βεβλαμμένος κατὰ τοὺς πό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δας. Ἀλλ' οἰδόλως αἴτιος ἄλλος εἶναι εἰς ἐμέ, ἀλλ' οἱ δύο γονεῖς (Ζεὺς καὶ Ἥρα), οἱ ὁποῖοι ἀφῆκαν νὰ μὴ μὲ γεννήσωσιν· ἀλλὰ θὰ ἴδητε, πῶς δὰ αὐτοὶ οἱ δύο κοιμῶνται μὲ ἐρωτικὴν ἀγάπην εἰσελθόντες εἰς τὴν ἰδικήν μου κλίνην καὶ ἐγὼ βλέπων αὐτοὺς βδέλ-
315 βομαι· πιστεύω ὅμως ὅτι αὐτοὶ δὲν θέλουσι νὰ κοιμῶνται τοιουτοτρόπως καὶ ἐπ' ὀλίγον τοῦ ἀρίστου χρόνου, ἂν καὶ πολὺ δὰ ἀγαπῶνται· ταχέως δὲν θὰ θελήσωσι καὶ οἱ δύο νὰ κοιμῶνται, ἀλλὰ θὰ κρατῇ αὐτοὺς ὁ δόλος καὶ ἡ ἄλυσις, ἕως ὅτου εἰς ἐμὲ ὁ πατήρ ἤθελεν ἀποδώσει ἐντελῶς ὅλα τὰ δῶρα τῆς μνηστείας, ὅσα ἔδωκα
320 εἰς αὐτὸν ἕνεκα τῆς ἀναιδοῦς κόρης του, ἐπειδὴ ἔχει ὡραίαν θυγατέρα, ἀλλ' οὐχὶ συγκρατοῦσαν τὰς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς της.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, οἱ δὲ θεοὶ συνηθροίσθησαν πρὸς τὸ ἔχον χαλκοῦν κατώφλιον ἀνάκτορον· ἔφθασεν ὁ συγκρατῶν τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἔφθασεν ὁ πολὺ εὐφυὴς Ἑρμῆς, ἔφθασε δὲ ὁ μακρὰν τοξεύων θεὸς Ἀπόλλων. Ἀλλ' αἱ θηλυκαὶ θεαὶ ἀπὸ ἐντροπὴν ἔμε-
325 ναν εἰς τὸν οἶκόν των ἑκάστη· ἐστάθησαν εἰς τὰ πρόθυρα οἱ θεοί, εἰ δοτῆρες τῶν ἀγαθῶν, ἀκατάσβεστος δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, γέλως ἐσηκώθη μεταξὺ τῶν μακαρίων θεῶν βλεπόντων τὰ τεχνάσματα τοῦ πολὺ εὐφυοῦς Ἡφαίστου. Ὡς ἐξῆς δ' ἔλεγεν κάποιος ἐξ αὐτῶν ἰδὼν ἄλλον πλησίον του· «δὲν προκόπτουσιν αἱ κακαὶ πράξεις·
330 συλλαμβάνει δὰ ὁ βραδὺς τὸν ταχύν, καθὼς καὶ τώρα ὁ Ἥφαιστος, ὁ ὁποῖος εἶναι βραδυκίνητος, συνέλαβε τὸν Ἄρη, ἂν καὶ εἶναι ταχύτατος δὰ ἐκ τῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν Ὄλυμπον, ἐνῷ αὐτὸς εἶναι χωλός, μὲ τὰ τεχνάσματα του, διὰ τοῦτο καὶ χρεωστεῖ (ὁ Ἄρης) τὴν ποινὴν τῆς συλλήψεώς του ὡς μοιχοῦ.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· εἰς δὲ τὸν Ἑρμῆν εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς θεὸς Ἀπόλλων. «Ἑρμῆ, υἱὲ τοῦ
335 Διός, διαθέτα δῶρων, δοτὴρ ἀγαθῶν, ἆρά γε θὰ ἤθελες πεισθεὶς μὲ ἰσχυρὰς ἁλύσεις νὰ κοιμᾶσαι ἐντὸς κλίνης πλησίον τῆς χρυσῆς Ἀφροδίτης;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ διαθέτης δώρων καὶ διὰ τοῦ
340 φωτὸς φονεύων· «εἴθε τοῦτο νὰ γένῃ, θεέ μακρὰν τοξεύων Ἀπόλλον· τριπλάσιαι μὲν ἀπέραντοι ἁλύσεις εἴθε νά με περιβάλλωσι, σεῖς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲ εἴθε νὰ βλέπητε ὅλοι οἱ θεοὶ καὶ ὅλαι αἱ θεαί, ἐγὼ ὅμως νὰ κοιμῶμαι πλησίον τῆς χρυσῆς Ἀφροδίτης.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ γέλως μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν. Ἀλλὰ δὲν κατεῖχε γέλως τὸν Ποσειδῶνα, ἀλλὰ παρεκάλει πάντοτε τὸν ὀνομαστὸν τεχνίτην Ἥφαιστον, διὰ νὰ λύσῃ τὸν Ἄρη. Καὶ φωνάξας αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους. «Λῦσον αὐτόν· ἐγὼ δὲ ὑπισχνοῦμαι εἰς σὲ ὅτι ὁ ἴδιος αὐτός, καθὼς σὺ διατάττεις, θὰ πληρώσῃ ὅλα τὰ δίκαια ἐνώπιον τῶν ἀθανάτων θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ ὀνομαστὸς στραβοπόδης· «Μὴ παρακίνει ἐμὲ εἰς ταῦτα, ὦ συγκρατῶν τὴν γῆν Πόσειδον· διὰ τοὺς ἐλεεινοὺς καὶ αἰ ἐγγυήσεις δὰ εἶναι ἐλεειναὶ νὰ ἐγγυᾶταί τις· πῶς ἐγὼ δύναμαι νὰ σὲ δένω μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, ἐὰν ὁ Ἄρης ἀπομακρυνθῇ ἀποφυγὼν καὶ τὸ χρέος καὶ τὰς ἁλύσεις ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· «Ἥφαιστε, ἐὰν βεβαίως ὁ Ἄρης ἀποφυγὼν τὸ χρέος του ἐπέλθῃ φεύγων, ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς σὲ ταῦτα θὰ πληρώσω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ ὀνομαστὸς ἔχων κεκαμμένους τοὺς πόδας· «Δὲν εἶναι δικαιον οὐδ' ἁρμόζει τὸν ἰδικόν σου λόγον ν' ἀρνηθῶ.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ὁ ἰσχυρὸς Ἥφαιστος (ἡ δύναμις τοῦ Ἡφαίστου) ἔλυε τὸν δεσμόν. Ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο ἀφοῦ ἐλύθησαν ἐκ τοῦ δεσμοῦ, ἂν καὶ ἦτο ἰσχυρός, παρευθὺς ἀναπηδήσαντες ὁ μὲν Ἄρης εἰς τὴν Θράκην εἶχεν ἀναχωρήσει, ἡ δὲ τὰ μειδιάματα ἀγαπῶσα Ἀφροδίτη εὐθὺς εἰς Κύπρον ἐπορεύετο, εἰς Πάφον (τῆς Κύπρου)· ἐκεῖ δὲ ὑπῆρχε δι' αὐτὴν τέμενος καὶ βωμὸς γεμᾶτος ἀπὸ καπνὸν ἐκ τῶν ὑμνημάτων· ἐκεῖ δὲ αἱ Χάριτες ἔλουσαν αὐτὴν καὶ ἤλειψαν μὲ ἀθάνατον ἔλαιον, ὁποῖον διασκορπίζεται ἐπάνω εἰς τοὺς αἰωνίους θεούς, τὴν ἐνέδυσαν δὲ μὲ θελκτικὰ φορέματα, θαυμάσια εἰς τὸ ἰδεῖν.

Ταῦτα λοιπὸν ὁ ὀνομαστὸς ἀοιδὸς ἐτραγούδει· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀκούων αὐτὰ ἐτέρπετο εἰς τὰς φρένας του, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι κωπηλατοῦντες μὲ μακρὰς κώπας Φαίακες, οἱ ὀνομαστοὶ εἰς τὰ ναυτικὰ ἄνδρες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ἀλκίνοος δὲ τὸν Ἄλιον καὶ τὸν Λαοδάμαντα διέταξε μόνοι των νὰ χορεύσουν, ἀφοῦ οὐδεὶς ἀντηγωνίζετο μὲ αὐτούς. Αὐτοὶ λοιπὸν ἀφοῦ ἔλαβον εἰς τὰς χεῖράς των ὡραίαν σφαῖραν πορφυρᾶν, τὴν ὁποίαν δι' αὐτοὺς κατεσκεύασεν ὁ συνετὸς Πόλυβος, ταύτην ὁ εἷς ἔρριπτε πρὸς τὰ σκιώδη νέφη κυρτωθεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω, ὁ δ' ἄλλος ἀπὸ τῆς γῆς πρὸς τὸ ὕψος σηκωθεὶς εὐκόλως τὴν ἥρπαζε, πρὶν νὰ πατήσῃ τὸ ἔδαφος μὲ τοὺς πόδας του· ἀφοῦ δὲ πλέον ἠγωνίσθησαν μὲ τὴν σφαῖραν κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ ἄνω (ρίπτοντες αὐτήν), ἐχόρευον πλέον ἔπειτα ἐπὶ τῆς πολυγονίμου γῆς συχνὰ ἐκ διαδοχῆς ἀνταλλασσόμενοι· οἱ ἄλλοι δὲ νέοι ἱστάμενοι κατὰ τὸν ἀγῶνα ἐπεκρότουν, πολὺς δὲ κρότος ἐπιδοκιμασίας εἶχε σηκωθῆ. Τότε λοιπὸν ὡμίλει πρὸς τὸν Ἀλκίνοον ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· «Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ἔξοχε μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν, καὶ ἐκαυχήθης ὅτι εἶναι ἄριστοι χορευταί, καί, ὡς φαίνεται, πραγματικῶς ταῦτα ἔγιναν· σέβας μὲ κατέχει βλέποντα αὐτά».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐχάρη δὲ ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου, ταχέως δ' ἔλεγεν εἰς τοὺς φίλους τῆς κωπηλασίας Φαίακας· «Ἀκούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων. Ὁ ξένος μοὶ φαίνεται ὅτι εἶναι πολὺ συνετός· ἀλλ' ἐλᾶτε νὰ δώσωμεν εἰς αὐτὸν δῶρον φιλοξενίας, ὅπως εἶναι ἁρμοστόν. Διότι δώδεκα ἀνὰ τὸν λαὸν διακεκριμένοι εὐπατρίδαι ἐξουσιάζουσιν ὡς ἀρχηγοί, δέκατος τρίτος δ' εἶμαι ἐγώ. Ἐξ αὐτῶν ἕκαστος φέρετε δι' αὐτὸν ἐπανωφόριον καλοσιλυμένον καὶ χιτῶνα καὶ βάρος χρυσοῦ πολυτίμου. Ταχέως δ' ἂς φέρωμεν ταῦτα συγκεντρωμένα, ὥστε ἔχων ταῦτα εἰς τὰς χεῖράς του ὁ ξένος νὰ ἔρχητσι εἰς τὸ δεῖπνον μὲ χαρὰν εἰς τὴν ψυχήν του. Ὁ Εὐρύλαος δὲ ἂς καταπραΰνῃ αὐτὸν τὸν ἴδιον μὲ λόγους καὶ μὲ δῶρον, διότι εἶπε πρὸς αὐτὸς λόγον οὐδόλως σύμφωνον πρὸς τὸ πρέπον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὰ ἐπήνουν καὶ τὰ ἐνέκρινον, ἔστειλαν δ' ἕκαστος κήρυκα εὐθὺς νὰ φέρῃ δῶρα. Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Εὐρύλαος ἀπήντα καὶ εἶπεν· «Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ἔξοχε μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν, ἐγὼ βεβαίως τὸν ξένον θὰ καταπραΰνω, καθὼς σὺ διατάττεις· θὰ δώσω εἰς αὐτὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦτο ἐδῶ τὸ ὁλοχάλκινον ξίφος, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἀργυρᾶ λαβή, ἔχει δὲ περιτυλιχθῆ περὶ αὐτὸ θήκη ἐξ ἐλέφαντος νεωστὶ πρισμένου· θὰ εἶναι δ' εἰς αὐτὸν ἄξιον πολλῆς ἐκτιμήσεως.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἔθετεν εἰς τὰς χεῖράς του ξίφος μὲ ἀργυρᾶ καρφία καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Χαῖρε, ὦ πάτερ ξένε· ἐὰν ὅμως ἔχει λεχθῆ βεβαίως λόγος τις δυσάρεστος, εἴθε εὐθὺς οἱ ἄνεμοι ἁναρπάσαντες νὰ φέρωσιν αὐτόν, εἰς σὲ δ' οἱ θεοὶ εἴθε νὰ δώσωσι καὶ τὴν σύζυγόν σου νὰ ἴδῃς καὶ εἰς τὴν πατρίδα νὰ φθάσῃς, ἐπειδὴ βεβαίως ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν σου πάσχεις συμφοράς.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Καὶ σύ, ἀγαπητέ, πολὺ χαῖρε, εἴθε δ' οἱ θεοὶ νὰ σοὶ δώσωσιν εὐτυχῆ. Καὶ εἴθε νὰ μὴ γίνῃ εἰς σὲ βεβαίως εἰς τὸ μέλλον ἐπιθυμία τούτου τοῦ ξίφους, τὸ ὁποῖον πλέον ἔδωκας εἰς ἐμέ, ἀφοῦ μὲ λόγους μέ καθησύχασας.»

Εἶπεν (αὐτὰ) καὶ εὐθὺς πέριξ τῶν ὤμων του ἔβαλε τὸ μὲ χρυσᾶ καρφία ξίφος. Καὶ ἴδυ σεν ὁ ἥλιος καὶ εἰς αὐτὸν ἦσαν πλησίον ὀνομαστὰ δῶρα. Καὶ ταῦτα ἔξοχοι κήρυκες μετέφερον εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀλκινόου· παραλαβόντες δ' εὐθὺς οἱ παῖδες τοῦ ἀμέμπτου Ἀλκινόου ἔθεσαν τὰ περικαλλῆ δῶρα πλησίον τῆς σεβαστῆς μητρός των. Εἰς αὐτοὺς δὲ (τοὺς εὐπατρίδας) προηγεῖτο ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου (ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος), φθάσαντες δὲ (εἰς τὸν οἶκόν του) ἐκάθηντο εἰς ὑψηλοὺς θρόνους· τότε δὰ εὐθὺς εἶπε πρὸς τὴν Ἀρήτην ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος· «Ἔλα, γύναι, φέρε κιβώτιον ὑπέρλαμπρον, τὸ ὁποῖον νὰ εἶναι ἄριστον· ἐντὸς δ' αὐτοῦ σὺ ἡ ἰδία βάλε καλοπλυμένον ἐπανωφόριον καὶ χιτῶνα, πέριξ δὲ τοῦ πυρὸς ζεστάνατε δι' αὐτὸν χάλκινον ἀγγεῖον καὶ θερμαίνετε ὕδωρ, ὥστε, ἀφοῦ λουσθῇ καὶ ἴδῃ καλῶς τοποθετημένα ὅλα τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὸν οἱ ἄμεμπτοι Φαίακες ἐδῶ ἔφερον, νὰ εὐχαριστῆται καὶ ἀπὸ τὸ συμπόσιον καὶ ἀκούων τὸν ἤμνον τοῦ ἄσματος. Καὶ εἰς αὐτὸν ἐγὼ θὰ δώσω τοῦτο ἐδῶ τὸ ὡραιότατον ἰδικόν μου ποτήριον τὸ χρυσοῦν, διὰ νὰ προσφέρῃ σπονδὰς ἐντὸς τοῦ μεγά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρου του καὶ εἰς τὸν Δία καὶ εἰς τοὺς ἄλλους θεοὺς ὅλας τὰς ἡμέρας ἐνθυμούμενος ἐμέ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡ δὲ Ἀρήτη εἰς τὰς ὑπηρετρίας εἶπε νὰ στήσωσι πέριξ τοῦ πυρὸς μέγαν τρίποδα ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα· ἐκεῖναι δὲ ἔστησαν ἐντὸς τοῦ καυστικοῦ πυρὸς τρίποδα πρὸς χύσιν ὕδατος διὰ λουτρόν, ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἔχυσαν ὕδωρ καὶ λαβοῦσαι ξύλα ἤναπτον ὑποκάτω αὐτοῦ· τὴν κοιλίαν μὲν τοῦ τρίποδος περιεκύκλωνε τὸ πῦρ, ἐθερμαίνετο δὲ τὸ ὕδωρ. Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς ἥρμοζεν, ἡ Ἀρήτη διὰ τὸν ξένον ἔφερεν ἔξω τοῦ θαλάμου περικαλλὲς κιβώτιον καὶ ἔθετεν ἐντὸς τὰ ὡραιότατα δῶρα, τὰ ἐνδύματα δηλ. καὶ τὸν χρυσόν, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὸν οἱ Φαίακες ἔδωκαν· ἐντὸς δ' αὐτοῦ αὐτὴ ἔβαλεν ἐπανωφόριον καὶ ὡραῖον χιτῶνα καὶ ὁμιλήσασα πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Σὺ ὁ ἴδιος ἰδὲ τὸ κάλυμμα (τοῦ κιβωτίου) καὶ ταχέως βάλε ἐπάνω τὸν κόμβον, μήπως κανεὶς κατὰ τὸ ταξείδιόν σου σὲ βλάψῃ, ὁπόταν πάλιν κοιμᾶσαι γλυκὺν ὕπνον θαλασσοπορῶν ἐντὸς τοῦ μακρὺ πλοίου.»

Ἀφοῦ δ' ἤκουσε τοῦτο δὰ ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, ἀμέσως προσήρμοζε τὸ κάλυμμα, ταχέως δ' ἔβαλεν ἐπάνω κόμβον πολύπλοκον, τὸν ὁποῖον κάποτε εἶχε διδάξει εἰς αὐτὸν ἡ κατὰ τὰς φρένας (τεχνάσματα) θαυμασία Κίρκη. Αὐτοστιγμεὶ δέ, ὡς ἥρμοζεν, ἡ οἰκονόμος τὸν προέτρεπε νὰ λουσθῇ εἰσελθὼν εἰς τὸν λουτῆρα. Ἐκεῖνος δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, εὐχαρίστως ἐν τῇ ψυχῇ του εἶδε θερμὸν λουτρόν, διότι οὐδόλως δὰ ἐσύχναζε νὰ περιποιῆται τὸν ἑαυτόν του, ἀφ' ὅτου πλέον ἀφῆκε τὸν οἶκον τῆς ὡραίαν κόμην ἐχούσης Καλυψοῦς. Τότε ὅμως (πλησίον τῆς Καλυψοῦς) ἡ περιποίησις δὰ εἰς αὐτὸν ἐγίνετο ὡς εἰς θεόν. Ἀφοῦ λοιπὸν αἱ ὑπηρέτριαι τὸν ἔλουσαν καὶ τὸν ἤλειψαν μὲ ἔλαιον καὶ τὸν ἐνέδυσαν μὲ ὡραίαν χλαῖναν καὶ μὲ χιτῶνα, εὐθὺς ἐκ τοῦ λουτῆρος ἐξελθὼν ἐπορεύετο πρὸς τοὺς οἴνον πίνοντας ἄνδρας· ἀλλ' ἡ Ναυσικάα, ἡ ἔχουσα ἀπὸ τοὺς θεοὺς τὴν ὡραιότητα, ἐστάθη εὐθὺς πλησίον τῆς παραστάδος τοῦ στερεῶς κατεσκευασμένου οἰκήματος (Σημ. εἰς τὸν ἀνδρωνίτην δὲν εἰσήρχοντο αἱ ἄγαμοι νεάνιδες), ἐθαύμαζε δὲ τὸν Ὀδυσσέα βλέπουσα αὐτὸν μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ὁμιλήσασα πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Χαῖρε, ξένε, 460
διὰ νὰ ἐνθυμῆσαι κάποτε καὶ ἐμὲ εὑρισκόμενος ἐντὸς τῆς πατρικῆς σου γῆς, διότι εἰς ἐμὲ πρώτην χρεωστεῖς ἀμοιβὴν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ζωῆς σου.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ναυσικάα, θύγατερ τοῦ μεγαλοκάρδου Ἀλκινόου, εἴθε τοιουτοτρόπως τόρα νὰ κανονίσῃ ὁ Ζεύς, ὁ βροντερώτατος σύζυγος τῆς 465
Ἥρας, καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου νὰ φθάσω καὶ νὰ ἴδω τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς· διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐκεῖ πάντοτε ὅλας τὰς ἡμέρας θὰ ἔκαμνον προσευχὰς διὰ σὲ ὡς θεάν· διότι σὺ μὲ διετήρησας εἰς τὴν ζωήν, κόρη.»

Εἶπε (αὐτὰ ὁ Ὀδυσσεὺς) καὶ εὐθὺς ἐκάθητο ἐπὶ θρόνου πλησίον τοῦ βασιλέως Ἀλκινόου· ἐκεῖνοι δὲ πλέον (οἱ ὑπηρέται) καὶ ἐμοίραζον τὰ μερίδια τοῦ φαγητοῦ καὶ ἀνεμίγνυον τὸν οἶνον μὲ 470
ὕδωρ (ἐντὸς τοῦ κρατῆρος). Κῆρυξ δ' ἦλθε πλησίον ὁδηγῶν τὸν ἀγαπητὸν ἀοιδὸν Δημόδοκον τὸν τιμημένον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἐτοποθέτησε δ' αὐτόν, ὡς ἤρμοζεν, εἰς τὸ μέσον τῶν συνδαιτυμόνων, στηρίξας αὐτὸν πλησίον ὑψηλοῦ κίονος· τότε πλέον ὡμίλησε πρὸς τὸν κήρυκα ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἀποκόψας μέρος νώτου ἐκ λευκόδοντος χοίρου (εἶχε δὲ περισσεύσει τὸ περισσότερον 475
μέρος αὐτοῦ) καὶ πέρυξ (τοῦ κρέατος τοῦ νώτου) ἦτο ἄφθονον πάχος· «κῆρυξ νὰ δά, δὸς τοῦτο τὸ κρέας εἰς τὸν Δημόδοκον διὰ νὰ φάγῃ· καὶ θὰ τὸν μεταχειρισθῶ φιλικῶς, ἂν καὶ λυποῦμαι διότι εἰς ὅλους τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπους οἱ ἀοιδοὶ εἶναι μέτοχοι τι- 480
μῆς καὶ σεβασμοῦ, διότι, ὡς εἶναι γνωστόν, ἡ μοῦσα ἐδίδαξεν αὐτοὺς τὰ ἄσματα καὶ ἠγάπησε τὸ γένος τῶν ἀοιδῶν.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ὁ δὲ κῆρυξ φέρων (τὸ κρέας) εἰς τὰς χεῖρας τὸ ἔθεσεν ἐμπρὸς εἰς τὸν ἥρωα Δημόδοκον· ἐκεῖνος δὲ τὸ ἐδέχθη καὶ ἔχαιρεν εἰς τὴν ψυχήν του. Οἱ δὲ συνδαιτυμόνες εἰς τὰ ἐμπρός των κείμενα ἕτοιμα φαγητὰ ἥπλωνον τὰς χεῖρας. Ἀφοῦ δ' ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ 485
ποτοῦ, τότε πλέον εἰς τὸν Δημόδοκον εἶπεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· «Δημόδοκε, ἐξόχως δὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους σὲ ἐπαινῶ· ἢ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ μοῦσα σὲ ἐδίδαξε βεβαίως, ἡ κόρη τοῦ Διός, ἢ ὁ Ἀπόλλων.
Διότι πολὺ καθὼς πρέπει τραγουδεῖς τὴν τύχην τῶν Ἑλλήνων,
πόσα ἔπραξαν καὶ πόσα ἔπαθον καὶ πόσα ἐταλαιπωρήθησάν οἱ
Ἕλληνες, ὡσὰν ἴσως ἢ ὁ ἴδιος νὰ ἦσο παρὼν ἢ νὰ ἤκουσας ἀπὸ
ἄλλον. Ἀλλ' ἔλα πλέον μετάβα εἰς ἄλλο ἆσμα καὶ τραγούδησον
τὸν στολισμὸν τοῦ δουρείου (ξυλίνου) ἵππου, τὸν ὁποῖον ὁ Ἐπειὸς
κατεσκεύασε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς, τὸν ὁποῖον κάποτε ὡς
δόλον εἰς τὴν ἀκρόπολιν (τῆς Τροίας) ὡδήγησεν ὁ θεῖος Ὀδυσ-
σεὺς γεμίσας μὲ ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, τὸ Ἴλιον διήρ-
πασαν. Ἐὰν δὰ ταῦτα εἰς ἐμὲ ὅπως πρέπει διηγηθῇς, εὐθὺς καὶ
εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους θὰ κηρύξω, ὅτι ἴσως εὐνοϊκός τις θεὸς
ἔδωκεν εἰς σὲ τὸ θεῖον χάρισμα τοῦ ἄσματος.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν. ὁ δὲ ἀοιδὸς ἐμπνευσθεὶς ὑπὸ τῆς θεᾶς
(τῆς Μούσης) ἤρχιζε, παρουσίαζε δὲ τὸ ἆσμα, πιάσας αὐτὸ ἀπ'
ἐκεῖ, ὅτε οἱ μὲν Ἕλληνες ἐπιβιβασθέντες ἐπὶ τῶν καλὸν κατάστρω-
μα ἐχόντων (στερεῶν) πλοίων ἀπέπλεον, ἀφοῦ ἔβαλον πῦρ εἰς τὰς
σκηνάς των, αὐτοὶ δὲ πλέον οἱ περὶ τὸν πολὺ ἐξακουστὸν Ὀδυσ-
σέα ἐκάθηντο ἐντὸς τῆς ἀγορᾶς τῶν Τρώων σκεπασμένοι ὑπὸ τοῦ
(δουρείου) ἵππου· διότι οἱ ἴδιοι Τρῶες τὸν ἔσυραν εἰς τὴν ἀκρό-
πολίν των. Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος μὲν (ὁ ἵππος) ἵστατο, αὐτοὶ
δὲ καθήμενοι πέριξ αὐτοῦ ἔλεγον πολλὰ ἀσυνάρτητα· εἰς τρία δὲ
σχέδια ἡ σκέψις αὐτῶν προσηρμόζετο, ἢ νὰ διατρυπήσωσι τὸ κοῖ-
λον ξύλον (τὸν ἵππον) μὲ τὸν ἄσπλαγχνον (σκληρὸν) χάλκινον
πέλεκυν ἢ νὰ τὸ ῥίψωσιν ἐπὶ τῶν βράχων, ἀφοῦ τὸ σύρωσιν ἐπὶ
τῆς κορυφῆς τῆς ἀκροπόλεως ἢ νὰ τὸ φυλάξωσι διὰ νὰ εἶναι μέγα
κόσμημα ἐξευμενιστήριον τῶν θεῶν· εἰς ταύτην δὲ πλέον (τὴν τε-
λευταίαν σκέψιν) ἔμελλε βεβαίως νὰ τελειώσῃ τὸ ζήτημα· διότι τὸ
πεπρωμένον ἦτο νὰ καῶσιν, ὅταν ἡ πόλις των περιλάβῃ τὸν μέ-
γαν δούρειον ἵππον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐκάθηντο ὅλοι οἱ ἄριστοι τῶν
Ἑλλήνων φέροντες εἰς τοὺς Τρῶας φόνον καὶ μοιραῖον θάνατον.
Ἐτραγούδει δὲ πῶς τὴν πόλιν ἐντελῶς ἐξηφάνισαν οἱ παῖδες τῶν
Ἑλλήνων ἐκχυθέντες ἐκ τοῦ ἵππου, ἀφήσαντες τὴν ἐν τῇ κοιλότητι
τοῦ ἵππου ἐνέδραν των. Ἐτραγούδει δ' ὅτι ἄλλος εἰς ἄλλο μέρος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἠρήμωνε τὴν ὑψηλὴν πόλιν, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐβάδιζε πρὸς τὰ ἀνάκτορα τοῦ Δηΐφόβου (ἀδελφοῦ τοῦ Πάριδος καὶ συζύγου τῆς Ἑλένης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πάριδος) ὡσὰν Ἄρης μετὰ τοῦ ἰσοθέου Μενελάου. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔλεγεν (ὁ ἀοιδὸς) ὅτι φρικτότατον πόλεμον τολμήσας (ὁ Ὀδυσσεὺς) ἐνίκησεν ἐν τούτοις ἕνεκα τῆς μεγαλοψύχου Ἀθηνᾶς.

Ταῦτα λοιπὸν ἐτραγούδει ὁ ἐξακουστὸς ἀοιδός· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς κατετήκετο καὶ τὸ δάκρυ ἔβρεχε τὰς παρειάς του ὑποκάτω τῶν βλεφάρων του. Καθὼς δὲ γυνὴ κλαίει τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον πεσοῦσα ἐπάνω του ὅστις ἤθελε πέσει ἔμπροσθεν τῆς ἰδικῆς του πόλεως καὶ συμπολιτῶν ἀποκρούων ἀπὸ τῆς πόλεως καὶ τῶν τέκνων του τὴν ἄσπλαγχνον ἡμέραν τῆς δουλείας· ἐκείνη μέν, ἰδοῦσα αὐτὸν σπαρταρίζοντα καὶ ἀποθνήσκοντα, χυθεῖσα ἐπάνω του σπαρακτικῶς θρηνεῖ· οἱ δὲ ἐχθροὶ ἐκ τῶν ὄπισθεν κτυποῦντες μὲ δάρατα τὰ νῶτα καὶ τοὺς ὤμους (τῶν νικηθέντων) εἰς δουλείαν τοὺς διευθύνουσι, διὰ νὰ ἔχωσι μόχθον καὶ δυστυχίαν· αὐτῆς δ' αἱ παρειαὶ λειώνονται ἀπὸ ἐλεεινοτάτην θλῖψιν· τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς ἔχυνεν ὑποκάτω τῶν ἀφρυδίων του ἀξιολύπητον δάκρυ. Ἐκεῖ δὲ ὅλων μὲν τῶν ἄλλων διέφευγε τὴν προσοχὴν χύνων δάκρυα, μόνος δ' ὁ Ἀλκίνοος τὸν ἀντελήφθη καὶ τὸν ἐνόησε καθήμενος πλησίον αὐτοῦ, τὸν ἤκουσε δὲ βαρέως ἀναστενάζοντα. Ταχέως δ' ἔλεγε πρὸς τοὺς φίλους τῆς κωπηλασίας Φαίακας· «Ἀκούσατε, ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, ὁ δὲ Δημόδοκος ἂς παύσῃ πλέον τὴν ἡχηρὰν του κιθάραν· διότι ταῦτα οὐχὶ εὐαρέστως πρὸς ὅλους τὰ τραγουδεῖ. Ἀφ' ὅτου καὶ δειπνοῦμεν καὶ ἐσηκώθη (διὰ τὸ ἄσμα) ὁ θεῖος ἀοιδός, ἀπὸ τότε δὲν ἔπαυσεν ἀκόμη ἀπὸ θλιβερὸν θρῆνον ὁ ξένος· μεγάλη ἴσως θλῖψις ἔχει περιβάλει αὐτὸν εἰς τὰς φρένας του. Ἀλλ' ἐμπρὸς αὐτὸς μὲν ἂς σταματήσῃ τὸ ἄσμά του, διὰ νὰ τερπώμεθα ὅλοι ὁμοίως καὶ ξενοδόχοι καὶ ξένος, διότι εἶναι πολὺ καλλίτερον τοιουτοτρόπως νὰ γίνῃ· διότι ταῦτα ἔχουσι γίνει ἕνεκα τοῦ σεβαστοῦ ξένου, δηλ. καὶ ἡ προετοιμασία πρὸς ἀποστολήν του καὶ τὰ ἀγαπητὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα δίδομεν εἰς αὐτὸν ἀγαπῶντες αὐτόν. Ὁ ξένος καὶ ὁ ἱκέτης ἔχει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λάβει θέσιν αὐτάδελφου εἰς ἄνδρα, ὅστις καὶ ὀλίγον δὰ θὰ μετεχειρίζετο τὸν νοῦν του. Διὰ τοῦτο τόρα μηδὲ σὺ κρύπτε μὲ πονηρὰς σκέψεις ὅ,τι καὶ ἂν σὲ ἐρωτῶ· καλλίτερον δ' εἶναι νὰ τὸ λέγῃς· εἰπὲ τὸ ὄνομα, μὲ τὸ ὁποῖον ἐκεῖ (ἐν τῇ πατρίδι σου) σὲ ὀνόμαζον ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ ὅσοι πέριξ αὐτῆς κατοικοῦσι. Διότι οὐδεὶς μὲν ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἶναι ἐντελῶς ἄνευ ὀνόματος οὔτε δυσγενὴς οὔτε καὶ εὐγενής, ὅταν κατὰ πρῶτον γεννηθῇ, ἀλλ' εἰς ὅλους τίθενται ὀνόματα, ὅταν τοὺς γεννήσωσιν οἱ γονεῖς. Εἰπὲ δ' εἰς ἐμὲ καὶ τὴν χώραν τὴν ἰδικήν σου καὶ τὸν λαὸν καὶ τὴν πόλιν, διὰ νὰ σὲ στέλλωσιν ἐκεῖ τὰ πλοῖα, τὰ μετέχοντα φρονήσεων· διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς Φαίακας κυβερνῆται πλοίων οὐδὲ καὶ πηδάλια ὑπάρχουσιν, ὅσα ἔχουσι τὰ ἄλλα πλοῖα, ἀλλὰ μόνα των (τὰ πλοῖα) γνωρίζουσι τὰ νοήματα καὶ τὰς σκέψεις τῶν ἀνδρῶν καὶ γνωρίζουσι τὰς πόλεις καὶ τοὺς παχεῖς ἀγροὺς ὅλων τῶν ἀνθρώπων καὶ τάχιστα τὸ ἄνοιγμα τῆς θαλάσσης διαπερῶσι σκεπασμένα μὲ ὁμίχλην καὶ μὲ νεφέλην· οὐδέποτε εἰς αὐτὰ ὑπάρχει φόβος τις οὔτε νὰ βλαφθῶσιν οὔτε νὰ χαθῶσιν. Ἀλλὰ τὸ ἑξῆς τοιουτοτρόπως ἐγὼ κάποτε ἤκουσα παρὰ τοῦ πατρός μου Ναυσιθόου εἰπόντος αὐτά, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι ὁ Ποσειδῶν ἐξηλοτύπησεν ἐναντίον ἡμῶν, διότι εἴμεθα ἀβλαβεῖς ἀποστολεῖς ὅλων. Ἔλεγεν ὅτι κάποτε καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖον ἀνδρῶν Φαιάκων ἐπανερχόμενον ἐξ ἀποστολῆς ἀνθρώπων ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς θαλάσσης θὰ συντρίψῃ (ὁ Ποσειδῶν), μὲ μέγα δ' ὄρος θὰ περικαλύψῃ τὴν πόλιν μας. Τοιουτοτρόπως ἔλεγεν ὁ γέρων. Ταῦτα ὅμως ὁ θεὸς ἢ δύναται νὰ ἐκτελέσῃ ἢ καὶ ἀνεκτέλεστα δύνανται νὰ εἶναι, ὅπως εἶναι ἀρεστὸν εἰς τὴν ψυχήν του. Ἀλλ' ἔλα τὸ ἑξῆς εἰς ἐμὲ εἰπὲ καὶ ἀληθῶς διηγήθητι, ποῦ περιεπλανήθης καὶ εἰς ποίας χώρας ἀνθρώπων ἔφθασας καὶ αὐτοὺς τοὺς κατοίκους των καὶ τὰς καλῶς κατοικουμένας πόλεις των, καὶ πόσοι εἶναι καὶ σκληροὶ καὶ ἄγριοι καὶ δίκαιοι καὶ πόσοι φιλόξενοι καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπάρχει νοῦς θεοφοβούμενος. Εἰπὲ δὲ διὰ τί κλαίεις καὶ ὀδύρεσαι ἐντὸς τῆς ψυχῆς σου, ὅταν ἀκούῃς τὴν τύχην τῶν Ἀργείων Δαναῶν (Ἑλλήνων) καὶ τοῦ Ἰλίου (τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Γεώργιος Κωνσταντινίδης

Τροίας)· ταύτην (τὴν τύχην) οἱ θεοὶ μὲν κατεσκεύασαν, ἀπεφάσισαν δὲ ὄλεθρον εἰς τοὺς ἀνθρώπους, διὰ νὰ ὑπάρχῃ καὶ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους τραγούδι δι' αὐτούς· ἆρά γε μήπως καὶ συγγενής σοι ἐχάθη ἔμπροσθεν τοῦ Ἰλίου, ὁ ὁποῖος ἦτο καλός, γαμβρὸς δηλ. ἢ πενθερός ;· διότι οὗτοι γίνονται κατ' ἐξοχὴν ἀγαπητότατοι συγγενεῖς ὕστερον ἀπὸ τὸ αἷμα (τοὺς ἐξ αἵματος συγγενεῖς) καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν τῶν ἰδίων· ἢ μήπως ἴσως (ἐχάθη) καὶ ἀνὴρ φίλος σου ἔχων σκέψεις εὐνοϊκάς. καλός; διότι οὐδόλως γίνεται κατώτερος τοῦ αὐταδέλφου ὅποιος, ἐν ᾧ εἶναι φίλος, ἤθελεν ἔχει καὶ σύνεσιν.»

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ι.

Ὁ Ὀδυσσεὺς διηγεῖται εἰς τὸν Ἀλκίνοον τὰς πλανήσεις του. Κίκονες. Λωτοφάγοι. Κυκλώπεια.

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεύς, κατὰ παράκλησιν τοῦ βασιλέως τῶν Φαιάκων Ἀλκινόου, ἀρχίζει νὰ διηγῆται τὰς περιπλανήσεις, ἀφοῦ πρῶτον ἀπεκάλυψε τὸ ὄνομά του καὶ τὴν καταγωγήν του. Διηγεῖται τὴν ἐκ Τροίας μετάβασίν του εἰς τοὺς Κίκονας καὶ κατόπιν εἰς τοὺς Λωτοφάγους καὶ κατόπιν εἰς τὴν νῆσον τῶν Κυκλώπων, ὅπου ὁ Κύκλωψ Πολύφημος, υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος, κατατρώγει ἓξ συντρόφους του, ἀλλ' ἐπὶ τέλους ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν μεθύει καὶ τὸν τυφλώνει καὶ ἐλευθερωθεὶς ἀπ' αὐτοῦ φεύγει.)

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ἔξοχε ἐξ ὅλων τῶν λαῶν, βεβαίως μὲν εἶναι ὡραῖον τοῦτο τὸ ν' ἀκούῃ τις τοιοῦτον ἀοιδόν, ὁποῖος εἶναι οὗτος ἐδῶ, ὅμοιος μὲ τοὺς θεοὺς κατὰ τὴν φωνήν. Διότι ἐγὼ τοὐλάχιστον διϊσχυρίζομαι ὅτι οὐδεὶς σκοπὸς εἶναι εὐχαριστότερος παρὰ ὅταν εὐφροσύνη μὲν κατέχῃ ὅλον τὸν λαόν, οἱ ὁμοτράπεζοι δὲ ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα ἀκροῶνται ἀοιδὸν καθήμενοι κατὰ σειράν, πλησίον δ' αὐτῶν εἶναι γεμᾶται αἱ τράπεζαι ἀπὸ ἄρτον καὶ κρέατα, οἰνοχόος δὲ ἀντλῶν οἶνον ἐκ κρατῆρος τὸν φέρῃ καὶ τὸν χύνῃ μέσα εἰς ποτήρια. Τοῦτο εἰς τὰς φρένας μου φαίνεται ὅτι εἶναι κάτι ὡραιότατον. Ἡ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ψυχή σου ὅμως ἐστράφη (ἐπεθύμησε) νὰ μὲ ἐρωτᾷς διὰ τὰς ἰδικάς μου πολυστενάκτους θλίψεις, διὰ νὰ στενάζω ἀκόμη περισσότερον ὀδυρόμενος· κατόπιν τούτου, τί πρῶτον εἰς σὲ καὶ τί ὕστατον νὰ διηγηθῶ, ἀφοῦ πολλὰς θλίψεις ἔδωκαν εἰς ἐμὲ οἱ Οὐράνιοι θεοί. Τώρα δὲ τὸ ὄνομά μου πρῶτον θὰ εἴπω, διὰ νὰ τὸ γνωρίζητε καὶ σεῖς καὶ ἵνα ἐγὼ ἔπειτα διαφυγὼν τὴν σκληρὰν ἡμέραν (τὸν θάνατον) εἶμαι ξένος (ἐκ φιλοξενίας φίλος) ἰδικός σας, ὃν καὶ κατοικῶ μακρὰν ἐν τῷ οἴκῳ μου. Εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσεύς, ὁ ὁποῖος εἶμαι ὑπὸ τὴν ὁμιλίαν ὅλων τῶν ἀνθρώπων διὰ τὰς πανουργίας μου καὶ ἡ δόξα μου φθάνει εἰς τὸν οὐρανόν. Κατοικῶ δὲ τὴν περιφανῆ Ἰθάκην· ὑπάρχει δ' ἐντὸς αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν (σεῖον τὰ φύλλα του ἕνεκα τῶν ἀνέμων) τὸ Νήριτον, μεγαλοπρεπές· πέριξ δὲ νῆσοι πολλαὶ κατοικοῦνται πολὺ πλησίον ἀλλήλων, τὸ Δουλίχιον καὶ ἡ Σάμη καὶ ἡ δασώδης Ζάκυνθος. (Σημ. Τὸ Δουλίχιον πιθανῶς νῆσος ΝΑ. τῆς Ἰθάκης παρὰ τὰς Ἐχινάδας, ἡ Σάμη δὲ πιθανῶς ἡ Σάμη τῆς Κεφαλληνίας). Αὐτὴ δ' ἡ Ἰθάκη μὲ χθαμαλὰς ἀκτὰς μακρότατα ἀπὸ τὰς ἄλλας κεῖται ἐν τῷ μέσῳ θαλάσσης πρὸς δυσμάς, ἐν ᾧ αἱ ἄλλαι κεῖνται χωριστὰ πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, πετρώδης (ἡ Ἰθάκη), ἀλλὰ γεννῶσα καλὰ παλληκάρια· οὐδόλως ἐγὼ βεβαίως δύναμαι νὰ ἴδω ἄλλο γλυκύτερον τῆς ἰδικῆς μου πατρίδος. Ἀληθῶς μὲ ἐκράτησε μὲν ἐκεῖ ἡ θεία ἐκ τῶν θεῶν Καλυψὼ ἐντὸς γλαφυρῶν σπηλαίων ἐπιθυμοῦσα νὰ εἶμαι σύζυγός της· ὡσαύτως δὲ μὲ ἐκράτει ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων της ἐν τῇ νήσῳ Αἰαίᾳ ἡ δολοπλόκος, ἐπιθυμοῦσα νὰ εἶμαι σύζυγός της· ἀλλ' οὐδέποτε αὗται ἔπειθον τὴν ψυχήν μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου. Τόσον πολὺ οὐδὲν γλυκύτερον τῆς ἰδικῆς του πατρίδος οὐδὲ τῶν γονέων γίνεται, καὶ ἐάν τις δὰ μακρὰν κατοικεῖ πλούσιον οἶκον ἐντὸς ξένης γῆς μακρὰν τῶν γονέων. (Σημ. Ἄριστον δίδαγμα ἀγάπης πρὸς τὴν γενέτειραν). Ἐὰν δὲ θέλῃς, ἐμπρὸς ἂς διηγηθῶ καὶ τὴν ἰδικήν μου μὲ πολλὰς θλίψεις ἐπάνοδον, τὴν ὁποίαν ὁ Ζεὺς ἔστειλεν εἰς ἐμὲ ἀναχωροῦντα ἐκ τῆς Τροίας.

Ἐκ τοῦ Ἰλίου ὁ ἄνεμος φέρων ἐμὲ μὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γῆν τῶν Κικόνων, εἰς τὴν Ἴσμαρον (πόλιν καὶ λαὸν ἐν Θράκῃ). Ἐκεῖ δ' ἐγὼ τὴν πόλιν ἠρήμωσα καὶ αὐτοὺς κατέστρεψα (διότι ἦσαν σύμμαχοι τῶν Τρώων. Ἰλιάδ. Β, 846)· ἐκ τῆς πόλεως δὲ λαβόντες γυναῖκας συζύγους καὶ πολλὰ πράγματα τὰ ἐμοιράσαμεν, ὥστε νὰ μὴ ἀπέρχηταί τις στερούμενος ἴσης μερίδος. Ἐκεῖ βεβαίως ἐγὼ μὲν προέτρεπον νὰ φεύγωμεν μὲ βιαστικὸν πόδα, ἐκεῖνοι ὅμως (οἱ σύντροφοί μου) οἱ μεγάλως ἀνόητοι δὲν ἐπείσθησαν. Ἐκεῖ ὅμως πολὺς μὲν οἶνος ἐπίνετο, πολλὰ δὲ πρόβατα ἔσφαζον παρὰ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν καὶ βοῦς συστρέφοντας τοὺς πόδας κατὰ τὴν κίνησιν στρεψοφθάλμους· κατ' αὐτὸν ὅμως τὸν χρόνον Κικονές τινες διαφυγόντες ἡμᾶς ἐκάλουν μὲ φωνὰς Κίκονας, οἱ ὁποῖοι εἰς αὐτοὺς ἦσαν γείτονες, συγχρόνως περισσότεροι καὶ ἀνδρειότεροι, κατοικοῦντες ἐνδοτέραν ξηράν, γνωρίζοντες μὲν νὰ πολεμῶσιν ἀπὸ τῶν ἁρμάτων καὶ ὅπου εἶναι ἀνάγκη νὰ πολεμῇ τις ὢν πεζός. Ἐπῆλθον κατόπιν τὴν πρωΐαν πολλοί, ὅσα φύλλα καὶ ἄνθη γίνονται κατὰ τὴν ἄνοιξιν· τότε δά, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κακὴ μοῖρα τοῦ Διὸς παρουσιάσθη εἰς ἡμᾶς τοὺς ἔχοντας κακὴν τύχην, διὰ νὰ πάθωμεν πολλὰς θλίψεις. Σταθέντες δὲ πλησίον τῶν ταχέων πλοίων ἔκαμνον μάχην καὶ ἐκτυποῦντο μεταξύ των μὲ χάλκινα δόρατα (Κίκονες καὶ Ἕλληνες)· ἐφ' ὅσον μὲν ἦτο πρωΐ καὶ ηὐξάνετο ἡ ἡμέρα, ἕως τότε ἐμένομεν διὰ ν' ἀποκρούσωμεν αὐτούς, ἂν καὶ ἦσαν περισσότεροι· ὅτε ὅμως ὁ ἥλιος μετέβαινε πρὸς τὴν δύσιν (ὅτε ἀπολύονται οἱ βόες ἐκ τοῦ ἀρότρου), τότε πλέον καὶ οἱ Κίκονες νικήσαντες ἔτρεψαν εἰς φυγὴν τοὺς Ἕλληνας· ἓξ δὲ καλλικνήμιδες σύντροφοι ἐξ ἑκάστου πλοίου (12 ἦσαν τὰ πλοῖα) ἐχάθησαν, οἱ δ' ἄλλοι ἀπεφύγομεν τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν.

Ἀπ' ἐκεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐπλέομεν λυπημένοι κατὰ τὴν καρδίαν, διότι ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους, εὐχαριστημένοι ὅμως ὡς σωθέντες ἐν θανάτου. Οὐδ' ἀνεχώρουν, ὡς συνηθίζετο, πρὸς τὰ ἐμπρὸς τὰ ἑκατέρωθεν κυρτὰ πλοῖα, πρὸ τοῦ νὰ καλέσωμεν τρεῖς φορὰς ἕνα ἕκαστον ἐκ τῶν δυστυχῶν συντρόφων, οἵτινες ἀπέθανον ἐντὸς τῆς πεδιάδος φονευθέντες ὑπὸ τῶν Κικόνων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς τὰ πλοῖα δ' ἐσήκωσε βόρειον ἄνεμον ὁ συναθροίζων τὰς νεφέλας Ζεὺς μὲ καταπληκτικὴν τρικυμίαν, μὲ σύννεφα συγχρόνως ἐκάλυψε γῆν καὶ θάλασσαν, ἐσηκώθη δὲ σκότος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ· ἐκεῖνα μὲν (τὰ πλοῖα) ἐφέροντο πλαγίως (τῆς πρώρας μᾶλλον τῶν ἄλλων μερῶν βυθιζομένης εἰς τὸ ὕδωρ), τὰ δὲ ἱστία αὐτῶν εἰς τρία καὶ τέσσαρα μέρη διέσχισεν ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου. Καὶ ταῦτα μὲν κατεβιβάσαμεν εἰς τὰ πλοῖα φοβηθέντες τὸν ὄλεθρον, τὰ δὲ πλοῖα ἐσπευσμένως μὲ τὰς κώπας ἐσπρώξαμεν πρὸς τὴν ξηράν. Ἐκεῖ δύο νύκτας καὶ δύο ἡμέρας συνεχῶς πάντοτε ἐμένομεν κατατρώγοντες τὴν ψυχήν μας μὲ κούρασιν καὶ μὲ θλίψεις· ἀλλ' ὅτε πλέον τὴν τρίτην ἡμέραν παρουσίασεν ἡ καλλιπλόκαμος Αὐγή, στήσαντες τὰ κατάρτια καὶ ἀνασύραντες τὰ λευκὰ ἱστία ἐκαθήμεθα, τὰ δὲ πλοῖα διεύθυνεν ὁ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνῆται (πηδαλιοῦχοι)· καὶ ἴσως ἀβλαβὴς θὰ ἔφθανον εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· ἀλλὰ τὸ κῦμα καὶ τὸ ρεῦμα καὶ ὁ Βορρᾶς, ἐν ὢ περιέκαμπτον τὸν Μαλέαν, μὲ ἀπώθησε καὶ μὲ ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τὰ Κύθηρα.

Ἀπ' ἐκεῖ δ' ἐπὶ ἐνέα ἡμέρας ἐφερόμην ὑπὸ ὀλεθρίων ἀνέμων πρὸς τὸ ἰχθύων πλῆρες πέλαγος· κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ἡμέραν ἐπλησιάσαμεν εἰς τὴν γῆν τῶν Λωτοφάγων, οἱ ὁποῖοι τρώγουσι **φαγητὸν ἐξ ἀνθέων.** Ἐκεῖ δ' ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπεβιβάσθημεν καὶ ἠντλήσαμεν ὕδωρ, εὐθὺς δ' ἐγευμάτισαν οἱ σύντροφοί μου πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων. Ἀφοῦ δ' ἐχορτάσαμεν καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν, τότε πλέον ἐγὼ συντρόφους ἔστελλον προχωροῦντες παραμέσα νὰ πληροφορῶνται, ποῖοι ἄνδρες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐκείνης σιτοφάγοι, ἀφοῦ ἐξέλεξα δύο ἄνδρας καὶ ἀφοῦ συγχρόνως ἀπέστειλα καὶ τρίτον ὡς κήρυκα. Ἐκεῖνοι δὲ εὐθὺς προχωρήσαντες ἀνεμίχθησαν μετὰ τῶν Λωτοφάγων ἀνδρῶν. Καὶ λοιπὸν οἱ Λωτοφάγοι δὲν ἐσκέπτοντο ὄλεθρον διὰ τοὺς ἰδικούς μας ἄνδρας, ἀλλ' ἔδωκαν εἰς αὐτοὺς νὰ φάγωσιν ἐκ τοῦ λωτοῦ (ἀπὸ τὸ τσίτζυφον). Ἐξ αὐτῶν ὅμως ὅποιος ἤθελε φάγει τὸν γλυκὺν ὡς μέλι καρπὸν αὐτοῦ λωτοῦ (τῆς τσιτζυφιᾶς), οὔτε ἤθελε πλέον ἐπιστρέψας πρὸς τὰ ὀπίσω νὰ τὸ ἀναγγείλῃ, οὔτε νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν πατρίδα· ἀλλ' ἤθελον ἐκεῖ νὰ μένωσι μεταξὺ τῶν Λωτοφάγων ἀνδρῶν τρώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γοντες λωτὸν καὶ νὰ λησμονήσωσι τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. Αὐτοὺς μὲν ἐγὼ ὡδήγουν εἰς τὰ πλοῖα κλαίοντας διὰ τῆς βίας, σύρας δ' αὐτοὺς ἐντὸς τῶν λαξευτῶν πλοίων ἔδεσα ὑποκάτω τῶν καθισμάτων τῶν κωπηλατῶν, τοὺς δ' ἄλλους πολὺ ἀγαπητοὺς συντρόφους διέτασσον ἐσπευσμένως νὰ ἐπιβιβάζωνται εἰς τὰ ταχύπλοα πλοῖα, μήπως κανεὶς φαγὼν ἐκ τοῦ λωτοῦ (τσιτζύφου) λησμονήσῃ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον. Ἐκεῖνοι δὲ ταχέως εἰσήρχοντο εἰς τὰ πλοῖα καὶ ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἕδρας καὶ καθήμενοι ἐκτύπουν μὲ τὰς κώπας τὴν λευκοαφρισμένην θάλασσαν.

Ἀπ' ἐκεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐπλέομεν λυπούμενοι κατάκαρδα· ἐφθάσαμεν δ' εἰς τὴν γῆν τῶν ἀλαζόνων καὶ ἀδίκων Κυκλώπων, οἱ ὁποῖοι, ὡς φαίνεται, ἔχοντες πεποίθησιν εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς (περιμένοντες τὰ πάντα ἀπὸ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς) οὔτε φυτεύουσι μὲ τὰς χεῖράς των φυτὸν οὔτε ἀροτριῶσιν, ἀλλ' αὐτὰ ἄσπαρτα δὰ καὶ χωρὶς ν' ἀροτριωθῶσι φυτρώνουσι, καὶ οἱ σῖτοι καὶ αἱ κριθαὶ καὶ αἱ ἄμπελοι, αἱ ὁποῖαι παράγουσιν οἶνον ἀπὸ μεγάλας σταφυλὰς καὶ ἡ βροχὴ τοῦ Διὸς τὰ αὐξάνει χάριν αὐτῶν. Εἰς αὐτοὺς δὲ οὔτε συνελεύσεις συσκεπτομένων οὔτε δικαστήρια ὑπάρχουσιν, ἀλλ' αὐτοὶ δὰ κατοικοῦσι κορυφὰς ὑψηλῶν ὀρέων ἐντὸς λαξευτῶν σπηλαίων, ἕκαστος δὲ ἐνασκεῖ ἐξουσίαν τῶν υἱῶν καὶ συζύγων του καὶ δὲν φροντίζουσιν ὁ εἷς διὰ τὸν ἄλλον.

Νῆσος κατόπιν χαμηλὴ πλαγίως καὶ ἔξω τοῦ λιμένος τῆς γῆς τῶν Κυκλώπων ἔχει ἐξαπλωθῆ, οὔτε πολὺ πλησίον οὔτε πολὺ μακρὰν αὐτοῦ, δασώδης· ἐντὸς δ' αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἀναρίθμητοι ἄγριαι αἶγες· διότι οὔτε πάτημα ἀνθρώπων τὰς ἀποδιώκει οὔτε εἰσέρχονται εἰς αὐτὰς κυνηγοί, οἱ ὁποῖοι ἀνὰ τὰ δάση κακοπαθοῦσιν ἀκολουθοῦντες κορυφὰς ὀρέων· οὔτε λοιπὸν ὑπὸ ποιμνίων κατέχεται οὔτε ὑπὸ ἀροτριάσεων, ἀλλὰ αὕτη δὰ ἄσπαρτος καὶ χωρὶς ἀροτριάσεις ἅλας τὰς ἡμέρας εἶναι ἔρημος ἀνδρῶν καὶ βόσκει βελαζούσας αἶγας. Διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς Κύκλωπας πλοῖα μὲ κοκκίνας πρώρας οὔτε ὑπάρχουσιν ἐντὸς τῆς χώρας των ἄνδρες κατασκευασταὶ πλοίων, οἱ ὁποῖοι νὰ ἤθελον κατασκευάσει πλοῖα μὲ καλὸν κατάστρωμα, τὰ ὁποῖα θὰ ἐξετέλουν ἑκάστην ὑπηρεσίαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φθάνοντα εἰς πόλεις ἀνθρώπων, ὅπως δὰ πολλάκις οἱ ἄνδρες μὲ
πλοῖα διαπερῶσι θάλασσαν πρὸς συγκοινωνίαν μεταξύ των, οἱ
ὁποῖοι (ναυπηγοὶ) καὶ δι' αὐτοὺς θὰ κατεσκεύαζον νῆσον καλοκτι-
σμένην· διότι οὐδόλως αὕτη εἶναι ἀκατάλληλος, ἀλλὰ θὰ παρῆγεν
ὅλα τὰ εἰς ἑκάστην ὥραν τοῦ ἔτους σχετικά· διότι ἐντὸς μὲν αὐ-
τῆς ὑπάρχουσι λειβάδια ὑδροφόρα καὶ μαλακὰ παρὰ τὰς ὄχθας
τῆς λευκοαφρισμένης θαλάσσης· πολὺ ἄφθαρτοι θὰ ἦσαν αἱ ἄμπε-
λοι· ἐντὸς δ' αὐτῆς ἡ ἀροτρίασις εἶναι ὁμαλή· πάντοτε πολὺ βα-
θεῖαν (πλουσίαν) σπορὰν θὰ ἐθέριζον εἰς τὰς καταλλήλους ὥρας
τοῦ ἔτους, διότι πολὺ λίπος εἶναι· ὑποκάτω τοῦ ἐδάφους. Ἐντὸς
δ' αὐτῆς εἶναι λιμὴν μὲ καλὴν προσόρμισιν πλοίων, ὅπου δὲν εἶναι
ἀνάγκη διὰ παλαμάριον σχοινίον οὔτε ἀγκύρας νὰ ρίψῃ τις οὔτε
πρυμνήσια σχοινία νὰ δέσῃ, ἀλλ' ἀφοῦ τὰ ἀράξωσιν (οἱ ἄνθρω-
ποι) εἶναι εὔκολον νὰ μείνωσιν ἐπὶ χρόνον, ἕως ὅτου ἡ θέλησις
τῶν ναυτῶν ἤθελε τοὺς παρορμᾷ καὶ ἤθελον φυσήσει κατάλληλοι
ἄνεμοι. Εἰς τὸ κεφαλάρι δὲ (τὴν ἀρχὴν) τοῦ λιμένος ρέει θαυ-
μάσιον ὕδωρ, κρήνη ὑποκάτω σπηλαίου, πέριξ δ' εἶναι φυτρωμέ-
ναι ἄγριαι λεῦκαι. Ἐκεῖ κατεπλέσμεν καὶ κάποιος θεὸς μᾶς ὡδή-
γει ἐν τῷ μέσῳ σκοτεινῆς νυκτὸς καὶ δὲν ἔφεγγεν, ὥστε νὰ ἴδῃ
τις· διότι βαθεῖα ὁμίχλη ἦτο πέριξ τῶν πλοίων μας οὐδὲ σελήνη
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐφώτιζεν, ἀλλὰ κατείχετο ὑπὸ νεφῶν. Ἐκεῖ οὐδεὶς
τὴν νῆσον εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του οὔτε δὰ μεγάλα κύματα
εἴδομεν νὰ κυλίωνται πρὸς τὴν ξηρὰν πρὶν ν' ἀράξωσι τὰ μὲ καλὰ
καταστρώματα πλοῖά μας· εἰς ὡραγμένα δὲ τὰ πλοῖα κατεβιβάσα-
μεν ὅλα τὰ ἱστία καὶ ἐξήλθομεν καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εἰς τὴν ἀκτὴν
τῆς θαλάσσης· ἐκεῖ δ' ἀποκοιμηθέντες περιεμείναμεν τὴν θείαν
Αὐγήν.

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐ-
γή, θαυμάζοντες τὴν νῆσον περιεστρεφόμεθα εἰς αὐτήν· μᾶς ἔστει-
λαν δ' αἱ Νύμφαι, θυγατέρες τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, αἶγας ὀρε-
σιβίους (τρεφομένας εἰς τὰ ὄρη), διὰ νὰ γευματίσωσιν οἱ σύντρο-
φοι. Εὐθὺς δὲ καμπύλα τόξα καὶ ἀκόντια μὲ μακρὰν κοιλότητα
εἰς τὴν αἰχμὴν (ὅπου εἰσήρχετο τὸ ξύλον) ἐλάβομεν ἐκ τῶν πλοίων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ εἰς τρία μέρη μοιρασθέντες ἐκτυποῦμεν· εὐθὺς δ' ἔδωκεν ὁ θεὸς κυνήγιον εὐχάριστον εἰς τὴν ψυχήν μας· πλοῖα μὲν δώδεκα μὲ ἠκολούθουν, εἰς ἕκαστον δὲ πλοῖον ἔπιπτον διὰ λαχνοῦ ἐννέα αἶγες, δι' ἐμὲ δὲ μόνον ἐξεχώρισαν δέκα· τοιουτοτρόπως τότε μὲν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθήμεθα εὐωχούμενοι καὶ μὲ ἄφθονα κρέατα καὶ μὲ γλυκὺν οἶνον· διότι δὲν εἶχεν ἐξαντληθῆ ἀκόμη ὁ ἐρυθρὸς οἶνος ἐκ τῶν πλοίων, ἀλλ' ὑπῆρχεν ἐντός· διότι πολὺν ἠντλήσαμεν ἐντὸς τῶν ἀμφορέων (δοχείων μὲ δύο λαβὰς) ἕκαστος, ὅτε ἐκυριεύσαμεν τὴν ἱερὰν πόλιν τῶν Κικόνων. Ἐβλέπομεν δὲ πρὸς τὴν γῆν τῶν Κυκλώπων τῶν εὑρισκομένων πλησίον καὶ τὸν καπνὸν καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων τὴν φωνὴν (ἠκούομεν) καὶ τῶν προβάτων καὶ τῶν αἰγῶν. Ὅτε δ' ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐπῆλθε τὸ σκότος, τότε πλέον ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε καὶ ἐγὼ συγκροτήσας συνέλευσιν εἶπον εἰς ὅλους. «Πολὺ ἀγαπημένοι μου σύντροφοι, οἱ μὲν ἄλλοι μείνατε τώρα ἐδῶ· ἀλλ' ἐγὼ μὲ τὸ πλοῖόν μου καὶ μὲ τοὺς συντρόφους μου μεταβὰς θὰ δοκιμάσω αὐτοὺς δὰ τοὺς ἄνδρας ποῖοι εἶναι, ἆρά γε οὗτοι δὰ εἶναι ἀλαζόνες καὶ ἄγριοι καὶ ἄδικοι ἢ φιλόξενοι καὶ ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς νοῦς θεοφοβούμενος.»

Τοιουτοτρόπως ὁμιλήσας ἀνέβην εἰς τὸ πλοῖον, διέταξα δὲ τοὺς συντρόφους μου ν' ἀναβαίνωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία. Ἐκεῖνοι δὲ ταχέως ἀνέβαινον καὶ ἐκάθηντο εἰς τὰς θέσεις τῶν κωπηλατῶν, κατὰ σειρὰν δὲ καθήμενοι ἐκτύπουν τὴν λευκοαφρίζουσαν θάλασσαν μὲ τὰς κώπας. Ἀλλ' ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πλησίον ὑπάρχουσαν ξηράν, ἐκεῖ εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς γῆς εἴδομεν σπήλαιον πλησίον τῆς θαλάσσης ὑψηλόν, κατάφυτον ἀπὸ δάφνας (βαγιές). Ἐκεῖ δὲ πολλὰ πρόβατα καὶ προβατῖναι καὶ αἶγες ἀνεπαύοντο· περιξ δὲ αὐλὴ ὑψηλὴ ἦτο κατεσκευασμένη μὲ λίθους χωσμένους μέσα καὶ μὲ ὑψηλὰς πίτυς (κουκουναριὲς) καὶ μὲ ὑψηλὰς δρῦς· ἐκεῖ δὲ διενυκτέρευεν ἀνὴρ πελώριος, ὁ ὁποῖος δὰ τὰ πρόβατά του ἔβοσκε μόνος μακρὰν τοῦ σπηλαίου· οὐδὲ πρὸς ἄλλους ἐσύχναζεν, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῶν μένων ἀσεβῆ φρονήματα εἶχε. Καὶ πραγ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ματικῶς εἶχε γίνει πελώριον τέρας καὶ δὲν ὡμοίαζε βεβαίως μὲ ἄνδρα σιτοφάγον, ἀλλὰ μὲ βράχον δασώδη ὑψηλῶν ὀρέων, ὁ ὁποῖος φαίνεται μεμονωμένος ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Τότε λοιπὸν τοὺς ἄλλους ἀγαπητούς συντρόφους διέταξα ἐκεῖ πλησίον τοῦ πλοίου νὰ μένουσι καὶ τὸ πλοῖον νὰ φυλάττωσιν, ἐγὼ δ' ἐκλέξας ἐκ τῶν συντρόφων τοὺς δώδεκα ἀρίστους ἀνεχώρησα· εἶχον δὲ μαζί μου ἀσκὸν ἐξ αἰγὸς γεμᾶτον ἀπὸ μαῦρον οἶνον γλυκύν, τὸν ὁποῖόν μοι ἔδωκεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐάνθους Μάρων, ἱερεὺς τοῦ Ἀπόλλωνος τοῦ προστατεύοντος τὴν Ἴσμαρον, διότι αὐτὸν μὲ τὸν υἱόν του καὶ τὴν σύζυγόν του περιεποιήθημεν σεβόμενοι αὐτόν· διότι κατώκει ἐντὸς καταδένδρου ἄλσους τοῦ Φοίβου Ἀπόλλωνος· αὐτὸς δὲ μοι ἔδωκε λαμπρὰ δῶρα· χρυσοῦ μὲν καλῶς κατειργασμένου μοι ἔδωκεν ἑπτὰ τάλαντα (τὸ τάλαντον μονὰς βάρους ἦτο), ἔδωκε δ' εἰς ἐμὲ κρατῆρα ἐντελῶς ἀργυροῦν, ἔπειτα δὲ οἶνον γλυκὺν ἄκρατον, θεῖον ποτόν, ἀντλήσας αὐτὸν ἐντὸς δώδεκα ἐν ὅλῳ ἀμφορέων (δοχείων μὲ δύο λαβάς)· καὶ κανεὶς δὲν ἐγνώριζεν αὐτὸν (τὸν οἶνον) ἐκ τῶν δούλων οὐδ' ἐκ τῶν θεραπαινίδων ἐντὸς τοῦ οἴκου, ἀλλὰ μόνον αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του καὶ μία μόνη οἰκονόμος· ὁσάκις δ' ἔπινον (ἐκεῖνοι) αὐτὸν τὸν γλυκὺν ὡς μέλι ἐρυθρὸν, οἶνον, ἀφοῦ ἐγέμιζον ἓν ποτήριον, ἔχυνεν ἐπάνω ἀνὰ εἴκοσι μέτρα ὕδατος θαυμασία δὲ γλυκεῖα ὀσμὴ ἀπὸ τὸν κρατῆρα εὐωδίαζε· τότε δὰ δὲν ἦτο ἀρεστὸν ν' ἀπόσχῃ κανεὶς ἀπ' αὐτόν. Ἐκ τούτου γεμίσας μέγαν ἀσκὸν ἔφερον μαζί μου, προσέτι δὲ καὶ τρόφιμα ἐντὸς σακκίου δερματίνου· διότι εὐθὺς ἐσκέφθη ἡ γενναία καρδία μου ὅτι θὰ προσέλθω εἰς ἄνδρα ἐνδεδυμένον μεγάλην δύναμιν, ἄγριον, οὔτε δικαιοσύνην ἀναγνωρίζοντα οὔτε νόμους.

Ταχέως δ' ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σπήλαιον καὶ δὲν τὸν εὕρομεν μέσα, ἀλλ' ἔβοσκεν εἰς βοσκὴν τὰ παχέα του πρόβατα. Εἰσελθόντες δ' εἰς τὸ σπήλαιον περιέργως ἐθαυμάζομεν τὰ καθέκαστα· τὰ πλεκτὰ μὲν κάνιστρα ἦσαν γεμάτα μὲ τυρόν, τὰ μανδρία δὲ ἦσαν γεμᾶτα (ἐστενοχωροῦντο) ἀπὸ ἀρνία καὶ κατσίκια· ἀποκεχωρισμένα ὅμως τὰ καθέκαστα ἐχωρίζοντο, χωριστὰ μὲν τὰ πρωΐμα, χωριστὰ δὲ τὰ μεσαῖα, χωριστὰ δὲ πάλιν τὰνεσγέννητα (δροσε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρά). Ἔσταζον δὲ ἀπὸ ὀρὸν (τυρόγαλον) ὅλα τὰ ἀγγεῖα, δηλ. καὶ αἱ καρδάραι καὶ αἱ γαβάθαι, δουλευμένα, μέσα εἰς τὰ ὁποῖα ἄρμεγε τὸ γάλα. Τότε ἐμὲ μὲν πρώτιστα οἱ σύντροφοι παρεκάλουν μὲ λόγους, λαμβάνοντες ἐκ τῶν τυρίων νὰ ἐπιστρέφωμεν ὀπίσω, ἔπειτα δέ, ἀφοῦ ταχέως ἐκβάλωμεν ἀπὸ τὰ μανδρία εἰς τὸ πλοῖον τὰ κατσίκια καὶ ἀρνία, νὰ πλέωμεν πρὸς τὴν ἁλμυρὰν θάλασσαν· ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐπείσθην (καὶ θὰ ἦτο βεβαίως πολὺ ὠφελιμώτερον) μὲ τὸν σκαπτὸν καὶ τὸν ἴδιον (Κύκλωπα) νὰ ἴδω καὶ νὰ δοκιμάσω ἐὰν ἤθελε δώσει εἰς ἐμὲ φιλοξενίας δῶρα. Καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, φανερωθεὶς (ὁ Κύκλωψ) δὲν ἔμελλε νὰ εἶναι εὐπροσήγορος εἰς τοὺς συντρόφους.

Ἐκεῖ δὲ ἀνάψαντες πῦρ προσεφέρομεν θυσίαν (ἀπὸ ὅσα θὰ ἐτρώγομεν ὡς ἀπαρχὴν) εἰς τοὺς θεοὺς καὶ προσέτι καὶ οἱ ἴδιοι λαμβάνοντες ἐκ τῶν τυρίων ἐφάγομεν καὶ περιεμένομεν αὐτὸν ἐντὸς καθήμενοι, ἕως ὅτου ἔφθασε βόσκων τὸ ποίμνιόν του. Ἔφερε δὲ τεράστιον βάρος ξηρῶν ξύλων διὰ νὰ τοῦ εἶναι ἐπιδόρπιον (νὰ τὸν θερμαίνωσι μὲ τὴν πυρὰν του μετὰ τὸ δεῖπνον), θέσας δ' αὐτὰ ἐντὸς τοῦ σπηλαίου ἔκαμε μέγαν κρότον (μὲ τὸ ρίψιμον τῶν ξύλων)· ἡμεῖς δὲ φοβηθέντες ἀπεσύρθημεν ἐσπευσμένως εἰς τὸ βάθος τοῦ σπηλαίου. Αὐτὸς δὲ πλέον εἰς τὸ πλατὺ σπήλαιον διηύθυνε τὰ παχέα πρόβατα ὅλα ἐντελῶς, ὅσα ἄρμεγε, τὰ δ' ἀρσενικὰ ἄφινεν ἔξω τῆς θύρας· δηλ. τοὺς κριοὺς καὶ τοὺς τράγους, ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς βαθείας αὐλῆς. Ἔπειτα δ' ἐπέθηκε μέγαν λίθον ὡς θύραν (ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ σπηλαίου) ὑψηλὰ σηκώσας αὐτόν, τεράστιον· αὐτὸν δὰ δὲν ἤθελον διὰ μοχλοῦ μετακινήσει ἀπὸ τοῦ ἐδάφους εἴκοσι δύο τετράτροχοι στερεαὶ ἅμαξαι· τόσον μέγα ἀπόκρημνον βράχον ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ σπηλαίου· καθήμενος δ' ἄρμεγε τὰς προβατίνας καὶ τὰς βελαζούσας αἶγας, ὅλα κανονικῶς, καὶ ἔβαλεν ὑποκάτω εἰς ἑκάστην τὸ βυζαῖνον νεογνόν της· εὐθὺς δὲ τὸ ἥμισυ μὲν τοῦ λευκοῦ γάλακτος πῆξας (εἰς τυρὸν) καὶ κόψας εἰς κομμάτια κατέθεσεν ἐντὸς πλεκτῶν κοφινίων, τὸ ἥμισυ δὲ πάλιν ἐτοποθέτησεν ἐντὸς ἀγγείων, διὰ νὰ χρησιμεύσῃ εἰς αὐτόν, ἀφοῦ τὸ λαμβάνῃ, νὰ τὸ πίνῃ καὶ διὰ νὰ χρησιμεύῃ εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτὸν διὰ τὸ δεῖπνόν του. Ἀφοῦ δὲ πλέον ἐπέσπευσεν ἐκτελέσας τὰ ἰδικά του ταῦτα ἔργα, τότε δὰ φωτιὰν ἄναψε καὶ μᾶς εἶδεν, ἠρώτησε δ' ἡμᾶς. «ὦ ξένοι, ποῖοι εἶσθε; ἀπὸ ποῦ διαπλέετε τὰς ὑγρὰς ὁδοὺς τῆς θαλάσσης; ἆρά γε διὰ καμμίαν ἐργασίαν σας ἢ ἀσκόπως ἔχετε περιπλανηθῆ, ὡσὰν δὰ λῃσταί (πειραταὶ) ὑπεράνω τῆς θαλάσσης, οἱ ὁποῖοι περιπλανῶνται ριψοκινδυνοῦντες τὴν ζωήν των φέροντες κακὸν εἰς τοὺς ξένους (ἀλλοεθνεῖς) ἀνθρώπους;» Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡμῶν δὲ πάλιν συνετρίβη ἡ ἀγαπητὴ καρδία, ἐπειδὴ ἐφοβήθημεν καὶ τὴν βαρεῖαν φωνήν του καὶ αὐτὸν τὸν πελώριον. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἀπαντῶν διὰ λόγων εἶπον πρὸς αὐτόν. «Ἡμεῖς ἐδῶ ἐκ τῆς Τρωάδος ἀποπλανηθέντες Ἕλληνες μὲ παντὸς εἴδους ἀνέμους ὑπεράνω τοῦ μεγάλου ἀνοίγματος τῆς θαλάσσης εἰς τὴν πατρίδα μας διευθυνόμενοι εἰς ἄλλον δρόμον εἰς ἄλλας πορείας κατηντήσαμεν· τοιουτοτρόπως ἴσως ὁ Ζεὺς ἤθελε νὰ σκεφθῇ. Στρατιῶται δὲ τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως καυχώμεθα ὅτι εἴμεθα, τοῦ ὁποίου βεβαίως τόρα μεγίστη εἶναι ἡ φήμη ὑπὸ τὸν οὐρανόν, διότι τόσον μεγάλην πόλιν ἠρήμωσε καὶ κατέστρεψε πολλοὺς λαούς· ἡμεῖς δὲ ἐξ ἄλλου ἤλθομεν ὡς ἱκέται καταλαμβάνοντες τὰ γόνατά σου, ἐὰν ἤθελες δώσει δῶρόν τι φιλοξενίας ἢ καὶ ἄλλως ἐὰν ἤθελες δώσει δῶρόν τι, τὸ ὁποῖον εἶναι δίκαιον νὰ δίδηται εἰς τοὺς ξένους· ἀλλὰ σέβου, ἄριστε, τοὺς θεούς· ἱκέται δὲ εἰς σὲ εἴμεθα, ὁ Ζεὺς δ' εἶναι προστάτης καὶ τῶν ἱκετῶν καὶ τῶν ξένων, ὁ θεὸς τῆς φιλοξενίας, ὁ ὁποῖος συγχρόνως τοὺς σεβαστοὺς ξένους συνακολουθεῖ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτὸς δ' εὐθὺς ἀπήντα εἰς ἐμὲ μὲ ἄσπλαγχνον ψυχήν. «Ἀνόητος εἶσαι, ὦ ξένε, ἢ μακρόθεν ἔχεις ἔλθει, ὁ ὁποῖός με προτρέπεις ἢ νὰ φοβοῦμαι τοὺς θεοὺς ἢ ν' ἀποφύγω τὴν ὀργήν των· διότι οἱ Κύκλωπες δὲν ἐνδιαφέρονται (δὲν φροντίζουσι) διὰ τὸν κρατοῦντα τὴν αἰγίδα Δία οὐδὲ διὰ τοὺς μακαρίους θεούς, ἐπειδὴ δὰ εἴμεθα πολὺ ἰσχυρότεροι· καὶ ἐγώ, ἐὰν δὲν ἤθελέ με παρακινεῖ ἡ ψυχή μου, δὲν ἤθελον φεισθῆ οὔτε σοῦ οὔτε τῶν συντρόφων σου (δὲν ἤθελον λυπηθῆ οὔτε σὲ....). Ἀλλ' εἰπὲ εἰς ἐμέ, ἐρχόμενος ἐδῶ ποῦ ἐσταμάτησας τὸ καλῶς κατεσκευασμένον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλοῖόν σου, ἆρά γε κάπου εἰς μακρυνὴν ἄκραν ἢ καὶ πλησίον, διὰ 280
νὰ μάθω (διδαχθῶ) τοῦτο.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε δοκιμάζων δολίως, ἀλλὰ δὲν διέφυγε τὴν προσοχήν μου, διότι πολλὰ γνωρίζω, ἀλλὰ ἀντιστρόφως ἀπήντησα πρὸς αὐτὸν μὲ δολίους λόγους. «Τὸ μὲν πλοῖόν μου συνέτριψε δὰ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν κτυπήσας αὐτὸ εἰς βράχους εἰς τὰ ἐσχατα τῆς ἰδικῆς σας γῆς, πλησιάσας αὐτὸ εἰς τὸ ἀκρωτήριον· ὁ ἐκ 485
τῆς θαλάσσης δ' ἄνεμος τὸ ἐπῆρεν· ἐγὼ δὲ μαζί μὲ αὐτοὺς ἐδῶ διέφυγον τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτὸς ὅμως οὐδὲν ἀπήντα εἰς ἐμὲ μὲτὴν ἄσπλαγχνον ψυχήν του, ἀλλ' ἀνατιναχθεὶς ἔβαλλε τὰς χεῖράς του ἐπάνω εἰς τοὺς συντρόφους μου, συναρπάσας δὲ δύο ὡσὰν κουτάβια (νεέγνὰ σκύλλων) τοὺς ἐκτύπει κατὰ γῆς· ἐξεχύνετο δὲ ὁ ἐγκέ- 290
φαλος αὐτῶν χαμαί καὶ ἔβρεχε τὴν γῆν· αὐτοὺς δὲ κατσκόψας εἰς τεμάχια ἡτοίμασε τὸ δεῖπνόν του· ἔτρωγε δὲ ὡς λέων τρεφόμενος εἰς τὰ ὄρη καὶ δὲν ἄφινεν οὔτε τὰ ἐντόσθια οὔτε τὰς σάρκας οὔτε τὰ ὀστᾶ τὰ ἔχοντα μελοῦδι· ἡμεῖς δὲ κλαίοντες ἐσηκώνομεν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Δία βλέποντες ἀπαίσια ἔργα, ἀπελπισία δὲ κατεῖ- 295
χε τὴν ψυχήν μας. Ἀφοῦ δ' ὁ Κύκλωψ ἐγέμισε τὴν μεγάλην του κοιλίαν τρώγων ἀνδρικὰ κρέατα καὶ ἐπιπροσθέτως καθαρὸν γάλα πίνων· ἐκοιμᾶτο ἐντὸς τοῦ σπηλαίου τεντωθεὶς διὰ μέσου τῶν προβάτων. Τοῦτον μὲν ἐγὼ ἐσκέφθην εἰς τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν 300
μου, πλησιέστερον ἐρχόμενος, σύρας τὸ κοπτερόν μου ξίφος ἐκ τοῦ μηροῦ, νὰ τὸν κτυπήσω εἰς τὸ στῆθος, ἐκεῖ ὅπου τὸ διάφραγμα συγκρατεῖ τὸ ἧπαρ (τὸ σηκῶτι), ψηλαφήσας μὲ τὴν χεῖρα· ἄλλη ὅμως σκέψις με ἠμπόδισε· διότι ἐκεῖ καὶ ἡμεῖς θὰ ἐχανόμεθα μὲ φοβερὸν ὄλεθρον· διότι δὲν θὰ ἠδυνάμεθα διὰ τῶν χειρῶν ν' ἀπομακρύνωμεν ἀπὸ τῆς ὑψηλῆς θύρας (ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπη- 305
λαίου) τὸν πελώριον λίθον, τὸν ὁποῖον ἔβαλεν ἐπάνω. Τοιουτοτρόπως τότε μὲν ἀναστενάζοντες περιεμένομεν τὴν θείαν αὐγήν. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε καὶ φωτιὰν ἤναπτε καὶ ἄρμεγε τὰ ὀνομαστὰ πρόβατα ὅλα κατὰ σειράν, καὶ ἔθεσεν ὑποκάτω ἑκάστης τὸ βυζαῖνον νεογνόν της. Ἀφοῦ 310

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲ πλέον ἐσπευσμένως ἐξετέλεσε τὰς ἐργασίας του, μαζὶ πάλιν αὐτὸς δὰ δύο (συντρόφους) ἁρπάσας ἡτοίμασε τὸ γεῦμά του. Γευματίσας δ' ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ σπηλαίου τὰ παχέα πρόβατα εὐκόλως ἀφαιρέσας τὸν μέγαν λίθον τὸν ἐπὶ τῆς θύρας (εἰσόδου)· ἔπειτα ὅμως πάλιν τὸν ἔβαλεν ἐπὶ τῆς εἰσόδου, καθὼς ἐὰν ἤθελεν ἐπιθέσει εἰς φαρέτραν (βελοθήκην) βούλωμα. Μὲ πολὺν δὲ σφυριγμὸν διεύθυνεν ὁ Κύκλωψ πρὸς τὸ ὄρος τὰ παχέα ρόβατα, ἐγὼ δ' ἔμεινα κακὰ δολίως σχεδιάζων, ἐὰν κάπως ἤθελον τὸν ἐκδικηθῆ καὶ ἐὰν ἤθελε δώσει εἰς ἐμὲ καύχημα (δόξαν διὰ νίκην) ἡ Ἀθηνᾶ. Ἡ ἑξῆς δὲ σκέψις ἐφαίνετο εἰς ἐμὲ ἀρίστη εἰς τὴν ψυχήν μου· ὑπῆρχε δηλ. μέγα ρόπαλον τοῦ Κύκλωπος πλησίον τοῦ μανδρίου (τοῦ φράγματος τῆς ἀρμέξεως τῶν προβάτων) χλωρὸν ἀπὸ ξύλον ἐλαίας· τοῦτο δὰ ἔκοψε, διὰ νὰ τὸ φέρῃ, ὅταν ξηρανθῇ· τοῦτο μὲν ἡμεῖς βλέποντες τὸ ἐνομίζομεν ὅμοιον μὲ ὅσον εἶναι τὸ κατάρτιον μαύρου πλοίου μὲ εἴκοσι κωπηλάτας, εὐρυχώρου φορτηγοῦ, τὸ ὁποῖον διαπερᾷ τὸ μέγα ἄνοιγμα (τῆς θαλάσσης)· τόσον ἦτο τὸ μῆκος, τόσον τὸ πάχος του εἰς τὸ νὰ τὸ βλέπῃ τις. Ἐξ αὐτοῦ μὲν ἐγὼ πλησιάσας ἀπέκοψα ὅσον μίαν ὀργυιὰν καὶ τὸ ἔθεσα πλησίον τῶν συντρόφων καὶ τοὺς διέταξα νὰ τὸ ἀποξύσωσι (ν' ἀφαιρέσωσι τὸν φλοιόν)· ἐκεῖνοι δὲ τὸ ἔκαμον ὁμαλὸν (λεῖον)· ἐγὼ δὲ σταθεὶς πλησίον ἐλέπτυνα τὸ ἄκρον αὐτοῦ καὶ εὐθὺς λαβὼν αὐτὸ τὸ ἀπεξήρανον (τὸ ἐστέγνωνον ἐκ τῆς χλωρότητος) ἐντὸς καυστικοῦ πυρός. Καὶ τοῦτο μὲν καλῶς ἐτοποθέτησα κρύψας ὑποκάτω εἰς κόπρον (τῶν ποιμνίων), ἡ ὁποία, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶχε διαχυθῇ ἐπὶ τοῦ σπηλαίου εἰς μεγάλην ἔκτασιν ὑπερβολικῶς πολλή· τοὺς δ' ἄλλους (συντρόφους μου) προέτρεπον νὰ ρίψωσι κλῆρον (διὰ κλήρου νὰ κληρώσωσι), ποῖος ἤθελε τολμήσει μαζὶ μὲ ἐμὲ σηκώσας τὸν μοχλὸν (τὸ ἄνω λεχθὲν παλοῦκι) νὰ τὸν τρίψῃ (βάλῃ βιαίως) εἰς τὸν ὀφθαλμὸν (τοῦ Κύκλωπος), ὅτε θὰ κατελάμβανεν αὐτὸν ὁ γλυκὺς ὕπνος. Ἐκεῖνοι δ' ἐπέτυχον διὰ κλήρου τέσσαρες, ὅσους καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἤθελον νὰ ἐκλεχθῶσιν, ἐγὼ δὲ πέμπτος μετοξὺ αὐτῶν συγκατελέχθην. Τὴν ἑσπέραν δ' ἔφθασε βόσκων τὰ καλλίτριχα πρόβατά του. Εὐθὺς δ' εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ πλατὺ σπήλαιον ὡδήγησε τὰ παχέα πρόβατα ὅλα ἐντελῶς καὶ κανὲν δὲν ἀφῆκεν ἐντὸς τῆς (ἔξω τοῦ σπηλαίου) βαθείας αὐλῆς ἢ διότι ἐσκέφθη κάτι ἢ καὶ διότι θεός τις τοιουτοτρόπως διέταξεν. Ἔπειτα δὲ ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὴν εἴσοδον τὸν μέγαν λίθον σηκώσας αὐτὸν ὑψηλὰ καὶ καθήμενος ἄρμεγε τὰς προβατίνας καὶ τὰς βελαζούσας αἶγας, ὅλα κατὰ τάξιν καὶ ὑποκάτω ἑκάστης ἔβαλε τὸ βυζαῖνον νεογνόν. Ἀφοῦ δὲ πλέον ἐσπευσμένως ἐξετέλεσε τὴν ἐργασίαν του, δύο πάλιν μαζὶ (συντρόφους) αὐτὸς δὰ ἁρπάσας ἡτοίμασε τὸ δεῖπνόν του. Καὶ τότε ἐγὼ ὡμίλουν πρὸς τὸν Κύκλωπα πλησίον του σταθεὶς κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς μου καρδάραν μαύρου οἴνου· «Κύκλωψ, νά, πίε οἶνον, ἀφοῦ ἔφαγες ἀνθρώπινα κρέατα, διὰ νὰ γνωρίζῃς ποίου περίπου εἴδους ποτὸν τοῦτο ἐδῶ εἶχε κεκρυμμένον τὸ ἰδικόν μας πλοῖον. Εἰς σὲ δὲ πάλιν τὸ ἔφερον ὡς σπονδήν, ἐὰν εὐσπλαγχνισθεὶς ἐμὲ ἤθελες μὲ στείλει εἰς τὸν οἶκόν μου· σὺ ὅμως οἰχὶ πλέον ὑποφερτῶς εἶσαι μανιώδης, ἀσπλαγχνε· πῶς εἶναι δυνατὸν καὶ ἄλλος τις ἐκ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων νὰ ἔλθῃ ὕστερον πρὸς σέ, ἀφοῦ οἰχὶ κανονικῶς ἐνήργησας;»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτὸς δ' ἐδέχθη καὶ τὸ ἔπιεν ὅλον· εὐχαριστήθη δ' ὑπερμέτρως πίνων τὸ γλυκὺ ποτὸν καὶ ἐζήτει ἀπὸ ἐμὲ ἐκ δευτέρου πάλιν· «Δός μοι ἀκόμη προθύμως καὶ εἰπέ μοι εὐθὺς τόρα τὸ ὄνομά σου, διὰ νὰ σοὶ δώσω δῶρον φιλοξενίας, μὲ τὸ ὁποῖον σὺ δύνασαι νὰ χαίρῃς· διότι καὶδιὰ τοὺς Κύκλωπας φέρει ἡ παράγουσα γεννήματα γῆ οἶνον πρσερχόμενον ἀπὸ μεγάλας σταφυλὰς καὶ ποτίζει αὐτὴν ἡ βροχὴ τοῦ Διός· ἀλλὰ τοῦτο ἐδῶ εἶναι ἐπόσπασμα τῆς ἀμβροσίας καὶ τοῦ νέκταρος (τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ τῶν θεῶν).»

Τοιουτοτρόπως εἶπε, πάλιν δ' ἐγὼ ἔδωκα εἰς αὐτὸν στιν-θηροβόλον οἶνον. Τρεῖς φορὰς μὲν φέρων ἔδωκα εἰς αὐτόν, τρεῖς φορὰς δὲ τὸ ἔπιεν ὅλον ἀνοήτως· ἀφοῦ δ' ὁ οἶνος ἔφθασεν εἰς τὰς φρένας τοῦ Κύκλωπος (ἐζαλίσθη), τότε πλέον καὶ μὲ μαλακοὺς λόγους ἔλεγον πρὸς αὐτόν· «Κύκλωψ, μὲ ἐρωτᾷς τὸ ὀνομαστόν μου ὄνομα, ἐγὼ δὲ θὰ σοὶ τὸ εἴπω καὶ σὺ δὸς εἰς ἐμὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δῶρον φιλοξενίας, καθὼς ὑπεσχέθης. Οὖτις (οὐδείς) εἶναι εἰς ἐμὲ ὄνομα. Οὖτιν δὲ μὲ ὀνομάζουσιν ἡ μήτηρ καὶ ὁ πατὴρ καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δ' εὐθὺς ἀπήντα εἰς ἐμὲ μὲ ἀσπλαγχνον ψυχήν· «Τὸν Οὖτιν ἐγὼ τελευταῖον θὰ φάγω μετὰ ξὺ τῶν συντρόφων του, τοὺς δ' ἄλλου πρότερον· τοῦτο δὲ θὰ εἶναι δῶρον φιλοξενίας διὰ σέ.»

Εἶπε (ταῦτα) καὶ κλίνας πρὸς τὰ ὀπίσω ἔπεσεν ἀνάσκελα, ἔπειτα δὲ ἐκοιμᾶτο κάμψας πλαγίως τὸν παχὺν λαιμόν του, τὸν κατεκυρίευσε δ' ὁ τὰ πάντα δαμάζων ὕπνος καὶ ἐκ τοῦ φάρυγγος ἐξήρχετο μὲ τίναγμα οἶνος καὶ τεμάχια ἀνθρωπίνου κρέατος· αὐτὸς δὲ τὰ ἐξέρνα βεβαρημένος ὑπὸ τοῦ οἴνου. Καὶ τότε ἐγὼ τὸν μοχλὸν ἔχωσα ὑποκάτω πολλῆς καυτῆς στάκτης, ἕως ὅτου θὰ ἐθερμαίνετο· διὰ λόγων δ' ἐνεθάρρυνον ὅλους τοὺς συντρόφους, μήπως τις δειλιάσας πρὸς λύπην μου ἀποσυρθῇ. Ἀλλ' ὅτε πλέον ταχέως ὁ ἀπὸ ξύλον ἐλαίας μοχλὸς ἐντὸς τοῦ πυρὸς ἔμελλε ν' ἀνάψῃ, ἂν καὶ ἦτο χλωρός, ἦτο δὲ φοβερὰ διαφανὴς (ἐκ τοῦ πυρός), τότε καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ πυρὸς τὸν ἔφερον πλησιέστερον (τοῦ Κύκλωπος), πέριξ μου δὲ οἱ σύντροφοι ἵσταντο, ἐνέπνευσε δὲ μέγα θάρρος κάποιος θεός· ἐκεῖνοι μὲν λαβόντες τὸν ἐκ ξύλου ἐλαίας μοχλόν, τὸν σουβλερόν, τὸν ἐνέπηξαν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐγὼ δ' ἐπάνωθεν στηριχθεὶς τὸν περιέστρεφον, καθὼς ὅτε ἀνὴρ τις διατρυπᾷ μὲ τρύπανον ξύλον διὰ πλοῖον, ἄλλοι δ' ὑποκάτωθεν κινοῦσι τὸ τρυπάνιον μὲ λουρίον, ὀφοῦ τὸ πιάσωσι καὶ ἀπὸ τὸ ἓν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον, ἐκεῖνο δὲ κινεῖται μὲ δύναμιν πάντοτε. Τοιουτοτρόπως καὶ ἡμεῖς λαβόντες τὸν ἔχοντα πεπυρακτωμένην αἰχμὴν μοχλὸν ἐστρέφομεν ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ, σὺτὸν δὲ (τὸν μοχλὸν) θερμὸν ὄντα περιέρρεε τὸ αἷμα· ὅλα δὲ τὰ πέριξ βλέφαρα αὐτοῦ καὶ τὰς ὀφρῦς ἔκαυσεν ἡ καυστικὴ πνοὴ (ἡ πύρα) τῆς καιομένης κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἐσφύριζον δὲ αἱ ρίζαι τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τὸ πῦρ· καθὼς δ' ὅταν ἀνὴρ χαλκουργὸς βυθίζῃ ἐντὸς ψυχροῦ ὕδα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τος μέγαν πέλεκυν ἢ σκεπάρνιον μεγάλως σφυρίζοντα μεταχειριζόμενος ταῦτα ὡς τεχνικὸν μέσον, διότι τοῦτο δὰ (τὸ βρέχειν ἐντὸς ὕδατος πεπυρακτωμένον σίδηρον) πάλιν εἶναι ἡ δύναμις (ἡ σκλήρυνσις) τοῦ σιδήρου, τοιουτοτρόπως ἐσφύριζεν ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ πέριξ τοῦ ἐκ ξύλου ἐλαίας μοχλοῦ· τρομακτικὰ δὲ μεγάλην φωνὴν ἐστέναζε καὶ πέριξ ἀντήχει ὁ βράχος, ἡμεῖς δὲ φοβηθέντες ἀπεμακρύνθημεν ἐσπευσμένως· αὐτὸς δ' ἐξέσυρεν ἀπὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ του τὸν μοχλὸν ἀναμεμιγμένον μὲ πολὺ αἷμα. Ἐκεῖνον μὲν ἔπειτα ἔρριψε μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ του διὰ τῶν χειρῶν του ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἀπὸ τοὺς πόνους, μεγάλως δ' ἐφώναζεν αὐτὸς τοὺς Κύκλωπας, οἱ ὁποῖοι, ὡς συνήθως, κατώκουν πέριξ αὐτοῦ ἐντὸς σπηλαίων διὰ μέσου κορυφῶν ὀρέων κτυπωμένων ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ἐκεῖνοι δ' ἀκούοντες τὴν βοὴν προσήρχοντο ἄλλος ἀπὸ ἄλλο μέρος, ἱστάμενοι δὲ πέριξ τοῦ σπηλαίου ἠρώτων αὐτόν, τί τὸν ἐλύπει· «Διὰ τί ἆρά γε, Πολύφημε, καταβεβλημένος τόσον πολὺ δὰ (τόσον ἔτσι, μὲ τόσον πολὺ τέτοιον τρόπον) ἐβόησας ἐν τῷ μέσῳ τῆς θείας νυκτὸς καὶ κάμνεις ἡμᾶς ἀύπνους ; μήπως ἆρά γε κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἁρπάζει τὰ πρόβατά σου ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου ; ἢ μήπως σὲ τὸν ἴδιον φονεύει κανεὶς μὲ ἀπάτην ἢ μὲ βίαν ;»

Εἰς αὐτοὺς δὲ πάλιν ἐκ τοῦ σπηλαίου εἶπεν ὁ δυνατὸς Πολύφημος· «Ὦ ἀγαπητοί, ὁ Οὐτὶς με φονεύει μὲ ἀπάτην καὶ οὐχὶ μὲ βίαν.»

Ἐκεῖνοι δ' ἀπαντῶντες ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους· «Ἐὰν μὲν δὰ κανεὶς δὲν (οὔτις) μεταχειρίζεται ἐναντίον σου βίαν, ἀφοῦ εἶσαι μόνος, σὺδόλως δὰ εἶναι δυνατὸν ν' ἀποφύγῃς νόσον τοῦ μεγάλου Διός, ἀλλὰ σὺ τότε προσεύχου εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα τὸν πατέρα σου.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπον ἀπερχόμενοι, ἐγέλασε δ' ἡ ἀγαπητή μου καρδία, διότι τοὺς ἐξηπάτησε τὸ ἰδικόν μου ὄνομα καὶ ἡ συνετή μου σκέψις. Ὁ Κύκλωψ δὲ καὶ ἀναστενάζων καὶ σκούζων ἀπὸ τοὺς πόνους μὲ τὰς χεῖρας ψηλαφῶν ἀφῆρεσε μὲν τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λίθον ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σηκοῦ, ὁ ἴδιος δ' ἐκάθησεν ἐντὸς τῶν θυρῶν (τῆς εἰσόδου) ἁπλώσας τὰς χεῖρας, ἐὰν κάπου ἤθελε συλλάβει κανένα βαδίζοντα πρὸς τὰ ἔξω μεταξὺ τῶν προβάτων· διότι τόσον ἀνόητον ἴσως μὲ ἐνόμιζε μὲ τὰς φρένας του ὅτι ἤμην· ἀλλ' ἐγὼ ἐσκεπτόμην, πῶς νὰ γίνῃ τὸ πρᾶγμα ἐξόχως ἄριστα, ἐὰν ἤθελον ἐφεύρει ἀπαλλαγήν τινα ἀπὸ τοῦ θανάτου διὰ τοὺς συντρόφους μου καὶ δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον, ὅλας δὲ τὰς πανουργίας καὶ κάθε σκέψιν ἐσχεδίαζον, ἀφοῦ ἐπρόκειτο περὶ ζωῆς· διότι μέγα κακὸν ἦτο πλησίον· ἡ ἐξῆς δ' εἰς τὴν ψυχήν μου ἐφαίνετο ἀρίστη σκέψις. Ἀρσενικὰ πρόβατα (κριάρια) ὑπῆρχον καλοθρεμμένα δασύμαλλα καὶ ὡραῖα καὶ μεγάλα, ἔχοντα μαλλίον βάθυ ἰόχρουν· αὐτὰ σιωπηλῶς ἔδενον μαζὶ μὲ κοιλοστριμμένους (στερεοὺς) κλάδους λυγαριᾶς, ἐπάνω εἰς τοὺς ὁποίους ὁ Κύκλωψ ὁ πελώριος ὁ τὰ παράνομα γνωρίζων ἐκοιμᾶτο, λαμβάνων αὐτὰ ἀνὰ τρία· ὁ μὲν ἐν τῷ μέσῳ κριὸς (τὸ ἀρσενικὸν πρόβατον) ἔφερεν ἄνδρα, οἱ δ' ἄλλοι δύο ἑκατέρωθεν (ἀπὸ τὸ ἓν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος) ἐβάδιζον σώζοντες τοὺς συντρόφους μου. Τρεῖς δὲ κριοὶ ἔφερον ἕκαστον ἄνδρα. Ἐγὼ δὲ βεβαίως, ἐπειδὴ ὑπῆρχε κριὸς ἐξόχως ἄριστος ἐξ ὅλων ὁμοῦ τῶν προβάτων, ἀπὸ τούτου τὰ νῶτα πιασθείς, ὑπὸ τὴν δασύμαλλον κοιλίαν του συστραφεὶς ἔμενον· μὲ τὰς χεῖράς μου δὲ συστρεφθεὶς ἐκρατούμην ἀπὸ τὸ ἐξαίσιον λεπτὸν μαλλίον διαρκῶς μὲ ὑπομονητικὴν καρδίαν.

Τοιουτοτρόπως τότε μὲν ἀναστενάζοντες περιεμείναμεν τὴν θείαν Αὐγήν. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε κατόπιν καὶ ἐξώρμησαν πρὸς βοσκὴν τὰ ἀρσενικὰ πρόβατα, τὰ δὲ θηλυκὰ ἐβέλαζον πέριξ τῶν μανδρίων, διότι δὲν εἶχον ἀρμεχθῆ· διότι τὰ βυζιά των εἶχον ἐκχειλίσει· ὁ δὲ κύριός των ἀπὸ κακὰς θλίψεις βασανιζόμενος ἐψηλάφα τὰ νῶτα ὅλων τῶν προβάτων ὀρθῶν ἱσταμένων· ἀλλὰ τοῦτο ὁ ἀνόητος δὲν ἐνόησεν, ὅτι ὑποκάτω τῶν ἀτηθῶν τῶν δασυμάλλων προβάτων ἦσαν (οἱ σύντροφοί μου) δεμένοι· τελευταῖος ἐκ τῶν προβάτων ὁ κριὸς ἐπροχώρει πρὸς τὰ ἔξω στενοχωρούμενος καὶ ἀπὸ τὸ τρί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χαμά του καὶ ἀπὸ ἐμὲ τὸν σκεπτόμενον σοφά· τοῦτον δὲ ψηλαφήσας εἶπεν ὁ ἰσχυρὸς Πολύφημος.

«Γλυκύ μου κριέ, διὰ τί ἔτσι δὰ μοῦ ἐξῆλθες διὰ τοῦ σπηλαίου τελευταῖος ἐκ τῶν προβάτων ; πρότερον δὰ οὐδέποτε συνηθίζεις νὰ ἔρχησαι κατόπιν ἀπὸ τὰ πρόβατα, ἀλλὰ πολὺ πρῶτος βόσκεις τὰ τρυφερὰ ἄνθη τῆς χλόης μὲ μακρὰ βήματα προχωρῶν, πρῶτος δὲ φθάνεις εἰς τὰ ρεύματα τῶν ποταμῶν, πρῶτος δ' ἐπιθυμεῖς νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς τὴν μάνδραν κατὰ τὴν ἑσπέραν· τόρα τοὐναντίον προχωρεῖς ἐντελῶς τελευταῖος· βεβαίως σὺ ποθεῖς τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ αὐθέντου σου, τὸν ὁποῖον κακὸς ἀνὴρ ἐτύφλωσε μαζὶ μὲ τοὺς ὀλεθρίους συντρόφους του καταδαμάσας τὸν νοῦν μου μὲ οἶνον, ὁ Οὖτις (ὁ οὐδείς), διὰ τὸν ὁποῖον διϊσχυρίζομαι ὅτι δὲν ἔχει ἀκόμη ἀποφύγει τὸν ὄλεθρον. Ἐὰν δὰ ἤθελες ἔχει τὴν αὐτὴν μὲ ἐμὲ φρόνησιν καὶ ἐὰν ἤθελες γίνει προικισμένος μὲ φωνήν, ὥστε νὰ εἴπῃς ποῦ ἐκεῖνος ἀποφεύγει τὴν δύναμίν μου· ἐν ταύτῃ τῇ περιπτώσει βεβαίως ὁ ἐγκέφαλός του κτυπούμενος ἐπὶ τοῦ ἐδάφους θὰ ἐσκορπίζετο ἀπὸ ἄλλου εἰς ἄλλο μέρος διὰ μέσου τοῦ σπηλαίου, ἡ δὲ ἰδική μου καρδία θὰ ἀνεκουφίζετο ἐκ τῶν κακῶν, τὰ ὁποῖα μοῦ ἐπροξένησεν ὁ μηδαμινὸς Οὖτις.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν τὸν κριὸν μακρὰν τοῦ ἑαυτοῦ του ἔστελλε πρὸς τὰ ἔξω. Φθάσαντες δ' ὀλίγον μακρὰν ἀπὸ τοῦ σπηλαίου καὶ τοῦ προαυλίου του, πρῶτος ἐγὼ ὑποκάτωθεν τοῦ κριοῦ ἐλυόμην, ἔλυσα δὲ καὶ τοὺς συντρόφους· ταχέως δὲ τὰ λεπτόποδα πρόβατα, τὰ παχέα δια τοῦ λίπους των, διὰ πολλῶν μερῶν περιστρεφόμενοι ὡδηγοῦμεν, ἕως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς τὸ πλοῖον, εὐπρόσδεκτοι δ' ἐφάνημεν εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους ὅσοι ἀπεφύγομεν τὸν θάνατον, διὰ δὲ τοὺς ἀποθανόντας (ἓξ) ἀνεστέναζον θρηνοῦντες. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν τοὺς ἄφινον (νὰ κλαίωσιν), ἀλλὰ διὰ τῶν ὀφρύων ἔκαμνον νεῦμα πρὸς τὰ ἄνω νὰ μὴ κλαίωσιν, ἀλλὰ διέταξα ταχέως τὰ πολλὰ καλλίτριχα πρόβατα ἀφοῦ βάλωσιν ἐντὸς τοῦ πλοίου νὰ πλέωσιν ἐπάνω εἰς τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ. Ἐκεῖνοι δὲ ταχέως εἰσήρχοντο καὶ ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὰ σκαμνία τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κωπηλατικά, κατὰ σειρὰν δὲ καθήμενοι ἐκτύπουν μὲ τὰ κωπία των
τὴν λευκὴν ἐκ τῶν ἀρρῶν θάλασσαν. Ἀλλ' ὅτε τόσον ἀπεῖχε
(τῆς ξηρᾶς τὸ πλοῖον), ὅσον φωνάξας τις ἀκούεται, τότε καὶ ἐγὼ
475 πρὸς τὸν Κύκλωπα ὡμίλουν μὲ πειρακτικοὺς λόγους· «Κύκλωψ,
δὲν ἔμελλες λοιπὸν νὰ τρώγῃς τοὺς συντρόφους ἀνδρὸς ἀνάνδρου
ἐντὸς τοῦ λαμπροῦ σπηλαίου σου μὲ τὴν ἰσχυράν σου δύναμιν. Καὶ
βεβαίως παραπολὺ ἔμελλον νὰ σὲ συναντήσωσι κακαὶ πράξεις (νὰ
ὑποστῇς συμφοράς), κατηραμένε, ἐπειδὴ δὲν ἐφοβεῖσο νὰ τρώγῃς
ξένους ἐντὸς τοῦ οἴκου σου· διὰ τοῦτο ὁ Ζεὺς σὲ ἐτιμώρησε καὶ
οἱ ἄλλοι θεοί.»

480 Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δὲ κατόπιν περισσότερον ὠργίσθη εἰς τὴν καρδίαν του, ἀποκόψας δὲ κορυφὴν μεγάλου ὄρους τὴν διηύθυνε (ἐναντίον μας) καὶ τὴν κατέρριψεν ὀλίγον ἔμπροσθεν τοῦ κυανῆν πρῶραν ἔχοντος πλοίου, ἐπλησίασε δὲ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου· ἐκυματίσθη δ' ἡ θάλασσα ὑπὸ τοῦ καταπίπτοντος βράχου· τοῦτο δὲ (τὸ πλοῖον) ὀπίσω πρὸς τὴν ξηρὰν
485 ἔφερε τὸ πρὸς τὰ ὀπίσω μετὰ κρότου φερόμενον κῦμα, ἡ ἐκ τοῦ πελάγους πλημμυρίς, τὸ ἔκαμε δὲ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ξηράν. Ἐγὼ ὅμως διὰ τῶν χειρῶν λαβὼν μακρότατον κοντάριον τὸ ἔσπρωξα παρέξω ἀπὸ τὴν ξηράν, τοὺς συντρόφους μου δὲ ἐνθαρρύνας διέταξα, διὰ τῆς κεφαλῆς κάμνων νεῦμα πρὸς τὰ κάτω, νὰ ἐπιβληθῶσιν ἰσχυρῶς μὲ τὰς κώπας, διὰ νὰ ὑπεκφύγωμεν τὸ κακόν· ἐ-
490 κεῖνοι δὲ πεσόντες μὲ δύναμιν εἰς τὰς κώπας ἐκωπηλάτουν. Ἀλλ' ὅτε πλέον εἰς διπλάσιον (τοῦ προτέρου) διάστημα τὴν θάλασσαν διασχίζοντες εἴμεθα μακράν, τότε πλέον καὶ ἐπεχείρουν νὰ ὁμιλῶ πρὸς τὸν Κύκλωπα· ἀλλὰ πέριξ μου οἱ σύντροφοι μὲ μαλακοὺς λόγους μὲ ἠμπόδιζον ἄλλος ἀπὸ ἄλλο μέρος· «Ταλαίπωρε, διὰ τί ἀρά
495 γε θέλεις νὰ ἐρεθίζῃς ἄγριον ἄνδρα, ὁ ὁποῖος καὶ πρὸ ὀλίγου ρίψας ρίψιμον εἰς τὴν θάλασσαν ἔφερε τὸ πλοῖον ὀπίσω εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἐλέγομεν πλέον ὅτι ἐκεῖ ἐχάθημεν; ἐὰν δὲ ἤθελεν ἀκούσει κάποιον νὰ ἐκβάλῃ φθόγγον τινὰ ἢ νὰ ὁμιλήσῃ, ἤθελε συντρίψει τὰς κεφαλὰς ἡμῶν καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ πλοίου κτυπήσας μὲ ἀπόκρημνον βράχον· διότι τόσον μακρὰν ρίπτει τὸ ρίψιμόν του.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως ἔλεγον, ἀλλὰ δὲν ἔπειθον τὴν μεγαλόκαρδον ψυχήν μου, ἀλλὰ πάλαν ὠμίλουν πρὸς αὐτὸν μὲ ὠργισμένην καρδίαν. «Κύκλωψ, ἐὰν κανεὶς ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων σὲ ἐρωτήσῃ διὰ τὴν ἐπονείδιστον τύφλωσιν τοῦ ὀφθαλμοῦ, νὰ λέγῃς ὅτι σὲ ἐτύφλωσεν ὁ ἐκπορθῶν τὰς πόλεις Ὀδυσσεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐντὸς τῆς Ἰθάκη.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀναστενάξας ἀπήντα εἰς ἐμὲ διὰ λόγων· «Ὦ δυστυχία μου, ἀληθῶς πολὺ παλαιὰ λεχθέντες χρησμοὶ μὲ καταλαμβάνουσιν. Ὑπῆρχεν ἐδῶ κάποιος μάντις ἀνὴρ καὶ καλὸς καὶ μέγας, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύμου Τήλεμος, ὁ ὁποῖος εἰς τὴν μαντευτικὴν ἦτο ἔξοχος καὶ μαντεύων μεταξὺ τῶν Κυκλώπων ἔφθασεν εἰς τὸ ἔσχατον γῆρας· αὐτὸς λοιπὸν εἶπεν εἰς ἐμὲ ὅτι ὅλα αὐτὰ ἐδῶ θὰ ἐκτελεσθῶσιν εἰς τὸ μέλλον, ὅτι δηλ. ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Ὀδυσσέως θὰ στερηθῶ τοῦ ὀφθαλμοῦ· ἀλλὰ πάντοτε περιέμενον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ κάποιος μέγας καὶ ὡραῖος ἀνὴρ μεγάλην δύναμιν περιβεβλημένος· τώρα ὅμως μὲ ἐστέρησε τοῦ ὀφθαλμοῦ κάποιος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ μικρόσωμος καὶ τιποτένιος καὶ ἀδύνατος, ἀφοῦ μὲ κατεδάμασε διὰ τοῦ οἴνου. Ἀλλ' ἔλα ἐδῶ, Ὀδυσσεῦ, διὰ νὰ σοὶ παραθέσω δῶρα φιλοξενίας καὶ νὰ παρακαλέσω νὰ σοὶ δώσῃ καλὸν πλοῦν ὁ ὀνομαστὸς σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· διότι τούτου υἱὸς εἶμαι, πατὴρ μου δὲ καυχᾶται ὅτι εἶναι· αὐτὸς δ', ἐὰν θέλῃ, θὰ μὲ ἰατρεύσῃ καὶ οὐχὶ ἄλλος κανεὶς οὔτε ἐκ τῶν μακαρίων θεῶν οὔτε ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν εἶπον πρὸς αὐτόν· «Εἴθε δὰ νὰ δυνηθῶ, ἀφοῦ σὲ κάμω ἐστερημένον καὶ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, νὰ σὲ στείλω εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἅδου, ὅπως δὰ δὲν θὰ ἰατρεύσῃ τὸν ὀφθαλμόν σου οὐδὲ ὁ σείων τὴν γῆν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἔπειτα προσηύχετο εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα ἁπλώνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸν πλήρη ἀστέρων οὐρανόν· «Ἐπάκουσον, ὦ Πόσειδον, συγκρατῶν τὴν γῆν καὶ ἔχων κυανῆν κόμην, ἐὰν δὰ ἀληθῶς εἶμαι ἰδικός σου υἱός, καυχᾶσαι δ' ὅτι εἶσαι ἰδικός μου πατήρ, κάμε νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του ὁ πορθητὴς τῶν πόλεων Ὀδυσσεύς, ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ ἔχων τὴν κατοικίαν του ἐντὸς τῆς Ἰθάκης. Ἀλλ' ἐὰν εἶναι μοιραῖον εἰς αὐτὸν καὶ νὰ ἴδῃ τοὺς ἀγαπητούς του καὶ νὰ φθάσῃ εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκόν του καὶ εἰς τὴν ἰδικήν του πατρικὴν γῆν, εἶθε ἀργὰ κακῶς νὰ ἐπανέλθῃ ἐπὶ ξένου πλοίου, ἀφοῦ χάσῃ ὅλους τοὺς συντρόφους του, νὰ εὕρῃ δὲ συμφορὰς ἐντὸς τοῦ οἴκου του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, ἐπήκουσε δ' αὐτοῦ ὁ ἔχων κυανῆν κόμην (Ποσειδῶν). Αὐτὸς δὲ πάλιν (ὁ Κύκλωψ) πολὺ μεγαλύτερον λίθον σηκώσας τὸν ἔρριψε συστρέψας αὐτόν, ἐστήριξε δ' εἰς τὸ ρίψιμον πελωρίαν δύναμιν, καὶ τὸν κατέρριψεν ὀλίγον ὄπισθεν τοῦ κυανῆν πρῷραν ἔχοντος πλοίου, ἐλησίασε δὲ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἄκρον τοῦ πηδαλίου, ἐκυμαθίσθη δ' ἡ θάλασσα ὑπὸ τοῦ κατερχομένου βράχου· τὸ δὲ πλοῖον τὸ ἔσπρωξε τὸ κῦμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ τὸ ἔβαλε νὰ φθάσῃ πρὸς τὴν ξηράν (ὅπου ἦσαν τὰ ἄλλα πλοῖα καὶ οὐχὶ πρὸς τὴν ξηρὰν τοῦ Κύκλωπος).

Ἀλλ' ὅτε πλέον ἐφθάσαμεν εἰς τὴν νῆσον, ὅπου δὰ τὰ ἄλλα μὲ καλὸν κατάστρωμα πλοῖα ἔμενον συγκεντρωμένα, κυκλοτερῶς δ' οἱ σύντροφοι ἐκάθηντο κλαίοντες, διότι ἑκάστοτε περιέμενον ἡμᾶς, τὸ μὲν πλοῖον ἐκεῖ φθάσαντες ἐσύραμεν ἐντὸς τῶν ἄμμων, ἐξήλθομεν δὲ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Ἐξαγαγόντες δ' ἐκ τοῦ κοιλοῦ πλοίου τὰ πρόβατα τοῦ Κύκλωπος τὰ ἐμοιράσθημεν διὰ νὰ μὴ προχωρῇ κανεὶς πρὸς λύπην μου στερούμενος ἴσου μεριδίου. Εἷς ἐμὲ δὲ μόνον οἱ καλὰς περικνημῖδας ἔχοντες σύντροφοι ἐξαιρετικῶς ἔδωκαν κριόν, ὅτε τὰ πρόβατα ἐμοιράζοντο· αὐτὸν δὲ ἐπάνω εἰς τὴν θαλασσίαν ἄμμον θυσιάσας εἰς τὸν διενθύνοτα τὰ σκοτεινὰ νέφη Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου, ὁ ὁποῖος ἐφ' ὅλων βασιλεύει, ἔκαιον τὰ μηρία του (ὡς θυσίαν)· ἐκεῖνος ὅμως (ὁ Ζεὺς) δὲν ἐνδιεφέρετο διὰ τὰς θυσίας, ἀλλ' ἐσκέπτετο βεβαίως, ἵνα καταστραφῶσιν ὅλα τὰ ἔχοντα καλὰ κατάστρώματα πλοῖα καὶ οἱ ἰδικοί μου παλυκαπημένοι σύντροφοι.

Τοιουτοτρόπως τότε μὲν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς καταδύσεως τοῦ ἡλίου εἰς τὴν θάλασσαν ἐκαθήμεθα τρώγοντες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄφθονα κρέατα καὶ γλυκὺν οἶνον· ὅτε δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε
τὸ σκότος, τότε πλέον ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς θαλάσσης. 560
Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε
πλέον ἐγὼ παρακινήσας τοὺς συντρόφους διέταξα καὶ αὐτοὶ ν'
ἀναβαίνωσιν εἰς τὰ πλοῖα καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία·
αὐτοὶ δὲ ταχέως ἐπεβιβάζοντο καὶ ἐκάθηντο εἰς τὰ κωπηλατικὰ
θρανία· κατὰ σειρὰν δὲ καθήμενοι ἐκτύπων μὲ τὰς κώπας τὴν
λευκοαφρισμένην θάλασσαν.

Ἀπ' ἐκεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐπλέομεν λυπημένοι εἰς τὴν
καρδίαν χαίροντες ὡς διαφεύγοντες ἐκ τοῦ θανάτου, χάσαντες ἀγα-
πητοὺς συντρόφους.

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Κ.

Σχετικὰ πρὸς τὸν Αἴολον καὶ τὴν Αἰολίαν νῆσον καὶ πρὸς τοὺς Λαιστρυγόνας καὶ πρὸς τὴν Κίρκην.

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεὺς μὲ τοὺς συντρόφους του φθάνει εἰς τὴν Αἰολίαν νῆσον, ὅπου ὁ Αἴολος πολὺ τὸν περιποιεῖται καὶ δίδει εἰς αὐτὸν ἀσκὸν μὲ κλεισμένους μέσα τοὺς ἀνέμους πρὸς καλὸν πλοῦν, ἀλλ' οἱ σύντροφοί του ἐξ ἀνοησίας ἔλυσαν τὸν ἀσκὸν καὶ φυγόντες οἱ ἄνεμοι ἤγειραν μεγάλην τρικυμίαν, ὁ δ' Αἴολος ἐπανελθόντα τὸν Ὀδυσσέα ἀπέπεμψε, μεθ' ὃ φεύγων ὁ Ὀδυσσεὺς κατέληξεν εἰς τὴν χώραν τῶν Λαιστρυγόνων, οἱ ὁποῖοι ἐχθρικώτατα κτυπήσαντες αὐτὸν κατέστρεψαν ὅλα τὰ πλοῖά του ἐκτὸς ἑνός, μὲ τὸ ὁποῖον μόλις φυγὼν καὶ πλεύσας ἔφθασεν εἰς τὴν Αἰαίαν, νῆσον τῆς Νύμφης Κίρκης, ἡ ὁποία ἐχθρικῶς μὲν κατ' ἀρχάς, ἀλλὰ εὐνοϊκῶς κατόπιν περιέθαλψεν αὐτὸν καὶ τοὺς συντρόφους του ἐπὶ ἓν ἔτος, κατόπιν τοῦ ὁποίου εὐνοϊκῶς τοὺς προπέμπει, ἵνα ὁ Ὀδυσσεὺς κατέλθῃ ζῶν εἰς τὸν Ἅδην.)

Ἐφθάσαμεν δ' εἰς τὴν Αἰολίαν νῆσον· ἐκεῖ δὲ κατῴκει ὁ υἱὸς
τοῦ Ἱππότου Αἴολος, ἀγαπητὸς εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, ἐντὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νήσου πλεομένης ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· πέριξ δ' αὐτῆς ὁλοκλήρου
ὑπῆρχε χάλκινον ἀδιάρρηκτον τεῖχος καὶ ἀνυψοῦται λεῖος βράχος.
Καὶ δώδεκα παῖδες ἔχουσι γεννηθῆ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων αὐτοῦ,
ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δὲ ἀνθηροὶ υἱοί· ἐκεῖ δ' ἐκεῖνος τὰς θυγα-
τέρας του ἔδωκεν εἰς τοὺς υἱούς του νὰ εἶναι σύζυγοί των. Ἐκεῖ-
νοι δὲ πάντοτε πλησίον ἀγαπητοῦ πατρὸς καὶ σεβαστῆς μητρὸς
εὐωχοῦνται, πλησίον δ' αὐτῶν ἀναρίθμητα φαγητὰ κεῖνται, ὁ δὲ
μυρίζων τσίκναν οἰκός του ἀντηχεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκ τοῦ ἤχου
τῶν αὐλῶν· τὰς νύκτας δὲ πάλιν πλησίον τῶν σεβαστῶν συζύγων
των κοιμῶνται ἐντὸς ταπήτων καὶ τετορνευμένων κλινῶν. Καὶ εἰς
αὐτῶν μὲν τὴν πόλιν καὶ τοὺς ὡραίους οἴκους ἐφθάσαμεν, ἐπὶ ὁλό-
κληρον δὲ μῆνα μὲ ἐφιλοξένει εὐνοϊκῶς καὶ μὲ ἠρώτα τὰ καθέκα-
στα, δηλ. διὰ τὸ Ἴλιον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἑλλήνων καὶ διὰ τὴν
ἐπάνοδον αὐτῶν· καὶ ἐγὼ μὲν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα λεπτομερῶς διη-
γήθην ἐν σειρᾷ· ἀλλ' ὅτε πλέον καὶ ἐγὼ ἐζήτουν ταξείδιον καὶ τὸν
προέτρεπον νὰ μὲ ἀποστέλλῃ εἰς τὴν πατρίδα, ἐκεῖνος καὶ τίποτε
δὲν ἠρνήθη καὶ ἡτοίμαζεν ἀποστολήν· ἀφοῦ δ' ἔγδαρεν ἀσκὸν βοὸς
ἐννεαετοῦς (ἀκμαίου), τὸν ἔδωκεν εἰς ἐμέ, ἐκεῖ δὲ ἔδεσε τοὺς δρό-
μους τῶν βουΐζόντων ἀνέμων, διότι ἐκεῖνον ἔκαμε κυρίαρχον τῶν
ἀνέμων ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, ἢ νὰ παύῃ ἢ νὰ θέτῃ εἰς κίνησιν ὅποιον
καὶ ἂν θέλῃ. Ἐντὸς δὲ τοῦ γλαφυροῦ πλοίου μου ἔδενε στερεῶς
τὸν ἀσκὸν μὲ ἀπαστράπτουσαν ἀργυρᾶν κλωστήν, διὰ νὰ μὴ φυ-
σήσῃ μηδόλως ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγον ἐκτὸς τοῦ δρόμου μας· δι' ἐμὲ
δ' ἔστειλε νὰ πνέῃ πνοὴ Ζεφύρου, διὰ νὰ φέρῃ καὶ τὰ πλοῖα καὶ
ἡμᾶς τοὺς ἰδίους· ἀλλὰ δὲν ἐπέτρωτο νὰ ἐκτελῶσι τοῦτο· διότι ἐ-
χάθημεν ἀπὸ τὰς ἀνοησίας μας.

Ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας ἐπλέομεν ὁμοίως καὶ κατὰ τὰς νύκτας
καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην πλέον ἤρχιζε νὰ φαί-
νηται ἡ πατρικὴ γῆ καὶ ἐβλέπομεν πλέον τοὺς ἀνάπτοντας φωτιὰν
εὑρισκόμενοι πλησίον αὐτῶν· τότε ὅμως ἐμὲ μὲν κουρασμένον κα-
τέλαβε γλυκὺς ὕπνος, διότι πάντοτε διεύθυνον τὴν σκότα (σχοι-
νίον τῶν ἱστίων) τοῦ πλοίου καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον ἐκ τῶν συντρό-
φων μου ἔδωκα, διὰ νὰ φθάσωμεν ταχύτερον εἰς τὴν πατρικὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γῆν· ἀλλ' οἱ σύντροφοι μεταξύ των μὲ λόγους ὡμίλουν καὶ διϊσχυρίζοντο ὅτι ἐγὼ φέρω μαζί μου εἰς τὴν πατρίδα καὶ χρυσὸν καὶ ἄργυρον ὡς δῶρα παρὰ τοῦ μαγολοκάρδου Αἰόλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἱππότου. Ὡς ἔξῆς δ' ἔλεγε κάποιος παρατηρήσας ἄλλον πλησίον του· «Ὢ ἀλλοίμονον, πόσον οὗτος ἐδῶ (ὁ Ὀδυσσεὺς) εἶναι ἀγαπητὸς καὶ γεμᾶτος ἀπὸ τιμὰς μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὁποιωνδήποτε τὴν πόλιν καὶ τὴν γῆν καὶ ἂν φθάσῃ. Πολλὰ μὲν ἐκ τῆς Τροίας φέρει μαζί του ὡραῖα κειμήλια ἐκ τῶν λαφύρων, ἡμεῖς δ' ἐξ ἄλλου ἀφοῦ ἐπερατώσαμεν τὸν ἴδιον δρόμον ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν οἶκον μαζί του μὲ κενὰς χεῖρας. Καὶ τόρα εἰς αὐτὸν ἔδωκε ταῦτα ἐδῶ τὰ δῶρα ἀπὸ φιλίαν ὁ Αἴολος εὐχαριστῶν αὐτόν. Ἀλλ' ἔλα ἂς ἴδωμεν ταχύτερον, τί εἶναι αὐτὰ ἐδῶ καὶ πόσος χρυσὸς καὶ ἄργυρος εἶναι μέσα εἰς τὸν ἀσκόν.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγον, ὑπερενίκησε δ' ἡ κακὴ σκέψις τῶν συντρόφων· ἔλυσαν μὲν τὸν ἀσκόν, ὅλοι δ' οἱ ἄνεμοι ἐξώρμησαν. Αὐτοὺς δὲ (τοὺς συντρόφους) ταχέως ἁρπάσασα θύελλα ἔφερεν εἰς τὴν θάλασσαν κλαίοντας, μακρὰν ἀπὸ τῆς πατρικῆς γῆς. Ἐγὼ ὅμως ἐξυπνήσας ἐσκέφθην μὲ τὴν ἀγαθήν μου διάνοιαν ἢ ἀφοῦ πέσω ἐκ τοῦ πλοίου νὰ χαθῶ ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἢ ἡσυχάζων νὰ ὑπομένω καὶ νὰ εὑρίσκωμαι ἀκόμη μεταξὺ τῶν ζώντων. Ἀλλ' ὑπέμεινα καὶ ἔμεινα σκεπασθεὶς δ' ἐντὸς τοῦ πλοίου ἤμην ἐξηπλωμένος. Τὰ δὲ πλοῖα ἐκ τῆς κακῆς θυέλλης τοῦ ἀνέμου ἐφέροντο πάλιν εἰς τὴν Αἰολίαν νῆσον, ἀνεστέναζον δὲ οἱ σύντροφοί μου.

Ἐκεῖ δ' ἐπεβιβάσθημεν εἰς τὴν ξηρὰν καὶ ἠντλήσαμεν ὕδωρ, ταχέως δ' ἐγευμάτισαν οἱ σύντροφοι πλησίον τῶν ταχυπλόων πλοίων. Ἀφοῦ δ' ἐχορτάσθημεν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτόν, τότε πλέον ἐγὼ λαβὼν ὡς ἀκόλουθόν μου κήρυκα καὶ ἕνα σύντροφον μετέβην εἰς τὰ ὀνομαστὰ ἀνάκτορα τοῦ Αἰόλου· αὐτὸν δ' εὕρισκον εὐωχούμενον πλησίον τῆς συζύγου του καὶ τῶν τέκνων του. Φθάσαντες δ' εἰς τὸ ἀνάκτορον ἐκαθήμεθα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας πλησίον τῶν παραστάδων· ἐκεῖνοι δ' ἔμενον ἔκθαμβοι μὲ τὸν νοῦν των καὶ ἠρώτων· «Πῶς ἦλθες, Ὀδυσσεῦ; ποία κακὴ μοῖρα ἐνέσκηψεν εἰς σέ; ἡμεῖς τοὐλάχιστον μὲ ἐπιμέλειαν βεβαίως σὲ ἐξ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπέμπομεν, διὰ νὰ φθάσῃς εἰς τὴν πατρίδα σου καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ ἐὰν κάπου εἰς σὲ εἶναι ἀγαπητόν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐγὼ δὲ λυπούμενος κατὰ τὴν καρδίαν ἔλεγον· «Μὲ ἔβλαψαν καὶ κακοὶ σύντροφοι καὶ κοντὰ εἰς αὐτοὺς καὶ ὕπνος ἀπαίσιος· ἀλλὰ ἰατρεύσατέ με, ἀγαπητοί· διότι ὑπάρχει δύναμις εἰς σᾶς δι' αὐτό.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγον πιάνων αὐτοὺς μὲ μαλακοὺς λόγους, ἐκεῖνοι ὅμως ἔγιναν σιωπηλοί· ὁ πατὴρ ὅμως ἀπήντα μὲ λόγους· «Χάσου (φύγε) τὸ ταχύτερον ἐκ τῆς νήσου, ἐπονειδιστότατε ἐκ τῶν ζώντων· διότι δὲν εἶναι δίκαιον εἰς ἐμὲ νὰ περιποιῶμαι οὐδὲ νὰ ἀποστέλλω εὐμενῶς τοῦτον τὸν ἄνδρα, ὅποιος καὶ ἂν γίνῃ μισητὸς εἰς τοὺς μακαρίους θεούς· χάσου, διότι, ὡς φαίνεται, μισηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν φθάνεις εἰς τοῦτο ἐδῶ τὸ μέρος.» Τοιουτοτρόπως εἰπὼν μὲ ἀπέπεμψε βαρέως ἀναστενάζοντα.

Ἀπ' ἐκεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐπλέομεν λυπούμενοι κατὰ τὴν καρδίαν. Ἐβασανίζετο δ' ἡ ψυχὴ τῶν συντρόφων ἀπὸ τὴν ὀλιβερὰν κωπηλασίαν ἕνεκα τῆς ἰδικῆς μας μωρίας (ματαιοπονίας), διότι δὲν ἐφαίνετο πλέον ἐπιστροφὴ εἰς τὴν πατρίδα. Ἐπὶ ἓξ μὲν ἡμέρας ἐπλέομεν ὁμοίως (ἀδιακόπως) καὶ νύκτας καὶ ἡμέρας, κατὰ δὲ τὴν ἑβδόμην ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Λάμου, τὴν Τηλέπυλον τῶν Λαιστρυγόνων, ὅπου ποιμὴν εἰσερχόμενος (μὲ τὸ ποίμνιόν του) φωνάζει ἄλλον ποιμένα, ἐκεῖνος δ' ἀκούει ἐξερχόμενος (μὲ τὸ ἰδικόν του ποίμνιον). Ἐκεῖ δὲ ἀνὴρ ἄϋπνος (ἀντέχων εἰς τὴν ἀϋπνίαν) θὰ ἐλάμβανε δύο μισθούς, τὸν μὲν ἕνα ὡς φυλάττων βοῦς (τὴν νύκτα), τὸν δ' ἄλλον ὡς βόσκων λευκὰ πρόβατα (τὴν ἡμέραν)· διότι εἶναι πλησίον οἱ δρόμοι τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας. (Σημ. Ἰθαγενῶς ὁ ποιητὴς νοεῖ ὅτι ἡ νὺξ εἶναι συντομωτάτη ἐκεῖ καὶ ὅτι ὁ ἥλιος μόλις δύσῃ, μετ' ὀλίγον ἀνατέλλει, ἀφοῦ μάλιστα ἡ πόλις τῶν Λαιστρυγόνων ἔκειτο ἐν ὑψηλῷ χώρῳ). Ἐκεῖ λοιπὸν ἀφοῦ ἐφθάσαμεν εἰς ὀνομαστὸν λιμένα, περίξ τοῦ ὁποίου ἀπόκρημνος βράχος ἔχει σχηματισθῆ πέρα πέρα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, ἀκταὶ δὲ ἀπόκρημνοι ἀπέναντι ἡ μία τῆς ἄλλης ἐξέχουσιν εἰς τὸ στόμιον κύτοῦ, στενὴ δ' εἶναι ἡ εἰς αὐτὸ εἴσοδος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκεῖ λοιπὸν μέσα ὅλοι οἱ σύντροφοί μου διεύθυνον τὰ ἀμφίκυρτα πλοῖα· αὐτὰ μὲν λοιπὸν ἐντὸς τοῦ κοίλου λιμένος εἶχον δεθῆ πλησίον ἀλλήλων· διότι οὐδέποτε βεβαίως ἠὐξάνετο κῦμα ἐντὸς αὐτοῦ, οὔτε μέγα οὔτε μικρόν, ἀλλὰ λευκὴ γαλήνη ἦτο πέριξ· ἐγὼ ὅμως μόνος ἐσταμάτησα ἔξω (τοῦ λιμένος) τὸ μελανόχρουν πλοῖόν μου, ἐκεῖ εἰς τὸ ἄκραν, δέσας τὰ σχοινία του ἀπὸ τὸν βράχον καὶ ἐσταμάτησα ἀναβὰς εἰς ἀπόκρημνον σκοπιάν· ἐκεῖ μὲν οὔτε βοῶν οὔτε ἀνθρώπων ἐργασίαι ἐφαίνοντο, ἐβλέπομεν δὲ μόνον καπνὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἀνυψούμενον. Τότε λοιπὸν ἐγὼ ἐκλέξας δύο ἄνδρας καὶ συγχρόνως τρίτον ὡς κήρυκα δώσας εἰς αὐτοὺς συνοδὸν ἔστελλον ἔμπροσθεν τοὺς συντρόφους μου αὐτούς, ὥστε πορευόμενοι νὰ ἐρωτῶσι ποίου εἴδους ἄνδρες ἦσαν ἐπὶ τῆς χώρας τρώγοντες ἄρτον ἐκ σίτου. Ἐκεῖνοι δ' ἐξελθόντες ἐκ τοῦ πλοίου ἐβάδιζον εἰς ὁμαλὸν δρόμον, διὰ τοῦ ὁποίου βεβαίως ἅμαξαι κατεβίβαζον ξύλα εἰς τὴν πόλιν ἀπὸ ὑψηλῶν ὀρέων, συνήντησαν δὲ ἔμπροσθεν τῆς πόλεως κόρην ἀντλοῦσαν ὕδωρ, ἀκμαίαν θυγατέρα τοῦ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάτου. Ἐκείνη μέν, ὡς ἐφαίνετο, κατέβη εἰς τὴν καλλίρρειθρον κρήνην Ἀρτακίαν· διότι ἀπ' ἐκεῖ ἔφερον ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν. Ἐκεῖνοι δὲ (οἱ σύντροφοί μου) πλησίον ἱστάμενοι ὡμίλουν πρὸς αὐτὴν καὶ τὴν ἠρώτων, ποῖος ἦτο βασιλεὺς αὐτῶν καὶ εἰς ποίους ἐβασίλευεν· ἐκείνη δ' εὐθὺς προθύμως εἶπεν εἰς αὐτοὺς τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορον τοῦ πατρός· ἀφοῦ δ' αὐτοὶ εἰσῆλθον εἰς τὰ ἐξακουστὰ ἀνάκτορα, εὗρον τὴν οἰκοδέσποιναν ὡσὰν κορυφὴν ὄρους (ὑψηλὴν) καὶ κατετρόμαξαν ἀπ' αὐτήν. Ἐκείνη δὲ ταχέως ἐκ τῆς ἀγορᾶς προσεκάλει τὸν ἐξακουστὸν Ἀντιφάτη, τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος δὰ δι' αὐτοὺς ἐσκέφθη θλιβερὸν ὄλεθρον. Παρευθὺς ἁρπάσας ἕνα ἐκ τῶν συντρόφων ἡτοίμασε γεῦμα, οἱ ἄλλοι δὲ δύο ἐξορμήσαντες μὲ φυγὴν ἔφθασαν εἰς τὰ πλοῖα. Ἀλλ' αὐτὸς ἐπροκάλει βοὴν (ἔβαλε νὰ φωνάζωσι) διὰ μέσου τῆς πόλεως· οἱ δὲ ρωμαλέοι Λαιστρυγόνες ἀκούοντες (τὴν βοὴν) ἔτρεχον ἄλλος ἀπὸ ἄλλο μέρος, ἀμέτρητοι, οὐχὶ μὲ ἀνθρώπους ὁμοιάζοντες, ἀλλὰ μὲ Γίγαντας· αὐτοὶ λοιπὸν ἀπὸ τῶν βράχων ἐκτύπουν μὲ λίθους βαρεῖς δι' ἕνα ἄνδρα· εὐθὺς δὲ ἀταίσιος θόρυβος ἀνὰ τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλοῖα εἶχε σηκωθῆ, διότι καὶ οἱ ἄνδρες κατεστρέφοντο καὶ τὰ πλοῖα συνετρίβοντο· σουβλίζοντες δὲ τοὺς συντρόφους μου ὡς ἰχθῦς τοὺς ἔφερον μαζί των ὡς λυπηρὸν (δι' ἡμᾶς) συμπόσιον (διὰ νὰ τοὺς φάγωσι). Καθ' ὃν χρόνον αὐτοὶ (οἱ Λαιστρυγόνες) κατέστρεφον αὐτοὺς ἐντὸς τοῦ πολυβαθοῦς λιμένος, κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον ἐγὼ σύρας ἐκ τοῦ μηροῦ τὸ ὀξὺ ξίφος δι' αὐτοῦ ἀπέκοψα τὰ (πρὸς τὴν ξηρὰν) σχοινία τοῦ ἔχοντος κυανῆν πρῷραν πλοίου μου. Ταχέως δὲ τοὺς συντρόφους παροτρύνας διέταξα νὰ πιασθῶσιν ἀπὸ τὰ κωπία, διὰ νὰ ὑπεκφύγωμεν τὴν συμφοράν· αὐτοὶ δ' ὅλοι (οἱ σύντροφοί μου) φοβηθέντες τὸν θάνατον, ἀνεσήκωσαν (μὲ τὰς κώπας) τὴν θάλασσαν· μὲ χαρὰν δὲ τὸ πλοῖόν μου φεῦγον πρὸς τὴν θάλασσαν διέφυγε τοὺς ἐπικρεμαμένους βράχους· τὰ ἄλλα ὅμως ὅλα μαζὶ ἐχάθησαν ἐκεῖ.

Ἀπ' ἐκεῖ δὲ πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐπλέομεν λυπούμενοι καταπαρδα, εὐχαρίστως λυτρωθέντες ἐκ τοῦ θανάτου, ἀφοῦ ἐχάσαμεν ἀγαπητοὺς συντρόφους· ἐφθάσαμεν δὲ εἰς τὴν νῆσον Αἰαίην· ἐκεῖ δὲ κατώκει ἡ καλλιπλόκαμος Κίρκη, ἡ ἐμπνέουσα φόβον θεὰ μὲ ἀνθρωπίνην φωνήν, αὐταδέλφη τοῦ ὁλεθρίας σκέψεις ἔχοντος Αἰήτου (πατρὸς τῆς Μηδείας συζύγου τοῦ Ἰάσονος κλ., βασιλέως Κολχίδος)· καὶ οἱ δύο δ' εἶχον γεννηθῆ ἐκ τοῦ φωτίζοντος τοὺς ἀνθρώπους Ἡλίου καὶ ἐκ μητρὸς Πέρσης, τὴν ὁποίαν ὡς κόρην ἐγέννησεν ὁ Ὠκεανός. Ἐκεῖ δ' ἐπὶ τῆς παραλίας σιωπηλῶς ἀράξαμεν εἰς ἀσφαλῆ (δεχόμενον τὰς ναῦς) λιμένα καὶ κάποιος θεὸς μᾶς ὡδήγει. Ἐκεῖ τότε ἐκβάντες ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ δύο νύκτας ἐκαθήμεθα καταβασανίζοντες τὴν ψυχήν μας συγχρόνως καὶ ἀπὸ κούρασιν καὶ ἀπὸ θλίψεις. Ἀλλ' ὅτε πλέον τρίτην ἡμέραν κατεσκεύασεν ἡ Αὐγή, τότε καὶ ἐγὼ λαβὼν τὸ δόρυ μου καὶ τὸ ὀξὺ ξίφος ταχέως ἐκ τοῦ πλοίου ἀνηρχόμην εἰς ὑψηλὸν μέρος, ἐὰν κάπως ἤθελον ἴδει τὰς ἐργασίας τῶν ἀνθρώπων καὶ ἤθελον ἀκούσει φωνήν. Ἀναβὰς δ' εἰς ἀπόκρημνον σκοπιὰν ἐστάθην καὶ μοὶ ἐφάνη (ἀνερχόμενος) καπνὸς ἀπὸ τῆς ἐκτεταμένης γῆς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῆς Κίρκης διὰ μέσου πυκνῶν δρυμώνων (δασῶν ἐκ δρυῶν) καὶ δάσους. Ἐσκέφθην δ' ἔπειτα εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ψυχήν μου νὰ ὑπάγω καὶ νὰ ἐρωτήσω, ἀφοῦ εἶδον φλογώδη κα-
πνόν. Ὡς ἐξῆς δ' εἰς ἐμὲ σκεπτόμενον ἐφάνη ὅτι εἶναι ὠφελιμώ-
τερον, ἀφοῦ ὑπάγω πρῶτον εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον καὶ εἰς τὴν
ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, νὰ δώσω γεῦμα εἰς τοὺς συντρό- 155
φους καὶ νὰ τοὺς στείλω νὰ ἐρωτήσωσιν· ἀλλ' ὅτε πλέον βαδίζων
ἤμην πλησίον τοῦ ἀμφυκύρτου πλοίου, τότε καὶ κάποιος ἐκ τῶν
θεῶν μὲ ἐλυπήθη, διότι ἤμην μόνος, ὁ ὁποῖος, ὡς φαίνεται, ἔρρι-
ψεν εἰς αὐτὸν τὸν δρόμον μου μεγάλην μὲ ὑψηλὰ κέρατα ἔλαφον·
ἐκείνη μὲν κατέβαινεν εἰς τὸν ποταμὸν ἐκ τῆς βοσκῆς τοῦ δάσους,
διὰ νὰ πίῃ· διότι τὴν ἐστενοχώρει βεβαίως ἡ δύναμις (ὁ καύσων) 160
τοῦ ἡλίου· ταύτην δ' ἐγὼ ἐξερχομένην (ἐκ τοῦ δάσους) ἐκτύπησα
εἰς τὴν ραχοκοκκαλιὰν εἰς τὸ μέσον τοῦ νώτου, τὸ δὲ χαλκοῦν
δόρυ ἐξεπέρασεν εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος (πέρα πέρα), κατέπεσε δ'
ἐντὸς τοῦ κονιορτοῦ σκούξασα καὶ ἐπέταξεν ἀπ' αὐτῆς ἡ ζωή· ἐπ'
αὐτῆς δ' ἐγὼ πατῶν ἔσυρα τὸ χαλκοῦν δόρυ ἐκ τῆς πληγῆς· καὶ 165
αὐτὸ μὲν πάλιν στρέψας κάτω πρὸς τὴν γῆν ἀφῆκα· ἀλλ' ἐγὼ
ἐτράβηξα θάμνους καὶ κλάδους λυγαριᾶς καὶ μὲ αὐτὰ πλέξας σχοι-
νίον ἕως μίαν ὀργυιὰν καλοστριμμένον καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη ἔ-
δεσα μαζὶ τοὺς πόδας τοῦ πελωρίου θηρίου καὶ ἐπροχώρησα φέ-
ρων αὐτὸ ἐκ τῶν ὤμων εἰς τὸ μελανόχρουν πλοῖον στηριζόμενος
ἐπὶ τοῦ δόρατος, διότι οὐδόλως ἦτο δυνατὸν νὰ τὸ φέρω ἐπ' ὤμου 170
μὲ τὴν μίαν χεῖρα (χωρὶς δηλ. νὰ ἔχω στήριγμα εἰς τὴν ἄλλην
χεῖρα)· διότι ἦτο πολὺ μέγα θηρίον. Τὸ ἔρριψα δ' ἔμπροσθεν τοῦ
πλοίου καὶ ἐνεθάρρυνα (ἐσήκωσα) τοὺς συντρόφους μὲ μαλακοὺς
λόγους ἱστάμενος πλησίον ἑκάστου ἀνδρός· «Ὦ ἀγαπητοί, ἂν καὶ
εἴμεθα λυπημένοι, δὲν θὰ καταβῶμεν ἀκόμη εἰς τοὺς οἴκους τοῦ 175
Ἅδου, πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ ἡ πεπρωμένη ἡμέρα· ἀλλ' ἐλᾶτε, ἐφ'
ὅσον ἐντὸς τοῦ ταχυπλόου πλοίου ὑπάρχει καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν,
ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὸ φαγητὸν καὶ ἂς μὴ βασανιζώμεθα ἀπὸ τὴν
πεῖναν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνοι δὲ ταχέως ἐπείσθησαν εἰς τοὺς 180
λόγους μου καὶ ξεσκεπασθέντες (ἐκ τῆς λύπης ἦσαν σκεπασμέ-
νοι) πλησίον τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς τῆς ἀκαταπονήτου θαλάσσης,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶδον μὲ θαυμασμὸν τὴν ἔλαφον· διότι ἦτο πολὺ μέγα θηρίον· ἀφοῦ δ' εὐχαριστήθησαν βλέποντες μὲ τοὺς ὀφθαλμούς, τὰς χεῖρας τῶν νίψαντες ἡτοίμαζον λαμπρὸν συμπόσιον.

Τοιουτοτρόπως τότε μὲν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς εἰς τὴν θάλασσαν κατακυθίσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθήμεθα εὐωχούμενοικαὶ μὲ ἄφθονα κρέατα καὶ μὲ γλυκὺν οἶνον· ὅτε δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε σκότος, τότε πλέον ἐκοιμήθημεν εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε καὶ ἐγὼ συγκέντρωσιν προκαλέσας εἶπον μεταξὺ ὅλων. «Ἀκούσατε τοὺς λόγους μου, σύντροφοι, ἂν καὶ ὑποφέρετε κακά· ὦ ἀγαπητοί, οὐδόλως δὰ γνωρίζομεν ποῦ εἶναι δύσις καὶ ποῦ ἀνατολή, οὔτε ποῦ ὁ φωτίζων τοὺς ἀνθρώπους ἥλιος εἰσέρχεται ὑποκάτω τῆς γῆς οὔτε ποῦ ἀνυψοῦται· ἀλλ' ἂς σκεπτώμεθα τὸ ταχύτερον, ἐὰν ἀκόμη θὰ παρουσιασθῇ κάποια σκέψις. Ἐγὼ ὅμως νομίζω ὅτι δὲν ὑπάρχει (ἄλλη σκέψις ἐκτὸς τῆς ἐξῆς). Ἀναβὰς δηλ. εἰς ἀπόκρημνον σκοπιὰν εἶδον νῆσον, πέριξ τῆς ὁποίας ἀπέραντος θάλασσα ἔχει ἐκταθῇ ὡς στεφάνη· αὐτὴ ὅμως (ἡ νῆσος) κεῖται χαμηλὴ ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτῆς εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου καπνὸν διὰ μέσου πυκνῶν δρυμώνων καὶ δάσους.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτῶν δ' ἐραγίσθη ἡ ἀγαπητὴ καρδία, διότι ἐνεθυμήθησαν τὰς πράξεις τοῦ Λαιστρυγόνος Ἀντιφάτου καὶ τὴν ἀγριότητα τοῦ Κύκλωπος τοῦ μεγαλοδυνάμου ἀνθρωποφάγου· ἔκλαιον δὲ μεγαλιφώνως χύνοντες ἄφθονον δάκρυ· ἀλλ' οὐδὲν πρακτικὸν ἀποτέλεσμα ἐγίνετο μὲ αὐτοὺς θλιβερῶς κλαίοντας, ἐγὼ δὲ εἰς δύο μέρη ἐμέτρουν ὅλους τοὺς καλὰς περιχνημῖδας ἔχοντας συντρόφους, ἀρχηγὸν δὲ μεταξὺ καὶ τῶν δύο μερίδων ἐκανόνισα· τῆς μὲν μιᾶς μερίδος ἐγὼ ἤμην ἀρχηγός, τῆς δ' ἄλλης ὁ θεόμορφος Εὐρύλοχος· ταχέως δ' ἀνεσείομεν ἐντὸς χαλκίνης περικεφαλαίας κλήρους καὶ ἐξεπήδησεν ὁ κλῆρος τοῦ μεγαλοκάρδου Εὐρυλόχου. Ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ καὶ μαζί μὲ αὐτὸν εἴκοσι δύο σύντροφοι κλαίοντες, ἀφῆκαν δ' ἡμᾶς ὀπίσω γοερῶς θρηνοῦντας. Εὗρον δ' ἐντὸς κοιλάδος τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης κατεσκευασμένα μὲ πελεκητοὺς λίθους ἐντὸς χώρου πέριξ προφυλαγμένου· πέριξ δὲ αὐτῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἦσαν ὀρεινοὶ λύκοι καὶ λέοντες, τοὺς ὁποίους ἡ ἰδία ἐμαλάκωσεν,
ἀφοῦ ἔδωκεν ὀλέθρια (δραστήρια) φάρμακα. Οὐδ' ὥρμησαν αὐ-
τοὶ βεβαίως ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' ἐσηκώθησαν δά, ὡς συν- 215
ήθιζον, αὐτοὶ μὲ τὰς μακρὰς οὐρὰς περισαίνοντες (χαϊδεύοντες)
αὐτούς. Καθὼς δ' ὅταν κύνες πέριξ τοῦ κυρίου των ἐπανερχομέ-
νου ἐκ συμποσίου σείωσι τὰς οὐράς των, διότι πάντοτε (τότε) φέ-
ρει εἰς αὐτοὺς γλυκάσματα τῆς καρδίας των, τοιουτοτρόπως πέριξ
αὐτῶν οἱ ἰσχυρώνυχοι λύκοι καὶ λέοντες ἔσειον τὰς οὐράς των· αὐ-
τοὶ ὅμως (οἱ σύντροφοι ἐφοβήθησαν, ὅτε εἶδον τὰ φοβερὰ πελώ- 220
ρια θηρία. Ἐστάθησαν δ' εἰς τὰ πρόθυρα τῆς καλλιπλοκάμου θε-
ᾶς καὶ ἤκουον μέσα τὴν Κίρκην τραγουδοῦσαν μὲ ὡραίαν φωνὴν
ὑφαίνουσαν εἰς ἀργαλειὸν ὕφασμα μέγα ἀθάνατον, ὁποῖα γίνον-
ται τὰ ἔργα τῶν θεαινῶν καὶ λεπτὰ καὶ χαριτωμένα καὶ λαμπρά.
Εἰς αὐτοὺς δ' ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων ὁ Πολίτης ἀρχηγὸς ἀνδρῶν, 225
ὁ ὁποῖος ἦτο δι' ἐμὲ ὁ ἀγαπητότατος ἐκ τῶν συντρόφων καὶ ὁ
πιστότατος· «ὦ ἀγαπητοί, μέσα δὰ κάποια ὑφαίνουσα εἰς μέγαν
ἀργαλειὸν τραγουδεῖ ὡραία ἢ θεὰ ἢ γυνή, τὸ δὲ ἔδαφος ὁλόκλη-
ρον ἀντηχεῖ· ἀλλ' ἄς τὴν φωνάζωμεν τὸ ταχύτερον.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ἐφώναζον προσκαλοῦν- 230
τες αὐτήν. Ἐκείνη δὲ ταχέως ἐξελθοῦσα ἤνοιξε τὰς ἀπαστραπτούσας θύρας καὶ τοὺς προσεκάλει· ἐκεῖνοι δ' ὅλοι συγχρόνως τὴν ἠκολούθουν ἀπὸ ἀνοησίαν· ὁ Εὐρύλοχος ὅμως ἔμεινεν ὀπίσω ὑποπτεύσας ὅτι ὑπῆρχε δόλος. Ἀφοῦ δὲ τοὺς ὡδήγησε μέσα, τοὺς ἐκάθησεν εἰς ἀνακλιντήρια καὶ εἰς θρόνους, δι' αὐτοὺς δὲ καὶ τυρὸν καὶ ἄλευρον καὶ μέλι ξανθὸν ἀνεμίγνυε μὲ οἶνον ἐκ τῆς Πράμνης (ὄρους τῆς Ἰκαρίας)· ἀνεμίγνυεν ὅμως μὲ τὸ φαγητὸν ὀλέ- 235
θρια ἰατρικά, διὰ νὰ λησμονήσωσιν ἐντελῶς τὴν πατρικήν των γῆν. Ἀφοῦ δὲ καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἔπιον, εὐθὺς κατόπιν ἀφοῦ τοὺς εἶχε κτυπήσει μὲ ῥάβδον τοὺς ἐνέκλεισε μέσα εἰς τὰ κουμάσια τῶν χοίρων. Ἐκεῖνοι δὲ εἶχον μὲν κεφαλὰς καὶ φωνὴν καὶ τρίχας καὶ σῶμα χοίρων, ἀλλ' ὁ νοῦς των ἦτο στερεός, καθὼς δὰ 240
πρότερον.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν κλαίοντες ἦσαν ἐγκεκλεισμένοι, εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτοὺς δ' ἡ Κίρκη ἔβαλε πλησίον νὰτρώγωσι βελάνι τῆς πρίνου καὶ βελάνι τῆς δρυὸς καὶ καρπὸν τῆς ἀκρανειᾶς (ἀκράνεια), ὁποῖα πάντοτε τρώγουσι συνήθως οἱ κοιμώμενοι χαμαὶ χοῖροι. Ὁ Εὐρύλοχος ὅμως ταχέως μετέβη εἰς τὸ ταχύπλουν μαῦρον πλοῖον, διὰ νὰ εἴπῃ τὸ διὰ τοὺς συντρόφους ἄγγελμα καὶ τὴν πικράν των τύχην· καὶ οὐδόλως ἠδύνατο νὰ ἐκβάλῃ λόγον, ἂν καὶ τὸ ἐπεθύμει, καταβεβλημένος εἰς τὴν καρδίαν ἀπὸ μεγάλην θλῖψιν· οἱ δὲ δύο ὀφθαλμοί του ἐγεμίζοντο ἀπὸ δάκρυ, θρῆνον δὲ μόνον ἐσκέπτετο ὁ νοῦς του. Ἀλλ' ὅτε πλέον ὅλοι ἐξεπλάγημεν ἐρωτῶντες αὐτόν, τότε καὶ τῶν ἄλλων συντρόφων διηγήθη λεπτομερῶς τὸν ὄλεθρον. «Ἐβαδίζομεν, καθὼς διέταττες, ἀναμέσον τῶν ἐκ δρυῶν δασῶν, λαμπρὲ Ὀδυσσεῦ· εὕρομεν ἐντὸς κοιλάδος κατεσκευασμένα ὡραῖα ἀνάκτορα μὲ πελεκητοὺς λίθους ἐντὸς χώρου προφυλαγμένον. Ἐκεῖ κάποια ἢ θεὰ ἢ γυνὴ εἰς μέγαν ἀργαλειὸν ὑφαίνουσα μὲ διαπεραστικὴν φωνὴν ἐτραγούδει· οἱ δὲ σύντροφοι ἐφώναζον καλοῦντες αὐτήν· ἐκείνη δ' ἐξελθοῦσα ταχέως ἤνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας καὶ τοὺς προσεκάλει, ἐκεῖνοι δὲ ὅλοι συγχρόνως ἠκολούθουν ἀπὸ ἀνοησίαν· ἐγὼ ὅμως ἔμεινα ὀπίσω ὑποπτεύσας ὅτι εἶναι δόλος. Ἐκεῖνοι δὲ συγχρόνως ὅλοι μαζὶ ἐξηφανίσθησαν καὶ οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐφάνη ἔξω· ἐπὶ πολὺν δὲ χρόνον καθήμενος κατώπτευον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δὲ περιέβαλον μὲν τὸ μέ ἀργυρᾶ καρφία ξίφος εἰς τοὺς ὤμους, τὸ μέγα τὸ χάλκινον, περιέβαλον δὲ τὸ τόξον μου· αὐτὸν δὲ προέτρεπον εἰς τὴν αὐτὴν ὁδὸν ὀπίσω νά με ὁδηγήσῃ· αὐτὸς ὅμως μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας λαβὼν τὰ γόνατά μου παρεκάλει καὶ ὑλιβερῶς κλαίων ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «μὴ με ὁδήγει πρὸς τὰ ἐκεῖ χωρὶς νὰ τὸ θέλω, θεῖε Ὀδυσσεῦ, ἀλλ' ἄφες με ἐδῶ· διότι γνωρίζω, ὅτι οὔτε σὺ ὁ ἴδιος θὰ ἐπανέλθῃς οὔτε ἄλλον κανένα ἐκ τῶν συντρόφων σου θὰ φέρῃς, ἀλλὰ μαζὶ μὲ αὐτοὺς ἐδῶ ταχίτερον ἂς φεύγωμεν, διότι ἀκόμη δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τὴν κακὴν ἡμέραν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀλλ' ἐγὼ ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπον. «Εὐρύλοχε, σὺ μὲν δὰ μένε ἐδῶ ἐντὸς τούτου τοῦ τόπου τρώγων καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πίνων πλησίον τοῦ μελανόχρου κοίλου πλοίου. Ἐγὼ δὲ θὰ ὑπάγω, διότι φοβερὰ ἀνάγκη ἐπῆλθεν εἰς ἐμέ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπὼν ἀνέβαινον μακρὰν τοῦ πλοίου καὶ τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ὅτε πλέον ὡς ἦτο ἐπόμενον, πορευόμενος ἀνὰ τὴν ἱερὰν κοιλάδα ἔμελλον νὰ φθάσω εἰς τὸ μέγα ἀνάκτορον τῆς πολλὰ φάρμακα γνωριζούσης Κίρκης, ἐκεῖ συνήντησεν ἀντιμέτωπος ἐμὲ μεταβαίνοντα εἰς τὸ ἀνάκτορον ὁ ἔχων χρυσῆν ῥάβδον Ἑρμῆς, ὁμοιάζων μὲ νεανίαν ἄνδρα μὲ πρώτην φορὰν φυτρωμένον γένειον, τοῦ ὁποί δὰ χαριεστάτη εἶναι ἡ νεότης. (α')

Προσεκολλήθη λοιπὸν εἰς τὴν χεῖρά μου καὶ λόγον ἔλεγε καὶ ὡμίλησεν εἰς ἐμέ. «Ποῦ δὰ πάλιν, ὦ δυστυχισμένε, ὑπάγεις μόνος διὰ μέσου ὑψηλῶν ἱερῶν, ἐνῷ εἶσαι ἄπειρος τοῦ τόπου; οἱ δὲ σύντροφοί σου αὐτοὶ ἐδῶ εἶναι ἐγκεκλεισμένοι ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῆς Κίρκης ὡσὰν χοῖροι ἔχοντες στερεοὺς κρυψῶνας· ἆρά γε ἔρχεσαι ἐδῶ διὰ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃς; καὶ σὺ ὁ ἴδιος διισχυρίζομαι ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃς, ἀλλὰ θὰ μείνῃς δὰ καί σύ, ὅπου ἀκριβῶς καὶ οἱ ἄλλοι. Ἀλλ' ἔλα νὰ σὲ ἀπαλλάξω δὰ ἀπὸ τὰ κακὰ καὶ νὰ σὲ σώσω. Νά, τοῦτο ἐδῶ τὸ σωτήριον φάρμακον ἔχων πήγαινε εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς σου τὴν κακὴν ἡμέραν. Θὰ εἴπω δ' εἰς σὲ ὅλα τὰ ἀπατηλὰ σχέδια τῆς Κίρκης. Θὰ κατασκευάσῃ διὰ σὲ κυκεῶνα (μῖγμα φαγητοῦ), θὰ βάλῃ δ' ἐντὸς τοῦ φαγητοῦ φάρμακον, ἀλλὰ καὶ τοιουτοτρόπως δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μαγεύσῃ· διότι δὲν θὰ ἀφήσῃ τὸ σωτήριον φάρμακον τὸ ὁποῖον θὰ σοὶ δώσω, θὰ σοὶ εἴπω δὲ τὰ καθέκαστα. Ὁπόταν ἡ Κίρκη σε κτυπήσῃ μὲ τὴν ἐπιμήκη ῥάβδον της, τότε πλέων σύ, ἀφοῦ σύρῃς ἐκ τοῦ μηροῦ τὸ ὀξὺ ξίφος σου, ὁρμησον ἐναντίον τῆς Κίρκης ὡς δῆθεν ἐπιθυμῶν νὰ τὴν φονεύσῃς. Ἐκείνη ὅμως φοβηθεῖσα θὰ σὲ προτρέψῃ νὰ κοιμηθῇς (μαζί της ἐρωτικῶς). Τότε σὺ κατόπιν νὰ μὴ ἀρνηθῇς πλέον τὴν συγκοί-

ᾶ'. (Σημ. Ἐκ τῆς εἰκόνος ταύτης πιθανώτατα ἐμπνευσθεὶς ὁ Πραξιτέλης κατεσκεύασε τὸν διάσημον Ἑρμῆν ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἱστάμενον νῦν ἐν τῷ ἐκεῖ μουσείῳ).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μησιν μετὰ τῆς θεᾶς, καὶ διὰ νὰ λύσῃ (ἀπὸ τῆς μαγείας) τοὺς συντρόφους σου καὶ διὰ νὰ περιποιηθῇ σὲ τὸν ἴδιον· ἀλλὰ παρακίνει αὐτὴν νὰ ὁρκισθῇ τὸν μέγαν ὅρκον τῶν μακαρίων θεῶν, ὅτι οὐδὲν ἄλλο κακὸν πάθημα θὰ σκεφθῇ ἐναντίον σοῦ τοῦ ἰδίου, μήπως, ἀφοῦ ἀπογυμνωθῇς τοῦ ξίφους, σὲ κάμῃ δειλὸν καὶ ἄνανδρον.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰπὼν ἔδωκε τὸ φάρμακον ὁ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύων ἐκριζώσας αὐτὸ ἐκ τῆς γῆς καὶ ἔδειξεν εἰς ἐμὲ τὴν φυσικήν του δύναμιν. Ἦτο μὲν μαῦρον εἰς τὴν ρίζαν του, τὸ δὲ ἄνθος του ὅμοιον μὲ γάλα· μῶλυ δ' ὀνομάζουσιν αὐτὸ οἱ θεοί· εἶναι δὲ δύσκολον εἰς τοὺς θνητοὺς τοὐλάχιστον ἀνθρώπους νὰ τὸ ἐκσκάψωσιν, οἱ θεοὶ ὅμως τὰ πάντα δύνανται.

Ὁ Ἑρμῆς μὲν κατόπιν ἀπῆλθε πρὸς τὸν μακρὸν Ὄλυμπον διὰ μέσου τῆς δασώδους νήσου (τῆς Κίρκης), ἐγὼ δ' ἐβάδιζον εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης καὶ πολλὰ ἡ καρδία μου βαδίζοντος ἀνακάτωνεν· ἐστάθην δ' ἐντὸς τῶν παραθύρων τῆς καλλιπλοκάμου θεᾶς. Ἐκεῖ σταθεὶς ἐφώναξα, ἡ δὲ θεὰ ἤκουσε τὴν φωνήν μου· αὐτὴ δὲ ταχέως ἐξελθοῦσα ἤνοιξε τὰς λαμπρὰς θύρας καὶ με προσεκάλει· ἐγὼ δ' ἠκολούθουν λυπούμενος κατὰ τὴν καρδίαν. Ἀφοῦ δέ με εἰσήγαγε, μὲ ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου μὲ ἀργυρᾶ καρφία ὡραίου μὲ ποικιλίαν τορνευμένου καὶ ὑποκάτω ἦτο σκαμνίον διὰ τοὺς πόδας· κατεσκεύαζε δὲ δι' ἐμὲ εἰς χρυσοῦν ποτήριον κυκεῶνα (μῖγμα), διὰ νὰ πίω, ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἔρριψε φάρμακον κακὰ σκεπτομένη εἰς τὸν νοῦν της. Ἀφοῦ ὅμως τὸ ἔδωκε καὶ τὸ κατέπιον καὶ δὲν μὲ ἐμάγευσε (δέν με ἐπείραξε διὰ τῆς μαγείας της), μὲ ῥάβδον κτυπήσασα λόγον ἔλεγε καὶ ὡμίλει. «Ἤηγαινε τόρα εἰς τὸ κουμάσι τῶν χοίρων, συγκαταριθμήθητι μὲ τοὺς ἄλλους συντρόφους σου». Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀλλ' ἐγὼ τραβήξας τὸ ὀξὺ ξίφος μου ἐκ τοῦ μηροῦ ἐφώρμησα ἐναντίον τῆς Κίρκης ὡς δῆθεν ἐπιθυμῶν νὰ τὴν φονεύσω. Ἐκείνη ὅμως μεγάλως φωνάζουσα ἔτρεξεν ὑποκάτω μου καὶ ἔπιασε τὰ γόνατά μου καὶ ὀδυρομένη ἔλεγε πρὸς ἐμὲ πτερωτοὺς λόγους· «ποῖος ἐκ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀπὸ ποῦ εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις καὶ οἱ γονεῖς σου; θαυμασμός με κατέχει, διότι ἐνῷ ἔπιες αὐτὰ ἐδῶ τὰ φάρμακα, δὲν ἐμαγεύθης (δὲν ὑπέκυψας εἰς τὰ τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μαγείας μου ὥστε νὰ μεταμορφωθῇς εἰς χοῖρον). Διότι οὐδεὶς βεβαίως ἄλλος ἀνὴρ ὑπέμεινεν (ἀβλαβῶς) αὐτὰ ἐδῶ τὰ φάρμακα, ὅστις ἤθελε τὰ περάσει ἀπὸ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων του. Εἰς τὰ ἰδικά σου ὅμως στήθη ὑπάρχει νοῦς ἄπιαστος ἀπὸ τὰ φάρμακα. Βεβαίως σὺ εἶσαι ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, διὰ τὸν ὁποῖον πάντοτε ἔλεγεν εἰς ἐμὲ ὁ χρυσόρραβδος διὰ τοῦ φωτὸς φρενεύων Ἑρμῆς, ὅτι θὰ ἔλθῃς ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς Τροίας μὲ ταχύπλουν μελανόχρουν πλοῖον. Ἀλλ' ἔλα πλέον τὸ μὲν ξίφος βάλε εἰς τὴν θήκην, ἡμεῖς δ' οἱ δύο κατόπιν ἂς ἀναβῶμεν εἰς τὴν ἰδικήν μου κλίνην, ἵνα συγκοιμηθέντες μὲ κλίνην καὶ ἐρωτικὴν ἀγάπην ἔχωμεν πεποίθησιν ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπον· «Ὦ Κίρκη, πῶς βεβαίως με προτρέπεις νὰ εἶμαι μαλακὸς πρὸς σέ, ἡ ὁποία τοὺς μὲν συντρόφους μου ἔκαμες χοίρους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου, ἐμὲ δέ τὸν ἴδιον ἐδῶ κρατοῦσα καὶ δολίως σκεπτομένη προσκαλεῖς νὰ ἔρχωμαι καὶ ν' ἀναβῶ εἰς τὴν ἰδικήν σου κλίνην, διὰ νὰ μὲ κάμῃς δειλὸν καὶ ἄνανδρον, ἀφοῦ γυμνωθῶ. Καὶ ἐγὼ δὰ δὲν θὰ ἤθελον ν' ἀναβῶ ἐπὶ τῆς ἰδικῆς σου κλίνης, ἐὰν δὰ δὲν δεχθῇς, θεά, νὰ ὁρκισθῇς εἰς ἐμὲ μέγαν ὅρκον, ὅτι κανὲν ἄλλο κακὸν πάθημα δὲν θὰ σκεφθῇς δι' ἐμὲ τὸν ἴδιον.»

Τοιουτοτρόπως ὡμίλησα, ἐκείνη δ' εὐθὺς ὡρκίζετο, ὅπως τὴν προέτρεπον. Ἀφοῦ δέ, ὡς ἤρμοζε, καὶ ὡρκίσθη καὶ ἔκαμε τέλειον τὸν ὅρκον, τότε καὶ ἐγὼ ἀνέβην εἰς τὴν περικαλλῆ κλίνην τῆς Κίρκης.

Θεραπαινίδες δὲ κατὰ μὲν ἓν ἕως τότε χρόνον εἰργάζοντο τέσσαρες ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, αἱ ὁποῖαι ἀνὰ τὸ ἀνάκτορόν της εἶναι ἐκτελέστριαι τῶν προσταγῶν της· ἐγεννήθησαν δὲ βεβαίως αὗται, ὡς γνωστόν, καὶ ἐκ κρηνῶν καὶ ἀπὸ ἄλση καὶ ἀπὸ ἱεροὺς ποταμούς, οἱ ὁποῖοι εἰς τὴν θάλασσαν καταρρέουσιν. Ἐξ αὐτῶν ἡ μὲν μία ἔβαλλεν ἐντὸς τῶν θρόνων ὡραίους τάπητας πορφυροῦς ἀπὸ ἐπάνω, ὑποκάτω δ' ἔβαλλε λεῖον ὕφασμα, ἡ δ' ἄλλη ἔμπροσθεν τῶν θρόνων ἐτοποθέτει (ἐτέντωνε) τραπέζας ἀργυρᾶς καὶ ἐπ' αὐτῶν ἔθετε χρυσᾶ κάνιστρα· ἡ δὲ τρίτη ἐντὸς ἀργυροῦ κρατῆρος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνεμίγνυε (μέ ὕδωρ) οἶνον τερψικάρδιον γλυκὺν καὶ διεμοίραζε (εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας) χρυσᾶ ποτήρια· ἡ δὲ τετάρτη ἔφερεν ὕδωρ καὶ ἤναπτε φωτιὰν πολλὴν ὑποκάτω μεγάλου τρίποδος καὶ ἐζεσταίνετο τὸ ὕδωρ. Ἀφοῦ δὲ πλέον ἐζεστάθη τὸ ὕδωρ ἐντὸς τοῦ στιλπνοῦ χαλκίνου ἀγγείου, καθίσασα εὐθὺς ἐμὲ εἰς λουτῆρά με ἔλουεν ἐκ τοῦ μεγάλου τρίποδος, ἀφοῦ ἀνέμιξεν ὕδωρ εὐχαριστοῦν τὴν ψυχήν, εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους, ἕως ὅτου ἐκ τῶν μελῶν μου ἀφήρεσε τὴν κούρασιν τὴν βλαπτικὴν τῆς ψυχῆς. Ἀφοῦ δὲ καὶ με ἔλουσε καί με ἤλειψεν ἀφθόνως μὲ ἔλαιον (εὐῶδες μύρον), μὲ περιέβαλε μὲ ὡραίαν χλαῖναν καὶ μὲ χιτῶνα, ἀφοῦ δὲ με εἰσήγαγε μέσα μὲ ἐκάθισεν ἐπὶ θρόνου μὲ ἀργυρᾶ καρφία χρυσοῦ ποικίλως λαξευτοῦ, ὑποκάτω δὲ ἦτο σκαμνίον διὰ τοὺς πόδας· θεραπαινὶς δὲ ἐπὶ ὡραίας χρυσῆς φιάλης φέρουσα ὕδωρ διὰ νίψιμον τὸ ἔχυνεν ὑπεράνω ἀργυροῦ λέβητος διὰ νὰ νιφθῶ· πλησίον μου δ' ἐξήπλωσεν ὡραῖα κατεσκευασμένην τράπεζαν· σεβαστὴ δὲ οἰκονόμος φέρουσα ἔθεσε πλησίον μου ἄρτον, θέσασα ἐπάνω πολλὰ φαγητὰ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων πρὸς εὐχαρίστησίν μου. Μὲ προέτρεπε δὲ (ἡ Κίρκη) νὰ τρώγω, εἰς τὴν ψυχήν μου ὅμως δὲν ἤρεσκε νὰ φάγω, ἀλλ' ἐκαθήμην ἄλλα σκεπτόμενος, κακὰ δὲ προέβλεπεν ἡ ψυχή μου.

Ἡ Κίρκη ὅμως καθὼς ἐνόησεν ὅτι ἐγὼ ἐκαθήμην καὶ δὲν ἄπλωνον τὰς χεῖρας πρὸς τὸ φαγητόν, εἶχον δὲ ἰσχυρὰν λύπην, πλησίον μου ἱσταμένη ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «διὰ τί ἆρά γε, Ὀδυσσεῦ, κάθησαι τοιουτοτρόπως ἴσος μὲ ἄφωνον καταθασανίζων τὴν ψυχήν σου καὶ δὲν καταπιάνεσαι ἀπὸ φαγητὸν οὐδὲ ἀπὸ ποτόν; ἴσως ὑποπτεύεις ἄλλον κάποιον δόλον· οὐδόλως εἶναι ἀνάγκη νὰ φοβῆσαι· διότι ὡρκίσθην πλέον εἰς σὲ ἰσχυρὸν ὅρκον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δὲ ἀπαντῶν εἶπον εἰς αὐτήν· «Ὦ Κίρκη, ποῖος ἀνὴρ, ὁ ὁποῖος ἤθελεν εἶναι σύμφωνος μὲ τὸ πρέπον, ἤθελεν ὑποφέρει νὰ γευθῇ πρότερον φαγητὸν καὶ ποτόν, πρὸ τοῦ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς συντρόφους του καὶ τοὺς ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του; Ἀλλ' ἐὰν δὰ εὐνοϊκῶς προσκαλεῖς νὰ φάγω καὶ νὰ πίω, λῦ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σον αὐτοὺς (ἐκ τῶν μαγειῶν σου), διὰ νὰ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου τοὺς πολὺ ἀγαπημένους μου συντρόφους.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἡ δὲ Κίρκη διὰ μέσου τῆς αὐθούσης διελθοῦσα ἐξῆλθε κρατοῦσα ῥάβδον ἀνὰ χεῖρας, ἤνοιξε δὲ τὰς θύρας τοῦ κουμασίου καὶ ἐξήγαγεν αὐτοὺς ὁμοιάζοντας μὲ ἐννεατεῖς χοίρους. Ἐκεῖναι μὲν κατόπιν ἐστάθησαν ἀπέναντί της, ἐκείνη δὲ διὰ μέσου αὐτῶν διερχομένη ἤλειφεν ἐπάνω εἰς ἕνα ἕκαστον ἄλλο φάρμακον· τότε δὲ ἐκ μὲν τῶν μελῶν αὐτῶν ἐχύνοντο πρὸς τὰ ἔξω αἱ τρίχες, τὰς ὁποίας πρότερον τὸ ὀλέθριον φάρμακον ἔκαμε νὰ φυτρώσωσι, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἡ σεβαστὴ Κίρκη· ἄνδρες δὲ πάλιν ἔγιναν νεώτεροι παρ' ὅτι ἦσαν πρότερον καὶ πολὺ ὡραιότεροι καὶ σωματωδέστεροι εἰς τὸ νὰ τοὺς βλέπῃ τις.

Μὲ ἀνεγνώρισαν δ' ἐκεῖνοι καὶ προσεκολήθησαν εἰς ἐμὲ μὲ τὰς χεῖράς των ἕκαστος, εἰς ὕπνους δὲ μέσα των ἀνεπτύχθη ἐπιθυμητὸς θρῆνος (θρῆνος χαρᾶς) καὶ τὸ ἀνάκτορον πέριξ ἀντήχει θορυβωδῶς· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ θεὰ συνεκινήθη ἀπὸ εὐσπλαγχνίαν· πλησίον μου δὲ σταθεῖσα ἔλεγεν ἡ θεία ἐκ τῶν θειανῶν· «εὐγενοῦς καταγωγῆς υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ὕπαγε τόρα εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖόν σου καὶ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης· πρώτιστα μέν, καθὼς ἁρμόζει, ἀνασύρατε τὸ πλοῖον εἰς τὴν ξηράν, τὰ δὲ πράγματα καὶ ὅλα τὰ ἀναγκαῖα σκεύη πλησιάσαντες τοποθετήσατε ἐντὸς σπηλαίων· σὺ δ' ὁ ἴδιος ὀπίσω ἔλα καὶ φέρε τοὺς πολὺ ἀγαπημένους συντρόφους σου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡ δὲ γενναία ψυχή μου ἐπείθετο βεβαίως καὶ ἐκίνησα νὰ ὑπάγω εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον καὶ εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Εὗρον κατόπιν ἐπάνω εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον τοὺς πολὺ ἀγαπημένους μου συντρόφους οἰκτρῶς κλαίοντας καὶ χύνοντας ἄφθονον δάκρυ. Καθὼς δὲ συμβαίνει ὅταν ἀγροτικὰ δαμαλάκια (μοσχάρια) πέριξ ἀγελάδων ἀγέλης, ἀφοῦ αὗται ἐπανέλθωσιν εἰς τὸν στᾶυλόν των (τὸν βορόν των), ὅταν χορτάσωσι βοσκήν· ὅλα τότε συγχρόνως (τὰ μοσχάρια) μὲ σκιρτήματα χαρᾶς τρέχουσιν εἰς προϋπάντησίν των καὶ δὲν τὰ συγκρατοῦσι πλέον αἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μάνδραι (οἱ βορεά των), ἀλλ' ἀφθόνως βελάζοντα τρέχουσι πέριξ τῶν
μητέρων των. Τοιουτοτρόπως ἀφοῦ ἐκεῖνοι εἶδαν ἐμὲ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των, δακρύοντες ἐχύθησαν ἐπάνω μου· ἐνόμισε δέ, ὡς ἦτο ἑπόμενον, ἡ ψυχή των ὅτι τὸ πρᾶγμα ἦτο τοιουτοτρόπως, ὡς ἐὰν ἤθελον φθάσει εἰς τὴν πατρίδα καὶ εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν τῆς πετρώδους Ἰθάκης· καὶ κλαίοντες ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους· «διὰ σὲ μὲν ἐπιστρέψαντα, ὦ ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε, τοιουτοτρόπως ἐχάρημεν, καθὼς ἐὰν ἠθέλομεν φθάσει εἰς τὴν πατρικήν μας γῆν Ἰθάκην· ἀλλ' ἔλα, διηγήθητι τὸν ὄλεθρον τῶν ἄλλων συντρόφων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἀλλ' ἐγὼ ὡμίλησα μὲ μαλακοὺς λόγους· «τὸ πλοῖον μὲν πρώτιστα εὐθὺς ἂς ἀνασύρωμεν εἰς τὴν ξηράν, τὰ πράγματα δὲ καὶ τὰ ἀναγκαῖα σκεύη ὅλα πλησιάσαντες ἂς τοποθετήσωμεν ἐντὸς σπηλαίων· σεῖς δ' οἱ ἴδιοι παρακινεῖτε ὁ εἷς τὸν ἄλλον γ' ἀκολουθῆτε συγχρόνως ὅλοι ἐμέ, διὰ νὰ ἴδητε τοὺς συντρόφους σας τρώγοντας καὶ πίνοντας ἐντὸς τῶν ἱερῶν ἀνακτόρων τῆς Κίρκης· διότι ἔχουσι πλουσίως τὰ πάντα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνοι δὲ ταχέως ἐπείσθησαν εἰς τοὺς λόγους μου. Μόνος δὲ ὁ Εὐρύλοχος ἠμπόδιζε πρὸς λύπην μου ὅλους τοὺς συντρόφους καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτοὺς ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ἆ δυστυχισμένοι, ποῦ πηγαίνομεν; διὰ τί ἐπιθυμεῖτε αὐτὰ τὰ κακά, δηλ. νὰ καταβῶμεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, ἡ ὁποία ὅλους δύναται νὰ μᾶς κάμῃ ἢ χοίρους ἢ λύκους ἢ λέοντας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀναγκαστικῶς ἠθέλομεν φυλάττει τὸ μέγα αὐτῆς ἀνάκτορον, καθὼς δὰ ἔπραξεν ὁ Κύκλωψ, ὅτε μέσα εἰς τὸ μανδρίον του ἔφθασαν οἱ ἰδικοί μας σύντροφοι, μαζὶ τῶν δ' ἠκολούθει ὁ παράτολμος Ὀδυσσεύς· διότι καὶ ἐκεῖνοι ἐχάθησαν ἀπὸ τὰς ἀνοησίας αὐτοῦ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δὲ βεβαίως ἐσκέφθην μὲ τὸν νοῦν μου, ἀφοῦ σύρω ἐκ τοῦ παχέος μηροῦ μου τὸ ἔχον μακρὰν αἰχμὴν ξίφος, μὲ αὐτὸ ἀποκόψας τὴν κεφαλήν του νὰ τὴν πλησιάσω (ῥίψω) εἰς τὸ ἔδαφος, ἂν καὶ ἦτο πολὺ πλησίον συγγενής μου· ἀλλ' οἱ σύντροφοι μὲ μαλακοὺς λόγους με ἠμπόδιζον ἄλλος ἀπὸ ἄλλο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μέρος· «καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν, τοῦτον μὲν ἂς ἀφήσωμεν, ἐὰν σὺ διατάττῃς, καὶ νὰ μένῃ ἐδῶ πλησίον τοῦ πλοίου καὶ νὰ φυλάττῃ τὸ πλοῖον· ἡμᾶς δ' ὁδήγησον εἰς τὰ ἱερὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης.»

Τοιουτοτρόπως λέγοντες ἐξεκίνουν ἀπομακρυνόμενοι ἀπὸ τὸ πλοῖον καὶ ἀπὸ τὴν θάλασσαν· καὶ ὁ Εὐρύλοχος βεβαίως δὲν εἶχε μείνει πλησίον τοῦ κοίλου πλοίου, ἀλλ' ἠκολούθει· διότι ἐφοβήθη τὴν τρομακτικήν μου ἀπειλήν.

Κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον τοὺς ἄλλους συντρόφους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἡ Κίρκη ἐπιμελῶς καὶ ἔλουσε καὶ ἤλειψεν ἀφθόνως μὲ ἔλαιον, περιέβαλε δ' εἰς αὐτοὺς εὐθὺς χλαίνας καὶ χιτῶνας· τοὺς εὕρομεν δ' ὅλους λαμπρῶς εὐωχουμένους ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ἐκεῖνοι δὲ καθὼς εἰδώθησαν μεταξύ των καὶ ἐνόησαν ἀλλήλους κατὰ πρόσωπον, ἔκλαιον μὲ ὀδυρμοὺς (ἐκ χαρᾶς), πέριξ δὲ τὸ ἀνάκτορον ἀντήχει ἀπὸ τοὺς στεναγμούς (τῆς χαρᾶς). Ἡ δὲ θεία μεταξὺ τῶν θεῶν πλησίον μου σταθεῖσα ἔλεγε· «πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν υἱέ τοῦ Λαέρτου, μὴ σηκώνετε τόρα πλέον ἰσχυρὸν θρῆνον· γνωρίζω καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία καὶ πόσας θλίψεις ἐπάθετε ἐντὸς τῆς γεμάτης ἀπὸ ἰχθῦς θαλάσσης καὶ μὲ πόσα σᾶς ἔβλαψαν ἄνδρες ἐχθροὶ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς· ἀλλ' ἐλᾶτε τρώγετε φαγητὸν καὶ πίνετε ἰδικόν μου οἶνον, ἕως ὅτου πάλιν λάβητε εἰς τὰ στήθη σας ἀνδρείαν, ὁποίαν εἴχετε ὅτε κατὰ πρῶτον ἀφίνετε τὴν πατρικὴν γῆν τῆς πετρώδους Ἰθάκης· τόρα ὅμως εἶσθε σκελετώδεις καὶ ἄτολμοι, πάντοτε τὴν δυσάρεστον περιπλάνησιν ἐνθυμούμενοι καὶ ποτὲ δὲν ὑπάρχει εἰς σᾶς ψυχὴ ἐντὸς χαρᾶς, διότι βεβαίως πολὺ πολλὰ ἔχετε πάθει.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, εἰς ἡμᾶς δὲ πάλιν κατεπείθετο ἡ ἀνδρεία ψυχή. Ἐκεῖ μὲν λοιπὸν καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας ἐπὶ τέλειον ἔτος ἐκαθήμεθα εὐωχούμενοι ἄφθονα κρέατα καὶ γλυκὺν οἶνον· ἀλλ' ὅτε πλέον ἐγίνετο ἔτος καὶ διῆλθον τὴν περίοδον τῶν αἱ ὧραι τοῦ ἔτους παρερχομένων τῶν μηνῶν, παρῆλθον δὲ μακραὶ ἡμέραι, τότε καὶ οἱ πολὺ ἀγαπητοὶ μου σύντροφοι καλέσαντες ἐμὲ ἔξω τοῦ οἴκου ἔλεγον· «Εὐλογημένε, τόρα πλέον ἐνθυμοῦ τὴν πατρικὴν γῆν, ἐὰν εἶναι πεπρωμένον εἰς σὲ νὰ σωθῇς καὶ νὰ φθάσῃς εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν ὑψηλὴν στέγην ἔχοντα οἰκόν σου καὶ εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγον, ἡ δὲ γενναία ψυχὴ μου ἐπείθετο βεβαίως. Τοιουτοτρόπως τότε μὲν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς εἰς τὴν θάλασσαν καταδύσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθήμεθα εὐωχούμενοι καί με ἄφθονα κρέατα καὶ μὲ γλυκὺν οἶνον· ὅτε δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε σκότος, ἐκεῖνοι μὲν ἐκοιμήθησαν ἀνὰ τὰ σκιερὰ ἀνάκτορα. Ἐγὼ ὅμως ἀναβὰς εἰς τὴν περικαλῆ κλίνην τῆς Κίρκης τὴν παρεκάλεσα πιάσας ἀπὸ τὰ γόνατα, ἡ δὲ θεὰ ἤκουσεν εὐμενῶς τὴν ὁμιλίαν μου. Καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους. «Ὦ Κίρκη, ἐκτέλεσον εἰς ἐμὲ τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν ὑπεσχέθης, ὅτι θὰ μὲ στείλῃς εἰς τὸν οἶκόν μου· ἡ ψυχή μου δὲ ἔχει ὁρμηθῇ πλέον εἰς τοῦτο καὶ ἡ τῶν ἄλλων συντρόφων, οἱ ὁποῖοι καταμαραίνουσι τὴν ἀγαπητήν μου καρδίαν κλαίοντες πέριξ μου, ὅταν δὰ σὺ κάπου μακρὰν εὑρεθῇς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἡ δὲ θεία ἐκ τῶν θεῶν εὐθὺς ἀπήντα· «καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, τόρα πλέον μὴ μένετε ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου μου ἐναντίον τῆς θελήσεώς σας· ἀλλ' ἄλλον δρόμον πρέπει πρῶτον νὰ ἐκτελέσητε καὶ νὰ μεταβῆτε εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ἅδου (τοῦ Πλούτωνος) καὶ τῆς τρομερᾶς (ἐπαινετῆς· τοῦτο κατ' εὐφημισμὸν) Περσεφόνης, διὰ νὰ συμβουλευθῆτε (νὰ μεταχειρισθῆτε πρὸς συμβουλὴν) τὴν ψυχὴν τοῦ Θηβαίου Τειρεσίου, τοῦ τυφλοῦ μάντεως, τοῦ ὁποίου δὰ αἱ φρένες εἶναι στερεαί· εἰς αὐτὸν δὲ μόνον καὶ ἀποθαμμένον ἔδωκεν ἡ Περσεφόνη νὰ ἔχῃ νοῦν ἐμπνευσμένον, οἱ δὲ νεκροὶ κινοῦνται ὡς σκιαί.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀλλ' εἰς ἐμὲ συνεκλονίσθη ἡ ἀγαπητὴ καρδία· ἔκλαιον δὲ καθήμενος ἐντὸς τῆς κλίνης της καὶ δὲν ἤθελε πλέον ἡ ψυχή μου, ὡς ἦτο ἐπόμενον, νὰ ζῶ καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀφοῦ δὲ ἐχόρτασα καὶ κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, τότε πλέον καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν ἀπαντῶν διὰ λόγων· «Ὦ Κίρκη, ποῖος βεβαίως θὰ μὲ ὁδηγήσῃ εἰς ταύτην τὴν πορείαν;

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διότι εἰς τὸν Ἅδην οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἔφθασε κανεὶς μὲ μελανόχρουν πλοῖον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον. ἐκείνη δ' ἀμέσως ἀπήντα μὲ λόγους. «Πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε, μηδόλως ἂς ὑπάρχῃ εἰς τὴν φροντίδα σου ἐπιθυμία βεβαίως ὁδηγοῦ πλησίον σου. ἀλλ' ἀφοῦ στήσῃς τὸ κατάρτιον καὶ ἁπλώσῃς τὰ λευκὰ πανία, νὰ κάθησαι· αὐτὸ δὲ (τὸ πλοῖόν σου) πρὸς χαράν σου δύναται νὰ τὸ φέρῃ ἡ πνοὴ τοῦ Βορρᾶ. Ἀλλ' ὁπόταν πλέον μὲ τὸ πλοῖον περάσῃς διὰ μέσου τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐκεῖ ὅπου (ὑπάρχει) χαμηλὴ ἀκτὴ καὶ ἄλση τῆς Περσεφόνης καὶ μακραὶ ἀγριολεῦκαι καὶ ἰτέαι ἄκαρποι (κατασταφρέουσαι τοὺς καρποὺς των), τὸ μὲν πλοῖόν σου ἐκεῖ ν' ἀράξῃς ἐπάνω εἰς τὸν βαθεῖς στροβίλους ὕδατος ἔχοντα Ὠκεανόν, σὺ δὲ ὁ ἴδιος νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸν μουχλιασμένον οἶκον τοῦ Ἅδου. Ἐκεῖ βεβαίως εἰς τὸν Ἀχέροντα ρέουσι καὶ ὁ Πυριφλεγέθων καὶ ὁ Κωκυτός, ὁ ὁποῖος δὰ εἶναι ἀπόρροια τοῦ ὕδατος τῆς Στυγὸς (ἀπορρέει, πηγάζει ἐκ τῆς Στυγός), καὶ βράχος ὑπάρχει καὶ συμβολὴ (συνένωσις) τῶν δύο πολὺν κρότον ἐχόντων ποταμῶν· ἐκεῖ λοιπὸν ἔπειτα, ὦ ἡρωϊκέ, συρθεὶς πλησίον, καθὼς σὲ προτρέπω, βόθρον νὰ σκάψῃς, ἕως ἑνὸς πήχεως ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ (κατὰ μῆκος καὶ πλάτος), πέριξ δ' αὐτοῦ σπονδὴν νὰ χύσῃς δι' ὅλους τοὺς νεκρούς, πρῶτον μὲν μὲ κρᾶμα ἀπὸ μέλι καὶ γάλα, ἔπειτα δὲ ἀπὸ γλυκὺν οἶνον, τρίτον δὲ πάλιν ἀπὸ ὕδωρ, ἐπάνω δὲ νὰ πασπαλίσῃς λευκὰ ἄλευρα (Σημ. Τὰ ἄνω ἦσαν αἱ συνήθεις σπονδαὶ διὰ τοὺς νεκρούς)· μὲ πολλὰς δὲ δεήσεις παρακλῶν τὰ ἀσθενῆ κρανία τῶν νεκρῶν νὰ τάξῃς εἰς αὐτά, ὅτι, ὅταν φθάσῃς εἰς Ἰθάκην, θὰ θυσιάσῃς εἰς αὐτὰ στεῖραν βοῦν, ὅπερ εἶναι ἀρίστη, ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων καὶ ὅτι θὰ γεμίσῃς πυρὰν μὲ πολυτίμους προσφορὰς (μέλι, ἄνθη κλπ.), ὅτι δὲ χωριστὰ εἰς μόνον τὸν Τειρεσίαν θὰ θυσιάσῃς κριὸν κατάμαυρον, ὁ ὁποῖος ἐξέχει μεταξὺ τῶν ἰδικῶν σας προβάτων. Ὅταν δὲ μὲ εὐχὰς καθικετεύσῃς τὰ ὀνομαστὰ πλήθη τῶν νεκρῶν, τότε νὰ θυσιάσῃς ἀρσενικὸν πρόβατον (κριὸν) καὶ μαύρην θηλυκὴν προβατίναν ἀφοῦ στρέψῃς τὴν σφα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζομένην κεφαλὴν πρὸς τὸ Ἔρεβος (τὰ σκότη τοῦ Ἅδου), σὺ δ' ὁ ἴδιος νὰ στραφῇς πρὸς τὰ ὀπίσω διευθυνόμενος προσβλέπων (τείνων τὸν ἑαυτόν σου) πρὸς τὰς ροὰς τοῦ ποταμοῦ· ἐκεῖ δὲ θὰ ἔλθωσι πολλαὶ ψυχαὶ νεκρῶν ἀποθαμμένων. Τότε λοιπὸν παρευθὺς νὰ παροτρύνῃς τοὺς συντρόφους σου καὶ νὰ τοὺς διατάξῃς, ἀφοῦ ἐκδάρωσι τὰ πρόβατα, τὰ ὁποῖα πλέον κεῖνται κάτω ἐσφαγμένα διὰ τοῦ ἀσπλάγχνου χαλκοῦ, νὰ τὰ κατακαύσωσι καὶ νὰ προσευχηθῶσιν εἰς τοὺς θεούς, δηλ. καὶ εἰς τὸν κραταιὸν Ἅδην (Πλούτωνα) καὶ εἰς τὴν τρομερὰν (ἐπαινετὴν κατ' εὐφημισμὸν) Περσεφόνην· σὺ ὁ ἴδιος δὲ ἀφοῦ σύρῃς τὸ ὀξὺ ξίφος ἐκ τοῦ μηροῦ νὰ κάθησαι καὶ νὰ μὴ ἀφίνῃς τὰ ἀδύνατα κρανία τῶν νεκρῶν νὰ ἔρχωνται πλησιέστερον τοῦ αἵματος, πρὶν νὰ ἐρωτήσῃς τὸν Τειρεσίαν. Τότε λοιπὸν θὰ ἔλθῃ ἀμέσως εἰς σὲ ὁ μάντις, ἀρχηγὲ λαῶν, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ εἴπῃ εἰς σὲ τὴν πορείαν καὶ τὰ μέτρα (τὴν ἀπόστασιν) τοῦ ταξειδίου καὶ τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν, πῶς θὰ ὑπάγῃς διὰ μέσου τῆς πλήρους ἰχθύων θαλάσσης.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐθὺς δ' ἦλθεν ἡ χρυσόθρονος Αὐγή. Μὲ περιέβαλε δὲ (ἡ Κίρκη) μὲ ἐνδύματα, δηλ. χλαῖναν καὶ χιτῶνα· ἡ ἰδία δὲ Νύμφη ἐνεδύετο μέγα λευκὸν φόρεμα, λεπτὸν καὶ χαριτωμένον, πέριξ δὲ τῆς ὀσφύος ἔβαλε ζώνην ὡραίαν χρυσῆν, ἐπὶ δὲ τῆς κεφαλῆς ἔβαλε καλύπτραν. Ἐγὼ δὲ διερχόμενος διὰ μέσου τῶν ἀνακτόρων παρώτρυνον τοὺς συντρόφους μὲ μαλακοὺς λόγους ἕκαστον ἄνδρα ἐκ τοῦ πηνίου· «Μὴ πλέον τόρα πλαγιάζοντες κοιμᾶσθε γλυκὺν ὕπνον, ἀλλ' ἂς πηγαίνωμεν· διότι ἡ σεβαστὴ Κίρκη πλέον μοὶ τὸ εἶπε.» Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκείνων δ' ἡ γενναία ψυχὴ ἐπείθετο μὲ αὐτά.

Οὐδόλως ὅμως οὐδ' ἀπ' ἐκεῖ βεβαίως ἔφερον ἀβλαβεῖς τοὺς συντρόφους. Ὑπῆρχε δὲ κάποιος Ἐλπήνωρ νεώτατος, οὔτε κάπως πολὺ δυνατὸς ἐν πολέμῳ οὔτε στερεὸς εἰς τὰς φρένας· οὗτος δὲ πρὸς λύπην μου χωριστὰ ἀπὸ τοὺς συντρόφους ἐντὸς τῶν ἱερῶν ἀνακτόρων τῆς Κίρκης ἐπιθυμῶν δροσιὰν (ψῦχος) κατεκοιμήθη βεβαρημένος ὑπὸ οἴνου· ἐν ᾧ ὅμως ἐκινοῦντο οἱ σύντρο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φοι, ἀκούσας τὸν θόρυβον καὶ τὸν κρότον αἰφνιδίως ἀνετινάχθη καὶ ἐλησμόνησεν εἰς τὰς φρένας του νὰ καταβῇ πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω βαδίζων διὰ τῆς μακρᾶς κλίμακος, ἀλλ' ἐρρίφθη κατ' εὐθεῖαν κάτω ἐκ τῆς στέγης (ταράτσας)· ἐξεκόπη ὅμως ὁ λαιμός του κατὰ τοὺς σπονδύλους καὶ ἡ ψυχή του κατέβη εἰς τὸν Ἅδην.

Εἰς αὐτοὺς ὅμως ἀναχωροῦντας ἐγὼ ὡμίλησα· «Πιστεύετε (λέγετε μὲ τὸν νοῦν σας) ἴσως ὅτι μεταβαίνομεν εἰς τὸν οἶκόν μας εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν γῆν· ἀλλ' ὅμως ἄλλο ταξείδιον εἰς ἡμᾶς ὥρισεν ἡ Κίρκη, δηλ. εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ἅδου καὶ τῆς φοβερᾶς Περσεφόνης, διὰ νὰ χρησιμοποιήσωμεν ἐρωτῶντες τὴν ψυχὴν τοῦ Θηβαίου Τειρεσίου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκείνων δὲ συνεκλονίσθη ἡ ἀγαπητὴ καρδία· καθήμενοι δὲ πάλιν κάτω ἐθρήνουν καὶ ἐμάδων τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς των· ἀλλ' οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐγίνετο μὲ τοὺς κλαυθμούς των.

Ἀλλ' ὅτε πλέον, ὡς ἤρμοζεν, εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον καὶ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης ἐπορευόμεθα λυπούμενοι καὶ ἄφθονον δάκρυ χύνοντες, τότε, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ Κίρκη πλησίον τοῦ μαύρου πλοίου πορευομένη ἔδεσε κριὸν καὶ μαύρην θηλυκὴν προβατίναν εὐκόλως ἐξελθοῦσα πλησίον μας (χωρὶς νὰ τὴν ἴδωμεν)· τίς δύναται νὰ ἴδῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του θεὸν πορευόμενον ἢ πρὸς τὰ ἐδῶ ἢ πρὸς τὰ ἐκεῖ, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ (ὁ θεὸς νὰ ἰδωθῇ);

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Λ.

Νέκυια (=Νεκρικὰ). Κατάβασις Ὀδυσσέως εἰς τὸν Ἅδην

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεὺς φθάνει εἰς τὴν χώραν τῶν Κιμμερίων, ὡς τὸν συνεβούλευσεν ἡ Κίρκη καὶ μετὰ τὰς πρὸς τοὺς νεκροὺς θυσίας βλέπει σωρείαν ψυχῶν, μὲ μερικὰς ἐκ τῶν ὁποίων συνομιλεῖ, λ. χ. τὰς ψυχὰς τοῦ Ἐλπήνορος, τοῦ Τειρεσίου, τῆς μητρός του καὶ πολλῶν γυναικῶν ἡρώων ἀνδρῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐν ᾧ δὲ θέλει νὰ διακόψῃ τὴν διήγησίν του, οἱ Φαίακες τὸν παρακαλοῦσι νὰ ἐξακολουθήσῃ, ὅπερ καὶ πράττει. Διηγεῖται λοιπὸν κατ' ἐξακολούθησιν ὅτι συνήντησε τὰς ψυχὰς τοῦ Ἀγαμέμνονος, Ἀχιλλέως, Αἴαντος, Μίνωος, Σισύφου, Τιτυοῦ, Ταντάλου; Ἡρακλέους καὶ πολλῶν ἄλλων καὶ ὅτι ἐπὶ τέλους φοβηθεὶς φεύγει πρὸς τὸ πλοῖόν του καὶ ἀποπλέει.)

Ἀφοῦ δὲ πλέον κατέβημεν εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, τὸ μὲν πλοῖον εὐθὺς πρώτιστα ἐσύραμεν κάτω εἰς τὴν θείαν θάλασσαν, ἐτοποθετοῦμεν δὲ τὸ κατάρτιον καὶ τὰ ἱστία εἰς τὸ μελανόχρουν πλοῖον, λαβόντες δὲ καὶ τὰ πρόβατα ἐβάλομεν μέσα, προσέτι δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ἀνεβαίνομεν μὲ λύπην χύνοντες κάτω ἄφθονον δάκρυ· εἰς ἡμᾶς δὲ πάλιν ὄπισθεν τοῦ κυανοπρώρου πλοίου ἐπιθυμητὸν οὖριον ἄνεμον γεμίζοντα (φουσκώνοντα) τὰ πανία ἔστελλεν ὡς ἀγαθὸν σύντροφόν μας ἡ καλλιπλόκαμος Κίρκη, ἡ ἐμπνέουσα φόβον μὲ μελῳδικὴν φωνὴν θεά· ἡμεῖς δὲ ἀφοῦ ἐτοποθετήσαμεν κατὰ τὸ πλοῖον τὰ καθέκαστα σκεύη ἐκαθήμεθα· τὸ δὲ πλοῖον διεύθυνε καὶ ὁ ἄνεμος καὶ ὁ κυβερνήτης (πηδαλιοῦχος)· αὐτοῦ δὲ διαπερῶντος τὸ πέλαγος καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἦσαν τεντωμένα τὰ ἱστία. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτείνιασαν ὅλοι οἱ δρόμοι, τὸ δὲ πλοῖον ἔφθανεν εἰς τὰ πέρατα (τὴν ἀντίπεραν ὄχθην) τοῦ βαθέως ῥέοντος Ὠκεανοῦ. Ἐκεῖ δὲ εἶναι ὁ λαὸς καὶ ἡ πόλις τῶν Κιμμερίων ἀνδρῶν σκεπασμένοι μὲ ὁμίχλην καὶ νεφέλην· οὐδέποτε ὁ ἀστράπτων ἥλιος βλέπει αὐτοὺς μὲ τὰς ἀκτῖνάς του, οὔτε ὁπόταν βαδίζῃ πρὸς τὸν ἔναστρον οὐρανὸν οὔτε ὅταν πάλιν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ στραφῇ (καταβῇ δύσῃ) πρὸς τὴν γῆν, ἀλλ' ἐπάνω εἰς τοὺς δυστυχεῖς αὐτοὺς ἀνθρώπους ἔχει ἐξαπλωθῆ ὀλεθρία νύξ. Ἐκεῖ ἐξελθόντες ἀράξαμεν μὲν τὸ πλοῖον, ἐξηγάγομεν δ' ἔξω τὰ πρόβατα· ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δὲ πάλιν πλησίον τοῦ ῥοῦ τοῦ Ὠκεανοῦ ἐβαδίζομεν, ἕως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς τὸν τόπον, τὸν ὁποῖον εἶπεν ἡ Κίρκη.

Ἐκεῖ τὰ μὲν θύματα ἐκράτησαν ὁ Περιμήδης καὶ ὁ Εὐρύλοχος· ἐγὼ δὲ ἀφοῦ ἔσυρα ἐκ τοῦ μηροῦ τὸ ὀξὺ ξίφος, ἔσκα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ψα βόθρον ἕως ἑνὸς πήχεως πρὸς τὰ ἐδῶ καὶ πρὸς τὰ ἐκεῖ (κατὰ βάθος καὶ πλάτος), πέριξ δ' αὐτοῦ σπονδὰς ἔχυσα εἰς ὅλους τοὺς νεκρούς, πρῶτον μὲ μελιγαμέλιτος καὶ γάλακτος, ἔπειτα δὲ μὲ γλυκὺν οἶνον, τρίτον δὲ πάλιν μὲ ὕδωρ, ἐπάνω δ' ἐπασπάλιζον λευκὰ ἄλευρα· μὲ πολλὰς δ' εὐχὰς παρεκάλουν τὰ ἀδύνατα κρανία τῶν νεκρῶν, ὅτι, ὅταν μεταβῶ εἰς Ἰθάκην, θὰ θυσιάσω ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου στεῖραν βοῦν, ὅπου εἶναι ἀρίστη, καὶ ὅτι θὰ γεμίσω τὴν πυρὰν μὲ ὡραίας σπονδὰς (μέλι, ἄνθη κλπ.) καὶ ὅτι εἰς μόνον τὸν Τειρεσίαν χωριστὰ θὰ θυσιάσω κριὸν κατάμαυρον, ὁ ὁποῖος ἐξέχει μεταξὺ τῶν ἰδικῶν μου προβάτων. Ἀφοῦ δ' αὐτούς, τὰ πλήθη τῶν νεκρῶν, παρεκάλεσα μὲ εὐχὰς καὶ παρακλήσεις, λαβὼν τὰ πρόβατα ἀπεκεφάλισα εἰς τὸν βόθρον καὶ ἔρρεε τὸ μαῦρον αἷμα· αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν ἀποθαμμένων νεκρῶν συνηθροίσθησαν ἔξω τοῦ ἐρέβους (τοῦ σκοτεινοῦ Ἅδου), δηλ. καὶ νύμφαι καὶ ἀνύπανδροι νεανίαι καὶ πολυπαθεῖς γέροντες καὶ τρυφεραὶ παρθένοι μὲ νεαρὸν πένθος τὴν ψυχὴν ἔχουσαι καὶ πολλοὶ πληγωθέντες μὲ χάλκινα δόρατα, ἄνδρες φονευμένοι ὑπὸ τοῦ Ἄρεως (ὑπὸ τοῦ πολέμου) αἱματωμένα ὅπλα κρατοῦντες· αὐτοὶ δὲ πολλοὶ πέριξ τοῦ βόθρου ἐσύγναζον ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρους μὲ ὑπέρμετρον ἀλαλαγμόν, ἐμὲ δὲ κατελάμβανε φόβος, ὁ ὁποῖος μὲ ἔκαμεν ὠχρόν. Τότε πλέον κατόπιν τῶν ἄνω προτρέψας τοὺς συντρόφους μου διέταξα, ἀφοῦ ἐκδάρωσι τὰ πρόβατα, τὰ ὁποῖα πλέον ἔκειντο κάτω ἐσφαγμένα μὲ ἄπλαγχνον χάλκινον ξίφος, νὰ τὰ κατακαύσωσι καὶ νὰ ἐπευχηθῶσιν εἰς τοὺς θεούς, δηλ. εἰς τὸν ἰσχυρὸν Ἅδην (Πλούτωνα) καὶ εἰς τὴν τρομερὰν Περσοφόνην· ἐγὼ δ' ὁ ἴδιος σύρας ἐκ τοῦ μηροῦ τὸ ὀξὺ ξίφος ἐκαθήμην καὶ δὲν ἄφινον τὰ ἀδύνατα κρανία τῶν νεκρῶν νὰ ἔλθωσι πλησιέστερον τοῦ αἵματος, πρὸ τοῦ νὰ ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν.

Πρώτη δὲ ψυχὴ ἦλθεν ἡ τοῦ συντρόφου Ἐλπήνορος· διότι δὲν εἶχε ταφῆ ὑποκάτω τῆς εὐρείας ὁδοὺς ἐχούσης (ἀπεράντου) γῆς· διότι τὸ σῶμά του ἀφήκαμεν ἡμεῖς ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου τῆς Κίρκης ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον, διότι ἄλλος μόχθος μᾶς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπίεζε νὰ σπεύσωμεν. Αὐτὸν μὲν ἐγὼ ἰδὼν ἐδάκρυσα καὶ τὸν εὐσπλαγχνίσθην εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ φωνάξας αὐτὸν ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους· «Ἐλπῆνορ, πῶς ἦλθες ὑποκάτω τοῦ ὁμιχλώδους σκότους; ἔφθασας σὺ πρότερον, ἂν καὶ ἤρχεσο πεζός, ἢ ἐγὼ ἦλθον πρότερον μὲ τὸ μαῦρον πλοῖον;»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀναστενάξας ἀπήντα εἰς ἐμὲ μὲ λόγον· «Καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, μὲ ἔβλαψεν ἡ κακὴ μοῖρα τοῦ θεοῦ καὶ ὁ ὑπέρμετρος οἶνος· ἐντὸς δὲτοῦ ἀνακτόρου τῆς Κίρκης κοιμώμενος δὲν ἐσκέφθην νὰ καταβῶ ὀπίσω διερχόμενος εἰς τὴν μακρὰν κλίμακα, ἀλλὰ κατερρίφθην ἐκ τῆς στέγης (τῆς ταράτσας) κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὰ κάτω· συνετρίφθησαν δὲ οἱ σπόνδυλοι τοῦ λαιμοῦ μου (οἱ τραχηλικοὶ) καὶ ἡ ψυχή μου κατῆλθεν εἰς τὸν Ἅδην. Τώρα δὲ σὲ ἱκετεύω γονυκλινῶς ἐν ὀνόματι τῶν ὄπισθεν (τῶν ἐν Ἰθάκῃ οἰκείων σου), τῶν μὴ ἐδῶ παρόντων, ἐν ὀνόματι καὶ τῆς συζύγου καὶ τοῦ πατρός σου, ὁ ὁποῖος σὲ ἀνέτρεφεν, ὅτε ἦσο μικρός, καὶ ἐν ὀνόματι τοῦ Τηλεμάχου, τὸν ὁποῖον μόνον (μονογενῆ) ἀφῆκας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· διότι γνωρίζω, ὅτι ἀπ' ἐδῶ ἐκ τοῦ ἀνακτόρου τοῦ Ἅδου ἐπανερχόμενος θὰ σταματήσῃς εἰς τὴν νῆσον Αἰαίαν τὸ καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖόν σου· ἐκεῖ ἔπειτα, βασιλεῦ, παρακαλῶ νὰ ἐνθυμηθῇς ἐμέ· ἀναχωρῶν (ἐκεῖθεν) νὰ μὴ μὲ ἀφίνῃς ὀπίσω ἄκλαυτον καὶ ἄθαπτον, ἀφοῦ ἀπομακρυνθῇς, μήπως γίνω καμμία αἰτία ὀργῆς τῶν θεῶν ἐναντίον σου, ἀλλὰ νὰ μὲ κατακαύσῃς μαζὶ μὲ τὰ ὅπλα, ὅσα εἰς ἐμὲ ἀνήκουσι, καὶ νὰ ὑψώσῃς (χώσῃς) δι' ἐμὲ τάφον ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον τῆς λευκῆς θαλάσσης (μνημεῖον), καὶ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους νὰ μανθάνωσι περὶ ἀνδρὸς δυστυχοῦς· καὶ ταῦτα νὰ ἐκτελέσῃς δι' ἐμὲ καὶ χὰ ἐμπήξῃς ἐπάνω εἰς τὸν τύμβον τὴν κώπην, μὲ τὴν ὁποίαν καὶ ὅτε ἤμην ζωντανὸς ἐκωπηλάτουν εὑρισκόμενος μεταξὺ τῶν συντρόφων μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπον· «Ταῦτα διὰ σέ, δυστυχισμένε, καὶ θὰ ἐκτελέσω καὶ θὰ πράξω.»

Ἡμεῖς μὲν οἱ δύο τοιουτοτρόπως μὲ πενθίμους λόγους ἀν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ταστοκρινόμενοι ἐκαθήμεθα, ἐγὼ μὲν χωριστὰ ἐπάνω εἰς τὸ αἷμα
κρατῶν τὸ ξίφος, τὸ ὁμοίωμα δὲ τοῦ συντρόφου ἀπὸ τὸ ἄλλο
μέρος πολλὰ ἔλεγεν· ἦλθε δ' ἐπάνω εἰς τὸν βόθρον ἡ ψυχὴ τῆς
ἀποθανούσης μητρός μου, ἡ θυγάτηρ τοῦ μεγαλοκάρδου Αὐτο- 85
λύκου Ἀντίκλεια, τὴν ὁποίαν ἄφινον ζωντανὴν, ὅτε ἀνεχώρουν
εἰς τὴν ἱερὰν Ἴλιον· ταύτην μὲν ἐγὼ ἰδὼν ἔκλαυσα καὶ εὐσπλαγ-
χνίσθην εἰς τὴν ψυχήν μου· ἀλλ' οὐδὲ τοιουτοτρόπως τὴν ἄφι-
νον πρότερον, ἂν καὶ βαθέως ἐλυπούμην, νὰ ἔρχηται πλησιέστε-
ρον τοῦ αἵματος πρὸ τοῦ νὰ ἐρωτήσω τὸν Τειρεσίαν.

Ἦλθε δ' ἐπάνω εἰς τὸν βόθρον ἡ ψυχὴ τοῦ Θηβαίου Τει- 90
ρεσίου κρατοῦντος χρυσοῦν σκῆπτρον, μὲ ἐγνώρισε δὲ καὶ εἶπε·
«Καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, διὰ τί ἀρά γε
πάλιν (Σημ. Τὸ πάλιν λέγεται, διότι ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπεχείρει
ἐπανειλημμένως ριψοκίνδυνα ταξείδια), ὦ δυστυχισμένε, ἀφήσας
τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἦλθες, διὰ νὰ ἴδῃς τοὺς νεκροὺς καὶ τὸν μὴ
ἔχοντα τέρψεις τόπον; ἀλλ' ἀπομακρύνου ἀπὸ τοῦ βόθρου καὶ 95
ἀπομάκρυνε τὸ ὀξὺ ξίφος, διὰ νὰ πίω αἷμα καὶ σοὶ εἴπω ἀληθῆ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δὲ ὀπισθοχωρήσας τὸ μὲ ἀρ-
γυρᾶ καρφία ξίφος ἐνέπηξα εἰς τὴν ξιφοθήκην· ἐκεῖνος δ' ἀφοῦ
ἔπιε μαῦρον αἷμα, τότε πλέον καὶ ὡμίλει πρὸς ἐμὲ μὲ λόγους ὁ
ἄμεμπτος μάντις· «Ζητεῖς ν' ἀποκτήσῃς τὴν εἰς τὴν πατρίδα 100
ἐπάνοδον, τὴν γλυκεῖαν ὡς μέλι, ἔνδοξε Ὀδυσσεῦ· ταύτην ὅμως
θλιβερὰν εἰς σὲ θὰ κάμῃ ὁ θεός· διότι νομίζω ὅτι δὲν θὰ δια-
φύγῃς τὴν προσοχὴν τοῦ σείοντος τὴν γῆν (Ποσειδῶνος), ὁ ὁ-
ποῖος ὀργὴν ἔβαλεν εἰς τὴν ψυχήν του ἐναντίον σου ὀργιζόμενος,
διότι τὸν ἀγαπητὸν αὐτοῦ υἱὸν ἐτύφλωσας· ἀλλὰ καὶ ἔτσι ἀκόμη
καὶ ἂν κακοπαθῆτε, δύνασθε νὰ φθάσητε, ἐὰν θέλῃς νὰ συγ- 105
κρατῇς καὶ τὴν ἰδικήν σου ψυχὴν καὶ τὴν τῶν συντρόφων σου,
ὁπόταν κατὰ πρῶτον πλησιάσῃς τὸ καλῶς κατεσκευασμένον
πλοῖόν σου εἰς τὴν νῆσον Θρινακίαν, ἀφοῦ πρότερον ἀποφύγῃς
τὴν ἰόχρουν θάλασσαν, καὶ ὅταν εὕρητε νὰ βόσκωσι (ἐντὸς αὐ-
τῆς) τὰς βοῦς καὶ τὰ δειλὰ πρόβατα τοῦ Ἡλίου, ὁ ὁποῖος τὰ
πάντα ἐπιβλέπει καὶ τὰ πάντα ἐπακούει· ταύτας ἐὰν μὲν ἀφίνῃς 110

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀβλαβεῖς καὶ σκέπτηται τὴν ἐπάνοδόν σου, καὶ κακοπαθοῦντες
ἀκόμη δύνασθε νὰ φθάσητε εἰς Ἰθάκην· ἐὰν ὅμως τὰς βλάπτῃς, τότε συμπεραίνω διὰ σὲ ὄλεθρον καὶ διὰ τὸ πλοῖόν σου
καὶ διὰ τοὺς συντρόφους σου· σὺ δ' ὁ ἴδιος ἐὰν δὰ ἐκφύγῃς,
115 ἀργὰ κακῶς θὰ ἐπιστρέψῃς, ἀφοῦ χάσῃς ὅλους τοὺς συντρόφους,
ἐπὶ ξένου πλοίου· θὰ εὕρῃς δὲ συμφορὰς ἐντὸς τοῦ οἴκου σου,
ἄνδρας ἀλαζόνας, οἱ ὁποῖοι θὰ κατατρώγωσι τὴν περιουσίαν σου
ζητοῦντες εἰς γάμον τὴν ἰσόθεον σύζυγόν σου καὶ δίδοντες προγαμιαῖα δῶρα. Ἀλλ' ἐκείνων τὰς βίας βεβαιότατα θὰ ἐκδικηθῇς,
120 ὅταν φθάσῃς· ὅταν ὅμως τοὺς μνηστῆρας ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων
σου φονεύσῃς ἢ διὰ δόλου ἢ καὶ φανερὰ μὲ τὸν ὀξὺν χαλκόν,
κατόπιν πλέον ἀφοῦ λάβῃς εὐάρμοστον κώπην, ν' ἀναχωρῇς, ἕως
ὅτου νὰ φθάσῃς εἰς ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουσι θάλασσαν οὐδὲ τρώγουσι φαγητὸν ἀναμεμιγμένον μὲ ἅλας·
οὐδὲ γνωρίζουσι βεβαίως αὗτοι, ὡς φαίνεται, πλοῖα κοκκινόπλευ-
125 ρα οὐδ' εὐάρμοστα κωπία, τὰ ὁποῖα δὰ εἶναι ὡς πτερὰ διὰ τὰ
πλοῖα. Σημεῖον δὲ τούτου εἰς σὲ θὰ εἴπω πολὺ εὐδιάκριτον καὶ
δὲν θὰ σὲ διαφύγῃ. Ὁπόταν δὰ συναντήσας σὲ ἄλλος ὁδοιπόρος εἴπῃ ὅτι ἔχεις ἐπάνω εἰς τὸν λαμπρὸν ὦμόν σου ἀχυρόφτυαρον (πτύον διὰ τοῦ ὁποίου λιχνίζεται ὁ ἀλωνισμένος σῖτος· σημ.
τὴν κώπην τοῦ Ὀδυσσέως θὰ ἐξελάμβανεν ὁ ὁδοιπόρος ὡς πτυάριον ἀλωνιστικόν), τότε πλέον καὶ ἀφοῦ ἐμπήξῃς εἰς τὴν γῆν
130 τὸ εὐάρμοστον κωπίον σου καὶ ἀφοῦ θυσιάσῃς καλὰ σφάγια εἰς
τὸν θεὸν Ποσειδῶνα, δηλ. καὶ κριὸν καὶ ταῦρον (ἄρρενα βοῦν)
καὶ κάπρον ἐπιβήτορα χοίρων, (τότε) νὰ ἐπιστρέφῃς εἰς τὴν
πατρίδα καὶ νὰ προσφέρῃς ἱερὰς ἑκατόμβας (μεγαλοπρεπεῖς θυσίας) εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν
οὐρανόν, εἰς ὅλους ἐντελῶς κατὰ σειράν· θάνατος δὲ εἰς σὲ τὸν
ἴδιον ἔξω τῆς θαλάσσης πολὺ ἥσυχος καὶ τοιοῦτος θὰ ἔλθῃ, ὅσ-
135 τις ἤθελε σὲ φονεύσει βεβαρημένον ἀπὸ εὐτυχισμένον γῆρας,
πέριξ δὲ σοῦ εὐτυχεῖς θὰ εἶναι οἱ λαοί· ταῦτα δὲ εἰς σὲ ἀληθῆ
λέγω.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δὲ πρὸς αὐτὸν ἀπαντῶν εἶπον·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Τειρεσία, ταῦτα μέν, ὡς φαίνεται, ἀπεφάσισαν ἴσως αὐτοὶ οἱ θεοί· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἑξῆς καὶ ἀληθῶς διηγήθητι· βλέπω αὐτὴν ἐδῶ τὴν ψυχὴν τῆς ἀποθαμμένης μητρός μου· αὐτὴ δὲ σιωπηλὴ κάθηται πλησίον τοῦ αἵματος καὶ δὲν ἐτόλμησε νὰ ἴδῃ τὸν ἰδικόν της υἱὸν κατὰ πρόσωπον οὐδὲ νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς αὐτόν· εἰπέ, σεβαστέ, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὲ ἀναγνωρίσῃ ἔτι εἶμαι ὁ ἴδιος ;»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνος δ' ἀμέσως ἀπαντῶν πρὸς ἐμὲ εἶπεν· «Εὔκολον εἰς σὲ λόγον θὰ εἴπω καὶ θὰ τὸν βάλω εἰς τὸν νοῦν σου· ὅποιον μὲν ἐκ τῶν ἀποθαμμένων νεκρὸν ἤθελες ἀφίνει νὰ ἔρχηται πλησιέστερον τοῦ αἵματος, αὐτὸς εἰς σὲ θὰ ὁμιλῇ ἀληθινά· εἰς ὅποιον δὲ θὰ ἠρνεῖσο τοῦτο, αὐτὸς πάλιν πρὸς τὰ ὀπίσω θὰ φεύγῃ ἀπὸ σέ.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἡμὲν ψυχὴ τοῦ ἐξόχου Τειρεσίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν χῶρον τοῦ Ἅιδου, ἀφοῦ εἶπε λεπτομερῶς τὰ ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποφασισθέντα· ἐγὼ ὅμως ἔμενον ἐκεῖ σταθερῶς, ἕως ὅτου προσῆλθεν ἡ μήτηρ μου καὶ ἔπιεν αἷμα μαῦρον. Ἀμέσως δὲ με ἐγνώρισε καὶ κλαίουσα ἔλεγε πρὸς ἐμὲ πτερωτοὺς λόγους. «Τέκνον ἰδικόν μου, πῶς ἦλθες ὑποκάτω τοῦ ὁμιχλώδους σκότους, ἐνῷ εἶσαι ζωντανός; εἶναι δὲ δύσκολα ταῦτα ἐδῶ εἰς τοὺς ζωντανοὺς νὰ τὰ βλέπωσι· (διότι ἐν τῷ μέσῳ (μεταξὺ ζώντων καὶ νεκρῶν) ὑπάρχουσι μεγάλοι ποταμοὶ καὶ φοβερὰ ρεῖθρα καὶ κατὰ πρῶτον ὁ Ὠκεανός, τὸν ὁποῖον οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ περάσῃ κανεὶς ὢν πεζός, ἐὰν δὲν ἔχῃ τι πλοῖον καλῶς κατεσκευασμένον). Ἆρά γε τόρα πλέον περιπλανώμενος ἐκ τῆς Τροίας φθάνεις ἐδῶ μὲ τὸ πλοῖον καὶ τοὺς συντρόφους σου μετὰ πολὺν χρόνον; καὶ δὲν μετέβης ἀκόμη εἰς Ἰθάκην οὔτε εἶδες ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου τὴν γυναῖκά σου;»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπον· «μῆτερ ἰδική μου, ἀνάγκη με κατεβίβασεν εἰς τὸν Ἅιδην, διὰ νὰ χρησιμοποιήσω διὰ τὸ μέλλον τὴν ψυχὴν τοῦ μάντεως Τειρεσίου· διότι δὲν ἔφθασα ἀκόμη πλησίον Ἑλληνικῆς γῆς οὐδ' ἐπεβιβάσθην ἀκόμη ἐπὶ τῆς ἰδικῆς μας γῆς, ἀλλὰ πάντοτε περιπλανῶμαι ἔχων ταλαιπωρίαν, ἀφ' ὅτου πρώτιστα ἠκολούθουν τὸν θεῖον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

'Αγαμέμνονα εἰς τὴν τρέφουσαν ὡραίους ἵππους Τροίαν, διὰ νὰ
μάχωμαι ἐναντίον τῶν Τρώων, 'Αλλ' ἔλα εἰπέ εἰς ἐμὲ τὸ ἐξῆς
καὶ ἀληθῶς διηγήθητι· ποία λοιπὸν μοῖρα τοῦ ὀδυνηροῦ (ἢ τοῦ
ἀσπλάγχνου) θανάτου σε κατεδάμασεν; ἆρά γε μακροχρόνιος νό-
σος ἢ ἡ τοξότις 'Αρτεμις μὲ τὰ εὐγενῆ της βέλη ἐπερχομένη σὲ
ἐφόνευσεν; εἰπέ δ' εἰς ἐμὲ διὰ τὸν πατέρα καὶ υἱόν μου,
ὁποῖον ἄφινον ὀπίσω, ἐὰν ἢ ὑπάρχει ἀκόμη εἰς ἐκείνους τὸ ἰδι-
κόν μου ἀξίωμα (ἡ βασιλεία) ἢ ἄλλος τις πλέον ἐκ τῶν ἀνδρῶν
τὴν ἔχει, δι' ἐμὲ δὲ λέγουσιν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψω πλέον, Εἰ-
πὲ δ' εἰς ἐμὲ καὶ τῆς νομίμου συζύγου μου τὴν θέλησιν καὶ σκέψιν,
ἐὰν ἢ μένει πλησίον τοῦ υἱοῦ της καὶ τὰ πάντα φυλάττει στερεῶς
ἢ ἐνυμφεύθη πλέον αὐτὴν ὅποιος εἶναι ἄριστος ἐκ τῶν Ἑλλή-
νων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἡ δὲ σεβαστὴ μήτηρ μου εὐθὺς ἀπήν-
τα· «καὶ παραπολὺ βεβαίως ἐκείνη μένει ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων
σου μὲ ὑπομονετικὴν καρδίαν· θλιβεραὶ δὲ πάντοτε τελειώνουσι
καὶ αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι δι' αὐτὴν χύνουσαν δάκρυα. Τὸ ἰ-
δικόν σου δὲ ἔνδοξον ἀξίωμα οὐδεὶς ἀκόμη κατέχει, ἀλλ' ὁ Τη-
λέμαχος ἀτάραχος καρποῦται τὰ βασιλικὰ κτήματα καὶ εὐωχεῖ-
ται εἰς ἀνάλογα πρὸς τὸ ἀξίωμά του συμπόσια, τὰ ὁποῖα ἁρμό-
ζει νὰ προετοιμάζῃ ἀνὴρ δικαστής· διότι ὅλοι τὸν προσκαλοῦσιν
(εἰς τὰς εὐωχίας). Ὁ δὲ ἰδικός σου πατὴρ ἐκεῖ μένει εἰς τὴν
ἐξοχὴν καὶ δὲν καταβαίνει εἰς τὴν πόλιν. Καὶ δὲν χρησιμεύουσιν
εἰς αὐτόν, ὅπως κοιμᾶται, κλῖναι καὶ χλαῖναι καὶ λαμπροὶ τάπη-
τες, ἀλλ' αὐτὸς δὰ τὸν μὲν χειμῶνα κοιμᾶται ἐντὸς τοῦ χώμα-
τος (κατὰ γῆς) πλησίον τοῦ πυρός, ἐκεῖ ὅπου καὶ οἱ δοῦλοι ἐν-
τὸς τοῦ οἴκου, φορεῖ δὲ πρόστυχα φορέματα εἰς τὸ σῶμά του·
ὅταν δ' ἔλθῃ τὸ θέρος καὶ ἡ ἐποχὴ τῶν θαλερῶν ὀπωρικῶν, παν-
ταχοῦ δι' αὐτὸν ἀνὰ τὰς καμπὰς ἀμπέλου κειμένης εἰς ἀμπελό-
τοπον εἶναι ἐστρωμέναι χαμηλαὶ κλῖναι ἀπὸ πεσμένα φύλλα· Ἐ-
κεῖ λοιπὸν αὐτὸς μένει λυπούμενος ἐπαυξάνει δὲ (αὐτὸς) εἰς τὰς
φρένας του τὸ μέγα πένθος, διότι ποθεῖ τὴν ἰδικήν σου ἐπάνο-
δον, δυσάρεστον δὲ γῆρας τὸν καταλαμβάνει. Διότι τοιουτοτρό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πως καὶ ἐγὼ ἀπέθανον καὶ ἠκολούθησα τὸ πεπρωμένον μου· οὔτε ἐμὲ βεβαίως ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἡ καλῶς σκοπεύουσα τοξότις (Ἄρτεμις) μὲ τὰ μαλακά της βέλη ἐπερχομένη ἐφόνευσεν οὔτε δὰ νόσος τις ἐπῆλθεν εἰς ἐμέ, ἡ ὁποία πρὸ πάντων ἀφαιρεῖ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τὰ μέλη (τοῦ σώματος) μὲ μισητὸν μαρασμόν· ἀλλὰ καὶ ὁ πρὸς σὲ πόθος μου καὶ ἡ διὰ σὲ σκέψις μου, ἔνδοξε Ὀδυσσεῦ, καὶ ἡ ἰδική σου εὐγένεια ἀφήρεσαν ἀπὸ ἐμὲ τὴν γλυκεῖαν ὡς μέλι ψυχήν μου.»

Ταῦτα εἶπεν, ἐγὼ δὲ βεβαίως σκεφθεὶς μὲ τὰς φρένας μου ἤθελον νὰ πιάσω τὴν ψυχὴν τῆς ἀποθαμμένης μητρός μου. Τρεῖς φορὰς μὲν ἐφώρμησα καὶ ἡ ψυχή μου μὲ προέτρεπε νὰ τὴν ἀγκαλιάσω, τρεῖς φορὰς ὅμως ἐξεπέταξεν ἐκ τῶν χειρῶν μου ὁμοίως μὲ σκιὰν ἢ καὶ μὲ ὄνειρον· εἰς ἐμὲ δὲ ἀκόμη περισσότερον ηὐξάνετο ἡ θλῖψις εἰς τὴν καρδίαν μου καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους· «μῆτερ μου, διατὶ λοιπὸν δὲν μένεις, ἐνῷ ἐπιθυμῶ σφοδρῶς νὰ σὲ ἐναγκαλισθῶ, ὥστε καὶ ἐντὸς τοῦ Ἅδου περιβαλόντες μεταξύ μας τὰς ἀγαπητὰς χεῖρας καὶ οἱ δύο ἀπολαύσωμεν τὸν ψυχρὸν θρῆνον; ἄρά γε κάποιον ὁμοίωμά σου τοῦτο ἐδῶ ἔστειλεν εἰς ἐμὲ ἡ σεβαστὴ Περσεφόνη, διὰ νὰ ἀναστενάζω ἀκόμη περισσότερον ὀδυρόμενος;»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἀμέσως δ' ἀπήντα ἡ σεβαστὴ μήτηρ μου· «Ἀλλοίμονον, ἰδικόν μου τέκνον, δυστυχισμένε ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, οὐδόλως σε ἐξαπατᾷ ἡ Περσεφόνη ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς (καὶ τῆς Δήμητρος), ἀλλ' αὕτη εἶναι ἡ μοῖρα τῶν ἀνθρώπων, ὅταν τις ἀποθάνῃ· διότι τὰ νεῦρα δὲν ἔχουσι πλέον καὶ σάρκας καὶ ὀστᾶ, ἀλλὰ ταῦτα μὲν βεβαίως καταδαμάζει ἡ κρατερὰ δύναμις τοῦ καιομένου πυρός, ὅταν κατὰ πρῶτον ἀφήσῃ ἡ ζωὴ τὰ λευκὰ ὀστᾶ, ἡ δὲ ψυχὴ ὡς ὄνειρον πτερακίσασα ἔχει πεταχθεῖ (ἔχει φύγει). Ἀλλὰ τάχιστα ἐπιθύμει τὸ φῶς (σπεῦσον πρὸς τὸ φῶς). Ταῦτα δ' ὅλα γνώριζε, διὰ νὰ τὰ εἴπῃς καὶ κατόπιν εἰς τὴν γυναῖκά σου.»

Ἡμεῖς μὲν οἱ δύο τοιουτοτρόπως μὲ λόγους συνωμιλοῦμεν, αἱ δὲ γυναῖκες ἦλθον, (διότι τὰς ἔστελλεν ἡ ἔνδοξος Περσεφό

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νη) ὅσαι ἦσαν σύζυγοι καὶ θυγατέρες ἀριστέων· αὐταὶ δ' ὅλαι μαζὶ πέριξ τοῦ μαύρου αἵματος συνηθροίζοντο, ἐγὼ δ' ἐσκεπτόμην, πῶς νὰ ἐρωτῶ ἑκάστην χωριστά· ἡ ἐξῆς δὲ σκέψις εἰς τὴν ψυχήν μου ἐφαίνετο ἀρίστη, σύρας τὸ μακρὰν αἰχμὴν ἔχον ξίφος μου ἐκ τοῦ παχέος μηροῦ δὲν ἄφινον συγχρόνως ὅλας νὰ πίνωσι μαῦρον αἷμα. Αὗται δὲ ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης προσήρχοντο καὶ ἑκάστη ἔλεγεν ὁμιλοῦσα τὴν γενεὰν της· ἐγὼ δ' ἠρώτων ὅλας.

Ἐκεῖ δὰ πρώτην εἶδον τὴν ἐξ εὐγενοῦς πατρὸς Τυρώ, ἡ ὁποία ἔλεγεν ὅτι ἦτο θυγάτηρ τοῦ ἀμείμπτου Σαλμωνέως· ἔλεγε δ' ὅτι ἦτο σύζυγος τοῦ Κρηθέως νἱοῦ τοῦ Αἰόλου· αὕτη λοιπὸν ἐρωτεύθη τὸν θεῖον ποταμὸν Ἐνιπέα, ὅστις ἐξόχως ὡραιότατος ἐκ τῶν ποταμῶν διευθύνει ρεῦμα ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, καὶ λοιπὸν ἐσύχναζεν εἰς τὰ ὡραῖα ρεῖθρα τοῦ Ἐνιπέως (ποταμοῦ ἐν Ἠλείᾳ, ὁ ὁποῖος σήμερον ὀνομάζεται Λεστενίτσα). Μὲ αὐτὸν ὅμως (τὸν Ἐνιπέα), ὡς γνωστόν, ἐξομοιωθεὶς ὁ κρατῶν τὴν γῆν καὶ σείων αὐτὴν (Ποσειδῶν) ἐκοιμήθη μαζὶ μὲ αὐτὴν εἰς τὰς ἐκβολὰς (ὁ Ἐνιπεὺς ἐκβάλλει εἰς τὸν Ἀλφειὸν π.) τοῦ στροβιλώδους ποταμοῦ. Ἐστήθη δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, πέριξ αὐτῶν κῦμα σκοτεινὸν ἴσον μὲ ὄρος κυρτωθὲν (κυκλωθὲν σφαιροειδῶς) καὶ ἔκρυψε τὸν θεὸν καὶ τὴν θνητὴν γυναῖκα, ἔλυσε δὲ (ὁ Ποσειδῶν) τὴν παρθενικὴν ζώνην καὶ ἔχυσεν ἐπὶ τῆς κόρης ὕπνον. Ἀφοῦ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐξετέλεσεν ὁ θεὸς τὴν ἐρωτικήν του ἐργασίαν, προσεκολλήθη εὐθὺς εἰς τὴν χεῖρά της καὶ λόγον ἔλεγε καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτήν· «Χαῖρε, γύναι, διὰ τὴν ἐρωτικήν μου ἀπόλαυσιν· ἐν ᾧ δὲ θὰ παρέρχηται τὸ ἔτος, θὰ γεννήσῃς λαμπρὰ τέκνα· διότι δὲν εἶναι χωρὶς ἀξίαν τὰ συγκοιμήματα μὲ τοὺς ἀθανάτους· σὺ δὲ νὰ τὰ ἐπιμελῆσαι καὶ νὰ τὰ ἀνατρέφῃς. Τώρα δὲ πήγαινε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ συγκράτει τὸν ἑαυτόν σου καὶ νὰ μὴ εἴπῃς τὸ ὄνομά μου. Ἐγὼ δὲ πρὸς χαράν σου εἶμαι ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν.» Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εἰσέδυσεν ὑποκάτω τῆς κυματιζούσης θαλάσσης. Αὐτὴ δὲ μείνασα ἔγκυος ἐγέννησε τὸν Πελίαν καὶ τὸν Νηλέα, οἱ ὁποῖοι καὶ οἱ δύο ἔγιναν ἰσχυροὶ ἀκόλουθοι τοῦ μεγάλου Διὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(δηλ. βασιλεῖς, ὡς ἦτο καὶ ὁ Ζεύς)· ὁ μὲν Πελίας μὲ πολλὰ πρόβατα κατώκει ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου Ἰωλκοῦ (ἐν Θεσσαλίᾳ παρὰ τὸν νῦν Βόλον), ὁ δὲ Νηλεύς, ὡς γνωστόν, ἐντὸς τῆς ἀμμώδους Πύλου. Τοὺς δ' ἄλλους υἱούς της ἡ βασίλισσα μεταξὺ τῶν γυναικῶν (Τυρὼ) ἐγέννησε μαζὶ μὲ τὸν Κρηθέα, δηλ. τὸν Αἴσονα καὶ τὸν Φέρητα καὶ τὸν ἀπὸ τοῦ ἅρματος ἐξ ἵππων μαχόμενον Ἀμυθάονα.

Μετ' αὐτὴν δ' εἶδον τὴν Ἀντιόπην θυγατέρα τοῦ Ἀσωποῦ, ἡ ὁποία δὰ ἐκαυχᾶτο ὅτι καὶ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Διὸς ἐκοιμήθη καὶ κατὰ συνέπειαν ἐγέννησε δύο παῖδας, τὸν Ἀμφίονα καὶ τὸν Ζῆθον, οἱ ὁποῖοι πρῶτοι ἔκτισαν τὴν τοποθεσίαν τῶν ἑπταπύλων Θηβῶν καὶ τὰς ὠχύρωσαν μὲ τεῖχος μετὰ πύργων, ἐπειδὴ δὲν ἠδύναντο βεβαίως νὰ κατοικῶσι τὰς εὐρυχώρους Θήβας ἄνευ τειχῶν μετὰ πύργων, ἂν καὶ ἦσαν ἰσχυροί.

Κατόπιν δ' αὐτῆς εἶδον τὴν Ἀλκμήνην τὴν σύζυγον τοῦ Ἀμφιτρύωνος, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, ἐγέννησε τὸν τολμηρὸν καὶ λεοντόκαρδον Ἡρακλέα ἀνακατωθεῖσα εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ μεγάλου Διός, καὶ τὴν Μεγάρην, θυγατέρα τοῦ μεγαλόφρονος Κρέοντος, τὴν ὁποίαν εἶχε σύζυγον ὁ υἱὸς τοῦ Ἀμφιτρύωνος ὁ πάντοτε ἀκαταπόνητος εἰς δύναμιν (ὁ Ἡρακλῆς).

Καὶ τὴν μητέρα τοῦ Οἰδίποδος εἶδον, τὴν ὡραίαν Ἐπικάστην (Ἰοκάστην κατὰ τοὺς τραγικούς), ἡ ὁποία μέγα ἔγκλημα ἔπραξεν ἕνεκα ἀγνοίας τοῦ νοῦ της ὑπανδρευθεῖσα τὸν ἰδικόν της υἱόν. Αὐτὸς δὲ φονεύσας (ἐξ ἀγνοίας) τὸν ἰδικόν του πατέρα τὴν ἐνυμφεύθη· εὐθὺς ὅμως οἱ θεοὶ τὰ ἔκαμον πασίγνωστα εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' ὁ μὲν Οἰδίπους ἐντὸς τῶν πολὺ ἀγαπητῶν Θηβῶν πάσχων θλίψεις ἐβασίλευεν ἐπὶ τῶν ἀπογόνων τοῦ Κάδμου (τῶν Θηβαίων) ἕνεκα τῶν ὀλεθρίων σκέψεων τῶν θεῶν· ἡ δ' Ἐπικάστη ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον τοῦ ἰσχυροῦ Ἅιδου τοῦ φύλακος τῶν πυλῶν, δέσασα ὑψηλὸν βρόχον (σχοινίον δι' ἀγχόνην) ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἀνακτόρου (ἀπαγχονισθεῖσα), ὑπὸ τῆς ἰδικῆς της θλίψεως πιεσθεῖσα· εἰς αὐτὸν δὲ (τὸν Οἰδίποδα) παραπολλὰς θλίψεις ἀφῆκεν ὀπίσω, ὅσας ἐκτελοῦσιν αἱ τῆς μητρὸς κατάραι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ τὴν περικαλλῆ Χλῶριν εἶδον, τὴν ὁποίαν κάποτε ὁ Νηλεὺς ἐνυμφεύθη διὰ τὴν καλλονὴν αὐτῆς, ἀφοῦ ἐδώρησεν ἀναρίθμητα γαμήλια δῶρα, τὴν νεωτάτην κόρην τοῦ Ἀμφίονος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰάσου, ὁ ὁποῖος κάποτε ἐβασίλευε κραταιῶς εἰς τὸν Βοιωτικὸν Ὀρχομενὸν (τὴν πόλιν τῶν Μινυῶν)· αὐτὴ δὲ (ἡ Χλῶρις) ἐβασίλευεν εἰς τὴν Πύλον καὶ ἐγέννησεν εἰς αὐτὸν (τὸν Νηλέα) λαμπρὰ τέκνα, δηλ. τὸν Νέστορα καὶ τὸν Χρομίον καὶ τὸν ἀγέρωχον Περικλύμενον. Κοντὰ δ' εἰς αὐτοὺς ἐγέννησε τὴν ἰσχυρὰν Πηρώ, τὴν θαυμαστὴν εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τὴν ὁποίαν ὅλοι οἱ πέριξ κατοικοῦντες ἐζήτουν εἰς γάμον· καὶ ὁ Νηλεύς, ὡς γνωστόν, δὲν τὴν ἔδιδεν εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος δὲν ἤθελε φέρει (δὲν τὴν ἔδιδε παρὰ εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἤθελε φέρει) ἐκ τῆς (ἐν Φθιώτιδι) Φυλάκης τὰς φοβερὰς καὶ τὰς συστρεφούσας τοὺς πόδας κατὰ τὸ βάδισμα καὶ τὰς πλατυμετώπους βοῦς τοῦ ἰσχυροῦ Ἰφίκλου. Ταύτας ὅμως μόνος ὑπεσχέθη νὰ ἐξαρπάσῃ ὁ ἄμεμπτος μάντις (Μελάμπους)· ἀλλὰ τὸν ἠμπόδισε (τὸν ἔδεσε) σκληρὰ μοῖρα τοῦ θεοῦ καὶ ὀδυνηρὰ δεσμὰ καὶ βουκόλοι τοῦ ἀγροῦ (δηλ. συνελήφθη ἁρπάζων τὰς βοῦς καὶ ἐφυλακίσθη). Ἀλλ' ὅτε πλέον καὶ μῆνες καὶ ἡμέραι ἐξετελοῦντο τοῦ ἐκ νέου ἐπανερχομένου ἔτους καὶ ἦλθον κατόπιν αἱ κατάλληλοι περιστάσεις, τότε πλέον καὶ τὸν ἀπέλυσεν ὁ ἰσχυρὸς Ἴφικλος (ἡ δύναμις τοῦ Ἰφίκλου), ἀφοῦ τῷ εἶπεν (ὁ μάντις) ὅλας τὰς θείας ἀποφάσεις, ἐξετελεῖτο δὲ ἡ θέλησις τοῦ Διός. (Σημ. Ὁ Μελάμπους τότε ἔδωκε τὴν Πηρὼ εἰς τὸν ἀδελφόν του Βίαντα ὡς σύζυγον).

Καὶ τὴν Λήδαν εἶδον, τὴν σύζυγον τοῦ Τυνδάρεω, ἡ ὁποία, ὡς γνωστόν, ὑπὸ τὸν Τυνδάρεων ἐγέννησε δύο γενναιόφρονας παῖδας (Σημ. ὁ εἷς, δηλ. ὁ Πολυδεύκης, ἐγεννήθη ἐκ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας), δηλ. τὸν Κάστορα τὸν ἱπποδαμαστὴν καὶ τὸν ἱκανὸν πυγμάχον Πολυδεύκην, τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο ζῶντας κατέχει ἡ παράγουσα γεννήματα (σιτηρὰ) γῆ· οὗτοι δὲ καὶ ὑποκάτω τῆς γῆς (ἐν τῷ Ἅιδῃ) ἔχοντες τιμὴν ἐκ μέρους τοῦ Διὸς ἄλλοτε μὲν ζῶσιν ἡμέραν παρ' ἡμέραν, ἄλλοτε δ' ἀποθνήσκουσι (Σημ. τὴ παρακλήσει τοῦ Πολυδεύκους ὁ Ζεὺς ἐπέτρεψεν, ὥστε ἐναλλὰξ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παρ' ἡμέραν ἑκάτερος τῶν δύο τούτων Διοσκούρων νὰ μένῃ ἐν τῷ Ἅιδῃ νεκρὸς καὶ ἐν τῇ γῇ ζῶν, νὰ μερισθῶσι δηλ. καὶ τὴν θνητότητα καὶ τὴν ἀθανασίαν)· ἔχουσι δ' ἀπολαύσει τιμὴν ἐξ ἴσου μὲ τοὺς θεούς.

Κατόπιν δ' αὐτῆς εἶδον τὴν Ἰφιμέδειαν τὴν σύζυγον τοῦ Ἀλωέως, ἡ ὁποία δὰ ἐκαυχᾶτο ὅτι συνεκοιμήθη μὲ τὸν Ποσειδῶνα καὶ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐγέννησε δύο παῖδας, ἀλλ' ἔγιναν ὀλιγοχρόνιοι, δηλ. τὸν ἰσόθεον Ὦτον καὶ τὸν μακρὰν ὀνομαστὸν Ἐφιάλτην, τοὺς ὁποίους δὰ ὑψηλοτάτους ἔθρεψεν ἡ παράγουσα γεννήματα γῆ καὶ πολὺ ὡραιοτάτους τοὐλάχιστον μετὰ τὸν ἔξακουστὸν Ὡρίωνα· διότι ἐννεατεῖς αὐτοὶ δὰ ἦσαν καὶ ἐννέα πηχῶν κατὰ τὸ πλάτος, κατὰ δὲ τὸ ὕψος ἔγιναν ἐννέα ὀργυιῶν, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, ἐφοβέριζον ὅτι καὶ ἐντὸς τοῦ Ὀλύμπου (τοῦ οὐρανοῦ) θὰ στήσωσιν ἐναντίον τῶν ἀθανάτων θεῶν τὴν μάχην τοῦ πολυταράχου πολέμου· εἶχον ἐπιθυμήσει τὴν Ὄσσαν νὰ θέσωσιν ἐπάνω εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἐπάνω δ' εἰς τὴν Ὄσσαν τὸ ὑψηλὸν (τὸ κινοῦν ἐκ τῶν ἀνέμων τὰ φύλλα του) Πήλιον, διὰ νὰ εἶναι ὁ οὐρανὸς δυνατὸς ν' ἀναβαθῇ ὑπ' αὐτῶν. Καὶ λοιπὸν καὶ θὰ τὸ ἐξετέλουν, ἐὰν ἤθελον φθάσει εἰς τὸ τέρμα τῆς ἡβικῆς ἡλικίας· ἀλλὰ κατέστρεψε καὶ τοὺς δύο μαζὶ ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς (Ἀπόλλων), τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ καλλίκομος Λητώ, πρὸ τοῦ ν' ἀνθήσωσιν εἰς αὐτοὺς τοὺς δύο ὑποκάτω τῶν κροτάφων των τρίχες καὶ πρὸ τοῦ νὰ πυκνωθῇ ἡ κάτω σιαγών των ἀπὸ εὐανθὲς τρίχωμα.

Καὶ τὴν Φαίδραν καὶ τὴν Πρόκριν εἶδον καὶ τὴν ὡραίαν Ἀριάδνην, θυγατέρα τοῦ φοβεροῦ Μίνωος, τὴν ὁποίαν κάποτε ὁ Θησεὺς ὠδήγει μὲν ἐκ Κρήτης εἰς τὸ λοφῶδες ἔδαφος τῶν ἱερῶν Ἀθηνῶν, ἀλλὰ δὲν τὴν ἐχάρη· διότι πρότερον ἐφόνευσεν αὐτὴν ἡ Ἄρτεμις ἐντὸς τῆς πέριξ βρεχομένης Δίης (τῆς Νάξου) κατὰ τὰς μαρτυρίας τοῦ Διονύσου (ὁ Διόνυσος ἐμαρτύρησεν αὐτὴν ὅτι ἦτο ἐν Νάξῳ).

Καὶ τὴν Μαῖραν καὶ τὴν Κλυμένην εἶδον καὶ τὴν μισητὴν Ἐριφύλην, ἡ ὁποία ἐδέχθη χρυσὸν ὡς ἀντίτιμον τοῦ ἀνδρός της (ἐπὶ τῷ χρυσῷ περιδεραίῳ ἔστειλεν εἰς τὸν προφανῆ θάνατον τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σύζυγόν της Ἀμφιάραον τὸν μάντιν). Ὅλας ὅμως ἐγὼ δὲν εἶναι
δυνατὸν ν' ἀριθμήσω οὐδὲ νὰ ὀνομάσω, ὅσας εἶδον συζύγους καὶ
θυγατέρας ἡρώων· διότι καὶ ἡ ἀθάνατος νὺξ πρότερον θὰ ἐτελείω-
νεν. Ἀλλ' εἶναι καὶ ὥρα νὰ κοιμῶμαι ἢ ἀφοῦ ὑπάγω εἰς τὸ ταχύ-
πλουν πλοῖον πρὸς τοὺς συντρόφους μου (τοὺς συμπλωτῆράς μου)
ἢ ἐδῶ· ἡ ἀποστολή μου δὲ θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν θεῶν
καὶ ὑπὸ τὴν φροντίδα σας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν (ὁ Ὀδυσσεὺς μακρολογήσας), οἱ δὲ
Φαίακες ἡσύχασαν μετὰ σιωπῆς, κατελήφθησαν δ' ὑπὸ καταγοη-
τεύσεως ἀνὰ τὰ σκιώδη ἀνάκτορα. Εἰς αὐτοὺς δ' ἡ λευκοβραχίων
Ἀρήτη ἤρχιζε λόγους. «Φαίακες, πῶς φαίνεται εἰς σᾶς ὅτι εἶναι
οὗτος ἐδῶ ὁ ἀνὴρ καὶ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα
καὶ κατὰ τὰς ἐντός του ἰσορρόπους φρένας ; ἀφ' ἑτέρου δὲ ἰδι-
κός μου φιλοξενούμενος εἶναι, ἀλλ' ἕκαστος ἀπὸ σᾶς ἔγινε μέτο-
χος τῆς τιμῆς τῆς φιλοξενίας αὐτοῦ· διὰ τοῦτο μὴ ἀποστέλλετε
αὐτὸν ἐσπευσμένως καὶ μὴ περιορίζετε τὰ πρὸς αὐτὸν δῶρα, ἀφοῦ
ἔχει τόσην ἀνάγκην αὐτῶν· διότι μὲ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν πολλὰ
πράγματα ὑπάρχουσιν εἰς σᾶς ἐντὸς τῶν οἴκων σας.»

Εἰς αὐτὰ δὲ καὶ ὁ γέρων ἥρως Ἐχένηος εἶπεν, ὁ ὁποῖος δὰ
ἦτο γεροντότερος τῶν Φαιάκων ἀνδρῶν· «Ὦ ἀγαπητοί, οὐχὶ βε-
βαίως χωρὶς σκοπὸν οὐδ' ἐναντίον τῆς ἰδέας μας ὁμιλεῖ ἡ σώ-
φρων βασίλισσα· ἀλλὰ πείσθητε εἰς αὐτήν· ἐκ τούτου ὅμως ἐδῶ
τοῦ Ἀλκινόου ἐξαρτᾶται καὶ ἡ ἐκτέλεσις καὶ ὁ λόγος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπήντα ὁ Ἀλκίνοος καὶ εἶπε· «Τοῦτο
μὲν τὸ λεχθὲν τοιουτοτρόπως δὰ θὰ ἐκτελεσθῇ, ἐὰν ἐγὼ βεβαίως
ζῶν βασιλεύω μεταξὺ τῶν φίλων τῆς κωπηλασίας Φαιάκων· ὁ δὲ
ξένος, ἂν καὶ παραπολὺ ἔχει ἀνάγκην τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστρο-
φῆς, ἐν τούτοις δὰ ἂς ὑπομείνῃ νὰ περιμένῃ ἕως αὔριον, ἕως ὅτου
συμπληρώσω τὰ δῶρά μου· ἡ ἀποστολὴ δὲ θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν
φροντίδα τῶν ἀνδρῶν, πρὸ πάντων δὲ ὑπὸ τὴν ἰδικήν μου φροντ-
τίδα· διότι ἐμοῦ ἡ ἐξουσία εἶναι ἐντὸς τοῦ λαοῦ μου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·
«Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ἔξοχε ὅλων τῶν λαῶν, ἐὰν καὶ μέχρι ἑνὸς ἔ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τους ἠθέλετέ με παροτρύνει ἐδῶ νὰ μένω, ἠθέλετε δὲ (κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο) ἑτοιμάζει τὴν ἀποστολήν μου καὶ ἠθέλετε δίδει λαμπρὰ δῶρα, καὶ τοῦτο θὰ ἤθελον καὶ πολὺ ἐπικερδέστερον θὰ ἦτο, μὲ περισσότερον γεμάτας χεῖρας νὰ φθάσω εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα· καὶ δύναμαι τότε νὰ εἶμαι σεβαστότερος καὶ ἀγαητότερος εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ὅσοι ἤθελόν με ἴδει ἐπιστρέψαντα εἰς Ἰθάκην.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Ἀλκίνοος ἀπήντα καὶ εἶπεν· «Ὦ Ὀδυσσεῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν βλέποντες σὲ οὐδόλως σὲ παρομοιάζομεν ὅτι εἶσαι ἀπατεὼν καὶ πανοῦργος, ὁποίους δὰ πολλοὺς τρέφει ἡ μαύρη γῆ πολλαχοῦ διεσπαρμένους ἀνθρώπους καὶ ψεύδη συναρμολογοῦντας ἀπὸ ἐκεῖ, ὅπου οὐδεὶς δύναται νὰ ἴδῃ· ἀφ' ἑτέρου δ' εἰς σὲ ὑπάρχει μὲν ὡραιότης τῶν λόγων, ὑπάρχουσι δὲ συνεταὶ φρένες· τὴν ἱστορίαν δὲ ὡσὰν ἀοιδὸς μὲ τέχνην διηγήθης καταλεπτῶς, δηλ. τὰς ἀξιοθρηνήτους θλίψεις καὶ ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ σοῦ τοῦ ἰδίου. Ἀλλ' ἔλα τὸ ἑξῆς εἰς ἐμὲ εἰπὲ καὶ ἀληθῶς διηγήθητι, ἐὰν εἶδες μερικοὺς ἐκ τῶν ἰσοθέων συντρόφων σου, οἱ ὁποῖοι μαζὶ μὲ σὲ τὸν ἴδιον εἰς τὸ Ἴλιον συγχρόνως ἠκολούθησαν καὶ ἐκεῖ εὗρον τὸ πεπρωμένον τέλος· ἡ νὺξ δ' αὐτὴ ἐδῶ εἶναι πολὺ μακρά, ἀπέραντος· οὐδ' εἶναι ἀκόμη ὥρα νὰ κοιμώμεθα ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου· σὺ δὲ λέγε εἰς ἐμὲ τὰ θεοκέλευστα (θαυμαστὰ) ἔργα. Καὶ μέχρι τῆς θείας αὐγῆς ἤθελον ὑπομείνει (τὴν ἀγρυπνίαν), ὅτε σὺ ἤθελες ὑπομείνει νὰ διηγηθῇς ἐντὸς τοῦ μεγάρου τὰ ἰδικά σου παθήματα.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ἀλκίνοε βασιλεῦ, δακτυλοδεικτούμενε μεταξὺ ὅλων τῶν λαῶν, εἶναι μὲν καιρὸς πολλῶν λόγων, ἀλλ' εἶναι καὶ καιρὸς ὕπνου· ἐὰν ὅμως βεβαίως ἐπιθυμῇς ἀκόμη ν' ἀκούῃς, δὲν θὰ ἐδίσταζον (δὲν θὰ σὲ ἐστέρουν) νὰ λέγω καὶ ἄλλα ἀξιολυπητότερα τούτων (τῶν προηγουμένων), δηλ. τὰ παθήματα τῶν ἰδικῶν μου συντρόφων, οἱ ὁποῖοι δὰ κατόπιν ἐχάθησαν, οἱ ὁποῖοι δηλ. διεξέφυγον μὲν τὴν πλήρη στεναγμῶν πολεμικὴν κραυγὴν τῶν Τρώων, ἐχάθησαν ὅμως

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατὰ τὴν ἐπάνοδόν των ἀπὸ τὴν Θέλησιν κακῆς γυναικὸς (τῆς Κλυταιμνήστρας).

'Αφοῦ δὲ ἡ σεβαστὴ Περσεφόνη διεσκόρπισεν ἄλλας πρὸς ἄλλο μέρος τὰς ψυχὰς τῶν ἀδυνάτων γυναικῶν, ἦλθε κατόπιν ἡ ψυχὴ τοῦ 'Αγαμέμνονος τοῦ υἱοῦ τοῦ 'Ατρέως καταλυπουμένη· πέριξ δ' αὐτῆς εἶχον συναθροισθῆ (αἱ ψυχαὶ ἐκείνων) ὅσοι συγχρόνως μὲ αὐτὸν ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Αἰγίσθου ἀπέθανον καὶ ἠκολούθησαν τὸ μοιραῖον τέλος των. Ἐγνώρισε δ' ἐκεῖνος ἀμέσως ἐμέ, ἀφοῦ ἔπιε μαῦρον αἷμα· ἔκλαιε δ' αὐτὸς βεβαίως θλιβερῶς γύνων κάτω ἄφθονον δάκρυ ἁπλώνων πρὸς ἐμὲ τὰς χεῖρας, ἐπιθυμῶν νὰ μὲ ἐναγκαλισθῆ (νὰ μὲ φθάσῃ)· ἀλλὰ δὲν ἦσαν δὰ τἄ νεῦρά του πλέον στερεὰ οὐδ' ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸν κατά τι δύναμις, ὁποία βεβαίως πρότερον ὑπῆρχεν (ὅτε ἔζη) εἰς τὰ εὔκαμπτα μέλη του. Αὐτὸν δὰ ἐγὼ ἰδὼν ἐδάκρυσα καὶ εὐσπλαγχνίσθην εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγον πτερωτοὺς λόγους· «Ἐνδοξότατε υἱὲ τοῦ 'Ατρέως, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν 'Αγάμεμνον, ποία λοιπὸν μοῖρα τοῦ ὀδυνηροῦ θανάτου σὲ κατεδάμασε ; ἆρά γε σὲ κατεδάμασε δὰ ἐντὸς τῶν πλοίων ὁ Ποσειδῶν σηκώσας θλιβερὰν ἀνεμοζάλην φρικτῶν ἀνέμων ; ἢ ἐχθρικοὶ ἄνδρες σὲ ἔβλαψαν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἁρπάζοντα (ἀποκόπτοντα διὰ τὸν ἑαυτόν σου) βοῦς καὶ ὡραῖα ποίμνια προβάτων ἢ μαχόμενον περὶ πόλεώς τινος (περὶ ἁλώσεως αὐτῆς) καὶ περὶ (ἁρπαγῆς) γυναικῶν ;»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτὸς δ' εὐθὺς ἀπαντῶν εἶπε· «Καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε 'Οδυσσεῦ, οὔτε ἐμὲ βεβαίως ἐντὸς πλοίων ἐδάμασεν ὁ Ποσειδῶν σηκώσας θλιβερὰν ἀνεμοζάλην φρικτῶν ἀνέμων οὔτε ἐχθρικοὶ ἄνδρες μὲ ἔβλαψαν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ἀλλ' ὁ Αἴγισθος παρασκευάσας ἐναντίον μοῦ καὶ θάνατον καὶ ὄλεθρον εἰμαρμένον μὲ ἐφόνευσεν ἐν συμπράξει μετὰ τῆς ὀλεθρίας συζύγου μου προσκαλέσας με εἰς τὸν οἶκόν του καὶ φιλοξενήσας με διὰ γεύματος, καθὼς δὰ φονεύει τις βοῦν ἐπάνω εἰς τὴν φάτνην. Τοιουτοτρόπως ἀπέθανον μὲ οἰκτρότατον θάνατον· πέριξ δ' ἐμοῦ οἱ ἄλλοι σύντροφοί μου κατὰ συνέχειαν ἐφονεύοντο ὡσὰν λευκόδοντες χοῖροι οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, (φο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νεύονται) ἐν τῷ οἴκῳ πλουσίου ἀνδρὸς μεγάλην δύναμιν ἔχοντος
ἢ εἰς συμπόσιον γενόμενον δι' ἐράνου ἢ εἰς πλουσίαν εὐωχίαν. 415
Ἀντίκρυσας μὲν πλέον φόνον πολλῶν ἀνδρῶν ἀνὰ ἕνα φονευομέ-
νων καὶ ἐντὸς ἰσχυρᾶς μάχης· ἀλλ' ἐκεῖνα ἂν ἤθελες ἴδει, κατ'
ἐξοχὴν θὰ ἐθλίβεσο εἰς τὴν ψυχήν σου, πῶς πέριξ τῶν κρατήρων
τοῦ οἴνου καὶ τῶν γεμάτων ἀπὸ φαγητὰ τραπεζῶν ἐκείμεθα νε- 420
κροὶ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων καὶ ὁλόκληρον τὸ ἔδαφος ἐπλημμύρει
ἀπὸ αἷμα· ἀξιολυπητοτάτην δ' ἤκουσα τὴν φωνὴν τῆς θυγατρὸς
τοῦ Πριάμου Κασσάνδρας, τὴν ὁποίαν ἐφόνευσεν ἡ δολίως σκε-
πτομένη Κλυταιμνήστρα πέριξ ἐμοῦ, ἐγὼ δὲ ἀποθνήσκων πλησίον
τῆς γῆς σηκώσας τὰς χεῖρας τὰς ἔβαλλεν πέριξ τοῦ ξίφους μου· αὐ-
τὴ δ' ἡ ἀναιδὴς ἀπεμακρύνθη καὶ δὲν ἠθέλησεν, ἂν καὶ ἐπορευόμην 425
εἰς τὸν Ἅδην, νὰ πιάσῃ μὲ τὰς χεῖράς της τοὺς ὀφθαλμούς μου
καὶ νὰ κλείσῃ τὸ στόμα μου. Τοιουτοτρόπως δὲν ὑπάρχει φρικτό-
τερον καὶ ἀναιδέστερον γυναικός, ἡ ὁποία δὰ τοιαῦτα ἔργα ἤθελε
βάλει εἰς τὸν νοῦν της, ὁποῖον δὰ καὶ ἐκείνη ἐσκέφθη κατάπτυ-
στον ἔργον προετοιμάσασα φόνον διὰ τὸν νόμιμον σύζυγόν της· 430
βεβαίως ἔλεγον δὰ ὅτι θὰ φθάσω εἰς τὸν οἶκόν μου εὐχάριστος
εἰς τὰ τέκνα καὶ εἰς τοὺς δούλους μου· αὐτὴ ὅμως ἐξόχως ὀλέ-
θρια ἔργα ἔχουσα εἰς τὸν νοῦν της καὶ ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ της
κατέχυσεν αἶσχος καὶ κατὰ τῶν ἀδυνάτων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι θὰ
ὑπάρχωσιν εἰς τὸ μέλλον, καὶ δι' ἐκείνην, ἡ ὁποία θὰ ἦτο ἐργά-
τρια τοῦ κακοῦ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπον· 435
«Ἀλλοίμονον, βεβαίως δὰ πολὺ ὑπερβολικῶς ὁ μακρὰν βλέπων
Ζεὺς ἐμίσησε τὴν γενεὰν τοῦ Ἀτρέως ἐξ ἀρχῆς διὰ τὰς κα-
κὰς σκέψεις τῶν γυναικῶν των· ἕνεκα μὲν τῆς Ἑλένης ἐχάθημεν πολ-
λοί, διὰ σὲ δὲ ἡ Κλυταιμνήστρα κατήρτιζε δολιότητα, ὅτε ἦσο μα-
κράν.» Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτὸς δ' ἀμέσως ἀπαντῶν εἶπε· «Διὰ 440
τοῦτα τόρα καὶ σὺ μηδέποτε πρὸς τὴν γυναῖκά σου τοὐλάχιστον
νὰ εἶσαι μαλακός· μὴ φανέρωνε εἰς αὐτὴν ὁλόκληρον λόγον τινὰ
(σκέψιν τινά, πρᾶξίν τινα), τὸν ὁποῖον καλῶς θὰ ἐγνώριζες, ἀλλὰ
μέρος μὲν αὐτοῦ λέγε, μέρος δὲ ἂς εἶναι καὶ κεκρυμμένον· ἀλλ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς σὲ τοὐλάχιστον, Ὀδυσσεῦ, δὲν θὰ συμβῇ φόνος τοὐλάχιστον
ἐκ τῆς γυναικός σου· διότι παραπολὺ καὶ συνετὴ εἶναι καὶ καλὰς
σκέψεις γνωρίζει μὲ τὰς φρένας της ἡ κόρη τοῦ Ἰκαρίου ἡ πολὺ
σώφρων Πηνελόπη. Βεβαίως αὐτὴν μὲν νύμφην νέαν ἀφίνομεν
ἡμεῖς μεταβαίνοντες εἰς τὸν πόλεμον· ὁ μικρὸς δ' υἱός της ἦτο
εἰς τὸν μαστὸν (ἐθήλαζεν), ὁ ὁποῖος ἴσως τόρα βεβαίως κάθηται
συγκαθημένος μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν εὐτυχής· διότι αὐτὸν βε-
βαίως ὁ ἀγαπητός του πατὴρ θὰ τὸν ἴδῃ ἐπανελθὼν καὶ ἐκεῖνος
τὸν πατέρα του θὰ ἐναγκαλισθῇ, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ τὸ πρέπον·
ἡ ἰδική μου ὅμως σύζυγος δὲν μὲ ἀφῆκεν οὐδὲ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς
μου νὰ ἀπολαύσω τὸν υἱόν μου (νὰ γεμισθῶ ἀπὸ τὸν υἱόν μου),
ἀλλὰ καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον προλαβόντως (πρὶν νὰ ἴδω τὸν υἱόν) ἐφό-
νευσεν. Ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἴπω καὶ σὺ βάλε αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου.
Κρυφίως καὶ οὐχὶ φανερὰ ν' ἀράξῃς τὸ πλοῖόν σου εἰς τὴν ἀγα-
πητὴν πατρικὴν γῆν· διότι δὲν εἶναι πιστὰ τὰ τῶν γυναικῶν.
Ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἐξῆς καὶ ἀληθῶς διηγήθητι, ἐὰν τυχὸν
ἀκούετε ὅτι ἀκόμη ζῇ ὁ υἱός μου, ἢ ἴσως ἐντὸς τοῦ (Βοιωτικοῦ)
Ὀρχομενοῦ ἢ ἐντὸς τῆς ἀμμώδους Πύλου ἢ ἴσως ἐντὸς τῆς εὐ-
ρείας Σπάρτης πλησίον τοῦ Μενελάου· διότι δὲν ἔχει ἀποθάνει
ἀκόμη ἐπὶ τῆς γῆς ὁ θεῖος Ὀρέστης.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπον·
«Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διὰ τί μὲ ἐρωτᾷς εἰς ταῦτα; οὐδόλως γνω-
ρίζω ἐὰν ζῇ αὐτὸς δὰ ἢ ἐὰν ἔχῃ ἀποθάνῃ· εἶναι δὲ κακὸν τὸ νὰ
λέγῃ τις ἀνωφελῆ.»

Ἡμεῖς μὲν οἱ δύο τοιουτοτρόπως συνδιαλεγόμενοι μὲ θλιβεροὺς
λόγους ἐστεκόμεθα λυπούμενοι ἄφθονα δάκρυα κάτω χύνοντες· ἦλθε
δὲ κατόπιν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέως υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ ἡ τοῦ
Πατρόκλου καὶ ἡ τοῦ ἀμέμπτου Ἀντιλόχου (υἱοῦ τοῦ Νέστορος)
καὶ ἡ τοῦ Αἴαντος, ὅστις ἦτο ἄριστος καὶ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ
κατὰ τὸ σῶμα ἐκ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων ὕστερον ἀπὸ τὸν ἄμεμπτον
υἱὸν τοῦ Πηλέως (Ἀχιλλέα). Μὲ ἐγνώρισε δὲ ἡ ψυχὴ τοῦ ταχύ-
ποδος ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ (Ἀχιλλέως) καὶ, ὡς ἦτο ἐπόμενον,
κλαίουσα θλιβερῶς ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Καταγόμενε ἐξ εὐγε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, κακόμοιρε, τί ἆρά γε
ἀκόμη μεγαλύτερον ἔργον θὰ σκεφθῇς εἰς τὰς φρένας σου; πῶς
ἐτόλμησας νὰ κατέλθῃς εἰς τὸν Ἅδην, ὅπου δὰ κατοικοῦσιν οἱ
ἄνευ αἰσθήσεως νεκροί, ὁμοιώματα ἀνθρώπων ἀποθανόντων (κου-
ρασθέντων ἐν τοῦ θανάτου) ;»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπον· «Ὦ
Ἀχιλλεῦ υἱὲ τοῦ Πηλέως, κατὰ πολὺ ἄριστε τῶν Ἑλλήνων, ἦλθον
ἔχων ἀνάγκην τοῦ Τειρεσίου, ἐὰν ἤθελεν εἴπει εἰς ἐμὲ καμμίαν
συμβουλήν, ὅπως φθάσω εἰς τὴν ἀπόκρημνον Ἰθάκην· διότι δὲν
ἔφθασα ἀκόμη πλησίον Ἑλληνικῆς γῆς οὔτε ἀκόμη ἐπάτησα εἰς
τὴν ἰδικήν μου γῆν, ἀλλὰ πάντοτε ἔχω κακά· ἀπὸ σὲ ὅμως, Ἀ-
χιλλεῦ, οὐδεὶς ἀνὴρ εἶναι εὐτυχέστατος οὔτε πρότερον οὔτε, ὡς
φαίνεται, καὶ εἰς τὸ μέλλον· διότι πρότερον μὲν ζῶντά σε ἐτιμῶμεν
οἱ Ἕλληνες ἐξ ἴσου μὲ θεούς, τώρα πάλιν ἐδῶ εὑρισκόμενος με-
γάλως βασιλεύεις εἰς τοὺς νεκρούς· διὰ τοῦτο μηδόλως λυποῦ, διότι
ἀπέθανες, Ἀχιλλεῦ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτὸς δ' εὐθὺς ἀπαντῶν εἶπε πρὸς
ἐμὲ· «μὴ δὰ διὰ τῶν λόγων θέλε νὰ παριστᾷς καλὸν τὸν θάνατον,
ἔνδοξε Ὀδυσσεῦ. Θὰ ἐπροτίμων ἐργάτης τῆς γῆς ὢν νὰ ὑπηρε-
τῶ ὡς μισθωτὸς ἄλλον, πλησίον ἀνδρὸς ἀκτήμονος, εἰς τὸν ὁ-
ποῖον νὰ μὴ ὑπάρχῃ πολλὴ περιουσία, παρὰ νὰ βασιλεύω μεταξὺ
ὅλων τῶν ἀποθαμμένων νεκρῶν. Ἀλλ' ἔλα εἰπέ εἰς ἐμὲ λόγον πε-
ρὶ τοῦ ὀνομαστοῦ υἱοῦ μου, ἐὰν ἦ ἠκολούθει εἰς τὸν πόλεμον,
ὥστε νὰ εἶναι πρῶτος ἢ καὶ οὐχί. Εἰπὲ δ' εἰς ἐμὲ περὶ τοῦ ἀμέμ-
πτου Πηλέως, ἐὰν ἔχεις ἀκούσει τίποτε, ἐὰν ἦ ἔχει ἀκόμη τὸ
βασιλικὸν ἀξίωμα μεταξὺ τῶν πολλῶν Μυρμιδόνων ἢ τὸν περι-
φρονοῦσιν ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα (τὸ μεταξὺ Παγασητικοῦ καὶ Μαλι-
ακοῦ τμῆμα τῆς Θεσσαλίας) καὶ ἀνὰ τὴν Φθίαν (τῆς Θεσσαλί-
ας, πατρίδα τοῦ Ἀχιλλέως), διότι τὸ γῆρας κατέχει τὰς χεῖρας
καὶ τοὺς πόδας του. Εἴθε ἐγὼ νὰ ἤμην βοηθὸς του ὑπὸ τὰς λάμ-
ψεις τοῦ ἡλίου, τοιοῦτος ὑπάρχων, ὁποῖος κάποτε ἐντὸς τῆς εὐ-
ρυχώρου Τροίας ἐφόνευον ἀνδρειότατον στρατὸν βοηθῶν τοὺς
Ἕλληνας· εἴθε τοιοῦτος δὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ πα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τρύς καὶ δι' ἐλάχιστον δὰ χρόνον· τότε θὰ ἔκαμνον τρομερὰν
τὴν δύναμίν μου καὶ τὰς ἀκαταμαχήτους χεῖράς μου εἰς κάποιον
(θὰ ἔκαμνον νὰ μὲ τρέμωσιν) ἀπὸ ἐκείνους, ὅσοι μεταχειρίζον-
ται βίαν κατ' ἐκείνου καὶ τὸν ἐμποδίζουσιν ἀπὸ τοῦ βασιλικοῦ ἀ-
ξιώματος.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπον· «ἀ-
ληθῶς διὰ μὲν τὸν ἄμεμπτον Πηλέα οὐδὲν ἔχω ἀκούσει, ἀλλὰ διὰ
τὸν ἀγαπητόν σου τοὐλάχιστον υἱὸν Νεοπτόλεμον ὅλην τὴν ἀλή-
θειαν θὰ εἴπω εἰς σέ, καθὼς με διατάττεις. Διότι ἐγὼ ὁ ἴδιος
ὡδήγησα αὐτὸν ἐπὶ κοίλου ἰσορροπημένου πλοίου ἐκ Σκύρου
πρὸς τοὺς καλὰς περικνημῖδας ἔχοντας Ἕλληνας. Ἀληθῶς ὁσά-
κις πέριξ τῆς πόλεως Τροίας ἐσκεπτόμεθα εἰς συμβούλια, πάντο-
τε πρῶτος ὡμίλει καὶ δὲν ἀπετύγχανεν εἰς τοὺς λόγους του· δύο
μόνοι τὸν ὑπερτεροῦμεν, ὁ ἰσόθεος Νέστωρ καὶ ἐγώ· ὁσάκις δ'
εἰς τὴν πεδιάδα τῶν Τρώων ἐμαχόμεθα μὲ τὰ χάλκινα ὅπλα,
οὐδέποτε ἔμενεν ἐντὸς τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν οὐδ' ἐντὸς τῆς
παρατάξεως, ἀλλὰ πολὺ προέτρεχεν εἰς οὐδένα ὑποχωρῶν κατὰ
τὴν ἀνδρείαν, πολλοὺς δ' ἄνδρας ἐφόνευεν ἐν τῇ φοβερᾷ μάχῃ.
Ὅλους δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν ἐγὼ νὰ εἴπω οὐδὲ νὰ ὀνομάσω, ὅσον
πλῆθος ἐφόνευσε βοηθῶν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ (θὰ εἴπω) ποῖον
ὄντα ἐφόνευσε διὰ τοῦ χαλκοῦ ξίφους τὸν υἱὸν τοῦ Τηλέφου, τὸν
ἥρωα Εὐρύπυλον, πολλοὶ δὲ πέριξ αὐτοῦ (τοῦ Εὐρυπύλου) σύν-
τροφοι Κήτειοι (λαὸς παρὰ τὴν Πέργαμον τῆς Μ. Ἀσίας) ἐ-
φονεύοντο ἕνεκα γυναικείων δώρων. (Σημ. Ὁ Πρίαμος ἔ-
στειλε δῶρα εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ Εὐρυπύλου καὶ ἐκ τούτου
αὕτη τὸν ἔπεισε νὰ βοηθήσῃ τοὺς Τρῶας). Ἐκεῖνον λοιπὸν
εἶδον ὡς ὡραιότατον μετὰ τὸν θεῖον Μέμνονα (υἱὸν τοῦ Τι-
θωνοῦ καὶ Ἠοῦς βασιλέα Αἰθιόπων φονευθέντα ὑπὸ τοῦ Ἀ-
χιλλέως). Ὅτε δὲ εἰσηρχόμεθα εἰς τὸν (δούρειον) ἵππον, τὸν
ὁποῖον ἔκαμεν ὁ Ἐπειός, οἱ ἄριστοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων, εἰς ἐμὲ
δὲ τὰ πάντα εἶχον ἀνατεθῇ, καὶ ν' ἀνοίξω δηλ. τοστρεφῶς (πυ-
κνῶς) κεκλεισμένον ἐνυδρευτικὸν μηχάνημα καὶ νὰ τὸ κλείσω,
τότε οἱ ἄλλοι ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰ δά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κρυά των ἐσπόγγιζον καὶ ἔτρεμον ἐν τῷ κρυπτῷ τὰ μέλη ἑκάστου· ἐκεῖνον ὅμως οὐδέποτε καθ' ὁλοκληρίαν εἶδον ἐγὼ οὔτε νὰ ὠχριάσῃ εἰς τὸ ὡραῖόν του σῶμα οὔτε νὰ σπογγίσῃ δάκρυ ἀπὸ τοὺς ὀφθαλμούς του· ἀλλ' αὐτὸς πολὺ συχνὰ παρεκάλει ἐμὲ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ἐξέλθῃ, ἔπιανε δὲ τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους καὶ τὸ βαρὺ ἐκ τοῦ χαλκοῦ δόρυ καὶ ἐσχεδίαζε κακὰ διὰ τοὺς Τρῶας. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, ἔχων μερίδιον λαφύρων καὶ ἔξοχον τιμὴν ἀνέβαινεν εἰς τὸ πλοῖον ἀβλαβής, οὔτε δὰ κτυπημένος μὲ ὀξὺ χάλκινον βέλος οὔτε ἐκ τοῦ πλησίον πληγωμένος (διὰ ξίφους), ὁποῖα δὰ πολλὰ συμβαίνουσιν εἰς τὸν πόλεμον· ἀναμίξ δὲ μαίνεται ὁ Ἄρης (κτυπεῖ μὲ μανίαν καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ).»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἡ δὲ ψυχὴ τοῦ ταχύποδος ἐγγόνου τοῦ Αἰακοῦ περιήρχετο ἀνὰ τὸ γεμᾶτον ἀπὸ σφοδέλους (σφερδούκλια) λειβάδιον μὲ μακρὰ βήματα βηματίζων μὲ χαράν, διότι εἶπον εἰς αὐτὸν ὅτι ὁ υἱός του ἦτο πολὺ δακτυλοδεικτούμενος (ἔνδοξος.) (Σημ. Θαυμάσιον ὁμηρικὸν δίδαγμα, ὅτι καὶ ἐν Ἅδῃ οἱ γονεῖς χαίρουσι μανθάνοντες ὅτι τὰ τέκνα των γενναίως μάχονται ὑπὲρ πατρίδος).

Αἱ δ' ἄλλαι ψυχαὶ τῶν ἀποθαμμένων νεκρῶν ἐστέκοντο λυπούμεναι, ἠρώτων δ' ἑκάστη τὰ σχετικὰ μὲ τὰς θλίψεις της. Μόνη δ' ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος τοῦ υἱοῦ τοῦ Τελαμῶνος εἶχε σταθῇ μακράν, θυμωμένη ἕνεκα τῆς νίκης, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐνίκησα δικαζόμενος μὲ αὐτὸν πλησίον τῶν πλοίων περὶ τῶν ὅπλων τοῦ Ἀχιλλέως ἔθεσε δ' αὐτὰ ὡς βραβεῖον ἡ σεβαστὴ μήτηρ του (Θέτις) (ἦσαν δὲ δικασταὶ παῖδες Τρώων (Τρῶες) καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ). Τότε δὰ εἴθε νὰ μὴ ἐνίκων ἐπάνω εἰς τοιοῦτον ἀγῶνα· διότι τόσον μεγάλην κεφαλὴν ἕνεκα αὐτῶν (τῶν ὅπλων) κατέλαβεν ἡ γῆ, τὸν Αἴαντα, ὁ ὁποῖος ὑπέρτερος μὲν κατὰ τὴν μορφήν, ὑπέρτερος δὲ καὶ κατὰ τὰ ἔργα ἀπὸ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας μετὰ τὸν ἄμεμπτον υἱὸν τοῦ Πηλέως εἶχε γίνει. Πρὸς τοῦτον βεβαίως ἐγὼ μὲ μαλακοὺς λόγους ὡμίλουν. «Αἶα, υἱὲ τοῦ ἀμέμπτου Τελαμῶνος, δὲν ἔμελλες λοιπὸν οὐδὲ ἀποθανὼν νὰ λησμονήσῃς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν ἐναντίον μου ὀργὴν ἕνεκα τῶν κατηραμένων (ὀλεθρίων) ὅπλων; Ταῦτα ὅμως πρὸς συμφορὰν διὰ τοὺς Ἕλληνας ἔβαλον οἱ θεοὶ (ὡς βραῦεῖον), διότι τοιοῦτο προπύργιον δι' αὐτοὺς ἐχάθης· διὰ σὲ ὅμως χαθέντα οἱ Ἕλληνες πέρα πέρα (ὅλοι ἀνεξαιρέτως) λυπούμεθα ἐξ ἴσου μὲ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως· καὶ κανεὶς ἄλλος δὲν εἶναι αἴτιος, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὑπερβολικῶς ἐμίσησε τὸν στρατὸν τῶν πολεμιστῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς σὲ ἐπέβαλε μοιραῖον θάνατον. Ἀλλ' ἔλα ἐδῶ, βασιλεῦ, διὰ ν' ἀκούσῃς λόγον καὶ ὁμιλίαν ἰδικήν μου· καταδάμασον δὲ τὴν ὀργὴν σου καὶ τὴν ἀνδρείαν ψυχήν σου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἀλλ' ἐκεῖνος οὐδὲν ἀπήντα εἰς ἐμέ, ἀπῆλθε δὲ πρὸς ἄλλας ψυχὰς εἰς τὸ σκότος τῶν ἀποθαμμένων νεκρῶν. Τότε ὅμως θὰ ὡμίλει εἰς ἐμέ, ἂν καὶ ἦτο θυμωμένος, ἢ ἐγὼ θὰ ὡμίλουν πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν ἀγαπητῶν μου στηθῶν ἤθελε νὰ ἴδῃ ψυχὰς τῶν ἄλλων ἀποθαμμένων.

Ἐκεῖ βεβαίως εἶδον τὸν Μίνωα (βασιλέα τῆς Κρήτης), τὸν λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Διός, μὲ χρυσοῦν σκῆπτρον δικάζοντα μεταξὺ τῶν νεκρῶν, καθήμενον, οἱ δὲ νεκροὶ πέριξ αὐτοῦ ἠρώτων τὸν βασιλέα διὰ τὰς δίκας των καθήμενοι καὶ ἱστάμενοι ἀνὰ τὸ πλατύπυλον ἀνάκτορον τοῦ Ἅδου (Πλούτωνος).

Μετ' αὐτὸν δ' εἶδον τὸν πελώριον Ὠρίωνα συστρέφοντα πρὸς τὰ ὀπίσω ὁμοῦ τὰ θηρία ἀνὰ τὸ γεμᾶτον ἀπὸ σφοδέλους (σφερδούκλια) λιβάδιον, τὰ ὁποῖα ὁ ἴδιος ἐφόνευσεν ἀνὰ τὰ ἔρημα (μόνα των ὄντα) ὄρη κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας ρόπαλον ἐντελῶς χάλκινον, πάντοτε ἄθραυστον. (Σημ. Ἐπιστεύετο ὅτι καὶ ἐν Ἅδου οἱ νεκροὶ ἠσχολοῦντο εἰς ὅ,τι ἠσχολοῦντο καὶ ζῶντες).

Καὶ τὸν Τιτυὸν εἶδον, τὸν υἱὸν τῆς ὑπερενδόξου Γῆς, κατακείμενον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, αὐτὸς δ' ἐξηπλοῦτο εἰς ἔκτασιν ἐννέα πλέθρων, δύο δὲ γῦπες παρακαθήμενοι ἑκατέρωθεν αὐτοῦ κατέτρωγον (ἐκούρευον) τὸ ἧπάρ του εἰσδύοντες εἰς τὸ ἐπίπλοον (χιτῶνά τινα τοῦ ἥπατος), ἐκεῖνος δὲ δὲν τοὺς ἀπέκρουε (μὴ δυνάμενος λόγῳ τιμωρίας) μὲ τὰς χεῖράς του· διότι ἔσυρε πρὸς βιασμὸν τὴν Λητώ, τὴν ἔνδοξον σύζυγον τοῦ Διός, πορευομέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νην εἰς τοὺς Δελφοὺς διὰ μέσου τοῦ ἔχοντος ὡραίους τόπους πρὸς χορὸν Πανοπέως (πόλεως Φωκικῆς παρὰ τὸν Κηφισσόν).

Καὶ προσέτι τὸν Τάνταλον εἶδον ἔχοντα φοβερὰς βασάνους ἱστάμενον ἐντὸς λίμνης· αὐτὴ δ' ἔφθανεν εἰς τὴν κάτω σιαγόνα του· ἐφαίνετο δ' ὅτι ἐδίψα, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ πιάσῃ (ὕδωρ) διὰ νὰ πίῃ· διότι ὁσάκις ἤθελε σκύψει ὁ γέρων ἐπιθυμῶν νὰ πίῃ, τοσάκις τὸ ὕδωρ ἐχάνετο ἀναρροφηθὲν (ὑπὸ τῆς λίμνης), πέριξ δὲ τῶν ποδῶν του ἐφαίνετο μαύρη γῆ καὶ θεὸς τις κατεξήραινε τὴν λίμνην. Δένδρα δὲ μὲ φύλλα εἰς τὰ ὕψη των κατακέφαλα εἰς αὐτὸν ἐκρέμων τὸν καρπόν, δηλ. ἀπιδέαι καὶ ροϊδέαι καὶ μηλέαι μὲ λαμπροὺς καρποὺς καὶ συκαῖ γλυκεῖαι καὶ θαλερὰὶ ἐλαῖαι· ταῦτα ὅμως ὁσάκις ἤθελεν ὁρμήσει ὁ γέρων νὰ πιάσῃ (νὰ μάσῃ) μὲ τὰς χεῖράς του, ὁ ἄνεμος αὐτὰς ἐσήκωνε (ταχέως ἔρριπτε) πρὸς τὰ σκιερὰ νέφη.

Προσέτι καὶ τὸν Σίσυφον εἶδον μὲ φρικώδη βασανιστήρια βαστάζοντα πελώριον λίθον μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. Πράγματι αὐτὸς μὲν στηριζόμενος καὶ μὲ χεῖρας καὶ μὲ πόδας ἔσπρωχνε πρὸς τὰ ἄνω τὸν λίθον πρὸς λόφον· ἀλλ' ὁσάκις ἔμελλε νὰ τὸν βάλῃ ὑπεράνω εἰς τὴν κορυφήν, τότε τὸ βάρος (τοῦ λίθου) ἐστρέφετο πρὸς τὰ ὀπίσω (πρὸς τὰ κάτω) καὶ ἔπειτα πάλιν πρὸς τὴν πεδιάδα ἐκυλίετο ὁ ἀναιδὴς λίθος. Αὐτὸς δὲ πάλιν (ὁ Σίσυφος) τὸν ἔσπρωχνε τεντωνόμενος καὶ ὁ ἱδρὼς ἔρρεε πρὸς τὰ κάτω ἐκ τῶν μελῶν του καὶ κονιορτὸς ἐσηκώνετο ἐπάνω τῆς κεφαλῆς του.

Κατόπιν δ' αὐτοῦ εἶδον τὸν ἰσχυρὸν Ἡρακλῆν (τὴν δύναμιν τοῦ Ἡρακλέους), τὸ ὁμοίωμα δηλ. αὐτοῦ· ὁ ἴδιος ὅμως μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν τέρπεται εἰς συμπόσια καὶ ἔχει (σύζυγον) τὴν ἔχουσαν ὡραίους ἀστραγάλους Ἥβην, κόρην τοῦ μεγάλου Διὸς καὶ τῆς ἐχούσης χρυσᾶ πέδιλα Ἥρας. Πέριξ δ' αὐτοῦ ἐγίνετο θορυβώδης κραυγὴ τῶν νεκρῶν ὅσαν ὀρνέων φευγόντων ἐκ τρόμου πρὸς ὅλα τὰ μέρη· αὐτὸς δὲ (ὁ Ἡρακλῆς) ἦτο ὅμοιος μὲ σκοτεινὴν νύκτα, κρατῶν γυμνὸν τόξον (ἔξω τῆς τοξοθήκης) καὶ ἐπὶ τῆς χορδῆς τοῦ τόξου βέλος, τρομακτικὰ βλέπων πρὸς ὅλα τὰ μέρη, ὁμοιάζων πάντοτε μὲ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος θὰ ρίψῃ (εἰ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ναι ἕτοιμος νὰ ρίψῃ) τὸ βέλος· τρομακτικὸν δὲ πέριξ αὐτοῦ περὶ τὰ στήθη του ὡς κρεμαστὴρ τοῦ ξίφους ἦτο χρυσοῦν λωρίον, ὅπου (ἐπὶ τοῦ ὁποίου) εἶχεν κατασκευασθῆ θεοκέλευστα (θεάτνευστα) ἔργα, δηλ. καὶ ἄρκτοι καὶ ἀγροτικοὶ χοῖροι καὶ μὲ σπινθηροβόλους ὀφθαλμοὺς λέοντες καὶ πόλεμοι καὶ μάχαι καὶ φόνοι καὶ ἀνθρωποκτονίαι. Οὐχὶ ἄνθρωπος τεχνικῶς κατασκευάσας τι ἦτο (ἀλλὰ κάτι ἀνώτερος) οὐδ' ἄλλο τι ἤθελεν ἐντέχνως κατασκευάσει (καλλίτερον) ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐκεῖνο τὸ λουρίον ἔβαλεν ἐκεῖ μὲ τὴν ἰδικήν του τέχνην (ἦτο δηλ. ἀνυπέρβλητος τεχνίτης). Ἐγνώρισε δ' ἐμὲ εὐθὺς ἐκεῖνος, ἀφοῦ μὲ εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ κλαίων ἔλεγε πρὸς ἐμὲ πτερωτοὺς λόγους· «Καταγόμενε ἐκ Διὸς υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἆ δυστυχισμένε, βεβαίως καὶ σὺ βαστάζεις κακὸν πεπρωμένον, τὸ ὁποῖον βεβαίως καὶ ἐγὼ ἐβάσταζον ὑπὸ τὰς λάμψεις τοῦ ἡλίου (ὅτε ἔζων)· ἤμην μὲν υἱὸς τοῦ Διὸς τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου, ἀλλ' εἶχον ἀπέραντον ταλαιπωρίαν· διότι εἶχον ὑποδουλωθῆ εἰς παρακαλὺ κατώτερόν μου ἄνδρα (τὸν Εὐρυσθέα), αὐτὸς δὲ διέτασσεν εἰς ἐμὲ δυσκόλους ἄθλους· καὶ κάποτε μὲ ἔστειλεν ἐδῶ, διὰ νὰ ὁδηγήσω εἰς αὐτὸν τὸν κύνα (τὸν Κέρβερον)· διότι δι' οὐδένα ἄλλον ἄθλον ἐσκέπτετο ὅτι ἦτο βεβαίως δυσκολώτερος ἀπὸ αὐτὸν δι' ἐμέ· αὐτὸν ὅμως ἐγὼ (τὸν Κέρβερον) ἀνεβίβασα καὶ ὡδήγησα εἰς αὐτὸν ἐκ τοῦ Ἅιδου· μὲ ὡδήγησε δ' ὡς προστάτης ὁ Ἑρμῆς καὶ ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν πάλιν εἰσῆλθε μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἅιδου, ἐγὼ δ' ἐκεῖ ἔμενον σταθερῶς, (παρατηρῶν) ἐὰν ἤθελεν ἔλθει ἀκόμη κανεὶς ἐκ τῶν ἡρώων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι βεβαίως πρότερον ἀπέθανον. Καὶ ἴσως θὰ ἔβλεπον ἀκόμη ἄνδρας προηγουμένους, ὅσους δὰ ἤθελον, λ. χ. τὸν Θησέα καὶ τὸν Πειρίθουν, πολυένδοξα τέκνα θεῶν· ἀλλὰ πρότερον τούτου (τοῦ ἰδεῖν) συνηθροίζοντο ἀναρίθμητα πλήθη νεκρῶν μὲ ἀνέκφραστον κραυγήν, ἐμὲ δὲ κατελάμβανε φόβος φέρων χλωμότητα, μήπως ἐναντίον μου ἡ σεβαστὴ Περσεφόνη στείλῃ ἐκ τοῦ Ἅιδου τὴν κεφαλὴν τῆς Γοργόνος τοῦ τρομεροῦ τέρατος (καὶ μὲ ἀπολιθώσῃ).

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀμέσως ἔπειτα πορευόμενος εἰς τὸ πλοῖον διέταττον τοὺς συντρόφους μου καὶ αὐτοὶ νὰ ἐμβαίνωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία. Ἐκεῖνοι δὲ ταχέως εἰσήρχοντο καὶ ἐκάθηντο εἰς τὰ καθίσματα τῶν κωπηλατῶν. Τὸ πλοῖόν μου δὲ τὸ ἔφερε πρὸς τὸ κῦμα τοῦ ρεύματος ἀνὰ τὸν Ὠκεανὸν ποταμὸν κατὰ πρῶτον μὲν ἡ κωπηλασία, μετέπειτα δὲ ὡραιότατος οὔριος ἄνεμος.

ΟΔΥΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Μ.

Ταξίδιον τοῦ Οδυσσέως διὰ τῆς χώρας τῶν Σειρήνων, διὰ τῆς Σκύλλης καὶ τῆς Χαρύβδεως καὶ διὰ τῆς Θρινακίας νήσου, ὅπου ἦσαν αἱ βόες τοῦ Ἡλίου.

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξακολουθεῖ νὰ διηγῆται ὅτι μὲ τὸ πλοῖόν του ἐκ τοῦ Ἅδου ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν νῆσον τῆς Κίρκης, ὅπου ἔθαψε τὸν Ἐλπήνορα καὶ ἔλαβεν ἐφόδια καὶ συμβουλὰς πολλὰς παρὰ τῆς Κίρκης διὰ τὸ ὑπόλοιπόν του ταξείδιον· ἐκεῖθεν φυγὼν διῆλθε διὰ τῆς χώρας τῶν Σειρήνων, ἔπειτα ἐπέρασεν ἀπὸ τὴν Σκύλλαν καὶ τὴν Χάρυβδιν καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν Θρινακίαν νῆσον, ὅπου οἱ σύντροφοί του παρὰ τὴν θέλησίν του κατέφαγον τὰς βοῦς τοῦ Ἡλίου· ἐκ τούτου ὁ Ζεύς, τῇ παρακλήσει τοῦ Ἡλίου, συνέτριψε διὰ κεραυνοῦ τὸ πλοῖον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ τοὺς συντρόφους του καὶ μόνος αὐτὸς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κολυμβῶν καὶ περιφερόμενος ἀνὰ τὰς θαλάσσας ἔφθασεν ἐξηντλημένος εἰς τὴν νῆσον τῆς Καλυψοῦς Ὠγυγίαν).

Ἀφοῦ δὲ τὸ πλοῖον ἀφῆκε τὸν ῥοῦν τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ κῦμα τῆς εὐρυχώρου θαλάσσης καὶ εἰς τὴν νῆσον Αἰαίην, ὅπου εἶναι τὰ οἰκήματα καὶ οἱ πρὸς χορὸν τόποι τῆς τὴν πρωΐαν γεννωμένης Αὐγῆς καὶ αἱ ἀνατολαὶ τοῦ Ἡλίου, τὸ μὲν πλοῖον ἐκεῖ φθάσαντες ἀράξαμεν ἐντὸς τῶν ἄμμων, ἐξήλθομεν δὲ καὶ οἱ ἴδιοι εἰς τὴν ἀκτὴν τῆς θαλάσσης· ἐκεῖ δ' ἀποκοιμηθέντες περιεμείναμεν τὴν θείαν Αὐγήν. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε πλέον ἐγὼ τοὺς συντρόφους

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔστελλον εἰς τὰ ἀνάκτορα τῆς Κίρκης, διὰ νὰ φέρωσι τὸν νεκρόν, τὸν ἀποθαμμένον Ἐλπήνορα. Ταχέως δὲ κόψαντες κορμοὺς δένδρων, ἐκεῖ ὅπου ἔξειχε τὸ ἀκρότατον μέρος τῆς ἀκτῆς, τὸν ἐθάπτομεν λυπούμενοι χύνοντες κάτω ἄφθονον δάκρυ. Ἀφοῦ δὲ καὶ ὁ νεκρὸς ἐκάη καὶ τὰ ὅπλα τοῦ νεκροῦ, τάφον σωρεύσαντες καὶ ἐπάνω στήλην στήσαντες ἐνεπήξαμεν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοτάτου μέρους τοῦ τάφου τὴν εὐάρμοστον κώπην του.

Ἡμεῖς μὲν ταῦτα καθέκαστα διενηργοῦμεν· καὶ δὲν διεφύγομεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὴν προσοχὴν τῆς Κίρκης, ἐπανελθόντες ἐκ τοῦ Ἅδου, ἀλλὰ πολὺ ταχέως ἤλθεν ἑτοιμασθεῖσα· συγχρόνως δὲ μὲ αὐτὴν θεραπαινίδες ἔφερον ἄρτους καὶ πολλὰ κρέατα καὶ σπινθηροβόλον ἐρυθρὸν οἶνον. Αὐτὴ δ' εἰς τὸ μέσον σταθεῖσα ἔλεγεν ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν· «Λυστυχισμένοι, οἱ ὁποῖοι ζωντανοὶ ἐπορεύθητε κάτω εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ἅδου, δύο φορὰς μέλλοντες ν' ἀποθάνητε, ὅτε οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἅπαξ ἀποθνήσκουσιν. Ἀλλ' ἐλᾶτε τρώγετε φαγητὸν καὶ πίνετε οἶνον ἐδῶ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν· συγχρόνως δὲ μὲ τὴν φαινομένην αὐγὴν θὰ ἀποπλεύσητε· ἐγὼ δὲ θὰ δείξω τὸν δρόμον καὶ θὰ ἀναπτύξω τὰ καθέκαστα, ἵνα μὴ ἐκ θλιβερᾶς μηχανορραφίας δυστυχήσητε (καταληφθῆτε ὑπὸ θλίψεως) παθόντες κακόν τι ἢ ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἢ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡμῶν δὲ πάλιν ἐπείθετο ἡ γενναία ψυχή. Τοιουτοτρόπως τότε μὲν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς εἰς τὴν θάλασσαν καταδύσεως τοῦ ἡλίου ἐκαθήμεθα τρώγοντες καὶ ἄφθονα κρέατα καὶ γλυκὺν οἶνον. Ὅτε δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε σκότος, ἐκεῖνοι μὲν ἐκοιμήθησαν πλησίον τῶν πρυμνησίων σχοινίων τοῦ πλοίου, ἡ δὲ Κίρκη, ἀφοῦ μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς μακρὰν τῶν ἀγαπητῶν συντρόφων, καὶ μὲ ἐκάθισε καὶ ἐκοιμήθη πλησίον μου καὶ μὲ ἠρώτα τὰ καθέκαστα, ἐγὼ δ' εἰς αὐτὴν ὅλα κατὰ τάξιν διηγήθην καταλεπτῶς. Καὶ τότε πλέον μὲ λόγους ὡμίλει πρὸς ἐμὲ ἡ σεβαστὴ Κίρκη· «Ταῦτα μὲν (τὰ προηγούμενα) τοιουτοτρόπως ὅλα ἔχουσι περατωθῆ, σὺ δ' ἄκουσον καθὼς εἰς σὲ ἐγὼ θὰ εἴπω, αὐτὸς δ' ὁ θεὸς θὰ σὲ ὑπενθυμίσῃ εἰς αὐτό.

Κατὰ πρῶτον μὲν θὰ φθάσῃς εἰς τὰς Σειρῆνας αὐταὶ δ',

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὡς γνωστόν, ὅλους τοὺς ἀνθρώπους μαγεύουσιν (ἐξαπατῶσιν), ὅποιος καὶ ἂν φθάσῃ εἰς αὐτάς. Ὅποιος ἀπὸ ἀνοησίαν ἤθελε πλησιάσει καὶ ἀκούσει τὴν φωνὴν τῶν Σειρήνων, δι' αὐτὸν οὐδόλως ἡ σύζυγός του καὶ τὰ μικρὰ τέκνα του θὰ εἶναι πλησίον του ἐπιστρέψαντος εἰς τὸν οἶκόν του οὔτε θὰ λάμψωσιν ἐκ χαρᾶς δι' αὐτόν, ἀλλ' αἱ Σειρῆνες τὸν καταγοητεύουσι μὲ εὔηχον ἆσμα καθήμεναι ἐντὸς λιβαδίου, πολὺς δὲ πέριξ αὐτῶν ὑπάρχει σωρὸς ὀστῶν ἀνδρῶν σηπομένων, πέριξ δὲ τὰ δέρματά των (τῶν ἀνθρώπων) φθείρονται. Ἀλλὰ περάσας πλησίον των νὰ τὰς ὑπερφύγῃς, νὰ ἐπαλείψῃς δὲ τὰ ὦτα τῶν συντρόφων σου μαλακώσας δι' αὐτὰ κηρὸν γλυκὺν ὡς τὸ μέλι, διὰ νὰ μὴ ἀκούσῃ αὐτὰς κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἄλλους· ἀλλὰ σὺ νὰ τὰς ἀκούῃς, ἐὰν θέλῃς· ἂς σὲ δέσωσιν ἐντὸς τοῦ ταχυπλόου πλοίου καὶ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ κατὰ τοὺς πόδας ὀρθὸν εἰς τὴν βάσιν τοῦ καταρτίου, ἐξ αὐτοῦ δὲ τὰ σχοινία ἂς προσδεθῶσι, διὰ νὰ δυνηθῇς ν' ἀκούσῃς τὴν φωνὴν τῶν Σειρήνων τερπόμενος. Ἐὰν ὅμως παρακαλῇς τοὺς συντρόφους καὶ τοὺς διατάττῃς νὰ σὲ λύσωσιν, αὐτοὶ τότε μὲ ἀκόμη περισσότερα δεσμὰ ἂς σὲ δένωσιν.

Ὅταν δὲ πλέον ταύτας δὰ προσπεράσωσιν οἱ σύντροφοι, ἐκεῖ ἔπειτα δὲν θὰ εἴπω πλέον εἰς σὲ λεπτομερῶς ποία δὰ ἐκ τῶν δύο ὁδὸς θὰ εἶναι (κατάλληλος) εἰς σέ, ἀλλὰ καὶ σὺ ὁ ἴδιος μὲ τὸν νοῦν σου σκέπτου αὐτήν· θὰ σοὶ εἴπω ὅμως καὶ περὶ τῶν δύο. Δηλ. ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους ὑπάρχουσι βράχοι ἀπόκρημνοι, πλησίον δ' αὐτῶν συντρίβεται μὲ κρότον μέγα κῦμα τῆς μελανοφθάλμου Ἀμφιτρίτης. Τούτους βεβαίως οἱ μακάριοι θεοὶ ὀνομάζουσι Πλαγκτὰς πέτρας. Ἐκεῖ μὲν οὔτε πτηνὰ τοὺς βράχους διέρχονται οὔτε δειλαὶ περιστεραί, αἱ ὁποῖαι φέρουσι τὴν ἀμβροσίαν (τροφὴν τῶν θεῶν) εἰς τὸν πατέρα Δία, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων (τῶν περιστερῶν) ἁρπάζει μίαν ὁ λεῖος βράχος· ἀλλ' ἄλλην στέλλει ὁ πατὴρ (Ζεὺς), διὰ νὰ συναριθμῆται μὲ αὐτάς (ἵνα μένῃ ὁ αὐτὸς ἀριθμός). Ἐκεῖ δὲ οὐδὲν πλοῖον ἀνδρῶν μέχρι τοῦδε διέφυγεν, ὁποιονδήποτε ἤθελε φθάσει ἐκεῖ, ἀλλὰ μαζὶ καὶ τὰς σανίδας τῶν πλοίων καὶ τὰ σώματα τῶν ἀνδρῶν περιστρέφουσι τὰ κύματα τῆς θαλάσσης καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἱ θύελλαι τοῦ καταστρεπτικοῦ πυρός. Μόνον ἐκεῖνο δὰ τὸ θαλασσοπόρον πλοῖον ἔπλευσε πλησίον ἐκεῖ, δηλ. ἡ 'Αργὼ ἡ ὑπὸ τὴν φροντίδα ἄλων ὑπάρχουσα (ἡ πασίγνωστος) ἐπαναπλέουσα ἐκ τοῦ Αἰήτου (τῆς Κολχίδος). Καὶ λοιπὸν ἐκείνην ἐκεῖ ταχέως ἤθελε ρίψει (τὸ κῦμα) εἰς τοὺς μεγάλους βράχους, ἀλλ' ἡ Ἥρα τὴν ἐβοήθησε νὰ προσπεράσῃ, διότι ἦτο ἀγαπητὸς εἰς αὐτὴν ὁ Ἰάσων.

'Από τὸ ἄλλο δὲ μέρος εἶναι δύο σκόπελοι, ἐξ ὧν ὁ μὲν εἷς φθάνει εἰς τὸν πλατὺν οὐρανὸν μὲ τὴν ὀξεῖαν κορυφήν του, πέριξ δ' αὐτοῦ ἔχει περιόληθῆ κυανοῦν (σκοτεινὸν) νέφος· τοῦτο μὲν οὐδέποτε ἀποσύρεται καὶ ποτὲ δὲν καταλαμβάνει τὴν κορυφὴν αὐτοῦ αἰθρία οὔτε ἐν καιρῷ θέρους οὔτε κατὰ τὸ φθινόπωρον· οὐδὲ δύναται θνητὸς ἀνὴρ ν' ἀναβῇ ἢ νὰ πατήσῃ ἐπάνω αὐτοῦ, οὐδ' ἐὰν ἤθελον ὑπάρχει εἰς αὐτὸν καὶ χεῖρες εἴκοσι καὶ πόδες· διότι εἶναι βράχος λεῖος ὅμοιος μὲ βράχον πέριξ ἐξεσμένον τεχνητῶς εἰς λειότητα. Εἰς τὸ μέσον δὲ τοῦ σκοπέλου ὑπάρχει σπήλαιον σκοτεινόν, ἐστραμμένον πρὸς δυσμὰς εἰς τὸ σκότος, εἰς τὸ ὁποῖον (σπήλαιον) δὰ σεῖς δύνασθε νὰ πλησιάσητε τὸ γλαφυρὸν πλοῖον, ἔνδοξε 'Οδυσσεῦ. Οὐδὲ ρωμαλέος ἀνὴρ ἐκ τοῦ λαμπροῦ πλοίου ἐξακοντίσας βέλος διὰ τόξου δύναται νὰ φθάσῃ (διὰ τοῦ βέλους) τὸ κοῖλον σπήλαιον. Ἐκεῖ δὲ μέσα κατοικεῖ ἡ Σκύλλα ἡ φοβερῶς φωνάζουσα, τῆς ὁποίας δὰ ἡ μὲν φωνὴ εἶναι ὅση ἡ τοῦ θηλάζοντος σκύλακος, ἡ ἰδία δ' ἐξ ἄλλου εἶναι κακόμορφον τέρας· οὐδὲ δύναται νὰ εὐχαριστηθῇ κανεὶς ἰδὼν αὐτήν, οὐδ' ἐὰν θεὸς ἤθελε τὴν συναντήσει. Αὐτῆς βεβαίως ὑπάρχουσι δώδεκα πόδες ὅλοι ὑψηλοὶ καὶ ἐξ ἐπιμήκεις λαιμοί, ἐντὸς δ' ἑκάστου τρομακτικὴ κεφαλή, ἐντὸς δ' αὐτῆς εἰς τρεῖς σειρὰς ὀδόντες πυκνοὶ καὶ ἀλλεπάλληλοι, γεμᾶτοι ἀπὸ μαῦρον θάνατον. Μέχρι μὲν τοῦ μέσου (τοῦ σώματός της) ἔχει εἰσδύσει εἰς τὸ κοῖλον σπήλαιον, ἔξω δὲ τοῦ φοβεροῦ βαράθρου ἐξάγει τὰς κεφαλὰς καὶ ἐκεῖ ἰσχυρῶς περὶ τὸν σκόπελον ζητοῦσα ψαρεύει καὶ δελφῖνας καὶ σκυλλόψαρα καὶ ἐὰν κάπου συλλάβῃ μεγαλύτερον θαλάσσιον θηρίον, ὁποῖα ἀμέτρητα τρέφει ἡ παλύηχος 'Αμφιτρίτη (θάλασσα). Οὐδέποτε δὲ μέχρι τοῦδε ναῦται καυχῶνται ὅτι ἔπλευσαν μὲ τὸ πλοῖόν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

των πλησίον αὐτῆς χωρὶς νὰ ὑποπέσωσιν εἰς τὸν θάνατον· διότι
ἁρπάσασα δι' ἑκάστης κεφαλῆς της ἕνα ἄνδρα ἐκ τοῦ κυανοπρώ- 100
ρου πλοίου τὸν φέρει (πρὸς θάνατον). Τὸν δ' ἄλλον σκόπελον χθα-
μαλώτερον θὰ ἴδῃς, Ὀδυσσεῦ, πλησίον τὸν ἕνα τοῦ ἄλλου· καὶ δύ-
ναται νὰ τὸν κτυπήσῃς μὲ βέλος. Ἐντὸς δ' αὐτοῦ ὑπάρχει μεγά-
λη ἀγριοσυκῆ θαλερὰ εἰς φύλλα· ὑποκάτω δ' αὐτῆς ἡ θεία Χάρυ-
βδις ροφεῖ μὲ κρότον πρὸς τὰ ἄνω τὸ μέλαν ὕδωρ· διότι τρεῖς μὲν 105
φορὰς τὴν ἡμέραν τὸ ἀναπέμπει πρὸς τὰ ἄνω, τρεῖς φορὰς δὲ
τὸ ἀναρροφεῖ μὲ κρότον φοβερόν· εἶθε σὺ βεβαίως νὰ μὴ τύχῃς ἐ-
κεῖ, ὅτε ἤθελε τὸ ἀναρροφήσει μὲ κρότον· διότι δὲν ἤθελέ σε προ-
φυλάξει ἐκ τοῦ κακοῦ οὐδ' ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· ἀλλ' ἀφοῦ
πλησιάσῃς πολὺ τὸν σκόπελον τῆς Σκύλλης ταχέως τὸ πλοῖόν νὰ
ὠθήσῃς παραπλεύρως καὶ ἔξω αὐτῆς, ἐπειδὴ δὰ πολὺ καλλίτερον 110
εἶναι ἓξ συντρόφους νὰ θρηνήσῃς ἐντὸς τοῦ πλοίου παρὰ ὅλους
μαζί.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐγὼ δ' ἀπαντῶν πρὸς αὐτὴν εἶπον· «Ἐ-
ὰν δὰ θέλῃς, ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμέ, θεά, τοῦτο ἀληθῶς, ἐὰν κάπου
τὴν μὲν καταστρεπτικὴν Χάρυβδιν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπεκφύγω (ἤ-
θελον ὑπεκφύγει), τὴν δὲ Σκύλλαν ν' ἀποκρούσω, ὅτε ἤθελε βλά-
πτει τοὺς συντρόφους μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἡ δὲ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν ἀμέσως ἀπήν- 115
τα· «Ἄθλιε, καὶ πάλιν δὰ ὑπὸ τὴν φροντίδα σου ὑπάρχουσι πολε-
μικὰ ἔργα καὶ μόχθοι· καὶ εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς δὲν θὰ ὑπο-
χωρήσῃς; αὐτὴ ὅμως βεβαίως δὲν εἶναι θνητή, ἀλλ' εἶναι ἀθά-
νατον κακὸν καὶ φοβερὸν καὶ θλιβερὸν καὶ ἄγριον ἀκαταμάχητον
οὐδ' ὑπάρχει δύναμις κατ' αὐτοῦ· ὠφελιμώτατον εἶναι νὰ φύγῃς 120
ἀπ' αὐτῆς· διότι ἐὰν βραδύνῃς ὁπλιζόμενος (κατ' αὐτῆς) πλησίον
τοῦ βράχου, φοβοῦμαι μήπως πάλιν ὁρμήσασα σὲ συναντήσῃ μὲ
τόσας κεφαλὰς καὶ ἄλλους τόσους ἄνδρας ἐξαρπάσῃ. Ἀλλὰ πολὺ
σφοδρῶς νὰ κωπηλατῇς, νὰ ἐπικαλῆσαι δὲ μὲ κραυγὰς τὴν Κρά- 125
ταιιν, μητέρα τῆς Σκύλλης, ἡ ὁποία ἐγέννησεν αὐτὴν ὡς συμφο-
ρὰν διὰ τοὺς ἀνθρώπους· αὕτη δὲ θὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ὁρμήσῃ
καὶ πάλιν ὕστερον ἐναντίον σας.

Θὰ φθάσῃς δὲ εἰς τὴν νῆσον Θρινακίαν· ἐκεῖ ὅμως πολλαὶ βοῦς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ δειλὰ πρόβατα τοῦ Ἡλίου, ἑπτὰ ἀγέλαι βοῶν καὶ τόσα ὡραῖα
130 ποίμνια προβάτων, ἕκαστον δ' ἐξ αὐτῶν (ἀγέλη καὶ ποίμνιον) ἔ-
χει πεντήκοντα (κεφάλια)· γέννησις δ' εἰς αὐτὰ δὲν συμβαίνει
(δὲν γεννῶσι) καὶ ποτὲ δὲν ἀποθνήσκουσι. Ποιμένες δ' ἐπάνω
εἰς αὐτὰ εἶναι θεαί, Νύμφαι καλλιπλόκαμοι, ἡ Φαέθουσα καὶ ἡ
Λαμπετία, τὰς ὁποίας ἐγέννησεν ἐκ τοῦ Ἡλίου ἡ θεία Νέαιρα.
Αὐτὰς μὲν λοιπὸν γεννήσασα καὶ ἀναθρέψασα ἡ σεβαστὴ μήτηρ
135 τὰς ἐτοποθέτησε νὰ κατοικῶσι μακρὰν εἰς τὴν νῆσον Θρινακίαν,
διὰ νὰ φυλάττωσι τὰ πατρικὰ πρόβατα καὶ τὰς βοῦς τὰς στρεφού-
σας τοὺς πόδας των κατὰ τὴν πορείαν. Ταύτας ἐὰν μὲν ἀφίνῃς
ἀβλαβεῖς καὶ φροντίζῃς περὶ τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπανόδου, βε-
βαίως καὶ ἀκόμη κακοπαθοῦντες δύνασθε νὰ φθάσητε εἰς τὴν Ἰ-
140 θάκην· ἐὰν ὅμως τὰς βλάπτῃς, τότε προλέγω εἰς σὲ ὄλεθρον καὶ
διὰ τὸ πλοῖόν σου καὶ διὰ τοὺς συντρόφους σου· σὺ δ' ὁ ἴδιος ἐὰν
ἐκφύγῃς, ἀργὰ κακῶς θὰ ἐπανέλθῃς (εἰς τὴν πατρίδα), ἀφοῦ χά-
σῃς ὅλους τοὺς συντρόφους σου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐθὺς δ' ἦλθεν ἡ χρυσόθρονος Αὐγή.
Ἡ μὲν Κίρκη ἔπειτα ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν ἀπεμακρύνθη ἀνὰ
τὴν νῆσον, ἐγὼ δ' εἰς τὸ πλοῖον ἀναβὰς διέταττον τοὺς συντρό-
145 φους καὶ αὐτοὶ ν' ἀναβαίνωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ σχοινία τῆς πρύ-
μνης (διὰ τῶν ὁποίων ἦτο δεμένον τὸ πλοῖον ἐκ τῆς ξηρᾶς)· ἐ-
κεῖνοι δὲ ταχέως εἰσήρχοντο καὶ ἐκάθηντο εἰς τὰ καθίσματα τῶν
κωπηλατῶν, κατὰ σειρὰν δὲ καθήμενοι ἐκτύπουν τὴν λευκοαφρι-
σμένην θάλασσαν μὲ τὰς κώπας. Εἰς ἡμᾶς δὲ πάλιν ὄπισθεν τοῦ κυ-
150 ανοπρώρου πλοίου ἔστελλεν ἐπιθυμητὸν οὔριον ἄνεμον φρουσκώνοντα τὰ πανιά, καλὸν σύντροφον, ἡ καλλιπλόκαμος Κίρκη ἡ φοβερὰ
θεὰ ἡ μελῳδική· ἀμέσως δὲ ἀφοῦ ἐτακτοποιήσαμεν τὰ καθέκαστα
ἐργαλεῖα ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖον ἐκαθήμεθα, αὐτὸ δὲ διεύθυνε καὶ ὁ
ἄνεμος καὶ ὁ πηδαλιοῦχος. Τότε λοιπὸν ἐγὼ εἰς τοὺς συντρόφους
ὡμίλουν λυπούμενος κατὰ τὴν καρδίαν· «Ὦ ἀγαπητοί, δὲν πρέ-
πει βεβαίως εἷς οὐδὲ δύο μόνοι νὰ γνωρίζωσι τοὺς χρησμούς,
155 τοὺς ὁποίους εἰς ἐμὲ εἶπεν ἡ Κίρκη, ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν· ἀλλὰ
θὰ τὰ εἴπω βεβαίως ἐγώ, ἵνα γνωρίζοντες ἢ ἀποθάνωμεν ἢ διαφυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γόντες ἀποφύγωμεν τὸν θάνατον καὶ τὴν κακὴν μοῖραν. Προέτρεπε πρῶτα μὲν ν' ἀποφύγωμεν τὸ ἄσμα τῶν Σειρήνων καὶ τὸν ἀνθοστόλιστον λειμῶνά των· μόνον ἐμὲ προέτρεπε ν' ἀκούω τὴν (μέλῳδικὴν) φωνήν των· ἀλλὰ δέσατέ με μὲ δεσμὸν ὀδυνηρὸν, διὰ νὰ μένω ἐδῶ στερεῶς, ὀρθὸν (νά με δέσητε) εἰς τὴν βάσιν τοῦ καταρτίου, ἐξ αὐτῶν δὲ τὰ σχοινία ἂς προσδεθῶσιν. Ἐὰν δὲ παρακαλῶ σᾶς καὶ διατάττω νὰ με λύσητε, σεῖς μὲ περισσότερα τότε δεσμὰ νὰ μὲ σφίγγητε.»

Βεβαίως ἐγὼ ταῦτα καθέκαστα λέγων ἐφανέρωνον εἰς τοὺς συντρόφους· κατὰ τὸν χρόνον ὅμως τοῦτον τὸ καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖον ταχέως ἔφθασεν εἰς τὴν νῆσον τῶν Σειρήνων· διότι τὸ ἐπέσπευδεν ὁ ἀβλαβὴς οὔριος ἄνεμος· εὐθὺς κατόπιν ὁ μὲν ἄνεμος ἔπαυσεν, ἡ δὲ γαλήνη παρουσιάσθη ἄνευ ἀνέμου καὶ ἐκοίμισε τὰ κύματα ὁ θεός· σηκωθέντες δ' οἱ σύντροφοι τὰ ἱστία τοῦ πλοίου ἐτύλιξαν καὶ ταῦτα μὲν ἔθεσαν ἐντὸς τοῦ λαμπροῦ πλοίου, ἐκεῖνοι δὲ εἰς τὰ κωπία καθήμενοι ἐλεύκαινον τὸ ὕδωρ μὲ τὰ γυαλιστερὰ ἐκ ξύλου ἐλάτης κωπία των. Ἐγὼ δὲ μέγαν δίσκον κηροῦ δι' ὀξείας χαλκῆς μαχαίρας εἰς μικρὰ τεμάχια διαχωρίσας ἐπίεζον μὲ τὰς στιβαράς μου χεῖρας· ταχέως δὲ ὁ κηρὸς ἐζεσταίνετο, ἐπειδὴ τὸ διέταττεν ἡ μεγάλη δύναμις τοῦ Ἡλίου καὶ αἱ ἀκτῖνες τοῦ θεοῦ Ὑπερίοντος (ἡλίου)· κατὰ σειρὰν δ' ἀπήλειψα ὅλ' αὐτοῦ τὰ ὦτα εἰς ὅλους τοὺς συντρόφους· ἐκεῖνοι δὲ συγχρόνως με ἔδεσαν ἐντὸς τοῦ πλοίου ὀρθὸν εἰς τὴν βάσιν τοῦ καταρτίου καὶ ἐξ αὐτοῦ τὰ σχοινία προσέδενον, οἱ ἴδιοι δὲ καθήμενοι ἐκτύπουν τὴν λευκὴν θάλασσαν μὲ τὰς κώπας. Ἀλλ' ὅτε τόσον ἀπείχομεν, ὅσον φωνάξας τις ἀκούεται, ταχέως πλέοντες, δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν αὐτῶν (τῶν Σειρήνων) ὅτι τὸ ταχυκίνητον πλοῖον πλησίον των ἐκινεῖτο καὶ διαπεραστικὸν ἄσμα εὐτρέπιζον· Ἔλα ἐρχόμενος ἐδῶ, ὀνομαστέ (πολὺ ἐπαινεμένε) Ὀδυσσεῦ, μεγάλη δόξα τῶν Ἑλλήνων, σταμάτησον τὸ πλοῖόν σου, διὰ ν' ἀκούσῃς τὴν φωνὴν ἡμῶν τῶν δύο· διότι οὐδεὶς ἀκόμη μέχρι τοῦδε παρήλασεν ἀπ' ἐδῶ μὲ τὸ μαῦρον πλοῖόν του, χωρὶς δὰ ν' ἀκούσῃ (πρὶν ν' ἀκούσῃ) ἀπὸ τὰ στόματά μας τὴν γλυκεῖαν ὡς μέλι φωνήν μας, ἀλλ' αὐτὸς δὰ (ὁ παρελάσας) ἐπανέρχεται εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ τερφθῇ καὶ ἀφοῦ γνωρίσῃ περισσότερα·
διότι γνωρίζομεν βεβαίως ὅλα, ὅσα ἐντὸς τῆς πλατείας Τροίας οἱ
Ἕλληνες καὶ οἱ Τρῶες κατὰ θέλησιν θεῶν ἐμόχθησαν, γνωρίζο-
μεν δὲ ὅσα καὶ ἂν γίνωσιν ἐπάνω εἰς τὴν πολλὰ τρέφουσαν γῆν.»

Τοιουτοτρόπως ἔλεγον ἐκπέμπουσαι ὡραιοτάτην φωνήν· ἡ ἰδι-
κή μου ὅμως καρδία ἤθελε ν' ἀκούῃ καὶ διέταττον τοὺς συντρό-
φους νὰ με λύσωσι κάμνων εἰς αὐτοὺς νεύματα μὲ τὰς ὀφρῦς μου·
ἀλλ' ἐκεῖνοι προσκλίναντες (ἐπὶ τῶν κωπίων) ἐκωπηλάτουν. Εὐθὺς
δὲ σηκωθέντες ὁ Περιμήδης καὶ ὁ Εὐρύλοχος μὲ περισσότερα δε-
σμὰ με ἔδενον καὶ περισσότερόν με ἔσφιγγον. Ἀφοῦ δὲ πλέον τὰς
ἐπροσπέρασαν δὰ καὶ δὲν ἠκούομεν ἔπειτα πλέον τὴν φωνὴν οὐδὲ
τὸ ἄσμα τῶν Σειρήνων, ταχέως οἱ ἰδικοί μου πολὺ ἀγαπημένοι
σύντροφοι ἀφήρεσαν τὸν κηρόν, μὲ τὸν ὁποῖον ἐπήλειψα τὰ ὦτα
αὐτῶν, καὶ ἐμὲ ἐκ τῶν δεσμῶν ἔλυσαν.

Ἀλλ' ὅτε πλέον ἀφίνομεν τὴν νῆσον, εὐθὺς ἔπειτα εἶδον καπνὸν
καὶ μέγα κῦμα καὶ ἤκουσα κρότον· ἐκ τῶν χειρῶν δὲ τῶν συντρό-
φων, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν, ἔφυγον (ἐπτεράκισαν)
τὰ κωπία καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκρότησαν ὅλα ἀνὰ τὸν ροῦν τῶν
κυμάτων· ἐσταμάτησε δ' ἐκεῖ τὸ πλοῖον, διότι τὰ μυτερὰ κωπία
δὲν τὸ ἐκίνουν διὰ τῶν χειρῶν τῶν ναυτῶν. Ἐγὼ ὅμως διὰ μέσου
τοῦ πλοίου διερχόμενος παρώτρυνον τοὺς συντρόφους μὲ μαλα-
κοὺς λόγους στεκόμενος πλησίον εἰς ἕνα ἕκαστον· «Ὦ ἀγαπητοί,
οὐδόλως μέχρι τοῦδε εἴμεθα ἄπειροι κακῶν· οὐδόλως δὰ τοῦτο ἐδῶ
τὸ κακὸν ἐπέρχεται βεβαίως μεγαλύτερον παρὰ ὅτε ὁ Κύκλωψ
μᾶς συνεκράτει μὲ ἰσχυρὰν βίαν ἐντὸς τοῦ κοίλου σπηλαίου του·
ἀλλὰ καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ τῆς ἰδικῆς μου γενναιότητος καὶ τῆς σκέ-
ψεως καὶ τοῦ νοῦ διεφύγομεν καὶ νομίζω ὅτι ἴσως θὰ ἐνθυμῆσθε
αὐτὰ δά· τόρα δὲ ἐλᾶτε, ὅπως καὶ ἂν εἴπω ἐγώ, ἂς πειθώμεθα ὅλοι·
σεῖς μὲν μὲ τὰς κώπας νὰ κτυπᾶτε τὸ ἐν τῷ βάθει τῆς θαλάσσης
θραυόμενα κύματα καθήμενοι εἰς τὰς κωπηλατικὰς θέσεις, ἐὰν
ἴσως ὁ Ζεὺς δώσῃ νὰ ὑπεκφύγωμεν καὶ ν' ἀποφύγωμεν τοῦτον
ἐδῶ δὰ τὸν ὄλεθρον· εἰς σὲ δέ, πηδαλιοῦχε, ὡς ἐξῆς παραγγέλλω·
ἀλλὰ βάλλε αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου, ἐπειδὴ διευθύνεις τὸ πηδά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λιον τοῦ λαξευμένου πλοίου· συγκράτει μὲν τὸ πλοῖον ἐντὸς τούτου
τοῦ κάπνοῦ καὶ τοῦ κύματος, ἐπιζήτει δὲ σὺ τὸν σκόπελον, μήπως 220
διαφύγῃ τὴν προσοχήν σου ἐξορμῆσαν πρὸς τὰ ἐκεῖ (πρὸς τὸν
κάπνὸν καὶ τὸ κῦμα) καὶ ρίψῃς ἡμᾶς εἰς συμφοράν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνοι δὲ ταχέως ἐπείσθησαν εἰς τοὺς
λόγους μου. Διὰ τὴν Σκύλλαν ὅμως δὲν ὡμίλουν πλέον, τὴν ἀνα-
πόφευκτον συμφοράν, μήπως φοβηθέντες ἀπομακρυνθῶσιν οἱ σύν-
τροφοί μου ἐκ τῆς κωπηλασίας καὶ συμπυκνωθῶσιν ἐντὸς τοῦ 225
πλοίου· καὶ τότε πλέον ἐλησμόνουν μὲν τὴν θλιβερὰν παραγγελίαν
τῆς Κίρκης, διότι σὐδόλως μὲ προέτρεπε νὰ ὁπλίζωμαι· ἀλλ' ἐγὼ
ἐνδυθεὶς τὰ ἐξακουστά μου ὅπλα καὶ δύο μακρὰ δόρατα λαβὼν
ἀνὰ χεῖρας, ἀνέβην εἰς τὸ κατάστρωμα τῆς πρώρας τοῦ πλοίου· 230
διότι ἀπ' ἐκεῖ περιέμενον ὅτι ὑπ' ἐμοῦ πρῶτον θὰ φανῇ ἐκείνη
ἡ εἰς βράχον κατοικοῦσα Σκύλλα, ἡ ὁποία ἔφερε συμφορὰν εἰς
τοὺς συντρόφους μου. Ἀλλὰ δὲν ἠδυνάμην νὰ τὴν ἴδω κάπου,
ἐκουράσθησαν δὲ οἱ δύο ὀφθαλμοί μου βλέποντος προσεκτικῶς
πρὸς τὸν ὁμιχλώδη βράχον.

Ἡμεῖς μὲν θρηνοῦντες ἐπλέομεν ἐπάνω εἰς τὴν στενωπόν· 235
ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ Σκύλλα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ Χάρυβδις, τρομακτικῶς
ἀνερρόφει τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης. Τῷ ὄντι ὁσάκις τὸ
ἐξέρνα, ὁλόκληρος ἡ θάλασσα ἀνακατωνομένη ἔκαμνε πάταγον
ὡσὰν λέβης (βράζων) ἐντὸς πολλοῦ πυρός, πρὸς τὰ ὕψη δὲ ὁ
ἀφρὸς ἔπιπτεν ἐπάνω καὶ εἰς τοὺς δύο σκοπέλους· ἀλλ' ὁσάκις 240
ἤθελεν ἀναρροφήσει τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης, ὁλόκληρος
(ἡ θάλασσα) ἐφαίνετο ἐντὸς ταραττομένη, πέριξ δ' ὁ βράχος φο-
βερὰ ἀντήχει μετὰ πατάγου, ὑποκάτω δὲ (εἰς τὸν βυθὸν) ἡ γῆ
ἐφανέρωνε μαύρην ἄμμον· αὐτοὺς δὲ (τοὺς συντρόφους μου) κα-
τελάμβανε φόβος φέρων ὠχρότητα· ἡμεῖς μὲν πρὸς ταύτην (τὴν
Χάρυβδιν) παρετηρήσαμεν φοβηθέντες ὄλεθρον· ἀλλὰ τότε ἡ 245
Σκύλλα ἐκ τοῦ κοίλου πλοίου ἔλαβεν ἓξ συντρόφους μου, οἱ ὁποῖοι
καὶ κατὰ τὰς χεῖρας (τὴν ρωμαλεότητα) καὶ κατὰ τὴν δύναμιν
ἦσαν ἄριστοι· παρατηρήσας δὲ μὲ προσοχὴν εἰς τὸ ταχὺ πλοῖον
συγχρόνως καὶ πρὸς τοὺς συντρόφους εἶδον πλέον ὑποκάτωθεν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν σιγωνομένων πρὸς τὰ ὕψη·
ἐφώναζον δὲ καλοῦντες ἐμὲ ὀνομαστί, τότε δὰ δ' ὑστάτην φοράν,
λυπούμενοι κατὰ τὴν καρδίαν· καθὼς δ' ὅτε ἐπάνω εἰς προεξοχὴν
ἁλιεὺς μὲ ἐπιμήκη ράβδον καταρρίπτων φαγητὰ ὡς δόλωμα διὰ
τοὺς μικροὺς ἰχθῦς προβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν κέρατον ἀγροτι-
κοῦ βοὸς (προστατεῦον ἐντός του τὴν κλωστὴν τοῦ ἀγκίστρου),
συλλαβὼν δ' ἔπειτα ἰχθὺν ρίπτει πρὸς τὰ ἔξω (τὴν γῆν) σπαρ-
τσαρίζοντα, τοιουτοτρόπως αὐτοὶ δὰ σπαρτσαρίζοντες ὑψώνοντο
πρὸς τὸν βράχον· ἐκεῖ δὲ εἰς τὰς εἰσόδους (τοῦ σπηλαίου) τοὺς
ἔτρωγε κρουγάζοντας θλιβερῶς ἁπλώνοντας πρὸς ἐμὲ τὰς χεῖρας
ἐν τῇ φοβερᾷ των σφαγῇ. Ἀξιολυπητότατον δὰ εἶδον ἐκεῖνο μὲ
τοὺς ἰδικούς μου ὀφθαλμοὺς ἐξ ὅλων, ὅσα μὲ μόχθους ἐταλαιπω-
ρήθην ἐξερευνῶν τὰ περάσματα τῆς θαλάσσης.

Ἀφοῦ δὲ διεφύγομεν τοὺς σκοπέλους καὶ τὴν τρομακτικὴν
Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν, εὐθὺς κατόπιν εἰς τὴν ἄμεμπτον νῆ-
σον τοῦ θεοῦ (Ἡλίου) ἐφθάσαμεν· ἐκεῖ δ' ἦσαν ὡραῖαι πλατυ-
μέτωποι ἀγελάδες, πολλὰ δὲ δειλὰ πρόβατα τοῦ Ὑπερίονος Ἡ-
λίου. Τότε λοιπὸν ἐγὼ εὑρισκόμενος ἀκόμη εἰς τὴν θάλασσαν ἐν-
τὸς τοῦ μελανοχρόου πλοίου ἤκουσα καὶ τὸν μυκηθμὸν (τὸ μούγ-
γρισμα) τῶν βοῶν περικεκλεισμένων ἐντὸς μάνδρας καὶ τὸ βέ-
λασμα τῶν προβάτων· καὶ ἐνέπεσεν εἰς τὸν νοῦν μου ὁ λόγος τοῦ
τυφλοῦ μάντεως, τοῦ Θηβαίου Τειρεσίου, καὶ τῆς Αἰαίας Κίρκης,
ἡ ὁποία παραπολὺ μὲ διέταττε ν' ἀποφύγω τὴν νῆσον τοῦ τέρποντος τοὺς βροτοὺς (ἀνθρώπους) Ἡλίου. Τότε λοιπὸν ἐγὼ ἔλεγον
εἰς τοὺς συντρόφους μου λυπούμενος εἰς τὴν καρδίαν. «Ἀκούσατε
τοὺς λόγους μου, σύντροφοι, ἂν καὶ κακοπαθεῖτε, διὰ νὰ εἴπω εἰς
σᾶς τὰ μαντεύματα τοῦ Τειρεσίου καὶ τῆς Αἰαίας Κίρκης· ἡ ὁ-
ποία παραπολὺ μὲ διέτασσε ν' ἀποφύγω τὴν νῆσον τοῦ τέρποντος
τοὺς ἀνθρώπους Ἡλίου· διότι ἐκεῖ ἔλεγεν ὅτι θὰ συμβῇ εἰς ἡμᾶς
φοβερώτατον κακόν· ἀλλὰ διευθύνετε τὸ μελανόχρουν πλοῖον παρα-
πλεύρως καὶ ἐκτὸς τῆς νήσου.

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτῶν δ' ἡ ἀγαπητὴ καρδία συνετα-
ράχθη. Εὐθὺς δ' ὁ Εὐρύλοχος ἀπήντα εἰς ἐμὲ πικρὸν λόγον· «Εἶ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκι σκληρός, Ὀδυσσεῦ, ὑπερβολικὴ εἰς σὲ δύναμις εἶναι καὶ οὐδόλως κουράζεσαι εἰς τὰ μέλη σου· βεβαιότατα, ὡς φαίνεται, εἰς σὲ τὰ πάντα ἔχουσι κατασκευασθῆ σιδηρᾶ, ὁ ὁποῖος τοὺς συντρόφους σου, ἂν καὶ εἶναι ἀηδιασμένοι (ἔχουσιν ἀηδιάσει, ἔχουσι κορεσθῆ, ἔχουσι βαρυνθῆ) ἀπὸ κούρασιν καὶ ὕπνον, δὲν ἀφίνεις νὰ ἐπιβιβασθῶσιν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ὅπου ἐξ ἄλλου μέρους ἐντὸς νήσου περιβρεχομένης ὑπὸ θαλάσσης δυνάμεθα νὰ παρασκευάσωμεν δεῖπνον, ἀλλὰ προτρέπεις ματαίως διὰ μέσου τῆς ταχείας νυκτὸς νὰ περιπλανώμεθα ἐντὸς τῆς ὁμιχλώδους θαλάσσης· ἕνεκα τῶν νυκτῶν γίνονται ἄνεμοι, καταστροφαὶ τῶν πλοίων· πῶς δύναταί τις νὰ ὑπεκφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον, ἐὰν αἰφνιδίως πως ἐπέλθῃ θύελλα ἀνέμου, ἢ Νότου ἢ Ζεφύρου ἔχοντος καταστρεπτικὴν πνοήν, οἱ ὁποῖοι πρὸ πάντων καταστρέφουσι τὸ πλοῖον παρὰ τὴν θέλησιν τῶν κυριάρχων θεῶν. Ἀλλὰ βεβαίως τόρα μὲν ἂς ὑπακούωμεν εἰς τὴν μελανὴν νύκτα καὶ ἂς ἑτοιμάσωμεν δεῖπνον μένοντες πλησίον τοῦ ταχυπλόου πλοίου, ἀπὸ πρωΐας δὲ ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον θὰ τὸ ρίψωμεν εἰς τὴν ἀνοικτὴν θάλασσαν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, τὸν ἐπῄνουν δ' οἱ ἄλλοι σύντροφοι. Καὶ τότε πλέον ἐγνώριζον ὅτι κακὰ πλέον ἐσκέπτετο ὁ θεός, καὶ ὁμιλήσας ἔλεγον πρὸς αὐτοὺς πτερωτοὺς λόγους· «Εὐρύλοχε, πολὺ βεβαίως μὲ ἐκβιάζετε ἀφοῦ εἶμαι μόνος· ἀλλ' ἐλᾶτε τόρα εἰς ἐμὲ ὁρκίσθητε ὅλοι ἰσχυρὸν ὅρκον· ἐὰν εὕρωμεν ἢ ἀγέλην τινὰ βοῶν ἢ μέγα ποίμνιον προβάτων, μηδεὶς ἂς φονεύσῃ ἀπὸ κακὰς ἀνοησίας ἢ βοῦν ἢ καὶ κανὲν πρόβατον· ἀλλ' ἥσυχοι νὰ τρώγητε τὸ φαγητόν, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν ἡ ἀθάνατος Κίρκη.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ὡρκίζοντο καθὼς διέταττον. Ἀφοῦ δέ, ὡς ἔπρεπε, ὡρκίσθησαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὅρκον, ἐσταματήσαμεν ἐντὸς τοῦ κοίλου λιμένος τὸ καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖον πλησίον γλυκέος ὕδατος καὶ ἐξῆλθον ἔξω τοῦ πλοίου οἱ σύντροφοι, ἔπειτα δὲ δεῖπνον ἐπιδεξίως ἡτοίμασαν· ἀφοῦ δ' ἀφήρεσαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, ἐνθυμηθέντες πλέον ἔκλαιον ἔπειτα τοὺς ἀγαπητοὺς συντρόφους, τοὺς ὁποίους ἔφαγεν ἡ Σκύλλα ἁρπάσασα αὐτοὺς ἐκ τοῦ κοίλου πλοίου·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς αὐτοὺς δὲ κλαίοντας ἐπῆλθε γλυκὺς ὕπνος. Ὅτε δ' ἦτο τὸ (τελευταῖον) τρίτον τῆς νυκτός, ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τὰ ἄστρα εἶχον κλίνει (πρὸς τὴν δύσιν), ἐσήκωσε σφοδρὸν ἄνεμον ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων (ὁ τῶν νεφελῶν κυρίαρχος Ζεὺς) μὲ ὑπέρμετρον τρικυμίαν καὶ συνεκάλυψε διὰ νεφῶν τὴν γῆν συγχρόνως καὶ τὴν θάλασσαν, ἐσηκώνετο δ' ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σκότος. Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τὸ μὲν πλοῖον σύραντες προσωρμίσαμεν εἰς κοῖλον σπήλαιον· ἐκεῖ δ' ἦσαν ὡραῖοι τόποι διὰ χορούς καὶ συγκεντρώσεις Νυμφῶν· καὶ τότε ἐγὼ συνέλευσιν καλέσας εἶπον λόγον· «Ὦ ἀγαπητοί, ἐντὸς βεβαίως τοῦ ταχυπλόου πλοίου ὑπάρχει καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν, ἀλλ' ἂς ἀπέχωμεν ἀπὸ τὰς βοῦς, διὰ νὰ μὴ πάθωμεν τίποτε· διότι αἱ ἀγελάδες αὗται ἐδῶ καὶ τὰ δειλὰ πρόβατα εἶναι τρομεροῦ θεοῦ, δηλ. τοῦ Ἡλίου, ὁ ὁποῖος τὰ πάντα βλέπει καὶ τὰ πάντα ἐπακούει.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτῶν δ' ἡ ἀνδρεία ψυχὴ ἐπείθετο. Ἐπὶ ὁλόκληρον δὲ μῆνα ἐφύσα ἀκατάπαυστος Νότος καὶ οὐδεὶς ἄλλος ἔπειτα ἐκ τῶν ἀνέμων παρουσιάζετο εἰ μὴ ὁ Εὖρος καὶ ὁ Νότος. Ἐκεῖνοι δ' ἐφ' ὅσον μὲν εἶχον ἄρτον καὶ ἐρυθρὸν οἶνον, ἕως τότε ἀπεῖχον ἀπὸ τῶν βοῶν ἐπιθυμοῦνες τὴν ζωήν των (θέλοντες νὰ ζῶσιν). Ἀλλ' ὅτε πλέον εἶχον ἐξαντληθῆ ὅλα τὰ τρόφιμα, τότε πλέον καὶ περιπλανώμενοι ἐξ ἀνάγκης ἠσχολοῦντο εἰς εὕρεσιν λείας, πρὸς ἰχθῦς καὶ πτηνὰ καὶ ὅ,τι ἤρχετο εἰς τὰς ἁγαπητάς των χεῖρας μὲ εὐλύγιστα ἄγκιστρα, διότι ἐβασάνιζε τὴν κοιλίαν των ἡ πεῖνα· τότε λοιπὸν ἐγὼ ἀνὰ τὴν νῆσον ἀπεμακρύνθην (ἀπεμακρύνθην ἀπὸ τὴν νῆσον) ἀπομακρύνθην (ἀπεμακρύνθην ἀπὸ τὴν νῆσον) ρώσει εἰς ἐμὲ ὁδὸν νὰ ἐπιστρέφω (εἰς τὴν πατρίδα). Ἀλλ' ὅτε πλέον διὰ μέσου τῆς νήσου βαδίζων ἀπεμακρύνθην (ἀπέφυγον) ἀπὸ τοὺς συντρόφους, νίψας τὰς χεῖράς μου, προσηυχόμην εἰς ὅλους τοὺς θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν Ὄλυμπον, εἰς μέρος ὅπου ἦτο προφύλαγμα ἀπὸ τῶν ἀνέμων· ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ἐπέχυσαν ἐπὶ τῶν βλεφάρων μου γλυκὺν ὕπνον. Ὁ Εὐρύλοχος ὅμως ἔκαμεν ἀρχὴν κακῆς συμβουλῆς πρὸς τοὺς συντρόφους· «Ἀκούσατε τοὺς λόγους μου σύντροφοι, ἂν καὶ κακοπαθεῖτε· ὅλα μὲν τὰ εἴδη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῶν θανάτων εἶναι μισητὰ εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους, ἀλλ' οἰκτρότατον εἶναι ἀπὸ πεῖναν ν' ἀποθάνῃ τις καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ μοιραῖον. Ἀλλ' ἐλᾶτε, ἀφοῦ σύρωμεν τὰς ἀρίστας ἐκ τῶν ἀγελάδων τοῦ Ἡλίου, ἂς τὰς θυσιάσωμεν εἰς τοὺς ἀθανάτους οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν. Ἐὰν δὲ φθάσωμεν εἰς Ἰθάκην, τὴν πατρικήν μας γῆν, ταχέως δυνάμεθα νὰ κατασκευάσωμεν εἰς τὸν Ὑπερίονα Ἥλιον πλούσιον ναόν, ἐντὸς δ' αὐτοῦ ἠθέλομεν θέσει καλλωπισμένα ἀφιερώματα πολλὰ καὶ καλά. Ἐὰν ὅμως ὀργισθεὶς κατά τι διὰ τὰς ἐχούσας ὄρθια κέρατα βοῦς θέλῃ νὰ καταστρέψῃ τὸ πλοῖον ἡμῶν, ἀκολουθήσωσι δ' αὐτὸν (συναινέσωσιν) οἱ ἄλλοι θεοί, προτιμῶ ἅπαξ ἀνοιχθεὶς πρὸς τὸ κῦμα νὰ χάσω τὴν ζωήν μου παρὰ ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ καταφθείρωμαι ἐντὸς νήσου ἐρήμου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Εὐρύλοχος, τὸν ἐπήνουν δὲ οἱ ἄλλοι σύντροφοι. Ἀμέσως δὲ σύραντες ἐκ τοῦ πλησίον τὰς ἀρίστας ἐκ τῶν ἀγελάδων τοῦ Ἡλίου, διότι οὐχὶ μακρὰν τοῦ κυανοπρώρου πλοίου ἔβοσκον αἱ ὡραῖαι, αἱ στρέφουσαι τοὺς πόδας των κατὰ τὸ βάδισμα (στρεψόποδες), αἱ πλατυμέτωποι ἀγελάδες, καὶ τὰς περιεκύκλωσαν καὶ προσηύχοντο εἰς τοὺς θεούς, δρέψαντες τρυφερὰ φύλλα δρυὸς ὑψηλῆς (ἐχούσης εἰς ὕψος τὴν κορυφήν της)· διότι δὲν εἶχον λευκὴν κριθὴν ἐπὶ τοῦ καλὸν κατάστρωμα ἔχοντος πλοίου. Ἀφοῦ δέ, ὡς ἦτο σύνηθες, προσηυχήθησαν καὶ τὰς ἔσφαξαν καὶ τὰς ἔγδαραν, τότε καὶ τοὺς μηροὺς ἐξέκοψαν καὶ τοὺς περιεκάλυψαν μὲ λίπος, εἰς δύο στρώματα σχηματίσαντες τὸ καλύψαν τοὺς μηροὺς λίπος, ἐπ' αὐτῶν δ' ἔθεσαν ὠμὰ τεμάχια κρέατος· οὐδ' εἶχον οἶνον διὰ νὰ κάμωσι σπονδὰς (νὰ χύσωσιν) ἐπάνω εἰς τὰ καιόμενα ἱερὰ θύματα, ἀλλὰ μὲ ὕδωρ κάμνοντες σπονδὰς ἔψενον ὅλα τὰ ἐντόσθια. Ἀφοῦ δὲ κατεκάησαν τὰ μηρία καὶ ἔφαγον τὰ σπλάγχνα, ἐκομμάτιαζον εὐθὺς τὰ ἄλλα (κρέατα) καὶ εἰς ὀβελοὺς (σούβλας) τὰ ἐσούβλιζον.

Καὶ τότε ἐξέφυγεν ἐκ τῶν βλεφάρων μου ὁ γλυκὺς ὕπνος, ἐκίνησα δὲ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον καὶ εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Ἀλλ' ὅτε πλέον προχωρῶν ἤμην πλησίον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ κατὰ τὴν πρῶραν καὶ πρύμνην κυρτοῦ πλοίου, τότε καὶ ἔφθασε πέριξ μου ἡ θερμὴ ὀσμὴ τῆς τσίκνας. Ἀναστενάξας δὲ ἐφώναζον μεγαλοφώνως εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς· «Ζεῦ πάτερ καὶ ἄλλοι μακάριοι θεοὶ αἰώνιοι, βεβαίως πολὺ πρὸς συμφορὰν μὲ ἐκοιμήσατε μὲ ἀναπόφευκτον (εἰς ὃν δὲν δύναταί τις ν' ἀντιστῇ) ὕπνον, οἱ δὲ σύντροφοί μου μένοντες μέγα κακούργημα ἐσκέφθησαν.»

Ταχεῖα δ' ἀγγελιοφόρος μετέβη εἰς τὸν Ὑπερίονα Ἥλιον ἡ μακρόπεπλος Λαμπετία, ὅτι ἡμεῖς ἐφονεύσαμεν τὰς ἀγελάδας πρὸς λύπην αὐτοῦ. Παρευθὺς δ' ἔλεγε πρὸς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς ὀργιζόμενος κατὰ τὴν καρδίαν· «Ζεῦ πάτερ καὶ ἄλλοι μακάριοι θεοὶ αἰώνιοι, τιμώρησον (πλήρωσον) πλέον τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου, οἱ ὁποῖοι ἐφόνευσαν ὑπερμέτρως (ἀσεβῶς) τὰς ἀγελάδας μου, διὰ τὰς ὁποίας ἐγὼ βεβαίως ἔχαιρον μὲν ἀναβαίνων τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν, ἀλλὰ καὶ ὁσάκις ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἔστρεφον· ἐὰν ὅμως δὲν πληρώσωσιν εἰς ἐμὲ τὴν ἁρμόζουσαν πληρωμὴν (τιμωρίαν), θὰ εἰσδύσω εἰς τὸν Ἅδην καὶ μεταξὺ τῶν νεκρῶν θὰ φωτίζω.» Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων ἔλεγεν ὁ τὰς νεφέλας συναθροίζων Ζεύς· «Ἥλιε, βεβαίως σὺ μὲν φώτιζε μεταξὺ τῶν ἀθανάτων καὶ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων ἀνὰ τὴν δωροῦσαν γεννήματα γῆν· αὐτῶν δ' ἐγὼ ταχέως τὸ ταχύπλουν πλοῖον μὲ λευκὸν κεραυνὸν κτυπήσας δύναμαι νὰ σχίσω εἰς μικρὰ τεμάχια ἐν μέσῳ τῆς στιλπνῆς θαλάσσης.»

Ταῦτα δ' ἐγὼ ἤκουσα παρὰ τῆς καλλικόμου Καλυψοῦς· ἐκείνη δ' ἔλεγεν ὅτι ἡ ἰδία τὰ ἤκουσε παρὰ τοῦ διαθέτου δώρων Ἑρμοῦ.

Ἀφοῦ δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κατῆλθον εἰς τὸ πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, ἐπέπληττον ἄλλον ἐξ ἄλλου μέρους ἱστάμενος πλησίον του, ἀλλ' οὐδόλως ἠδυνάμεθα νὰ εὕρωμεν μηχανὴν σωτηρίας, οἱ δ' ἀγελάδες εἶχον πλέον φονευθῆ· εἰς αὐτοὺς δ' εὐθὺς κατόπιν οἱ θεοὶ προφανῶς ἐδείκνυον σημεῖα· εἷρπον μὲν (ἐκινοῦντο συρόμενα) τὰ δέρματα, τὰ δὲ κρέατα πέριξ τῶν ὀβελῶν (σουβλίων) ἐμυκῶντο (ἐμούγκριζον) καὶ ψενόμενα καὶ ὠμά, ἐγίνετο δὲ ἡ φωνὴ ὡσὰν βοῶν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐπὶ ἓξ μὲν ἡμέρας κατόπιν οἱ πολὺ ἀγαπημένοι μου σύντροφοι ἔτρωγον σύραντες τὰς ἀρίστας ἐκ τῶν βοῶν τοῦ Ἡλίου· ἀλλ' ὅτε πλέον ἑβδόμην ἡμέραν ἐπρόσθεσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεύς, τότε κατόπιν καὶ ὁ μὲν ἄνεμος ἔπαυσεν ὁρμητικῶς φερόμενος μὲ τρικυμίαν, ἡμεῖς δὲ ταχέως ἀναβάντες ἐρρίψαμεν τὸ πλοῖον εἰς τὴν ἐκτεταμένην θάλασσαν, στήσαντες τὸ κατάρτιον καὶ ἀναπετάσαντες τὰ λευκὰ ἱστία. Ἀλλ' ὅτε πλέον τὴν νῆσον ἀφίνομεν καὶ δὲν ἐφαίνετο ἄλλη καμμία ἐκ τῶν γαιῶν, ἀλλὰ μόνον οὐρανὸς καὶ θάλασσα, τότε πλέον κυανῆν νεφέλην ἔστησεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ὑπεράνω τοῦ κοίλου πλοίου, ἐσκοτείνιασε δὲ ἡ θάλασσα ἕνεκα αὐτῆς· τὸ δὲ πλοῖον ἔτρεχεν ἐπὶ χρόνον οὐχὶ παραπολύν· διότι ταχέως ἦλθε παταγωδῶς φυσῶν Ζέφυρος μὲ μεγάλην καταιγίδα ὁρμητικῶς κινούμενος, θύελλα δ' ἀνέμου διέρρηξε καὶ τοὺς δύο προτόνους (τὰ σχοινία τὰ συνδέοντα τὸ ἄκρον τοῦ καταρτίου μὲ τὴν πρῷραν). Τὸ κατάρτιον δ' ἔπεσεν ὀπίσω καὶ ὅλα τὰ ἐξαρτήματά του (τοῦ καταρτίου) κατεχύθησαν εἰς τὸ κύτος τοῦ πλοίου· τὸ δὲ κατάρτιον εὐθὺς ἐντὸς τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου ἐκτύπησε τὴν κεφαλὴν τοῦ πηδαλιούχου, συνέτριψε δὲ ὅλα μαζὶ τὰ ὀστᾶ τῆς κεφαλῆς· αὐτὸς δὲ (ὁ πηδαλιοῦχος) εὐθὺς ὅμοιος μὲ κολυμβητὴν κατέπεσεν ἀπὸ τοῦ καταστρώματος καὶ ἡ γενναία ψυχή του ἐγκατέλιπε τὰ ὀστᾶ του. Ὁ Ζεὺς δὲ συγχρόνως ἐβρόντησε καὶ ἔβαλε μέσα εἰς τὸ πλοῖον κεραυνόν· τὸ δὲ πλοῖον ὁλόκληρον συνεστράφη κτυπηθὲν μὲ τὸν κεραυνὸν τοῦ Διός, ἐγεμίσθη δ' ἀπὸ καπνὸν θείου (θειαφίου) καὶ ἔπεσον ἔξω τοῦ πλοίου οἱ σύντροφοι· αὐτοὶ δὲ ὅμοιοι μὲ κουρούνας (θαλασσίας καρακάξας) πέριξ τοῦ μελανόχρου πλοίου ἐντὸς τῶν κυμάτων ἐφέροντο, ὁ δὲ θεὸς ἀφήρει ἀπ' αὐτοὺς τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον.

Ἀλλ' ἐγὼ διὰ μέσου τοῦ πλοίου ἐβημάτιζον, ἕως ὅτου ἡ τρικυμία ἀπέσπασε τοὺς τοίχους ἀπὸ τῆς τρόπιδος (καρίνας), αὐτὸ δὲ τὸ πλοῖον γυμνὸν τὸ ἔφερε τὸ κῦμα καὶ ἀπέκοψε τὸ κατάρτιον αὐτοῦ πλησίον τῆς τρόπιδος· ἀλλ' ἐπάνω εἰς αὐτὸ εἶχε προσδεθῇ ὁ ἐπίτονος (τὸ σχοινίον τῆς κεραίας, δηλ. τῆς ἀντέννας), κατεσκευασμένος ἐκ δέρματος βοός· δι' αὐτοῦ λοιπὸν (τοῦ ἐπιτό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νου) συνέδενον τὰ δύο, δηλ. τρόπιν μαζὶ καθὼς καὶ κατάρτιον, καθήμενος δ' ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐφερόμην ὑπὸ τῶν ὀλεθρίων ἀνέμων.

Τότε βεβαίως ὁ μὲν Ζέφυρος ἔπαυσεν ὁρμητικῶς κινούμενος μὲ θύελλαν, ἐπῆλθε δὲ ταχέως Νότος φέρων θλίψεις εἰς τὴν ἰδικήν μου ψυχήν, διὰ ν' ἀναμετρήσω ἀκόμη (ἄλλην μίαν φορὰν) τὴν ὀλεθρίαν Χάρυβδιν. Καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐφερόμην, συγχρόνως δὲ μὲ τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον ἔφθασα εἰς ὀτν σκόπελον τῆς Σκύλλης καὶ τὴν τρομερὰν Χάρυβδιν· ἐκείνη μὲν (ἡ Χάρυβδις) ἀνερρόφησε τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης· ἀλλ' ἐγὼ σηκωθεὶς ὑψηλὰ πρὸς τὴν μεγάλην ἀγριοσυκῆν εἰς αὐτὴν προσκολληθεὶς ἐκρατούμην ὡς νυκτερίς· καὶ δὲν ἠδυνάμην κάπου οὔτε νὰ στηρίξω σταθερῶς τοὺς πόδας μου οὔτε ν' ἀναβῶ ἐπ' αὐτῆς· διότι αἱ ρίζαι μακρὰν ἀπεῖχον, οἱ κλάδοι δ' ἦσαν μακρὰν ἀλλήλων, καὶ μακροὶ καὶ μεγάλοι καὶ κατεσκίαζον τὴν Χάρυβδιν. Συνεχῶς δ' ἐκρατούμην, ἕως ὅτου ἤθελε ξεράσει πρὸς τὰ ὀπίσω τὸ κατάρτιον καὶ τὴν τρόπιν πάλιν· εἰς ἐμὲ δ' ἐπιθυμοῦντα ἦλθον ἀργά· καθ' ἣν δ' ὥραν ἐκ τῆς ἀγορᾶς σηκώνεται πρὸς δεῖπνον ἀνὴρ δικάζων πολλὰς διαφορὰς δικαζομένων διαδίκων (ἢ νέων ἀνδρῶν), κατ' αὐτὴν πλέον τὴν ὥραν ἐφανερώθησαν ἔξω τῆς Χαρύβδεως τὰ ξύλα δὰ ἐκεῖνα (τὸ κατάρτιον καὶ ἡ τρόπις)· ἀφῆκα δ' ἐγὼ ἄνωθεν τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας νὰ φέρωνται, ἐπέπεσον δὲ παταγωδῶς ἐμπρὸς εἰς τὸ μέσον τῶν ἐπιμήκων ξύλων, καθήμενος δ' ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἐκωπηλάτουν μὲ τὰς χεῖράς μου. Τὴν Σκύλλαν ὅμως δὲν μὲ ἀφῆκε πλέον ὁ πατὴρ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν νὰ ἴδω· διότι δὲν θὰ ὑπεξέφευγον τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.

Ἀπ' ἐκεῖ δ' ἐπὶ ἐννέα ἡμέρας ἐφερόμην, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην νύκτα εἰς τὴν νῆσον Ὠγυγίαν μὲ ἐπλησίασαν οἱ θεοί, ὅπου κατοικεῖ ἡ κοᾶλλιπλόκαμος Καλυψώ, ἡ φοβερὰ μελῳδικὴ θεά, ἡ ὁποία μὲ ἠγάπα ἐρωτικῶς καὶ μὲ περιεποιεῖτο· διὰ τί εἰς σὲ ταῦτα ἐδῶ νὰ διηγῶμαι ; διότι χθὲς πλέον τὰ ἔλεγον βεβαίως ἐντὸς τοῦ οἴκου καὶ εἰς σὲ καὶ εἰς τὴν ἀκμαίαν σύζυγόν σου· μισητὸν δ' εἶναι εἰς ἐμὲ νὰ διηγῶμαι πάλιν σαφῶς τὰ ὅσα ἔχουσι λεχθῆ.»

Τέλος τοῦ πρώτου τόμου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ

ΟΜΗΡΟΥ
ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Μεταφρασθεῖσα εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν μετὰ εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἐπικὴν ποίησιν καὶ εἰς τὴν Ὀδύσσειαν καὶ μετὰ σχετικῶν περιλήψεων καὶ σημειώσεων.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ, ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ, ΤΟΥ ΛΑΟΥ, ΚΑΙ ΠΑΝΤΟΣ ΛΟΓΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΡΑΨΩΔΙΑ Ν–Ω

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ
12 — Ὁδὸς Στοᾶ τοῦ Διός — 12

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν σφραγῖδα τῶν ἡμετέρων Καταστημάτων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ν.

Ὀδυσσέως ἀπόπλους ἐκ τῆς νήσου τῶν Φαιάκων καὶ ἄφιξις αὐτοῦ εἰς Ἰθάκην.

(Περίληψις. Προπεμφθεὶς μὲ πολλὰ δῶρα ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθεν ἐκ τῆς νήσου τῶν Φαιάκων μὲ ἄριστον πλοῖον καὶ οἱ Φαίακες ναῦται ἀπεβίβασαν αὐτὸν κοιμώμενον μὲ τὰ δῶρα τῶν Φαιάκων ὅλα εἰς ἐρημικὸν μέρος τῆς Ἰθάκης· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος, ὀργιζομένου ἀκόμη κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως, τὸ ἐπιστρέψαν ἐκ τῆς Ἰθάκης πλοῖον τῶν Φαιάκων κατεστράφη ἀδείᾳ τοῦ Διός· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἐμφανισθεῖσα εἰς τὸν Ὀδυσσέα ἐξυπνήσαντα τὸν ὡδήγησε καὶ διὰ τὰ οἰκιακά του πράγματα καὶ πῶς νὰ συνεννοηθῇ μετὰ τοῦ Τηλεμάχου καὶ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς αὐθάδεις μνηστῆρας.)

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔγιναν ἡσύχως σιωπηλοὶ (οἱ Φαίακες), ἐκυριεύθησαν δ' ὑπὸ καταγοητεύσεως ἀνὰ τὰ σκιερὰ (εὐρύχωρα) ἀνάκτορα. Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Ἀλκίνοος ἀπήντα καὶ εἶπεν· «Ὦ Ὀδυσσεῦ, ἀφοῦ ἦλθες εἰς τὸ ἰδικόν μου μὲ χάλκινον κατώφλιον ἐφωδιασμένον ἀνάκτορον, διὰ τοῦτο νομίζω ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς ὀπίσω εἰς τὴν πατρίδα σου οὐδόλως δὰ πάλιν περιπλανηθείς, ἂν καὶ παραπολλὰ ἔχεις πάθει. Εἰς ἕκαστον δὲ ἄνδρα ἀπὸ σᾶς παραγγέλλων λέγω τὰ ἑξῆς· ὅσοι ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῶν ἰδικῶν μου γερσντικὸν σπινθηροβόλον οἶνον ἑκάστοτε πίνετε καὶ ἀκροᾶσθε τὸν ἀοιδόν. Τὰ φορέματα μὲν πλέον διὰ τὸν ξένον κεῖνται ἐντὸς καλῶς τετεχνημένου κιβωτίου καὶ ποικίλως κατειργασμένος χρυσὸς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, ὅσα ἐδῶ ἐκόμισαν οἱ δίδοντες γνώμην (οἱ εὐπατρίδαι) ἐκ τῶν Φαιάκων· ἀλλ' ἐμπρὸς ἂς δώσωμεν εἰς αὐτὸν μέγαν τρίποδα καὶ λέβητα κάθε ἀνὴρ χωριστά· ἡμεῖς δὲ πάλιν συναθροιζόμενοι εἰς συνέλευσιν λαοῦ θὰ πληρωθῶμεν· διότι εἶναι ἀλγεινὸν εἷς νὰ χαρίσῃ δωρεὰν (ἄνευ ἀποζημιώσεως ἐκ μέρους τοῦ δημοσίου).»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀλκίνοος· εἰς αὐτοὺς δ' ἤρεσκεν ὁ λόγος. Ἐκεῖνοι μὲν ἀνεχώρησαν εἰς τὸν οἶκόν του ἕκαστος, διὰ νὰ κοιμηθῶσιν· ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, εἰς τὸ πλοῖον ἔσπευδον καὶ ἔφερον τὸν ἰσχυρὸν χαλκὸν (χάλκινα δῶρα)· καὶ ταῦτα μὲν (τὰ δῶρα) καλῶς ἐτοποθέτησεν ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου (ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος), ὁ ἴδιος διαβαίνων διὰ μέσου τοῦ πλοίου, ὑποκάτω τῶν καθισμάτων τῶν κωπηλατῶν (τῶν ἐγκαρσίων δοκῶν, αἵτινες ἐχρησίμευον καὶ ὡς καθίσματα τῶν ἐρετῶν), διὰ νὰ μὴ ἐνοχλῶσι κανένα ἐκ τῶν κωπηλατούντων συντρόφων, ὁσάκις ἤθελον ζωηρῶς κωπηλατεῖ μὲ τὰς κώπας· αὐτοὶ δὲ (οἱ εὐπατρίδαι Φαίακες) εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀλκινόου μετέβαινον καὶ παρεσκεύαζον συμπόσιον· δι' αὐτοὺς δὲ βοῦν ἔθυσίασεν ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος (ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου) εἰς τὸν διευθύνοντα σκοτεινὰ νέφη υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία, ὁ ὁποῖος βασιλεύει εἰς ὅλους· καύσαντες δὲ τὰ μηρία εὐωχοῦντο μὲ μεγαλοπρεπῆ εὐωχίαν τερπόμενοι· μεταξὺ δ' αὐτῶν ἐτραγῴδει ὁ θεῖος ἀοιδὸς Δημόδοκος, ὁ ὑπὸ τῶν λαῶν τετιμημένος. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πολλάκις ἔστρεφε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸν τὰ πάντα φωτίζοντα (ἀπαστράπτοντα) ἥλιον, ἔχων ἐπείγουσαν ἐπιθυμίαν νὰ δύσῃ (ὁ ἥλιος)· διότι δὰ σφοδρῶς ἐπεθύμει νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν πατρίδα· καθὼς δ' ὅτε ἀνὴρ ἐπιθυμεῖ δεῖπνον (φαγητὸν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ἑσπέρας), ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ ὑποίου καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἀνὰ πεδινὸν ἀγρὸν δύο βόες μαῦροι ἤθελον σύρει στερεὸν (καλῶς πηγμένον) ἄροτρον· μὲ εὐχαρίστησιν δὲ δ,ΐ αὐτόν, ὡς εἶναι ἑπόμενον, δύει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου διὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ δεῖπνον, κλονίζονται δὲ τὰ γόνατα αὐτοῦ βαδίζοντος. Τοιουτοτρόπως εὐχάριστον διὰ τὸν Ὀδυσσέα ἔδυσε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ταχέως δ' ἔλεγεν εἰς τοὺς ἀγαπῶντας τὴν κωπηλασίαν Φαίακας, εἰς τὸν Ἀλκίνουν δὲ πρὸ πάντων ὁμιλῶν (φανερώνων ἑαυτὸν) εἶπε λόγον· «Ἀλκίνοε βασιλεῦ, ἔκλαμπρε (δακτυλοδεικτούμενε) ὅλων τῶν λαῶν σου, ἀφοῦ κάμητε σπονδὴν (εἰς τοὺς θεοὺς) νὰ μὲ ἀποστέλλητε ἀβλαβῆ, χαίρετε (εὔχομαι νὰ χαίρητε) δὲ καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι· διότι ἔχουσιν ἐκτελεσθῆ πλέον ὅσα ἤθελεν ἡ ἀγαπητή μου ψυχή, δηλ. καὶ ἀποστολὴ (εἰς τὴν πατρίδα) καὶ ἀγαπητὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἴθε οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπουράνιοι θεοὶ νὰ κάμωσιν εἰς ἐμὲ εὐτυχῆ (νὰ μὲ κάμουν νὰ τὰ χαρῶ). Εἴθε δ' ἐπανελθὼν εἰς τὴν πατρίδα νὰ εὕρω ἄμεμπτον τὴν σύζυγον ἐν τῷ οἴκῳ μετὰ τῶν ἀγαπητῶν μου ὄντων ἀβλαβῶν. Σεῖς δ' ἐδῶ μένοντες εἴθε νὰ χαροποιῆτε τὰς νομίμους συζύγους καὶ τὰ τέκνα σας· εἴθε δὲ οἱ θεοὶ νὰ σᾶς δώσωσι παντὸς εἴδους ἀρετὴν καὶ εἴθε νὰ μὴ ὑπάρχῃ κακόν τι μεταξὺ τοῦ λαοῦ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ἐπήνουν αὐτὰ καὶ προέτρεπον νὰ προπέμπωσι (νὰ συνεβγάλουν) τὸν ξένον, διότι κανονικῶς ὡμίλησε. Καὶ τότε εἰς τὸν κήρυκα ἔλεγεν ἡ δύναμις τοῦ Ἀλκινόου. «Ποντόνοε, ἀφοῦ ἀναμίξῃς ὕδωρ μὲ οἶνον εἰς τὸν κρατῆρα, μοίρασον οἶνον εἰς ὅλους ἀνὰ τὸ μέγαρον, ἵνα προσευχηθέντες εἰς τὸν πατέρα Δία προπέμπωμεν τὸν ξένον εἰς τὴν ἰδικήν του πατρικὴν γῆν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ Ποντόνοος δὲ ἔκαμνε κρᾶμα ἐκ τοῦ γλυκέος ὡς μέλι οἴνου (καὶ ὕδατος) καὶ ἐμοίρασεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἰς ὅλους ἀπὸ πλησίον· ἐκεῖνοι δ' ἔκαμον σπονδὰς εἰς τοὺς μακαρίους θεούς, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν, ἐκεῖθεν ἀπὸ τὰς ἕδρας των (καθήμενοι)· ἐσηκώθη δὲ (ὄρθιος) ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἔθετε δ' εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἀρήτης ποτήριον ἀμφικύπελλον (ἔχον ἐπάνω καὶ κάτω ποτήρια ἢ ἔχον δύο λαβάς) καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Χαῖρε πρὸς εὐχαρίστησίν μου, ὦ βασίλισσα, πέρα πέρα (ἀδιακόπως)· ἕως ὅτου ἔλθῃ τὸ γῆρας καὶ ὁ θάνατος, τὰ ὁποῖα ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων συμβαίνουσιν. Ἐγὼ δὲ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα· σὺ δὲ εὐφραίνου ἐντὸς τούτου ἐδῶ τοῦ οἴκου μὲ τοὺς παῖδάς σου καὶ μὲ τοὺς λαούς σου καὶ μὲ τὸν βασιλέα Ἀλκίνοον.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ὑπερέβη τὸ κατώφλιον τῆς θύρας (ἐξῆλθεν) ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. Μαζὶ δὲ μὲ αὐτὸν κήρυκα ἔστελλεν ὁ ἰσχυρὸς Ἀλκίνοος, διὰ νὰ τὸν ὁδηγῇ εἰς τὸ ταχύπλουν πλοῖον καὶ εἰς τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης. Ἡ Ἀρήτη δ', ὡς ἥρμοζεν, ἔστελλε μαζὶ μὲ αὐτὸν ὑπηρετρίας γυναῖκας, τὴν μὲν μίαν φέρουσαν καλοπλυμένον ἔνδυμα καὶ χιτῶνα, τὴν δ' ἄλλην συγχρόνως ἔστειλε νὰ μετακομίζῃ τὸ στερεὸν κιβώτιον· ἡ δ' ἄλλη ἔφερε καὶ τροφὴν καὶ οἶνον ἐρυθρόν· ἀφοῦ δέ, ὡς ἥρμοζε, κατῆλθον εἰς τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλοῖον καὶ εἰς τὴν θάλασσαν, ταχέως αὐτὰ βεβαίως δεχθέντες οἱ ἔνδοξοι ὁδηγοὶ τοῦ (οἱ ναῦται) τὰ κατέθεσαν ἐντὸς τοῦ κομψοῦ (καλῶς πελεκητοῦ) πλοίου, τὸ ποτὸν καὶ ὅλην τὴν τροφήν. Κατέστρωσαν δ' εὐθὺς διὰ τὸν Ὀδυσσέα καὶ τάπητα καὶ λινοῦν σκέπασμα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς πρύμνης τοῦ λαμπροῦ πλοίου, διὰ νὰ κοιμᾶται βαθέως (ἀξύπνητα)· ἀνέβη δὲ καὶ ὁ ἴδιος καὶ ἐκοιμήθη μὲ σιγὴν· ἐκεῖνοι δὲ ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὰς κωπηλατικὰς ἕδρας ἕκαστος χωριστὰ μὲ τάξιν καὶ ἔλυσαν τὸ σχοινίον ἀπὸ τοῦ τρυπημένου λίθου (Σημ. ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἐστερεοῦτο τρυπημένη μεγάλη πέτρα, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἔδενον τὰ συγκρατοῦντα τὸ πλοῖον πλησίον τῆς ξηρᾶς σχοινία.). Ὅτε αὐτοὶ στραφέντες πρὸς τὰ ὀπίσω (βάλλοντες ὅλας των τὰς δυνάμεις διὰ τῆς κλίσεως τοῦ σώματος πρὸς τὰ ὀπίσω) ἀνεσήρωνον τὴν θάλασσαν διὰ τοῦ πλατέος ἄκρου τῆς κώπης, τότε καὶ γλυκὺς ὕπνος ἔπιπτεν ἐπάνω εἰς τὰ βλέφαρα αὐτοῦ (τοῦ Ὀδυσσέως), ἀξύπνητος, εὐχαριστότατος, πλησιέστατα ὅμοιος μὲ θάνατον. Τὸ δὲ πλοῖον, καθὼς ἐντὸς πεδιάδος τέσσαρες συνεζευγμένοι ἄρρενες ἵπποι ὅλοι μαζὶ παρορμηθέντες ὑπὸ τῶν πληγμάτων τῆς μάστιγος πρὸς τὸ ὕψος σηκωνόμενοι (ἀνυψοῦντες τοὺς ὀπισθίους πόδας) ταχέως διαπερῶσι τὴν ὁδόν, τοιουτοτρόπως λοιπὸν αὐτοῦ ἡ μὲν πρύμνα ἐσηκώνετο, τὸ δὲ σκοτεινὸν κῦμα τῆς πολυθορύβου θαλάσσης ὄπισθεν ἐκινεῖτο ὁρμητικῶς, αὐτὸ δ' ἔτρεχε σταθερῶς πολὺ ἀσφαλῶς. Οὐδὲ τὸ εἶδος τοῦ ἱέρακος κιρκινέζι, τὸ ἐλαφρότατον ἐκ τῶν πτηνῶν, ἤθελεν ἀκολουθήσει (φθάσει) αὐτὸ (τὸ πλοῖον). Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνο (τὸ πλοῖον) ταχέως τρέχον ἔσχιζε τὰ κύματα τῆς θαλάσσης φέρον ἄνδρα ἔχοντα σκέψεις ὁμοίας μὲ θεοὺς (μὲ σκέψεις θεῶν), ὁ ὁποῖος πρότερον παραπολλὰς θλίψεις ἔπαθεν εἰς τὴν ψυχήν του, διαπερῶν καὶ πολέμους ἀνδρῶν καὶ ἀλγεινὰ (θλιβερὰ) κύματα· Τότε πλέον ἡσύχως δὰ ἐκοιμᾶτο ἔχων λησμονήσει ὅσα εἶχε πάθει.

Ὅτε ὁ φωτεινότατος ἀστὴρ (ἡ Ἀφροδίτη ἴσως, ὁ κοινῶς Αὐγερινὸς) ἐστάθη ὑπεράνω τοῦ πλοίου, ὁ ὁποῖος πρὸ πάντων ἔρχεται διὰ ν' ἀναγγέλλῃ τὸ φῶς τῆς τὴν πρωΐαν γεννωμένης αὐγῆς, τότε πλέον τὸ ποντοποροῦν πλοῖον ἐπλησίαζεν εἰς τὴν νῆσον.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὑπάρχει δὲ ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Ἰθάκης κάποιος λιμὴν (καλούμενος) τοῦ θαλασσίου γέροντος Φόρκυνος (ὁ Φόρκυς ἦτο θαλάσσιος θεός, ὡς ὁ Πρωτεὺς, Νηρεὺς κλ.), ἐντὸς δ' αὐτοῦ εἶναι δύο προεξέχουσαι ἀκταὶ ἀπόκρημνοι, χαμηλώνουσαι πρὸς τὸ μέρος τοῦ λιμένος, αἱ ὁποῖαι σκεπάζουσι (ἐμποδίζουσι) πρὸς τὰ ἔξω τοῦ λιμένος τὸ μέγα κῦμα τῶν καταστρεπτικῶς πνεόντων ἀνέμων· ἐντὸς δ' αὐτοῦ μένουσι τὰ καλὰ καταστρώματα ἔχοντα πλοῖα χωρὶς δεσμὸν (χωρὶς νὰ δεθῶσιν ἐκ τῆς ξηρᾶς), ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ τέρμα τοῦ λιμένος. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ λιμένος εἶναι πλατύφυλλος ἐλαία, πλησίον δ' αὐτῆς ἄντρον (σπήλαιον) τερπνὸν σκοτεινὸν, ἱερὸν τῶν Νυμφῶν, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Ναϊάδες (θεαὶ τῶν γλυκέων ὑδάτων). Ἐντὸς δὲ ὑπάρχουσι κρατῆρες καὶ ἀμφορεῖς λίθινοι· ἐκεῖ δὲ καὶ μέλισσαι φωλεάζουν· ἐντὸς δ' αὐτοῦ εἶναι καὶ ἐπιμήκεις λίθινοι ἀργαλειοί, ὅπου αἱ Νύμφαι ὑφαίνουσιν ὑφάσματα κατακόκκινα (βαμμένα μὲ θαλασσίαν προσφύραν), θαυμάσια εἰς τὸ ἰδεῖν· ἐντὸς δ' εἶναι ὕδατα ἀέναα· δύο δ' αὐτοῦ θύραι εἶναι, ἡ μὲν μία πρὸς τὸ μέρος τοῦ Βορρᾶ πατητὴ ὑπὸ ἀνθρώπων, ἡ δ' ἄλλη πάλιν πρὸς τὸ μέρος τοῦ Νότου εἶναι θεία (εἰς θεοὺς ἀνήκουσαι) καὶ οὐδόλως δι' ἐκείνης εἰσέρχονται ἄνδρες, ἀλλ' εἶναι ὁδὸς ἀθανάτων.

Ἐκεῖ λοιπὸν οἱ ναῦται εἰσέπλευσαν ἀπὸ πρότερον γνωρίζοντες (τὸν λιμένα). Τὸ μὲν πλεῖον ἔπειτα ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἄραξε, σχεδὸν τὸ ἥμισυ τοῦ ὅλου, σπεῦδον· διότι τοιουτοτρόπως ὠθεῖτο ὑπὸ τῶν χειρῶν τῶν κωπηλατῶν· ἐκεῖνοι δ' ἐξελθόντες ἐκ τοῦ καλῶς ἐζευγμένου πλοίου εἰς τὴν ξηρὰν κατὰ πρῶτον τὸν Ὀδυσσέα ἐκ τοῦ κοίλου πλοίου ἐσήνωσαν μαζὶ καὶ μὲ τὸ λινοῦν σκέπασμα καὶ μὲ τὸ λαμπρὸν στρῶμα, τὸν κατέθεσαν δ' ἐπάνω εἰς τὴν ἄμμον δαμασμένον ὑπὸ ὕπνου καὶ ἐξήγαγον τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα οἱ ἔνδοξοι Φαίακες ἐδώρησαν εἰς αὐτὸν μεταβαίνοντα εἰς τὸν οἶκόν του ἕνεκα (κατ' ἔμπνευσιν) τῆς μεγαλοψύχου Ἀθηνᾶς. Καὶ αὐτὰ μὲν λοιπὸν συγκεντρωμένα ἔθηκαν πλησίον τῆς ρίζης τῆς ἐλαίας ἐκτὸς τοῦ δρόμου, μήπως κανεὶς ἐκ τῶν ὁδοιπόρων ἀνθρώπων διελθὼν πρὶν νὰ ἐξυπνήσῃ ὁ Ὀδυσσεὺς, τὰ ἁρπάξῃ· αὐτοὶ δ' ἐξ ἄλλου εἰς τὴν πατρίδα των πάλιν ἐπορεύοντο. Οὐδ' ὁ σείων τὴν γῆν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ποσειδῶν ἐληλμόνει τὰς ἀπειλάς, μὲ τὰς ὁποίας κατὰ πρῶτον ἠπείλησε τὸν ἰσόθεον Ὀδυσσέα, ἀλλ' ἐζήτει νὰ μάθῃ τὴν σκέψιν τοῦ Διός. «Ζεῦ πάτερ, δὲν θὰ ἔχω πλέον ἐγὼ βεβαίως τιμὴν μεταξὺ τῶν ἀθανάτων θεῶν, ἀφοῦ οὐδόλως με τιμῶσιν οἱ θνητοὶ Φαίακες, οἱ ὁποῖοι δὰ κατάγονται ἐκ τῆς ἰδικῆς μου γενεᾶς (Ὀδυσσείας Η, 75), διότι καὶ διὰ τὸν Ὀδυσσέα εἰς τὴν προκειμένην περίστασιν ἔλεγον ὅτι θὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν πατρίδα του, ἀφοῦ πάθῃ πολλὰ κακά· τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ὅμως ἐπιστροφὴν οὐδέποτε ἀφήρεσα (ἐστέρησα) ἐντελῶς, ἀφοῦ σὺ ἅπαξ τὴν ὑπεσχέθης καὶ συγκατένευσας· ἐκεῖνοι ὅμως φέροντες αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν κοιμώμενον ἐντὸς ταχυπλόου πλοίου τὸν κατέθεσαν ἐντὸς τῆς Ἰθάκης καὶ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν ἄφθονα δῶρα, δηλ. καὶ χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἀρκετὸν καὶ ὑφαντὰ φορέματα, πολλά, ὅσα οὐδέποτε ἤθελε φέρει μαζί του ἐκ Τροίας ὁ Ὀδυσσεύς, ἐὰν δὰ ἤθελεν ἐπανέλθει ἀβλαβής, ἀφοῦ θὰ ἐλάμβανε διὰ κλήρου μερίδιον ἐκ τῶν λαφύρων.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ τὰς νεφάλας συναθροίζων Ζεύς· «Ὦ ἀλλοίμονον, μεγαλοδύναμε γαιοσεῖστα, ποῖον λόγον εἶπες· οὐδόλως σε στεροῦσι τιμῆς οἱ θεοί· δυσάρεστον δὲ θὰ ἦτο μεγαλύτερον (κατὰ τὴν ἡλικίαν) καὶ ἄριστον νὰ ἐμβάλλῃ τις εἰς περιφρόνησιν, ἐὰν ὅμως βεβαίως ἐκ τῶν ἀνδρῶν κάποιος οὐδόλως σε τιμᾷ ὑπακούων εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχύν του, διὰ σὲ εἶναι καὶ εἰς τὸ μέλλον πάντοτε ἐκδίκησις (ἐναντίον του)· πρᾶξον ὅπως θέλεις καὶ ὅπως ὑπῆρξεν ἀρεστὸν εἰς τὴν ψυχήν σου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν· «Ταχέως ἐγὼ θὰ τὸ ἔπραττον, καθὼς τὸ λέγεις, σκεπαζόμενε ἀπὸ νέφη μαῦρα· ἀλλὰ φοβοῦμαι πάντοτε τὸν θυμόν σου (τὴν ὀργήν σου) καὶ τὸν ἀποφεύγω. Τόρα πάλιν θέλω τὸ περικαλλὲς πλοῖον τῶν Φαιάκων ἐπανερχόμενον ἐκ τῆς εἰς τὴν πατρίδα μετακομίσεως τοῦ Ὀδυσσέως νὰ συντρίψω ἐντὸς τῆς ὁμιχλώδους θαλάσσης, διὰ νὰ συγκρατηθῶσι πλέον καὶ νὰ παύσωσιν ἀπὸ τῆς ἀποστολῆς εἰς τὴν πατρίδα των ἀνθρώπων, νὰ περικαλύψω δ' εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν μέγα ὄρος.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ κυρίαρχος τῶν νεφῶν Ζεύς· «Ὦ ἀγαπητέ, ὡς ἔξῃς εἰς τὴν ἰδικήν μου τοὐλάχιστον ψυχὴν φαί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νεται ὅτι εἶναι ἄριστα, ὅταν δηλ. ὅλοι πλέον οἱ ἄνθρωποι ἴδωσιν αὐτὸ ἐκ τῆς πόλεως διευθυνόμενον διὰ κωπηλασίας, νὰ θέσῃς αὐτὸ (νὰ τὸ μεταμορφώσῃς) πλησίον τῆς ξηρᾶς ὡς λίθον ὅμοιον μὲ ταχύπλουν πλοῖον, διὰ νὰ θαυμάζωσιν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, νὰ περικαλύψῃς δὲ μέγα ὄρος εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν.»

Ἀφοῦ δὲ τοῦτο ἤκουσε βεβαίως ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ἐκίνησεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Σχερίαν, ὅπου οἱ Φαίακες εἶναι. Ἐκεῖ ἔμενε, τὸ δὲ θαλασσοπόρον πλοῖον ἔφθασε πολὺ πλησίον ὁρμητικῶς κωπηλατούμενον, μετέβη ὅμως πλησίον αὐτοῦ ὁ σείων τὴν γῆν Ποσειδῶν, ὁ ὁποῖος κτυπήσας αὐτὸ διὰ τῆς καταπρηνοῦς (πρὸς τὰ ἐμπρὸς κεκλιμένης) χειρός του τὸ ἔκαμε λίθον καὶ τὸ ἐστήριξε μὲ ρίζας ὑποκάτωθεν (ἐκ τοῦ στερεοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης), ἐκεῖνος δὲ μακρὰν εἶχεν (εὐθὺς) ἀναχωρήσει.

Οἱ δὲ μὲ μακρὰς κώπας κωπηλατοῦντες Φαίακες ἔλεγον μεταξὺ των πτερωτοὺς λόγους, οἱ ἔνδοξοι εἰς τὰ ναυτικὰ ἄνδρες. Ὡς ἐξῆς δ' ἔλεγε κάποιος προσβλέψας εἰς ἄλλον ὄντα πλησίον του. «Ὦ ἀλλοίμονον, ποῖος λοιπὸν τὸταχύπλουν πλοῖον κωπηλατούμενον πρὸς τὴν πατρίδα του ἔδεσεν ἐντὸς τῆς θαλάσσης; καὶ ἐφαίνετο δὰ ὁλόκληρον (τόσον πολὺ εἶχε πλησιάσει).»

Τοιαυτοτρόπως, ὡς ἤρμοζεν, ἔλεγε πᾶς τις, ἀλλὰ δὲν ἐγνώριζον αὐτὰ πῶς εἶχον γίνει. Εἰς αὐτοὺς ὅμως ὁ Ἀλκίνοος ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «Ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως πολὺ δὰ παλαιὰ λεχθέντες χρησμοὶ τοῦ ἰδικοῦ μου πατρὸς φθάνουσιν, ὁ ὁποῖος ἔλεγεν ὅτι ὁ Ποσειδῶν ἐφθόνησεν ἡμᾶς, διότι εἴμεθα ἀβλαβεῖς μετακομισταὶ εἰς τὴν πατρίδα των δι' ὅλους. Ἔλεγεν ὅτι κάποτε περικαλλὲς πλοῖον τῶν Φαιάκων ἀνδρῶν ἐπανερχόμενον ἐξ ἀποστολῆς ἐντὸς τῆς ὁμιχλώδους θαλάσσης θὰ καταστρέψῃ (ὁ Ποσειδῶν), μέγα δ' ὄρος εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν θὰ περικαλύψῃ. Τοιουτοτρόπως ἔλεγεν ὁ γέρων, ταῦτα δὲ ὅλα τόρα πλέον ἐκτελοῦνται. Ἀλλ' ἐλᾶτε, ὅπως καὶ ἂν εἴπω ἐγώ, ἂς πειθώμεθα ὅλοι. Παύσατε μὲν ἀπὸ τῆς εἰς τὴν πατρίδα των ἀποστολῆς ἀνθρώπων, ὅταν τις φθάσῃ εἰς τὴν ἰδικήν μας πόλιν· εἰς τὸν Ποσειδῶνα δὲ ἂς θυσιάσωμεν δώδεκα ταύρους διακεκριμένους, ἐὰν (μήπως) μᾶς εὐσπλαγχνισθῇ καὶ δὲν περικαλύψῃ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐπίμηκες ὄρος.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ἐφοβήθησαν καὶ ἡτοίμασαν τοὺς ταύρους.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μέν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, προσηύχοντο εἰς τὸν θεὸν Ποσειδῶνα οἱ ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τοῦλαοῦ τῶν Φαιάκων ἱστάμενοι πέριξ τοῦ βωμοῦ αὐτοῦ. Ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς κοιμώμενος ἐντὸς τῆς πατρικῆς γῆς ἐξύπνησε καὶ δὲν ἐγνώρισεν αὐτήν, διότι ἐπὶ πολὺν πλέον χρόνον ἦτο ἀπών· διότι (ἐπὶ πλέον) ἡ θεὰ ἔχυσε πέριξ αὐτοῦ ὁμίχλην ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἡ κόρη τοῦ Διός, διὰ νὰ κάμῃ αὐτὸν τὸν ἴδιον ἀγνώριστον καὶ εἴπῃ εἰς αὐτὸν τὰ καθέκαστα, μήπως πρότερον γνωρίσωσιν αὐτὸν ἡ σύζυγος καὶ οἱ πολῖται καὶ οἱ ἀγαπητοί του, πρὸ τοῦ νὰ πληρώσωσιν οἱ μνηστῆρες (τιμωρηθῶσι) ὅλας τὰς ὑπερβασίας (τὰ ἐγκλήματα των)· ἕνεκα τούτου λοιπὸν ὅλα εἰς τὸν βασιλέα ἐφαίνοντο ἀλλόμορφα (ἀλλοιώτικα), δηλ. καὶ αἱ ἀτραποὶ (ἐφαίνοντο) ἀδιάκοποι καὶ οἱ λιμένες πανταχοῦ κατάλληλοι πρὸς ἄραγμα πλοίων καὶ οἱ βράχοι ἀπόκρημνοι καὶ τὰ δένδρα ἀκμάζοντα. Ἀνατιναχθεὶς δ' εὐθὺς ἐστάθη καί, ὡς ἦτο φυσικόν, εἶδε τὴν πατρικὴν γῆν, ἀνεστέναξε λοιπὸν ἔπειτα καὶ ἐκτύπησε τοὺς δύο ἰδικούς του μηροὺς διὰ τῶν χειρῶν του πρηνῶν (μὲ τὰς παλάμας τῶν χειρῶν), ὀδυρόμενος δ' ἔλεγε λόγον· «Ἀλλοίμονον ἐγώ, εἰς ποίων πόλιν ἀνθρώπων τὴν γῆν φθάνω; ἆρά γε οὗτοι δὰ εἶναι ὑβρισταὶ καὶ ἄγριοι καὶ ἄδικοι ἢ (εἶναι) φιλόξενοι καὶ εἰς αὐτοὺς ὑπάρχει νοῦς θεοφοβούμενος; ποῦ δὰ φέρω αὐτὰ ἐδῶ τὰ πολλὰ πράγματα; καὶ ποῦ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος περιπλανῶμαι; εἴθε νὰ ἔμενον αὐτὰ ἐκεῖ πλησίον τῶν Φαιάκων· ἐγὼ δὲ εἰς ἄλλον κάποιον ἐκ τῶν μεγαλοψύχων βασιλέων θὰ ἔφθανον, ὁ ὁποῖος θά με ἐφιλοξένει καὶ θὰ με ἔστελλε νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου. Τόρα ὅμως, ὡς εἶναι ἐπόμενον, οὔτε γνωρίζω νὰ τὰ θέσω κάπου οὐδὲ βεβαίως ἐδῶ θὰ τὰ ἐγκαταλίπω, μήπως πρὸς λύπην μου γίνωσι λεία (ἅρπαγμα) εἰς ἄλλους. Ὤ ἀλλοίμονον, δὲν ἦσαν λοιπὸν εἰς ὅλα νοήμονες οὐδὲ δίκαιοι οἱ ἡγεμόνες καὶ ἄρχοντες τῶν Φαιάκων, οἱ ὁποῖοι ἐμὲ εἰς ἄλλην γῆν ὡδήγησαν· ἀληθῶς ὑπεσχέθησαν (εἶπον) ὅτι θὰ μὲ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν περιφανῆ Ἰθάκην καὶ δὲν τὸ ἐξετέλεσαν. ὁ προστάτης τῶν ἱκετῶν Ζεὺς εἴθε νὰ πληρώσῃ (τιμωρήσῃ) αὐτούς, ὁ ὁποῖος καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄλλους ἐπιβλέπει καὶ τιμωρεῖ, ὅποιος ἤθελεν ἁμαρτήσει. Ἀλλ' ἐμπρὸς δὰ ἂς μετρήσω τὰ πράγματα καὶ ἂς ἴδω, μήπως πρὸς λύπην μου ἔχουσιν ἀναχωρήσει φέροντες κάτι (ἐξ αὐτῶν) ἐπάνω εἰς τὸ καλὸν πλοῖόν των.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐμέτρει τοὺς περικαλλεῖς τρίποδας καὶ λέβητας καὶ τὸν χρυσὸν καὶ τὰ ὡραῖα ὑφαντὰ φορέματα· ἐκ τούτων μὲν λοιπὸν οὐδὲν ἀπεζήτει ὡς ἐλλεῖπον· αὐτὸς ὅμως ἐθρήνει (ἐζήτει θρηνῶν) διὰ τὴν πατρικὴν γῆν πλανώμενος (συρόμενος) παρὰ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς πολυταράχου θαλάσσης πολὺ κλαίων διὰ τὸν ἑαυτόν του, πλησίον ὅμως εἰς αὐτὸν μετέβη ἡ Ἀθηνᾶ ὁμοιάζουσα κατὰ τὸ σῶμα μὲ ἄνδρα νέον, βοσκὸν ἐπάνω εἰς πρόβατα, τρυφερώτατον (ἐντελῶς ἁπαλὸν), ὁποῖοι εἶναι οἱ παῖδες τῶν βασιλέων, ἔχουσα πέριξ τῶν ὤμων της διπλωμένην εἰς δύο (μὲ δύο ἐπιφανείας) ὡραῖα κατεσκευασμένην πουκαμίσαν, ὑποκάτω δὲ τῶν ὡραίων ποδῶν της εἶχε πέδιλα, εἰς δὲ τὰς χεῖρας ἀκόντιον· αὐτὴν δ' ἰδὼν ἐχάρη ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ προσῆλθεν ἀπέναντί της καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐπειδὴ σὲ πρῶτον ἀπαντῶ ἐντὸς τούτου τοῦ χώρου, χαῖρε καὶ εἴθε νὰ μὴ ἀντεπεξέλθῃς κατ' ἐμοῦ μὲ κακὴν σκέψιν τινά, ἀλλὰ σῶζε μὲν ταῦτα (τὰ πράγματα), σῶζε δὲ ἐμέ· διότι εἰς σὲ ἐγὼ τοὐλάχιστον ἀπευθύνω εὐχὰς (παρακλήσεις) ὡς εἰς θεὸν καὶ εἰς σοῦ τὰ ἀγαπητὰ γόνατα ἱκετευτικῶς προσπίπτω· καὶ εἰς ἐμὲ τὸ ἑξῆς ἀληθῶς εἰπέ, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς· ποία γῆ, ποία ἐπικράτεια εἶναι ἐδῶ; ποῖοι ἄνδρες ὑπάρχουσιν ἐντὸς αὐτῆς; ἆρά γε εἶναι ἴσως κάποια ἐκ τῶν νήσων εὐδιάκριτας (μακρόθεν) ἢ κάποια ἀκτὴ πολὺ γονίμου ἠπείρου(συνεχοῦς ξηρᾶς)κεῖται χαμηλωμένη πρὸς τὴν θάλασσαν»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Ἀνόητος εἶσαι, ὦ ξένε, ἢ μακρόθεν ἔχεις ἔλθει, ἐὰν δὰ δι' αὐτὴν ἐδῶ τὴν γῆν ἐρωτᾷς. Οὐδὲ εἶναι κάπως τόσον πολὺ χωρὶς ὄνομα· τὴν γνωρίζουσι δὲ παραπολλοί, καὶ ὅσοι κατοικοῦσι πρὸς τὴν Αὐγὴν καὶ τὸν (ἀνατέλλοντα) ἥλιον καὶ ὅσοι ὄπισθεν πρὸς τὴν σκοτεινὴν δύσιν· βεβαίως εἶναι μὲν τραχεῖα καὶ οὐχὶ κατάλληλος εἰς ἱππηλασίαν οὐδὲ παραπολὺ πτωχή, ἀλλὰ καὶ δὲν ἔχει γίνει εὐρύχωρος· διότι γίνεται μὲν ἐντὸς αὐτῆς σῖτος ἄφθονος, γίνεται δὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οἶνος· πάντοτε δὲ τὴν κατέχει βροχὴ καὶ θαλερὰ δρόσος· εἶναι δὲ κατάλληλος νὰ βόσκηται ὑπὸ αἰγῶν καὶ νὰ βόσκηται ὑπὸ βοῶν· ὑπάρχουσι μὲν ἐντὸς αὐτῆς δάση (δένδρα) παντὸς εἴδους, ὑπάρχουσι δ' ἐντὸς αὐτῆς διαρκῆ ποτιστήρια (κτηνῶν)· διὰ τοῦτο βεβαίως, ξένε, τῆς Ἰθάκης δὰ τὸ ὄνομα καὶ μέχρι τῆς Τροίας φθάνει, διὰ τὴν ὁποίαν βεβαίως λέγουσιν ὅτι εἶναι μακρὰν τῆς Ἑλληνικῆς γῆς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς εὐφράνθη χαίρων διὰ τὴν ἰδικήν του πατρικὴν γῆν, καθὼς εἶπεν εἰς αὐτὸν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· καὶ δὲν εἶπεν αὐτὸς δὰ ἀληθῆ, ἀλλ' εἰς τὸ ἐναντίον (εἰς τὸ ψεῦδος) δὰ ἐλάμβανε τὸν λόγον, διότι πάντοτε ἐντὸς τῶν στηθῶν του εἶχε νοῦν πανοῦργον· «Ἤκουον (ἐμάνθανον) βεβαίως διὰ τὴν Ἰθάκην καὶ ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου Τροίας μακρὰν πέραν τῆς θαλάσσης· τώρα ὅμως ἔχω ἔλθει καὶ ὁ ἴδιος μὲ αὐτὰ ἐδῶ τὰ πράγματα· ἀφήσας δὲ ἀκόμη ἄλλα τόσα εἰς τοὺς παῖδάς μου εἶμαι ἐξόριστος, διότι ἐφόνευσα τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Ἰδομενέως, τὸν ταχύπουν Ὀρσίλοχον, ὁ ὁποῖος ἐντὸς τῆς εὐρυχώρου Κρήτης ἐνίκα μὲ τοὺς ταχεῖς πόδας του ἄνδρας σιτοφάγους, ἐπειδὴ ἤθελε νὰ μὲ ἀποστερήσῃ ὅλωντῶν ἐκ Τροίας λαφύρων, ἕνεκα τῶν ὁποίων ἐγὼ ἔπαθον θλίψεις εἰς τὴν ψυχήν μου καὶ πολέμους ἀνδρῶν καὶ θλιβερὰ κύματα διαπερῶν, διότι, ὡς ἤρμοζεν, ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας τῶν Τρώων οὐχὶ εἰς τὸν ἰδικόν του πατέρα ὑπήκουον χαριζόμενος εἰς αὐτόν, ἀλλ' ἤμην ἀρχηγὸς ἄλλων συντρόφων. Αὐτὸν μὲν ἐγὼ κατερχόμενον εἰς τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἐκτύπησα διὰ χαλκοῦ δόρατος, ἐνεδρεύσας αὐτὸν πλησίον τῆς ὁδοῦ μαζί μέ σύντροφόν μου· νύξ δὲ πολὺ σκοτεινὴ κατεῖχε τὸν οὐρανόν καὶ οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐνόησεν ἡμᾶς, διέφυγον δὲ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἀφαιρέσας τὴν ζωήν του. Ἀφοῦ δὲ πλέον ἐφόνευσα δὰ αὐτὸν μὲ ὀξὺ χάλκινον δόρυ, εὐθὺς ἐγὼ εἰς πλοῖον μεταβαίνων παρεκάλεσα ὀνομαστοὺς Φοίνικας καὶ εἰς αὐτοὺς ἔδωκα λείαν εὐχαριστοῦσαν τὴν ψυχήν των. Αὐτοὺς προέτρεψα νά με ἐγκαταστήσωσι καὶ τοποθετήσωσιν εἰς Πύλον ἢ εἰς τὴν θείαν Ἦλιδα, ὅπου κυριαρχοῦσιν οἱ Ἐπειοί, ἀλλὰ πράγματι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἡ δύναμις τοῦ ἀνέμου ἀπώθησεν αὐτοὺς ἀπὸ ἐκεῖ πολὺ ἐναντίον τῆς θελήσεώς των καὶ δὲν ἤθελον νά με ἐξαπατήσωσιν· ἀπ' ἐκεῖ δὲ περιπλανηθέντες φθάνομεν ἐδῶ διὰ νυκτός, μετὰ δυσκολίας δ' εἰς τὸν λιμένα ἐπροχωρήσαμεν κωπηλατοῦντες καὶ οὐδεμία εἰς ἡμᾶς ἐνθύμησις δείπνου ὑπῆρχεν, ἂν καὶ εἴχομεν δὰ ἀνάγκην νὰ λάβωμεν δεῖπνον, ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν (ἄδειπνοι) ἀποβιβασθέντες ὅλοι ἐκ τοῦ πλοίου κατεκείμεθα (ὡς κουρασμένοι). Τότε εἰς ἐμὲ μὲν ἐπῆλθε γλυκὺς ὕπνος κατακουρασμένον, αὐτοὶ δὲ λαβόντες ἐκ τοῦ κοιλοῦ πλοίου τὰ ἰδικά μου πράγματα τὰ κατέθεσαν ἐκεῖ, ὅπου δὰ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐκοιμώμην ἐπάνω εἰς τὰς ἄμμους. Ἐκεῖνοι δ' ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖόν των ἀνεχώρησαν εἰς τὴν καλῶς κατοικουμένην Φοινίκην, ἐγὼ δ' ἔμεινα λυπημένος κατὰ τὴν καρδίαν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ καὶ διὰ τῆς χειρός της ἐχάϊδευσεν αὐτόν· εἶχε δὲ ἐξομοιωθῆ μὲ γυναῖκα καὶ ὡραίαν καὶ μεγαλόσωμον καὶ λάμπρὰς ἐργάσίας γνωρίζουσαν καὶ ὁμιλήσασα πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Πανοῦργος θὰ ἦτο καὶ δόλιος ἐκεῖνος, ὅστις ἤθελεν ὑπερβῆ σὲ εἰς ὅλους τοὺς δόλους, καὶ ἐὰν θεὸς ἤθελε σὲ συναντήσει· φοβερέ, πανοῦργε (ποικίλα σκεπτόμενε), ἀχόρταστε εἰς δόλους, δὲν ἔμελλες λοιπὸν οὐδ' ἐντὸς δὰ τῆς ἰδικῆς σου γῆς εὑρισκόμενος νὰ παύσῃς ἀπὸ τοὺς ἀπατηλοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι ἀνέκαθεν (ἐκ θεμελίων, ἐκ βάθους) εἶναι ἀγαπητοὶ εἰς σέ. Ἀλλ' ἔλα ἂς μὴ λέγωμεν πλέον μεταξύ μας ταῦτα, ἀφοῦ καὶ οἱ δύο γνωρίζομεν πανουργίας, ἐπειδὴ σὺ μὲν εἶσαι ἐξόχως ἄριστος ἐξ ὅλων τῶν ἀνθρώπων εἰς τὴν σκέψιν καὶ εἰς τοὺς λόγους, ἐγὼ δὲ μεταξὺ ὅλων τῶν θεῶν φημίζομαι διὰ τὴν φρόνησιν καὶ τὰς πανουργίας. Οὐδὲ σὺ βεβαίως ἐγνώρισας τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, τὴν κόρην τοῦ Διός, ἡ ὁποία πάντοτε δὰ εἰς σὲ παρίσταμαι εἰς ὅλους σου τοὺς μόχθους καὶ σὲ φυλάττω, καὶ σὲ κατέστησα ἀγαπητὸν εἰς ὅλους τοὺς Φαίακας. Τόρα πάλιν ἐδῶ ἔφθασα, διὰ νὰ ἐπινοήσω (ὑφάνω) μαζὶ μὲ σὲ (καλὴν) σκέψιν καὶ διὰ νὰ κρύψω τὰ πράγματα, ὅσα εἰς σὲ ἐπανερχόμενον εἰς τὴν πατρίδα ἔδωκαν οἱ ὀνομαστοὶ Φαίακες ἀπὸ ἰδικήν μου θέλησιν καὶ ἔμπνευσιν, καὶ διὰ νὰ εἴπω, ὅσας θλίψεις εἶναι μοιραῖον νὰ ὑπομείνῃς (συμπληρώσῃς) ἐντὸς τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κατεσκευασμένων οἴκων σου· ἀλλὰ σὺ ὑπόμενε αὐτὰς καὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ νὰ μὴ εἴπῃς εἰς κανένα μήτε ἐκ τῶν ἀνδρῶν μήτε ἐκ τῶν γυναικῶν ὅλων, ὅτι δὰ ἦλθες περιπλανώμενος, ἀλλὰ μὲ σιωπὴν
310 ὑπόφερε (πάσχε) τὰς πολλὰς θλίψεις, ὑπομένων βιαιοπραγίας ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Εἶναι ἐπίπονον (δύσκολον), θεά, εἰς ἄνθρωπον συναντήσαντά σε νὰ σὲ γνωρίσῃ, καὶ ἂν εἶναι πολὺ γεμᾶτος μὲ γνώσεις· διότι τὸν ἑαυτόν σου ἐξομοιώνεις μὲ πάντα. Τὸ ἑξῆς ὅμως ἐγὼ καλῶς γνω-
315 ρίζω, ὅτι πρότερον πρὸς ἐμὲ ἦσο εὐνοϊκὴ (μαλακή, ἠπία), ἐφ' ὅσον ἐντὸς τῆς Τροίας ἐπολεμοῦμεν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων· ἀφοῦ ὅμως ἐξεπορθήσαμεν τὴν ὑψηλὴν πόλιν τοῦ Πριάμου, εἰσήλθομεν δ' ἐντὸς τῶν πλοίων καὶ ὁ θεὸς διεσκόρπισε τοὺς Ἕλληνας, δὲν σὲ εἶδον ἔπειτα πλέον, κόρη τοῦ Διός, οὐδὲ σὲ ἐνόησα νὰ ἐπιβῇς
320 εἰς τὸ πλοῖόν μου, διὰ ν' ἀπομακρύνῃς ἀπ' ἐμοῦ κάποιαν θλῖψιν· ἀλλὰ πάντοτε περιεπλανώμην ἔχων ἐντός μου ἐσπαραγμένην καρδίαν, ἕως ὅτου οἱ θεοὶ μὲ ἔλυσαν ἐκ τῆς δυστυχίας, πρότερον τοὐλάχιστον ἀπὸ ὅτε ἐντὸς τοῦ πλουσίου λαοῦ τῶν Φαιάκων καὶ μὲ ἐνεθάρρυνας μὲ λόγους καὶ εἰς τὴν πόλιν ἡ ἰδία μὲ ὡδήγησας. Τώρα δὲ ἐν ὀνόματι τοῦ πατρός σου σὲ ἱκετεύω γονυκλινῶς·
325 διότι δὲν νομίζω ὅτι ἔχω φθάσει εἰς τὴν περιφανῆ Ἰθάκην, ἀλλ' ὅτι εἰς ἄλλην κάποιαν γῆν ἀναστρέφομαι, νομίζω δὲ ὅτι σὺ λέγεις ταῦτα χλευάζουσα ἐμέ, διὰ νὰ ἀπατήσῃς τὰς ἰδικάς μου φρένας· εἰπὲ εἰς ἐμέ, ἐὰν ἀληθῶς δὰ εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα φθάνω.»

330 Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀνά· «Πάντοτε τοιαύτη σκέψις ὑπάρχει ἐντὸς τῶν στηθῶν σου· διὰ τοῦτο καὶ δὲν δύναμαι νὰ σὲ ἐγκαταλίπω ἐν κακῇ καταστάσει εὑρισκόμενον, διότι εἶσαι εὐπροσήγορος καὶ εὐφυὴς καὶ σώφρων· διότι καὶ ἄλλος περιπλανώμενος ἀνὴρ ἐπανελθὼν θὰ ἐπεθύμει εὐχαρίστως νὰ ἴδῃ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του καὶ τοὺς παῖδας καὶ
335 τὴν σύζυγόν του· εἰς σὲ ὅμως δὲν εἶναι ἀκόμη εὐχάριστον νὰ διδαχθῇς οὐδὲ νὰ μάθῃς περὶ αὐτῶν, πρὶν δὰ ἀκόμη δοκιμάσῃς τὴν σύζυγόν σου, ἡ ὁποία διὰ σὲ κάθηται ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου ἔτοι (ἀμετάβλητος, πιστή), θλιβεραὶ δὲ δι' αὐτὴν πάντοτε τε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λειώνουσι καὶ αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι χύνουσαν δάκρυα. Ἀλλ' ἐγὼ τοῦτο τοὐλάχιστον οὐδέποτε ἠγνόουν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς ψυχῆς μου ἐγνώριζον, ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃς, ἀφοῦ χάσῃς ὅλους τοὺς συντρόφους σου· ἀλλὰ βεβαίως δὲν ἠθέλησα ν' ἀντιμάχωμαι πρὸς τὸν πατράδελφον Ποσειδῶνα, ὁ ὁποῖος ἔβαλεν ὀργὴν εἰς τὴν ψυχήν του ἐναντίον σου ὀργιζόμενος, διότι ἐτύφλωσας τὸν ἀγαπητόν του υἱόν. Ἀλλ' ἔλα νὰ δείξω εἰς σὲ τὸ ἔδαφος τῆς Ἰθάκης, διὰ νὰ ἔχῃς πεποίθησιν. Οὗτος μὲν ἐδῶ ὁ λιμὴν εἶναι τοῦ θαλασσίου γέροντος Φόρκυνος, αὐτὴ δ' ἐδῶ εἶναι ἡ ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ λιμένος πλατύφυλλος ἐλαία· πλησίον δ' αὐτῆς εἶναι τὸ πολὺ τερπνὸν σκοτεινὸν σπήλαιον τῶν Νυμφῶν, αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Ναϊάδες· τοῦτο δὲ πρὸς χαρὰν σου εἶναι τὸ θολωτὸν (σκεπασμένον) σπήλαιον, ὅπου σὺ πολλὰς τελείας ἑκατόμβας ἐθυσίαζες εἰς τὰς Νύμφας· τοῦτο δὲ εἶναι τὸ Νήριτον, τὸ μὲ δάσος ἐνδεδυμένον ὄρος.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἡ θεὰ διεσκόρπισε τὴν ὀμίχλην, ἐφάνη δὲ ἡ γῆ· εὐχαριστήθη λοιπὸν ἔπειτα ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς χαίρων διὰ τὴν ἰδικήν του γῆν, ἐφίλησε δὲ τὴν παράγουσαν γεννήματα γῆν. Εὐθὺς δὲ ὑψώσας τὰς χεῖρας προσηυχήθη εἰς τὰς Νύμφας· «Νύμφαι Ναϊάδες, θυγατέρες τοῦ Διός, οὐδέποτε ἐγὼ βεβαίως ἔλεγον ὅτι θὰ σᾶς ἴδω· τόρα ὅμως χαίρετε διὰ τὰς εὐμενεῖς μου δεήσεις· ἀλλὰ καὶ δῶρα θὰ σᾶς δίδωμεν, καθὼς βεβαίως πρότερον, ἐὰν καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον ἀφίνῃ εὐμενὴς ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς ἡ ὁδηγοῦσα τὰς λείας (ἡ διευκολύνουσα τὰς πρὸς λείαν ἐπιδρομὰς) νὰ ζῶ καὶ τὸν ἀγαπητόν μου υἱὸν μεγαλώνῃ (προστατεύῃ).»

Ἡρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ· «Ἔχε θάρρος· ἂς μὴ εἶναι ταῦτα ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν ἰδικῶν σου σκέψεων· ἀλλὰ τὰ πράγματα μὲν ἂς θέσωμεν ἀμέσως τόρα εἰς τὸ βάθος τοῦ θείου ἄντρου, διὰ νὰ μένωσι βεβαίως αὐτὰ ἐδῶ διὰ σὲ σῶα· ἡμεῖς οἱ ἴδιοι δὲ ἂς σκεπτώμεθα, διὰ νὰ γίνωσι (τὰ ζητήματά σου) ἐξόχως ἄριστα.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα εἰσέδυεν ἡ θεὰ εἰς τὸ σκοτεινὸν σπήλαιον, ἀναζητοῦσα κρυψῶνας διὰ μέσου τοῦ σπηλαίου· ὁ δ' Ὀδυσσεὺς πλησιέστερον τὰ πάντα μετέφερε, δηλ. τὸν χρυσὸν καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν ἀκατάβλητον (στερεὸν) χαλκὸν καὶ τὰ καλῶς κατεσκευασμένα
ἐνδύματα, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὸν οἱ Φαίακες ἔδωσαν. Καὶ ταῦτα μὲν
ἐτοποθέτησε καλῶς, ἔβαλε δ' ἐπάνω εἰς τὰς θύρας (τὴν ὀπὴν τοῦ
σπηλαίου) λίθον ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἡ κόρη τοῦ ἀσπιδοφόρου
Διός· αὐτοὶ δ' οἱ δύο καθήσαντες πλησίον τῆς ρίζης τῆς ἱερᾶς
ἐλαίας ἐσκέπτοντο διὰ τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας ὄλεθρον. Εἰς αὐ-
τοὺς δ' ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ·
«Ὑγιενῆ υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, σκέπτου, πῶς θὰ
βάλῃς χεῖρας εἰς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, οἱ ὁποῖοι βεβαίως ἐπὶ
τριετίαν κατατυραννοῦσι τὸ ἀνάκτορόν σου, ζητοῦντες εἰς γάμον
τὴν ἰσόθεον σύζυγόν σου καὶ δίδοντες γαμήλια δῶρα· αὐτὴ ὅμως
διὰ τὴν ἰδικήν σου ἐπάνοδον πάντοτε ὀδυρομένη εἰς τὴν ψυχήν
της ὅλους μέν, ὡς εἶναι ἑπόμενον, τρέφει μὲ ἐλπίδας καὶ ὑπόσχε-
ται εἰς ἕκαστον ἄνδρα, στέλλουσα μηνύματα, ὁ νοῦς της ὅμως
ἄλλα φρονεῖ.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·
«Ὦ ἀλλοίμονον, ἀληθῶς πολὺ δὰ ἔμελλον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων
μου νὰ χαθῶ μὲ τὴν κακὴν μοῖραν τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ υἱοῦ τοῦ
Ἀτρέως, ἐὰν μὴ σύ, θεά, εἰς ἐμὲ ἤθελες εἴπει τὰ καθέκαστα κατ'
ἀκρίβειαν· ἀλλ' ἔλα ἐπινόησον (ὕφανον) σκέψιν, μὲ ποῖον τρόπον
θὰ τοὺς ἀποπληρώσω (θὰ τοὺς ἐκδικηθῶ), στάθητι δὲ ἡ δία
πλησίον μου, ἀφοῦ ἐμπνεύσῃς εἰς ἐμὲ δύναμιν μὲ πολὺ θάρρος,
ὁποῖον (εἶχον) ὅτε ἐλύομεν (κατεστρέφομεν) τὰς λαμπρὰς ἐπάλ-
ξεις τῆς Τροίας. Ἐὰν εἰς ἐμὲ τοιουτοτρόπως πλήρης ὁρμῆς ἤθε-
λες σταθῆ πλησίον μου, λαμπρόφθαλμε, καὶ μὲ τριακοσίους ἐγὼ
ἄνδρας δύναμαι νὰ μάχωμαι μὲ τὴν βοήθειάν σου, σεβαστὴ θεά,
ὁσάκις εὐνοϊκὴ ἤθελες μὲ βοηθεῖ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ·
«Καὶ παραπολὺ βεβαίως ἐγὼ εἰς σὲ θὰ εἶμαι πλησίον οὐδὲ θὰ δια-
φύγῃς τὴν προσοχήν μου, ὁπόταν δὰ ταῦτα ἐκτελῶμεν· καὶ νομίζω
ὅτι κάποιος ἐκ τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι κατατρώγουσι
τὴν περιουσίαν σου (τὰ μέσα τῆς ζωῆς) θὰ μολύνῃ ἀπέραντον
ἔδαφος μὲ τὸ αἷμα καὶ μὲ τὸν ἐγκέφαλόν του· ἀλλ' ἔλα νὰ σὲ
κάμω ἀγνώριστον εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους· θὰ περιβάλω μὲν μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρυτίδας ἐντὸς τῶν εὐλυγίστων μελῶν σου τὸ ὡραῖόν σου σῶμα,
θὰ καταστρέψω δὲ ἐκ τῆς κεφαλῆς σου τὰς ξανθὰς τρίχας, πέριξ
δὲ θὰ σὲ ἐνδύσω μὲ σχισμένον ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον ἰδών τις δύναται
ν' ἀηδιάζῃ τὸν ἔχοντα αὐτὸ ἄνθρωπον, θὰ ἀσχημίσω δὲ τοὺς δύο
σου ὀφθαλμούς, οἱ ὁποῖοι πρότερον ἦσαν περικαλλεῖς, ὥστε νὰ δύ-
νασαι νὰ φανῇς ἄσχημος εἰς ὅλους τοὺς μνηστῆρας καὶ εἰς τὴν
σύζυγον καὶ εἰς τὸν υἱόν σου, τὸν ὁποῖον ἀφῆκας ἐντὸς τῶν μεγά-
ρων σου· σὺ δὲ πρώτιστα νὰ φθάσῃς εἰς τὸν χοιροβοσκόν, ὅστις
εἶναι φύλαξ τῶν χοίρων σου, ὁμοῦ δὲ μὲ αὐτὰ εὐνοϊκῶς πρὸς σὲ
διάκειται καὶ ἀγαπᾷ τὸν υἱόν σου καὶ τὴν σώφρονα Πηνελόπην.
Θὰ εὕρῃς» αὐτὸν βεβαίως καθήμενον πλησίον τῶν χοίρων· αὐταὶ
δὲ βόσκουσι πλησίον τοῦ βράχου τοῦ Κόρακος καὶ ἐπὶ τῆς κρήνης
Ἀρεθούσης, τρώγουσαι βάλανον εὐχαριστοῦσαν τὴν διάθεσίν των
καὶ πίνουσαι ἄφθονον (μαυρίζον ἐκ τοῦ βάθους του) ὕδωρ, τὰ
ὁποῖα δὰ τρέφουσιν εἰς τοὺς χοίρους πλούσιον (ἄφθονον) λίπος.
Ἐκεῖ μένε καὶ καθήμενος πλησίον αὐτοῦ ἐρώτα δι' ὅλα, ἕως νὰ
μεταβῶ ἐγὼ εἰς τὴν μὲ ὡραίας γυναῖκας Σπάρτην διὰ νὰ προσκα-
λέσω τὸν Τηλέμαχον, τὸν ἰδικόν σου ἀγαπητὸν υἱόν, Ὀδυσσεῦ,
ὁ ὁποῖος δὰ εἰς τὴν ἐκτεταμένην (ἔχουσαν εὐρεῖς τόπους πρὸς χο-
ρὸν) Λακεδαίμονα πρὸς τὸν Μενέλαον ἀνεχώρησε διὰ νὰ ἐρωτήσῃ
διὰ τὴν ἰδικήν σου φήμην, ἐὰν κάπου ἀκόμη ὑπάρχῃς.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·
«Διὰ τί ἄρα γε δὲν τὰ ἔλεγες δὰ εἰς αὐτόν, ἀφοῦ τὰ πάντα γνω-
ρίζεις μὲ τὸν νοῦν σου; ἢ ἴσως διὰ νὰ πάσχῃ καὶ ἐκεῖνος δυστυ-
χίας περιπλανώμενος ἀνὰ τὴν ἀκατάβλητον θάλασσαν, κατατρώ-
γωσι δὲ τὴν περιουσίαν του ἄλλοι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ·
«Ἂς μὴ εἶναι δὰ τόσον πολὺ ἐκεῖνος εἰς τὴν ἐνθύμησίν σου· ἐγὼ
ἡ ἰδία συνώδευον αὐτόν, διὰ νὰ λάβῃ καλὴν φήμην μεταβὰς πρὸς
τὰ ἐκεῖ· ἀλλὰ δὲν ἔχει κανένα μόχθον, ἀλλ' ἥσυχος κάθηται ἐντὸς
τῶν ἀνακτόρων τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως, πλησίον δ' αὐτοῦ εἶναι
ἄφθονα (τὰ ἀγαθά)· ἀληθῶς δὰ ἐνεδρεύουσιν αὐτὸν νέοι μὲ μαῦ-
ρον πλοῖον ἐπιθυμοῦντες νὰ τὸν φονεύσωσι πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς
τὴν πατρικήν του γῆν· ἀλλὰ ταῦτα δὰ δὲν νομίζω (ὅτι θὰ γί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νουν)· πρότερον ἡ γῆ θὰ καλύψῃ καὶ κάποιον ἐκ τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν σου.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν λέγουσα μὲ ῥάβδον τὸν ἔψαυσεν ἡ Ἀθηνᾶ. Ἐρρυτίδωσε μὲν τὸ ὡραῖόν του σῶμα ἐντὸς τῶν εὐλυγίστων μελῶν του, ἀφήρεσε δ' ἐκ τῆς κεφαλῆς του τὰς ξανθὰς τρίχας, πέριξ δ' εἰς ὅλα τὰ μέλη του ἔθεσε δέρμα παλαιοῦ γέροντος, ἔκαμε δ' ἀσχήμους τοὺς δύο ὀφθαλμούς του, οἱ ὁποῖοι πρότερον ἦσαν περικαλλεῖς· πέριξ δ' αὐτοῦ ἄλλο ἄσχημον φόρεμα ἔβαλε καὶ ὑποκάμισον, ξεσχισμένα, ῥυπαρά, μαυρισμένα μὲ βρωμερὰν καπνιὰν (ἀκαθαρσίαν)· τὸν περιενέδυσε δὲ μὲ μέγα δέρμα ταχείας ἐλάφου ἄτριχον (ἐφθαρμένον)· ἔδωκε δ' εἰς αὐτὸν ῥάβδον ὡς στήριγμα καὶ ἄσχημον δισάκκιον, πολλαχοῦ ἐσχισμένον, σχοινίον δ' ἦτο τὸ κρέμασμά του (δι' οὗ ἐκρεμᾶτο ἐκ τῶν ὤμων).

Αὐτοὶ οἱ δύο τοιουτοτρόπως δὰ σκεφθέντες διεχωρίσθησαν· ἡ μὲν Ἀθηνᾶ κατόπιν μετέβη εἰς τὴν θείαν Λακεδαίμονα πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσέως.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ξ.

Συνάντησις τοῦ Ὀδυσσέως μετὰ τοῦ χοιροβοσκοῦ Εὐμαίου.

(Περίληψις. Φθάσας ὁ Ὀδυσσεὺς πλησίον τοῦ χοιροβοσκοῦ Εὐμαίου τυγχάνει περιποιήσεων παρ' αὐτοῦ καὶ στενάζει διὰ τὴν μοῖραν τοῦ κυρίου του καὶ τὴν θρασύτητα τῶν μνηστήρων, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς μετὰ συζητήσεις ἐνόρκως τὸν βεβαιώνει ὅτι ταχέως θὰ ἐπανέλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς, διηγηθεὶς δὲ ψευδῆ καὶ εὐφυᾶ ἱστορίαν πείθει τὸν Εὔμαιον καὶ τοὺς συναδέλφους του νὰ δώσωσιν εἰς αὐτὸν ἐπανωφόριον καὶ ἔπειτα ἐκοιμήθησαν ὅλοι).

Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκ τοῦ λιμένος εἰσῆλθεν εἰς τραχεῖαν ἀτραπὸν ἀναμέσον χώρου δασώδους διὰ μερῶν ὑψηλῶν (λόφων), ἐκεῖ ὅπου ἡ Ἀθηνᾶ εἶπεν εἰς αὐτὸν διὰ τὸν θεῖον (ἐνάρετον) χοιροβοσκόν, ὁ ὁποῖος ἐφρόντιζε διὰ τὴν περιουσίαν του πλεῖστον ἀπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοὺς ὑπηρέτας, τοὺς ὁποίους ἀπέκτησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. Αὐτὸν δ', ὡς ἦτο ἐπάμενον, εὗρε καθήμενον ἐντὸς τοῦ πρὸ τῆς εἰσόδου τῆς καλύβης χώρου, ὅπου ὑπ' αὐτοῦ εἶχε κτισθῆ ὑψηλὴ αὐλὴ ἐντὸς χώρου ὁλόγυρα σκεπασμένου, καὶ ὡραία καὶ μεγάλη, δυναμένη πέριξ νὰ διαβαθῇ (τὴν ὁποίαν δύναταί τις γύρωθεν νὰ περιτρέξῃ). Ταύτην δέ, ὡς εἶναι φυσικόν, ὁ ἴδιος χοιροβοσκὸς ἔκτισε διὰ τοὺς χοίρους τοῦ ἀποδημήσαντος βασιλέως, χωρὶς τὴν σύνδρομὴν τῆς οἰκοδεσποίνης (Πηνελόπης) καὶ τοῦ γέροντος Λαέρτου, μὲ ἀνεσκαμμένους λίθους καὶ περιεστεφάνωσε (ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὸν τοῖχον ὁλόγυρα) μὲ κλάδους ἀχλαδιᾶς (ἀγριαπιδιᾶς)· ἐκτὸς δ' αὐτῆς ἔχωσε πασσάλους πυκνοὺς καὶ πολλοὺς πέρα πέρα ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ (κατὰ διαστήματα), περικόψας δι' αὐτοὺς (πρὸς κατασκευὴν αὐτῶν) τὸ μέλαν τῆς δρυὸς (τὸ σκληρὸν μέρος κλάδου δρυός)· ἐντὸς δὲ τῆς αὐλῆς εἶχε κατασκευάσει δώδεκα κουμάσια πλησίον τὸ ἓν τοῦ ἄλλου, ὡς κοίμησιν διὰ τοὺς χοίρους· ἐντὸς δ' ἑκάστου πεντήκοντα γουροῦναι κατὰ γῆς κοιμώμεναι ἐνεκλείοντο θηλυκαὶ γεννῶσαι (γεννησιάρικαι)· οἱ δὲ ἀρσενικοὶ χοῖροι ἔξω ἐκοιμῶντο πολὺ ὀλιγώτεροι· διότι τούτους ὠλιγόστευον τρώγοντες οἱ μνηστῆρες, ἐπειδὴ ἔστελλεν ἑκάστοτε ὁ χοιροβοσκὸς τὸν ἄριστον ἐξ ὅλων τῶν καλοθρεμμένων (παχέων) χοῖρον· αὐτοὶ δ' ἦσαν τριακόσιοι ἑξήκοντα· πλησίον δ' ἐκοιμῶντο πάντοτε τέσσαρες κύνες ὁμοιάζοντες μὲ θηρία, τοὺς ὁποίους ἀνέθρεψεν ὁ χοιροβοσκός, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν· ὁ ἴδιος δὲ πέριξ τῶν ἰδικῶν του ποδῶν προσήρμοζε (κατεσκεύαζε) πέδιλα, κόπτων δέρμα βόειον καλλίχρωμον· οἱ δὲ ἄλλοι οἱ τρεῖς χοιροβοσκοὶ εἶχον ἀπέλθει ἄλλος εἰς ἄλλο μέρος μαζὶ μὲ τοὺς συγκεντρωμένους (τὰς ἀγέλας) χοίρους· τὸν δὲ τέταρτον ἔστειλεν εἰς τὴν πόλιν διὰ νὰ φέρῃ ἀναγκαστικῶς εἰς τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας χοῖρον, ἵνα σφάξαντες αὐτὸν χορτάσωσι τὴν ψυχήν των μὲ τὰ κρέατά του.

Ἐξαίφνης δ' εἶδον τὸν Ὀδυσσέα οἱ ἐξόχως γαυγίζοντες σκύλλοι· ἐκεῖνοι μὲν γαυγίζοντες ἐπετέθησαν, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐκάθησε μὲ πονηρίαν, ἡ δὲ ῥάβδος ἔπεσε κάτω ἐκ τῶν χειρῶν του· ἐκεῖ λοιπὸν πλησίον τῆς ἰδικῆς του χοιρομάνδρας ἠδύνατό νὰ πάθῃ ἀπρεπὲς πάθημα (δαγκανόμενος ἀπὸ τοὺς σκύλλους του)· ἀλλ' ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χοιροβοσκὸς ταχέως μὲ τοὺς ταχυκινήτους πόδας του τρέξας κατόπιν αὐτῶν ἐξώρμησεν ἐσπευσμένως εἰς τὸ πρόθυρον καὶ τὸ δέρμα ἔπεσεν ἐκ τῶν χειρῶν του· τοὺς μὲν κύνας φωνάξας δυνατὰ ἀπεδίωξεν ἄλλον εἰς ἄλλο μέρος μὲ πολλοὺς λίθους, αὐτὸς δ' εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα· «Ὦ γέρον, παρ' ὀλίγον βεβαίως σὲ κατεξέσχιζον (ἔβλαπτον) οἱ κύνες ἐξαίφνης καὶ θὰ κατέχυνες ἐναντίον μου καταισχύνην (ὄνειδος)· ἀλλ' ὅμως καὶ ἄλλας εἰς ἐμὲ καὶ θλίψεις καὶ στεναγμοὺς ἔδωκαν οἱ θεοί· διότι κάθημαι ὀδυρόμενος καὶ λυπούμενος διὰ τὸν ἰσόθεον βασιλέα, δι' ἄλλους δὲ τοὺς παχεῖς χοίρους τρέφω νὰ τοὺς τρώγωσιν. Ἀλλ' ἐκεῖνος ἴσως πολὺ ἐπιθυμῶν τροφὴν περιπλανᾶται εἰς λαὸν καὶ πόλιν ἀλλογλώσσων ἀνθρώπων, ἐὰν τυχὸν ἀκόμη ζῇ καὶ βλέπῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἀλλ' ἀκολούθει, ἂς ὑπάγωμεν εἰς τὴν σκηνήν, γέρον, ἵνα καὶ σὺ ὁ ἴδιος, ἀφοῦ χορτασθῇς εἰς τὴν ψυχήν σου ἀπὸ φαγητὸν καὶ οἶνον, εἴπῃς, πόθεν εἶσαι καὶ πόσας θλίψεις ὑπέμεινας.»

Τοιουτοτρόπως εἰπών, εἰς τὴν σκηνὴν προηγήθη ὁ ἀξιόλογος χοιροβοσκὸς καὶ ἐμβάσας αὐτὸν μέσα, τὸν ἔβαλε νὰ καθήσῃ, ἔβαλε δ' ὑποκάτω πυκνὰ χλωρόκλαδα καὶ ἔστρωσεν ἐπάνω δέρμα δασυμάλλου ἀγρίας αἰγὸς (αἰγάγρου), ὡς στρῶμα διὰ τὸ κοίμημα αὐτοῦ, μέγα καὶ μαλλιαρόν, ἔχαιρε δ' ὁ Ὀδυσσεύς, διότι ὑπεδέχθη αὐτὸν τοιουτοτρόπως, καὶ λόγον ἔλεγε καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτόν· «Εἴθε εἰς σὲ νὰ δώσῃ ὁ Ζεύς, ξένε, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ ὅ,τι πρὸ πάντων θέλεις, διότι εὐνοϊκῶς μὲ ὑπεδέχθης.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκὲ Εὔμαιε (μὲ ἰδιαιτέραν ἔξαρσιν καὶ εὔνοιαν ὁ ποιητὴς προσαγορεύει τὸν Εὔμαιον ὡς παρόντα, ἵνα ἰδιαιτέρως τιμήσῃ τὸν πιστὸν καὶ ἀξιόλογον τοῦτον ἀγρότην)· «Ξένε, δὲν μοὶ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ μὴ τιμήσω ξένον, οὐδ' ἐὰν ἤθελεν ἔλθει κατώτερος σοῦ· διότι ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διὸς εἶναι ὅλοι μαζὶ καὶ οἱ ξένοι καὶ οἱ πτωχοί, ἡ δὲ ἰδική μας δόσις γίνεται καὶ ὀλίγη καὶ ἀρεστή· διότι αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη τῶν δούλων τῶν πάντοτε φοβουμένων, ὅταν κυριαρχῶσιν αὐτῶν νέοι κύριοι· διότι βεβαίως οἱ θεοὶ ἠμπόδισαν (ἔδεσαν) τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον ἐκείνου, ὁ ὁποῖος ἐπιμελῶς θὰ μὲ ἠγάπα καὶ ἤθελε δώσει εἰς ἐμὲ κτῆμα καὶ οἰκίαν καὶ διὰ κλήρου μερίδιον καὶ εὔμορφον γυναῖκα, ὁποῖα δὰ καλόκαρδος κύριος δίδει

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἰς ὑπηρέτην, ὁ ὁποῖος πολὺ δι' αὐτὸν ἤθελε κουρασθῆ (ἐργασθῆ) καὶ ὁ θεὸς ἤθελεν αὐξάνει τὴν ἐργασίαν του, καθὼς καὶ εἰς ἐμὲ αὐτὴ ἐδῶ ἡ ἐργασία αὐξάνεται, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπάνω μένω διαρκῶς· δι' αὐτὸ πολὺ ἤθελε μὲ ὠφελήσει ὁ κύριός μου, ἐὰν ἐγήρασκεν ἐδῶ· ἀλλ' ἐχάθη· τοιουτοτρόπως εἴθε νὰ ἐχάνετο ἐντελῶς ἡ γενεὰ τῆς Ἑλένης, διότι πολλῶν ἀνθρώπων τὰ γόνατα ἔλυσε (πολλοὺς ἐθανάτωσε)· διότι καὶ ἐκεῖνος (ὁ κύριός μου) ἕνεκα τῆς τιμῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος (διὰ ν' ἀποζημιωθῇ ἡ προσβληθεῖσα τιμὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος) μετέβη εἰς τὴν ὡραίους ἵππους ἔχουσαν Τροίαν, διὰ νὰ πολεμῇ ἐναντίον τῶν Τρώων.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν συνέσφιγγε ταχέως τὸν χιτῶνα διὰ τοῦ ζωστῆρός του καὶ ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὰ κουμάσια (τοὺς σταύλους τῶν χοίρων), ὅπου ἦσαν κλεισμένα τὰ πλήθη τῶν χοίρων· ἀπ' ἐκεῖ λαβὼν δύο τοὺς ἔφερε καὶ ἀμφοτέρους τοὺς ἔσφαξε καὶ ἐκαψάλισε τὰς τρίχας των (τὰς ἔκαυσεν ἐπὶ τοῦ πυρὸς) καὶ τοὺς ἐκομμάτιασε καὶ τοὺς ἐσούβλισεν εἰς σούβλας· ψήσας δέ, ὡς ἥρμοζεν, ὁλόκληρα τὰ κομμάτια φέρων τὰ ἔθεσε πλησίον τοῦ Ὀδυσσέως ζεστὰ μαζὶ μὲ τὰς σούβλας καὶ ἐπασπάλισεν εἰς αὐτὰ λευκὰ ἄλευρα καί, ὡς ἦτο πρέπον, ἀνεμίγνυε μὲ ὕδωρ ἐντὸς γαβάθας γλυκὺν ὡς μέλι οἶνον, ὁ ἴδιος δ' ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ καὶ προτρέπων αὐτὸν ἔλεγε· «Τρῶγε τόρα, ὦ ξένε, τὰ ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς δούλους, χοιρινὰ κρέατα· ἀλλὰ τοὺς διαλεκτοὺς (παχεῖς) δὰ χοίρους οἱ μνηστῆρες τρώγουσι μὴ σκεπτόμενοι θείαν τιμωρίαν μήτε εὐσπλαγχνίαν· βεβαίως δὲν ἀγαπῶσι τὰ κακὰ ἔργα οἱ μακάριοι θεοί, ἀλλὰ τιμῶσι τὴν δικαιοσύνην καὶ τὰς δικαίας (συμφώνους πρὸς τὸ μέτρον) πράξεις τῶν ἀνθρώπων· καὶ ὅμως ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι κακόβουλοι καὶ ἐχθρικοί, οἱ ὁποῖοι ἤθελον εἰσβάλει εἰς ξένην γῆν καὶ εἰς αὐτοὺς ὁ Ζεὺς ἤθελε δώσει λάφυρα, ἀφοῦ δὲ γεμίσωσι τὰ πλοῖά των, ἀναχωροῦσι διὰ νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὴν πατρίδα των· καὶ ὅμως εἰς τὰς φρένας αὐτῶν ἐμπίπτει ἰσχυρὸς φόβος θείας τιμωρίας· σὺτοι ἐδῶ (οἱ μνηστῆρες) ὅμως γνωρίζουσι βεβαίως κάτι τι καὶ θεοῦ τινος ἤκουσαν φωνὴν (χρησμόν), διὰ τὸν θλιβερὸν ὄλεθρον ἐκείναν (τοῦ Ὀδυσσέως), διὰ τὸ ἄπαον δὲ δὲν θέλουσι νὰ ζητῶσι σύζυγον κατὰ τὸ δίκαιον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(ζητοῦντες τὴν Πηνελόπην παρὰ τοῦ πατρός της) οὐδὲ νὰ ἐπιστρέφωσιν εἰς τὰ ἰδικά των, ἀλλ' ἥσυχοι (ἀμέριμνοι) καταβροχθίζουσι τὰ κτήματά του μὲ αὐθάδειαν καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς φειδὼ δι' αὐτά· διότι ὅσαι ἡμέραι καὶ νύκτες ἐκ τοῦ Διὸς ὑπάρχουσιν, οὐδέποτε σφάζουσιν ἓν θῦμα οὐδὲ δύο μόνα· τὸν οἶνον δ' ἀποτελειώνουσιν ἀλαζονικῶς ἐξαντλοῦντες· διότι πράγματι ἡ περιουσία αὐτοῦ (τοῦ Ὀδυσσέως) ἦτο ἄφθονος (ἀνέκφραστος). Εἰς οὐδένα ἄλλον ἐκ τῶν ἡρωϊκῶν ἀνδρῶν ὑπάρχει τόση οὔτε ἐπὶ τῆς σκοτεινῆς ξηρᾶς οὔτε ἐπ' αὐτῆς τῆς Ἰθάκης· οὐδὲ εἴκοσιν ἀνδρῶν μαζὶ ὑπάρχει τόσον πολὺς πλοῦτος· ἐγὼ δὲ δύναμαι νὰ τὸν ἀπαριθμήσω εἰς σέ. Δώδεκα ἀγέλαι ἐντὸς τῆς ἠπειρωτικῆς γῆς· τόσα (δηλ. 12) ποίμνια προβάτων, τόσαι ἀγέλαι χοίρων, τόσα εὐρύχωρα ποίμνια αἰγῶν βόσκουσι καὶ ξένοι καὶ ἰδικοί του βοσκοὶ ἄνδρες. Ἐδῶ δὲ εἰς τὸ ἄκρον (τῆς Ἰθάκης) ἕνδεκα ὅλα πολυπληθῆ ποίμνια αἰγῶν βόσκονται καὶ ἔντιμοι ἄνδρες τὰ ἐπιβλέπουσιν. Ἐκ τούτων ἕκαστος καθ' ἡμέραν εἰς αὐτοὺς πάντοτε σφάγιον φέρει, ὅποιος ἐκ τῶν καλοθρεμμένων τράγων θὰ ἐφαίνετο ἄριστος· ἐγὼ δὲ τὰς γουρούνας αὐτὰς ἐδῶ φυλάττω καὶ σώζω καὶ εἰς αὐτοὺς ἀποστέλλω τὸν ἄριστον ἐκ τῶν χοίρων, ἀφοῦ καλῶς τὸν διαλέξω.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς μὲ ἐπιμέλειαν καὶ ἔτρωγε κρέατα καὶ ἔπινεν οἶνον ἁρπακτικὰ σιωπηλός, ἐφύτευε δὲ (ἐσχέπτετο) κακὰ διὰ τοὺς μνηστῆρας. Ἀφοῦ δὲ ἐγευμάτισε καὶ προσήρμοσε τὴν ψυχήν του μὲ τὸ φαγητόν, καὶ ποτήριον ἔδωκεν (ὁ Εὔμαιος) εἰς αὐτόν, ἀφοῦ τὸ ἐγέμισε, μὲ τὸ ὁποῖον βεβαίως ἔπινεν (ὁ Εὔμαιος), γεμᾶτον οἶνου· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸ ἐδέχθη καὶ ἐχάρην εἰς τὴν ψυχήν του καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ὦ ἀγαπητέ, ποῖος δὰ σὲ ἠγόρασε μὲ ἰδικήν του περιουσίαν (ἢ διὰ τὰ ἰδικά του κτήματα), τόσον πολὺ πλούσιος καὶ δυνατός, καθὼς λέγεις; λέγεις ὅτι αὐτὸς ἐχάθη ἕνεκα τῆς (ἀποκαταστάσεως) τῆς τιμῆς τοῦ Ἀγαμέμνονος· εἰπέ εἰς ἐμέ, ἐὰν κάπου τὸν γνωρίζω, ἀφοῦ εἶναι τοιοῦτος, διότι ὁ Ζεὺς ἴσως γνωρίζει τοῦτο καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί, ἐὰν ἤθελον ἀναγγείλει εἰς σὲ ὅτι εἶδον αὐτόν· εἰς πολλὰ δὲ μέρη περιεπλανήθην.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ χοιροβοσκός, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κῶ γέρων, οὐδεὶς ἀνὴρ περιπλανώμενος, ἀφοῦ ἔλθη καὶ ἀναγγέλλῃ
δι' αὐτὸν (τὸν Ὀδυσσέα), ἤθελε πείσει τὴν γυναῖκά του καὶ τὸν
ἀγαπητόν του υἱόν, ἀλλὰ ματαίως (πλαστῶς) πλάνητες ἄνθρω-
ποι ἔχοντες ἀνάγκην περιποιήσεως ψευδολογοῦσι καὶ δὲν θέλουσιν
ἀληθῆ νὰ εἴπωσιν· ὅποιος δὲ καὶ ἂν ἔλθῃ εἰς τὸν λαὸν τῆς Ἰθά-
κης περιπλανώμενος, πορευθεὶς εἰς τὴν ἰδικήν μου κυρίαν (τὴν
Πηνελόπην) ἀτατήλους λόγους λέγει· αὐτὴ δέ ἀφοῦ κα-
λῶς τὸν δεχθῇ, τὸν φιλοξενεῖ καὶ διὰ τὰ καθέκαστα τὸν
ἐρευνᾷ καὶ ἀπὸ τὰ βλέφαρά της κλαυσύσης δάκρυα πίπτουσι, τὸ
ὁποῖον εἶναι ἁρμοστὸν γυναικός, ὅταν ὁ σύζυγός της ἀλλαχοῦ χα-
θῇ. Ταχέως καὶ σὺ, γηραιέ, δύνασαι νὰ μαστορεύσῃς (νὰ πλά-
σῃς) λόγον, ἐὰν κανεὶς ἤθελε δώσει εἰς σὲ ὡς φορέματα καὶ χλαῖ
ναν καὶ χιτῶνα· τούτου ὅμως (τοῦ Ὀδυσσέως) ἀναμφιβόλως πλέ-
ον κύνες καὶ ταχύπτερα ὄρνεα τὸ δέρμα ἀπὸ τῶν ὀστῶν του ἀπέ
σπασαν (κατέφαγον), ἡ ζωὴ δὲ τὸν ἔχει ἀφήσει· ἢ αὐτὸν δὰ
ἐντὸς θαλάσσης κατέφαγον ἰχθύες, τὰ δὲ ὀστᾶ αὐτοῦ κεῖνται ἐπὶ
ξηρᾶς περικεκαλυμμένα μὲ πολλὴν ἄμμον.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος μὲν ἐκεῖ ἔχει χαθῇ, εἰς τοὺς ἀγαπη-
τούς του δὲ ὀπίσω ὅλους, καὶ μάλιστα εἰς ἐμέ, θλίψεις ἔχουσι
γίνει· διότι δὲν θὰ εὕρω πλέον ἄλλον κύριον τόσῳ μαλακόν, εἰς
ὅποιον μέρος καὶ ἂν ὑπάγω, οὐδ' ἐὰν πάλιν μεταβῶ εἰς τὸν οἶ-
κον τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός, ὅπου κατὰ πρῶτον ἐγεννήθην
καὶ με ἀνέτρεφον οἱ ἴδιοι· οὐδὲ κλαίω πλέον τόσον πολὺ δι' αὐ-
τούς, ἂν καὶ ἐπιθυμῶ νὰ τοὺς ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου ζῶν
ἐντὸς τῆς πατρικῆς γῆς· ἀλλὰ τοῦ Ὀδυσσέως ὁ πόθος με κυριεύ-
ει τοῦ λείποντος· αὐτὸν μὲν ἐγώ, ὦ ξένε, καὶ ἀπουσιάζοντα ἐν-
τρέπομαι νὰ ὀνομάζω· διότι ὑπερβολικῶς με ἠγάπα καὶ ἐφρόντιζε
δι' ἐμὲ εἰς τὴν ψυχήν του· ἀλλ' αὐτὸν ὀνομάζω ἀγαπητὸν καὶ μα-
κρὰν εὑρισκόμενον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·
«Ὦ ἀγαπητέ, ἐπειδὴ ἐντελῶς τὸ ἀρνεῖσαι καὶ λέγεις ὅτι δὲν θὰ
ἔλθῃ πλέον ἐκεῖνος καὶ ἡ ψυχή σου εἶναι πάντοτε ἀμετάπειστος,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀλλ' ἐγὼ δὲν θὰ σοὶ εἴπω ματαίως (εἰς τὸν ἀέρα, ἁπλῶς), ἀλλὰ με ὅρκον, ὅτι θὰ ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεὺς· ἂς ὑπάρχῃ δὲ δι' ἐμὲ ἀμοιβὴ διὰ τὴν καλὴν εἴδησιν εὐθὺς ὅταν ἐκεῖνος ἐρχόμενος φθάσῃ εἰς τὰ ἰδικά του ἀνάκτορα, νὰ με ἐνδύσῃς καὶ με χλαῖναν καὶ μὲ χιτῶνα, φορέματα ὡραῖα· πρότερον ὅμως, ἂν καὶ πολὺ ἔχω ἀνάγκην, οὐδὲν θὰ ἐδεχόμην· διότι γίνεται μισητὸς εἰς ἐμὲ ὁμοίως μὲ τὰς πύλας τοῦ Ἅδου ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ὑποχωρῶν εἰς τὴν πτωχείαν (ἀναγκαζόμενος ἀπὸ πτωχείαν) λέγει ἀπατηλοὺς λόγους· ἂς γνωρίζῃ τόρα πρῶτον ἐκ τῶν θεῶν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ φιλόξενος τράπεζα καὶ ἡ ἑστία τοῦ ἀμέμπτου Ὀδυσσέως, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνω, (ὅτι) ἀληθῶς βεβαίως ταῦτα θὰ ἐκτελεσθῶσι, καθὼς λέγω· ἐντὸς τούτου ἐδῶ τοῦ ἔτους (τῆς κυκλικῆς περιόδου τοῦ φωτός) θὰ ἔλθῃ ἐδῶ ὁ Ὀδυσσεύς· τούτου μὲν τοῦ μηνὸς λήγοντος, ταῦ δ' ἄλλου ἀρχομένου θὰ ἐπανέλθῃ καὶ θὰ ἐκδικηθῇ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἐδῶ προσβάλλει τὴν σύζυγον ἐκείνου καὶ τὸν ἔνδοξον υἱόν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκὲ εἶμαι· «Ὦ γέρον· οὔτε ἐγώ, ὡς φαίνεται, θὰ πληρώσω εἰς σὲ ἀμοιβὴν διὰ ταύτην τὴν καλὴν εἴδησιν οὔτε ὁ Ὀδυσσεὺς πλέον εἰς τὸν οἶκόν του θὰ ἔλθῃ· ἀλλ' ἥσυχος πῖνε καὶ ἄλλα ἔξω τούτου ἂς συλλογιζώμεθα καὶ μὴ ὑπενθύμιζε εἰς ἐμὲ ταῦτα· διότι ἡ ψυχή μου βεβαίως ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μου στηθῶν λυπεῖται, ὁσάκις τις ὑπενθυμίσῃ εἰς ἐμὲ τὸν σεβαστὸν κύριόν μου. Ἀλλὰ βεβαίως τὸν μὲν ὅρκον ἂς ἀφήσωμεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εἴθε νὰ ἔλθῃ ὅπως ἐγὼ δὰ θέλω αὐτὸν (νὰ ἔλθῃ) καὶ ἡ Πηνελόπη καὶ ὁ γέρων Λαέρτης καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος. Τόρα πάλιν ἀληθομονήτως κλαίω διὰ τὸν παῖδα, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ Ὀδυσσεύς, τὸν Τηλέμαχον. Τοῦτον ἀφοῦ ἐμεγάλωσαν οἱ θεοὶ ἴσον μὲ βλαστὸν δένδρου, καὶ ἔλεγον ἐγὼ ὅτι θὰ γίνῃ μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν οὐδόλως κατώτερος τοῦ ἀγαπητοῦ του πατρός, κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν μορφὴν θαυμαστὸς, κάποιος ἐκ τῶν ἀθανάτων θεῶν ἢ κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἔβλαψεν ἐντός του τὰς λογικὰς φρένας του. Αὐτὸς λοιπὸν μετέβη εἰς τὴν ἔνδοξον Πύλον δι' ἄκουσμά τι περὶ τοῦ πατρός του· αὐτὸν ὅμως οἱ εὐγενεῖς μνηστῆρες εἰς τὸν οἶκόν του ἐπιστρέφοντα ἐνεδρεύουσι διὰ νὰ χαθῇ ἄνευ ὀνόματος (ἄδοξος) ἐκ τῆς Ἰθάκης ἡ γενεὰ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἰσοθέου Ἀρκεισίου· ἀλλ' ἐκεῖνον μὲν βεβαίως ἂς ἀφήσωμεν εἴτε ἤθελε συλληφθῇ (ὑπὸ τῶν μνηστήρων) εἴτε ἤθελε τοὺς ὑπεκφύγει καὶ ἤθελε βάλει ἐπάνω του χεῖρα βοηθείας ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· ἀλλ' ἔλα σύ, γηραιέ, εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὰς ἰδικάς σου θλίψεις καὶ εἰς ἐμὲ τὸ ἐξῆς ἀληθῶς εἰπέ· διὰ νὰ γνωρίζω ἀκριβῶς· ποῖος ἐκ τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ ποῦ εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις καὶ· οἱ γονεῖς σου; καὶ ἐπὶ ποίου πλοίου ἦλθες: πῶς δὲ ναῦται σε ἔφερον εἰς Ἰθάκην; ποῖοι ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν; διότι οὐδόλως δὰ νομίζω ὅτι σὺ πεζὸς (διὰ ξηρᾶς) ἔφθασας ἐδῶ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ἐγὼ βεβαιότατα εἰς σὲ ταῦτα πολὺ ἀληθῶς θὰ εἴπω· εἴθε βεβαίως τόρα εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο εὑρισκομένους ἐντὸς τῆς καλύβης ἐπὶ πολὺν καιρὸν νὰ ὑπάρχῃ καὶ φαγητὸν καὶ γλυκὺς οἶνος, ὥστε νὰ τρώγωμεν ἥσυχοι, ἄλλοι δὲ εἰς τὴν ἐργασίαν νὰ ἀσχολῶνται· καὶ ἐντὸς ὁλοκλήρου ἔτους ἔπειτα δὲν θὰ ἐτελείωνον εὐκόλως λέγων πὰς θλίψεις τῆς ψυχῆς μου, ὅσας βεβαιότατα ὅλας μαζὶ μὲ μόχθους ὑπέμεινα μὲ τὴν θέλησιν τῶν θεῶν.

Ἐκ Κρήτης μὲν τῆς ἐκτεταμένης καυχῶμαι ὅτι εἶμαι κατὰ τὸ γένος, ἀνδρὸς πλουσίου υἱός· πολλοὶ δὲ καὶ ἄλλοι υἱοὶ γνήσιοι ἐκ συζύγου ἐντὸς τῶν οἴκων μου ἐγεννήθησαν καὶ ἀνετράφησαν· ἐμὲ ὅμως ἐγέννησε μήτηρ παλλακὶς ἀγορασθεῖσα, ἀλλὰ με ἐτίμα ἐξ ἴσου μὲ τοὺς νομίμους υἱούς ὁ Κάστωρ ὁ υἱὸς τοῦ Ὑλακος, τοῦ ὁποίου ἐγὼ καυχῶμαι ὅτι εἶμαι υἱὸς κατὰ τὴν γενεάν, ὁ ὁποῖος πότε μεταξὺ τῶν Κρητῶν ὡς θεὸς ἐτιμᾶτο ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ διὰ τὴν εὐτυχίαν καὶ διὰ τὸν πλοῦτον καὶ διὰ τοὺς ἐνδόξους υἱούς· ἀλλ' εἰς αὐτὸν βεβαίως αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου ἐπῆλθον φέρουσαι αὐτὸν εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ἅδου· οἱ δὲ μεγαλόψυχοι παῖδές του τὴν περιουσίαν ἐμοίρασαν καὶ ἔβαλον κλήρους, ἀλλ' εἰς ἐμὲ πολὺ ὀλίγα ἔδωκαν καὶ παρεχώρησαν οἰκίαν. Ἔλαβον δὲ γυναῖκα ἀπὸ πολὺ πλουσίους ἀνθρώπους ἕνεκα τῆς ἰδικῆς μου ἀρετῆς, διότι δὲν ἤμην μηδαμινὸς (ἄνευ ἀξίας) οὐδὲ φυγοπόλεμος· τόρα ὅμως ὅλα αὐτὰ με ἔχουσιν ἀφήσει, ἀλλ' ὅμως νομίζω ὅτι σὺ βλέπων τὴν καλαμιὰν (τὸ στέλεχος τοῦ σίτου) γνωρίζεις δὰ (τὸν στάχυν, ἂν εἶναι καρπερὸς)· διότι βεβαίως δυστιχία με κατέχει ὑπερβολι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κῶς πολλὴ· βεβαιότατα καὶ ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἔδωκαν εἰς ἐμὲ θάρρος καὶ ἀνδρείαν (δύναμιν νὰ διαρρηγνύω τάξεις ἀνδρῶν)· ὁσάκις ἐγὼ ἐξέλεγον πρὸς ἐνέδραν ἄνδρας ἀριστεῖς, ἑτοιμάζων κακὰ εἰς τοὺς ἐχθρούς, οὐδέποτε ἡ ἀνδρεία ψυχή μου ἔβλεπεν ἐμπρὸς τὸν θάνατον, ἀλλὰ πολὺ πρώτιστος ἐπιπηδῶν μὲ τὸ δόρυ ἐφόνευον ἐκ τῶν ἐχθρικῶν ἀνδρῶν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος ἤθελεν ὑποχωρήσει εἰς ἐμὲ (ἤθελεν εἶναι κατώτερός μου) εἰς τὴν ταχυπαδίαν (ἐδοκίμαζε νὰ φύγῃ, ἀλλὰ τὸν ἔφθανον)· τοιοῦτος ἤμην εἰς τὸν πόλεμον· ἡ ἐργασία ὅμως δὲν ἦτο ἀγαπητὴ εἰς ἐμὲ οὔτε ἡ οἰκοκυρωσύνη, ἡ ὁποία παράγει λαμπρὰ τέκνα, ἀλλ' εἰς ἐμὲ πάντοτε ἦσαν ἀγαπητὰ πλοῖα κωπηλατούμενα καὶ πόλεμοι καὶ καλῶς πελεκημένα ἀκόντια καὶ βέλη, ὀλέθρια πράγματα, τὰ ὁποῖα εἰς ἄλλους δὰ εἶναι φρικώδη (μισητά)· ἀλλ' εἰς ἐμὲ ταῦτα ἦσαν ἀγαπητά, τὰ ὁποῖα ἴσως θεός τις ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν μου· διότι ἄλλος ἀνὴρ τέρπεται εἰς ἄλλας ἐργασίας, διότι πρὸ τοῦ μὲν νὰ ἐπιβιβασθῶσιν ἐπὶ τῆς Τροίας οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, ἐννεάκις ἔγινα ἀρχηγὸς εἰς ἄνδρας καὶ εἰς ταχύπλοα πλοῖα ἐναντίον ἀλλοδαπῶν ἀνδρῶν καὶ παραπολλὰ λάφυρα ἐπετύγχανον εἰς ἐμέ, ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέλεγον τὰ εὐχαριστοῦντα τὴν ψυχήν μου, πολλὰ δὲ κατόπιν ἐλάμβανον διὰ κλήρου· ταχέως δὲ ἡ οἰκία μου ηὐξάνετο (ἐπλούτει) καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κατόπιν καὶ ἐμπνευστὴς φόβου καὶ σεβαστὸς μεταξὺ τῶν Κρητῶν εἶχον γίνει· ἀλλ' ὅτε πλέον τὴν μισητὴν ἐκστρατείαν ἐσκέφθη δὰ ὁ βλέπων μακρὰν Ζεύς, ἡ ὁποία πολλῶν ἀνδρῶν τὰ γόνατα ἔλυσε (πολλοὺς ἐθανάτωσε), τότε πλέον προετρέπων ἐμὲ καὶ τὸν πολὺ ὀνομαστὸν Ἰδομενέα νὰ γίνωμεν ἀρχηγοὶ πλοίων εἰς τὸ Ἴλιον· οὐδ' ὑπῆρχε μηχανή τις (τρόπος τις) ν' ἀρνηθῶμεν, ἀλλὰ μᾶς ἠνάγκαζεν ἡ δυσάρεστος φήμη τοῦ λαοῦ (ἡ καταλαλιὰ τοῦ λαοῦ, ἐὰν δὲν μετείχομεν τῆς στρατείας). Ἐκεῖ λοιπὸν ἐπὶ ἐννέα μὲν ἔτη ἐπολεμοῦμεν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ δὲ τὸ δέκατον ἔτος ἐκπορθήσαντες τὴν πόλιν τοῦ Πριάμου ἀπήλθομεν εἰς τὴν πατρίδα μὲ πλοῖα, ὁ θεὸς δὲ διεσκόρπισε τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διὰ ἐμὲ τὸν κακόμοιρον κακὰ ἐσκέφθη ὁ συνετὸς Ζεύς· διότι ἕνα μῆνα μόνον ἔμεινα τερπόμενος μὲ τὰ τέκνα καὶ τὴν νόμιμον σύζυγον καὶ τὰ κτήματά μου· ἔπειτα ὅμως διὰ τὴν Αἴγυπτον ἡ ψυχή μου μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προέτρεπε νὰ ταξειδεύω θαλασσίως, ἀφοῦ ἡτοίμασα καλῶς πλοῖα
μὲ ἰσοθέους συντρόφους. Ἐννέα πλοῖα ἡτοίμασα καὶ ταχέως συν-
ηθροίζετο πρὸς τοῦτο πλῆθος ναυτῶν. Ἐπὶ ἓξ μὲν ἡμέρας κατόπιν
οἱ πολὺ ἀγαπημένοι μου σύντροφοι εὐωχοῦντο, ἐγὼ δὲ πολλὰ θύ- 250
ματα ἔδιδον εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς θεοὺς νὰ προσφέρουσιν ὡς θυ-
σίαν καὶ διὰ τοὺς ἑαυτούς των εὐωχίαν νὰ ἑτοιμάζωσι· κατὰ δὲ
τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἀναβάντες εἰς τὰ πλοῖα ἐπλέομεν ἐκ τῆς εὐ-
ρυχώρου Κρήτης μὲ ὡραῖον (εὐνοϊκὸν) σφοδρὸν βόρειον ἄνεμον
εὐκόλως, ὡς ἐὰν ἐπλέομεν εἰς ροῦν ποταμοῦ. Οὐδὲν λοιπὸν ἐκτῶν
πλοίων μου ἐβλάφθη, ἀλλὰ σῶοι καὶ ἄνευ νοσήματος ἐκαθήμεθα, 255
τὰ δὲ πλοῖα διεύθυνον ὁ ἄνεμος καὶ οἱ κυβερνῆται· τὴν πέμπτην
δ' ἡμέραν ἐφθάσαμεν εἰς τὸν καλλίροον (ὁρμητικὸν) Αἴγυπτον
(Νεῖλον) καὶ ἐσταμάτησα ἐντὸς τοῦ Νείλου ποταμοῦ τὰ ἀμφίκυρτα
πλοῖα. Ἐκεῖ βεβαίως ἐγὼ μέν παρήγγελλον εἰς τοὺς πολυαγαπήτ-
τους συντρόφους ἐκεῖ νὰ μένωσι πλησίον τῶν πλοίων καὶ τὰ πλοῖα 260
νὰ φυλάττωσι, διέταξα δὲ κατασκόπους νὰ διευθύνωνται πρὸς κα-
ταλλήλους πρὸς κατασκοπείαν θέσεις· ἐκεῖνοι ὅμως ὑποχωρήσαν-
τες εἰς τὴν ἀλαζονείαν των (λαβόντες θάρρος ἀπὸ τὴν ἀλαζονικὴν
των δύναμιν) καὶ ἀκολουθήσαντες τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν των τα-
χέως παραπολὺ ἐλεηλάτουν τοὺς περικαλλεῖς ἀγροὺς τῶν Αἰγυπτί-
ων ἀνδρῶν καὶ ἀπῆγον ἐξ αὐτῶν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ νήπια τέ-
κνα καὶ αὐτοὺς τοὺς ἄνδρας ἐφόνευον· ταχέως ὅμως εἰς τὴν πό- 265
λιν ἔφθασεν ἡ κραυγὴ τῆς μάχης· ἐκεῖνοι δὲ (οἱ ἐν τῇ πόλει) ἀκού-
οντες τὴν βοὴν ἔφθασαν ἐκεῖ συγχρόνως μὲ τὴν φαινομένην αὐ-
γήν· ἐγεμίσθη δ' ὁλόκληρος ἡ πεδιὰς ἀπὸ πεζοὺς καὶ πολεμικὰ ἅρ-
ματα ὑπὸ ἵππων συρόμενα καὶ λάμψιν χαλκῶν ὅπλων, ὁ δὲ εἰς
τοὺς κεραυνοὺς τερπόμενος Ζεὺς ἐνέβαλεν εἰς τοὺς συντρόφους
μου κακὴν φυγὴν καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ μείνῃ ἀντιμέτωπος πρὸς 270
αὐτούς· διότι πανταχόθεν τοὺς περιεκύκλωσαν κακά· ἐκεῖ λοιπὸν
πολλοὺς μὲν ἐξ ἡμῶν ἐφόνευσαν μὲ κοπτερὰ χάλκινα ἄτλα, ἄλλους
συνελάμβανον ζωντανούς, διὰ νὰ ἐργάζωνται εἰς αὐτοὺς ἀναγκαστι-
κῶς. Ἀλλ' εἰς ἐμὲ ὁ ἴδιος ὁ Ζεὺς ἐντὸς τῶν φρενῶν μου ἔβαλε
τὴν ἑξῆς σκέψιν· Ἔλθε ἔτσι (εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν) ν' ἀπέ-
θνησκον καὶ νὰ ἀηδιάσουν τὸ πεπρωμένον ἐκεῖ ἐντὸς τῆς Αἰγύ- 275

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πτου· διότι ἀκόμη, ὡς φαίνεται, δυστυχήματα μὲ περιέμενον. εὐθὺς δηλ. ἔθεσα μακρὰν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς μου τὴν καλῶς κατεσκευασμένην περικεφαλαίαν καὶ τὴν ἀσπίδα μακρὰν τῶν ὤμων καὶ τὸ δόρυ ἔρριψα ἐκτὸς τῆς χειρός μου· ἐγὼ δὲ μετέβην ἀπέναντι τῶν ἱππικῶν ἁρμάτων τοῦ βασιλέως καὶ πιάσας ἐφίλησα τὰ γόνατά του, ἐκεῖνος δὲ μὲ ἔσυρεπλησίον του καὶ μὲ ἔσωσεν, ἀφοῦ δὲ μὲ ἐκάθισεν εἰς ἅμαξαν μὲ ὡδήγει εἰς τὸν οἶκόν του χύνοντα δάκρυα· ἀληθῶς μὲν παραπολλοὶ ἐφώρμων ἐναντίον μου μὲ τὰ ἐκ ξύλου μελίας δόρατά των ἐπιθυμοῦντες νὰ μὲ φονεύσωσι· διότι δὰ παραπολὺ εἶχον ὀργισθῇ· ἀλλ' ἐκεῖνος τοὺς ἠμπόδιζε, διότι ἐλάμβανεν ὑπ' ὄψει ἀποστρέφεται τὰ κακὰ ἔργα. Τότε λοιπὸν ἐπὶ ἑπτὰ μὲν ἔτη ἔμεινον ἐκεῖ καὶ πολλὰ πράγματα συνῆθροισα ἀναμέσον τῶν Αἰγυπτίων ἀνδρῶν· διότι μοι ἔδιδον ὅλοι, ἀλλ' ὅτε πλέον ἐλθὸν μὲ τὴν σειρὰν τουἔφθασε δι' ἐμὲ τὸ ὄγδοον ἔτος, τότε πλέον ἦλθεν ἐκεῖ Φοῖνιξ ἀνήρ, ἀπατηλὰς σκέψεις γνωρίζων, κερδοσκόπος (φαγᾶς), ὁ ὁποῖος πολλὰ δά κακὰ εἶχε προξενήσει εἰς ἀνθρώπους, ὁ ὁποῖος παραπείσας ἐμὲ μὲ τὰς (πονηρὰς) φρένας του μὲ ἔφερε (μαζί του), ἕως ὅτου ἐφθάσαμεν εἰς Φοινίκην, ὅπου βεβαίως ἔκειντο οἱ οἶκοι καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ. Ἐκεῖ λοιπὸν πλησίον αὐτοῦ ἔμεινα μέχρι τελείου ἔτους (ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους)· ἀλλ' ὅτε πλέονκαὶ οἱ μῆνες καὶ αἱ ἡμέραι τοῦ πάλιν ἐκτελοῦντος τὸν κύκλον του ἐτους ἐτελείωσαν καὶ ἐπανῆλθον αἱ ὧραι τοῦ ἔτους, διὰ τὴν Λιβύην (Ἀφρικὴν)με ἔβαλεν ἐπάνω εἰς θαλασσοπόρον πλοῖον ψευδῆ σκεφθεὶς (προφασισθεὶς), διὰ νὰ φέρω δῆθεν μαζί μὲ αὐτὸν φορτίον, ἀλλὰ διὰ νὰ μὲ πωλήσῃ ἐκεῖ καὶ λάβῃ πολὺ μέγα ἀντίτιμον· αὐτὸν ἠκολούθησαν εἰς τὸ πλοῖον ἀναγκαστικῶς, ἂν καὶ ὑπώπτευον αὐτόν, τὸ πλοῖον ὅμως ἔτρεχε μὲ ὡραῖον (εὐνοϊκὸν) σφοδρὸν βόρειον ἄνεμον εἰς τὸ μέσον τοῦ πελάγους, ὑπεράνω τῆς Κρήτης· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ἐσκέπτετο δι' αὐτοὺς ὄλεθρον· ἀλλ' ὅτε πλέον ἀφήναμεν μὲν τὴν Κρήτην καὶ δὲν ἐφαίνετο ἄλλη καμμία ἐκ τῶν χωρῶν, ἀλλ' οὐρανὸς καὶ θάλασσα, τότε πλέον σκοτεινὴν νεφέλην ἔστηρεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου (Ζεὺς) ὑπεράνω τοῦ λαμπροῦ πλοίου, ἐσκοτείνιασε δ' ἡ θάλασσα ὑπακάτω αὐτῆς. Ὁ Ζεὺς δὲ συγχρόνως ἐβρόν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τησε καὶ ἔρριψεν ἐντὸς τοῦ πλοίου κεραυνόν, τὸ δὲ πλοῖον ὅλον συνεστράφη κτυπηθὲν ὑπὸ τοῦ κεραυνοῦ καὶ ἐγεμίσθη ἀπὸ καπνὸν θειαφίου καὶ ἔπεσον ἔξω τοῦ πλοίου ὅλοι· αὐτοὶ δὲ ὅμοιοι μὲ θαλασσίας καρακάξας πέριξ τοῦ μαύρου πλοίου ἐφέροντο ὑπὸ τῶν κυμάτων, ὁ θεὸς δ' ἀφήρει ἀπ' αὐτοὺς τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπάνοδον· ἀλλ' εἰς ἐμὲ αὐτὸς ὁ Ζεύς, ἂν καὶ εἶχον θλίψεις εἰς τὴν ψυχήν μου, ἔβαλεν εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ ὑπερμέγεθες κατάρτιον τοῦ κυανοπρώρου πλοίου, διὰ ν' ἀποφύγω ἀκόμη τὴν συμφοράν· μὲ αὐτὸ λοιπὸν περιπλεχθεὶς (αὐτὸ ἀγκαλιάσας) ἐφερόμην ὑπὸ ὀλεθρίων ἀνέμων. ἐπὶ ἐννέα μὲν ἡμέρας ἐφερόμην, κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ἐν καιρῷ μαύρης νυκτὸς τὸ μέγα κῦμα κυλίον ἐμὲ μὲ ἐπλησίασεν εἰς τὴν γῆν τῶν Θεσπρωτῶν (περὶ τὴν Δωδώνην τῆς Ἠπείρου)· ἐκεῖ ἐμὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν ἡρωϊκὸς Φείδων παρέλαβεν ἄνευ πληρωμῆς λύτρων· διότι ὁ ἀγαπητὸς υἱός του πρασελθὼν με ἔφερεν εἰς τὸν οἶκόν του καταβεβλημένον ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τῆς κουράσεως, ἀφοῦ με ἐσήκωσε μὲ τὴν χεῖρά του, ἕως ὅτου ἐφθασεν εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ πατρός του· μὲ περιενέδυσε δὲ μὲ ἐνδύματα, δηλ. μὲ χλαῖναν καὶ χιτῶνα.

Ἐκεῖ λοιπὸν ἐγὼ ἔμαθον περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· διότι ἐκεῖνος (ὁ Φείδων) ἔλεγεν ὅτι τὸν ἐφιλοξένησε καὶ τὸν ἠγάπησε μεταβαίνοντα εἰς τὴν πατρικήν του γῆν καὶ ἔδειξεν εἰς ἐμὲ τὰ πράγματα, ὅσα συνήθροισεν ὁ Ὀδυσσεύς, δηλ. καὶ χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ καλὰ δουλευμένον σίδηρον· καὶ λοιπὸν μέχρι δεκάτης γενεᾶς ἀκόμη δύνανται βεβαίως νὰ διατρέφωσιν ἄλλον (τὰ πράγματα τοῦ Ὀδυσσέως). τόσα κειμήλια δι' αὐτὸν (τὸν Ὀδυσσέα) ἔκειντο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως· δι' αὐτὸν δ' ἔλεγεν ὅτι μετέβη εἰς Δωδώνην, διὰ ν' ἀκούσῃ ἐκ τῆς ἐχούσης ὑψηλοὺς κλάδους μαντικῆς δρυὸς τὴν θέλησιν τοῦ Διός, κατὰ ποῖον τρόπον νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν πλούσιον λαὸν τῆς Ἰθάκης, ἀφοῦ πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἦτο ἀπών, δηλ. ἢ φανερὰ ἢ κρυφίως· ὡρκίσθη δὲ πρὸς ἐμὲ τὸν ἴδιον (ὁ Φείδων) χύνων σπονδὰς ἐντὸς τοῦ οἴκου του, ὅτι ἔχει καταβιβασθῆ (ὑπὸ τοῦ Φείδωνος) εἰς τὴν θάλασσαν πλοῖον καὶ ὅτι εἶναι κατηρτισμένοι οἱ ναῦται, οἱ ὁποῖοι θὰ στείλωσι πλέον αὐτὸν εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικήν του γῆν· ἀλλ' ἐμὲ ἀπέστειλε πρότερον· διότι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔτυχε νὰ διέρχηται ἀπ' ἐκεῖ πλοῖον ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν διὰ τὸ πλούσιον εἰς σῖτον Δουλίχιον. Τότε αὐτὸς βεβαίως (ὁ Φείδων) διέταττε νὰ μὲ στείλωσι μὲ ἐπιμέλειαν εἰς τὸν βασιλέα Ἄκαστον· εἰς τὰς φρένας αὐτῶν ὅμως κακὴ σκέψις ἦτο ἀρεστὴ δι' ἐμέ, διὰ νὰ γίνω ἀκόμη ἀντικείμενον (ὑποκείμενος εἰς δυστύχημα) πολὺ μεγάλης συμφορᾶς· ἀλλ' ὅτε πολὺ μακρὰν τῆς ξηρᾶς ἀπέπλεε τὸ θαλασσοπόρον πλοῖον, ἀμέσως ἡμέραν δουλείας (νὰ μὲ πωλήσωσιν ὡς δοῦλον) ὁλόγυρά μου ἐμηχανεύοντο. Μὲ ἔγδυσαν μὲν ἀπὸ τὰ φορέματά μου, δηλ. ἀπὸ τὴν χλαῖναν καὶ τὸν χιτῶνα, ἔβαλον δὲ πέριξ μου ἄλλο εὐτελὲς φόρεμα καὶ χιτῶνα, ξεσχισμένα, τὰ ὁποῖα καὶ σὺ ὁ ἴδιος βλέπεις μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου· τὴν ἑσπέραν δ' ἔφθασαν εἰς τὰ καλλιεργημένα ἐδάφη τῆς εὐδιακρίτου Ἰθάκης· τότε ἐμὲ μὲν ἔδεσαν ἐντὸς τοῦ καλὸν κατάστρωμα ἔχοντος πλοίου στερεῶς μὲ καλῶς στριμμένον σχοινίον, αὐτοὶ δ' ἀποβιβασθέντες ἐσπευσμένως πλησίον τῆς ἀμμώδους ἀκτῆς τῆς θαλάσσης ἔλαβον τὸ δεῖπνόν των· ἀλλ' ἐμοῦ τὸν μὲν δεσμὸν ἔλυσαν (ἐχαλάρωσαν, ἔστρεψαν πρὸς τὰ ὀπίσω) οἱ ἴδιοι οἱ θεοὶ εὐκόλως· περικαλύψας δὲ τὴν κεφαλήν μου μὲ τὸ κουρελιασμένον ἔνδυμα, καταβὰς δὲ εἰς τὸ πελεκημένον πηδάλιον ἐπλησίασα εἰς τὴν θάλασσαν τὸ στῆθός μου, ἔπειτα δὲ μὲ τὰς δύο μαζὶ χεῖρας ἐκωπηλάτουν κολυμβῶν, πολὺ δὲ ταχέως ἔξω (εἰς τὴν ξηρὰν) ἤμην χωριστὰ ἀπὸ ἐκείνους· ἐκεῖ λοιπὸν ἀναβὰς εἰς μέρος, ὅπου ἦτο θαυνώδης τόπος πολυανθοῦς διάσους, κατεκείμην ζαρωμένος· ἐκεῖνοι ὅμως μεγάλως ἀκαστενάζοντες (διὰ τὴν φυγήν μου) ἐπηγαινοήρχοντο· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ἐπικερδέστερον τὸ νὰ μὲ ἀναζητῶσι περαιτέρω (μακρύτερα), αὐτοὶ μὲν πρὸς τὰ ὀπίσω πάλιν μετέβαινον ἐπάνω εἰς τὸ λαμπρὸν πλοῖον, ἐμὲ δ' αὐτοὶ οἱ θεοὶ ἔκρυψαν εὐκόλως καὶ ὁδηγοῦντες ἐμὲ ἐπλησίασαν εἰς κατοικίαν ἀνδρὸς φρονίμου· διότι ὑπάρχει ἴσως εἰς ἐμὲ ἀκόμη πεπρωμένον νὰ ζήσω.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκὲ Εὔμαιε· «Ὦ δυστυχισμένε ἐκ τῶν ξένων, πολὺ βεβαίως συνεκίνησας τὴν ψυχήν μου λέγων καθέκαστα αὐτά, ὅσα δὰ ἔπαθες καὶ ὅσάς περιπλανήσεις περιεπλανήθης· ἀλλ' ἐκεῖνα βεβαίως οὐχὶ κατ' ἀλήθειαν εἶπες, νομίζω, οὐδὲ θὰ μὲ πείσῃς, ὁμιλήσας περὶ τοῦ Ὀδυσσέως· ποία

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀνάγκη εἶναι, ἐν ᾧ εἶσαι εἰς τοιαύτην ἡλικίαν, νὰ ψευδολογῇς ματαίως (ἄνευ ἐλπίδος ἀμοιβῆς) ; ἐγὼ ὅμως καὶ ὁ ἴδιος καλῶς γνωρίζω διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἰδικοῦ μου κυρίου, ὅτι ἐμισήθη ὑφ' ὅλων τῶν θεῶν παρὰ πολύ, διότι αὐτὸν οὐδόλως ἐδάμασαν (κατέστρεψαν) μεταξὺ τῶν Τρώων ἢ εἰς τὰς χεῖρας ἀγαπητῶν του, ἀφοῦ ἐνήργησε τὸν πόλεμον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ κατεσκεύαζον μὲν εἰς αὐτὸν τάφον οἱ Πανέλληνες καὶ προσέτι καὶ διὰ τὸν υἱόν του μεγάλην φήμην θὰ ἐλάμβανε (θὰ ἄφινε) διὰ τὸ μέλλοντόρα ὅμως ἀδόξως τὸν ἀνήρπασαν αἱ Ἅρπυιαι (ἁρπακτικαὶ καὶ καταστρεπτικαὶ θεότητες)· ἐγὼ δὲ πλησίον τῶν χοίρων εἶμαι ἀπομεμαγρυσμένος. Οὐδὲ πηγαίνω εἰς τὴν πόλιν, ἐκτὸς ἐὰν κάποτε ἡ σώφρων Πηνελόπη μὲ προτρέπῃ νὰ ὑπάγω, ὅταν ἔλθῃ ἀπὸ κανὲν μέρος εἴδησις. Ἀλλ' οἱ μὲν ἐν τῷ οἴκῳ καθήμενοι ἐρωτῶσι (τὸν φέροντα τὴν εἴδησιν) τὰ καθέκαστα καὶ ὅσοι λυποῦνται διὰ τὸν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσιάζοντα βασιλέα καὶ ὅσοι χαίρουσι καταβρώγοντες ἀτιμωρητεὶ τὴν περιουσίαν του· ἀλλ' εἰς ἐμὲ δὲν εἶναι ἀρεστὸν νὰ ἐρευνήσω καὶ νὰ ἐρωτήσω, ἀφ' ὅτου πλέον Αἰτωλὸς ἀνὴρ με ἐξηπάτησε μὲ λόγον, ὁ ὁποῖος φονεύσας δῆθεν ἄνδρα καὶ ἐπὶ πολλὴν γῆν περιπλανηθεὶς ἦλθεν εἰς τὴν ἰδικήν μου διαμονήν, ἐγὼ δὲ τὸν περιεποιούμην· ἔλεγε δὲ ὅτι τὸν εἶδε (τὸν Ὀδυσσέα) μεταξὺ τῶν Κρητῶν πλησίον τοῦ Ἰδομενέως ἐπισκευάζοντα (ἰατρεύοντα) τὰ πλοῖα, τὰ ὁποῖα πρὸς λύπην του συνέτριψαν αἱ θύελλαι· καὶ ἔλεγεν ὅτι θὰ ἔλθῃ ἢ μέχρι τοῦ θέρους ἢ μέχρι τοῦ φθινοπώρου μὲ τοὺς ἰσοθέους συντρόφους του φέρων πολλὰ πράγματα, καὶ σύ, γέρον, πολλὰ παθών, ἀφοῦ εἰς ἐμὲ σὲ ὡδήγησεν ὁ θεός, μήτε νὰ χαρίζεσαι εἰς ἐμὲ κάπως μὲ ψεύδη μήτε κάπως νά με ἐξαπατᾷς (νὰ με εὐχαριστῇς με ψεύδη)· διότι δὲν θὰ σε σεβασθῶ οὐδὲ θά σε φιλοξενήσω ἕνεκα αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι φοβοῦμαι τὸν προστάτην τῶν ξένων Δία καὶ εὐσπλαγχνίζομαι σὲ τὸν ἴδιον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Βεβαίως κάποια πολὺ δύσπιστος ψυχὴ ὑπάρχει ἐντὸς τῶν στηθῶν σου, οὕτως ὥστε καὶ ἀφοῦ ὡρκίσθην, δὲν σε προσείλκυσα οὐδὲ σε πείθω· ἀλλ' ἔλα τόρα νὰ κάμωμεν συμφωνίαν· ὑπεράνω δὲ ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τοὺς δύο ἄς εἶναι μάρτυρες οἱ θεοί, οἱ ὁποῖοι κατέχου-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σι τὸν Ὄλυμπον. Ἐὰν μὲν ἐπανέλθῃ ὁ ἰδικός σου κύριος εἰς τοῦτο
395 ἐδῶ τὸ οἴκημα, ἀφοῦ μὲ ἐνδύσῃς μὲ ἐνδύματα, δηλ. χλαῖναν καὶ
χιτῶνα, νὰ μὲ στείλῃς νὰ ὑπάγω εἰς Δουλίχιον, ἐκεῖ ὅπου ὑπῆρ-
ξεν ἀρεστὸν εἰς τὴν ψυχήν μου· ἐὰν ὅμως δὲν ἔλθῃ ὁ ἰδικός σου
κύριος, καθὼς λέγω, θέσας εἰς κίνησιν τοὺς δούλους νά με ρίψῃς
κάτω ἀπὸ μέγαν βράχον, διὰ ν' ἀποφεύγῃ καὶ ἄλλος πτωχὸς ἀπὸ
τὸ νὰ ἐξαπατᾷ.»

400 Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν ὡμίλει ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς· «Ξένε,
κατ' αὐτὸν δὰ τὸν τρόπον θὰ ἦτο δι' ἐμὲ καλὴ φήμη καὶ ἀρετὴ
μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ τόρα εὐθὺς καὶ εἰς τὸ μετέπειτα, ὁ
ὁποῖος ἀφοῦ σὲ ὡδήγησα εἰς τὸ οἴκημά μου καὶ σοὶ ἔδωκα δῶρα
φιλοξενίας, θὰ σε ἐφόνευον ἐξ ἄλλου καὶ θὰ ἀφήρουν τὴν ἀγα-
405 πητήν σου ζωὴν (εἰρωνικὴ ἔκφρασις, θὰ ἐφημιζόμην δά, ἂν σε
ἐφόνευον)· προθύμως δὰ ἔπειτα θὰ ἱκέτευον (εἰς τὴν προσευχήν
μου) τὸν Δία τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου (δὲν θὰ ἐτόλμων νὰ ἀτενίσω
τὸν Δία, ἐὰν σε ἐφόνευον). Τόρα ὅμως εἶναι ὥρα δείπνου· εἴθε
νὰ εἶναι τάχιστα ἐδῶ οἱ σύντροφοί μου, διὰ νὰ ἑτοιμάσωμεν ἐν-
τὸς τοῦ οἰκήματός μου (τῆς καλύβης μου) ἀπολαυστικὸν δεῖπνον.»

410 Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· πλη-
σίον των δ' ἦλθον καὶ οἱ χοῖροι καὶ οἱ χοιροβοσκοὶ ἄνδρες, καὶ
τοὺς μὲν θηλυκοὺς χοίρους, ὡς ἦτο σύνηθες, συνέκλεισαν εἰς τὰ
κουμάσιά των νὰ κοιμηθῶσιν, ἀνέκφραστος (μεγάλη) δὲ κραυγὴ
τῶν μανδριζομένων χοίρων εἶχε σηκωθῇ· «Θὰ φέρητε (φέρετε)
τὸν ἄριστον ἐκ τῶν χοίρων, διὰ νὰ τὸν θυσιάσω χάριν τοῦ ἀπὸ μα-
415 κρυνὸν τόπον ξένου· προσέτι δὲ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ὠφεληθῶμεν
(θὰ ἀπολαύσωμεν), οἱ ὁποῖοι δὰ ἐπὶ πολὺν χρόνον ταλαιπωρίαν
ἔχομεν βασανιζόμενοι διὰ τοὺς λευκόδοντας χοίρους, ἄλλοι δὲ ἀτι-
μωρητεὶ κατατρώγουσι τὴν ἰδικήν μας κούρασιν.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν φωνάξας ἔσχισε ξύλα διὰ τοῦ ἀσπλάγ-
χνου (σκληροῦ) χαλκίνου ὀργάνου, ἐκεῖνοι δὲ ἔφερον μέσα πολὺ
420 παχὺν πενταετῆ χοῖρον· αὐτὸν μὲν ἔπειτα ἐτοποθέτησαν ἐπάνω
εἰς τὴν ἑσχάραν (τὸ μέρος, ὅπου ἠνάπτετο πῦρ, ἡ ἑσχάρα θὰ ἐχρη-
σίμευεν ὡς βωμὸς ἐλλείψει τοιούτου). Οὐδ' ἐλησμόνει ὁ χοιροβο-
σκός, ὡς ἤρμοζε, τοὺς ἀθανάτους, διότι ἐχρησιμοποίει (εἶχε) εὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεβεῖς σκέψεις, ἀλλ' αὐτὸς δὰ κάμνων ἀρχὰς θυσίας τὰς τρίχας
τῆς κεφαλῆς τοῦ λευκόδοντος χοίρου ἔρριπτεν ἐντὸς τοῦ πυρὸς
καὶ προσηύχετο εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ πολὺ συνε-
τὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν ἰδικόν του οἶκον. Σηκώσας δὲ σχίζαν δρυός, 425
τὴν ὁποίαν ἀφῆκεν (ἀκεραίαν), ὅτε ἔσχιζε τὰ ξύλα, ἐκτύπησε μὲ
αὐτὴν τὸν χοῖρον· αὐτὸν δ' ἀφῆκεν ἡ ζωή· αὐτοὶ δὲ καὶ τὸν ἔσφα-
ξαν καὶ ἐκαψάλισαν τὰς τρίχας του καὶ ταχέως τὸν διέσχισάν εἰς
τεμάχια· ὁ δὲ χοιροβοσκὸς ἔθετεν ὠμὰ κρέατα, κάμνων ἀρχὴν ἀπὸ
ὅλα τὰ μέλη (τοῦ ζώου), εἰς τὸ παχὺ λίπος· καὶ αὐτὰ μὲν ἔβαλ- 430
λεν ἐντὸς τοῦ πυρὸς πασπαλίσας μὲ κοπανισμένον ἄλευρον, καὶ
εὐθὺς ἐκομμάτιαζον τὰ ἄλλα καὶ τὰ ἐσούβλιζον εἰς σούβλας καὶ τὰ
ἔψησαν μὲ προσοχὴν καὶ τὰ ἀπέσυραν ὅλα ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ τὰ
ἔβαλλον ὅλα μαζὶ ἐπάνω εἰς τραπέζας· ἐσηκώνετο δὲ ὁ χοιροβο-
σκὸς διὰ νὰ τὰ κόψῃ καὶ μοιράσῃ· διότι ὑπερβολικῶς ἐγνώριζεν
αὐτὰ εἰς τὰς φρένας του· καὶ αὐτὰ μὲν ἔπειτα ὅλα κομματίζων δι-
εμοίραζεν εἰς ἑπτὰ μέρη· καὶ τὴν μὲν μίαν μερίδα προσευχηθεὶς 435
ἔβαλε κατὰ μέρος διὰ τὰς Νύμφας καὶ τὸν Ἑρμῆν τὸν υἱὸν τῆς
Μαίας (ὡς προστάτας τῶν ποιμνίων), τὰς δ' ἄλλας ἐμοίρασεν
εἰς ἕνα ἕκαστον, μὲ ὁλόκληρα δὲ τὰ νῶτα τοῦ λευκόδοντος χοίρου
ἐτίμα τὸν Ὀδυσσέα καὶ εὐχαρίστει (ἐφαίδρυνε) τὴν ψυχὴν τοῦ
βασιλέως. Καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσ-
σεύς· «εἴθε, Εὔμαιε, νὰ γίνῃς ἀγαπητὸς εἰς τὸν πατέρα Δία τοι- 440
οὐτατρόπως, ὅπως γίνεσαι εἰς ἐμέ, διότι ἐμὲ τιμᾷς μὲ ἀγαθά, ἂν
καὶ εἶμαι τοιοῦτος (εἰς τοιαύτην κατάστασιν).»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκὲ Εὔμαιε· «τρῶγε,
δυστυχισμένε ἐκ τῶν ξένων, καὶ τέρπου μὲ αὐτὰ ἐδῶ, τὰ ὁποῖα εἶ-
ναι παρόντα· ὁ δὲ θεὸς ἄλλο μὲν θὰ δώσῃ, ἄλλο δὲ θὰ ἀφήσῃ
(ἀρνηθῇ), εἰς ὅποιον καὶ ἂν θέλῃ μὲ τὴν ψυχήν του, διότι τὰ πάν- 445
τα δύναται.

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς τὰ ὡς ἀπαρχὴν θυσίας ἀποκοπέντα
μέρη τοῦ θύματος καὶ ἐπὶ τῆς πυρᾶς καιόμενα ἐθυσίασεν εἰς τοὺς
αἰωνίους θεούς, ἀφοῦ δ' ἔκαμε σπονδήν, ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας
τοῦ ἐκπορθητοῦ πόλεων Ὀδυσσέως σπινθηροβόλον οἶνον· ἐκεῖνος
δ' ἐκάθητο πλησίον τοῦ μεριδίου του· ἄρτον δ' εἰς αὐτοὺς ἐμοίρα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεν ὁ Μεσσαύλιος τὸν ὁποῖον, ὡς φαίνεται, αὐτὸς μόνος του ὁ χοιροβοσκὸς ἀπέκτησε (ἠγόρασε) μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ βασιλέως, χωριστὰ (ἄνευ συμπράξεως) ἀπὸ τὴν κυρίαν του (Πηνελόπην) καὶ ἀπὸ τὸν γέροντα Λαέρτην· ἠγόρασε λοιπὸν αὐτὸν παρὰ τῶν Ταφίων μὲ ἰδικά του πράγματα. Ἐκεῖνοι δ' εἰς τὰ ἐμπρός των κείμενα ἕτοιμα φαγητὰ ἥπλωνον τὰς χεῖρας. Ἀφοῦ δ' ἐξεπλήρωσαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ποτοῦ καὶ τοῦ φαγητοῦ, τὸν μὲν ἄρτον ἀφήρεσαν ἀπ' αὐτοὺς (ἐσήκωσεν) ὁ Μεσσαύλιος, αὐτοὶ δὲ χορτασμένοι ἀπὸ ἄρτον καὶ κρέατα πρὸς τὴν κλίνην τοῦ ὕπνου διευθύνοντο.

Ἐπηκολούθησε δὲ τότε κακὴ ἀσέληνος νύξ, ἔβρεχε δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ Ζεὺς καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ἀλλ' ἐφύσα μέγας Ζέφυρος ὁ πάντοτε βροχερός, εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ Ὀδυσσεὺς ὡμίλησε θέλων νὰ δοκιμάσῃ τὸν χοιροβοσκόν, μήπως ἐκδυθεὶς τὴν χλαῖνάν του (ὁ Εὔμαιος) ἤθελε τὴν δώσει εἰς αὐτὸν ἢ μήπως ἤθελε παροτρύνει εἰς τοῦτο κανένα ἐκ τῶν συντρόφων του, διότι παραπολὺ ἐφρόντιζε (ὁ Εὔμαιος) περὶ αὐτοῦ· «ἄκουσον τόρα, Εὔμαιε καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σύντροφοι· θὰ εἴπω κάποιον λόγον καυχηθεὶς· διότι με παρακινεῖ ὁ συγχίζων τὸν νοῦν οἶνος, ὁ ὁποῖος δὰ κάμνει καὶ τὸν παραπολὺ συνετὸν νὰ τραγουδήσῃ καὶ τρυφερῶς (μὲ τὴν καρδινάν του) νὰ γελάσῃ καὶ νὰ χορεύσῃ τὸν παρακινεῖ καὶ τὸν κάμνει νὰ εἴπῃ λόγον τινά, ὁ ὁποῖος δὰ μὴ λεχθεὶς θὰ ἦτο καλλίτερος· ἀλλ' ἀφοῦ δὰ ἄπαξ τὸ ἀνεφώνησα δὲν θὰ τὸ κρύψω. Εἴθε τοιουτοτρόπως νὰ ἤμην νεανίας καὶ νὰ ἦτο ἡ δύναμίς μου στερεά, καθὼς ὅτε ὑποκάτω τῆς Τροίας καταρτίσαντες ὡδηγοῦμεν ἐνέδραν. Ἦσαν δ' ἀρχηγοὶ αὐτῆς ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Μενέλαος, μαζὶ δὲ μὲ αὐτοὺς τρίτος ἀρχηγὸς ἤμην ἐγώ· διότι αὐτοὶ μὲ παρεκίνουν. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἐφθάσαμεν πλησίον τῆς πόλεως καὶ τοῦ ὑψηλοῦ τείχους, ἡμεῖς μὲν πέριξ τῆς πόλεως μεταξὺ πυκνῶν θαμνωδῶν τόπων, ἀνὰ μέσον τσιποκαλάμων καὶ ἑλωδῶν τόπων, ὑποκάτω τῶν ὅπλων ζαρωμένοι κατεκείμεθα, ἐπῆλθε δ' εὐθὺς κακὴ νὺξ παγετώδης ἐπιπεσόντος βορείου ἀνέμου· ὑπεράνω δὲ ἡμῶν ἔπεσε χιὼν ὡσὰν παγωνιά, ψυχρά, καὶ ἐπὶ τῶν ἀσπίδων μας ἐσχηματίζετο κρύσταλλος. Ἐκεῖ ὅλοι οἱ ἄλλοι εἶχον χλαίνας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ χιτῶνας καὶ ἐκοιμῶντο ἥσυχοι, σκεπασμένοι εἰς τοὺς ὤμους
μὲ τὰς ἀσπίδας των· ἀλλ' ἐγὼ ἀπερχόμενος (εἰς τὴν ἐνέδραν)
τὴν μὲν χλαῖνάν μου ἄφινον εἰς τοὺς συντρόφους μου ἀπὸ ἀπρο-
νοησίαν, διότι καὶ τοιουτοτρόπως (ἄνευ χλαίνης) ἔλεγον ὅτι δὲν
θὰ κρυώσω, ἀλλ' ἠκολούθουν ἔχων τὴν ἀσπίδα μόνον καὶ λαμπρὰν
ζώνην· ἀλλ' ὅτε πλέον τὸ τρίτον μέρος τῆς νυκτὸς ἦτο καὶ τὰ
ἄστρα εἶχον περάσει (τὸ μεσουράνημα), τότε καὶ ἐγὼ ἔλεγον πρὸς
τὸν Ὀδυσσέα, πλησίον εὑρισκόμενον, κεντήσας αὐτὸν μὲ τὸν ἀγ-
κῶνά μου· ἐκεῖνος δ', ὡς ἦτο ἐπόμενος, εὐθὺς μὲ ἤκουσε· «κα-
ταγάμενε ἐξ εὐγενῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, δὲν
θὰ εἶμαι πλέον μεταξὺ τῶν ζώντων, ἀλλὰ μὲ καταδαμάζει τὸ ψῦ-
χος· διότι δὲν ἔχω χλαῖναν· μὲ ἐξηπάτησεν ὁ θεός, ὥστε νὰ εἶμαι
μόνον μὲ χιτῶνα· τώρα ὅμως γίνονται εἰς ἐμὲ οὐχὶ πλέον ἀποφευ-
κτὰ τὰ κακὰ (ἀναπόφευκτα)». Τοιουτοτρόπως εἶπον· ἐκεῖνος δὲ
κατόπιν τὸ ἑξῆς σχέδιον ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του, ὁποῖος (ὅπως
ἱκανὸς) ἦτο ἐκεῖνος εἰς τὸ νὰ σκέπτηται καὶ εἰς τὸ νὰ μάχηται·
ὁμιλήσας δὲ μὲ σιγαλὴν φωνὴν εἶπε πρὸς ἐμέ· «σιώπα τώρα, μήπως
κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν Ἑλλήνων σὲ ἀκούσῃ.» Εἶπεν αὐτὰ καὶ
ἐπὶ τοῦ ἀγκῶνος ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν καὶ εἶπε λόγον· «Ἀκού-
σατε, ἀγαπητοί· ἦλθεν εἰς τὸν ὕπνον μου θεϊκὸν ὄνειρον· διότι
παραπολὺ μακρὰν τῶν πλοίων ἤλθομεν· ἀλλ' εἴθε νὰ ὑπάρχῃ κα-
νεὶς (νὰ ὑπάγῃ) νὰ εἴπῃ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Ἀγαμέμνονα,
τὸν ἀρχηγὸν τῶν λαῶν, ἐὰν ἤθελε παρακινήσει περισσοτέρους νὰ
ἔρχωνται ἐδῶ ἐκ τῶν πλοίων.» Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐσηκώθη δὲ
κατόπιν ταχέως ὁ υἱὸς τοῦ Ἀδράμονος Θόας, ἔβγαλε δὲ τὴν
κοκκίνην χλαῖνάν του καὶ ἐκίνησε νὰ τρέχῃ πρὸς τὰ πλοῖα. Ἐγὼ
δὲ μὲ τὸ φόρεμα ἐκείνου ἐκοιμώμην εὐχαρίστως, ἀνέτειλε δὲ ἡ
χρυσόθρονος Αὐγή. Τοιουτοτρόπως εἴθε νὰ ἤμην νεανίας καὶ ἡ
δύναμίς μου νὰ ἦτο στερεά· δύναταί τις ἐκ τῶν χοιροβοσκῶν νὰ
μοὶ δώσῃ χλαῖναν ἐντὸς τῶν καλυβῶν αὐτῶν καὶ διὰ τοὺς δύο λό-
γους, δηλ.. καὶ ἀπὸ φιλοξενίαν καὶ ἀπὸ σεβασμὸν πρὸς ἄνδρα
ἀγαθόν· τώρα ὅμως μὲ θεωροῦσι πρόστυχον, διότι ἔχω εἰς τὸ σῶμά
μου ἄθλια φορέματα.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων εἶπες, χαροβοσκὲ Εὔμαιε· «Ὦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γέρον, ἡ διήγησίς σου μέν, τὴν ὁποίαν διηγήθης, εἶναι βεβαίως
ἔξοχος καὶ δὲν εἶπες λόγον ἀνωφελῆ ἐναντίον τοῦ πρέποντος· διὰ
τοῦτο οὔτε φόρεμα θὰ στερηθῇς οὔτε ἄλλο τι ἀπὸ ὅσα ἁρμόζει
νὰ λάβῃ πολυπαθὴς ἱκέτης συναντήσας με, ἐπὶ τοῦ παρόντος· ἀπὸ
πρωΐας ὅμως θὰ σείῃς κινούμενος τὰ κουρελιασμένα σου ἐνδύματα·
διότι δὲν ὑπάρχουσιν ἐδῶ πολλαὶ χλαῖναι καὶ ἀνταλλασσόμενοι χι-
τῶνες (διπλοῖ δι' ἄλλαγμα), διὰ νὰ ἐνδύωμεν ἄλλους, μία δὲ μόνη
(χλαῖνα) εἶναι δι' ἕκαστον ἄνδρα· ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ὁ ἀγαπητὸς
υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ὁ ἴδιος θὰ δώσῃ εἰς σὲ καὶ χλαῖναν καὶ χι-
τῶνα ὡς ἐνδύματα καὶ θὰ σὲ στείλῃ ὅπου ἡ καρδία σου καὶ ἡ
ψυχή σου διατάττει.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἀνεσηκώθη, ἔβαλε δὲ δι' αὐτόν, ὡς
ἥρμοζε, κλίνην πλησίον τοῦ πυρὸς καὶ ἔβαλε μέσα εἰς αὐτὴν δέρ-
ματα καὶ προβάτων καὶ αἰγῶν· ἐκεῖ ἐκοιμήθη ὁ Ὀδυσσεύς· ἔβαλε
δ' ἐπάνω εἰς αὐτὸν χλαῖναν πυκνὴν (χονδρὰν) καὶ μεγάλην, ἡ ὁ-
ποία εὑρίσκετο πλησίον αὐτοῦ πρὸς ἀλλαγήν, διὰ νὰ τὴν ἐνδύη-
ται, ὁσάκις ἐξαιρετικὸς χειμὼν ἤθελε σηκωθῇ.

Τοιουτοτρόπως ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐκεῖ ἐκοιμήθη, οἱ δὲ νεαροὶ
ἄνδρες (οἱ βοσκοὶ) πλησίον αὐτοῦ ἐκοιμήθησαν· ἀλλ' εἰς τὸν χοι-
ροβοσκὸν δὲν ἤρεσκεν ὁ ἐκεῖ ὕπνος, νὰ κοιμηθῇ μακρὰν τῶν χοί-
ρων, ἀλλ' αὐτὸς δά, ὡς ἥρμοζεν, ἡτοιμάζετο διὰ νὰ ὑπάγῃ ἔξω·
ἔχαιρε δ' ὁ Ὀδυσσεύς, διότι, ὡς ἥρμοζεν, ἐφρόντιζε (ὁ Εὔμαιος)
διὰ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ὅτε ἦτο μακράν. Πρῶτον μὲν ἔβαλε κο-
πτερὸν ξίφος πέριξ τῶν στιβαρῶν ὤμων του, περιεβλήθη δὲ τὴν
ἀπακρούουσαν τοὺς ἀνέμους (προφυλάττουσαν ἀπὸ τοὺς ἀνέμους)
χλαῖναν, πολὺ πυκνὴν (χονδράν), ἔλαβε δ' ἐπάνω του δέρμα καλο-
θρεμμένης μεγάλης αἰγός, ἔλαβε δὲ μυτερὸν ἀκόντιον, ὡς προφύ-
λαξιν ἀπὸ σκύλλων καὶ (ἐχθρικῶν) ἀνδρῶν, ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ
νὰ κοιμηθῇ ἐκεῖ, ὅπου δὰ οἱ λευκόδοντες χοῖροι ἐκοιμῶντο ὑποκάτω
θολωτοῦ βράχου ὑπὸ μέρος προφυλαγμένον ἀπὸ τοῦ Βορρᾶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ο.

Ἄφιξις τοῦ Τηλεμάχου πρὸς τὸν Εὔμαιον.

(Περίληψις. Ἡ Ἀθηνᾶ ἐν Σπάρτῃ προτρέπει καθ' ὕπνους τὸν Τηλέμαχον νὰ ἐπισπεύσῃ τὴν εἰς Ἰθάκην ἐπιστροφήν του καὶ αὐτὸς φεύγει ἐκεῖθεν μὲ δῶρα πολλὰ καὶ μὲ καλὸν οἰωνὸν καὶ δειλιθὼν διὰ τῆς Πύλου ἀφίνει μὲν τὸν Νεστορίδην Πεισίστρατον, ἀλλὰ λαμβάνει μαζί του τὸν μάντιν Θεοκλύμενον καὶ φθάσας εἰς Ἰθάκην ἀποβιβάζεται εἰς ἐξοχικὴν ἀκτὴν καὶ στέλλει τὸ πλοῖον εἰς τὴν πόλιν, ἐν ᾧ αὐτὸς μεταβαίνει εἰς τὴν ἐξοχικὴν κατοικίαν τοῦ χοιροβοσκοῦ Εὐμαίου. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς θέλων νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν ἐμποδίζεται ὑπὸ τοῦ Εὐμαίου, συμβουλεύσαντος αὐτὸν ν' ἀναμείνῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Τηλεμάχου, ἔπειτα δὲ τῇ ἐρωτήσει ταῦ Ὀδυσσέως ὁ Εὔμαιος διηγεῖται εἰς αὐτὸν καὶ τὰ κατὰ τὸν Λαέρτην καὶ τὰς ἰδικάς του περιπετείας καὶ συμβάντα.)

Ἡ δὲ Παλλὰς Ἀθηνᾶ (κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἀπεχωρίσθη τοῦ Ὀδυσσέως) ἀπῆλθεν εἰς τὴν εὐρεῖαν διὰ χοροὺς Λακεδαίμονα διὰ νὰ ὑπενθυμίσῃ εἰς τὸν μεγαλόψυχον λαμπρὸν υἱὸν τοῦ Ὀδυσσέως τὴν ἐπάνοδόν του καὶ διὰ νὰ τὸν παρορμήσῃ νὰ ἐπιστρέφῃ. Εὗρε δὲ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν ἔκλαμπρον υἱὸν τοῦ Νέστορος κοιμώμενον ἐντὸς τοῦ προδόμου τοῦ ἐνδόξου Μενελάου, βεβαίως τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος κατειλημμένον ὑπὸ μαλακοῦ ὕπνου, ἀλλὰ τὸν Τηλέμαχον δὲν ἐκυρίευε γλυκὺς ὕπνος, ἀλλ' εἰς τὴν ψυχήν του κατὰ τὴν θείαν νύκτα αἱ διὰ τὸν πατέρα του φροντίδες τὸν εἶχον ἄγρυπνον· πλησίον του δὲ ἱσταμένη εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «Τηλέμαχε, οὐχὶ καλῶς πλέον ἔχεις περιπλανηθῆ μακρὰν ἀπὸ τῶν ἀνακτόρων σου, ἀφήσας καὶ τὰ κτήματά σου καὶ ἄνδρας ἀλαζόνας ἐντὸς τῶν οἴκων σου· (φοβοῦμαι) μήπως καταφάγωσιν ὅλα τὰ κτήματά σου μοιρασθέντες αὐτά, σὺ δὲ ἀνωφελῶς ἔλθῃς εἰς τὸ ταξείδιον τοῦτο. Ἀλλὰ παρακίνει τάχιστα τὸν βροντόφωνον (ἰσχυρὸν εἰς τὴν βοὴν τῆς μάχης) Μενέλαον νὰ σὲ ἐξαποστέλλῃ, διὰ νὰ εὕρῃς ἀκόμη ἐντὸς τοῦ οἴκου σου τὴν ἄμεμπτον μητέρα σου· διότι ὁ πατήρ της πλέον, ὡς γνωστόν, καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

οἱ ἀδελφοί της τὴν παρακινοῦσι νὰ ὑπανδρευθῇ τὸν Εὐρύμαχον· διότι οὗτος ὑπερτερεῖ ἄλους τοὺς μνηστῆρας εἰς τὰ δῶρα καὶ ηὔξησεν ἀφθόνως τὰ προγαμιαῖα πρὸς τοὺς γονεῖς της δῶρα, μήπως τυχὸν παρὰ τὴν θέλησίν σου λαμβάνῃ μαζί της πρᾶγμά τι ἐκ τῶν οἴκων σου· διότι γνωρίζεις ποία διάθεσις ὑπάρχει εἰς τὰ στήθη τῆς γυναικός· ἐκείνου τὸν οἶκον θέλει ν' αὐξάνῃ, ὅποιος καὶ ἂν τὴν νυμφεύηται, τοὺς δὲ προτέρους (τοὺς ἐξ ἄλλου γάμου) παῖδας καὶ τὸν ἀγαπητόν της (πρώην) σύζυγον ἀποθανόντα οὐδόλως ἐνθυμεῖται οὐδὲ φροντίζει δι' αὐτούς· ἀλλὰ σὺ βεβαίως ἐπανελθὼν δύνασαι νὰ ἐπιτρέψῃς τὰ καθέκαστα εἰς ἐκείνην ἐκ τῶν ὑπηρετριῶν, ἡ ὁποία εἰς σὲ φαίνεται ὅτι εἶναι ἀρίστη, ἕως ὅτου νὰ φανερώσωσιν εἰς σὲ οἱ θεοὶ ἔνδοξον σύζυγον. Ἄλλον δὲ λόγον τινὰ εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ σὺ βάλε τον εἰς τὸν νοῦν σου. Ἐκ τῶν μνηστήρων οἱ ἄριστοι ἐπίτηδες σὲ ἐνεδρεύουσιν ἐντὸς τοῦ περάσματος μεταξὺ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς πετρώδους Σάμης (Κεφαλληνίας), ἐπιθυμοῦντες νὰ σὲ φονεύσωσι, πρὶν νὰ φθάσῃς εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· ἀλλ' αὐτὰ βεβαίως δὲν νομίζω (ὅτι θὰ ἐκτελεσθῶσι)· πρότερον θὰ καταφάγῃ ἡ γῆ καὶ κάποιον ἐκ τῶν μνηστήρων, οἱ ὁποῖοι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν σου· ἀλλὰ μακρὰν τῶν νήσων νὰ κρατῇς τὸ καλῶς εἰργασμένον πλοῖόν σου, συγχρόνως δὲ μὲ τὴν νύκτα νὰ πλέῃς· θὰ στείλῃ εἰς σὲ ὄπισθέν σου οὖριον ἄνεμον ὅποιος ἐκ τῶν ἀθανάτων σὲ φυλάττει καὶ σὲ σώζει· ὅταν δὲ φθάσῃς εἰς τὴν πρώτην παραλίαν τῆς Ἰθάκης, τὸ μὲν πλοῖον καὶ ὅλους τοὺς συντρόφους νὰ στείλῃς εἰς τὴν πόλιν, σὺ δὲ ὁ ἴδιος πρώτιστα νὰ πορευθῇς εἰς τὸν χοιροβοσκόν, ὁ ὁποῖος εἶναι φύλαξ τῶν χοίρων σου, ἔχει δὲ διὰ σὲ πάντοτε εὐνοϊκὰς σκέψεις. Ἐκεῖ δὲ τὴν νύκτα νὰ κοιμηθῇς καὶ αὐτὸν νὰ στείλῃς εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ εἴπῃ τὴν εἴδησιν εἰς τὴν σώφρονα Πηνελόπην, ὅτι πρὸς χαρά της εἶσαι σῶος καὶ ἔχεις ἐπανέλθει ἐκ Πύλου.»

Ἐκείνη μὲν λοιπὸν τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἀπῆλθεν εἰς τὸν μακρὸν Ὄλυμπον, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξύπνισεν ἐκ τοῦ γλυκέος ὕπνου τὸν υἱὸν τοῦ Νέστορος κινήσας αὐτὸν μὲ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν λόγον· «Σήκω, υἱὲ τοῦ Νέστορος Πεισίστρατε, ὁδηγῶν ζεῦξον ὑπὸ τὴν ἅμαξαν τοὺς μονώνυχας ἵππους, διὰ νὰ κάμνωμεν δρόμον.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος
ἀνταπήντα· «Τηλέμαχε, οὐδόλως εἶναι δυνατόν, ἂν καὶ σπεύδομεν
διὰ τὸ ταξείδιον, νὰ ὁδηγῶμεν τὴν ἅμαξαν πρὸς δρόμον διὰ μέ-
σου τὴν σκοτεινῆς νυκτός· ταχέως ὅμως θὰ ἔλθῃ αὐγή, ἀλλὰ μένε,
ἕως ὅτου δῶρα φέρων θέσῃ αὐτὰ ἐπὶ τῆς ἁμάξης ὁ ἥρως υἱὸς τοῦ
Ἀτρέως, ὁ ἔνδοξος εἰς τὸ δόρυ Μενέλαος, καὶ παρηγορήσας μὲ
λόγους καλοὺς μᾶς ἀποστείλῃ· διότι ὁ ξένος ἐκεῖνον τὸν φιλοξενή-
σαντα αὐτὸν ἄνδρα ἐνθυμεῖται δι' ὅλας τὰς ἡμέρας, ὁ ὁποῖος ἤ-
θελε παράσχει εἰς αὐτὸν ἀγαπητὴν περιποίησιν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐθὺς δ' ἔφθασεν ἡ χρυσόθρονος Αὐ-
γή. Πλησίον δ' εἰς αὐτοὺς προσῆλθεν ὁ μεγαλόφωνος Μενέλαος,
ἀφοῦ ἐσηκώθη ἐκ τῆς κλίνης του, ἀπὸ πλησίον τῆς καλλικόμου
Ἑλένης· αὐτὸν δὲ καθὼς δὰ ἐνόησεν ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσ-
σέως, εὐθὺς κατεσπευσμένως ἐνεδύθη περὶ τὸ σῶμά του τὸν λαμ-
πρόν του χιτῶνα καὶ τὸ μέγα ἐπανωφόριόν του ἔβαλεν ἐπάνω εἰς
τοὺς ὤμους του ὁ ἥρως, ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ πρὸς αὐτὸν καὶ
πλησιάζων ἔλεγε πρὸς αὐτὸν ὁ Τηλέμαχος, ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ
θείου Ὀδυσσέως· «Υἱὲ τοῦ Ἀτρέως καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν Με-
νέλαε, ἀρχηγὲ λαῶν, τώρα πλέον ἀπόστελλέ με εἰς τὴν ἀγαπητήν
πατρικήν μου γῆν· διότι ἡ ψυχή μου πλέον σφοδρῶς ἐπιθυμεῖ νὰ
μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ ὀνομαστὸς εἰς τὴν πολεμι-
κὴν κραυγὴν Μενέλαος· «Τηλέμαχε, οὐδόλως ἐγὼ θὰ σὲ ἐμποδίσω
ἐδῶ ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀφοῦ ἐπιθυμεῖς ἐπάνοδον εἰς τὴν πατρίδα
σου· κατακρίνω δὲ καὶ ἄλλον ἄνδρα δεχόμενον ξένους, ὁ ὁποῖος
ἐξόχως μὲν ἤθελε τοὺς ἀγαπᾷ, ὀλίγα καὶ ἐξόχως ἤθελε τοὺς μισεῖ·
καλλίτερα ὅμως εἶναι ὅλα τὰ σύμφωνα πρὸς τὸ ἀνάλογον μέτρον·
ἐξ ἴσου δὰ κακὸν εἶναι καὶ δι' ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τὸν φιλοξενού-
μενον παροτρύνει νὰ ἀναχωρῇ εἰς τὴν πατρίδα του καὶ ὅποιος τὸν
ἐμποδίζει, ἐνῷ σπεύδει ν' ἀναχωρῇ· πρέπει τὸν φιλοξενούμενον ν'
ἀγαπᾷ τις ὅταν εἶναι παρών, νὰ τὸν ἀποστέλλῃ δ' εἰς τὸν τόπον
του, ὅταν θέλῃ (ὁ φιλοξενούμενος)· ἀλλὰ μένε ἕως ὅτου φέρων
θέσω εἰς τὴν ἅμαξαν ὡραῖα δῶρα, σὺ δὲ τὰ ἴδῃς μὲ τοὺς ὀφθαλ-
μούς σου καὶ (ἕως ὅτου) εἴπω εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἑτοιμάσωσιν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων γεῦμα ἐκ πῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου μου ἀφθόνως ὑπαρχόντων· καὶ τὰ δύο μαζὶ τοῦτο εἶναι (τὸ φαγητὸν), δηλ. ἀφ' ἑνὸς καὶ τιμὴ καὶ λαμπρότης καὶ ἀφ' ἑτέρου ὠφέλεια, ὡς πρὸς τὸ νὰ ὁδοιπορῆτε εἰς πολλὴν καὶ ἀπέραντον γῆν, ἀφοῦ γευματίσητε· ἐὰν δὲ θέλῃς νὰ στραφῇς πρὸς τὴν βόρειον Ἑλλάδα καὶ ἀνὰ τὸ μέσον τῆς Πελοποννήσου, (περίμενε) ἵνα καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος σὲ ἀκολουθῶ καὶ ζεύξω ἵππους εἰς τὴν ἅμαξάν μου πρὸς χάριν σου καὶ προηγηθῶ σοῦ εἰς τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων· καὶ κανεὶς δὲν θὰ προπέμψῃ ἡμᾶς ἔτσι (χωρὶς νὰ μᾶς φιλοδωρήσῃ), ἀλλὰ θὰ δώσῃ ἓν τοὐλάχιστον κάτι νὰ φέρῃς μαζί σου, ἢ δηλ. κάποιον ἐκ τῶν δι' ὡραίου χαλκοῦ κατεσκευασμένων τριπόδων ἢ λεβήτων ἢ δύο ἡμιόνους ἢ χρυσοῦν ποτήριον (ὁμιλεῖ περὶ ἡμιόνων, διότι δι' ἵππους ὁ Τηλέμαχος εἶπεν ὡς ἀκατάλληλον τὴν Ἰθάκην).»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ἐξ εὐγενῶν καταγόμενε υἱὲ τοῦ Ἀτρέως Μενέλαε, ἀρχηγὲ λαῶν, θέλω πλέον νὰ ἐπιστρέφω εἰς τὰ ἰδικά μου· διότι ἀναχωρῶν δὲν ἄφινον ὀπίσω ἐπιστάτην εἰς τὰ πράγματά μου· (φοβοῦμαι) μήπως τὸν ἰσόθεον πατέρα μου ἀναζητῶν χαθῶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἢ μήπως ἐκ τῶν ἀνακτόρων μου χαθῇ κανὲν πολύτιμον κειμήλιον.»

Ἀφοῦ δὲ βεβαίως ἤκουσε τοῦτο ὁ ἰσχυρὸς εἰς τὴν πολεμικὴν κραυγὴν Μενέλαος, παρευθύς, ὡς ἤρμοζεν, εἰς τὴν σύζυγόν του καὶ εἰς τὰς ὑπηρετρίας διέταξε νὰ ἑτοιμάσωσιν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων γεῦμα ἐκ τῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου ἀφθόνως ὑπαρχόντων, πλησίον δ' εἰς αὐτὸν προσῆλθεν ὁ υἱὸς τοῦ Βοήθου Ἐτεωνεύς, σηκωθεὶς ἐκ τῆς κλίνης του, ἐπειδὴ ἔμενεν οὐχὶ πολὺ μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ· αὐτὸν διέταττεν ὁ δυνατὸς εἰς τὴν πολεμικὴν κραυγὴν Μενέλαος ν' ἀνάψῃ φωτιὰν καὶ νὰ ψήσῃ ἐκ τῶν κρεάτων· ἐκεῖνος δ' ἀκούσας δὲν παρήκουσεν. Ὁ ἴδιος δὲ Μενέλαος κατέβη εἰς τὸν εὐωδιάζοντα θάλαμον οὐχὶ μόνος, συγχρόνως μὲ αὐτὸν δὲ ἐπορεύετο ἡ Ἑλένη καὶ ὁ Μεγαπένθης. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἔφθανεν ἐκεῖ, ὅπου ἔκειντο τὰ κειμήλιά του, ὁ μὲν υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἔλαβε ποτήριον δίστομον (μὲ κύπελλα καὶ εἰς τὰ δύο του ἄκρα), τὸν δὲ υἱὸν αὐτοῦ Μεγαπένθη διέταττε νὰ φέρῃ κρατῆρα ἀργυροῦν· ἡ δ' Ἑλένη πορευθεῖσα ἵστατο πλησίον τῶν κιβωτίων, ὅπου ἦσαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πέπλοι (ἐπανωφόρια) πολυποίκιλοι, τοὺς ὁποίους ἡ ἰδία κατεσκεύασε μὲ κόπους. Ἐκ τούτων ἕνα σηκώσασα ἡ Ἑλένη ἔφερεν, ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο ὡραιότατος εἰς ποικίλματα (κεντήματα, κοσμήματα) καὶ μέγιστος, ἔλαμπε δ' ὡς ἀστήρ· ἔκειτο δὲ κατώτατος (ὑποκάτω ὅλων) τῶν ἄλλων. Ἐκίνησαν δὲ νὰ ὑπάγωσι παρεμπρὸς διὰ μέσου τῶν δωματίων, ἕως ὅτου ἔφθασαν εἰς τὸν Τηλέμαχον· πρὸς αὐτὸν δ' εἶπεν ὁ ξανθὸς Μενέλαος· «Τηλέμαχε, βεβαίως τὴν εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφήν, ὅπως μὲ τὸν νοῦν σου ἐπιθυμεῖς, εἴθε νὰ ἐκτελέσῃ εἰς σὲ ὁ Ζεύς, ὁ δυνατὰ βροντῶν μὲ τοὺς κεραυνούς του σύζυγος τῆς Ἥρας· ἐκ τῶν δώρων δέ, ὅσα κεῖνται ἐντὸς τοῦ οἴκου μου ὡς κειμήλια, θὰ σοὶ δώσω ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον εἶναι ὡραιότατον καὶ πολυτιμότατον· θὰ σοὶ δώσω κρατῆρα δουλευμένον καλῶς· εἶναι δ' ὁλόκληρος ἀργυροῦς καὶ τὰ χείλη του εἶναι κατεσκευασμένα μὲ χρυσόν, εἶναι δ' ἐργασία τοῦ Ἡφαίστου· μοὶ τὸ ἔδωκε δὲ ὁ ἥρως Φαίδιμος, βασιλεὺς τῶν Σιδονίων (Φοινίκων), ὅτε ὁ οἶκός του μὲ ἐφιλοξένησε φθάσαντα ἐκεῖ κατὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα μου ἐπάνοδον· εἰς σὲ δὲ θέλω τοῦτο ἐδῶ νὰ δωρήσω.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ὁ ἥρως υἱὸς τοῦ Ἀτρέως ἔθετεν εἰς τὰς χεῖράς του ποτήριον δίστομον (μὲ κύπελλα καὶ εἰς τὰ δύο του ἄκρα)· ὁ δὲ ἰσχυρὸς Μεγαπένθης φέρων, ὡς ἦτο ἁρμοστήν, ἔθετεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ (τοῦ Τηλεμάχου) λαμπρὸν ἀργυροῦν κρατῆρα· ἡ δὲ καλλιπάρειος Ἑλένη παρίστατο ἔχουσα εἰς τὰς χεῖρας πέπλον καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτόν· «Καὶ ἐγὼ δῶρον εἰς σέ, ἀγαπητὸν τέκνον, τοῦτο δίδω, ἐνθύμιον τῶν χειρῶν τῆς Ἑλένης, διὰ τὴν ὥραν τοῦ πολυποθήτου γάμου σου, διὰ τὴν σύζυγόν σου νὰ τὸ φορῇ· σὺ δὲ πρὸς εὐχαρίστησίν μου εἴθε χαίρων νὰ φθάσῃς εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκόν σου καὶ εἰς τὴν πατρικήν σου γῆν.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἔθετεν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς του, ἐκεῖνος δὲ τὸ ἐδέχθη χαίρων. Καὶ ταῦτα μὲν δεχθεὶς ὁ ἥρως Πεισίστρατος ἔθετεν εἰς τὸ ἐπὶ τῆς ἁμάξης προσδεδεμένον κάνιστρον καὶ ὅλα τὰ ἐθαύμασεν εἰς τὴν ψυχήν του· αὐτοὺς δ' ὡδήγει πρὸς τὴν αἴθουσαν τοῦ ἀνακτόρου ὁ ξανθόκομος Μενέλαος. Ἐκάθησαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δ' εὐθὺς ἔπειτα εἰς καθίσματα καὶ θρανία. Ὑπηρέτρια δὲ φέρουσα μέσα εἰς φιάλην ὡραίαν καὶ χρυσῆν ὕδωρ διὰ νίψιμον τὸ ἔχυνεν ἐπάνω εἰς ἀργυροῦν λέβητα, διὰ νὰ νιφθῶσι, πλησίον δ' αὐτῶν ἐτοποθέτησε καλῶς πελεκημένην τράπεζαν· σεβαστὴ δὲ οἰκονόμος φέρουσα παρέθεσεν ἄρτον ἐπιθέσασα μὲ χάριν ἐξ εὐχαριστήσεως καὶ πολλὰ φαγητὰ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων ἐντὸς τοῦ οἴκου· πλησίον δ' αὐτῶν ὁ υἱὸς τοῦ Βοήθου ἐκομμάτιαζε τὰ κρέατα καὶ διεμοίραζε τὰ μερίδια, ἐκέρνα δὲ ὁ υἱὸς τοῦ ἐνδόξου Μενελάου. Ἐκεῖνοι δὲ εἰς τὰ ἐμπρός των κείμενα φαγητὰ ἥπλωνον τὰς χεῖρας· ἀφοῦ δ' ἔβγαλαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ (ἐχορτάσθησαν), τότε πλέον ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νέστορος καὶ τοὺς ἵππους ἐξεύγνυον καὶ ἀνέβαινον εἰς τὴν μὲ ποικίλματα ἐστολισμένην ἅμαξαν, ὡδήγησαν δὲ τοὺς ἵππους ἔξω τοῦ προθύρου καὶ τῆς πολὺ ἀντηχούσης ὑποστέγου στοᾶς τῆς αὐλῆς. Κατόπιν δ' αὐτῶν ἐπορεύετο ὁ ξανθὸς Μενέλαος, ὁ υἱὸς τοῦ Ἀτρέως, ἔχων εἰς τὴν δεξιάν του χεῖρα ἐντὸς χρυσοῦ ποτηρίου οἶνον γλυκύν, διὰ ν' ἀναχωρῶσιν, ἀφοῦ κάμωσι σπονδάς. Ἐστάθη δ' ἔμπροσθεν τῶν ἵππων καὶ χαιρετίζων ἔλεγε· «Χαίρετε, ὦ δύο νέοι, καὶ εἴπατε τοῦτο (τὸ χαίρετε) καὶ εἰς τὸν βασιλέα τῶν λαῶν Νέστορα· διότι βεβαιότατα ἦτο πρὸς ἐμὲ εὐνοϊκὸς ὡσὰν πατήρ, ἐφ' ὅσον ἐντὸς τῆς Τροίας ἐπολεμοῦμεν οἱ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Καὶ πολὺ προθύμως δά, ὦ καταγόμενε ἐκ Διός, ὅλα ταῦτα, ὅταν φθάσωμεν, θὰ τὰ εἴπωμεν εἰς ἐκεῖνον, ὅπως τὰ λέγεις· εἴθε τοιουτοτρόπως καὶ ἐγὼ ἐπιστρέψας εἰς Ἰθάκην καὶ εὑρὼν ἐντὸς τοῦ οἴκου μου τὸν Ὀδυσσέα νὰ εἴπω εἰς αὐτόν, ὅτι ἔρχομαι (εἰς Ἰθάκην), ἀφοῦ ἔτυχον ἐκ μέρους σοῦ φιλοξενίαν παντὸς εἴδους καὶ ὅτι φέρω κειμήλια πολλὰ καὶ ὡραῖα.»

Εἰς αὐτὸν λοιπὸν τοιουτοτρόπως εἰπόντα ἐπέταξε δεξιόθεν (ἀπ' ἀνατολῶν· ὁ ἐκ τῶν πτηνῶν μαντεύων οἰωνοσκόπος ἔβλεπε πρὸς βορρᾶν, καὶ ἂν τὰ πτηνὰ ἐπέτων ἀπ' Α., δηλ., δεξιόθεν αὐτοῦ, ἦτο καλὸς οἰωνός, ἂν δὲ ἐκ δυσμῶν δηλ., ἐκ τοῦ σκότους καὶ τοῦ Ἅδου, δηλ., ἐξ ἀριστερῶν, ἦτο κακὸς οἰωνός) πτηνόν, δηλ., ἀετὸς φέρων εἰς τοὺς ὄνυχάς του λευκὴν πελωρίαν χῆνα ἥμερον ἐξ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐλῆς ἁρπαγεῖσαν· οἱ δὲ ἄνθρωποι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἠκολούθουν αὐτὸν κραυγάζοντες (διὰ νὰ φοβηθῇ καὶ ἀφήσῃ τὴν χῆνα)· ὁ ἀετὸς ὅμως πλησίον αὐτῶν (τοῦ Τηλεμάχου καὶ λοιπῶν) φθάσας ἐκ δεξιῶν ἐπέταξεν ἔμπροσθεν τῶν ἵππων. Ἐκεῖνοι δὲ ἰδόντες ἐχάρησαν καὶ ὅλων ἡ ψυχὴ ἐντὸς τῶν φρενῶν των εὐφράνθη· μεταξὺ δ' αὐτῶν ὁ υἱὸς τοῦ Νέστορος Πεισίστρατος ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων. «Σκέπτου διά, καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν Μενέλαε, βασιλεῦ λαῶν, ἐὰν ἢ δι' ἡμᾶς τοὺς δύο ὁ θεὸς ἐφανέρωσε τοῦτο τὸ σημεῖον ἢ διὰ σὲ μόνον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐσκέφθη δ' ὁ πολεμικὸς (ἀγαπητὸς εἰς τὸν Ἄρη) Μενέλαος, πῶς ἤθελεν ἀποκριθῇ εἰς αὐτὸν κατανοήσας τὸν οἰωνὸν κατὰ τὸ πρέπον· αὐτὸν ὅμως προλαβοῦσα ἡ μακρόπεπλος Ἑλένη εἶπε λόγον· «Ἀκούσατέ με, ἐγὼ δὲ θὰ ἐξηγήσω τὴν μαντείαν, καθὼς εἰς τὴν ψυχήν μου οἱ ἀθάνατοι βάλλουσι καὶ καθὼς νομίζω ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ. Καθὼς οὗτος ἐδῶ (ὁ ἀετὸς) ἥρπασε χῆνα τρεφομένην ἐντὸς οἴκου κατελθὼν ἐξ ὄρους, ὅπου εἶναι καὶ ἡ καταγωγή του καὶ ἡ γέννησίς του, τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς πολλὰ κακὰ παθὼν καὶ πολλὰς περιπλανήσεις περιπλανηθεὶς θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ θὰ ἐκδικηθῇ· ἢ καὶ τώρα πλέον εἶναι ἐντὸς τῆς οἰκίας του, προετοιμάζει δὲ κακὸν δι' ὅλους τοὺς μνηστῆρας.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Εἴθε τώρα τοιουτοτρόπως νὰ θέσῃ τὰ πράγματα ὁ Ζεύς, ὁ δυνατὰ διὰ τοῦ κεραυνοῦ βροντῶν σύζυγος τῆς Ἥρας, διὰ τοῦτο καὶ ἐκεῖ (ἐν Ἰθάκῃ) θὰ προσηυχόμην εἰς σὲ ὡς εἰς θεάν.»

Εἶπε (ταῦτα) καὶ ἐπὶ τῶν δύο ἵππων ἔβαλε τὴν μάστιγα· ἐκεῖνοι δὲ πολὺ ταχέως ὥρμησαν πρὸς τὴν πεδιάδα διὰ μέσου τῆς πόλεως μεγάλην ὁρμὴν ἔχοντες· αὐτοὶδὲ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκάνουν (ἔσειον) τὴν ἄμαξαν βαστάζοντες τὸν ζυγὸν πέριξ τοῦ τραχήλου των. Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτείνιασαν ὅλοι οἱ δρόμοι, ἔφθασαν δ' εἰς Φηρὰς (παρὰ τὰς νῦν Καλάμας) εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Διοκλέους, υἱοῦ τοῦ Ὀρτιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐγέννησεν ὁ (ποταμὸς) Ἀλφειὸς ὡς τέκνον του. Ἐκεῖ δὲ τὴν νύκτα ἐπέρασαν καὶ ὁ Διοκλῆς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φιλοξενίαν. Ὅτε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ῥοδοδάκτυλος Αὐγή, καὶ τοὺς
190 ἵππους ἐζεύγνυον καὶ ἀνέβαινον εἰς τὴν μὲ ποικίλα κοσμήματα ἐστολισμένην ἅμαξαν καὶ τοὺς ὡδήγουν ἔξω τοῦ προθύρου καὶ τῆς ὑποστέγου στοᾶς τῆς αὐλῆς. Ἐμιάστιξε δὲ τοὺς ἵππους (ὁ Πεισίστρατος) διὰ νὰ προχωρῶσιν, αὐτοὶ δὲ οἱ δύο (ἵπποι) μὲ τὴν θέλησίν των ἔτρεχον ὡσὰν πτερακίζοντες· ταχέως δ' ἔφθασαν ἔπειτα εἰς τὴν ὑψηλὴν πόλιν τῆς Πύλου· καὶ τότε ὁ Τηλέμαχος
195 ἔλεγε πρὸς τὸν υἱόν τοῦ Νέστορος· «Γιὲ τοῦ Νέστορος, πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκτελέσῃς τὸν λόγον μου, ἀφοῦ τὸ ὑποσχεθῇς; καυχώμεθα δὲ ὅτι εἴμεθα ξένοι (φίλοι ἐκ φιλοξενίας) πέρα πέρα ἕνεκα τῆς φιλικῆς ἀγάπης τῶν πατέρων μας, ἀλλ' εἴμεθα καὶ ὁμήλικες· αὐτὸ δὲ τὸ ταξίδιον (ὅπου ἐκάμομεν) καὶ περισσότερον θὰ μᾶς ἑνώσῃ μὲ ὅμοια φρονήματα· μή με ὁδήγει παρέκει (μακρὰν) ἀπὸ τὸ πλοῖον, καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν, ἀλλ' ἄφησόν με
200 ἐδῶ, μήπως ὁ γέρων (Νέστωρ), καὶ χωρὶς νὰ τὸ θέλω, μὲ κρατήσῃ ἐντὸς τοῦ οἴκου του ἐπιθυμῶν νά με φιλοξενήσῃ, ἐγὼ δ' εἶναι ἀνάγκη ταχύτερον νὰ φθάσω εἰς τὸν οἶκόν μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ υἱός τοῦ Νέστορος, ὡς ἤρμοζεν, ἐσκέφθη εἰς τὴν ψυχήν του, μὲ ποῖον τρόπον ὑποσχεθεὶς ἤθελεν ἐκτελέσει τοῦτο εἰς αὐτὸν συμφώνως πρὸς τὸ πρέπον· εἰς αὐτὸν δὲ σκεπτόμενον ὡς ἐξῆς ἐφάνη ὅτι εἶναι καλλίτερον. Ἔστρεψε
205 τοὺς ἵππους πρὸς τὸ ταχὺ πλοῖον καὶ τὴν ἀμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης, ἐντὸς δὲ τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου ἐκβάλλων ἐκ τῆς ἁμάξης ἐτοποθέτει τὰ ὡραιότατα δῶρα, τὰ φορέματα καὶ τὸν χρυσόν, τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὸν ἔδωκεν ὁ Μενέλαος· καὶ παροτρύνων αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «μὲ ταχύτητα τόρα ἀνάβαινε καὶ διάταττε πρὸς τοῦτο ὅλους ταὺς σντρόφους σου, πρὶν ἐγὼ νὰ
210 φθάσω εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ ν' ἀναγγείλω τοῦτο εἰς τὸν γέροντα· διότι καλῶς ἐγὼ γνωρίζω τοῦτο ἐδῶ εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν μου, ὁπόσα εἶναι ἡ παραίτολμος ἐκείνου ψυχή, δὲν θὰ σὲ ἀφήσῃ, ἀλλ' ὁ ἴδιος θὰ ἔλθῃ ἐδῶ, διὰ νὰ σὲ προσκαλέσῃ καὶ δυσχυρίζομαι ἅτι αὐτὸς δὲν θὰ γυρίσῃ ὀπίσω ἀδειανὸς (χωρὶς νὰ σὲ λάβῃ)· διότι καὶ οὕτω (διότι θὰ φύγῃς ἔτσι) πολὺ θὰ θυμώσῃ.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰπὼν ὡδήγησε τοὺς καλλίτριχας ἵπ- 215
πους ὀπίσω εἰς τὴν πόλιν τῶν Πυλίων, ταχέως δὲ, ὡς ἦτο ἐπόμε-
νον, ἔφθασεν εἰς τὸν οἶκόν του. Ὁ δὲ Τηλέμαχος παροτρύνων
τοὺς συντρόφους του διέταξεν ὡς ἑξῆς· «Βάλλετε μὲ τάξιν τὰ ἐρ-
γαλεῖα, σύντροφοι, εἰς τὸ μελανόχρουν πλοῖον καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι
ἂς ἀναβαίνωμεν, διὰ νὰ ἐκτελῶμεν τὸ ταξίδιόν μας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς προθύμως μὲν ὑπή- 220
κουσάν καὶ ἐπείσθησαν, ταχέως δ' ἀνέβαινον καὶ ἐκάθηντο ἐπάνω
εἰς τὰ κωπηλατικὰ καθίσματα.

Ἐκεῖνος μὲν βεβαίως εἰς ταῦτα κατεγίνετο καὶ προσηύχετο,
ἐθυσίαζε δὲ εἰς τὴν Ἀθηνᾶν πλησίον τῆς πρύμνης τοῦ πλοίου·
πλησίον δὲ εἰς αὐτὸν ἦλθεν ἀνὴρ ἀπὸ μακρυνὸν τόπον, μάντις
ἐξόριστος ἐξ Ἄργους, διότι ἐφόνευσεν ἄνδρα· ἀλλὰ κατὰ τὸ γέ- 225
νος ἦτο ἀπόγονος δὰ τοῦ Μελάμποδος, ὁ ὁποῖος (Μελάμπους)
πρότερον μὲν κάποτε κατώκει ἐν Πύλῳ τῇ μητρὶ τῶν προβάτων
(πλουσία εἰς πρόβατα), πλούσιος μεταξὺ τῶν Πυλίων κατοικῶν
πολὺ ἔξοχα ἀνάκτορα· τότε δὰ εἰς λαὸν ἄλλων ἀνθρώπων ἔφθασεν,
ἀποφεύγων τὴν πατρίδα του καὶ τὸν μεγαλόψυχον Νηλέα, τὸν ἐκ-
λαμπράτατον ἐκ τῶν ζώντων, ὁ ὁποῖος Νηλεὺς πολλὰ πλούτη αὖ 230
τοῦ ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος κατεῖχε βιαίως (ὅτε δηλ. ὁ Μελάμπους
ἦτο φυλακισμένος ὑπὸ τοῦ Φυλάκου, ὁ Νηλεὺς κατέλαβε τὰ κτή-
ματά του)· ὁ δὲ Μελάμπους ἐπί τινα μὲν χρόνον ἐντὸς τῶν ἀνα-
κτόρων τοῦ Φυλάκου ἦτο δεμένος (φυλακισμένος) μὲ ὀδυνηρὰ
δεσμὰ πάσχων φοβερὰς θλίψεις ἕνεκα τῆς κόρης τοῦ Νηλέως καὶ
τῆς ἀλεθρίας τυφλώσεως τοῦ νοῦ του, τὴν ὁποίαν ἔθεσεν εἰς τὰς
φρένας του θεά, καταστρεπτικὴ ἐρινύς (τιμωρὸς θεότης) (ὁ Νη-
λεὺς θὰ ἔδιδε τὴν κόρην του Πηρὼ ὡς σύζυγον εἰς ἐκεῖνον, ὅστις
ἐκ τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Φυλάκης θὰ ἔφερεν εἰς αὐτὸν τὰς βοῦς τοῦ
Φυλάκου· ὁ Μελάμπους λοιπὸν ἐπὶ ἔτος φυλακισθεὶς ἐν Φυλάκῃ
κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὰς βοῦς, προμαντεύσας μερικὰ πράγματα
εἰς τὸν Φύλακον, καὶ τὰς ἔφερεν εἰς Πύλον καὶ ταύτας λαβὼν
ὁ Νηλεὺς ἔδωκε τὴν Πηρὼ εἰς τὸν ἀδελφὸν τοῦ Μελάμποδος Βί-
αντα). Ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν (ὁ Μελάμπους) διέφυγε τὸν θάνατον 235
καὶ ὡδήγησε τὰς πολὺ μουγγριζούσας βοῦς ἐκ τῆς (Θεσσαλικῆς)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Φυλάκης εἰς Πύλον καὶ ἐξεδικήθη μὲ ἔργον ἀπρεπὲς τὸν ἰσόθεον Νηλέα, (διότι λαβὼν τὰς βοῦς καὶ παραβαίνων τὴν συμφωνίαν δὲν ἔδιδε τὴν κόρην του Πηρώ, ἕως ὅτου ἐξηναγκάσθη διὰ τῆς βίας), εἰς τοὺς οἴκους δὲ τοῦ αὐταδέλφου του (Βίαντος) ὡδήγησε τὴν γυναῖκα (τὴν Πηρὼ) ὡς σύζυγον· αὐτὸς ὅμως (ὁ Μελάμπους) εἰς λαὸν ἄλλων ἀνθρώπων μετέβη, δηλ. εἰς τὸ ἱπποτρόφον Ἄργος· διότι ἐκεῖ, ὡς φαίνεται, ἦτο μοιραῖον νὰ κατοικῇ βασιλεύων ἐπὶ πολλῶν Ἀργείων (θεραπεύσας ἐκ τῆς μανίας τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως Προίτου ἔλαβεν ὡς ἀμοιβὴν μέρος τῆς βασιλείας). Ἐκεῖ δ' ἐνυμφεύθη γυναῖκα καὶ κατεσκεύασεν ὑψηλὸν ἀνάκτορον καὶ ἐγέννησε τὸν Ἀντιφάτην καὶ τὸν Μάντιον, δύο ἰσχυροὺς υἱούς· ὁ μὲν Ἀντιφάτης ἐγέννα τὸν μεγαλόψυχον Ὀϊκλέα, ὁ δὲ Ὀϊκλῆς τὸν κινοῦντα εἰς μάχην τοὺς ἄνδρας Ἀμφιάραον, τὸν ὁποῖον ὑπερβολικῶς ἠγάπα καὶ ὁ ἀσπιδοφόρος Ζεὺς καὶ ὁ Ἀπόλλων μὲ παντὸς εἴδους ἀγάπην· καὶ δὲν ἔφθασεν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος (ὁ Ἀμφιάραος), ἀλλ' ἐχάθη ἐν Θήβαις ἕνεκα γυναικείων δώρων (ἡ σύζυγος τοῦ Ἀμφιαράου Ἐριφύλη λαβοῦσα ὡς δῶρον παρὰ τοῦ Πολυνείκους χρυσοῦν περιδέραιον παρέπεισε τὸν ἄνδρα της νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Θηβῶν εἰς τὸν πόλεμον τῶν ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ὅπου καὶ ἐφονεύθη). τούτου δ' υἱοὶ ἐγεννήθησαν ὁ Ἀλκμαίων καὶ ὁ Ἀμφίλοχος. Ὁ Μάντιος ἀφ' ἑτέρου ἐγέννησε τὸν Πολυφείδη καὶ τὸν Κλεῖτον· ἀλλὰ βεβαίως τὸν Κλεῖτον ἥρπασεν ἡ χρυσόθρονος Αὐγὴ ἕνεκα τῆς καλλονῆς του, διὰ νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν ἀθανάτων· τὸν δὲ μεγαλόψυχον Πολυφείδη ἔκαμεν ὁ Ἀπόλλων μάντιν ἐξόχως ἄριστον ἐκ τῶν ἀνθρώπων, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ Ἀμφιάραος· αὐτὸς ὅμως, ὡς γνωστόν, (ὁ Πολυφείδης) εἰς τὴν Ὑπερησίαν (τὴν κάτοπιν Αἴγειραν τῆς Ἀχαΐας) μετενάστευσεν ὀργισθεὶς ἐναντίον οὗ πατρός του, ὅπου αὐτὸς δὰ κατοικῶν προεμάντευεν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Αὐτοῦ μὲν λοιπὸν (τοῦ Πολυφείδους) ὁ υἱὸς προσῆλθεν, ὠνομάζετο δὲ Θεοκλύμενος, ὁ ὁποῖος τότε ἵστατο πλησίον τοῦ Τηλεμάχου· εὗρισκε δ' αὐτὸν νὰ κάμνῃ σπονδὰς καὶ νὰ προσεύχηται πλησίον τοῦ ταχέος καὶ μελανόχρου πλοίου καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐπειδὴ σὲ εὑρίσκω θυσιάζοντα ἐντὸς τούτου ἐδῶ τοῦ χώρου, παρακαλῶ χάριν τῆς θυσίας καὶ τοῦ θεοῦ, ἔπειτα δὲ καὶ χάριν τῆς ἰδικῆς σου κεφαλῆς (τοῦ προσώπου σου) καὶ τῶν συντρόφων, οἱ ὁποῖοι σὲ ἀκολουθοῦσιν, εἰπὲ εἰς ἐμὲ ἐρωτῶντα ἀληθῆ καὶ μὴ κρύψῃς τίποτε· ποῖος ἐκ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀπὸ ποῦ εἶσαι ; ποῦ εἶναι ἡ πόλις καὶ οἱ γονεῖς σου ;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Βεβαίως, ξένε, ἐγὼ εἰς σὲ πολὺ ἀληθῶς θὰ ὁμιλήσω. Ἐξ Ἰθάκης εἶμαι κατὰ τὴν καταγωγήν, πατήρ μου δὲ εἶναι ὁ Ὀδυσσεύς, ἐὰν κάποτε ὑπῆρχε· τόρα πλέον ὅμως ἐχάθη μὲ θλιβερὸν ὄλεθρον· ἕνεκα τούτου τόρα λαβὼν καὶ συντρόφους καὶ μελανόχρουν πλοῖον ἦλθον διὰ νὰ ἐρωτήσω περὶ τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσιάζοντος πατρός μου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος· «Τοιουτοτρόπως (ὁμοίως) δὰ καὶ ἐγὼ ἐκ τῆς πατρίδος μου (ἦλθον), ἀφοῦ ἐφόνευσα ἄνδρα συντοπίτην μου· πολλοὶ δὲ καὶ αὐτάδελφοι καὶ συγγενεῖς του εἶναι ἀνὰ τὸ ἱπποτρόφον Ἄργος, μεγάλως δὲ ἰσχύουσιν ἐπὶ τῶν Ἀχαιῶν· τὸν ἐκ τούτων θάνατον καὶ τὴν μαύρην μοῖραν ἀποφυγὼν φεύγω ὡς ἐξόριστος, διότι, ὡς φαίνεται, ἡ μοῖρά μου εἶναι νὰ περιπλανῶμαι μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ βάλε με εἰς τὸ πλοῖόν σου, ἐπειδὴ ὡς ἐξόριστος σὲ ἱκέτευσα, μήπως μὲ φονεύσωσι· διότι νομίζω ὅτι μὲ καταδιώκουσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Οὐδόλως βεβαίως θὰ σὲ ἀπωθήσω ἀπὸ τὸ ἰσόρροπον πλοῖόν μου, ἀφοῦ τὸ θέλεις· ἀλλ' ἀκολούθει· ἐκεῖ δὲ (εἰς τὸ πλοῖον) θὰ φιλοξενηθῇς μὲ ὅσα καὶ ἂν ἔχωμεν.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσας ἐδέχθη τὸ χάλκινον δόρυ αὐτοῦ (πρὸς ἔνδειξιν ὑποδοχῆς) καὶ τὸ κατέθεσεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ ἑκατέρωθεν κυρτοῦ πλοίου· ἀνέβη δὲ καὶ ὁ ἴδιος ἐπάνω εἰς τὸ θαλασσοπόρον πλοῖον, ἔπειτα δ' εὐθὺς ἐκάθησεν ἐπὶ τῆς πρύμνης, πλησίον δὲ τοῦ ἑαυτοῦ του ἐκάθισε τὸν Θεοκλύμενον· οἱ δὲ ναῦται ἔλυσαν τὰ πρυμνήσια σχοινία· ὁ δὲ Τηλέμαχος προτρέψας ἔδωκε διαταγὴν εἰς τοὺς συντρόφους νὰ πιάνωσι τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐργαλεῖα (τὰ ἄρμενα)· ἐκεῖνοι δὲ ἐσπευσμένως ἐπείσθησαν· σηκώσαντες δὲ τὸ ἐκ ξύλου ἐλάτης κατάρτιον ἔστησαν αὐτὸ ἐντὸς τοῦ σανιδώματος (ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστερεώνετο τὸ κατάρτι), τὸ ἔδεσαν δὲ μὲ τὰ σχοινία τὰ συνδέοντα τὸ ἄκρον τοῦ καταρτίου μὲ τὴν πρῶραν, ἐτράβηξαν δὲ τὰ λευκὰ ἱστία μὲ καλῶς ἐστριμμένα καραβόσχοινα. Εἰς αὐτοὺς δὲ εὐνοϊκὸν οὖριον ἄνεμον ἔστελλεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ, ὁρμητικῶς φερόμενον διὰ μέσου τοῦ αἰθέρος, ἵνα τάχιστα τὸ πλοῖον τρέχον περατώσῃ τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ τῆς θαλάσσης· ἐπέρασαν δὲ πλησίον τῶν Κρουνῶν καὶ τῆς καλλιρρείθρου Χαλκίδος (μεταξὺ Καϊάφφα καὶ Ἀλφειοῦ ἐν τῇ ἠλειακῇ Τριφυλίᾳ παρὰ τὸ νῦν χωρίον Ἀνεμοχῶρι).

Καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτείνιασαν ὅλαι αἱ ὁδοί. Τὸ δὲ πλοῖον ταχέως ὠθούμενον ὑπὸ τοῦ οὐρίου ἀνέμου τοῦ Διὸς ἐπλησίαζε τὰς Φειὰς (τὸν παρὰ τὸ Κατάκωλον ὅρμον τοῦ Ἁγ. Ἀνδρέου) καὶ παρὰ τὴν θείαν Ἦλιδα, ὅπου κυριαρχοῦσιν οἱ Ἐπειοί· ἐκεῖθεν δὲ πάλιν τὸ διεύθυνεν (ὁ Τηλέμαχος) πρὸς τὰς ὀξείας νήσους (τὰς Ἐχινάδας) σκεπτόμενος ἐὰν ἢ ἤθελεν ἀποφύγει τὸν (ἐκ τῶν μνηστήρων) θάνατον ἢ ἤθελε χαθῇ.

Οἱ δύο δὲ ἐξ ἄλλου, δηλ. ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκός, ἐδείπνουν· πλησίον δ' αὐτῶν ἐδείπνουν οἱ ἄλλοι ἄνδρες (τοῦ χοιροβοσκοῦ). Ἀφοῦ δ' ἔβγαλαν τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, εἰς αὐτοὺς ὁ Ὀδυσσεὺς ὡμίλησε δοκιμάζων τὸν χοιροβοσκόν, ἐὰν ἢ αὐτὸν ἀκόμη ἤθελε τὸν φιλοξενεῖ καὶ ἤθελε τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ ἐκεῖ ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως ἢ ἤθελε τὸν διευθύνει πρὸς τὴν πόλιν· «Ἄκουσον τόρα, Εὔμαιε καὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι σύντροφοι· ἀπὸ πρωΐας ἐπιθυμῶ νὰ ὑπάγω πρὸς τὴν πόλιν διὰ νὰ ἐπαιτῶ, διὰ νὰ μὴ καταβασανίζω σὲ καὶ τοὺς συντρόφους· ἀλλ' ἐμὲ καὶ καλῶς συμβούλευσον καὶ συγχρόνως δός μοι καλὸν ὁδηγόν, ὁ ὁποῖος νὰ μὲ ὁδηγήσῃ πρὸς τὰ ἐκεῖ· ἀνὰ τὴν πόλιν δὲ ἐγὼ μόνος θὰ περιπλανῶμαι, ἐάν τις δώσῃ εἰς ἐμὲ ποτηράκι (καυκὶ) οἴνου καὶ ψωμάκι· καί ἂν εἰσέλθω εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσσέως, δύναμαι νὰ εἴπω τὴν εἴδησιν εἰς τὴν σώφρονα Πηνελόπην καὶ ν' ἀναμιχθῶ μέσα εἰς τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας, ἐὰν ἤθελον δώσει εἰς ἐμὲ φαγητὸν γεύματος, ἀφοῦ ἔχουσιν ἄπειρα φα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γητά· εὐκόλως (ταχέως) θὰ ὑπηρέτουν καλῶς μεταξὺ αὐτῶν εἰς
τὰ ὅσα θὰ ἤθελον· διότι θὰ σοὶ τὸ εἴπω, σὺ δὲ βάλε το εἰς τὸν
νοῦν σου καὶ ἄκουσόν με· ἕνεκα (τῇ θελήσει) τοῦ διαθέτου δώρων
Ἑρμοῦ, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, εἰς τὰ ἔργα ὅλων τῶν ἀνθρώπων
χάριν καὶ εὐδοκίμησιν (δόξαν) προσφέρει, εἰς τὴν δραστηριότητα
δὲν ἤθελεν ἀνταγωνισθῆ πρὸς ἐμὲ ἄλλος ἄνθρωπος καὶ εἰς τὸ νὰ
συσσωρεύσω πῦρ καὶ εἰς τὸ νὰ σχίσω καύσιμα ξύλα καὶ εἰς τὸ
νὰ μοιράσω κρέας καὶ εἰς τὸ νὰ ψήσω καὶ εἰς τὸ νὰ κεράσω,
ὁποῖα δὰ οἱ κατώτεροι ἐκτελοῦσιν εἰς τοὺς ἐξέχοντας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μεγάλως ἀναστενάξας εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς
Εὔμαιος· «Ἀλλοίμονον, ξένε, διὰ τί βεβαίως εἰς τὰς φρένας σου
ἔγινεν αὕτη ἡ σκέψις ; βεβαιότατα σὺ πολὺ ἐπιθυμεῖς ἐκεῖ νὰ χα-
θῇς, ἐν ἦ περιπτώσει δὰ θέλεις νὰ εἰσδύσῃς εἰς τὸ πλῆθος τῶν
μνηστήρων, τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ βιαιότης φθάνει
εἰς τὸν σιδηροῦν οὐρανόν· διότι εἶναι δὰ τοιοῦτοι (ὅμοιοι μὲ σὲ)
οἱ ὑπηρέται ἐκείνων, ἀλλ' εἶναι νέοι, καλῶς ἐνδεδυμένοι μὲ χλαίνας
καὶ χιτῶνας, πάντοτε δὲ στιλπνοὶ κατὰ τὰς κεφαλὰς καὶ τὰ ὡραῖα
πρόσωπα ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι ὑπηρετοῦσιν αὐτούς· τράπεζαι δὲ κα-
λῶς κατεσκευασμέναι εἶναι γεμᾶται ἀπὸ ἄρτον καὶ κρέατα καὶ οἶ-
νον· ἀλλὰ μένε ἐδῶ· διότι οὐδεὶς λυπεῖται διὰ σὲ παρόντα οὔτε
ἐγὼ οὔτε ἄλλος κανεὶς ἐκ τῶν συντρόφων, οἱ ὁποῖοι ὑπάρχουσιν
εἰς ἐμέ· ὅταν δ' ἔλθῃ ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως, ἐκεῖνος θὰ
σὲ ἐνδύσῃ καὶ μὲ χλαῖναν καὶ μὲ ὑποκάμισον ὡς ἐνδύματα καὶ θὰ
σὲ στείλῃ ἐκεῖ, ὅπου ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχή σου προτρέπει.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·
«Εἴθε τοιουτοτρόπως, Εὔμαιε, νὰ γίνῃς ἀγαπητὸς εἰς τὸν πατέρα
Δία, καθὼς εἰς ἐμέ, διότι μὲ ἔπαυσας ἀπὸ τὴν περιπλάνησιν καὶ
τὴν φαβερὰν δυστυχίαν· δὲν ὑπάρχει δὲ κανὲν ἄλλο χειρότερον εἰς
τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν περιπλάνησιν πρὸς ἐπαιτείαν· ἀλλ' ἕνεκα
τῆς κατηραμένης κοιλίας κακὰς θλίψεις ἔχουσιν οἱ ἄνδρες, εἰς
ὅποιον καὶ ἂν φθάσῃ περιπλάνησις καὶ δυστυχία καὶ θλῖψις· τόρα
ὅμως ἐπειδὴ μὲ κρατεῖς καὶ μὲ προτρέπεις νὰ περιμείνω ἐκεῖνον,
ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ περὶ τῆς μητρὸς τοῦ θείου Ὀδυσσέως (διὰ νὰ
μὴ ξεχάσῃ τὴν τέχνην του τῆς πανουργίας ὁ Ὀδυσσεύς, ἐρωτᾷ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ περὶ τῆς μητρός του, ἂν καὶ τὴν εἶδεν ἐντὸς τοῦ Ἅδου) καὶ περὶ τοῦ πατρός του, τὸν ὁποῖον ἀναχωρῶν ἀφῆκεν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος, ἐὰν ἢ ἴσως ἀκόμη ζῶσιν ὑπὸ τὰς λάμψεις τοῦ ἡλίου ἢ πλέον ἔχουσιν ἀποθάνει καὶ εὑρίσκονται ἐντὸς τῶν οἴκων τοῦ Ἅδου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ χοιροβοσκός, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν· «Βεβαίως ἐγὼ εἰς σέ, ξένε, πολὺ ἀληθῶς θὰ εἴπω· ὁ μὲν Λαέρτης ἀκόμη ζῇ, εὔχεται δὲ πάντοτε εἰς τὸν Δία ν' ἀπομακρυνθῇ ἡ ψυχή του ἀπὸ τὰ μέλη του ἐντὸς τῶν οἴκων του· διότι ὑπερμέτρως θλίβεται διὰ τὸν ἀπουσιάζοντα υἱόν του καὶ διὰ τὴν συνετὴν νόμιμον σύζυγόν του, ἡ ὁποία ἀποθανοῦσα κατ' ἐξοχὴν ἐλύπησεν αὐτὸν καὶ τὸν ἔθεσεν εἰς πρόωρον γῆρας. Ἐκείνη δὲ ἀπὸ θλῖψιν διὰ τὸν ἔνδοξον υἱόν της ἔλειωσε (ἀπέθανε) μὲ θλιβερὸν θάνατον, ὅπως εἴθε νὰ μὴ ἀποθάνῃ ὅποιος εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον ἐδῶ κατοικῶν ἤθελεν εἶναι ἀγαπητὸς καὶ ἤθελε πράττει ἀρεστὰ εἰς ἐμέ· καὶ ἐφ' ὅσον μὲν δὰ ἐκείνη ὑπῆρχεν, ἂν καὶ ἐλυπεῖτο, ἕως τότε εἰς ἐμὲ ἦτο ἀγαπητὸν νὰ ἐρευνήσω καὶ νὰ ἐρωτήσω (δι' αὐτήν), διότι ἡ ἰδία μὲ ἀνέθρεψε μαζὶ μὲ τὴν μακρόπεπλον Κτιμένην, τὴν ἀκμαίαν θυγατέρα της, τὴν ὁποίαν ἐγέννησε τελευταίαν ἐκ τῶν τέκνων της· μαζὶ μὲ αὐτὴν ἀνετρεφόμην καὶ μὲ ἠγάπα κατά τι ὀλιγώτερον· ἀφοῦ δὲ πλέον ἐφθάσαμεν καὶ οἱ δύο εἰς τὴν πολὺ ἐπιθυμητὴν νεανικὴν ἡλικίαν, ἐκείνην μὲν ἔπειτα ὑπάνδρευσαν εἰς τὴν Σάμην (Κεφαλληνίαν) καὶ ἀμέτρητα δῶρα γαμήλια ἔλαβον, ἐμὲ δ' ἐκείνη (ἡ Ἀντίκλεια) ἀπέστελλεν εἰς τὴν ἐξοχήν, ἀφοῦ μὲ ἐνέδυσε καὶ μὲ χλοῖναν καὶ μὲ ὑποκάμισον ὡς φορέματα πολὺ ὡραῖα καὶ ἀφοῦ μοὶ ἔδωκεν ὑποδήματα· μὲ ἠγάπα δὲ μὲ τὴν καρδίαν της περισσότερον· τόρα δὲ πλέον τούτων στεροῦμαι· ἀλλ' εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον αὐξάνουσιν οἱ μακάριοι θεοὶ τὴν ἐργασίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καταγίνομαι· ἐκ τούτων δὲ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ εἰς τοὺς ἀξίους σεβασμοῦ ἔδωκα· ἐκ μέρους δὲ τῆς κυρίας μου (τῆς Πηνελόπης), ὡς εἶναι ἐπόμενον, δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀκούσῃ τις οὔτε λόγον λόγον οὔτε ἔργον τι μειλίχιον, διότι ἐνέπεσε κακὸν εἰς τὸν οἶκόν της, ἄνδρες ἀλαζόνες· πολὺ δὲ στεροῦνται οἱ ὑπηρέται τὸ νὰ ὁμιλήσωσιν ἐνώπιον (αὐτοπροσώπως) τῆς κυρίας καὶ νὰ ἐρω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τήωσι διὰ τὰ καθέκαστα καὶ νά φάγωσι καὶ νὰ πίωσιν, ἔπειτα δὲ καὶ νὰ φέρωσι μαζί των κάτι εἰς τὴν ἐξοχὴν ἀπὸ ὅσα ἑκάστοτε εὐφραίνουσι τὴν ψυχὴν τῶν ὑπηρετῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ ἀλλοίμονον, πῶς λοιπὸν μικρὸς ὤν, χοιροβοσκὲ Εὔμαιε, πολὺ ἀπεπλανήθης ἀπὸ τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων σου· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἔξῆς καὶ ἀληθῶς διηγήθητι, ἐὰν ἢ ἐντελῶς κατεστράφη ἡ πλατείας ὁδοὺς ἔχουσα πόλις ἀνδρῶν, ἐντὸς τῆς ὁποίας κατώκει ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ σου, ἢ σὲ δὰ ἀπομονωθέντα πλησίον προβάτων ἢ πλησίον βοῶν ἐχθροὶ ἄνδρες εἰς τὰ πλοῖά των σὲ ἔλαβον καὶ σὲ ἐπώλησαν εἰς τὰ ἀνάκτορα τούτου ἐδῶ τοῦ ἀνδρός, αὐτὸς δ' ἔδωκεν εἰς αὐτοὺς ἀντάξιον ἀντίτιμον.»

Πρὸς σὺτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν· «Ξένε, ἐπειδὴ λοιπὸν εἰς ταῦτα μὲ ἐρωτᾷς καὶ μὲ ἐξετάζεις, μὲ σιωπὴν τόρα κατανόει τοὺς λόγους μου καὶ εὐφραίνου καὶ πῖνε οἶνον καθήμενος. Αὐταὶ δ' ἐδῶ αἱ νύκτες εἶναι ἀπέραντοι· εἶναι μὲν δυνατὸν νὰ κοιμᾶταί τις, εἶναι δὲ δυνατὸν καὶ ν' ἀκούωμεν εὐφραινόμενοι. Οὐδ' εἶναι κάπως ἀνάγκη νὰ κοιμηθῇς, πρὶν νὰ ἔλθῃ ὥρα· ἀνιαρὸς εἶναι καὶ ὁ πολὺς ὕπνος· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων ὅποιον παρορμᾷ ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχή του, ἂς κοιμᾶται ἐξελθὼν ἔξω· συγχρόνως δὲ μὲ τὴν φαινομένην αὐγήν, ἀφοῦ γευματίσῃ, ἂς ἀκολουθῇ μαζὶ μὲ τοὺς βοσιλικοὺς (ἀνακτορικοὺς) χοίρους. Ἡμεῖς δὲ οἱ δύο ἐντὸς τῆς καλύβης καὶ εὐωχούμενοι καὶ πίνοντες ἂς εὐφραινώμεθα μὲ τὰς θλίψεις ὁ εἷς ποῦ ἄλλου ἐνθυμούμενοι αὐτάς· διότι καὶ μὲ τὰ βάσανά του τέρπεται ἀνήρ, ὁ ὁποῖος δὰ παραπολλὰ ἠθέλε πάθει καὶ εἰς πολλὰς περιπλανήσεις ἤθελε περιπλανηθῇ. Τοῦτο δὲ θὰ σοι εἴπω, διὰ τὸ ὁποῖον μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐρευνᾷς.

Κάποια νῆσος ὀνομάζεται Συρία, ἐὰν τυχὸν ἔχεις ἀκούσει περὶ αὐτῆς, ὑπεράνω τῆς Ὀρτυγίας (Συρία καὶ Ὀρτυγία χῶραι μυθικαὶ ἄδηλον ποῦ κείμεναι· τινὲς Συρίην νομίζουσι τὴν Σῦρον καὶ Ὀρτυγίαν τὴν Δῆλον), ἐκεῖ ὅπου εἶναι αἱ τροπαὶ τοῦ ἡλίου, οὐδόλως τόσον πολὺ πολυάνθρωπος, ἀλλὰ βεβαίως εὔφορος, μὲ καλὰς βοσκάς, πολυπρόβατος, γεμάτη μὲ οἶνον, μὲ πολὺν σῖτον, ποτὲ δὲ οὐδέποτε εἰσέρχεται εἰς τὸν λαὸν της οὐδὲ ἄλλη τις νόσος μισητὴ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπέρχεται εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀνθρώπους· ἀλλ' ὅταν ἀνὰ τὴν πόλιν γηράσκωσιν αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπελθὼν ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων μαζὶ μὲ τὴν Ἄρτεμιν μὲ τὰ γλυκέα του βέλη κτυπᾷ τοὺς φονεύει. Ἐκεῖ εἶναι δύο πόλεις, εἰς δύο δὲ μέρη ὑπ' αὐτῶν τὰ πάντα ἔχουσι μοιρασθῇ· καὶ εἰς τὰς δύο δ' αὐτὰς ὁ ἰδικός μου πατὴρ ἐβασίλευεν· ὁ Κτήσιος ὁ υἱὸς τοῦ Ὀρμένου, ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους. Ἐκεῖ δὲ ἦλθον ἄνδρες Φοίνικες ἐξακουστοὶ εἰς τὰ ναυτικά, κερδοσκόποι, φέροντες ἀμέτρητα παιγνίδια μὲ μαῦρον πλοῖον· ἦτο δὲ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου γυνὴ ἐκ Φοινίκης καὶ ὡραία καὶ μεγάλη καὶ λαμπρὰ ἔργα γνωρίζουσα· αὐτὴν λοιπὸν οἱ πολὺ πανοῦργοι Φοίνικες ἐξηπάτων· μὲ αὐτὴν, ὅτε ἔπλυνε, κατὰ πρῶτον πλησίον τοῦ κοίλου πλοίου συνεκοιμήθη κάποιος (ἐκ τῶν Φοινίκων) μὲ κλίνην καὶ ἐρωτικὴν ἀγάπην, τὰ ὁποῖα ἐξαπατῶσι τὰς φρένας τῶν ἀδυνάτων γυναικῶν καὶ ἐκείνης, ἡ ὁποία θὰ ἦτο ἐνάρετος (ἐργαζομένη τὰ καλά)· τὴν ἠρώτα λοιπὸν κατόπιν, ποία ἦτο καὶ ἀπὸ ποῦ ἦλθεν· αὐτὴ δὲ ἀμέσως μὲ προθυμίαν εἶπεν εἰς αὐτὸν τὴν ὑψηλὴν κατοικίαν τοῦ (ἐν Φοινίκῃ) πατρός της· «καυχῶμαι μὲν ὅτι εἶμαι ἐκ τῆς πολυχάλκου Σιδῶνος, εἶμαι δ' ἐγὼ κόρη τοῦ Ἀρύβαντος τοῦ ἀφθόνως πλουσίου, ἀλλὰ με ἀνήρπασαν Τάφιοι, ἄνδρες πειραταί, ἐρχομένην ἐκ τῆς ἐξοχῆς, ὁδηγήσαντες δὲ ἐδῶ με ἐπώλησαν εἰς τὸν οἶκον τούτου ἐδῶ τοῦ κυρίου, αὐτὸς δ' ἔδωκεν ἀντίτιμον ἀντάξιον εἰς αὐτούς».

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ ἀνήρ, ὁ ὁποῖος κρυφίως συνευρίσκετο μὲ αὐτήν.

«Ἆρ' γε θὰ ἠκολούθεις τόρα πάλιν μαζὶ μὲ ἡμᾶς εἰς τὴν πατρίδα σου, διὰ νὰ ἴδῃς τὸ ὑψηλὸν ἀνάκτορον τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς καὶ τοὺς ἰδίους; διότι πράγματι ὑπάρχουσιν ἀκόμη καὶ ὀνομάζονται πλούσιοι».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ γυνὴ καὶ ἀπήντα διὰ λόγου· «δύναται νὰ γίνῃ καὶ τοῦτο, ἐὰν βεβαίως θὰ ἠθέλετε, ὦ ναῦται, νὰ γίνητε ἀξιόπιστοι εἰς ἐμὲ δι' ὅρκου ὅτι θὰ μὲ ὁδηγήσητε ἀβλαβῆ εἰς τὴν πατρίδα μου».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτοὶ δὲ ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὡρκίζοντο, καθὼς τοὺς προέτρεπεν. Ἀφοῦ δὲ πλέον καὶ ὡρκίσθησαν καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐτελείωσαν τὸν ὅρκον, εἰς αὐτοὺς πάλιν ὡμίλησεν ἡ γυνὴ καὶ ἀπήν-
τα διὰ λόγου· «μὲ σιωπὴν τόρα· κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἰδικούς σας συν-
τρόφους ἂς μὴ με χαιρετίζῃ μὲ λόγους, ὅταν με συναντήσῃ ἢ εἰς
δρόμον ἤκαπου εἰς βρύσιν, μήπως κανεὶς ἐλθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τὸ
εἴπῃ εἰς τὸν γέροντα, ἐκεῖνος δὲ ὑποπτεύσας με δέσῃ μέσα εἰς θλι-
βερὸν δασμόν, διὰ σᾶς δὲ σκεφθῇ ὄλεθρον, ἀλλὰ κρατεῖτε μέσα εἰς
τας φρένας σας τὸν λόγον μου, ἐπισπεύδετε δὲ τὴν ἀγορὰν τῶν
ὁδοιπορικῶν σας ἐφοδίων (ἢ ἐπισπεύδετε τὴν πώλησιν τῶν ἐμπορευ-
μάτων σας)· ἀλλ' ὅταν πλέον τὸ πλοῖον γίνῃ πλῆρες ἀπὸ ζωοτροφί-
ας, εἴδησις εἰς ἐμὲ ἔπειτα ἂς ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκον ταχέως· διότι θὰ
φέρω καὶ χρυσόν, ὅποιος ἤθελε πέσει εἰς τὰς χεῖράς μου, ἀλλὰκαὶ
ἄλλον ναῦλον ἐγὼ μὲ τὴν θέλησίν μου δύναμαι βεπαίως νὰ δώσω,
διότι τὸν υἱὸν τοῦ καλοῦ ἀνδρὸς ἐντὸς τῶν μεγάρων του ἀνατρέ-
φω πολὺ δὰ ἐπωφελῆ διὰ σᾶς, μαζί μου τρέχοντα πρὸς τὰ ἔξω
τοῦ οἴκου· τοῦτον δύνομαι νὰ ὁδηγῶ ἐπάνω εἰς τὸ πλοῖον, αὐτὸς
δὲ ἤθελε φέρει ὡς κέρδος εἰς σᾶς μέγιστον ἀντίτιμον, ὅπου καὶ
ἂν τὸν πωλήσητε εἰς ἀλλογλώσσους ἀνθρώπους».

Ἐκείνη μὲν τοιουτοτρόπως εἰποῦσα, ἀπῆλθεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον,
εἰς τὸ ὡραῖον ἀνάκτορον· ἐκεῖνοι δὲ ἐπὶ ὁλόκληρον ἔτος πλησίον ἡ-
μῶν ἐκεῖ μένοντες ἐντὸς τοῦ κοίλου πλοίου πολλὰ ἀναγκαῖα διὰ
τὴν ζωὴν πράγματα ἐμπορεύοντο· ἀλλ' ὅτε πλέον τὸ κοῖλον πλοῖον
ἐφορτώθη ὑπ' αὐτῶν διὰ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὴν πατρίδα των, τότε
πλέαν καὶ ἔστειλαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀγγελιαφόρον, ὅστις νὰ τὸ
ἀναγγείλῃ εἰς τὴν γυναῖκα· ἦλθε λοιπὸν εἰς τὸν οἶκον τοῦ ἰδικοῦ
μου πατρὸς ἀνὴρ γνωρίζων πολλὰ κρατῶν χρυσοῦν περιδέραιον,
ἦτο δὲ συνδεδεμένον μὲ κεχρυμπάρι. Τοῦτο μὲν λοιπὸν ἐντὸς τοῦ
ἀνακτόρου αἱ ὑπηρέτριαι καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ καὶ μετὰς χεῖρας
ἐψηλάφων καὶ μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔβλεπον, ὑποσχόμεναι ἀγορὰν
αὐτοῦ· αὐτὸς ὅμως σιωπηλῶς ἔκαμε νεῦμα εἰς αὐτήν· βεβαίως αὐ-
τὸς μὲν ἀφοῦ ἔνευσεν εἰς αὐτὴν κατέβη εἰς τὸ κοῖλον πλοῖον, ἐκεί-
νη δ' ἀφοῦ με ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρὸς με ἐξῆγεν ἐκ τοῦ οἴκου ἔξω·
εὗρε δ' ἐντὸς τοῦ προδόμου καὶ ποτήρια καὶ τραπέζας τῶν συν-
δαιτημόνων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνεστρέφοντο πέριξ τοῦ πατρός
μου· ἐκεῖνοι μέν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐπροχώρησαν εἰς τὴν συνέλευ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σιν καὶ εἰς τὴν συνάθροισιν τοῦ λαοῦ, ἡ δὲ γυνὴ ταχέως κατακρύψασα τρία ποτήρια εἰς τὸν κόλπον της τὰ ἔφερεν ἔξω τοῦ οἴκου· ἐγὼ δὲ ἠκολούθουν ἀπὸ ἀπερισκεψίας· καὶ ἔδυσεν ὁ ἥλιος καὶ ἐσκοτείνιασαν ὅλοι οἱ δρόμοι, ἡμεῖς δὲ ταχέως βαδίζοντες ἐφθάσαμεν εἰς τὸν ἐνομαστὸν λιμένα, ὅπου, ὡς γνωστόν, ἦτο τὸ ταχυθάλασσον πλοῖον τῶν Φοινίκων· ἐκεῖνοι μὲν ἔπειτα ἀναβάντες εἰς τὸ πλοῖον διέπλεον τοὺς θαλασσίους δρόμους, ἀφοῦ ἀνεβίβασαν ἐπάνω ἡμᾶς τοὺς δύο· ἐπάνω δὲ εἰς ἡμᾶς ἔστελλεν οὔριον ἄνεμον ὁ Ζεύς. Ἐπὶ ἓξ μὲν ἡμέρας ἀδιακόπως ἐπλέομεν καὶ νύκτας καὶ ἡμέραν· ἀλλ' ὅτε πλέων ἑβδόμην ἡμέραν ἐπέβαλεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεύς, αὐτὴν μὲν τὴν γυναῖκα ἔπειτα ἐκτύπησεν ἡ τὰ βέλη ρίπτουσα Ἄρτεμις, καταπεσοῦσα δ' εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου ὡσὰν θαλασσία κὴξ (ἀγνώστου εἴδους θαλάσσιον πτηνὸν) ἔκαμε δυνατὸν κρότον· καὶ ταύτην μὲν ἔρριψαν ἔξω τοῦ πλοίου, διὰ νὰ γίνῃ λεία εἰς τὰς φώκας καὶ τοὺς ἰχθῦς, ἐγὼ δ' ἤμεινα λυπημένος κατάκαρδα· αὐτοὺς δὲ φέρων ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα τοὺς ἐπλησίασεν εἰς τὴν Ἰθάκην, ὅπου με ἠγόρασεν ὁ Λαέρτης μὲ ἰδικά του πράγματα (ἀνταλλάγματα). Τοιουτοτρόπως καὶ αὐτὴν ἐδῶ τὴν γῆν ἐγὼ εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ ὁ εὐγενοῦς καταγωγῆς Ὀδυσσεὺς ἀπήντα διὰ λόγου. «Εὖμαιε, πολὺ βεβαίως ἐντὸς τῶν φρενῶν μου συγκίνησας τὴν ψυχήν μου λέγων αὐτὰ ἓν ἕκαστον χωριστά, ὅσας δὰ θλίψεις ἔπαθες εἰς τὴν ψυχήν σου· ἀλλὰ βεβαίως εἰς σὲ μὲν πλησίον τοῦ κακοῦ ἔβαλε καὶ καλὸν ὁ Ζεύς, διότι ἀφοῦ πολλοὺς μόχθους ὑπέστης, ἔφθασας εἰς τὰ ἀνάκτορα ἀνδρὸς μαλακοῦ, ὁ ὁποῖος δὰ παρέχει εἰς σὲ προσεκτικῶς (ἀνελλιπῶς) καὶ φαγητὸν καὶ ποτόν, ζῇς δὲ καλὴν ζωήν· ἀλλ' ἐγὼ βεβαίως περιπλανώμενος εἰς πολλὰς πόλεις ἀνθρώπων φθάνω ἐδῶ».

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξὺ των ὡμίλουν· ἐκοιμήθησαν δὲ οὐχὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον, ἀλλ' ἐπ' ὀλίγον· διότι ταχέως ἦλθεν ἡ καλλίθρονος Αὐγή· οἱ δὲ σύντροφοι τοῦ Τηλεμάχου πλησίον τῆς ξηρᾶς ἔλυον τὰ πανία καὶ ταχέως κατεβίβασαν τὸ κατάρτιον, τὸ δὲ πλοῖον προώθησαν μὲ τὰ κωπία εἰς τάπον ἀράγματος, ἐκβαλόντες δὲ κατεβίβασαν τὰς ἀγκύρας καὶ τὸ ἔδεσαν (ἀπὸ τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ξηρᾶς) μὲ τὰ πρυμνήσια σχοινία· ἐξήρχοντο δὲ καὶ αὐτοὶ εἰς τὸν
αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης καὶ ἡτοίμαζον γεῦμα καὶ ἀνεμίγνυον μὲ
ὕδωρ σπινθηροβόλον οἶνον· ἀφοῦ δ' ἐξέβαλον τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ
φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ (ἐχορτάσθησαν), εἰς αὐτοὺς ὁ συνετὸς
Τηλέμαχος ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων· «σεῖς μὲν τόρα εἰς τὴν πόλιν ὁ-
δηγεῖτε τὸ μελανόχρουν πλοῖον, ἐγὼ δὲ θὰ μεταβῶ εἰς τοὺς ἀγροὺς
καὶ εἰς τοὺς βοσκούς μου· ἀφοῦ δὲ ἴδω τὰς ἐργασίας τῶν ἀγρῶν
μου, τὴν ἑσπέραν θὰ καταβῶ εἰς τὴν πόλιν. Ἀπὸ πρωΐας δὲεἰς σᾶς
δύναμαι νὰ παραθέσω (θὰ παραθέσω) δι' ἀμοιβὴν τοῦ ταξιδίου κα-
λὸν συμπόσιον καὶ μὲ κρέατα καὶ μὲ γλυκύπατον οἶνον».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος· ποῦ δὰ
ἐγώ, ἀγαπητὸν τέκνον, νὰ ὑπάγω; εἰς τίνος τὴν οἰκίαν νὰ μεταβῶ
ἐκ τῶν ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἐξέχουσιν ἀνὰ τὴν πετρώδη Ἰθάκην; ἢ
νὰ ὑπάγω κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν μητέρα σου καὶ εἰς τὸν οἶκόν σου;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀπήντα· «Εἰς
ἄλλην μὲν περίστασιν ἐγὼ δὰ θὰ σὲ προέτρεπον καὶ εἰς τὸν ἰδι-
κόν μας οἶκον νὰ πηγαίνῃς· διότι οὐδόλως ὑπάρχει ἔλλειψις τῶν
μέσων τῆς φιλοξενίας· ἀλλὰ διὰ σὲ τὸν ἴδιον εἶναι χειρότερον,
διότι βεβαίως ἐγὼ μὲν θὰ ἀπουσιάζω, ἡ δὲ μήτηρ μου δὲν θὰ σὲ
ἴδῃ· διότι οὐχὶ συχνάκις βεβαίως φανερώνεται εἰς τοὺς μνηστῆρας
ἐντὸς τοῦ οἴκου, ἀλλὰ μακρὰν ἀπ' αὐτοὺς εἰς τὸ ὑπερῷον (ἀνώ-
τατον πάτωμα) ὑφαίνει πανίον. Ἀλλ' εἰς σὲ ἄλλον ἄνδρα φανε-
ρώνω, εἰς τὸν ὁποῖον δύνασαι νὰ μεταβῇς, τὸν Εὐρύμαχον, τὸν
λαμπρὸν υἱὸν τοῦ συνετοῦ Πολύβου, εἰς τὸν ὁποῖον ἐξ ἴσου μὲ
θεὸν πρασβλέπουσιν οἱ Ἰθακήσιοι· διότι καὶ ἐξάχως ἄριστος ἀνὴρ
εἶναι καὶ κατ' ἐξοχὴν ἐπιμένει νὰ νυμφευθῇ τὴν ἰδικήν μου μη-
τέρα καὶ νὰ κατέχῃ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ὀδυσσέως. Ἀλλ' αὐτὰ βε-
βαίως ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς γνωρίζει ὁ κατοικῶν εἰς τὸν αἰθέρα, ἐὰν
δι' αὐτοὺς πρὸ τοῦ γάμου θὰ λάβῃ τέλος (θὰ ἐπέλθῃ) ἡ κακὴ
(τοῦ θανάτου) ἡμέρα.»

Ἐπάνω λοιπὸν εἰς αὐτὸν τοιουτοτρόπως ὁμιλήσαντα ἐπτερά-
κισε δεξιόθεν τὸ πτηνὸν κίρκος (κιρκινέζι, εἶδος ἱέρακος), ὁ τα-
χὺς ἀγγελιαφόρος τοῦ Ἀπόλλωνος· μὲ τοὺς πόδας του δὲ κρατῶν
ἐμάδα περιστερὰν καὶ τὰ πτερά της κατέχυνε κατὰ γῆς μεταξὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ πλοίου καὶ αὐτοῦ τοῦ Τηλεμάχου. Αὐτὸν δὲ ὁ Θεοκλύμενος
καλέσας χωριστὰ ἀπὸ τοὺς συντρόφους του προσεκολλήθη εὐθὺς
εἰς τὴν χεῖρά του καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν λόγον καὶ ὡμίλει· «Τηλέ-
μαχε, οὐχὶ ἄνευ θελήσεως θεοῦ τὸ πτηνὸν ἐπτεράκισεν ἐκ δεξιῶν
σου· διότι ἰδὼν αὐτὸ κατὰ πρόσωπον ἐγνώρισα ὅτι εἶναι προμαν-
τεία, δὲν ὑπάρχει δὲ ἄλλη γενεὰ ἐντὸς τοῦ λαοῦ τῆς Ἰθάκης ἀπὸ
τὴν ἰδικήν σας γενεὰν ἀξιωτέρα νὰ βασιλεύῃ, ἀλὰ σεῖς πάντοτε
θὰ ἔχητε τὸ κράτος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα·
«Εἴθε ὁ λόγος οὗτος, ξένε, νὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῇ· ἐν τοιαύτῃ περι-
πτώσει ταχέως ἤθελες γνωρίσει καὶ φιλοφροσύνην καὶ πολλὰ δῶρα
ἐκ μέρους ἐμοῦ, διὰ νὰ ἤθελε σὲ καλοτυχίζει κάποιος συναν-
τῶν σε.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ὡμίλει πρὸς τὸν Πείραιον, τὸν πιστόν του
σύντροφον· «Πείραιε, υἱὲ τοῦ Κλυτίου, σὺ δὰ εἰς ἐμὲ καὶ κατὰ
τὰ ἄλλα βεβαίως πείθεσαι κατ' ἐξοχὴν ἐκ τῶν συντρόφων μου,
οἱ ὁποῖοι συγχρόνως μὲ ἐμὲ ἠκολούθουν εἰς Πύλον· καὶ τόρα πρὸς
χάριν μου τὸν ξένον ὁδηγῶν ἐντὸς τῶν οἴκων σου ἐπιμελῶς φιλο-
ξένει καὶ τίμα, ἕως ὅτου νὰ ἔλθω.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ εἰς τὸ δόρυ ὀνομαστὸς Πείραιος ἀν-
ταπήντα· «Τηλέμαχε, εἴθε σὺ πολὺν χρόνον ἐδῶ νὰ διαμένῃς· αὐ-
τὸν δ' ἐγὼ θὰ περιποιηθῶ καὶ δὲν θὰ ὑπάρχῃ εἰς αὐτὸν ἔλλειψις
τῶν μέσων τῆς φιλοξενίας.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἀνέβη εἰς τὸ πλοῖον, διέταξε δὲ τοὺς
συντρόφους καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἀναβαίνωσι καὶ νὰ λύσωσι τὰ πρυμνήσια σχοινία· ἐκεῖνοι δὲ ταχέως εἰσήρχοντο εἰς τὸ πλοῖον καὶ ἐκά-
θηντο ἐπὶ τῶν κωπηλατικῶν σκαμνίων· ὁ δὲ Τηλέμαχος ὑπὸ τοὺς
πόδας του ἔδεσεν ὡραῖα πέδιλα. ἔλαβε δὲ τὸ ἰσχυρὸν δόρυ τοῦ
πλοίου· ἐκεῖνοι δ' ἔλυσαν τὰ σχοινία· αὐτοὶ μὲν σπρώξαντες πρὸς
τὰ ἄνω (πρὸς τὴν θάλασσαν) τὸ πλοῖον ἔπλεον πρὸς τὴν πόλιν,
καθὼς διέταξεν ὁ Τηλέμαχος ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θείου Ὀδυσ-
σέως· αὐτὸν δὲ ταχέως βαδίζοντα πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἔφερον οἱ πό-
δες του, ἕως ὅτου ἔφθασεν εἰς τὴν ἔπαυλιν, ὅπου ἦσαν οἱ πολὺν
ἀπειράριθμοι χοῖροί του, πλησίον τῶν ὁποίων ὁ τίμιος χοιροβο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκὸς εὑρισκόμενος ἐπέρνα τὴν νύκτα του εὐνοϊκὰς σκέψεις ἔχων πρὸς τοὺς κυρίους του.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Π.

Ὁ Τηλέμαχος ἀναγνωρίζει τὸν Ὀδυσέα.

(Περίληψις. Ὁ Εὔμαιος ὑποδέχεται θερμῶς ἐν τῇ ἐπαύλει τὸν ἐπανελθόντα Τηλέμαχον, ὁ ὁποῖος ἀναλαμβάνει νὰ προστατεύσῃ τὸν ξένον, ὃν ἀκόμη ἀγνοεῖ, ἀλλ' οὐχὶ ἐν τῷ οἴκῳ του ἕνεκα τῆς ἀναιδείας τῶν μνηστήρων. Ἐρωτώμενος δ' ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως ὁ Τηλέμαχος, διὰ τί ἀκόμη δὲν ἐτιμώρησε τοὺς μνηστῆρας, ἀπαντᾷ ἱκανοποιητικῶς. Ἐν ᾧ δὲ κατόπιν ὁ Εὔμαιος μεταβαίνει εἰς τὴν πόλιν, διὰ ν' ἀναγγείλῃ τὴν ἐπάνοδον τοῦ Τηλεμάχου, ἀποκαλύπτεται ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν Τηλέμαχον τῇ ἐμπνεύσει τῆς Ἀθηνᾶς καὶ χύνουσιν ἀμφότεροι δάκρυα χαρᾶς. Κατόπιν ὁ Ὀδυσσεὺς προτρέπει τὸν Τηλέμαχον νὰ μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἡσυχάζῃ, ἕως ὅτου νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς ἐκδικήσεως, ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἐξακολουθῇ νὰ προσποιῆται ὅτι εἶναι ἐπαίτης. Οἱ μνηστῆρες ἀφ' ἑτέρου μαθόντες τὴν ἐπάνοδον τοῦ Τηλεμάχου, σκέπτονται νὰ τὸν φονεύσωσιν, ἀλλ' ἡ Πηνελόπη τοὺς ἐπιπλήττει, ἐν ᾧ ὁ Εὔμαιος ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔπαυλιν, ὅπου εὑρίσκει πάλιν τὸν Ὀδυσσέα.)

Αὐτοὶ δὲ πάλιν οἱ δύο ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκός, ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως προητοίμαζον πρόγευμα συγχρόνως μὲ τὴν αὐγήν, ἀφοῦ ἄναψαν φωτιὰν καὶ ἔστειλαν ἔξω τοὺς βοσκοὺς μαζὶ μὲ τοὺς ἀγροτικοὺς χοίρους· τὸν δὲ Τηλέμαχον ὑπεδέχοντο μὲ σείσιμον τῆς οὐρᾶς οἱ δυνατὰ γαυγίζοντες σκύλοι καὶ δὲν ἐγαύγιζον, ὅτε ἐπλησίαζεν. Ἐνόησε δ' ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ τοὺς σκύλλους σείοντας τὴν οὐρὰν των καὶ κτύπος ποδῶν ἐκ τῶν πέριξ ἔφθασε πρὸς αὐτὸν (ἠκούσθη ὑπ' αὐτοῦ)· εὐθὺς δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους πρὸς τὸν Εὔμαιον· «Εὔμαιε, βεβαιότατα κάποιος σύντροφος θὰ ἔλθῃ ἐδῶ εἰς σὲ ἢ καὶ ἄλλος κάποιος γνώριμος, διότι οἱ σκύλλοι δὲν γαυγίζουσιν, ἀλλὰ σείουσι τὰς οὐράς των πέριξ αὐτοῦ· ἀκούω δὲ ὑποκώφως κτύπον ποδῶν.»

Δὲν εἶχε λεχθῇ ἀκόμη ὁλόκληρος ἡ ὁμιλία, ὅτε ὁ ἀγαπητός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

του υἱὸς ἐστάθη ἐντὸς τῶν προθύρων, καταπλαγεὶς δὲ ἀνετινάχθη ὄρθιος ὁ χοιροβοσκὸς καὶ ἐκ τῶν χειρῶν του ἔπεσον κάτω τὰ ἀγγεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα ἠσχολεῖτο ἀναμιγνύων μὲ ὕδωρ σπινθηροβόλον οἶνον, αὐτὸς δὲ προσῆλθε κατὰ πρόσωπον τοῦ κυρίου του καὶ ἐφίλησεν αὐτὸν καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς δύο ὡραίους ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὰς δύο χεῖρας· ἄφθονον δὲ δάκρυον ἔπεσεν ἐξ αὐτοῦ (τοῦ Εὐμαίου)· καθὼς δὲ πατὴρ τὸν ἰδικόν του υἱὸν φιλοστόργως σκεπτόμενος χαιρετίζει ἐπανελθόντα ἐκ μακρυνῆς γῆς μετὰ δέκα ἔτη, μονογενῆ καὶ ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ ὄντα, διὰ τὸν ὁποῖον πολλὰς θλίψεις μὲ μόχθους ἤθελεν ὑπομείνει, τοιουτοτρόπως τότε τὸν θεόμορφον Τηλέμαχον ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς ὁλόκληρον περιαγκαλισθεὶς ἐφίλησεν ὡς διαφυγόντα ἐκ τοῦ θανάτου· καὶ, ὡς ἦτο φυσικόν, καταθρηνῶν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκύ μου φῶς· δὲν ἐφανταζόμην πλέον ἐγὼ τοὐλάχιστον ὅτι θὰ σὲ ἴδω, ὅτε εἶχες ἀναχωρήσει εἰς Πύλον. Ἀλλ' ἔλα τόρα εἴσελθε, ἀγαπητὸν τέκνον, διὰ νὰ χαρῶ εἰς τὴν ψυχήν μου βλέπων σε νεωστὶ ἀπὸ ἄλλο μέρος εὑρισκόμενον μέσα εἰς τὴν ἔπαυλιν· διότι οὐδόλως βεβαίως συχνὰ ἔρχεσαι εἰς τὴν ἐξοχὴν οὐδὲ πρὸς τοὺς βοσκούς σου, ἀλλὰ μένεις ἐντὸς τῆς πόλεως· διότι τοιουτοτρόπως ἴσως ἀρέσκει εἰς τὴν ψυχήν σου, νὰ βλέπῃς τὸ καταστρεπτικὸν συμμάζευμα τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Θὰ γίνῃ τοιουτοτρόπως, πατερᾶκό μου, ἕνεκα δὲ σοῦ ἐδῶ ἔρχομαι, καὶ διὰ νὰ σὲ ἴδω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ διὰ ν' ἀκούσω λόγον σου, ἐὰν ἀκόμη ἡ μήτηρ μου μένει ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου ἢ ἐὰν πλέον ἄλλος τις ἐκ τῶν ἀνδρῶν τὴν ἐνυμφεύθη, ἡ δὲ κλίνη τοῦ Ὀδυσσέως ἴσως δι' ἔλλειψιν στρωμάτων ὕπνου εὑρίσκεται ἔχουσα ἀηδῆ ὑφάσματα ἀράχνης.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς ἀρχηγὸς ἀνδρῶν· «Καὶ παραπολὺ βεβαίως ἐκείνη μένει μὲ ὑπόμονον ψυχὴν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν σου ἀνακτόρων, θλιβεραὶ δὲ δι' αὐτὴν πάντοτε τελειώνουν καὶ αἱ νύκτες καὶ αἱ ἡμέραι χύνουσαν δάκρυα.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσας ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ τὸ χάλκινον δόρυ· ὁ δὲ Τηλέμαχος βεβαίως πρὸς τὰ ἐντὸς ἐπροχώρει καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπέρασε τὸ λίθινον κατώφλιον· εἰς αὐτὸν δὲ προχωροῦντα ὑπεχώρησεν ἐκ τοῦ καθίσματός του ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξ ἄλλου τὸν ἠμπόδιζε (νὰ σηκωθῇ) καὶ εἶπε· «Κάθου, ξένε· ἡμεῖς δὲ καὶ ἀλλαχοῦ θὰ εὕρωμεν κάθισμα ἐντὸς τῆς ἰδικῆς μας ἐπαύλεως· ὑπάρχει δὲ πλησίον ἀνήρ, ὁ ὁποῖος θὰ ἑτοιμάσῃ κάθισμα.» Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πάλιν βαδίζων εἰς τὴν θέσιν του, ὡς ἦτο οπόμενον, ἐκάθησε· διὰ δὲ τὸν Τηλέμαχον ὁ χοιροβοσκὸς ἔχυσεν ὑποκάτω του χλωρὰ κλαδιὰ καὶ ὑπεράνω αὐτῶν δέρμα· ἐκεῖ λοιπὸν ἐκάθησεν ἔπειτα ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσέως. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ χοιροβοσκὸς παρέθεσε πινάκια κρεάτων ψημένων, τὰ ὁποῖα, ὡς γνωστόν, ἀφῆκαν τρώγοντες κατὰ τὴν προτέραν ἡμέραν, ἄρτον δὲ κατεσπευσμένως ἐπεσώρευεν ἐντὸς κανίστρων, ἐντὸς δὲ γαβάθας ἀνεμίγνυε μὲ ὕδωρ γλυκὺν ὡς μέλι οἶνον, ὁ ἴδιος δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι τοῦ θείου Ὀδυσσέως· ἐκεῖνοι δὲ ἤπλωνον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐμπρὸς κείμενα ἕτοιμα φαγητά· ἀφοῦ δ' ἐχορτάσθησαν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτόν, τότε πλέον ὁ Τηλέμαχος ἔλεγε πρὸς τὸν θεῖον χοιροβοσκόν· «Πατερᾶκό μου, ἀπὸ ποῦ εἰς σὲ ἦλθεν οὗτος ἐδῶ ὁ ξένος; πῶς δὲ ναῦται ὡδήγησαν αὐτὸν εἰς Ἰθάκην; ποῖοι ἐκαυχῶντο ὅτι ἦσαν; διότι βεβαίως νομίζω ὅτι οὐδόλως ἦλθεν ἐδῶ διὰ ξηρᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὔμαιος· «Ἐγὼ βεβαίως εἰς σέ, τέκνον, ὅλα ἀληθῆ θὰ εἴπω· καυχᾶται μὲν ὅτι κατὰ τὸ γένος εἶναι ἐκ τῆς εὐρυχώρου Κρήτης, διϊσχυρίζεται δὲ ὅτι περιπλανώμενος ἐγύρισεν εἰς πολλὰς πόλεις ἀνθρώπων· διότι τοιουτοτρόπως βεβαίως αὐτὰ εἰς αὐτὸν ὥρισεν ὁ θεός· τώρα δὲ πάλιν δραπετεύσας ἀπὸ πλοῖον ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν ἦλθεν εἰς τὴν ἰδικήν μου κατοικίαν, ἐγὼ δὲ θὰ τὸν παραδώσω εἰς σέ· καυχᾶται δὲ (τὸ θεωρεῖ τιμήν του) ὅτι εἶναι ἱκέτης σοῦ».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Εὔμαιε, πολὺ δὰ θλιβερὸν διατὴν ψυχήν μου εἶπες τοῦτο· διότι πῶς δὰ τὸν ξένον ἐγὼ θὰ ὑποδεχθῶ εἰς τὸν οἶκόν μου; ἐγὼ μὲν ὁ ἴδιος εἶμαι νέος καὶδὲν ἔχω ἀκόμη πεποίθησιν εἰς τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ ν' ἀποκρούσω ἄνδρα, ὅτε κάποιος ἤθελε φερθῇ ἐχθρικῶς πρὸς ἐμὲ πρότερος· εἰς δὲ τὴν ἰδικήν μου μητέρα δύο εἰδῶν σκέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ψεις ταλαντεύει ἡ ψυχὴ εἰς τὰς φρένας της, δηλ. ἢ νὰ μένῃ ἐκεῖ (ἐν τῷ οἴκῳ μου) πλησίον ἐμοῦ καὶ νὰ περιποιῆται τὸν οἶκόν μου σεβομένη καὶ τὴν κλίνην τοῦ συζύγου της καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ ἢ ν' ἀκολουθῇ πλέον μαζὶ μὲ ἐκεῖνον ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅποιος ἄριστος ἀνὴρ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου θὰ ἐζήτει αὐτὴν εἰς γάμον καὶ θὰ προσέφερεν εἰς αὐτὴν πλεῖστα προγαμιαῖα δῶρα· ἀλλὰ βεβαίως τὸν ξένον, ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς τὴν ἰδικήν σου κατοικίαν, θὰ τὸν ἐνδύσω μὲ ὡραῖα φορέματα, δηλ. καὶ μὲ χλαῖναν (ἐπανωφόριον) καὶ μὲ χιτῶνα (ὑποκάμισον), θὰ δώσω δὲ ξίφος δίκοπον καὶ πέδιλα διὰ τοὺς πόδας του, θὰ τὸν στείλω δὲ ἐκεῖ, ὅπου ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχή του τὸν παρακινεῖ· ἐὰν ὅμως θέλεις, σὺ περιποιήθητι αὐτόν, ἀφοῦ τὸν κρατήσῃς ἐντὸς τῆς κατοικίας σου· τὰ φορέματα δὲ ἐγὼ θὰ στείλω ἐδῶ καὶ ὅλην τὴν τροφήν του νὰ τρώγῃ, διὰ νὰ μὴ ἤθελεν ἐπιβαρύνει σὲ καὶ τοὺς συντρόφους σου. Ἐκεῖ ὅμως (εἰς τὸν οἶκόν μου) ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν θὰ τὸν ἄφινον νὰ πηγαίνῃ μεταξὺ τῶν μνηστήρων· διότι ἔχουσι παραπολὺ αὐθάδη ἀλαζονείαν· (φοβοῦμαι) μήπως τὸν ἐμπαίζωσιν, εἰς ἐμὲ δὲ τοῦτο θὰ εἶναι φοβερὰ θλῖψις· εἶναι δὲ δύσκολον καὶ ἰσχυρὸς ἀνὴρ νὰ κατορθώσῃ κάτι, ὅταν εἶναι μεταξὺ περισσοτέρων, διότι βεβαίως αὐτοὶ (οἱ περισσότεροι) εἶναι πολὺ ἰσχυρότεροι».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐπειδὴ βεβαίως εἰς ἐμὲ εἶναι δίκαιον καὶ ν' ἀπαντήσω, πολὺ βεβαίως κατασπαράσσεται ἡ ἀγαπητή μου καρδία, ὅταν ἀκούω, ποῖα ἀνόσια λέγετε ὅτι μηχανεύονται οἱ μνηστῆρες ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου ἐναντίον τῆς θελήσεώς σου, ἐνῷ εἶσαι τοιοῦτος (νέος καὶ ἀνδρεῖος). Ἐλπὲ εἰς ἐμέ, ἐὰν ἢ θελη μ α τ ι κ ῶ ς ὑποτάσσεσαι ἢ σὲ ἄνθρωποι ἐχθρεύονται ἀνὰ τὸν λαόν σου ἀκολουθήσαντες φωνὴν (χρησμὸν) θεοῦ ἢ παραπονεῖσαι κατά τι ἐναντίον τῶν αὐταδέλφων σου, εἰς τοὺς ὁποίους βεβαίως ἔχει πεποίθησιν ὁ ἄνθρωπος ὡς βοηθός του εἰς μάχην, καὶ ἐὰν μεγάλη φιλονικία ἐξεγερθῇ (αὐτοῦ ἐναντίον ἄλλων). Εἴθε ἐγὼ νὰ εἶμαι τόσον νέος μὲ ταύτην μου τὴν ὁρμὴν ἢ νὸς ἐκ τοῦ ἀμέμπτου Ὀδυσσέως ἢ καὶ ὁ ἴδιος Ὀδυσσεὺς νὰ ἔλθῃ περιπλανώμενος· διότι ὑπάρχει ἀκόμη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ μέρος ἐλπίδος (νὰ ἔλθῃ)· εὐθὲ τότε ἀμέσως νὰ κόψῃ ἀπ' ἐμοῦ
τὴν κεφαλήν μου ξένος ἀνήρ, ἐὰν δὲν ἤθελον γίνει ἐγὼ κακὸν (ὄ-
λεθρος) εἰς ὅλους ἐκείνους ἐλθὼν εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως
τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐμὲ μόνον ὄντα ἤθελον κα-
ταδαμάσει διὰ τῆς πληθύος των, θὰ ἐπεθύμουν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν
μου ἀνακτόρων φονευθεὶς ν' ἀποθνήσκω παρὰ νὰ βλέπω δὰ πάν-
τοτε αὐτὰ τὰ ἀνάρμοστα ἔργα, δηλ. καὶ τοὺς ξένους μου κακοποι-
ουμένους καὶ τὰς ὑπηρετρίας γυναῖκας συρομένας ἐδῶ καὶ ἐκεῖ
ἀπρεπῶς ἀνὰ τὰ ὡραῖά μου οἰκήματα καὶ τὸν οἶνον ἐξαντλούμενον
καὶ αὐτοὺς κατατρώγοντας ἔτσι ματαίως, χωρὶς τελειωμόν, μὲ ἀτε-
λείωτον αὐτὴν τὴν ἐργασίαν».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «βεβαί-
ως ἐγὼ εἰς σέ, ξένε, πολὺ ἀληθῶς θὰ ὁμιλήσω· οὔτε ἐναντίον μου
ὅλος ὁ λαὸς γενάμενος μισητὸς εἶναι ὠργισμένος κάπως οὔτε κατὰ
τῶν ἀδελφῶν μου ἔχω παράπονα, εἰς τοὺς ὁποίους βεβαίως ἔχει
πεποίθησιν ὁ ἄνθρωπος ὡς βοηθὸς του εἰς μάχην καὶ ἐὰν μεγάλη
φιλονικία ἐξεγερθῇ (αὐτοῦ ἐναντίον ἄλλων), διότι τοιουτοτρόπως
(δι' ἑνὸς υἱοῦ) τὴν ἰδικήν μας γενεὰν ἀπεμόνωσεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρό-
νου· μόνον υἱὸν τὸν Λαέρτην ὁ Ἀρκείσιος ἐγέννα, μόνον δὲ πάλιν
τὸν Ὀδυσσέα ὁ πατήρ του ἐγέννησεν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μόνον ἐμὲ
ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων γεννήσας ἐγκατέλιπε καὶ δὲν με ὠφελήθη·
διὰτοῦτο τόρα πολὺ ἀναρίθμητοι ἐχθροὶ εἶναι ἐντὸς τοῦ οἴκου μου·
διότι ὅσοι ἄριστοι ἔχουσι δύναμιν ἀνὰ τὰς νήσους, δηλ. εἰς τὸ Δου-
λίχιον καὶ τὴν Σάμην καὶ τὴν δασώδη Ζάκυνθον, καὶ ὅσοι ἔχουσιν
ἰσχὺν ἀνὰ τὴν πετρώδη Ἰθάκην, τόσοι ζητοῦσιν εἰς γάμον τὴν ἰδι-
κήν μητέρα, καταδαπανῶσι δὲ τὸν οἶκόν μου· αὐτὴ δὲ οὔτε ἀρ-
νεῖται τὸν μισητὸν γάμον οὔτε δύναται νὰ κάμῃ ἐκτέλεσιν αὐτοῦ·
αὐτοὶ ὅμως κατατρώγοντες καταστρέφουσι τὴν οἰκίαν μου· ταχέως
δὰ καὶ ἐμὲ τὸν ἴδιον θὰ κατασυντρίψωσιν· ἀλλὰ βεβαίως ταῦτα μὲν
κεῖνται εἰς τὰ γόνατα (εἰς τὴν ἐξουσίαν) τῶν θεῶν· ποτεραῖκό μου,
σὺ δὲ πήγαινε τὸ ταχύτερον, εἰς τὴν νουνεχῆ Πηνελόπην εἰπέ, ὅτι
πρὸς χαράν της εἶμαι σῶος καὶ ἐκ τῆς Πύλου ἔχω ἔλθει. Ἐγὼ
δὲ θὰ μένω ἐδῶ, σὺ ὅμως νὰ ἐπιστρέφῃς ἐδῶ, ἀφοῦ τὸ ἀναγγείλῃς
εἰς αὐτὴν μόνην, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων κανεὶς ἂς μὴ τὸμαν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θάνῃ· διότι πολλοὶ μηχανεύονται κακὰ ἐναντίον μου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκὲ Εὔμαιε· «τὸ γνωρίζω, τὸ σκέπτομαι· αὐτὰ βεβαίως τὰ προστάττεις δὰ εἰς ἄνθρωπον ἐννοοῦντα αὐτά· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἑξῆς καὶ ἀληθῶς διηγήθητι μὲ λεπτομέρειαν, ἐὰν (πρέπει) καὶ εἰς τὸν Λαέρτην μὲ τὸν ἴδιον δρόμον νὰ ὑπάγω ἀγγελιοφόρος εἰς τὸν δυστυχῆ ὁ ὁποῖος ἐπί τινα μὲν χρόνον, ἂν καὶ μεγάλως ἐλυπεῖτο διὰ τὸν Ὀδυσσέα, καὶ τὰς (ἀγροτικὰς) ἐργασίας ἐπώπτευε καὶ μὲ τοὺς ὑπηρέτας του ἐντὸς τοῦ οἴκου ἔτρωγε καὶ ἔπινεν, ὁσάκις ἡ ψυχή του ἐντὸς τῶν στηθῶν του τὸν προέτρεπεν εἰς τοῦτο· ἀλλὰ τόρα, ἀφ' ὅτου δὰ σὺ μὲ πλοῖον εἶχες ἀπέλθει εἰς Πύλον, λέγουσιν ὅτι αὐτὸς δὲν ἔφαγενἀκόμη κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον (ὅπως ἔτρωγε πρότερον) καὶ δὲν ἔπιεν οὔτε ἐπώπτευσεν εἰς τὰς ἐργασίας, ἀλλὰ κάθηται ὀδυρόμενος μὲ στεναγμὸν καὶ μὲ θρῆνον, σουρώνει δὲ τὸ σῶμά του πέριξ τῶν ὀστῶν του».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁσυνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «τοῦτο εἶναι θλιβερώτερον, ἀλλ' ὅμως ἂς τὸν ἀφήσωμεν, ἂν καὶ λυπούμεθα· εἴθε τὰ πάντα εἰς τοὺς ἀνθρώπους νὰ εἶναι κάπως δυνατὸν ν' ἀποκτηθῶσι κατὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν τῶν ἰδίων· πρῶτον τότε ἠθέλομεν προτιμήσει τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς τοῦ πατρός· ἀλλὰ σὺ δά, ἀφοῦ τὸ ἀναγγείλῃς (εἰς τὴν μητέρα), ἔρχου ὀπίσω καὶ νὰ μὴ περιπλανᾶσαι ἀνὰ τοὺς ἀγροὺς πρὸς ἐκεῖνον· ἀλλὰ πρὸς τὴν μητέρα νὰ εἴπῃς ν' ἀποστείλῃ πρὸς αὐτὸν ὅσον τὸ δυνατὸν τάχιστα καὶ κρυφίως μίαν θερασταίδα ἐπιμελήτριαν· διότι ἐκείνη δύναται νὰ τὸ ἀναγγείλῃ εἰς τὸν γέροντα.»

Εἶπεν αὐτὰ λοιπὸν καὶ ἔβαλεν εἰς κίνησιν τὸν χοιροβοσκόν· ἐκεῖνος δ' ἔλαβεν εἰς τὰς χεῖράς του πέδιλα, δέσας δ' αὐτὰ ὑποκάτω τῶν ποδῶν του ἐβάδιζεν εἰς τὴν πόλιν. Οὐδὲ διέφευγε τὴν προσοχὴν τῆς Ἀθηνᾶς, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅτι ὁ χοιροβοσκὸς Εὔμαιος ἀνεχώρει ἐκ τῆς κατοικίας του, ἀλλ' αὐτὴ δὰ ἐπλησίασεν· εἶχε δ' ἐξομοιωθῆ κατὰ τὸ σῶμα μὲ γυναῖκα καὶ ὡραίαν καὶ μεγάλην καὶ γνωρίζουσαν λαμπρὰ ἐργόχειρα· ἐστάθη δὲ ἀντικρὺ τῆς θύρας τῆς ἐπαύλεως εἰς τὸν Ὀδυσσέα φανερωθεῖσα καὶ δὲν τὴν ἔβλεπεν ἀπέναντί του, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ Τηλέμαχος οὐδὲ τὴν ἐνόησ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σε· διότι οὐδόλως οἱ θεοὶ φαίνονται εἰς ὅλους φανερά· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οἱ σκύλοι τὴν εἶδον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν ἐγαύγιζον (ἔκθαμβοι ἐκ τοῦ ὑπερφυσικοῦ τῆς θεότητος), ἀλλὰ μὲ οὐρλιασμο πρὸς τὸ ἄλλο μέρος διὰ μέσου τῆς ἐπαύλεως ἔφυγον· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ἔκαμε νεῦμα μὲ τὰς ὀφρῦς της· ἐνόησε δ' ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ οἰκήματος παρόμερα πρὸς τὸν μέγαν τοῖχον τῆς αὐλῆς καὶ ἐστάθη ἔμπροσθεν αὐτῆς· εἶπε δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ· «Καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, τόρα πλέον εἰς τὸν υἱόν σου λέγε λόγον καὶ μὴ κρύπτε τὸν ἑαυτόν σου, διὰ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέρχησθε εἰς τὴν ἐξακουστὴν πόλιν, ἀφοῦ καταρτίσητε (προσυμφωνήσητε) διὰ τοὺς μνηστῆρας θάνατον καὶ κακὴν μοῖραν· καὶ ἐγὼ ἡ ἰδία δὲν θὰ εἶμαι μακρὰν ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο ἐπὶ πολὺν χρονον, διότι ἐπιθυμῶ νὰ μάχωμαι.»

Εἶπεν αὐτὰ ἡ Ἀθηνᾶ καὶ διὰ χρυσῆς ράβδου τὸν ἤγγισε· πρῶτον μὲν φόρεμα ἔβαλε πέριξ τῶν στηθῶν αὐτοῦ καλοπλυμένον καὶ χιτῶνα, τὸ δὲ σῶμά του καὶ τὴν νεότητα ἐμεγάλωνε· πάλιν δ' ἔγινε μελαγχροινός, αἱ δὲ παρειαί του ἐτεντώθησαν (ἐμεγαλύνθησαν), βαννυκύανα δ' ἔγιναν τὰ γένειά του πέριξ τῆς κάτω σιαγόνος. Ἐκείνη μὲν λοιπὸν τοιουτοτρόπως ἐνεργήσασα πρὸς τὰ ὀπίσω ἀνεχώρει, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς εἰσήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν· ἔμεινε δ' ἔκθαμβος δι' αὐτὸν ὁ ἀγαπητός του υἱὸς καὶ φοβηθεὶς ἔστρεψε τὰ βλέμματά του πρὸς ἄλλο μέρος, μήπως ἦτο θεός τις· καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἀλλοιώτικος εἰς ἐμέ, ξένε, ἐφάνης ἐκ νέου παρὰ ὅπως ἦσο πρότερον, ἄλλα δὲ φορέματα ἔχεις καὶ τὸ σῶμά σου δὲν εἶναι πλέον ὅμοιον (πρὸς τὸ πρότερον)· βεβαιότατα εἶσαι κάποιος θεὸς ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν· ἀλλὰ γίνου εὔσπλαγχνος, διὰ νὰ προσφέρωμεν εἰς σὲ ἀρεστὰς θυσίας καὶ χρυσᾶ ἀφιερώματα, καλῶς κατεσκευασμένα· λυπήσου δὲ ἡμᾶς (γίνου φειδωλὸς καὶ εὔσπλαγχνος πρὸς ἡμᾶς).»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «Οὐδόλως εἶμαι κάποιος θεός· διὰ τί μὲ ἐξομοιώνεις μὲ ἀθανάτους; ἀλλὰ πατὴρ ἰδικός σου εἶμαι, ἕνεκα τοῦ ὁποίου σὺ στενάζων πά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σχεις πολλὰς θλίψεις ὑποφέρων βιαιοπραγίας ἀνδρῶν.»

Τοιουτοτρόπως εἰπών, ἐφίλησεν, ὡς ἦτο πρέπον, τὸν υἱόν του, κατέπεσε δὲ χαμαὶ δάκρυον ἐκ τῶν παρειῶν του· πρότερον ὅμως ἀδιακόπως τὸ συνεκράτει (δὲν ἄφινε τὸ δάκρυ του νὰ πέσῃ, ἵνα μὴ προδοθῇ ἡ ταυτότης του). Ὁ δὲ Τηλέμαχος, ἐπειδὴ δὲν ἐπείθετο ἀκόμη ὅτι ἦτο ὁ πατήρ του, πάλιν διὰ λόγων ἀπαντῶν εἶπε πρὸς αὐτόν· «Δὲν εἶσαι δὰ σὺ ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ ἰδικός μου πατήρ, ἀλλὰ κάποιος θεὸς μὲ ἀπατᾷ, διὰ νὰ ἀναστενάζω ἀκόμη περισσότερον ὀδυρόμενος· διότι οὐδόλως θνητὸς ἀνὴρ θὰ ἐμηχανεύετο αὐτὰ μὲ τὸν ἰδικόν του βεβαίως νοῦν, ἐκτὸς ἐὰν θεός τις ὁ ἴδιος παρουσιασθεὶς εὐκόλως, ἐὰν ἤθελεν, ἤθελε κάμει τὸν ἑαυτόν του νέον ἢ γέροντα· διότι βεβαίως πρὸ ὀλίγου ἦσο γέρων καὶ ἐφόρεις εὐτελῆ ἐνδύματα· τώρα ὅμως ὁμοιάζεις μὲ θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Τηλέμαχε, δὲν ἁρμόζει σὺ διὰ τὸν ἀγαπητόν σου πατέρα, τὸν εὑρισκόμενον ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως, οὔτε ὑπερμέτρως κάπως νὰ θαυμάζῃς οὔτε νὰ ἐκπλήττησαι· διότι δὲν θὰ ἔλθῃ βεβαίως εἰς σὲ πλέον ἐδῶ ἄλλος Ὀδυσσεύς, ἀλλ' οὗτος ἐδῶ ἐγὼ εἰς τοιαύτην δὰ κατάστασιν, ἀφοῦ ἔπαθον πολλὰ καὶ ἐπλανήθην εἰς πολλὰς περιπλανήσεις, ἦλθον κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· αὐτὸ δ' ἐδῶ τὸ ἔργον βεβαίως εἶναι τῆς λαφυραγωγοῦ Ἀθηνᾶς, ἡ ὁποία μὲ ἔκαμε τοιοῦτον (μὲ μετεμόρφωσεν), ὅπως θέλει, διότι ἔχει τὴν πρὸς τοῦτο δύναμιν, ἄλλοτε μὲν ὅμοιον μὲ πτωχόν, ἄλλοτε δὲ πάλιν μὲ ἄνδρα νέον καὶ ἔχοντα ὡραῖα φορέματα πέριξ τοῦ σώματός του· εὔκολον δὲ εἶναι εἰς τοὺς θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν, καὶ νὰ λαμπρύνωσιν ἄνθρωπον θνητὸν καὶ νὰ κακοποιήσωσι.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰπών, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκάθησεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος χυθεὶς πέριξ τοῦ γενναίου πατρός του ἀδύρετο δάκρυα χύνων, καὶ εἰς τοὺς δύο δὲ μαζὶ τούτους ἐξήρχετο ἐπιθυμία γοεροῦ θρήνου, ἔκλαιον δὲ διαπεραστικά, δυνατώτερον παρὰ ὅσον τὰ πτηνά, ἀετοὶ ἢ γῦπες μὲ καμπύλους ὄνυχας, τῶν ὁποίων τὰ τέκνα ἀγρόται ἀφήρεσαν, πρὸ τοῦ νὰ γίνωσιν ἱκανὰ νὰ πτε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρακίσωσι· τόσον θλιβερὰ λοιπὸν ἐκεῖνοι δὰ ὑποκάτω ἀπὸ τὰς
ὀφρῦς των ἐχυνον δάκρυα· καὶ λοιπὸν δι' αὐτοὺς θρηνοῦντας
ἤθελε δύσει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἐὰν δὲν ὡμίλει ταχέως ὁ Τηλέ-
μαχος πρὸς τὸν ἀγαπητόν του πατέρα· «Μὲ ποῖον δὰ πλοῖον, ἀγα-
πητὲ πάτερ, ἐδῶ τόρα ναῦται σὲ ἔφερον εἰς Ἰθάκην ; ποῖοι ἐκαυ-
χῶντο ὅτι ἦσαν ; διότι ἀνδόλως δὰ νομίζω ὅτι ἔφθασας ἐδῶ διὰ
ξηρᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·
«Βεβαίως ἐγὼ εἰς σέ, τέκνον, τὴν ἀλήθειαν θὰ διηγηθῶ. Οἱ ἐξ-
ακουστοὶ εἰς τὰ ναυτικὰ Φαίακες μὲ ἔφερον, οἱ ὁποῖοι καὶ ἄλλους
ἀνθρώπους ἀποστέλλουσιν εἰς τὰς πατρίδας των, ὅποιος καὶ ἂν
φθάσῃ εἰς αὐτούς· καὶ ἐμὲ κοιμώμενον ἐντὸς τοῦ ταχέος πλοίου
φέροντες ἐπὶ τῆς θαλάσσης κατέθεσαν εἰς Ἰθάκην καὶ ἔδωκαν εἰς
ἐμὲ λαμπρὰ δῶρα, δηλαδὴ καὶ χαλκὸν καὶ χρυσὸν ἐν ἀ-
φθονίᾳ καὶ φόρεμα ὑφαντόν· καὶ αὐτὰ μὲν μὲ θέλησιν
θεῶν ἔχουσι τοποθετηθῆ ἐντὸς σπηλαίων· τόρα πάλιν ἐδῶ ἔφθασα
κατὰ τὰς συμβουλὰς τῆς Ἀθηνᾶς, διὰ νὰ δυνηθῶμεν νὰ σκεφθῶ-
μεν περὶ φόνου ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν μας· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ
ἀκριβῶς ἀριθμήσας τοὺς μνηστῆρας, διὰ νὰ ἴδω καὶ πόσοι καὶ
ποίου εἴδους ἄνδρες εἶναι· καὶ μὲ τὸν ἄμεμπτον νοῦν μου σκεφθεὶς
δύναμαι νὰ ἀποφασίσω, ἐὰν ἢ ἡμεῖς οἱ δύο μόνοι ἄνευ ἄλλων θὰ
δυνηθῶμεν ν' ἀντιπολεμῶμεν αὐτοὺς ἢ θὰ ζητήσωμεν καὶ ἄλλους.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ὦ
πάτερ, βεβαίως τὴν μεγάλην σου φήμην πάντοτε ἤκουον, ὅτι δη-
καὶ μὲ τὰς χεῖρας εἶσαι πολεμιστὴς καὶ εἰς τὴν σκέψιν συνετός·
ἀλλὰ παραπολὺ μέγαν λόγον εἶπες, ἀλλὰ θαυμασμός με κατέχει·
οὐδὲ θὰ ἦτο δυνατὸν δύο ἄνδρες νὰ μαχώμεθα ἐναντίον πολλῶν
καὶ ἀνδρείων. Τῶν μνηστήρων δὲ οὔτε δὰ μία δεκὰς ἀκριβῶς εἶ-
ναι οὔτε δύο δεκάδες μόναι, ἀλλὰ πολὺ περισσότεραι· εὐθὺς δὲ
θὰ γνωρίσῃς ἐδῶ τὸν ἀριθμόν. Ἐκ μὲν τοῦ Δουλιχίου εἶναι πεν-
τήκοντα δύο νέοι ἐκλεκτοί, ἓξ δὲ ὑπηρέται τοὺς ἀκολουθοῦσιν· ἐκ
δὲ τῆς Σάμης εἴκοσι τέσσαρες ἄνδρες εἶναι, ἐκ δὲ τῆς Ζακύνθου
εἶναι εἴκοσι νέοι ἐκ τῶν Ἀχαιῶν (Ἑλλήνων), ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς
Ἰθάκης δώδεκα ὅλοι ἄριστοι καὶ μαζὶ μὲ αὐτοὺς εἶναι ὁ κῆρυξ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μέδων καὶ ὁ θεῖος ἀοιδὸς καὶ δύο ὑπηρέται εἰδήμονες εἰς τὸ νὰ κόπτωσι τὰ ἕτοιμα πρὸς φαγητὸν κρέατα ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης· τούτους ὅλους ἐὰν συναντήσωμεν (πρὸς μάχην) εὑρισκομένους ἐντὸς τοῦ οἴκου, φοβοῦμαι μήπως ἐλθὼν εἰς τὴν πατρίδα σου πολὺ πικρῶς καὶ ἐξολοθρευτικῶς δι' ἡμᾶς ἐκδικηθῇς τὰς βιαιοπραγίας των· ἀλλὰ σὺ βεβαίως, ἐὰν δύνασαι νὰ σκεφθῇς κανένα βοηθόν, σκέπτου ποῖός τις θὰ ἐβοήθει ἡμᾶς μὲ πρόθυμον ψυχήν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «Βεβαίως ἐγὼ θὰ εἴπω, σὺ δὲ βάλε το εἰς τὸν νοῦν σου καὶ ἄκουσον καὶ σκέφθητι ἐὰν εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο θὰ εἶναι ἀρκετὴ ἡ Ἀθηνᾶ μετὰ τοῦ πατρός της Διὸς ἢ ἄλλον κάποιον βοηθὸν νὰ σκεφθῶ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Καλοὶ βεβαίως εἶναι οἱ δύο οὗτοι βοηθοί, τοὺς ὁποίους λέγεις, ἂν καὶ βεβαίως κάθηνται ὑψηλὰ ἐντὸς τῶν νεφῶν, οἱ ὁποῖοι δὰ κυριαρχοῦσι καὶ ἐπὶ ἄλλων καὶ ἀνδρῶν καὶ ἀθανάτων θεῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «Οὐδόλως βεβαίως ἐκεῖνοι οἱ δύο θὰ εἶναι ἐπὶ πολὺν χρόνον μακρὰν τῆς κρατερᾶς μάχης, ὁπόταν μεταξὺ τῶν μνηστήρων καὶ ἡμῶν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου ἀποφασίζηται ἡ δύναμις τοῦ πολέμου· ἀλλὰ σὺ μὲν τόρα συγχρόνως μὲ τὴν φαινομένην αὐγὴν πήγαινε εἰς τὸν οἶκόν μας καὶ συναναστρέφου μὲ τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας· ἐμὲ δὲ ὕστερον θὰ ὁδηγήσῃ πρὸς τὴν πόλιν ὁ χοιροβοσκὸς ὅμοιον μὲ ἀξιολύπητον πτωχὸν καὶ μὲ γέροντα· ἐὰν δὲ θὰ μὲ ἐξευτελίζωσιν ἀνὰ τὸν οἶκον, ἡ ἀγαπητή σου καρδία ἄς τὸ ὑπομένῃ ἐντὸς τῶν στηθῶν σου, μολονότι θὰ κακοπαθῶ ἐγώ, καὶ ἂν δὰ διὰ μέσου τοῦ οἴκου μὲ σύρωσι πρὸς τὰ ἔξω ἀπὸ τοὺς πόδας ἢ μὲ κτυπῶσι μὲ βλήματα· σὺ ὅμως βλέπων αὐτὰ νὰ τὰ ὑπομένῃς· ἀλλὰ βεβαίως νὰ τοὺς προτρέπῃς νὰ παύσωσιν ἀπὸ τὰς ἀνοησίας των μὲ μειλιχίους (μαλακοὺς) λόγους ὁμιλῶν· ἐκεῖνοι ὅμως οὐδόλως θὰ πείθωνται· διότι ἴσταται πλησίον εἰς αὐτοὺς ἡ μοιραία ἡμέρα (τοῦ θανάτου)· ἄλλο δ' εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ σὺ βάλε το εἰς τὰς φρένας σου. Ὁπόταν ἡ πολύβουλος Ἀθηνᾶ βάλῃ εἰς τὰς φρένας μου, θὰ νεύσω μὲν ἐγὼ εἰς σὲ διὰ τῆς κεφαλῆς,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σὺ δὲ ἔπειτα ἀφοῦ τὸ νοήσῃς, ὅσα πολεμικὰ ἐργαλεῖα κεῖνται ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου, ὅλα ἐντελῶς σηκώσας κατάθεσον εἰς τὸ βάθος τοῦ ὑψηλοῦ θαλάμου, τοὺς δὲ μνηστῆρας μὲ μαλακοὺς λόγους πεῖθε λέγων, ὅταν σὲ ἐρωτῶσι βλέποντες τὴν ἔλλειψιν αὐτῶν· «ἀπὸ τὸν καπνὸν τὰ μετετέπισα, ἐπειδὴ δὲν ὡμοίαζον πλέον μὲ ἐκεῖνα, ὁποῖα κάποτε τὰ ἄφινεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνάχωρῶν εἰς Τροίαν, ἀλλ' ἔχουσι παραμορφωθῇ (βλαβῇ), ἐφ' ὅσον μέρας αὐτῶν τὰ ἔφθασεν ὁ καπνὸς τοῦ πυρός· πρὸς τούτοις δὲ ἀκόμη καὶ τὸ ἑξῆς δὰ μεγαλύτερον ἔβαλεν εἰς τὰς φρένας μου ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, μήπως μεθυσθέντες καὶ στήσαντσε φιλονικίαν μεταξύ σας πληγωθῆτε μεταξύ σας καὶ κατεντροπιάσητε τὸ συμπόσιον καὶ τὴν μνηστείαν (ζήτησιν συζύγου)· διότι ὁ ἴδιος ὁ σίδηρος παρασύρει τὸν ἄνδρα (εἰς φιλονικίαν).» Διὰ μόνους δ' ἡμᾶς τοὺς δύο ἄφες δύο ξίφη καὶ δύο δόρατα καὶ δύο ἀσπίδας ἐκ δέρματος ἀγρευθέντος βοός, διὰ νὰ τὰ λάβωμεν εἰς χεῖρας, ὥστε ἐπιτεθέντες νὰ δυνάμεθα νὰ τὰς λάβωμεν· αὐτοὺς δὲ κατόπιν θὰ ἐξαπατήσῃ (ὥστε νὰ τὸ πιστεύσωσιν) ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ καὶ ὁ συνετὸς Ζεύς· ἄλλο δ' εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ σὺ βάλλε αὐτὸ εἰς τὰς φρένας σου. Ἐὰν δὰ εἶσαι ἰδικός μου καὶ ἐκ τοῦ ἰδικοῦ μου γένους, κανεὶς κατόπιν τούτου ἂς μὴ ἀκούσῃ ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εἶναι μέσα εἰς τὸν οἶκόν του· μήτε λοιπὸν ὁ Λαέρτης ἂς γνωρίζῃ τοῦτο δὰ μήτε ὁ χοιροβοσκὸς μήτε κανεὶς ἐκ τῶν ὑπηρετῶν μήτε ἡ ἰδία ἡ Πηνελόπη, ἀλλὰ μόνοι σὺ καὶ ἐγὼ ἂς γνωρίσωμεν τὴν πορείαν (διάθεσιν, φρόνημα) τῶν γυναικῶν· καὶ κάποιον ἀκόμη ἐκ τῶν ὑπηρετῶν ἀνδρῶν δυνάμεθα νὰ δοκιμάσωμεν, δηλ. καὶ ἐκεῖ ὅπου κάποιος τιμᾷ ἡμᾶς τοὺς δύο καὶ μᾶς σέβεται ἐν φόβῳ εἰς τὴν ψυχήν του καὶ ποῖος ἀδιαφορεῖ, περιφρονεῖ δὲ σέ, ἐν ᾧ εἶσαι τοιοῦτος.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν ἔλεγεν ὁ λαμπρὸς υἱός του· «Ὦ πάτερ, βεβαίως τὴν ἰδικήν μου γνώμην καὶ ἔπειτα δά, νομίζω, θὰ γνωρίσῃς· διότι οὐδόλως δὰ μὲ κατέχουσιν ἀπερισκεψίαι· ἀλλ' οὐδόλως βεβαίως ἐγὼ νομίζω ὅτι τοῦτο θὰ εἶναι κέρδος καὶ εἰς τοὺς δύο ἡμᾶς, σὲ δὲ προτρέπω νὰ τὸ σκέπτησαι· διότι ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς μάτην δοκιμάζων ἕκαστον θὰ τὸν γνωρίσῃς μετα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βαίνων εἰς τὰς ἐργασίας σου αὐτοὶ ὅμως (οἱ μνηστῆρες) ἐντὸς τῶν οἴκων μας ἡσυχοι κατατρώγουσιν αὐθαδῶς τὰ πράγματά μας καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς φειδὼ δι' αὐτά· ἀλλὰ διὰ τὰς γυναῖκας βεβαίως ἐγὼ προτρέπω νὰ ἐρευνᾷς καὶ ποῖαι σὲ ἀτιμάζουσι καὶ ποῖαι εἶναι ἀγναί· τοὺς ἄνδρας ὅμως ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν θὰ ἤθελον ἡμεῖς νὰ δοκιμάζωμεν ἀνὰ τὰς ἐξοχικὰς κατοικίας, ἀλλ' ὕστερον εἰς ταῦτα ν' ἀσχολώμεθα, ἐὰν δὰ ἀληθῶς γνωρίζεις σημεῖόν τι (καλὸν) τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον, τὸ δὲ καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖον ἔπειτα, ὡς ἦτο ἐπόμενον, κατέπλευσεν εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἰθάκης, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐκ Πύλου τὸν Τηλέμαχον καὶ ὅλους τοὺς συντρόφους του. Ἐκεῖνοι δ' ὅτε πλέον ἔφθασαν ἐντὸς τοῦ πολυβαθοῦς λιμένος, τὸ μὲν μελανόχρουν πλοῖον αὐτοὶ βεβαίως ἔσυραν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, τὰ δὲ ὅπλα των ἀπεμάκρυνσαν οἱ μεγαλόψυχοι ὑπηρέται των, εὐθὺς δ' ἔφερον τὰ περικαλλῆ δῶρα (τοῦ Τηλεμάχου) εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κλυτίου (πατρὸς τοῦ Πειραίου, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Τηλέμαχος ἐνεπιστεύθη τὸν μάντιν Θεοκλύμενον). Ἔστειλαν δὲ κήρυκα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως, διὰ νὰ εἴπῃ τὴν ἀναγγελίαν εἰς τὴν σώφρονα Πηνελόπην, ὅτι ὁ μὲν Τηλέμαχος ἦτο εἰς τὴν ἐξοχήν, τὸ δὲ πλοῖον διέταξε ν' ἀποπλεύσῃ εἰς τὴν πόλιν, διὰ νὰ μὴ χύνῃ τρυφερὸν δάκρυ ἡ ἀκμαία βασίλισσα φοβηθεῖσα εἰς τὴν ψυχήν της, αὐτοὶ δὲ οἱ δύο, ὁ κῆρυξ καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκός, συνηντήθησαν ἕνεκα τῆς αὐτῆς ἀγγελίας, διὰ νὰ τὴν εἴπωσιν εἰς τὴν γυναῖκα· ἀλλ' ὅτε πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔφθασαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θείου Ὀδυσσέως, ὁ μὲν κῆρυξ εὐθὺς ἀνὰ μέσον τῶν ὑπηρετριῶν εἶπε· «Τόρα πλέον, βασίλισσα, ὁ ἀγαπητὸς υἱός σου ἦλθεν ἐκ Πύλου.» Εἰς δὲ τὴν Πηνελόπην σταθεὶς πλησίον ὁ χοιροβοσκὸς εἶπεν ὅλα, ὅσα ὁ ἀγαπητός της υἱὸς εἶχε παραγγείλει νὰ τῇ εἴπῃ. Ἀφοῦ δὲ πλέον ὅλην τὴν παραγγελίαν εἶπεν ἐντελῶς, ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς χοίρους, ἀφῆκε δὲ καὶ τὸ ἀνάκτορον καὶ τὰ περιφράγματα τῆς αὐλῆς του.

Οἱ δὲ μνηστῆρες ἐλυπήθησαν καὶ κατελήφθησαν ἀπὸ κατήφειαν εἰς τὴν ψυχήν των, ἐξῆλθον δ' ἐκ τοῦ ἀνακτόρου ἔξω καὶ πλησίον τοῦ μεγάλου τοίχου τῆς αὐλῆς, ἐκεῖ δ' ἔμπροσθεν τῶν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θυρῶν ἐκάθηντο. Εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου ἔκαμεν ἀρχὴν νὰ ὁμιλῇ· «Ὦ ἀγαπητοί, ἀληθῶς μέγα ἔργον μὲ ὑπερηφάνειαν ἔχει ἐκτελεσθῇ ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου τὸ ταξείδιον τοῦτο· ἐλέγομεν ὅμως ὅτι δὲν θὰ ἐκτελεσθῇ ὑπ' αὐτοῦ· ἀλλ' ἐμπρὸς μελανόχρουν πλοῖον ἂς σύρωμεν εἰς τὴν θάλασσαν, ὅποιον εἶναι ἄριστον, κωπηλάτας δὲ θαλασσινοὺς ἂς συναθροίσωμεν, οἱ ὁποῖοι τάχιστα ν' ἀναγγείλωσιν εἰς ἐκείνους νὰ ἐπιστρέφωσι ταχέως εἰς τὸν οἶκόν των.»

Δὲν εἶχε λεχθῇ ἀκόμη ὅλος ὁ λόγος του, ὅτε ὁ Ἀμφίνομος εἶδε τὸ πλοῖον, στραφεὶς πρὸς τὰ ὀπίσω ἐκ τῆς θέσεώς του, ἐντὸς τοῦ πολυβαθοῦς λιμένος, καὶ ὅτι συνεμάζευον τὰ ἱστία καὶ εἶχον τὰς κώπας εἰς τὰς χεῖρας (πρὸς μεταφορὰν αὐτῶν)· γλυκέως δὲ γελάσας, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔλεγεν εἰς τοὺς συντρόφους του· «Ἂς μὴ στέλλωμεν πλέον καμμίαν ἀγγελίαν· διότι ἰδοὺ αὐτοὶ εἶναι μέσα εἰς τὸν λιμένα· ἢ κάποιος ἐκ τῶν θεῶν εἶπεν εἰς αὐτοὺς τοῦτο ἢ οἱ ἴδιοι εἶδον τὸ πλοῖον (τοῦ Τηλεμάχου) περνῶν πλησίον των, ἀλλὰ δὲν ἠδύναντο νὰ τὸ φθάσωσι.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ σηκωθέντες μετέβησαν εἰς τὴν ἰαμμώδη ἀκτὴν τῆς θαλάσσης· ταχέως δὲ τὸ μελανόχρουν πλοῖον ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἔσυραν, τὰ δὲ σκεύη των οἱ μεγαλόψυχοι ὑπηρέται των μετεκόμισαν· αὐτοὶ δὲ συγκεντρωμένοι μετέβαινον εἰς συνέλευσιν καὶ δὲν ἄφινον κανένα ἄλλον οὔτε ἐκ τῶν νέων οὔτε ἐκ τῶν γερόντων νὰ κάθηται μεταξὺ αὐτῶν. Εἰς αὐτοὺς δ' ἔλεγεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους· «Ὦ ἀλλοίμονον, πῶς οἱ θεοὶ τοῦτον ἐδῶ τὸν ἄνδρα (τὸν Τηλέμαχον) ἐλύτρωσαν ἐκ τοῦ ὀλέθρου! κατὰ μὲν τὰς ἡμέρας σκοποὶ ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς τὰς ὑπὸ τῶν ἀνέμων προσβαλλομένας κορυφὰς (βουνῶν) πάντοτε ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου· συγχρόνως δὲ μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου οὐδέποτε κατὰ τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς ἠρᾶς ἐκοιμήθημεν, ἀλλ' ἐντὸς τῆς θαλάσσης διὰ τοῦ μελανόχρου πλοίου πλέοντες περιεμένομεν τὴν θείαν αὐγὴν ἐνεδρεύοντες τὸν Τηλέμαχον, ὥστε συλλαβόντες αὐτὸν νὰ τὸν φονεύσωμεν· αὐτὸν ὅμως, ὡς φαίνεται, ἕως τόρα μὲν τὸν ὡδήγησεν εἰς τὸν οἶκόν του ὁ θεός· ἡμεῖς ὅμως ἐδῶ ἂς σκεπτώμεθα δι' αὐτὸν βλαβερὸν ὄλεθρον, δηλ. διὰ τὸν Τηλέμαχον,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διὰ νὰ μὴ μᾶς διαφύγῃ· διότι δὲν νομίζω ὅτι ζῶντος δὰ αὐτοῦ θὰ περατωθῶσιν αὐτὰ τὰ ἔργα (ὁ μετὰ τῆς Πηνελόπης γάμος ἡμῶν)· διότι αὐτὸς μὲν εἶναι γνωστικὸς καὶ μὲ θέλησιν καὶ μὲ νοῦν οἱ δὲ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἐντελῶς πλέον δὲν ἔχουσιν εὔνοιαν πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ' ἐλᾶτε, πρὶν ἐκεῖνος νὰ συγκαλέσῃ εἰς ὁμήγυριν (συνέλευσιν) τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἰθάκης· διότι νομίζω ὅτι οὐδόλως αὐτὸς θὰ παραμελήσῃ, ἀλλὰ θὰ ὀργισθῇ καὶ σηκωθεὶς εἰς τὸ μέσον ὅλων θὰ εἴπῃ, ὅτι ἐναντίον του φόνον προητοιμάζομεν φοβερὸν καὶ δὲν τὸν εὕρομεν. Ἐκεῖνοι δὲ ἀκούοντες τὰ κακὰ ἔργα μας δὲν θὰ τὰ ἐπαινῶσι· (φοβοῦμαι) μήπως πράξωσι κανὲν κακὸν εἰς ἡμᾶς καὶ μᾶς ἐκδιώξωσιν ἐκ τῆς ἰδικῆς μας γῆς καὶ καταντήσωμεν εἰς χώραν ἄλλων· ἀλλ' ἂς προλάβωμεν νὰ **τὸν** φονεύσωμεν ἐπὶ τῆς ἐξοχῆς μακρὰν τῆς πόλεως ἢ ἐντὸς τῆς πρὸς τὴν πόλιν πορείας του· τὴν περιουσίαν δὲ καὶ τὰ κτήματά του ἡμεῖς ἂς ἔχωμεν, ἀφοῦ τὰ μοιράσωμεν μὲ ἰσότητα μεριδίου μεταξύ μας, τὰς δὲ οἰκίας του πάλιν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν εἰς τὴν μητέρα ἐκείνου νὰ τὰς ἔχῃ καὶ εἰς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ τὴν ἐνυμφεύετο. Ἐὰν δὲ εἰς σᾶς ὁ λόγος οὗτος ἐδῶ ὀὲν ἀρέσκει, ἀλλὰ θέλετε καὶ αὐτὸς νὰ ζῇ καὶ νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ πατρικά του πράγματα, τότε ἂς μὴ κατατρώγωμεν τὰ πράγματά του τὰ ἀρκούντως εὐχαριστοῦντα τὴν ψυχὴν ἐδῶ συναθροιζόμενοι, ἀλλὰ καθεὶς ἐκ τῆς οἰκίας του ἂς προσπαθῇ νὰ λάβῃ σύζυγον τὴν Πηνελόπην ζητῶν αὐτὴν μὲ προγαμιαῖα δῶρα· αὐτὴ δὲ κάτοπιν δύναται νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος πλεῖστα ἤθελε τῇ δώσει καὶ ἤθελε γίνει τυχηρός».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι ἔγιναν ἡσύχως σιωπηλοί· εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Ἀμφίνομος ὡμίλησε καὶ εἶπεν, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ εὐπατρίδου Νίσου, υἱοῦ τοῦ Ἀρητίου, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστόν, ἐκ τοῦ πλουσίου καὶ χλοερο**ῦ** Δουλιχίου ὡδήγει τοὺς μνηστῆρας, κατ' ἐξοχὴν δὲ ἤρεσκεν εἰς τὴν Πηνελόπην μὲ τοὺς λόγους του· διότι εἶχεν ἀγαθὰ φρονήματα· αὐτὸς λοιπὸν εὐνοϊκὰ δι' αὐτοὺς σκεπτόμενος ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «ὦ ἀγαπητοί, ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν θὰ ἤθελον νὰ φονεύω τὸν Τηλέμαχον· εἶναι δὲ φοβερὸν νὰ φονεύῃ τις βασιλικὸν γένος· ἀλλὰ πρῶτον ἂς ἐρωτήσω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μεν τὰς θελήσεις τῶν θεῶν· ἐὰν μὲν τὸ ἐγκρίνωσιν αἱ γνωμοδοτήσεις (χρησμοί, οἰωνοὶ κλ) τοῦ μεγάλου Διός, καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ τὸν φονεύω καὶ ὅλους τοὺς ἄλλους θὰ παρακινήσω. Ἐὰν ὅμως τὸ ἀποτρέπωσιν οἱ θεοί, συμβουλεύω νὰ παύσητε αὐτὸ τὸ πρᾶγμα».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος, εἰς αὐτοὺς δὲ ἤρεσκεν ὁ λόγος· εὐθὺς ἔπειτα σηκωθέντες μετέβησαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως, φθάσαντες δ' ἐκάθηντο ἐπάνω εἰς πελεκητοὺς θρόνους.

Ἡ δὲ σώφρων Πηνελόπη ἐξ ἄλλου ἄλλα ἐσκέφθη, δηλ. νὰ φανερωθῇ εἰς τοὺς μνηστῆρας τοὺς ἔχοντας ὑπερβολικὴν ἀλαζονείαν· διότι ἐπληροφορεῖτο τὸν (μελετώμενον) ὄλεθρον τοῦ ἰδικοῦ της υἱοῦ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· διότι ὁ κῆρυξ Μέδων τὸ εἶπεν εἰς αὐτήν, ὁ ὁποῖος ἐμάνθανε τὰς σκέψεις (τῶν μνηστήρων)· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ μεγάρου μετὰ τῶν θεραπαινίδων της γυναικῶν· ἀλλ' ὅτε πλέον ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν ἔφθασεν εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἐστάθη εὐθὺς πλησίον τῶν παραστάδων τοῦ στερῶς κατεσκευασμένου δωματίου τῆς αἰθούσης, θέσασα ἔμπροσθεν τῶν παρειῶν της λαμπρὸν κεφαλόδεσμον, τὸν Ἀντίνοον δὲ ἐπέπληττε καὶ εἶπε λόγον καὶ ὡμίλει· «Ἀντίνοε ὁ ἔχων ἀλαζονείαν, κακόβουλε, καὶ διὰ σὲ δὰ λέγουσιν ὅτι ἐν τῷ τόπῳ τῆς Ἰθάκης μεταξὺ τῶν συνομηλίκων σου εἶσαι ἄριστος εἰς τὴν σκέψιν καὶ εἰς τοὺς λόγους· σὺ ὅμως, ὡς φαίνεται, δὲν ἦσο τοιοῦτος, τρελλέ, διὰ τί δὰ σὺ κατὰ τοῦ Τηλεμάχου καὶ θάνατον καὶ ὄλεθρον μηχανᾶσαι καὶ δὲν σέβεσαι τοὺς ἱκέτας, διὰ τοὺς ὁποίους, ὡς γνωστόν, ὁ Ζεὺς εἶναι παρὼν ὡς προστάτης; οὐδ' εἶναι ὅσιον (ἀρεστὸν εἰς τὸν θεόν) οἱ ἱκέται νὰ μηχανεύωνται κακὰ μεταξὺ των. ἢ δὲν γνωρίζεις τὴν περίστασιν, ὅτε ὁ ἰδικός σου πατὴρ φεύγων κατέφυγεν ἐδῶ, φοβηθεὶς τὸν λαὸν (τῆς Ἰθάκης); διότι παλὺ βεβαίως εἶχον ὀργισθῆ (κατ' αὐτοῦ), ἐπειδὴ ἀκολουθήσας πειρατὰς Ταφίους (κατοίκους τῆς νήσου Τάφου, τοῦ νῦν Μεγανησίου) κατελύπησε τοὺς Θεσπρωτούς (Ἠπειρώτας περὶ τὴν Δωδώνην)· ἐκεῖνοι δὲ (οἱ Θεσπρωτοὶ) ἦσαν συνηρμοσμένοι φιλικῶς μὲ ἡμᾶς· αὐτὸν λοιπὸν ἤθελον νὰ φονεύσωσι καὶ νὰ κατασπαράξωσι τὴν ἀγαπητήν του καρδίαν καὶ νὰ καταφάγωσι τὴν παλλὴν του περιουσίαν τὴν εὐχαριστοῦσαν τὴν ψυχήν του· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τοὺς συνεκράτησε καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοὺς ἠμπόδισεν, ἂν καὶ τὸ ἐπεθύμουν. Τούτου τόρα τὸν οἶκον ἄνευ ἀποζημιώσεως κατατρώγεις, ζητεῖς δ' εἰς γάμον τὴν γυναῖκά του καὶ σκέπτεσαι νὰ φονεύσῃς τὸν υἱόν, ἐμὲ δὲ μεγάλως λυπεῖς· ἀλλὰ σὲ προτρέπω νὰ παύσῃς καὶ νὰ προτρέπῃς καὶ ἄλλους εἰς τοῦτο».

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου ἀπήντα (ὁ Ἀντίνοος κατάπληκτος ἐκ τῶν καυστικῶν λόγων τῆς Πηνε-
435 λόπης δὲν τολμᾷ ν' ἀπαντήσῃ). «Κόρη τοῦ Ἰκαρίου, σῶφρον Πηνελόπη, ἔχε θάρρος, ἂς μὴ εἶναι ταῦτα ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν φρενῶν σου· δὲν ὑπάρχει οὔτος ὁ ἀνὴρ οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ οὐδὲ θὰ γεννηθῇ, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐπιφέρῃ χεῖρας ἐναντίον τοῦ υἱοῦ σου Τη-
440 λεμάχου, ἐφ' ὅσον ἐγὼ τοὐλάχιστον ζῶ καὶ ἔχω ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· διότι ὡς ἔξῆς θὰ εἴπω καὶ βεβαίως θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῇ· ταχέως μαῦρον τὸ αἷμά του θὰ ρεύσῃ πέριξ τοῦ ἰδικοῦ μου δόρατος, ἐπειδὴ βεβαίως καὶ ἐμὲ ὁ τὰς πόλεις πορθῶν Ὀδυσσεὺς πολλάκις καθίσας εἰς τὰ γόνατά του ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖράς
445 μου κρέας ψητὸν καὶ ἔδωκε κατόπιν οἶνον ἐρυθρόν· διὰ τοῦτο εἰς ἐμὲ ὁ Τηλέμαχος εἶναι πολὺ ἀγαπητότατος ἐξ ὅλων τῶν ἀνδρῶν καὶ τὸν προτρέπω οὐδόλως νὰ φοβῆται θάνατον τοὐλάχιστον ἐκ μέρους τῶν μνηστήρων· ἐκ μέρους τῶν θεῶν ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποφύγῃ (τὸν θάνατον)».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ἐνθαρρύνων αὐτήν, ἀλλ' ὁ ἴδιος προητοίμαζε δι' αὐτὸν (τὸν Τηλέμαχον) ὄλεθρον.

450 Ἐκείνη μὲν λοιπὸν ἀναβᾶσα εἰς τὰ λαμπρὰ ὑπερῷά της ἔκλαιεν ἔπειτα τὸν ἀγαπητὸν της σύζυγον Ὀδυσσέα, ἕως ὅτου ἔβαλεν ἐπάνω εἰς τὰ βλέφαρά της γλυκὺν ὕπνον ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· τὴν ἑσπέραν δ' ἔφθασεν εἰς τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν υἱόν του ὁ νεὸς χοιροβοσκός· ἐκεῖνοι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, πλησιονίστάμενοι ἡτοίμα-
455 ζον δεῖπνον, ἀφοῦ ἔσφαξαν χοῖρον ἑνὸς ἔτους· ἡ δὲ Ἀθηνᾶ πλησίον ἱσταμένη τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέα μὲ ῥάβδον κτυπήσασα τὸν ἔκαμε πάλιν γέροντα, ἐνέδυσε δὲ πέριξ τοῦ σώματός του ἄθλια φορέματα, μήπως ὁ χοιροβοσκὸς ἰδὼν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον τὸν γνωρίσῃ καὶ σπεύσῃ νὰ τὸ ἀναγγείλῃ εἰς τὴν συνετὴν Πηνελόπην καὶ δὲν τὸ κρατήσῃ μυστικὸν εἰς τὰς φρένας του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἰς αὐτὸν καὶ ὁ Τηλέμαχος πρότερος ὡμίλησεν· «ἦλθες, θεῖε Εὔμαιε· ποία δὲ φήμη ὑπάρχει ἀνὰ τὴν πόλιν; ἆρά γε οἱ ἀλαζόνες μνηστῆρες εἶναι πλέον ἐντὸς αὐτῆς ἐκ τῆς ἐνέδρας ἢ ἀκόμη ἐκεῖ μὲ περιμένουσιν ἐπιστρέφοντα εἰς τὸν οἶκον μου;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκὲ Εὔμαιε. «δὲν με ἔμελε νὰ ἐρευνήσω καὶ νὰ ἐρωτήσω αὐτὰ διερχόμενος τὴν πόλιν· ἡ ψυχή μου μὲ παρώρμα, ἀφοῦ εἶπω τὴν ἀγγελίαν, τάχιστα πάλιν ἐδῶ νὰ ἐπανέρχωμαι· μὲ συνήντησεν ὅμως ἐκ μέρους τῶν συντρόφων σου ταχὺς ἀγγελιοφόρος, κῆρυξ, ὁ ὁποῖος δὰ πρῶτος τὸν λόγον εἶπεν εἰς τὴν μητέρα σου. Τὸ ἓξῆς ἄλλο ὅμως βεβαίως γνωρίζω· διότι τὸ εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου· βαδίζων ἔφθανον πλέον ὑπεράνω τῆς πόλεως, ὅπου δὰ εἶναι ὁ Ἑρμαῖος λόφος, ὅτε εἶδον τὸ ταχὺ πλοῖον καταπλέον εἰς τὸν λιμένα μας· πολλοὶ δ' ἄνδρες ἦσαν ἐντὸς αὐτοῦ καὶ ἦτο γεμᾶτον ἀπὸ ἀσπίδας καὶ δόρατα μὲ ἀμφίκυρτον αἰχμὴν, καὶ ἐφαντάσθην ὅτι εἶναι αὐτοὶ (οἱ μνηστῆρες), ἀλλ' οὐδὲν γνωρίζω».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Τηλεμάχου (ὁ ἰσχυρὸς Τηλέμαχος) προσβλέψας μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸν πατέρα του, ἀπέφυγε δὲ τὸ βλέμμα τοῦ χοιροβοσκοῦ.

Οἱ δὲ μνηστῆρες ἀφοῦ δὰ ἔπαυσαν ἀπὸ τὴν ἐργασίαν των καὶ ἡτοίμασαν τὸ φαγητόν των, ἔτρωγον καὶ οὐδόλως ἡ ψυχὴ θάκης διηγεῖται συντόμως τὰ τοῦ ταξιδίου του εἰς τὴν μητέρα του ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, καὶ τὴν κλίνην των ἐνεθυμήθησαν· καὶ ἔλαβον τὸ δῶρον τοῦ ὕπνου.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ρ.

Ἐπάνοδος τοῦ Τηλεμάχου εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης.

(Περίληψις· ὁ Τηλέμαχος ἀπερχόμενος εἰς τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης διηγεῖται συντόμως τὰ τοῦ ταξιδίου του εἰς τὴν μητέρα του καὶ φιλοξενεῖ τὸν μάντιν Θεοκλύμενον ἐν πεποιθήσει προμαντεύοντα τὴν ἐπάνοδον τοῦ Ὀδυσσέως. Ὁ Εὔμαιος δὲ ὁδηγεῖ τὸν Ὀδυσσέα ὡς ἐπαίτην γέροντα εἰς τὴν πόλιν, ὅπου καθ' ὁδὸν λακτίζεται ὑπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὀδυσσέα ὁ ποιμὴν Μελανθεύς. Εἰσέρχονται ὁ Εὔμαιος καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως, ὅτε ὁ μὲν γηραιότατος κύων τοῦ οἴκου ἀναγνωρίσας τὸν Ὀδυσσέα ἐκπνέει, οἱ δὲ μνηστῆρες ἐξυβρίζουσι βαναύσως τὸν Ὀδυσσέα ἐπαιτοῦντα παρ' αὐτῶν ἄρτον καὶ ἐπικαλούμενον τὴν εὐσπλαγχνίαν των, θρασύτατος δὲ πάντων γίνεται ὁ Ἀντίνοος· ἡ Πηνελόπη ζητεῖ νὰ ἴδῃ τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν ἐρωτήσῃ διὰ τὸν σύζυγόν της, ἀλλ' ἀναβάλλεται διὰ τὴν νύκτα ἡ συνάντησις αὕτη καὶ ὁ Εὔμαιος ἐπιστρέφει εἰς τὴν ἐξοχήν του.)

Ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, τότε δὰ ἔπειτα ἔδεσεν ὑποκάτω τῶν ποδῶν του ὡραῖα πέδιλα ὁ Τηλέμαχος ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θείου Ὀδυσσέως, ἔλαβε δὲ ἰσχυρὸν δόρυ, τὸ ὁποῖον προσηρμόζετο εἰς τὴν παλάμην του, πορευόμενος πρὸς τὴν πόλιν καὶ εἶπε πρὸς τὸν ἰδικόν του χοιροβοσκόν· «Πατερᾶκό μου, βεβαίως ἐγὼ μὲν θὰ ὑπάγω εἰς τὴν πόλιν, ὅπου θὰ μὲ ἴδῃ ἡ μήτηρ· διότι νομίζω ὅτι αὕτη δὲν θὰ παύσῃ πρότερον ἀπὸ τὸν πένθιμον κλαυθμὸν καὶ ἀπὸ τὸν πολύδακρυν θρῆνον, πρὶν ἢ ἴδῃ βεβαίως ἐμὲ τὸν ἴδιον· εἰς σὲ δὲ ἰδοὺ ὡς ἐξῆς παραγγέλλω· τὸν ξένον φέρε εἰς τὴν πόλιν ὡς δυστυχῆ διὰ νὰ ἐπαιτῇ ἐκεῖ τροφήν· θὰ δίδῃ δὲ εἰς αὐτὸν ὅποιος καὶ ἂν θέλῃ, ψωμάκι καὶ ποτήριον οἴνου· εἰς ἐμὲ ὅμως οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους νὰ λαμβάνω ἐπάνω μου (νὰ φορτώνωμαι), ἂν καὶ ἔχω δὰ θλίψεις εἰς τὴν ψυχήν μου. Ὁ ξένος δὲ ἐὰν βεβαίως πολὺ ἀδημονεῖ δι' αὐτό, χειρότερον δι' αὐτὸν θὰ εἶναι· διότι βεβαίως ἀρεστὸν εἰς ἐμὲ εἶναι νὰ εἴπω τἀληθῆ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ παλυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ ἀγαπητέ, οὐδ' ἐγὼ ὁ ἴδιος βεβαίως ἐπιθυμῶ νὰ μένω ὀπίσω (νὰ κρατῶμαι ἐδῶ)· εἰς τὸν πτωχὸν εἶναι καλλίτερον νὰ ἐπαιτῇ διὰ τὴν τροφήν του ἀνὰ τὴν πόλιν παρὰ ἀνὰ τοὺς ἀγρούς. Θὰ μοὶ δίδῃ δὲ ὅποιος καὶ ἂν θέλῃ· διότι δὲν εἶμαι πλέον κατὰ τὴν ἡλικίαν κατάλληλος νὰ μένω εἰς ἐξοχικὰς κατοικίας, ὥστε νὰ ὑπακούω εἰς ὅλα εἰς διατάττοντα κύριον· ἀλλὰ πορεύου (εἰς τὴν πόλιν)· ἐμὲ δὲ θὰ ὁδηγήσῃ ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐδῶ, τὸν ὁποῖον σὺ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διατάττεις, εὐθὺς ὅταν ζεσταθῶ ἐκ τοῦ πυρὸς καὶ γίνῃ θερμότης τοῦ ἡλίου· διότι ἔχω αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἐνδύματα ὑπερβολικῶς ἄθλια· (φοβοῦμαι) μήπως μὲ καταβάλῃ ἡ πρωϊνὴ πάχνη· λέγετε δὲ ὅτι εἶναι μακρὰν ἡ πόλις.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος διὰ μέσου τῆς ἐπαύλεως ἀνεχώρει ταχέως μὲ τοὺς πόδας του προβαίνων, κακὰ δὲ διὰ τοὺς μνηστῆρας ἐμηχανεύετο· ἀφοῦ δὲ πλέον ἔφθανεν εἰς τοὺς καλῶς κατοικουμένους οἴκους του, τὸ μὲν δόρυ του ἔστησεν ἀκκουμβήσας ἐπάνω εἰς ὑψηλὸν κίονα, αὐτὸς δὲ μέσα εἰσήρχετο καὶ ἐπέρασε τὸ λίθινον κατώφλιον.

Αὐτὸν δὲ πολὺ πρώτη εἶδεν ἡ τροφὸς Εὐρύκλεια στρώνουσα δέρματα ἐντὸς τῶν μὲ ποικιλίαν τέχνης κατεσκευασμένων θρανίων, δακρύσασα δ' ἔπειτα προῦχώρει κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτόν· πέριξ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, αἱ ἄλλαι ὑπηρέτριαι τοῦ πολυπαθοῦς Ὀδυσσέως συνηθροίζοντο καὶ χαιρετίζουσαι ἐφίλουν καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του· ἡ δὲ σώφρων Πηνελόπη ἐξήρχετο ἐκ τοῦ θαλάμου ὁμοία μὲ τὴν Ἄρτεμιν ἢ τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην, δακρύσασα δὲ περιέβαλε τὰς χεῖράς της εἰς τὸν ἀγαπητόν της υἱόν, ἐφίλησε δ' αὐτὸν εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς δύο ὡραίους του ὀφθαλμοὺς καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, θρηνολογοῦσα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἦλθες, Τηλέμαχε, γλυκύ μου φῶς· οὐδόλως πλέον ἐγὼ τοὐλάχιστον ἔλεγον ὅτι θὰ σὲ ἴδω, ἀφοῦ ἀνεχώρησας μὲ πλοῖον εἰς τὴν Πύλον λαθραίως, χωρὶς τὴν θέλησίν μου, διὰ ν' ἀκούσῃς τίποτε διὰ τὸν ἀγαπητόν σου πατέρα· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ λεπτομερῶς, ποίαν ὄψιν τῶν πραγμάτων συνήντησας (πῶς εἶδες τὰ πράγματα).»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Μῆτέρ μου, μὴ διέγειρε εἰς ἐμὲ θρῆνον καὶ μὴ συντάραττε εἰς τὰ στήθη μου τὴν καρδίαν μου, ἀφοῦ δὰ ἀπέφυγον τὸν φοβερὸν ὄλεθρον· ἀλλ' ἀφοῦ λουσθῇς καὶ ἀφοῦ καθαρὰ φορέματα εἰς τὸ σῶμά σου λάβῃς καὶ ἀφοῦ ἀναβῇς εἰς τὰ ὑπερῷα μετὰ τῶν θαλαμηπόλων σου γυναικῶν, δίδε ὑπόσχεσιν διὰ προσευχῆς ὅτι εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς τελείας ἑκατόμβας θὰ θυσιάσῃς, ἐὰν ποτε ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ τὰ ἐκδικητικὰ ἔργα· ἐγὼ δὲ θὰ εἰσέλθω εἰς τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀγοράν, διὰ νὰ καλέσω τὸν ξένον, ὁ ὁποῖος μαζί μου ἠκολούθησεν ἀπ' ἐκεῖ ἐμὲ ἐδῶ ἐρχόμενον· αὐτὸν μὲν ἐγὼ ἔστειλα πρότερον μαζὶ μὲ τοὺς ἰσοθέους συντρόφους μου, τὸν Πείραιον δὲ προέτρεψα νὰ τὸν φιλοξενῇ ἐπιμελῶς καὶ νὰ τὸν τιμᾷ ὁδηγῶν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκόν του, ἕως ὅτου ἐγὼ νὰ ἔλθω.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, αὐτῆς δ' ἀκίνητος ἔμεινεν ἡ φωνὴ (αὕτη δὲν ἀπήντησεν)· αὐτὴ δὲ λουσθεῖσα καὶ καθαρὰ φορέματα εἰς τὸ σῶμά της λαβοῦσα (ἐπικειμένης προσευχῆς, ὁ προσευχόμενος ἔπρεπε νὰ εἶναι καθαρὸς καὶ μὲ καθαρὰ φορέματα, ὡς σήμερον πράττουσιν οἱ μέλλοντες νὰ κοινωνήσωσι τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων καὶ αἱ μέλλουσαι νὰ ζυμώσωσι πρόσφορα γυναῖκες) ἐδίδεν ὑπόσχεσιν διὰ προσευχῆς ὅτι εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς τελείας ἑκατόμβας θὰ θυσιάσῃ, ἐὰν κάποτε ὁ Ζεὺς ἐκτελέσῃ ἔργα ἀντεκδικήσεως.

Ὁ Τηλέμαχος δ' εὐθὺς ἔπειτα διέβαινε διὰ μέσου τοῦ μεγάρου δόρυ κρατῶν· συγχρόνως μὲ αὐτὸν δὲ δύο ταχύποδες κύνες ἠκολούθουν· θείαν δὲ βεβαίως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, χάριν ἔχυσεν ἐπάνω αὐτοῦ ἡ Ἀθηνᾶ· αὐτὸν δέ, ὡς ἥρμοζεν, ὅλοι οἱ ἄνθρωποι διερχόμενον ἔβλεπον μετὰ θαυμασμοῦ· πέριξ δ' αὐτοῦ οἱ ἀλαζόνες μνηστῆρες συνηθροίζοντο μὲ καλοὺς τρόπους ὁμιλοῦντες, ἀλλὰ κακὰ εἰς τὰς σκέψεις των ἔκρυπτον· ἀλλ' αὐτὸς ἀπέφυγε μὲν τὸ πολὺ πλῆθος ἐκείνων, ἀλλ' ἐκεῖ ὅπου ὁ Μέντωρ ἐκάθητο καὶ ὁ Ἄντιφος καὶ ὁ Ἀλιθέρσης, οἱ ὁποῖοι ἐξ ἀρχῆς ἦσαν εἰς αὐτὸν πατρικοὶ φίλοι, ἐκεῖ πορευόμενος ἐκάθησεν· αὐτοὶ δὲ τὸν ἠρώτων τὰ καθέκαστα. Εἰς αὐτοὺς δὲ μετέβη ἐκ τοῦ πλησίον ὁ ὀνομαστὸς εἰς τὸ δόρυ Πείραιος ὁδηγῶν τὸν ξένον (Θεοκλύμενον) εἰς τὴν ἀγορὰν διὰ μέσου τῆς πόλεως· οὐδ' ὁ Τηλέμαχος, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπεμακρύνθη πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπὸ τοῦ ξένου, ἀλλ' ἐστάθη πλησίον του· καὶ ὁ Πείραιος πρότερος πρὸς αὐτὸν λόγον εἶπε· «Τηλέμαχε, ταχέως διεύθυνον πρὸς τὸν οἶκόν μου γυναῖκας, ὅπως ἀποστείλω εἰς σὲ τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα εἰς σὲ ἔδωκεν ὁ Μενέλαος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Πείραιε, δὲν γνωρίζομεν βεβαίως, πῶς θὰ καταλήξωσιν αὐτὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ πράγματα· ἐὰν ἐμὲ οἱ θρασεῖς μνηστῆρες λαθραίως φονεύσαντες ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μοιράσωσιν ὅλα τὰ πατρικά μου πράγματα, θέλω σὺ ὁ ἴδιος κατέχων αὐτὰ νὰ τὰ ἀπολαύσῃς παρὰ κανεὶς ἐκ τούτων ἐδῶ. Ἐὰν ὅμως ἐγὼ παρασκευάσω δι' αὐτοὺς φόνον καὶ μοιραῖον θάνατον, τότε πλέον χαίρων φέρε αὐτὰ εἰς ἐμὲ χαίροντα εἰς τὸν οἶκόν μου.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν τὸν ταλαιπωρημένον ξένον ὡδήγει εἰς τὸν οἶκόν του· ἀφοῦ δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔφθασαν εἰς τὸν καλῶς κατοικούμενον οἶκόν του, τὰς μὲν χλαίνας των κατέθεσαν εἰς καθίσματα καὶ θρόνους, εἰσελθόντες δὲ εἰς καλλιξέστους λουτῆρας ἐλούσθησαν· αὐτοὺς δ' ἀφοῦ δὰ αἱ δοῦλαι ἔλουσαν καὶ ἤλειψαν μὲ ἔλαιον, ἔβαλον δὲ περιξ των κρουστὰς (πυκνότριχας) χλαίνας, ἐξελθόντες ἐκ τῶν λουτήρων ἐκάθηντο ἐπὶ καθισμάτων· ὑπηρέτρια δὲ φέρουσα ὕδωρ πρὸς νίψιμον διὰ κανάτας ὡραίας χρυσῆς ἔχυνεν εἰς αὐτοὺς νὰ νιφθῶσιν ὑπεράνω ἀργυροῦ λέβητος· πλησίον δ' αὐτῶν ἐτέντωσε καλλίξεστον τράπεζαν· σεβαστὴ δ' οἰκονόμος φέρουσα παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς ἄρτους, θέσασα ἐπάνω πολλὰ φαγητὰ ἐκ τῶν ὑπαρχόντων μὲ εὐχαρίστησίν της· ἡ δὲ μήτηρ του ἐκάθητο ἀπέναντι πλησίον τῆς παραστάδος τῆς θύρας τοῦ μεγάρου ἀκκουμπημένη ἐπὶ καθέδρας γνέθουσα λεπτὰ νήματα. Ἐκεῖνοι δ' εἰς τὰ ἑμπρός των κείμενα ἕτοιμα φαγητὰ ἥπλωνον τὰς χεῖρας· ἀφοῦ δ' ἐξέβαλον τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ φαγητοῦ καὶ τοῦ ποτοῦ, εἰς αὐτοὺς ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων ἡ σώφρων Πηνελόπη· «Τηλέμαχε βεβαίως ἐγώ, ἀφοῦ ἀναβῶ ἐπάνω εἰς τὸ ὑπερῷον, θὰ κατακλιθῶ εἰς τὴν κλίνην, ἡ ὁποία δι' ἐμὲ ἔχει γίνει πλήρης στεναγμῶν, πάντοτε ἀνακατωμένη μὲ τὰ ἰδικά μου δάκρυα, ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Ἴλιον (Τροίαν) συγχρόνως μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀτρέως· ἀλλὰ δὲν ἠθέλησας, πρὶν νὰ ἔλθωσιν οἱ θρασεῖς μνηστῆρες εἰς ταύτην ἐδῶ τὴν αἴθουσαν, νὰ μοὶ εἴπῃς σαφῶς διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἰδικοῦ σου πατρός, ἐὰν κάπου ἤκουσας δι' αὐτήν.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ἐγὼ εἰς σὲ βεβαίως, μῆτερ, τὴν ἀλήθειαν λεπτομερῶς θὰ εἴπω· μετέβημεν εἰς τὴν Πύλον καὶ εἰς τὸν βασιλέα λαῶν Νέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στορα· ἐκεῖνος δὲ ὑποδεχθεὶς ἐμὲ ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν ἀνακτόρων
του ἐπιμελῶς μὲ ἐφιλοξένει, ὡς ἐὰν (θὰ περιεποιεῖτο) πατήρ τις
τὸν ἰδικόν του υἱὸν πρὸ ὀλίγου ἐπανελθόντα ἐξ ἄλλου μέρους
μετὰ χρονίαν ἀποδημίαν· τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος ἐμὲ ἐπιμελῶς
περιεποιεῖτο μαζὶ μὲ τοὺς ἐνδόξους υἱούς του. Ἀλλὰ περὶ τοῦ
καρτερομύχου Ὀδυσσέως οὔτε ζῶντος οὔτε ἀποθανόντος ἔλεγεν
ὅτι ἤκουσέ ποτε ἀπὸ κανένα ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων,
ἀλλὰ μὲ ἔστειλεν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως τὸν εἰς τὸ δόρυ ἔν-
δοξον Μενέλαον μὲ ἵππους καὶ καλῶς προσηρμοσμένον ἅρμα.
Ἐκεῖ εἶδον τὴν Ἑλληνίδα Ἑλένην, ἕνεκα τῆς ὁποίας πολλοὺς
μόχθους ὑπέστησαν Ἕλληνες καὶ Τρῶες κατὰ θέλησιν τῶν θεῶν·
εὐθὺς δὲ κατόπιν μὲ ἠρώτησεν ὁ ἔξοχος εἰς τὴν φωνὴν (βρον-
τόφωνος) Μενέλαος, τίνος ἔχων ἀνάγκην μ' ἔστειλεν εἰς τὴν θείαν
Λακεδαίμονα· ἐγὼ δ' εἰς αὐτὸν ὅλην τὴν ἀλήθειαν ἀκριβῶς εἶ-
πον· καὶ τότε πλέον ἁπάντων εἶπεν εἰς ἐμέ· «Ὦ ἀλλοίμονον, βε-
βαίως δὰ εἰς τὴν κλίνην πολὺ ἡρωϊκοῦ ἀνδρὸς ἤθελον νὰ κοι-
μηθῶσιν, ἐν ᾧ αὐτοὶ εἶναι ἄνανδροι· καθὼς δ' ὁπότε ἐντὸς φω-
λεᾶς ἰσχυροῦ λέοντος ἔλαφος κοιμήσασα τὰ δύο νεογέννητα θη-
λάζοντα νεογνά της ἐξερευνᾷ (διὰ τροφὴν) βόσκουσα ἀνὰ τὰς
χλοερὰς κοιλάδας, ὁ δὲ λέων κατόπιν εἰσέρχεται εἰς τὴν ἰδικήν
του φωλεάν, καὶ εἰς τὰ δύο ταῦτα (νεογνὰ) ὀλέθριον θάνατον
ἐπιβάλλει, τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς ἐκείνους ὀλεθρίαν
μοῖραν θανάτου θὰ ἐπιβάλῃ εἴθε, Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ
Ἄπολλον, τοιοῦτος ὤν, ὁποῖος κάποτε ἐντὸς τῆς καλῶς ἐκτισμέ-
νης Λέσβου κατόπιν φιλονικίας σηκωθεὶς ἐπάλαισε πρὸς τὸν Φι-
λομηλείδην, κατέβαλε δ' αὐτὸν ἰσχυρῶς καὶ ἐχάρησαν οἱ υἱοὶ
τῶν Ἑλλήνων, εἴθε τοιοῦτος ὢν νὰ παρουσιασθῇ εἰς τοὺς μνη-
στῆρας ὁ Ὀδυσσεύς· ὅλοι ἤθελον γίνει ταχυθάνατοι καὶ μὲ πι-
κροὺς γάμους· δι' αὐτὰ δέ, διὰ τὰ ὁποῖα μὲ ἐρωτᾷς καὶ παρα-
καλεῖς, ἐγὼ τοὐλάχιστον δὲν δύναμαι νὰ εἴπω ἔξω τοῦ ἀληθοῦς
μὲ παρεκκλίσεις οὐδὲ θὰ σὲ ἀπατήσω, ἀλλὰ ταῦτα μὲν εἶπεν εἰς
ἐμὲ γέρων θαλάσσιος ἀλάνθαστος, ἐκ τῶν ὁποίων οὐδένα λόγον
ἐγὼ θὰ κρύψω ἀπὸ σὲ οὐδὲ θὰ παραλλάξω. Αὐτὸς δὰ ἔλεγεν
ὅτι εἶδεν αὐτὸν (τὸν Ὀδυσσέα) ἐντὸς νήσου ἰσχυρὰς θλίψεις

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παίσχοντα, ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῆς Νύμφης Καλυψοῦς, ἡ ὁποία κατακρατεῖ αὐτὸν ἀναγκαστικῶς· ἐκεῖνος δὲ δὲν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν πλοῖα κωπηλατούμενα καὶ σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι θὰ διεύθυνον αὐτὸν εἰς τὰ πλατέα νῶτα τῆς θαλάσσης.» Τοιουτοτρόπως ἔλεγεν ὁ εἰς τὸ δόρυ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ Ἀτρέως Μενέλαος· ταῦτα ἀφοῦ ἐπεράτωσα, ἐπέστρεφον, ἔδωκαν δ' εἰς ἐμὲ οὔριον ἄνεμον οἱ ἀθάνατοι, οἱ ὁποῖοι ταχέως μὲ ἔστειλαν εἰς τὴν ἀγαπητήν μου πατρίδα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτῆς δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, συνεκίνησε τὴν ψυχὴν ἐντὸς τῶν στηθῶν της· εἰς αὐτοὺς δὲ ὡμίλησε καὶ ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος· «Ὦ σεβαστὴ σύζυγε τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου, βεβαίως αὐτὸς δὰ (ὁ Τηλέμαχος) δὲν γνωρίζει σαφῶς, ἀλλ' ἄκουσον ἐμοῦ τὸν λόγον· διότι ἀληθῶς θὰ μαντεύσω εἰς σὲ καὶ δὲν θὰ ἀποκρύψω τίποτε· ἂς εἶναι μάρτυς τόρα ὁ Ζεὺς κατὰ πρῶτον ἐκ τῶν θεῶν καὶ ἡ διὰ τοὺς ξένους ὡρισμένη τράπεζα καὶ ἡ ἑστία τοῦ ἀμέμπτου Ὀδυσσέως, εἰς τὴν ὁποίαν φθάνω, ὅτι βεβαίως ὁ Ὀδυσσεὺς εἶναι πλέον ἐντὸς τῆς πατρικῆς του γῆς καθήμενος ἢ ἐρχόμενος πρὸς αὐτὴν καὶ μανθάνων ταῦτα ἐδῶ τὰ κακὰ ἔργα (τῶν μνηστήρων), ἑτοιμάζει δὲ κακὸν δι' ὅλους τοὺς μνηστῆρας· τοιαύτην προμαντείαν ἐγὼ καθήμενος ἐπὶ τοῦ καλὸν κατάστρωμα ἔχοντος πλοίου ἐνόησα καὶ εἰς τὸν Τηλέμαχον διὰ τῆς φωνῆς μου εἶχον ἐκφράσει.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Εἴθε, ξένε, οὗτος ὁ λόγος νὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῇ· δι' αὐτὸ ταχέως ἤθελες γνωρίσει καὶ φιλοξενίαν καὶ πολλὰ δῶρα ἐξ ἐμοῦ, ὥστε νὰ δύναται νὰ σὲ καλοτυχίζῃ κάποιος, ἐὰν σὲ συναντήσῃ».

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· οἱ δὲ μνηστῆρες ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσέως μὲ δισκοβολίαν ἐτέρποντο καὶ μὲ ἀκόντια ρίπτοντες αὐτὰ ἐντὸς τεχνικῶς κατεσκευασμένου δαπέδου ὅπου δὰ καὶ πρότερον, ἀλαζονευόμενοι· ἀλλ' ὅτε πλέον ἦλθεν ἡ ὥρα τοῦ κυρίου γεύματος καὶ ἔφθασαν τὰ σφάγια πανταχόθεν ἐκ τῶν ἀγρῶν, τὰ ὁδήγησαν δὲ ὅσοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πρότερον δὰ τὰ ὠδήγουν. τότε πλέον καὶ ὡμίλησεν εἰς αὐτοὺς
ὁ Μέδων· διότι αὐτός, ὡς γνωστόν, κατ' ἐξοχὴν ἐκ τῶν κηρύ-
κων ἤρεσκε καὶ εὑρίσκετο πλησίον εἰς αὐτοὺς κατὰ τὸ συμπό-
σιον· «Νέοι, ἀφοῦ πλέον ὅλοι εὐχαριστήθητε εἰς τὴν ψυχήν σας
μὲ ἀγῶνας, νὰ ἔρχησθε εἰς τὸν οἶκον, διὰ νὰ ἑτοιμαζώμεθα διὰ
τὸ φαγητόν· διότι οὐδόλως εἶναι κακὸν τὸ νὰ γευματίσῃ τις εἰς
τὴν κατάλληλον ὥραν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ σηκωθέντες ἐπείσθησαν εἰς
τὸν λόγον του καὶ εἰσῆλθον· ἀφοῦ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔφθασαν
εἰς τὸν καλῶς κατοικούμενον οἶκον, τὰς μὲν χλαίνας (ἐπανωφό-
ρια) των κατέθεσαν ἀνὰ τὰ καθίσματα καὶ τὰς ἕδρας, αὐτοὶ δὲ
ἔσφαζον μεγάλα πρόβατα καὶ παχείας αἶγας, ἔσφαζον δὲ πα-
χεῖς χοίρους καὶ βοῦν ἐκ τῶν κατ' ἀγέλας βοσκουσῶν, προετοι-
μάζοντες φαγητόν· ἐκεῖνοι δὲ προητοιμάζοντο νὰ μεταβαίνωσιν
εἰς τὴν πόλιν, δηλ. ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκὸς· μετα-
ξὺ δ' αὐτῶν ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων ὁ χοιροβοσκός, ἀρχη-
γὸς ἀνδρῶν· «Ξένε, ἐπειδὴ δὰ πλέον, ὡς φαίνεται, πολὺ ἐπιθυ-
μεῖς σήμερον νὰ μεταβαίνῃς εἰς τὴν πόλιν, καθὼς διέταξεν ὁ
ἰδικός μου κύριος· βεβαίως ἐγὼ τοὐλάχιστον θὰ ἤθελον νὰ σὲ
ἀφήσω ἐδῶ φύλακα τῶν κατοικιῶν· ἀλλ' αὐτὸν σέβομαι καὶ φο-
βοῦμαι, μήπως κατόπιν μὲ ἐπιπλήττῃ· ἀνυσ'χρεστοι δ' εἶναι αἱ τῶν
κυρίων ἐπιπλήξεις· ἀλλ' ἐμπρὸς τόρα ἂς πηγαίνωμεν· διότι παρα-
πολὺ πλέον ἔχει κλίνει ἡ ἡμέρα, διὰ σὲ δὲ ἴσως ἐν σχέσει πρὸς
τὴν ἑσπέραν θὰ εἶναι ψυχρότερος ὁ καιρός.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς·
«Γνωρίζω, ἐννοῶ· ταῦτα βεβαίως συμβουλεύεις εἰς ἄνθρωπον νο-
οῦντα αὐτά· ἀλλ' ἂς ὑπάγωμεν, σὺ δὲ μετὰ τοῦτο ἀδιακόπως
προπορεύου· δὸς δὲ εἰς ἐμὲ ἐὰν κάπου ὑπάρχῃ εἰς σὲ ῥόπαλον
κεκαμμένον, διὰ νὰ στηρίζωμαι, ἐπειδὴ βεβαίως λέγετε ὅτι ἡ
ὁδὸς εἶναι πολὺ ὀλισθηρά.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς πέριξ τῶν ὤμων του ἔβαλλεν εὐτε-
λὲς σακκούλιον πολὺ σχισμένον, τὸ λωρίον δὲ τοῦ κρεμάσματός
του ἦτο σχοινίον· ὁ Εὔμαιος δέ, ὡς ἤρμοζεν, ἔδωκεν εἰς αὐτὸν
βακτηρίαν εὐχάριστον εἰς τὴν ψυχήν του· αὐτοὶ οἱ δύο ἐβάδισαν,
τὴν δὲ ἔπαυλιν ἐφύλαττον ὀπίσω μένοντες κύνες καὶ βοσκοὶ ἀν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δρες· ὁ δ' Εὔμαιος ὡδήγει τὸν βασιλέα εἰς τὴν πόλιν ὅμοιον μὲ ζάθλιον ἐπαίτην καὶ μὲ γέροντα, στηριζόμενον ἐπὶ τῆς ράβδου· εἶχε δὲ φορέσει πέριξ τοῦ σώματός του τὰ ἄθλια φορέματα. Ἀλλ' ὅτε πλέον προχωροῦντες ἀνὰ τὴν πετρώδη ὁδὸν ἦσαν πλησίον τῆς πόλεως καὶ ἔφθασαν εἰς καλλίρροον καλῶς κατεσκευασμένην κρήνην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐλάμβανον ὕδωρ οἱ πολῖται· ταύτην κατεσκεύασεν ὁ Ἴθακος καὶ ὁ Νήριτος καὶ ὁ Πολύκτωρ· πέριξ δ' αὐτῆς, ὡς γνωστόν, ἦτο πρὸς ὅλα τὰ μέρη κυκλοτερὲς ἄλσος ἐξ ὑδατοτρεφῶν ἀγριελευκῶν, καὶ κατέρρεε ψυχρὸν ὕδωρ ἀπὸ ὕψους ἐκ βράχου· ὑπεράνω δὲ εἶχε κατασκευασθῆ βωμὸς Νυμφῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐθυσίαζον ὅλοι οἱ ὁδοιπόροι· ἐκεῖ λοιπὸν συνήντα αὐτοὺς ὁ υἱὸς τοῦ Δολίου Μελανθεὺς ὁδηγῶν αἶγας, αἱ ὁποῖαι διέπρεπον μεταξὺ ὅλων τῶν αἰγοποιμνίων, ὡς γεῦμα διὰ τοὺς μνηστῆρας· δύο δὲ βοσκοὶ τὸν ἠκολούθουν· αὐτοὺς δὲ ἰδὼν τοὺς ὕβρισε καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει σφοδρῶς καὶ ἀπρεπῶς. ἠρέθισε δὲ τὴν καρδίαν τοῦ Ὀδυσσέως· «Τόρα δὰ πλέον παραπολὺ ἄθλιος ἄθλιον ὁδηγεῖ, διότι τὸν ὅμοιον πάντοτε ὁ θεὸς ὁδηγεῖ πρὸς τὸν ὅμοιον· ποῦ δὰ ὁδηγεῖς αὐτὸν ἐδῶ τὸν κουλιόδουλαν, ἐλεεινὲ χοιροβοσκέ, τὸν ὀχληρὸν ἐπαίτην, τὸν καταστροφέα τῶν φαγητῶν, ὁ ὁποῖος εἰς πολλὰς παραστάδας θυρῶν παρουσιασθεὶς θὰ προστρίβῃ τοὺς ὤμους ἐπαιτῶν ψύχαλα τροφῆς, οὐχὶ ξίφη οὐδὲ λέβητας. Τοῦτον δὰ ἐὰν ἤθελες μοὶ δώσει νὰ γίνῃ φύλαξ τῆς ποιμενικῆς μάνδρας καὶ νὰ εἶναι ποιμενικὸς ὑπηρέτης καὶ νὰ φέρῃ τρυφεροὺς βλαστοὺς εἰς τὰ ἐρίφια, θὰ ἔκαμνε καὶ παχεῖς μηροὺς πίνων τυρόγαλον· ἀλλ' ἐπειδὴ βεβαίως ἔμαθε κακὰ ἔργα, δὲν θὰ θέλῃ νὰ ἀσχολῆται εἰς ἔργον, ἀλλὰ ζαρώνων ἀνὰ τὸν λαὸν θέλει νὰ ἱκετίζῃ τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν του ἐπαιτῶν· ἀλλὰ θὰ εἴπω εἰς σὲ κάτι, αὐτὸ δὲ καὶ θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ· ἐὰν φθάσῃ πρὸς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσσέως, πολλὰ σκαμνία πέριξ τῆς κεφαλῆς του θὰ κατασυντρίψωσιν αἱ πλευραὶ του κτυπουμένου ἀνὰ τὸν οἶκον ἐκ μέρους τῶν παλαμῶν τῶν ἀνδρῶν (τῶν μνηστήρων).»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ πλησιάζων αὐτὸν πηδήσας τὸν ἐκτύπησε μὲ λάκτισμα (κλωτσιὰν) εἰς τὴν ὀσφύν· ἀλλὰδὲν τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐξεσφενδόνισεν ἐκτὸς τῆς ἀτραποῦ, ἀλλ' ἔμεινεν ἐντὸς αὐτῆς στα-
θερῶς· ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐσκέφθη, ἢ ὁρμήσας μὲ τὸ ρόπαλον νὰ
τοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν ζωὴν ἢ σηκώσας αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους πρὸς
τὴν γῆν νὰ συντρίψῃ τὴν κεφαλήν του· ἀλλὰ συνεκράτησε τὴν
τόλμην του καὶ συνεκρατήθη μὲ τὰς φρένας του· αὐτὸν δὲ (τὸν
Μελάνθιον) ἀντιμετώπως παρατηρήσας ὁ χοιροβοσκὸς ἐπέπληξε,
μεγαλοφώνως δὲ προσηυχήθη ὑψώσας τὰς χεῖρας· «Νύμφαι τῶν
κρηνῶν, κόραι τοῦ Διός, ἐὰν κάποτε ὁ Ὀδυσσεὺς θυσιάσας ἔ-
καυσεν εἰς σᾶς μηρία ἀρνίων καὶ ἐριφίων καλύψας αὐτὰ διὰ
παχέος λίπους, ἐκτελέσατε πρὸς χάριν μου ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν·
τοιουτοτρόπως εἴθε νὰ ἔλθῃ μὲν ἐκεῖνος ὁ ἀνήρ, νὰ φέρῃ δὲ
αὐτὸν ὁ θεός· τότε (κατ' αὐτὸν τὸν χρόνον) δὰ ἤθελεν ἀφαι-
ρέσει ἀπὸ σὲ ὅλα σου τὰ μάταια κοσμήματα, τὰ ὁποῖα τόρα
ὑβρίζων φέρεις, περιπλανώμενος πάντοτε ἀνὰ τὴν πόλιν, ἀλλὰ
τὰ ποίμνια (τοῦ Ὀδυσσέως) καταστρέφουσιν οἱ κακοὶ βοσκοί.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Μελάνθιος, ποιμὴν αἰγῶν· «Ὦ ἀλ-
λοίμονον, ποῖον λόγον εἶπεν ὁ γνωρίζων τεχνάσματα σκύλλος (ὁ
Εὔμαιος), τὸν ὁποῖον ἐγὼ κάποτε ἐπάνω εἰς μελανόχρουν ἰσό-
πλευρον πλοῖον θὰ ὁδηγήσω μακρὰν τῆς Ἰθάκης, διὰ νὰ μοὶ
φέρῃ ὡς κέρδος πωληθεὶς πολλὴν περιουσίαν· εἴθε σήμερον ἐντὸς
τῶν μεγάρων νὰ κτυπήσῃ ὁ ἀργυρότοξος Ἀπόλλων τὸν Τηλέ-
μαχον ἢ εἴθε νὰ φονευθῇ ὑπὸ τῶν μνηστήρων, ὅπως βεβαίως διὰ
τὸν Ὀδυσσέα μακρὰν ἐχάθη ἡ ἡμέρα τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπι-
στροφῆς.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐκείνους μὲν ἀφῆκεν ἐκεῖ ἡσύχως βα-
δίζοντας, αὐτὸς δ' ἀπῆλθε καὶ πολὺ ταχέως ἔφθανεν εἰς τὰ ἀνά-
κτορα τοῦ βασιλέως. Εὐθὺς δ' ἐντὸς εἰσήρχετο καὶ μεταξὺ τῶν
μνηστήρων ἐκάθητο ἀπέναντι τοῦ Εὐρυμάχου· διότι αὐτὸν κατ'
ἐξοχὴν ἠγάτα· εἰς τοῦτον παρέθεσαν μὲν μερίδα κρεάτων ἐκεῖ-
νοι, οἱ ὁποῖοι ἠσχολοῦντο εἰς αὐτά, ἡ δὲ σεβαστὴ οἰκονόμος φέ-
ρουσα παρέθεσεν ἄρτον νὰ τρώγῃ· πλησίον δὲ τοῦ ἀνακτόρου
ἐρχόμενοι ἐστάθησαν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ θεῖος χοιροβοσκός, πέ-
ριξ δ' αὐτῶν ἔφθασεν ὁ ἦχος τῆς κοίλης κιθάρας· διότι ἔκαμεν
ἀρχὴν νὰ ψάλλῃ εἰς αὐτοὺς ὁ Φήμιος· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χειρὸς λαβὼν εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν· «Εὔμαιε, βεβαίως αὐτὰ δὰ εἶναι τὰ ὡραῖα ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσέως· εἶναι δὲ εὐκόλως πασίγνωστα καὶ μεταξὺ πολλῶν νὰ τὰ ἴδῃ τις· εἶναι διάφορα ἀπὸ τὰ ἄλλα καὶ ἔχει φραχθῇ ἡ αὐλὴ αὐτῶν μὲ τοῖχον καὶ μὲ στεφάνην (ἀκρότοιχον) τοίχου, αἱ δὲ θύραι του εἶναι καλῶς κατεσκευασμέναι μὲ δύο φύλλα· δὲν δύναταί τις νὰ τὰς περιφρονήσῃ ἀπὸ ἀλαζονείαν· ἐννοῶ δὲ ὅτι πολλοὶ ἄνδρες ἐντὸς αὐτοῦ ἑτοιμάζουσι συμπόσιον, ἐπειδὴ ἀνυψοῦται μὲν κνῖσα (τσίκνα), ἀντηχεῖ δ' ἐντὸς κιθάρα, τὴν ὁποίαν, ὡς γνωστόν, οἱ θεοὶ ἔκαμον σύντροφον τοῦ συμποσίου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὔμαιος· «Εὐκόλως αὐτὰ ἐγνώρισας, ἐπειδὴ οὐδὲ κατὰ τὰ ἄλλα βεβαίως εἶσαι ἀνόητος· ἀλλ' ἔλα τόρα ἂς σκεπτώμεθα, πῶς θὰ γίνωσιν αὐτὰ τὰ ἔργα· ἢ σὺ πρῶτος εἴσελθε εἰς τοὺς καλῶς κατοικουμένους οἴκους καὶ εἰσχώρησον μεταξὺ τῶν μνηστήρων, ἐγὼ δὲ θὰ μείνω ἐδῶ· ἐὰν δὲ θέλῃς, μεῖνον ἐδῶ, ἐγὼ δὲ πρότερον θὰ προχωρήσω· καὶ σὺ νὰ μὴ βραδύνῃς (νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς), μήπως κανεὶς ἰδών σε ἔξω σὲ κτυπήσῃ ἢ σὲ ἀποδιώξῃ· ταῦτα δὲ σὲ προτρέπω νὰ σκέπτησαι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «Γὰ γνωρίζω, ἐννοῶ· ταῦτα βεβαίως συμβουλεύεις εἰς ἄνθρωπον νοῦντα αὐτά· ἀλλὰ πορεύου πρὸς τὰ ἐμπρός, ἐγὼ δὲ θὰ μείνω ἐδῶ· διότι δὲν εἶμαι ἀμαθὴς ἀπὸ πληγὰς καὶ κτυπήματα· εἶναι τολμηρὰ ἡ ψυχή μου, διότι πολλὰ κακὰ ἔχω πάθει καὶ μὲ τὰ κύματα καὶ μὲ τὸν πόλεμον· καὶ τοῦτο κατόπιν ἂς προστεθῇ εἰς αὐτά· τὴν κοιλίαν ὅμως οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ν' ἀποκρύψω ἐπιθυμοῦσαν σφοδρῶς φαγητόν, τὴν ὀλεθρίαν, ἡ ὁποία πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους δίδει, ἕνεκα τῆς ὁποίας καὶ πλοῖα στερεὰ (καλῶς συνηρμοσμένα) καταρτίζονται φέροντα κακὰ εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀνὰ τὴν ἀκατάβλητον θάλασσαν.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· κύων δέ τις τοῦ καρτερογύχου Ὀδυσσέως κατακείμενος ἀνύψωσε καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ ὦτα, ὁ Ἄργος, τὸν ὁποῖον δὰ ὁ ἴδιος (Ὀδυσσεὺς) κάποτε ἀνέθρεψε μὲν καὶ δὲν τὸν ἐχάρη,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀλλὰ πρότερον εἰς τὴν ἱερὰν Τροίαν εἶχεν ἀναχωρήσει· αὐτὸν δὲ πρότερον νέοι ἄνδρες ὡδήγουν εἰς κυνήγιον ἀγρίων αἰγῶν καὶ ζαρκαδίων καὶ λαγῶν· τότε λοιπὸν ἀναχωρήσαντος τοῦ κυρίου του κατέκειτο παραπεταμένος ἐντὸς πολλῆς κόπρου καὶ ἡμιόνων καὶ βοῶν, ἡ ὁποία ἀφθόνως εἶχε χυθῆ ἔμπροσθεν τῶν προθύρων, διὰ νὰ μεταφέρωσιν αὐτὴν οἱ δοῦλοι τοῦ Ὀδυσσέως, διὰ νὰ κοπρίζωσι τὸ μέγα του κτῆμα· ἐκεῖ λοιπὸν κατέκειτο ὁ κύων γεμᾶτος ἀπὸ τσιμπούρια· τότε δὰ λοιπόν, καθὼς ἐνόησε τὸν Ὀδυσσέα ὅτι ἦτο πλησίον του, τὴν οὐράν του μὲν εὐθὺς ἔσεισε μὲ χαρὰν καὶ ἐχαμήλωσε καὶ τὰ δύο του ὦτα, ἀλλ' ἔπειτα δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ ἔλθῃ πλησιέστερον τοῦ κυρίου του· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς χωριστὰ ἰδὼν αὐτὸν ἐσπόγγισε χυθὲν δάκρυ του εὐκόλως διαφυγὼν τὴν προσοχὴν τοῦ Εὐμαίου, εὐθὺς δὲ τὸν ἠρώτα διὰ λόγου· «Εὔμαιε, ἀληθῶς πολὺ θαυμάσιος οὗτος ἐδῶ ὁ κύων κατάκειται ἐντὸς τῆς κόπρου· ὡραῖος μὲν εἶναι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ τὸ ἔξῆς δὰ δὲν γνωρίζω σαφῶς, ἐὰν ἦ ὑπῆρχε δὰ καὶ ταχὺς εἰς τὸ τρέχειν μαζὶ μὲ αὐτὴν τὴν ὡραιότητα ἦ ἦτο τοιοῦτος, ὁποῖοι γίνονται οἱ παρὰ τὴν τράπεζαν (παράσιτοι) κύνες τῶν ἀνδρῶν καὶ περιποιοῦνται αὐτοὺς οἱ κύριοί των ἕνεκεν στολισμοῦ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν, ὁ χοιροβοσκὸς Εὔμαιος· «Οὗτος ἐδῶ ὁ κύων παραπολὺ δὰ εἶναι τοῦ μακρὰν ἀποθανόντος ἀνδρὸς (τοῦ Ὀδυσσέως)· ἐὰν ἤθελεν εἶναι τοιοῦτος καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ προσέτι καὶ κατὰ τὰ ἔργα, ὁποῖον τὸν ἀφῆκεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀναχωρῶν εἰς Τροίαν, ταχέως ἤθελες θαυμάσει ἰδὼν τὴν ταχύτητα καὶ τὴν δύναμίν του· διότι οὐδόλως διέφευγεν αὐτὸν μέσα εἰς τὰ βάθη πυκνοῦ δάσους ὅ,τι ἀγρίμι ἤθελε καταδιώκει· καὶ τὴν ἰχνηλασίαν δὲ ὑπερβολικῶς ἐγνώριζε· τόρα ὅμως κατέχεται ὑπὸ δυστυχίας, ὁ δὲ κύριός του ἀλλαχοῦ μακρὰν τῆς πατρίδος ἐχάθη, αὐτὸν δὲ αἱ ἀμελεῖς γυναῖκες δὲν περιποιοῦνται· οἱ δὲ δοῦλοι, ὅταν πλέον δὲν κυριαρχῶσιν ἐπ' αὐτῶν ἰσχυρῶς οἱ κύριοί των, δὲν θέλουσι πλέον τότε νὰ ἐκτελῶσι τὰ πρέποντα· διότι τὸ ἥμισυ τῆς ἀξίας τοῦ ἀνδρὸς ἀφαιρεῖ ὁ μακρὰν βλέπων Ζεύς, ὅταν καταλάβῃ αὐτὸν δουλικὴ ἡμέρα (ὅταν χάσῃ τὴν ἐλευθερίαν του γενόμενος δοῦλος).»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὸν καλῶς κατοικούμενον οἶκον, ἐβάδισε δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν ἀνδρωνίτην μεταξὺ τῶν ἀλαζόνων μνηστήρων· τὸν Ἄργον δὲ ἀφ' ἑτέρου κατέλαβεν ἡ κακὴ μοῖρα τοῦ μαύρου θανάτου εὐθὺς ἀφοῦ εἶδε τὸν Ὀδυσσέα κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος (ἀπὸ τῆς φυγῆς του).

Τὸν δὲ χοιροβοσκὸν εἰσερχόμενον εἰς τὸν ἀνδρωνίτην πολὺ πρῶτος εἶδεν ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος, ταχέως δ' ἔπειτα ἔνευσε καλέσας αὐτὸν πλησίον του· ἐκεῖνος δὲ στρέψας πέριξ τὰ βλέμματα ἔλαβε κείμενον κάθισμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὁ κρεατονόμος ἐτοποθέτει πολλὰ κρέατα μοιράζων αὐτὰ εἰς τοὺς μνηστῆρας τοὺς ἀνὰ τὸν οἶκον τρώγοντας· τοῦτο (τὸ κάθισμα) φέρων ἐτοποθέτησε πρὸς τὴν τοῦ Τηλεμάχου τράπεζαν ἀπέναντι αὐτοῦ. ἐκεῖ δὲ πλέον ὁ ἴδιος ἐκάθησεν. Εἰς αὐτὸν δ', ὡς ἤρμοζε, κῆρυξ λαβὼν ἐκ τοῦ κανίστρου μερίδα φαγητοῦ καὶ σηκώσας καὶ ἄρτον ἔθετεν ἐμπρός του.

Εὐθὺς δὲ μετ' αὐτὸν εἰσέδυσεν εἰς τὸ μέγαρον ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμοιος μὲ ἐλεεινὸν ἐπαίτην καὶ γέροντα στηριζόμενος ἐπὶ ῥάβδου· ἄθλια δὲ φορέματα εἶχε φορέσει πέριξ τοῦ σώματός του· ἐκάθησε δ' ἐπάνω εἰς τὸ ἐκ δένδρου μελίας κατώφλιον ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν θύραν, ἀκκουμπήσας ἐπὶ τῆς ἐκ ξύλου κυπαρίσσου παραστάδος τῆς θύρας, τὴν ὁποίαν κάποτε τέκτων τεχνηέντως ἐπλάνισε (ἔξεσε) καὶ τὴν ἔκαμεν εὐθεῖαν μὲ τὴν στάφνην του· ὁ δὲ Τηλέμαχος καλέσας πλησίον του εἶπε πρὸς τὸν χοιροβοσκόν, ἀφοῦ ἔλαβε καὶ ἄρτον ὁλόκληρον ἐκ τοῦ ὡραίου κανίστρου καὶ κρέας, ὅσον ἐχώρουν αἱ δύο παλάμαι τῶν χειρῶν του περιβαλόντας αὐτό· «Φέρων ταῦτα δὸς εἰς τὸν ξένον καὶ διέταττε αὐτὸν διερχόμενος κατὰ σειρὰν ὅλους τοὺς μνηστῆρας νὰ ἐπαιτῇ· δὲν εἶναι δὲ καλὴ ἡ ἐντροπὴ νὰ ὑπάρχῃ εἰς ἄνδρα ἔχοντα ἀνάγκην.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκινήθη δὲ ὁ χοιροβοσκός, ἀφοῦ ἤκουσε τὸν λόγον· πλησίον δὲ (τοῦ Ὀδυσσέως) ἱστάμενος ἔλεγε πτεροωτοὺς λόγους· «Ὁ Τηλέμαχος εἰς σέ, ξένε, δίδει αὐτὰ ἐδῶ καὶ σὲ προτρέπει διερχόμενος γενικῶς ὅλους τοὺς μνηστῆρας νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐπαιτῆς· λέγει δὲ ὅτι δὲν εἶναι καλὴ ἡ ἐντροπὴ εἰς ἄνθρωπον ἐπαίτην.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ζεὺ θεέ, εἴθε πρὸς εὐχαρίστησίν μου ὁ Τηλέμαχος νὰ εἶναι εὐ-
355 τυχὴς μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ εἰς αὐτὸν νὰ γίνωσιν ὅλα, ὅσα εἰς τὰς ἰδικάς του φρένας σκέπτεται.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς καὶ μὲ ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας τὰ ἐδέχθη καὶ τὰ κατέθεσεν ἐκεῖ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ εὐτελοῦς σακκουλίου του· ἔτρωγε δέ, ἐφ' ὅσον ὁ ἀοιδὸς ἔψαλλεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ὅτε δ' οὗτος εἶχε γευματίσει, ἔπαυε καὶ
360 ὁ θεῖος ἀοιδός· οἱ δὲ μνηστῆρες συνεκεντρώθησαν μετὰ θορύβου ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα· ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ πλησίον παρισταμένη παρώτρυνε τὸν υἱὸν τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέα, διὰ νὰ συναθροίζῃ ψωμία ἐκ σίτου ἀναμέσον τῶν μνηστήρων καὶ διὰ νὰ γνωρίσῃ, ποῖοι εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὸ πρέπον καὶ ποῖοι ἄδικοι· ἀλλ' οὐδὲ τοιουτοτρόπως ἔμελλε ν' ἀπαλλάξῃ κανένα ἀπὸ τῆς ἐκδικήσεως· ἐκί-
365 νησε δὲ νὰ ὑπάγῃ διὰ νὰ ἐπαιτήσῃ ἐπιδεξίως ἀπὸ ἕκαστον ἄνδρα πρὸς ὅλα τὰ μέρη ἁπλώνων τὴν χεῖρα, ὡς ἐὰν ἦτο ἀπὸ παλαιοῦ χρόνου ἐπαίτης· ἐκεῖνοι δ' εὐσπλαγχνιζόμενοι ἔδιδον καὶ ἠπόρουν δι' αὐτὸν καὶ ἠρώτων ὁ εἷς τὸν ἄλλον ποῖος ἦτο καὶ
370 ἀπὸ ποῦ ἦλθεν. Εἷς αὐτοὺς δὲ καὶ ὡμίλησεν ὁ βοσκὸς αἰγῶν Μελάνθιος· «Ἀκούσατέ με, μνηστῆρες τῆς περιλάμπρου βασιλίσσης, ὡς πρὸς τοῦτον τὸν ξένον· διότι βεβαίως πρότερον ἔχω ἴδει αὐτόν· πράγματι μὲν ὡδήγει αὐτὸν ἐδῶ ὁ χοιροβοσκός, ἀλλὰ δὲν γνωρίζω σαφῶς αὐτόν, ἀπὸ ποῦ καυχᾶται ὅτι εἶναι κατὰ τὸ
375 γένος.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ Ἀντίνοος δὲ μὲ λόγους ὕβρισε τὸν χοιροβοσκόν· «Ὦ πασίγνωστε χοιροβοσκέ, διατί βεβαίως σὺ τοῦτον ἐδῶ ὡδήγησας εἰς τὴν πόλιν; ἢ δὲν εἶναι ἀρκετοὶ εἰς ἡμᾶς καὶ ἄλλοι ἀλῆται, ὀχληροὶ ἐπαῖται, καταβροχθισταὶ φαγητῶν; βεβαίως ὀνειδίζεις (ἄλλους), διότι κατατρώγουσι τὴν περιουσίαν
380 τοῦ κυρίου σου ἐδῶ συναθροιζόμενοι, σὺ ὅμως καὶ αὐτὸν ἐδῶ προσεκάλεσας;»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἀποκρινόμενος εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὔμαιος·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Ἀντίνοε, δὲν ὁμιλεῖς βεβαίως καλῶς, ἐν ᾧ εἶσαι καλός· διότι
ποῖος δὰ ὁ ἴδιος μεταβὰς προσκαλεῖ ἄλλοθεν ἄλλον ξένον, ἐκτὸς
ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι εἶναι τεχνῖται, δηλ. (προσκαλεῖ) μάντιν ἢ ἰα-
τρὸν νοσημάτων ἢ ξυλουργὸν ἢ καὶ θεῖον ἀοιδόν, ὁ ὁποῖος θὰ
ἔτρεπε τραγουδῶν ; διότι οὗτοι δὰ ἐκ τῶν ἀνθρώπων προσκα-
λοῦνται ὀνὰ τὴν ἀπέραντον γῆν· ἐπαίτην ὅμως οὐδεὶς θὰ προσ-
εκάλει, διὰ νὰ κατεξαντλῇ (ὁ ἐπαίτης) αὐτὸν τὸν ἴδιον (τὸν
καλοῦντα)· ἀλλὰ πάντοτε δυσάρεστος εἶσαι ὑπὲρ ὅλους τοὺς μνη-
στῆρας πρὸς τοὺς δούλους τοῦ Ὀδυσσέως, περισσότερον δὲ πά-
λιν πρὸς ἐμέ· ἀλλ' ἐγὼ βεβαίως δὲν φροντίζω δι' αὐτό, ἐφ' ὅσον
ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων πρὸς εὐχαρίστησίν μου ζῇ ἡ συνετὴ Πη-
νελόπη καὶ ὁ θεόμορφος Τηλέμαχος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἔλεγεν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος· «Σιώπα-
μὴ πρὸς εὐχαρίστησίν μου ἀποκρίνου πολλὰ πρὸς αὐτὸν μὲ λό-
γους· ὁ Ἀντίνοος δὲ συνηθίζει πάντοτε νὰ ἐρεθίζῃ κακῶς μὲ
σκληροὺς λόγους, παρακινεῖ δὲ καὶ ἄλλους πρὸς τοῦτο.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους πρὸς τὸν
Ἀντίνοον· «Ἀντίνοε, βεβαίως φροντίζεις καλῶς δι' ἐμὲ ὡς πατὴρ
δι' υἱόν, ὁ ὁποῖος τὸν ξένον προτρέπεις νὰ ἐκδιώκωμεν ἐκ τοῦ
οἴκου μὲ ἐξαναγκαστικὸν λόγον· εἴθε νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τοῦτο ὁ
θεός· λαβὼν δὸς εἰς αὐτόν· δὲν δυσαρεστοῦμαι κατὰ σοῦ διὰ
τοῦτο· διότι ἐγὼ τοὐλάχιστον σὲ προτρέπω· μήτε δὰ τὴν μη-
τέρα μου σέβου μήτε κανένα ἄλλον ἐκ τῶν δούλων, οἱ ὁποῖοι
ὑπάρχουσιν ἀνὰ τοὺς οἴκους τοῦ θείου Ὀδυσσέως· ἀλλ' οὐδό-
λως τοιαύτη σκέψις ὑπάρχει ἐντὸς τῶν στηθῶν σου· διότι σὺ ὁ
ἴδιος θέλεις νὰ φάγῃς πολὺ παρὰ νὰ δώσῃς εἰς ἄλλον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Ἀντίνοος ἀπαντῶν εἶπε· «Τηλέμαχε
καυχήματία εἰς λόγους, ἀκράτητε εἰς τὴν φρόνησιν, ποῖον λόγον
εἶπες· ἐὰν ὅλοι οἱ μνηστῆρες τόσον δι' αὐτὸν (τὸν ἐπαίτην) ἤθε-
λον δίδει, καὶ ἐπὶ τρεῖς μῆνας ὁ οἶκος θὰ τὸν ἐκράτει μακράν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς σκαμνίον λαβὼν κατακείμενον,
ἐπὶ τοῦ ὁποίου, ὡς γνωστὸν ἐστήριζε τοὺς πόδας του εὐωχούμε-
νος, τὸ παρουσίασεν εἰς αὐτὸν (τὸν Ὀδυσσέα, ὡς δωρεὰν δῆθεν,
φέρων ὅτι θὰ τὸν κτυπήσῃ ἀντὶ ἐλεημοσύνης)· οἱ δὲ ἄλλοι ὅλοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔδιδον καὶ ἐγέμισαν, ὡς ἦτο ἐπόμενον τὸ σακκούλιόν του ἐξ ἄρτου καὶ κρεάτων· ταχέως πλέον καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμελλε πάλιν μεταβαίνων εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας νὰ γευθῇ ἐκ τῆς δωρεᾶς τῶν Ἀχαιῶν (τῶν μνηστήρων)· ἐστάθη δὲ πλησίον τοῦ Ἀντινόου καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν λόγον· «δὸς μοι, ἀγαπητέ· οὐδόλως μοι φαίνεσαι ὅτι εἶσαι ὁ κάκιστος ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ἀλλ' ὁ ἄριστος, ἐπειδὴ ὁμοιάζεις μὲ βασιλέα· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δώσῃς ἐκ τοῦ ἄρτου καὶ περισσότερον παρὰ δὰ οἱ ἄλλοι· ἐγὼ δὲ δύναμαι νὰ σὲ διαφημίζω ἀνὰ τὴν ἀπέραντον γῆν· διότι καὶ ἐγὼ κάποτε εὐτυχὴς κατώκουν οἶκον πλούσιον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλάκις ἔδιδον εἰς ἐπαίτην τοιοῦτον, ὁποιοσδήποτε ἤθελεν εἶναι καὶ ὁποιουδήποτε ἔχων ἀνάγκην ἤθελεν ἔλθει πρός ἐμέ· ὑπῆρχον δ' εἰς ἐμὲ δοῦλοι πολὺ ἀπειράριθμοι καὶ ἄλλα πολλά, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ καλῶς ζῶσιν ἄνθρωποι καὶ πλούσιοι ὀνομάζονται· ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου με ἔκαμε πτωχὸν· διότι τὸ ἤθελεν ἴσως· διότι αὐτὸς (ὁ Ζεὺς) με διεύθυνε νὰ πορεύωμαι εἰς Αἴγυπτον μαζὶ μὲ πολυπλανήτους πειρατάς, διὰ νὰ καταστραφῶ. ἐτοποθέτησα δὲ ἐντὸς τοῦ Νείλου ποταμοῦ τὰ ἀμφίκυρτα πλοῖα, ἐκεῖ μὲν ἐγὼ βεβαίως διέταξα τοὺς πολὺ ἀγαπητούς μου συντρόφους ἐκεῖ νὰ μένωσι πλησίον τῶν πλοίων καὶ νὰ φυλάττωσι τὰ πλοῖα, διέταξα δὲ κατασκόπους νὰ πορεύωνται εἰς σκοπιάς· ἐκεῖνοι ὅμως ὑπακούσαντες εἰς τὴν ἀλαζονείαν των καὶ ἀκολουθήσαντες τὴν ὁρμήν των πολὺ ταχέως ἐλεηλάτουν τοὺς περικαλλεῖς ἀγροὺς τῶν Αἰγυπτίων ἀνδρῶν, ἥρπαζον δὲ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ μικρὰ παιδία καὶ τοὺς ἰδίους ἐφόνευον· ταχέως ὅμως εἰς τὴν πόλιν ἔφθασεν ἡ φήμη τοῦ πράγματος· ἐκεῖνοι δὲ ἀκούοντες τὴν βοὴν ἦλθον συγχρόνως μὲ τὴν φαινομένην αὐγὴν (οἱ Αἰγύπτιοι)· ἐγεμίσθη δ' ὁλόκληρος ἡ πεδιὰς καὶ ἀπὸ πεζοὺς καὶ ἀπὸ ἱππήλατα ἅρματα καὶ ἀπὸ ἀστράπτοντα χαλκᾶ ὅπλα· ἀλλ' ὁ τερπόμενος εἰς τοὺς κεραυνοὺς Ζεὺς κακὴν φυγὴν ἐνέβαλεν εἰς τοὺς ἰδικούς μου συντρόφους καὶ οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰ σταθῇ ἀντιμέτωπος αὐτῶν· διότι πανταχόθεν περιεκύκλωσαν πολλὰ κακά· ἐκεῖ λοιπὸν πολλοὺς μὲν ἀπὸ ἡμᾶς ἐφόνευσαν μὲ ὀξέα χάλκινα ὅπλα, ἄλλους ζωντανοὺς ἀνήρπαζον, διὰ νὰ δουλεύωσιν αὐτοὺς ἀναγκαστικῶς· ἐμὲ δὲ ἔδω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καν διὰ τὴν Κύπρον εἰς τὸν συναντήσαντα αὐτοὺς ξένον Δμήτορα υἱὸν τοῦ Ἰάσου, ὁ ὁποῖος μὲ ἰσχὺν ἐβασίλευεν εἰς τὴν Κύπρον, ἀπ' ἐκεῖ λοιπὸν τόρα ἐδῶ ἔρχομαι παθήματα ὑποφέρων».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Ἀντίνοος ἀπήντα καὶ εἶπε· «ποῖος δαίμων ταύτην ἐδῶ τὴν συμφορὰν παρουσίασεν ὡς βλάβην τοῦ συμποσίου μας; στάσου ἐκεῖ δὰ εἰς τὸ μέσον, μακρὰν τῆς ἰδικῆς μου τραπέζης, μήπως ταχέως φθάσῃς μὲ πικρίαν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Κύπρον σου, διότι εἶσαι κάποιος θρασὺς καὶ ἀναιδὴς ἐπαίτης· κατὰ σειρὰν παρουσιάζεσαι εἰς ὅλους· αὐτοὶ ὅμως δίδουσιν εἰς σὲ παραλόγως, διότι οὐδεὶς δισταγμὸς καὶ οὐδεμία φειδὼ ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς νὰ χαρίσωσιν ἐκ τῶν ξένων πραγμάτων, ἐπειδὴ ὑπάρχουσι πολλὰ εἰς ἕκαστον».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀποσυρθεὶς εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ ἀλλοίμονον, οὐδόλως λοιπὸν εἰς σὲ δὰ καὶ αἱ διαθέσεις σου εἶναι σχετικαὶ μὲ τὴν μορφήν σου· σὺ βεβαίως οὐδ' ὀλάτι ἐκ τοῦ οἴκου σου ἤθελες δώσει εἰς τὸν παρουσιαζόμενον πρὸς σέ, ὁ ὁποῖος τόρα παρακαθήμενος εἰς ξένα συμπόσια δὲν ἠξίωσας ἀφαιρέσας ἐκ τοῦ ἄρτου σου νὰ δώσῃς κάτι εἰς ἐμέ· αὐτὰ δ' ἐδῶ τὰ φαγητὰ εἶναι πολλά».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Ἀντίνοος ὠργίσθη περισσότερον εἰς τὴν καρδίαν του καὶ λοξῶς παρατηρήσας αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «τόρα δὰ νομίζω ὅτι οὐχὶ καλῶς πλέον θὰ ἀποσυρθῇς ἔξω τοῦ ἀνακτόρου, ἀφοῦ δὰ καὶ ὕβρεις λέγεις».

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς καὶ σκαμνίον ἁρπάσας τὸν ἐκτύπησεν (τὸν Ὀδυσσέα) εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, εἰς τὸ ἀκρότατον μέρος τοῦ νώτου· ἐκεῖνος δ' ἐστάθη στερεῶς ὡσὰν βράχος οὐδὲ τὸν ἐκλόνισεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ κτύπημα τοῦ Ἀντινόου· ἀλλ' ἥσυχος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν κακὰ κατ' αὐτοῦ σχεδιάζων κρύφα κατὰ νοῦν· εὐθὺς δ' αὐτὸς (ὁ Ὀδυσσεὺς) πορευόμενος εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἐκάθησε καί, ὡς ἤρμασε, κατέθεσε τὸ πλῆρες σακκούλιόν του καὶ εἶπεν εἰς τοὺς μνηστῆρας· «ἀκούσατέ με, μνηστῆρες τῆς πολὺ ἐνδόξου βασιλίσσης, διὰ νὰ εἴπω ὅσα ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου παρορμᾷ· οὐδόλως βεβαίως οὔτε θλῖψις ὑπάρχει οὔτε πένθος τι εἰς τὰς φρένας, ὁ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πότε ἀνὴρ τις κτυπεῖται μαχόμενος πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κτημάτων του, ἢ δηλ. ὑπὲρ τῶν βοῶν του ἢ ὑπὲρ τῶν λευκῶν προβάτων του· ἀλλ' ἐμὲ ὁ Ἀντίνοος ἐκτύπησεν ἕνεκα τῆς ἀθλίας κοιλίας, τῆς ὀλεθρίας, ἡ ὁποία δίδει πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους· ἀλλ' ἐὰν ἴσως ὑπάρχουσι δὰ θεοὶ καὶ κατάραι τῶν ἐπαιτῶν, εἴθε τὸ τέλος τοῦ θανάτου νὰ εὕρῃ τὸν Ἀντίνοον πρὸ τοῦ γάμου».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους· «ἥσυχος τρῶγε, ξένε, καθήμενος ἢ ἄπελθε εἰς ἄλλο μέρος, μήπως οἱ νέοι δι' ὅσα λέγεις σὲ σύρωσι διὰ μέσου τῶν ἀναστόρων ἢ ἐκ τοῦ ποδὸς ἢ καὶ ἐκ τῆς χειρὸς, σὲ ἐκδάρωσε δὲ καθ' ὅλα».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὑπερβολικῶς ἠγανάκτησαν. ὡς ἐξῆς δ' εἶπε κάποιος ἐκ τῶν ἀλαζονικῶν μνηστήρων. «Ἀντίνοε, κακῶς βεβαίως ἐκτύπησας δυστυχῆ ἐπαίτην· δυστυχισμένε, ἐὰν δὰ ἴσως εἶναι αὐτὸς κάποιος ἐπουράνιος θεός· καὶ θεοὶ βεβαίως ὁμοιάζοντες μὲ ξένον ἐξ ἄλλου μέρους, γινόμενοι παντοῖοι (λαμβάνοντες παντὸς εἴδους μορφάς), περιέρχονται τὰς πόλεις τῶν ἀνθρώπων ἐπιβλέποντες καὶ τὴν ἀλαζονείαν καὶ τὴν εὐνομίαν αὐτῶν».

Τοιουτοτρόπως, ὡς ἤρμοζεν, εἶπον οἱ μνηστῆρες, ὁ Ἀντίνοος ὅμως δὲν ἔδιδε σημασίαν εἰς τοὺς λόγους των, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐγκαρδίως μὲν ἠὔξανε τὴν μεγάλην θλῖψίν του διὰ τὸν κτυπηθέντα πατέρα του καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν ἔρριψε χαμαὶ δάκρυ ἐκ τῶν βλεφάρων του, ἀλλ' ἥσυχος ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν κακὰ ἐνδομύχως σκεπτόμενος.

Δι' αὐτὸν δὲ καθὼς ἤκουσεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη ὅτι ἐκτυπήθη ἐντὸς τῆς αἰθούσης, εἶπεν εὐθὺς μεταξὺ τῶν ὑπηρετριῶν της· «εἴθε τοιουτοτρόπως νὰ κτυπήσῃ σὲ τὸν ἴδιον (τὸν Ἀντίοχον) ὁ ἑξακουστὸς εἰς τὸ τόξον Ἀπόλλων». Εἰς αὐτὴν δὲ πάλιν ἡ οἰκονόμος Εὐφροσύνη εἶπε λόγον· «εἴθε εἰς τὰς ἰδικάς μας κατάρας νὰ γίνῃ ἐκτέλεσις· οὐδεὶς ἐκ τούτων τότε βεβαίως ἤθελε φθάσει (ζῶν) εἰς τὴν καλλίθρονον Αὐγήν». Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ σώφρων Πηνελόπη. «μανοῦλλα, ὅλοι μὲν εἶναι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐχθροί· διότι κακὰ μηχανεύονται· ἀλλὰ πρὸ πάντων ὁ Ἀντίνοος ὁμοιάζει μὲ μαίνην μοῖραν· κάποιος δυστυχὴς ξένος περιπλανᾶται ἀνὰ τὴν αὔθουσαν ἐπαιτῶν ἀπὸ τοὺς ἄνδρας· διότι τὸν παρεκίνει ἡ στέρησις· ἐκεῖ ἄλοι μὲν οἱ ἄλλοι τὸν ἐγέμισαν καὶ ἔδακαν, αὐτὸς ὅμως μὲ σκαμνίον τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ ἄκρον τοῦ δεξιοῦ ὤμου»·

Ἐκείνη μὲν λοιπὸν τοιουτοτρόπως ὡμίλει μεταξὺ τῶν δούλων γυναικῶν καθημένη ἐντὸς τοῦ θαλάμου· ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐγευμάτιζεν· ἡ δὲ Πηνελόπη προσκαλέσασα πλησίον της τὸν θεῖον χοιροβοσκὸν ἔλεγε· «πήγαινε, θεῖε Εὔμαιε, μεταβᾶς προέτρεπε τὸν ξένον νὰ ἔλθῃ διὰ νὰ τὸν χαιρετίσω καὶ τὸν ἐρωτῶ, ἐὰν κάπου περὶ τοῦ γενναιοκάρδου Ὀδυσσέως ἠ ἔχει ἀκούσει ἢ εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του· διότι ὁμοιάζει μὲ πολυπλάνητον ἄνθρωπον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπες, χοιροβοσκέ Εὔμαιε· «εἴθε βε βαίως, βασίλισσα, νὰ σιωπήσωσιν οἱ Ἀχαιοὶ (οἱ μνηστῆρες)· μὲ ὅσα δὰ αὐτὸς διηγεῖται, θὰ κατεθέλγετο ἡ ἀγαπητή σου καρδία· διότι ἐπὶ τρεῖς πλέον νύκτας ἐγὼ εἶχον αὐτόν, ἐπὶ τρεῖς δ' ἡμέρας τὸν ἐκράτησα ἐντὸς τῆς ἐπαύλεως· διότι δραπετεύσας ἐκ πλοίου εἰς ἐμὲ κατὰ πρῶτον ἦλθεν· ἀλλ' οὐδέποτε ἔφθασεν εἰς πέρας διηγούμενος τὴν δυστυχίαν του· καθὼς δ' ὅτε προσβλέπει ἀνὴρ ἕνα ἀοιδόν, ὁ ὁποῖος ἐκ μέρους τῶν θεῶν διδαχθεὶς τραγῳδεῖ ἄσματα ἐπιθυμητὰ εἰς τοὺς θνητούς, ἀκατασταύστως δ' ἐπιθυμοῦσι σφοδρῶς νὰ τὸν ἀκούσωσιν, ὁπόταν τραγῳδῇ, τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος κατέθελγεν ἐμὲ καθήμενος ἐντὸς τῆς κατοικίας μου· λέγει δ' ὅτι εἶναι πατρῴκος ἐκ φιλοξενίας φίλος τοῦ Ὀδυσσέως κατοικῶν ἐντὸς τῆς Κρήτης, ὅπου εἶναι ἡ γενεὰ τοῦ Μίνωος· ἀπ' ἐκεῖ λοιπὸν τώρα ἐδῶ εἰς τοιοῦτο μέρος ἔφθασε παθήματα ὑποφέρων συρόμενος ἐδῶ καὶ ἐκεῖ· ἐπιμένει δ' ὅτι ἤκουσε περὶ τοῦ Ὀδυσσέως ζῶντος πλησίον, ἐντὸς τοῦ πλουσίου λαοῦ τῶν Θεσπρωτῶν· πολλὰ δὲ πολύτιμα δῶρα φέρει εἰς τὸν ἰδικόν του ἐδῶ οἶκον».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ σώφρων Πηνελόπη· «πορεύου, ἐδῶ κάλεσον αὐτόν, διὰ νὰ τὰ εἴπῃ ὁ ἴδιος ἐνώπιόν μου· οὗτοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲ (οἱ μνηστῆρες) ἢ ἐπὶ τῶν θυρῶν καθήμενοι ἂς διασκεδάζωσιν ἢ ἐδῶ ἀνὰ τὴν αἴθουσαν, ἐπειδὴ ἡ καρδία των εἶναι εὔθυμος· διότι αὐτῶν μὲν τὰ πράγματα εἶναι ἐντὸς τοῦ οἴκου των ἀπείρακτοι, ὁ σῖτος καὶ ὁ γλυκὺς οἶνος· ταῦτα μὲν τρώγουσιν οἱ οἰκεῖοί των, οὗτοι δὲ εἰς τὸν ἰδικόν μας οἶκον ἀναστρεφόμενοι καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας, σφάζοντες βοῦς καὶ πρόβατα καὶ παχείας αἶγας συμποσιάζουσι καὶ πίνουσι σπινθηροβολοῦντα οἶνον ματαίως· τὰ δὲ πολλὰ κτήματά μας καταστρέφονται· διότι δὲν ὑπάρχει ἀνήρ, ὁποῖος ἦτο ὁ Ὀδυσσεύς, ν' ἀπομακρύνῃ τὸν ὄλεθρον ἀπὸ τοῦ οἴκου ἡμῶν· ἐὰν ὅμως ἤθελεν ἔλθει ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ἤθελε φθάσει εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, ταχέως μετὰ τοῦ υἱοῦ του θὰ ἐκδικηθῇ τὰς βιαιοπραγίας τῶν ἀνδρῶν».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος μεγάλως ἐπταρνίσθη, ἀντήχησε δὲ τρομακτικῶς ἐξ αὐτοῦ ἡ αἴθουσα· ἐγέλασε δὲ ἡ Πηνελόπη καὶ εὐθύς, ὡς ἤρμοζεν, εἰς τὸν Εὔμαιον ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ὕπαγε πρὸς χάριν μου, κάλεσον ἐδῶ ἀπέναντί μου τὸν ξένον· δὲν βλέπεις, ὅτι ὁ υἱός μου ἐπταρνίσθη ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς λόγους μου (καὶ σήμερον τὸ πτέρνισμα νομίζεται παρ' ἡμῖν ὡς προάγγελος νέου τινὸς πράγματος); διὰ τοῦτο καὶ δύναται νὰ συμβῇ τέλειος θάνατος εἰς ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς μνηστῆρας καὶ οὐδεὶς εἶναι δυνατὸν νὰ διαφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὰς μοίρας· ἄλλο δὲ εἰς σὲ θὰ εἴπω καὶ σὺ βάλλε αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν δι' αὐτὸν (τὸν ξένον) γνωρίσω ὅτι λέγει τὰ πάντα ἀληθῆ, θὰ τὸν ἐνδύσω μὲ ὡραῖα φορέματα εἰς χλαῖναν καὶ χιτῶνα».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀπῆλθε δ' ὁ χοιροβοσκός, ἀφοῦ ἤκουσε τὸν λόγον, καὶ πλησίον (τοῦ Ὀδυσσέως) ἱστάμενος ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ξένε πάτερ, σὲ προσκαλεῖ ἡ σώφρων Πηνελόπη, μήτηρ τοῦ Τηλεμάχου· τὴν παρακινεῖ δὲ ἡ ψυχή της νὰ ἐρευνήσῃ κάτι διὰ τὸν σύζυγόν της, ἂν καὶ βεβαίως ἔχει πάθει θλίψεις· ἐὰν δὲ γνωρίσῃ ὅτι σὺ λέγεις τὰ πάντα ἀληθῆ, θὰ σὲ ἐνδύσῃ καὶ μὲ χλαῖναν καὶ μὲ χιτῶνα, τῶν ὁποίων σὺ πρὸ πάντων ἔχεις ἀνάγκην· ἄρτον ὅμως καὶ ἐπαιτῶν ἀνὰ τὸν λαὸν θὰ χορ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ταίνης τὴν κοιλίαν σου· θὰ σοὶ δίδῃ (τροφὴν) ὅποιος καὶ ἂν θέλῃ».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «Εὔμαιε, ταχέως ἐγὼ δύναμαι νὰ λέγω ὅλα ἀληθῆ εἰς τὴν κόρην τοῦ Ἰκαρίου, τὴν συνετὴν Πηνελόπην· διότι γνωρίζω καλῶς περὶ ἐκείνου, τὴν ὁμοίαν δὲ δυστυχίαν ὑπέστημεν· ἀλλὰ φοβοῦμαι τὴν συνάθροισιν τῶν δυσαρέστων μνηστήρων, τῶν ὁποίων ἡ ἀλαζονεία καὶ ἡ βιαιότης φθάνει εἰς τὸν ἄλαμπτον οὐρανόν· διότι καὶ τώρα, ὅτε οὗτος ὁ ἀνὴρ ἐμὲ βαδίζοντα ἀνὰ τὴν ἀΐθουσαν, ἐνῷ οὐδὲν κακὸν ἔπραξα, κτυπήσας μὲ ἔρριψεν εἰς ὀδύνας, οὔτε κατά τι ὁ Τηλέμαχος εἰς τοῦτο τὸν ἀπέκρουσεν οὔτε ἄλλος κανείς· διὰ τοῦτο τώρα τὴν Πηνελόπην πρότρεψον νὰ περιμείνῃ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, ἂν καὶ εἶναι ἀνυπόμονος, μέχρι οὗ δύσῃ ὁ ἥλιος· καὶ τότε ἂς μὲ ἐρωτήσῃ διὰ τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς τοῦ συζύγου της, ἀφοῦ μὲ καθίσῃ πλησιέστερον παρὰ τὴν πυράν· διότι βεβαίως ἔχω ἐνδύματα ἐλεεινά· τὸ γνωρίζεις καὶ ὁ ἴδιος, διότι σὲ πρῶτον παρεκάλεσα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν· ἀπῆλθε δὲ ὁ χοιροβοσκός, ἀφοῦ ἤκουσε τὸν λόγον· εἰς αὐτὸν δὲ ὑπερβάντα τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἔλεγεν ἡ Πηνελόπη· «Λὲν τὸν φέρεις βεβαίως, Εὔμαιε· διὰ τί τοῦτο ἐσκέφθη ὁ πλάνης ἐπαίτης; ἆρά γε φοβηθεὶς ἴσως κανένα ἄνθρωπον ἀδίκως (χωρὶς νὰ ἔχῃ δίκαιον εἰς τοῦτο) ἢ καὶ ἐξ ἄλλου ἐντρέπεται ἐν τῷ οἴκῳ; εἶναι δὲ δυστυχὴς ὁ ἐντροπαλὸς ἐπαίτης.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ χοιροβοσκὸς Εὔμαιος· «Ὁμιλεῖ κατὰ τὸ ὀρθόν, ὅσα βεβαίως καὶ ἄλλος ἤθελε σκεφθῆ, ἀποφεύγων τὴν θρασύτητα ἀνδρῶν ἀλαζόνων· ἀλλὰ σὲ πρότρεπει νὰ περιμένῃς μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου· καὶ εἰς σὲ δὲ τὴν ἰδίαν τοιουτοτρόπως εἶναι πολὺ καλλίτερον, ὦ βασίλισσα, μόνη πρὸς ξένον νὰ εἴπῃς καὶ ν' ἀκούσῃς λόγον.» Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ σώφρων Πηνελόπη· «Οὐχὶ ἀνοήτως ὁ ξένος ὑποπτεύει, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι· διότι ἐδῶ (ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ οὐχὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν μνηστήρων) οὐδόλως ἄνδρες τινὲς ἐκ τῶν θνητῶν ἀν-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θρώπων ἀλαζονευόμενοι μηχανεύονται ἀνοσιουργήματα.»

Ἐκείνη μὲν τοιουτοτρόπως ἔλεγεν, ὁ δὲ θεῖος χοιροβοσκὸς
590 ἀπήρχετο πρὸς τὴν συγκέντρωσιν τῶν μνηστήρων, ἀφοῦ τὰ εἶπεν ὅλα· ταχέως δὲ ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους πρὸς τὸν Τηλέμαχον πλησιάσας τὴν κεφαλήν του, διὰ νὰ μὴ ἀκούωσιν οἱ ἄλλοι· «Ὦ ἀγαπητέ, ἐγὼ μὲν θὰ ἀπέλθω διὰ νὰ φυλάξω τοὺς χοίρους καὶ ἐκεῖνα, τὴν ἰδικήν σου καὶ ἰδικήν μου περιουσίαν· εἰς σοῦ δὲ τὴν φρον-
595 τίδα ἂς εἶναι ὅλα τὰ ἐδῶ· κατὰ πρῶτον μὲν σῶζε τὸν ἑαυτόν σου κάτω καὶ σκέπτου εἰς τὴν ψυχήν σου μήπως πάθῃς τίποτε· πολλοὶ δ' ἐκ τῶν Ἀχαιῶν (τῶν μνηστήρων) σκέπτονται κακά, τοὺς ὁποίους ὁ Ζεὺς εἴθε νὰ ἐξολοθρεύσῃ πρὶν νὰ γίνωσι κακὸν εἰς ἡμᾶς.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Θὰ γίνῃ τοιουτοτρόπως, πατερᾶκο· σὺ δὲ ὕπαγε, ἀφοῦ δειλινίσῃς (φά-
600 γῃς τὸ δειλινόν, τὸ ἀπόγευμα)· ἀπὸ πρωΐας δὲ νὰ ἐπανέλθῃς καὶ νὰ φέρῃς ἐκλεκτὰ σφάγια· αὐτὰ δ' ἐδῶ ὅλα θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα ἐμοῦ καὶ τῶν ἀθανάτων θεῶν.» Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτὸς δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, πάλιν ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ καλῶς ἐξεσμένου καθίσματος, γεμισθεὶς δέ, ὡς ἤρμοζε, μὲ εὐχάριστον ψυχὴν ἀπὸ φαγητὸν καὶ ποτὸν ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ εἰς τοὺς χοίρους καὶ ἀφῆκε καὶ τὸν περίφρακτον τόπον καὶ τὸ ἀνάκτορον γεμᾶτον ἀπὸ συνδαιτυμόνας· ἐκεῖνοι δ' ἐτέρποντο μὲ χορὸν καὶ ἄσματα· διότι ἐπῆλθε πλέον καὶ τὸ δειλινὸν τῆς ἡμέρας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Σ.

Πυγμαχία Ὀδυσσέως καὶ Ἴρου. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐξερευνᾷ ὡς ἐπαίτης τὰ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ.

(Περίληψις. Ἐν ᾧ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔμενεν ὡς ἐπαίτης ἐν τῷ οἴκῳ του, ἐνεφανίσθη καὶ ὁ Ἶρος, ἄλλος ἐπαίτης, ἐκ τῆς πόλεως, ὅπως τὸν ἀποδιώξῃ. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνθίσταται καὶ μὲ εἰρωνικὰς παροτρύνσεις τῶν μνηστήρων πυγμαχοῦσιν οἱ δύο ἐπαῖται καὶ ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὀδυσσεὺς νικήσας ἐκβάλλει ἔξω τοῦ οἴκου ἡμιθανῆ τὸν Ἶρον, εἰς δὲ τὸν μνηστῆρα Ἀμφίνομον προλέγει κάπως τὴν μοιραίαν τῶν μνηστήρων καταστροφήν, ἐν ᾧ ἐξ ἄλλου ἡ Πηνελόπη καταβᾶσα ἐκ τοῦ ὑπερώου τὸν μὲν Τηλέμαχον ἐπιπλήττει, διότι ἐπέτρεψε τὴν πυγμαχίαν εἰς πτωχοὺς ἐπαίτας, ὁμιλήσασα δὲ καταλλήλως πρὸς τοὺς μνηστῆρας καὶ δώσασα ἀμυδρὰς περὶ γάμου ἐλπίδας δέχεται παρ' αὐτῶν δῶρα, εὐχαριστήσασα συγχρόνως τὸν Ὀδυσσέα διὰ τῆς συμπεριφορᾶς της. Κατόπιν ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς διαμένων μετὰ τῶν εὐωχουμένων μνηστήρων ὑβρίζεται ὑπὸ τοῦ αἰγοβοσκοῦ Μελανθίου καὶ κτυπεῖται διὰ σκαμνίου ὑπὸ τοῦ Εὐρυμάχου, οἱ δὲ μνηστῆρες κατόπιν, προτροπῇ τοῦ Τηλεμάχου, ἀπέρχονται πρὸς ὕπνον ἕκαστος εἰς τὸν οἶκόν του.)

Προσῆλθε δὲ κατόπιν ἐπαίτης πασίγνωστος, ὁ ὁποῖος ἀνὰ τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης ἐξητιάνευε καὶ διέπρεπε διὰ τὴν τρελλὴν κοιλίαν του εἰς τὸ νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ ἀδιακόπως· οὐδ' ὑπῆρχεν εἰς αὐτὸν δύναμις οὐδὲ γενναιότης, ἀλλὰ κατὰ τὴν παραστασιν ἦτο πολὺ μεγαλόσωμος εἰς τὸν τὸν βλέπῃ τις. Ἀρναῖος δ' ἦτο τὸ ὄνομά του· διότι τοῦτο ἔθεσεν εἰς αὐτὸν ἐκ γενετῆς ἡ σεβαστὴ μήτηρ του· ὅλοι ὅμως οἱ νέοι τὸν ὠνόμαζον Ἶρον, διότι ἐπολλόγει πορευόμενος, ὁσάκις κάπου προσεκάλει τις αὐτόν· αὐτὸς λοιπὸν προσελθὼν προσεπάθει να ἐκδιώκῃ τὸν Ὀδυσσέα ἐκ τοῦ ἰδικοῦ του οἴκου καὶ ὑβρίζων αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ὑποχώρει, γέρον, ἐκ τοῦ προθύρου, μήπως δὰ ταχέως ἐκδιώκησαι καὶ ἐκ τοῦ προδός· δὲν ἀντιλαμβάνεσαι ὅτι ὅλοι δὰ εἰς ἐμὲ κάμνουσι νεῦμα μὲ τοὺς ὀφθαλμούς των καὶ μὲ προτρέπουσι νὰ σὲ σύρω πρὸς τὰ ἔξω ; ἐγὼ ὅμως ἐν τούτοις ἐντρέπομαι (νὰ τὸ πράξω)· ἀλλὰ σήκω, μήπως ταχέως εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο ἐπέλθῃ φιλονικία καὶ διὰ τῶν χειρῶν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' εὐθὺς λοξῶς παρατηρήσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Καλότυχε, οὔτε κακόν τι προξενῶ εἰς σὲ οὔτε σὲ κακολογῶ οὔτε ζηλεύω κανένα ἀφοῦ λάβῃ, νὰ σοῦ δώσῃ καὶ πολλά. Τὸ κατώφλιον δὲ τοῦτο ἐδῶ καὶ τοὺς δύο θὰ χωρῇ καὶ οὐδόλως εἶναι ἀνάγκη σὺ νὰ ζηλεύῃς τὰ ξένα· μοὶ φαίνεσαι δὲ ὅτι εἶσαι ἐπαίτης, καθὼς ἀκριβῶς καὶ ἐγώ, βραδύνουσι δὲ οἱ θεοὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(ἀρνοῦνται) νὰ σοῦ παρέχωσιν εὐτυχίαν, μὲ τὰς χεῖράς σου ὅμως νὰ μὴ μὲ προκαλῇς παραπολύ, μήπως μὲ φουσκώσῃς εἰς τὴν χολήν, μήπως, ἂν καὶ εἶμαι γέρων, ἀνακατώσω μὲ αἷμα τὸ στῆθος καὶ τὰ χείλη σου· ἡσυχία δὲ τότε εἰς ἐμὲ καὶ ἀκόμη περισσότερα θὰ ἦτο διὰ τὴν αὔριον· διότι νομίζω ὅτι οὐδόλως θὰ ἐπιστρέψῃς ἐκ δευτέρου εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ὀργισθεὶς εἶπεν ὁ ἐπαίτης Ἶρος· «Ὢ πωπό, πόσον τροχάδην ὁμιλεῖ ὁ φαγᾶς, ὅμοιος μὲ γραῖαν καθημένην εἰς τὴν στάκτην, διὰ τὸν ὁποῖον ἐγὼ δύναμαι νὰ σκεφθῶ κακὰ κτυπῶν καὶ μὲ τὰς δύο μου χεῖρας· ὅλους δὲ τοὺς ὀδόντας του χαμαὶ δύναμαι νὰ ἐκβάλω ὡσὰν ὀδόντας ἀγριοχοίρου κατατρώγοντος τὰ σπαρτά· ζώσου τόρα, διὰ νὰ μᾶς γνωρίσωσι καὶ οὗτοι ἐδῶ μαχοιμένους· πῶς δὲ σὺ δύνασαι νὰ ἀντιμάχησαι πρὸς νεώτερον ἄνδρα ;»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν ἔμπροσθεν τῶν ὑψηλῶν θυρῶν ἐπὶ τοῦ καλλιξέστου κατωφλίου μὲ ὅλην τὴν ὀργήν των ἠρεθίζοντο· αὐτοὺς δὲ τοὺς δύο ἠρέθιζε πρὸς σύγκρουσιν ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Ἀντινόου, γλυκέως δ' εὐθὺς γελάσας ἔλεγε πρὸς τοὺς μνηστῆρας· «Ὢ ἀγαπητοί, οὐδέποτε βεβαίως πρότερον παρουσιάσθη τοιοῦτό τι, ὁποῖον τερπνὸν θέαμα ἔφερεν ὁ θεὸς εἰς τοῦτον ἐδῶ τὸν οἶκον· καὶ ὁ ξένος καὶ ὁ Ἶρος φιλονικοῦσι μεταξύ των διὰ νὰ συγκρουσθῶσι μὲ τὰς χεῖράς των· ἀλλὰ ταχέως ἂς συνεξέλθωμεν (πρὸς τὸ θέαμα).»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν. ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ὅλοι ἀνετινάχθησαν γελῶντες, εὐθὺς δὲ συνηθροίσθησαν πέριξ τῶν κακοφορεμένων ἐπαιτῶν· εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Ἀντίνοος ἔλεγεν, ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους· «Ἀκούσατέ με, γενναῖοι μνηστῆρες, διὰ νὰ εἴπω κάτι τι· αὐταὶ ἐδῶ αἱ κοιλίαι τῶν αἰγῶν κεῖνται ἐντὸς τοῦ πυρὸς (ψένονται), τὰς ὁποίας γεμίσαντες καὶ μὲ κνῖσαν (λίπος) καὶ μὲ αἷμα κατεθέσαμεν εἰς τὸ πῦρ διὰ τὸ δεῖπνόν μας· ὅποιος δὲ ἀπὸ τοὺς δύο καὶ ἂν νικήσῃ καὶ γίνῃ ἀνώτερος, μόνος του σηκωθεὶς ἂς ἐκλέξῃ ὁποιαν καὶ ἂν θέλῃ ἐκ τούτων (τῶν κοιλιῶν)· ἐξ ἄλλου δὲ πάντοτε θὰ τρώγῃ μεταξὺ ἡμῶν καὶ οὐδένα ἄλλον ἐπαίτην θὰ ἀφήσωμεν νὰ ἀναμιγνύηται ἐντὸς τοῦ οἴκου, διὰ νὰ ἐπαιτῇ.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, εἰς αὐτοὺς δ' ἤρεσκεν ὁ λόγος· πρὸς αὐτοὺς δὲ πονηρὰ σκεπτόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ ἀγαπητοί, οὐδόλως εἶναι δυνατὸν ἀνὴρ γέρων βεβαρημένος ὑπὸ δυστυχίας νὰ μάχηται μὲ ἄνδρα νεώτερον· ἀλλ' ἡ κακοῦργος κοιλία μὲ παρορμᾷ, διὰ νὰ καταδαμασθῶ ἀπὸ πληγάς· ἀλλ' ἐμπρὸς τόρα ὁρκίσθητε εἰς ἐμὲ ὅλοι δυνατὸν ὅρκον, μήπως κάποιος προξενῶν εὐχαρίστησιν εἰς τὸν Ἶρον κτυπήσῃ ἐμὲ διὰ τῆς στιβαρᾶς του χειρὸς ἀδίκως φερόμενος, μὲ δαμάσῃ δὲ βιαίως ὑποκάτω εἰς αὐτόν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ἅλοι ὡρκίζοντο, ὅπως προέτρεπεν· ἀφοῦ δέ, ὡς ἤρμοζε, καὶ ὡρκίσθησαν καὶ ἐτελείωσαν τὸν ὅρκον, εἰς αὐτοὺς πάλιν εἶπεν ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Τηλεμάχου· «Ξένε, ἐὰν ἡ καρδία σου καὶ ἡ γενναία ψυχή σου σὲ παρορμᾷ ν' ἀποκρούσῃς τοῦτον, κανένα ἐκ τῶν ἄλλων Ἀχαιῶν μὴ φοβοῦ, διότι πρὸς περισσοτέρους θὰ γίνῃ ἐχθρὸς ὅποιος καὶ ἂν σὲ κτυπῇ· φιλοξενῶν μὲν εἶμαι ἐγώ, ἐπαινοῦσι δὲ τὰς σκέψεις μου δύο πρόκριτοι, δηλ. καὶ ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, συνετοὶ ἀμφότεροι.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι τὰ ἐπήνουν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐζώσθη μὲν πέριξ τῶν αἰδοίων του μὲ ράκη, ἐφανέρωνε δὲ τοὺς καὶ ὡραίους καὶ μεγάλους μηρούς του, ἐφανερώθησαν δὲ οἱ πλατεῖς ὦμοι καὶ τὰ στήθη καὶ οἱ στιβαροὶ βραχίονές του· ἡ δὲ Ἀθηνὰ πλησίον ἱσταμένη ἔκαμνε δυνατὰ τὰ μέλη τοῦ βασιλέως λαῶν. Οἱ δὲ μνηστῆρες ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὑπερβολικῶς ἐθαύμασαν· ὡς ἐξῆς δ' ἔλεγε κάποιος βλέψας πρὸς ἄλλον ὄντα πλησίον του· «Ταχέως ὁ Κακόϊρος Ἶρος πρόσθετον κακὸν θὰ ἔχῃ μὲ τοὺς μηρούς, ὁποίους τοὺς παρουσιάζει ἀπὸ τὰ ράκη του ὁ γέρων.»

Τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶπον, τοῦ Ἴρου δὲ ἡ ψυχὴ κακῶς διετίθετο· ἀλλὰ καὶ τοιουτοτρόπως οἱ ὑπηρέται ζώσαντες αὐτὸν τὸν ὡδήγουν ἀναγκαστικῶς φοβούμενον· αἱ σάρκες δὲ τῶν μελῶν του ἔτρεμον. Ὁ δὲ Ἀντίνοος τὸν ἐπέπληξε καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει· «Τόρα μὲν εἶθε νὰ μὴ ὑπῆρχες, καυχηματία, μήτε νὰ ἤθελες γεννηθῇ ἐὰν δὰ τοῦτον βεβαίως τρέμεις καὶ φο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βερὰ φοβεῖσαι, ἄνδρα γέροντα βεβαρημένον ὑπὸ τῆς δυστυχίας, ἡ ὁποία τὸν κατέχει· ἀλλὰ θὰ σοὶ εἴπω κάτι, τοῦτο δὲ καὶ θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ· ἐὰν οὗτος σὲ νικήσῃ καὶ γίνῃ ἀνώτερος, θὰ σὲ στείλω εἰς τὴν μεγάλην ξηράν, ἀφοῦ σὲ βάλω μέσα εἰς μελανόχρουν πλοῖον, εἰς τὸν βασιλέα Ἔχετον, τὸν καταστροφέα ὅλων τῶν ἀν-
85 θρώπων, διὰ νὰ σοῦ ἀποκόψῃ αὐτὸς τὴν ρῖνα καὶ τὰ ὦτα δι' ἀσπλάγχνου χαλκοῦ ξίφους καὶ ἵνα ἐκριζώσας τὰ αἰδοῖά σου τὰ δώσῃ ὠμὰ εἰς τοὺς κύνας νὰ τὰ φάγωσι.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτοῦ δὲ τὰ μέλη ἀκόμη περισσότερον κατέλαβε τρόμος, εἰς τὸ μέσον δ' ὡδήγησαν αὐτόν· αὐτοὶ δὲ καὶ
90 οἱ δύο ἐσήκωσαν τὰς χεῖρας· τότε πλέον ἐσκέφθη ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, ἢ νὰ τὸν κτυπήσῃ, διὰ νὰ τὸν ἀφήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκεῖ καταπεσόντα, ἢ νὰ τὸν κτυπήσῃ ἐλαφρῶς καὶ νὰ τὸν ἐξαπλώσῃ κατὰ γῆς. Εἰς αὐτὸν δὲ τοιουτοτρόπως σκεπτόμενον ἐφάνη ὅτι εἶναι ὠφελιμώτερον σιγαλὰ νὰ τὸν κτυπήσῃ, διὰ νὰ μὴ τὸν ἀντιληφθῶσιν οἱ Ἀχαιοὶ (οἱ μνηστῆρες)· ἐκ τούτων λοιπὸν τότε
95 σηκωθέντων (πρὸς πυγμαχίαν) ὁ μὲν Ἶρος ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν δεξιὸν ὦμον, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν λαιμὸν ὑποκάτω τοῦ ὠτός, ἔθραυσε δὲ τὰ ἐντὸς ὀστᾶ· εὐθὺς δὲ κατέβη εἰς τὸ στόμα του ἐρυθρὸν αἷμα καὶ κατέπεσεν εἰς τὴν κόνιν σκούξας, ἐκτύπησε δὲ συγχρόνως καὶ τοὺς ὀδόντας λακτίζων μὲ τοὺς πόδας του τὴν γῆν· οἱ δὲ εὐγενεῖς μνηστῆρες σηκώσαντες τὰς
100 χεῖρας ἀπέθανον (ἔσκασαν) ἀπὸ τὰ γέλοια. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς λαβὼν αὐτὸν τὸν ἔσυρεν ἐκ τοῦ ποδὸς διὰ τοῦ προθύρου ἔξω, ἕως ὅτου πέραν τῶν θυρῶν τῆς αἰθούσης ἔφθασεν εἰς τὴν αὐλήν, καὶ ἐκάθισεν αὐτόν, ἀφοῦ τὸν ἀνεστύλωσε πλησίον τοῦ τοίχου (τοῦ φράγματος) τῆς αὐλῆς καὶ ἔβαλε ράβδον εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ
105 ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Ἐδῶ τόρα κάθου ἀποδιώκων τοὺς χοίρους καὶ τοὺς σκύλλους καὶ νὰ μὴ εἶσαι σὺ δὰ τύραννος ξένων καὶ ἐπαιτῶν, ἐν ᾧ εἶσαι ἐλεεινός, μήπως ἴσως καὶ κάτι μεγαλύτερον κακὸν ἀπολαύσῃς.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς πέριξ τῶν ὤμων του ἔβαλε τὸ ἐξευτελισμένον σακκούλιόν του, τὸ πολὺ καταξεσχισμένον, ἀπὸ σχοινίον
110 δὲ ἦτο ἡ κρεμάστρα του· ὀπίσω δ' αὐτὸς βεβαίως πρὸς τὸ κατώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φλιον μεταβὰς ἐκάθησε· οἱ δὲ μνηστῆρες ἐντὸς εἰσήρχοντο μὲ εὐχαρίστησιν γελῶντες καὶ τὸν ὑπεδέχοντο μὲ λόγους· «Εἴθε ὁ Ζεύς, ὦ ξένε, καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοὶ νὰ σοὶ δώσῃ ὅ,τι πρὸ πάντων θέλεις καὶ εἶναι ἀρεστὸν εἰς τὴν ψυχήν σου, ὁ ὁποῖος ἔπαυσας τοῦτον τὸν ἀχόρταστον ἀπὸ τὸ νὰ ἐπαιτῇ ἀνὰ τὴν πόλιν· διότι ταχέως θὰ τὸν διευθύνωμεν εἰς τὴν μεγάλην ξηρὰν εἰς τὸν βασιλέα Ἔχετον τὸν καταστροφέα ὅλων τῶν ἀνθρώπων.»

Τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶπον, ἔχαιρε δὲ διὰ τὸν ἔπαινον ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· ὁ δ' Ἀντίνοος εὐθὺς παρέθεσεν εἰς αὐτὸν μεγάλην κοιλίαν, γεμάτην ἀπὸ λίπος καὶ αἷμα· ὁ δὲ Ἀμφίνομος σηκώσας ἐκ τοῦ κανίστρου παρέθεσεν εἰς αὐτὸν δύο ἄρτους καὶ διὰ χρυσοῦ ποτηρίου ἐχαιρέτιζε καὶ εἶπε· «Χαῖρε, ὦ πάτερ ξένε· εἴθε νὰ ἔλθῃ εἰς σὲ τοὐλάχιστον εἰς τὸ μέλλον εὐτυχία· ἀλλὰ τόρα βεβαίως ὑπὸ πολλῶν κακῶν κατέχεσαι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ἀμφίνομε, ἀληθῶς πολὺ συνετὸς μοὶ φαίνεσαι ὅτι εἶσαι· διότι καὶ ἐκ τοιούτου (συνετοῦ) πατρὸς εἶσαι, διότι ἤκουον τὴν καλήν του φήμην, ὅτι δηλ. ὁ ἐκ Δουλιχίου Νῖσος ἦτο καὶ καλὸς καὶ πλούσιος· ἐκ τούτου λέγουσιν ὅτι σὺ ἐγεννήθης, ὁμοιάζεις δὲ μὲ ἄνδρα εὐπροσήγορον· ἕνεκα τούτου θὰ σοὶ εἴπω καὶ σὺ ἐννόησον αὐτὸ καὶ ἄκουσόν με· οὐδὲν εὐτελέστερον ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον τρέφει ἡ γῆ ἐξ ὅλων, ὅσα καὶ ἀναπνέουσι καὶ ἕρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς· διότι οὐδέποτε πιστεύει βεβαίως ὅτι θὰ πάθῃ κακὸν εἰς τὸ μέλλον, ἐφ' ὅσον χρόνον καὶ ἂν παρέχωσιν εἰς αὐτὸν δύναμιν οἱ θεοὶ καὶ τὰ γόνατά του εἶναι ἀκμαῖα· ἀλλ' ὅταν πλέον καὶ θλιβερὰ εἰς αὐτὸν ἐπιτελέσωσιν οἱ μακάριοι θεοί, καὶ ταῦτα ὑποφέρει ἐξαναγκαζόμενος μὲ ὑπομονητικὴν ψυχήν· διότι τοιοῦτον εἶναι τὸ πνεῦμα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων, ἐν σχέσει δηλ. πρὸς ὅ,τι καὶ ἂν φέρῃ καθημερινῶς εἰς αὐτοὺς ὁ πατὴρ καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν θεῶν· διότι καὶ ἐγὼ κάποτε ἐτύγχανον νὰ εἶμαι εὐτυχὴς μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, πολλὰς δ' ἀνοησίας ἔπραξα ὑποτασσόμενος εἰς τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἰσχύν μου καὶ πειθόμενος εἰς τὸν ἰδικόν μου πατέρα καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς μου αὐταδέλφους· διὰ τοῦτο μηδεὶς ποτε ἀνὴρ καθ' ὁλοκληρίαν ἂς εἶναι ἀσεβής, ἀλλὰ μὲ μετριοφροσύνην βε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βαίως ἂς ἔχῃ τὰ δῶρα τῶν θεῶν, ὅ,τι ἤθελον δίδει εἰς αὐτόν, ὁπαῖα ἀνόητα βλέπω ὅτι μηχανεύονται οἱ μνηστῆρες, φθείροντες δηλ. τὰ κτήματα καὶ προσβάλλοντες τὴν σύζυγον ἀνδρός, διὰ τὸν ὁποῖον διϊσχυρίζομαι ὅτι οὐχὶ πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον θὰ ἀπουσιάζῃ ἀπὸ τῶν ἀγαπητῶν του καὶ ἀπὸ τῆς πατρικῆς γῆς, ἀλλ' εἶναι πολὺ πλησίον· ἀλλ' εἴθε ὁ θεὸς νὰ σὲ ὑπεξαγάγῃ εἰς τὸν οἰκόν σου καὶ νὰ μὴ συναντήσῃς ἐκεῖνον, ὁπότε ἤθελεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν γῆν· διότι νομίζω ὅτι οὐχὶ βεβαίως χωρὶς χύσιν αἵματος θὰ διαχωρισθῶσιν οἱ μνηστῆρες καὶ ἐκεῖνος, ὅταν ὑπεισέλθῃ εἰς τὸ ἀνάκτορόν του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ χύσας πρὸς σπονδὴν ἔπιε τὸν γλυκὺν ὡς μέλι οἶνον, πάλιν δ' ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἀρχηγοῦ λαῶν (Ἀμφινόμου) τὸ ποτήριον· ἐκεῖνος δὲ ἐπροχώρησε διὰ μέσου τῆς αἰθούσης λυπημένος εἰς τὴν ἀγαπητήν του καρδίαν μὲ γερμένην τὴν κεφαλήν· διότι βεβαίως ἡ ψυχή του προέβλεπε κακόν· ἀλλ' οὐδὲ τοιουτοτρόπως ἀπέφυγε τὴν μοῖραν, ἐδέσμευσε δὲ καὶ τοῦτον ἡ Ἀθηνᾶ διὰ νὰ δαμασθῇ ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν χειρῶν καὶ τοῦ δόρατος τοῦ Τηλεμάχου· ὀπίσω δὲ πάλιν ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ καθίσματος, ὁπόθεν πρότερον ἐσηκώθη.

Εἰς ἐκείνης δὲ τὰς φρένας εὐθὺς ἐπέβαλεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ, δηλ. εἰς τὴν κόρην τοῦ Ἰκαρίου, τὴν σώφρονα Πηνελόπην, νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τοὺς μνηστῆρας, διὰ νὰ φουσκώσῃ μὲ ἐλπίδας παραπολὺ τὴν ψυχὴν τῶν μνηστήρων καὶ διὰ νὰ γίνῃ ἀξία τιμῆς καὶ ἐκ μέρους τοῦ συζύγου της καὶ ἐκ μέρους τοῦ υἱοῦ της περισσότερον παρ' ὅ,τι ἦτο πρότερον· βεβιασμένως (ἄνευ χρείας) δ' ἐγέλασε καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει· «Εὐρυνόμη, ἡ ψυχή μου ἐπιθυμεῖ, σὺδόλως πρότερον ἐπιθυμοῦσα τοῦτο, νὰ ἐμφανισθῶ εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἂν καὶ ἐντελῶς βεβαίως εἶναι μισητοὶ εἰς ἐμέ· εἰς τὸν υἱόν μου δὲ δύναμαι νὰ εἴπω λόγον, ὁ ὁποῖος θὰ ἦτο ὠφελιμώτερος, νὰ μὴ συναναστρέφηται καθ' ὅλα μὲ τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας, οἱ ὁποῖοι καλῶς μὲν ὁμιλοῦσι, κακῶς ὅμως ὄπισθεν σκέπτονται.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ἡ οἰκονόμος Εὐρυνόμη λόγον εἶπε· «Ναὶ βεβαίως ταῦτα δὰ ὅλα, τέκνον, μὲ ὀρθὴν σκέψιν εἶπες· ἀλλὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πήγαινε καὶ λέγε λόγον εἰς τὸν υἱόν σου καὶ μὴ ἀπόκρυπτε τὴν σκέψιν σου, ἀφοῦ ὅμως νιφθῇς καὶ ἀλείψῃς τὰς παρειάς σου καὶ οὐχὶ τόσον ἀνακατωμένη μὲ δάκρυα πέριξ τοῦ προσώπου του· πορεύου, διότι εἶναι χειρότερον νὰ πενθῇς ἀδιακρίτως πάντοτε· διότι πλέον καὶ ὁ υἱός σου δὰ εἶναι τοιοῦτος κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὁποῖον σὺ παραπολὺ ἠὔχεσο εἰς τοὺς ἀθανάτους θεοὺς νὰ ἴδῃς μὲ φυτρωμένα φένεια.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Εὐρυνόμη, μὴ παρακίνει μὲ λόγους ἐμέ, ἂν καὶ φροντίζεις δι' ἐμέ, νὰ νίπτωμαι καὶ ν' ἀλείφωμαι μὲ ἀλοιφὴν εἰς τὸ σῶμα· διότι τὴν καλλονήν μου βεβαίως οἱ θεοί, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν Ὄλυμπον, κατέστρεψαν, ἀφ' ὅτου ἐκεῖνος ἀπῆλθε μέσα εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα· ἀλλὰ πρὸς χάριν μου κάλεσον καὶ τὴν Αὐτονόην καὶ τὴν Ἱπποδάμειαν νὰ ἔλθωσι, διὰ νὰ σταθῶσι πλησίον μου ἐντὸς τῆς αἰθούσης· μόνη ὅμως δὲν θὰ εἰσέλθω εἰς ἄνδρας, διότι ἐντρέπομαι.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν· ἡ δὲ γραῖα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θαλάμου, διὰ νὰ τὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ νὰ τὰς προτρέψῃ νὰ ὑπάγωσι (μετὰ τῆς Πηνελόπης).

Τότε πάλιν ἄλλα ἐσκέφθη ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· εἰς τὴν κόρην τοῦ Ἰκαρίου ἐπέχυσε γλυκὺν ὕπνον· ἐξαπλωθεῖσα δ' ἐκοιμᾶτο, ἄλαι δὲ αἱ ἀρθρώσεις τῶν μελῶν της ἐλύθησαν ἐκεῖ ἐπὶ τῆς κλίνης· κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ θεία ἐκ τῶν θεῶν ἀθάνατα δῶρα ἔδιδεν εἰς αὐτήν, διὰ νὰ τὴν θαυμάσωσιν οἱ Ἀχαιοὶ (οἱ μνηστῆρες)· διὰ θείας μὲν καλλονῆς κατὰ πρῶτον ἐκαθάρισε τὸ ὡραῖόν της πρόσωπον, διὰ τῆς ὁποίας βεβαίως ἀλείφεται ἡ καλλιστέφανος Κυθήρεια Ἀφροδίτη, ὅταν πηγαίνῃ εἰς τὸν ἐπιθυμητὸν χορὸν τῶν Χαρίτων· καὶ ἔκαμεν αὐτὴν ὑψηλοτέραν καὶ παχυτέραν εἰς τὸ νὰ τὴν ἴδῃ τις, τὴν ἔκαμε δὲ, ὡς ἥρμοζε, λευκοτέραν προνισμένου ἐλεφαντοστοῦ· ἐκείνη μὲν λοιπὸν ἡ θεία ἐκ τῶν θεῶν τοιουτοτρόπως πράξασα ἀπῆλθεν, ἔφθασαν δ' αἱ λευκοβραχίονες θαλαμηπόλοι ἐκ τοῦ δωματίου των μὲ φωνὰς προσερχόμεναι· τὴν Πηνελόπην δ' ἀφῆκεν ὁ γλυκὺς ὕπνος καὶ εὐθὺς ἐκαθάρισε διὰ τῆς χειρὸς τὰς παρειὰς καὶ εἶπεν· «Ἀληθῶς ἐμὲ τὴν πολὺ δεινοπαθῆ περιεκάλυψε μαλακὸς βαθὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὕπνος· εἴθε εἰς ἐμὲ τοιουτοτρόπως μαλακὸν θάνατον νὰ δώσῃ ἡ
ἁγνὴ Ἄρτεμις ἀμέσως τόρα, διὰ νὰ μὴ φθείρω πλέον τὴν ζωήν
μου θλιβομένη εἰς τὴν ψυχήν μου, ποθοῦσα τὴν παντὸς εἴδους
205 ἀρετὴν ἀγαπητοῦ συζύγου, διότι ἦτο ἔξοχος ἐκ τῶν Ἑλλήνων.»

Τοιαυτοτρόπως εἰποῦσα κατέβαινεν ἀπὸ τὸ λαμπρὸν ὑπερῷον,
οὐχὶ μονη, μαζὶ μὲ αὐτὴν βεβαίως ἠκολούθουν καὶ δύο θαλαμηπόλοι. Αὐτὴ δ' ὅτε πλέον ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν ἔφθασεν εἰς τοὺς
μνηστῆρας, ἐστάθη εὐθὺς πλησίον τῆς παραστάδος τοῦ καλῶς κατ-
210 εσκευασμένου δωματίου ἀπέναντι (μακρὰν) τῶν παρειῶν της κρατήσασα τὸν λαμπρὸν κεφαλόδεσμον· ἑκατέρωθεν δ' αὐτῆς, ὡς ἥρμοζεν, ἐστάθη πιστὴ θαλαμηπόλος. τῶν μνηστήρων δ' ἐκεῖ ἐλύθησαν τὰ γόνατα καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἀπὸ ἐρωτικὴν ἐπιθυμίαν ἐθέλχθησαν εἰς τὴν ψυχήν των, ὅλοι δ' ἠὐχήθησαν νὰ κοιμηθῶσι πλη-
σίον τῆς κλίνης της· ἐκείνη δὲ ἀφ' ἑτέρου πρὸς τὸν Τηλέμαχον ὡ-
215 μίλει, τὸν ἀγαπητὸν υἱόν της· «Τηλέμαχε, δὲν εἶναι πλέον σταθεραὶ αἱ φρένες σου καὶ ἡ σκέψις σου· ὅτε ἀκόμη ἦσο παῖς, καὶ εἰς τὰς φρένας σου περισσότερον ἐσχεδίαζες τὰ ὠφέλιμα· τόρα ὅμως, ὅτε δὰ εἶσαι ὑψηλὸς καὶ φθάνεις εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας καὶ ὅτε εἰς τὸ μέγα ἀνάστημα καὶ εἰς τὴν ὡραιότητα βλέ-
220 πων σε ξένος τις ἀνὴρ θὰ ἔλεγεν ὅτι εἶσαι γόνος εὐτυχοῦς ἀνδρός, δὲν εἶναι πλέον αἱ φρένες σου αἱ σύμφωνοι πρὸς τὸ πρέπον οὐδὲ ἡ σκέψις σου. Τοιοῦτο δὰ τοῦτο ἐδῶ τὸ ἔργον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων διεπράχθη, διότι σὺ ἀφῆκας τὸν ξένον νὰ κακοποιηθῇ τοιουτοτρόπως· πῶς τόρα (θὰ γίνῃ), ἐὰν ξένος καθήμενος ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας ἀνακτόρων ἤθελε πάθει δεινόν τι ἕνεκα θλιβερᾶς κακο-
225 ποιήσεως; εἰς σὲ τοῦτο θὰ ἦτο ἐντροπὴ καὶ προσβολὴ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων».

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «μῆτέρ μου, διὰ τοῦτο μὲν δὲν σε κατηγορῶ, διότι ἔχεις ὀργισθῇ· ἀλλ' ἐγὼ εἰς τὴν ψυχήν μου ἐννοῶ καὶ γνωρίζω τὰ καθέκαστα, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακά· πρότερον ὅμως ἤμην ἀκόμη μικρὸς τὴν ἡλι-
230 κίαν, ἀλλὰ δὲν δύναμαι βεβαίως νὰ κατανοήσω τὰ πάντα συνετῶς· διότι με καταπιέζουσι καθήμενοι πλησίον μου ἄλλοθεν ἄλλοι οὗτοι ἐδῶ κακὰ σκεπτόμενοι, εἰς ἐμὲ δὲ δὲν ὑπάρχουσι βοηθοί·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀλλ' ὅμως ἡ σύγκρουσις βεβαίως τοῦ ξένου καὶ τοῦ Ἴρου δὲν κατεσκευάσθη ἐκ τῆς θελήσεως τῶν μνηστήρων, ἀλλ' αὐτὸς βεβαίως (ὁ ξένος) ἦτο ὑπέρτερος κατὰ τὴν δύναμιν, εἴθε, καὶ Ζεῦ πάτερ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἀπόλλον, τοιουτοτρόπως τόρα οἱ μνηστῆρες ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας ἀνακτόρων νὰ κλίνωσι τὰς κεφαλὰς φονευμένοι, ἄλλοι μὲν ἐντὸς τῆς αὐλῆς, ἄλλοι δ' ἐντὸς τοῦ οἴκου νὰ ἔχωσι δὲ λυθῇ τὰ μέλη ἑκάστου, καθὼς τόρα ὁ Ἴρος ἐκεῖνος ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς αὐλῆς κάθηται κλίνων τὴν κεφαλὴν καὶ ὁμοιάζων μὲ μεθύοντα καὶ δὲν δύναται νὰ σταθῇ ὀρθὸς μὲ τοὺς πόδας του οὐδὲ νὰ ἐπιστρέφῃ εἰς τὸν οἶκόν του, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ἡ ἐπάνοδός του, διότι ἔχουσι λυθῇ τὰ ἀγαπητά του μέλη».

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξὺ των ἔλεγον· ὁ Εὐρύμαχος δὲ μὲ λόγους ὡμίλει πρὸς τὴν Περσεφόνην· «κόρη τοῦ Ἰκαρίου, συνετὴ Πηνελόπη· ἐὰν ὅλοι οἱ ἀνὰ τὴν Πελοπόννησον ὁλόκληρον Ἕλληνες ἤθελόν σε ἴδει, περισσότεροι μνηστῆρες ἐντὸς τῶν ἰδικῶν σας ἀνακτόρων ἀπὸ πρωΐας θὰ εὐωχοῦντο, διότι ὑπερέχεις τῶν γυναικῶν καὶ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὸ ἀνάστημα καὶ κατὰ τὰς φρένας τὰς ἐντὸς σου ἰσορρόπους».

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Εὐρύνομε, βεβαίως τὴν ἰδικήν μου ἀρετὴν καὶ τὴν μορφὴν καὶ τὸ σῶμα κατέστρεψαν οἱ ἀθάνατοι, ὅτε εἰς τὴν Τροίαν ἀνέβαινον οἱ Ἕλληνες, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἦτο ὁ σύζυγός μου Ὀδυσσεύς. Ἐὰν ἐκεῖνος βεβαίως ἐλθὼν ἤθελε προφυλάττει τὴν ἰδικήν μου ζωήν, μεγαλυτέρα τότε θὰ ἦτο ἡ φήμη μου καὶ καλλιτέρα· τόρα ὅμως θλίβομαι· διότι τόσην πολλὰ κακὰ ἐπεσώρευσεν εἰς ἐμὲ ὁ θεός. ἀληθῶς λοιπόν, ὅτε ἀνεχώρει ἀφήσας τὴν πατρικήν του γῆν, λαβὼν ἐμὲ ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἔλεγεν· «ὦ γύναι, δὲν νομίζω βεβαίως ὅτι ὅλοι οἱ καλὰς περικνημῖδας ἔχοντες Ἕλληνες θὰ ἐπιστρέφωσιν ἐκ Τροίας καλῶς καὶ ἀβλαβεῖς· διότι λέγουσιν ὅτι καὶ οἱ Τρῶες εἶναι ἄνδρες πολεμισταί, δηλ. καὶ ἀκοντισταὶ καὶ τοξευταὶ βελῶν καὶ ἀναβάται ταχυπόδων ἵππων, οἱ ὁποῖοι τάχιστα θὰ ἀπεφάσιζον τὴν μεγάλην φιλονικίαν τοῦ ὁλεθρίου πολέμου· διὰ τοῦτο δὲν γνωρίζω ἐὰν ἢ ἤθελέ με στείλει ὀπίσω ὁ θεὸς ἢ ἤθελον φονευθῇ ἐκεῖ ἐντὸς τῆς Τροίας· ὅλα δ' ἐδῶ ἂς εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα σου· νὰ προνο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἧς διὰ τὸν πατέρα μου καὶ τὴν μητέρα μου ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων·
καθὼς τόρα ἡ ἀκόμη περισσότερον, ὅταν ἐγὼ εἶμαι μακρὰν· ὅταν
δὲ πλέον ἴδῃς ὅτι ὁ υἱός μας ἔκαμε γένεια, νὰ ὑπανδρευθῇς ὁποιον
καὶ ἂν θέλῃς, ἀφοῦ ἀφήσῃς τὸ ἰδικόν σου ἀνάκτορον»· ἐκεῖνος
τοιουτοτρόπως ὡμίλει· ταῦτα ὅλα τόρα πλέον ἐκτελοῦνται· νὺξ δὲ θὰ
εἶναι, ὅτε πλέον ὁ μισητὸς γάμος θὰ συναντήσῃ ἐμὲ τὴν δύστυχι-
σμένην, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ὁ Ζεὺς ἀφήρεσε τὴν εὐτυχίαν· ἀλλ' αὐτὴ
ἐδῶ ἡ φοβερὰ θλῖψις ἔρχεται εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν μου·
δὲν εἶχεν ἐπικρατήσει πρότερον αὕτη ἐδῶ ἡ συνήθεια τῶν μνηστή-
ρων, ὅσοι καὶ ἂν θέλωσι νὰ ζητῶσιν εἰς γάμον γυναῖκα καὶ κα-
λὴν καὶ θυγατέρα πλουσίου ἀνθρώπου καὶ μεταξύ των ἀμιλλῶνται,
αὐτοὶ οἱ ἴδιοι βεβαίως φέρουσι βόας καὶ παχέα πρόβατα πρὸς εὐ-
ωχίαν εἰς τοὺς οἰκείους τῆς κόρης καὶ λαμπρὰ δῶρα εἰς αὐτὴν δί-
δουσιν, ἀλλὰ δὲν κατατρώγουσιν ἀτιμωρητεὶ ξένην περιουσίαν».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐχάρη δὲ ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς,
διότι τῶν μὲν μνηστήρων τὰ δῶρα προεκάλει καὶ κατέθελγε τὴν
ψυχὴν αὐτῶν μὲ γλυκεῖς λόγους, ἀλλ' ὁ νοῦς της ἄλλα ἐσκέπτετο.

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους Ἀντίνοος·
«κόρη τοῦ Ἰκαρίου, συνετὴ Πηνελόπη, δῶρα μὲν ὅποιος καὶ ἂν θέ-
λῃ ἐκ τῶν Ἀχαιῶν (μνηστήρων) ἐδῶ νὰ φέρῃ νὰ τὰ δεχθῇς· διό-
τι δὲν εἶναι καλὸν ν' ἀρνηθῇ κανεὶς δῶρα· ἡμεῖς ὅμως οὔτε εἰς
τὰς ἐργασίας μας πρότερον δὰ θὰ ὑπάγωμεν οὔτε εἰς ἄλλο κανὲν
μέρος, πρὸ τοῦ δὰ σὺ νὰ ὑπανδρευθῇς μὲ ἐκεῖνον ἐκ τῶν Ἀχαι-
ῶν (μνηστήρων), ὁποιοσδήποτε εἶναι ἄριστος».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, εἰς αὐτοὺς δὲ ἤρεσκεν ὁ λό-
γος, ἕκαστος δ' ἔστειλαν κήρυκα, καθὼς ἔρμοζε, διὰ νὰ φέρῃ δῶ-
ρα. Εἷς τὸν Ἀντίνοον μὲν ἔφερε (ὁ σχετικὸς κῆρυξ) μέγαν περι-
καλλῆ πέπλον (ἐπανωφόριον) πεποικιλμένον· ἦσαν δ' ἐντὸς αὐτοῦ,
ὡς ἔρμοζε, δώδεκα ἐν ὅλῳ χρυσαῖ πόρπαι (καρφίτσαι) πρασημο-
μσμέναι μὲ καλῶς καμφθέντα (ὡραῖα) ἄγκιστρα· εἰς δὲ τὸν Εὐ-
ρύμαχον εὐθὺς ἔφερε περιδέραιον πολυποίκιλτον, προσημασμένον
μὲ κεχριμπάρι, λάμπον ὡς λάμπει ὁ ἥλιος· εἰς δὲ τὸν Εὐρυδάμαν-
τα δύο ὑπηρέται ἐκόμισαν ἐνώτια μὲ τρεῖς μικρὰς σφαίρας πολυτί-
μων λίθων ὡς ἐξοχὰς ἐν εἴδει μούρας (καρποῦ τῆς μορέας)· πολ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λὴ δὲ χάρις ἠκτινοβόλει ἐξ αὐτῶν· ἐκ μέρους δὲ τοῦ εὐπατρώδου
Πεισάνδρου, υἱοῦ τοῦ Πολύκτορος, ἐκόμισεν, ὡς ἤρμοζεν, ὁ ὑπη- 300
ρέτης περιλαίμιον, περικαλλὲς ἀριστούργημα· ἄλλο δ' ὡραῖον δῶ-
ρον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκόμισεν ἄλλος ἐκ τῶν Ἀχαιῶν (μνηστή-
ρων).

Ἐκείνη μὲν ἔπειτα ἀνέβαινεν εἰς τὸ ὑπερῶον ἡ θεία ἐκ τῶν
γυναικῶν, συγχρόνως δὲ μὲ αὐτὴν εὐθὺς αἱ θαλαμηπόλοι ἔφερον
τὰ περικαλλῆ δῶρα· οἱ δὲ μνηστῆρες ἀσχοληθέντες καὶ εἰς τὸν χο-
ρὸν καὶ εἰς τὸ ἀρεστὸν τραγούδημα διεσκέδαζον καὶ περιέμενον 305
νὰ φθάσῃ ἡ ἑσπέρα. εἰς αὐτοὺς δὲ διασκεδάζοντας ἐπῆλθεν ἡ σκο-
τεινὴ ἑσπέρα. Εὐθὺς ἔσταινον τρεῖς λαμπτῆρας ἐντὸς τῆς αἰθού-
σης, διὰ νὰ φωτίζωσι· πέριξ δ' αὐτῶν ἔθεσαν ξύλα ξηρὰ (καυσό-
ξυλα), πρὸ πολλοῦ ἀπεξηραμένα, κατάξηρα, νεωστὶ σχισμένα διὰ
χαλκοῦ ἐργαλείου, καὶ ἀνεμίγνυον μετ' αὐτῶν δᾷδας· ἀλληλοδιαδό- 310
χως δὲ τὰ ἀνενέωνον πρὸς φωτισμὸν αἱ ὑπηρέτριαι τοῦ γενναιο-
κάρδου Ὀδυσσέως· ὁ δὲ ἐκ θεῶν καταγόμενος πολυμήχανος Ὀδυσ-
σεὺς ὁ ἴδιος εἶπεν εἰς αὐτάς. «Ὑπηρέτριαι τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον
ἔχοντος ἀπέλθει βασιλέως Ὀδυσσέως, ὑπάγετε εἰς τὰ δωμάτια, ὅ-
που μένει ἡ σεβαστὴ βασίλισσα, καὶ πλησίον αὐτῆς συστρέφετε νή- 315
ματα καὶ διασκεδάζετε αὐτὴν καθήμεναι ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἢ ξαίνε-
τε μαλλία μὲ τὰς χεῖράς σας· ἐγὼ δὲ εἰς ὅλους τούτους φῶς θὰ
παρέχω· διότι ἐὰν δὰ θέλωσι νὰ περιμένωσι τὴν καλλίθρονον Αὐ-
γήν, οὐδόλως θά με νικήσωσι (δὲν θὰ κουρασθῶ)· διότι εἶμαι πο-
λὺ πολυπαθής».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖναι δὲ ἐγέλασαν καὶ παρετήρησαν ἡ 320
μία τὴν ἄλλην. Πρὸς αὐτὸν ὅμως περιφρονητικῶς εἶπεν ἡ καλλιπά-
ρειος Μελανθώ, τὴν ὁποίαν ὁ Δολίος μὲν ἐγέννα, περιεποιήθη δὲ ἡ
Πηνελόπη καὶ ὡς κόρην της τὴν ἀνέτρεφε καὶ ἔδιδεν εἰς αὐτὴν
παιγνίδια πρὸς ψυχαγωγίαν· ἀλλ' οὐδὲ τοιουτοτρόπως εἰς τὰς
φρένας της εἶχε τὸ πένθος τῆς Πηνελόπης, ἀλλ' αὕτη δὰ μὲ τὸν 325
Εὐρύμαχον ἐκοιμᾶτο ἐρωτικῶς καὶ τὸν ἠγάπα· αὕτη λοιπὸν ἐπέ-
πληττε τὸν Ὀδυσσέα μὲ ὑβριστικοὺς λόγους· «ταλαίπωρε ξένε, σὺ
βεβαίως εἶσαι ἐκτεταραγμένος κατὰ τὰς φρένας καὶ δὲν θέλεις νὰ
κοιμᾶσαι μεταβὰς εἰς χαλκευτικὸν οἶκον ἢ κάπου εἰς ὕπνου κατάλυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μα, ἀλλ' ἐδῶ πολλὰ λέγεις μὲ θάρρος μεταξὺ πολλῶν ἀνδρῶν καὶ οὐδόλως φοβεῖσαι εἰς τὴν ψυχήν σου. ἀληθῶς, ὡς φαίνεται, ὁ οἶνος κατέχει τὰς φρένας σου ἢ ἴσως εἰς σὲ πάντοτε τοιοῦτος νοῦς ὑπάρχει, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ ἀνωφελῆ λέγεις· ἢ εἶσαι ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου, διότι ἐνίκησας τὸν ἐπαίτην Ἴρον; (πρόσεχε) μήπως τυχὸν παρουσιασθῇ εἰς σὲ ἄλλος ἀνώτερος τοῦ Ἴρου, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ σε κτυπήσῃ πέριξ τῆς κεφαλῆς μὲ τὰς στιβαρὰς του χεῖρας, θὰ σὲ ἐκδιώξῃ ἐκ τοῦ οἴκου, ἀφοῦ σὲ μολύνῃ μὲ πολὺ αἷμα.»

Πρὸς αὐτὴν ὅμως λοξῶς παρατηρήσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ἀληθῶς ταχέως εἰς τὸν Τηλέμαχον θὰ εἴπω, σκύλλα, ὅσα λέγεις, μεταβὰς πρὸς τὰ ἐκεῖ, διὰ νὰ σὲ κόψῃ ἐδῶ εἰς τεμάχια».

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν κατεπτόησε μὲ τοὺς λόγους τὰς γυναῖκας· ἐκίνησαν δὲ νὰ φεύγωσι διὰ τῆς αἰθούσης καὶ ἐλύθησαν ὑποκάτω τὰ γόνατα ἑκάστης ἀπὸ φόβον· διότι ἐνόμισαν ὅτι αὐτὸς σοβαρῶς ὡμίλησεν, αὐτὸς δὲ πλησίον τῶν λαμπτήρων τῶν καιομένων ἵστατο κάμινων νὰ φωτίζωσιν εἰς ὅλους, βλεπόμενος ὑπ' αὐτῶν· ἄλλα ὅμως ἡ καρδία του ἐσκέπτετο ἐντὸς τῶν φρενῶν του, τὰ ὁποῖα δὲν ἔγιναν ἀνεκτέλεστα.

Τοὺς μνηστῆρας ὅμως τοὺς θρασεῖς οὐδόλως ἄφινεν ἡ Ἀθηνᾶ νὰ συγκρατῶνται ἀπὸ τὴν θλίβουσαν τὴν ψυχὴν προσβολήν, διὰ νὰ εἰσδύσῃ ἀκόμη μεγαλυτέρα θλῖψις εἰς τὴν καρδίαν τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου, εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ Εὐρύμαχος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύβου ἔκαμεν ἀρχὴν νὰ λέγῃ ἐνοχλῶν τὸν Ὀδυσσέα· ἐκίνησε δὲ τὸν γέλωτα εἰς τοὺς συντρόφους του· «ἀκούσατέ με, μνηστῆρες τῆς πολὺ ἐνδόξου βασιλίσσης, διὰ νὰ εἴπω ὅσα ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου παροτρύνει· οὐχὶ ἄνευ θελήσεως θεοῦ οὗτος ἐδῶ ὁ ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως ἔχει ἔλθει· μοὶ φαίνεται ὅτι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐντελῶς ὑπάρχει φῶς δάδων, διότι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς αὐτὸν τρίχες οὐδ' ὀλίγαι».

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς συγχρόνως εἶπε πρὸς τὸν ἐκπορθητὴν πόλεων Ὀδυσσέα· «ξένε, ἆρά γε θὰ ἤθελες, ἐὰν ἤθελόν σε πρασλά βει, νὰ ἐργάζῃσαι εἰς τὸν ἐπὶ τῆς ἐξοχικῆς ἄκρας ἀγρόν μου (μισθὸς δὲ διὰ σὲ θὰ εἶναι ἀρκετός) καὶ συναθροίζων λίθους καὶ χώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μματα διὰ φραγμὸν καὶ φυτεύων δένδρα μεγάλα; ἐκεῖ ἐγὼ ἄρτον
μὲν συνεχῶς δύναμαι νὰ σοὶ παρέχω καὶ μὲ φορέματα ἤθελόν σε
ἐνδύσει καὶ διὰ τοὺς πόδας σου ὑποδήματα ἤθελον δώσει· ἀλλ'
ἀφοῦ δὰ πλέον ἔμαθες κακὰ ἔργα, δὲν θὰ θελήσῃς νὰ πορεύησαι εἰς
ἐργασίαν, ἀλλὰ θέλεις νὰ ἐπαιτῇς ἀνὰ τὸν λαόν, διὰ νὰ δύνασαι νὰ
τρέφῃς τὴν ἀχόρταστον κοιλίαν σου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Εὐ-
ρύμαχε, εἴθε εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο νὰ γίνῃ ἅμιλλα ἐργασίας ἐν ἐπο-
χῇ ἐαρινῇ, ὅτε αἱ ἡμέραι εἶναι μακραί, ἐντὸς χλόης, δρέπανον μὲν
ἐγὼ εὔκαμπτον εἴθε νὰ ἔχω, ἀλλὰ καὶ σὺ εἴθε νὰ ἔχῃς τοιοῦτον,
διὰ νὰ δοκιμάσωμεν τὴν ἐργασίαν νηστικοὶ μέχρι βαθέος σκότους,
νὰ ὑπάρχῃ δὲ πλησίον ἡμῶν χόρτον (πρὸς θερισμόν). Ἐὰν δὲ πά-
λιν καὶ βόες ἤθελον εἶναι νὰ τὰς σύρωμεν πρὸς ἀροτρίασιν, οἵ
ὁποῖοι δὰ νὰ εἶναι ἄριστοι, ὁρμητικοί, μεγαλόσωμοι, ἀμφότεροι
χορτασμένοι ἐκ χλόης, συνομήλικες, ἰσοδύναμοι τῶν ὁποίων ἡ δύ-
ναμις νὰ μὴ εἶναι εὐκολοκατάβλητος, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἱκανὴ ν' ἀρο-
τριάσῃ τέσσαρα ἡμεροκάματα (ἀγρὸν καλλιεργούμενον μὲ ἀροτρί-
ασιν τεσσάρων ἡμερῶν), ἡ μᾶζα δὲ τῆς γῆς νὰ ὑποχωρῇ εἰς τὸ
ἄροτρον· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει θὰ μὲ ἔβλεπες ἐὰν ἤθελον κόπτει
συνεχεῖς αὔλακας· ἐὰν δὲ πάλιν καὶ πόλεμον ἀπὸ κανὲν μέρος ἤθε-
λεν ἐξεγείρει σήμερον ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, καὶ ἀσπὶς τότε εἴθε νὰ
ὑπάρχῃ εἰς ἐμὲ καὶ δύο δόρατα καὶ περικεφαλαία ὁλόχαλκος προ-
σηρμοσμένη εἰς τοὺς κροτάφους μου· τότε θὰ μὲ ἔβλεπες μεταξὺ
τῶν πρώτων προμάχων ν' ἀναμιχθῶ καὶ δὲν θὰ ὠμίλεις ὑβρίζων
τὴν κοιλίαν μου· ἀλλ' ὑπερβολικῶς ὑβρίζεις καὶ τὸ φρόνημά σου
εἶναι σκληρόν, διότι συναναστρέφεσαι μὲ ὀλίγους καὶ οὐχὶ γενναί-
ους. Ἐὰν ὅμως ὁ Ὀδυσσεὺς ἤθελεν ἐπανέλθει καὶ φθάσει εἰς τὴν
πατρικήν του γῆν, ταχέως διὰ σὲ αἱ θύραι, ἂν καὶ εἶναι πολὺ πλα
τεῖαι, θὰ ἦσαν στεναὶ διὰ σὲ φεύγοντα διὰ μέσου τοῦ παραθύρου
πρὸς τὰ ἔξω».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ Εὐρύμαχος δὲ ὠργίσθη ἐν τῇ καρ-
δίᾳ του περισσότερον καὶ λοξῶς παρατηρήσας αὐτὸν εἶπε πτερω-
τοὺς λόγους· «ἄ ἄθλιε, ταχέως δὰ θὰ προξενήσω εἰς σὲ κακὸν μὲ
ὅσα λέγεις μὲ θάρρος ἐνώπιον πολλῶν ἀνδρῶν καὶ οὐδόλως φο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βεῖσαι εἰς τὴν ψυχήν σου· ἀληθῶς ὁ οἶνος κατέχει τὰς φρένας σου ἢ ἴσως πάντοτε τοιαύτη εἶναι ἡ σκέψις σου, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ λέγεις ἀνωφελῆ. ἢ εἶσαι ἐκτὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου, διότι ἐνίκησας τὸν ἐπαίτην Ἶρον ;»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπὼν ἔλαβε σκαμνίον· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐκάθησε παρὰ τὰ γόνατα τοῦ ἐκ Δουλιχίου Ἀμφινόμου φοβηθεὶς τὸν Εὐρύμαχον· ἐκεῖνος δὲ εὐθὺς τὸν οἰνοχόον ἐκτύπησεν εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα· τὸ δοχεῖον δ' οἴνου τοῦ οἰνοχόου πεσὸν χαμαὶ ἔκαμε κρότον, αὐτὸς δὲ φωνάξας ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὸν κονιορτὸν ἀνάσκελα· οἱ δὲ μνηστῆρες ἀνὰ τὰ σκιερὰ ἀνάκτορα συνεκεντρώθησαν θορυβωδῶς, ὡς ἔξῆς δὲ ἔλεγε κάποιος προσβλέψας εἰς ἄλλον πλησίον του· «Εἴθε ὁ ξένος νὰ ἐχάνετο περιπλανώμενος εἰς ἄλλο μέρος πρὶν νὰ ἔλθῃ ἐδῶ· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οὐδόλως ἤθελε προξενήσει τάσην ταραχήν· τώρα ὅμως φιλονικοῦμεν δι' ἐπαίτας καὶ οὐδόλως θὰ ὑπάρχῃ εἰς ἡμᾶς γλυκύτης καλοῦ φαγητοῦ, διότι τὰ χειρότερα ὑπερισχύουσιν.»

Πρὸς αὐτοὺς δὲ καὶ ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Τηλεμάχου (ὁ ἰσχυρὸς Τηλέμαχος) εἶπε· «Καλότυχοι, ἀνοηταίνετε καὶ δὲν συγκρατεῖτε εἰς τὴν ψυχήν σας τὸ φαγητὸν οὐδὲ τὸ ποτόν· ἐκ τῶν θεῶν ἴσως κάποιος σᾶς ἐρεθίζει· ἀλλ' ἀφοῦ ἐφάγετε καλῶς, ἀναχωροῦντες εἰς τὸν οἶκόν σας κοιμήθητε, ὅτε ἡ ψυχή σας σᾶς προτρέπει· ἐγὼ ὅμως οὐδένα δὰ ἀποδιώκω.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι μὲ τοὺς ὀδόντας δαγκάσαντες τὰ χείλη (μὲ τοὺς ὀδόντας φυτρωμένους εἰς τὰ χείλη) ἐθαύμαζον τὸν Τηλέμαχον, διότι μὲ θάρρος ὡμίλει· εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Ἀμφίνομος ὡμίλησε καὶ εἶπεν, ὁ λαμπρὸς υἱὸς τοῦ Νίσου τοῦ ἐγκρίτου υἱοῦ τοῦ Ἀρήτου· «Ὦ ἀγαπητοί, οὐδεὶς βεβαίως διὰ τὸν λεχθέντα δίκαιον λόγον (τοῦ Τηλεμάχου) δύναται ν' ἀγανακτῇ κατακρίνων αὐτὸν μὲ ἀντιθέτους λόγους· μήτε τὸν ξένον κακοποιεῖτε ἀπ' ὁδήποτε μήτε ἄλλον κανένα ἐκ τῶν δούλων, ὅσοι εἶναι ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσέως· ἀλλ' ἐλᾶτε, ὁ μὲν οἰνοχόος ἂς μᾶς κεράσῃ ἐκ τοῦ κρατῆρος μὲ τὰ ποτήρια, ἵνα, ἀφοῦ κάμωμεν σπονδάς, μεταβαίνοντες εἰς τὸν οἶκόν μας κοιμώμεθα· τὸν ξένον δ' ἂς ἀφίνωμεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ Ὀδυσσέως, διὰ νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα τοῦ Τηλεμάχου· διότι εἰς τούτου τὸν ἀγαπητὸν οἶκον ἦλθε.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς αὐτοὺς δ' ὅλους ἀρεστὸν λόγον εἶπε· δι' αὐτοὺς δὲ ὁ ἡρωϊκὸς Μούλιος, ὁ ἐκ Δουλιχίου κῆρυξ, ἀνέμιξεν ἐντὸς τοῦ κρατῆρος ὕδωρ μὲ οἶνον, ἦτο δ' οὗτος ὑπηρέτης τοῦ Ἀμφινόμου· ἐμοίρασε δ' εὐθὺς εἰς ὅλους πλησίον ἑκάστου ἱστάμενος· ἐκεῖνοι δὲ ἐνεργήσαντες σπονδὴν εἰς τοὺς μακαρίους θεοὺς ἔπιον τὸν γλυκὺν ὡς μέλι οἶνον· ἀφοῦ δὲ καὶ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχή των, ἐκίνησαν εὐθὺς νὰ ὑπάγωσι διὰ νὰ κοιμῶνται ἕκαστος εἰς τὰ ἰδικά του οἰκήματα.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Τ.

Ὀδυσσέως καὶ Πηνελόπης συνομιλία. Νίψιμον τοῦ Ὀδυσσέως καὶ ἀναγνώρισις αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Εὐρυκλείας.

(Περίληψις. Κατὰ τὴν νύκτα μεταφέρονται εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ οἴκου τὰ ὅπλα τοῦ Ὀδυσσέως, ἵνα μὴ ἔχωσι τοιαῦτα οἱ μνηστῆρες ἐν ἀνάγκῃ. Συνομιλεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς ὡς ἄγνωστος μετὰ τῆς Πηνελόπης καὶ ψευδολογεῖ περὶ τοῦ ἑαυτοῦ του ὅσα εἶπε καὶ πρὸς τὸν Εὔμαιον καὶ διαβεβαιώνει ὅτι δῆθεν εἶδε τὸν Ὀδυσσέα ἐν Θεσπρωτίᾳ καὶ ὅτι ταχέως θὰ ἐπιστρέψῃ· ἡ Πηνελόπη εὐχαριστηθεῖσα ἐξ αὐτῶν διατάσσει νὰ πλύνωσι τὸν Ὀδυσσέα, ὅτε τὸν ἀναγνωρίζει ἡ τροφὸς Εὐρύκλεια ἔκ τινος σημείου πληγῆς, ἣν ἔλαβε κάποτε κυνηγῶν ἐν Παρνασσῷ ἀλλ' ἐμποδίζεται ὑπ' αὐτοῦ ν' ἀνακοινώσῃ τὸ μυστικόν. Ἡ Πηνελόπη κατόπιν διηγεῖται μὲν ὄνειρον σχετικὸν μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου της, ἀλλὰ δυσπιστοῦσα εἰς τὰ ὄνειρα λέγει ὅτι αὔριον θὰ κηρύξῃ ὡς ἔπαθλον τὸν γάμον της μὲ ἐκεῖνον ἐκ τῶν μνηστήρων, ὁ ὁποῖος ἤθελε ρίψει μακρότερον τὸ τόξον τοῦ Ὀδυσσέως· τοῦτο ἐπιδοκιμάζει καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ αὐτὴ πλέον ἀπέρχεται νὰ κοιμηθῇ.)

Ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμενεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης διαλογιζόμενος μὲ τὴν ἔμπνευσιν τῆς Ἀθηνᾶς φόνον ἐναντίον τῶν μνηστήρων· εὐθὺς δὲ πρὸς τὸν Τηλέμαχον ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Τηλέμαχε, πρέπει τὰ πολεμικὰ ὅπλα ὅλα ἐντελῶς νὰ τοποθετήσῃς ἐντός· τοὺς δὲ μνηστῆρας νὰ ἐξαπατᾷς μὲ μαλακοὺς λόγους, ὅταν ἀναζητοῦντες αὐτὰ σὲ ἐρωτῶσιν· «Ἔνεκα τοῦ καπνοῦ τὰ κατέθεσα μέσα, διότι δὲν ὡμοίαζεν πλέον μὲ ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα κάποτε ἀναχωρῶν εἰς τὴν Τροίαν τὰ ἄφινεν ὁ Ὀδυσσεύς, ἀλλ' ἔχουσι παραμορφωθῆ, ἐφ' ὅσον κατέλαβεν αὐτὰ ἡ ἐπιροὴ τοῦ πυρός· προσέτι δὲ καὶ τὸ ἐξῆς μεγαλύτερον ἔβαλεν ὁ θεὸς εἰς τὸν νοῦν μου, μήπως μεθυσθέντες καὶ στήσαντες μεταξύ σας φιλονικίαν πληγωθῆτε μεταξύ σας καὶ ἀσχημίσητε τὴν εὐωχίαν καὶ τὴν θέσιν σας ὡς μνηστήρων· διότι ὁ ἴδιος ὁ σίδηρος προσελκύει τὸν ἄνδρα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐπείθετο εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του, καλέσας δὲ ἔξω τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν εἶπε πρὸς αὐτήν· «Μαννοῦλλά μου, ἔλα δὰ κράτησον ἐντὸς τῆς αὐθούσης τὰς γυναῖκας πρὸς χάριν μου, ἕως ὅτου νὰ καταθέσω εἰς τὸν θάλαμον τὰ ὡραῖα ὅπλα τοῦ πατρός, τὰ ὁποῖα πρὸς λύπην μου παρημελημένα ἀνὰ τὸν οἶκον ὁ καπνὸς στερεῖ τῆς ἱκανότητος τοῦ λάμπειν, ἀφ' ὅτου ὁ πατήρ μου ἔχει ἀναχωρήσει, ἐγὼ δ' ἤμην ἀκόμη μικρός· τώρα ὅμως θέλω νὰ τὰ καταθέσω ἐκεῖ, ὅπου δὲν θὰ φθάνῃ ἡ ἐπιροὴ τοῦ πυρός.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀφ' ἑτέρου εἶπεν ἡ ἀγαπητή του τροφὸς Εὐρύκλεια· «Εἴθε τέλος πάντων δά, τέκνον, ν' ἀναλάβῃς τὴν φρόνησιν νὰ φροντίζῃς περὶ τοῦ οἴκου καὶ νὰ φυλάττῃς ὅλα τὰ πράγματα· ἀλλ' ἔλα, ποία ἔπειτα ἐρχομένη θὰ φέρῃ εἰς σὲ φῶς (θὰ σοῦ φωτίζῃ) ; τὰς δούλας δέ, αἱ ὁποῖαι θὰ ἐφώτιζον, δὲν ἄφινες νὰ ἔρχωνται ἐμπρός σου.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Ὁ ξένος οὗτος ἐδῶ (θὰ φωτίζῃ)· διότι δὲν θὰ ἀνεχθῶ ὡς ἄεργον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος δὰ ἤθελε τρώγει τὸν ἄρτον μου, καὶ ἂν μακρόθεν ἔχῃ ἔλθει.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, εἰς αὐτὴν δ' ὁ λόγος ἔμεινεν ἄνευ ἀπαντήσεως (δὲν ἀντηλλάγη μὲ ἄλλον πτερωτὸν λόγον), ἔκλεισε δὲ τὰς θύρας τῶν καλῶς κατοικουμένων ἀνακτόρων· αὐτοὶ δὲ οἱ δύο ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ λαμπρὸς υἱός του ἀνασηκωθέντες

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εὐθὺς μετέφερον ἐντὸς καὶ τὰς περικεφαλαίας καὶ τὰς μὲ ὀμφαλὸν ἀσπίδας καὶ τὰ αἰχμηρὰ δόρατα· ἔμπροσθεν δ' αὐτῶν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ κρατοῦσα χρυσοῦν λύχνον παρεῖχε φῶς περικαλλές· τότε λοιπὸν ὁ Τηλέμαχος εὐθὺς ἔλεγε πρὸς τὸν πατέρα του· «Ὦ πάτερ, ἀληθῶς μέγα θαῦμα τοῦτο ἐδῶ βλέπω μὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου· προφανῶς οἱ τοῖχοι τῶν ἀνακτόρων καὶ αἱ ὡραῖαι δοκοὶ τῆς στέγης καὶ αἱ ἐλάτιναι δοκοὶ καὶ οἱ κίονες οἱ πρὸς τὸ ὕψος κρατοῦντες αὐτὰς φαίνονται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μου ὡς ἐὰν εἶναι ἐκ πυρὸς καιομένου· βεβαιότατα κάποιος θεὸς εἶναι ἐδῶ μέσα ἐξ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσεύς· «Σιώπα καὶ συγκράτει τὸν νοῦν σου καὶ μὴ ἐρώτα· τοῦτο βεβαίως εἶναι συνήθεια τῶν θεῶν, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν Ὄλυμπον· ἀλλὰ σὺ μὲν κοιμήθητι, ἐγὼ δὲ θὰ μείνω ἐδῶ, διὰ νὰ ἐρεθίζω ἀκόμη τὰς ὑπηρετρίας καὶ τὴν μητέρα σου· αὐτὴ δὲ κλαίουσα θὰ λέγῃ πρὸς ἐμὲ τὰ καθέκαστα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν. ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξήρχετο ἐκ τοῦ μέσου τῆς αἰθούσης ὑπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπουσῶν δάδων διὰ νὰ πλαγιάσῃ εἰς τὸν θάλαμον, ὅπου πρότερον ἐκοιμᾶτο, ὁσάκις τὸν κατελάμβανεν ὁ γλυκὺς ὕπνος· ἐκεῖ λοιπὸν καὶ τότε ἐκοιμήθη καὶ ἀνέμενε τὴν θείαν Αὐγήν. Ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἔμενεν ἐντὸς τῆς αἰθούσης σκεπτόμενος μὲ τὴν βοήθειαν τῆς Ἀθηνᾶς φόνον διὰ τοὺς μνηστῆρας.

Ἡ δὲ συνετὴ Πηνελόπη ἐξήρχετο ἐκ τοῦ θαλάμου της ὁμοία μὲ τὴν Ἄρτεμιν ἢ μὲ τὴν χρυσῆν Ἀφροδίτην· δι' αὐτὴν πλησίον μὲν τοῦ πυρὸς κατέθεσαν ἕδραν, ὅπου, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκάθητο, τορνευμένην μὲ ἐλεφαντοστοῦν καὶ μὲ ἄργυρον, τὴν ὁποίαν κάποτε κατεσκεύασεν ὁ τέκτων Ἰκμάλιος, καὶ ὑπακάτω ἔβαλε σκαμνίον διὰ τοὺς πόδας προσκεκολλημένον ἐξ αὐτῆς, ὅπου ἐτίθετο ἐπάνω μεγάλη προβιά· ἐκεῖ λοιπὸν ἐκάθησεν ἔπειτα ἡ συνετὴ Πηνελόπη· προσῆλθον δ' ἐκ τῆς αἰθούσης αἱ λευκοβραχίονες ὑπηρέτριαι· αὗται δὲ ἐσήκωνον μὲν τοὺς πολλοὺς ἄρτους καὶ τὰς τραπέζας καὶ τὰ ποτήρια ἀπ' ἐκεῖ, ὅπου, ὡς γνωστόν, οἱ ἀλαζόνες μνηστῆρες ἔπινον, ἔρριψαν δὲ χαμαὶ τὸ πῦρ ἀπὸ τῶν λαμπτήρων καὶ ἄλλα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πολλὰ ξύλα ἐσώρευσαν ἐπ' αὐτῶν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ φῶς καὶ διὰ
νὰ ζεσταίνωνται. Ἡ δὲ Μελανθὼ ἐκ δευτέρου πάλιν ἐπέπληξε τὸν
Ὀδυσσέα· «Ξένε, ἀκόμη καὶ τόρα ἐδῶ περιπλανώμενος ἀνὰ τὸν
οἶκον θὰ μᾶς ἐνοχλῇς κατὰ τὴν νύκτα καὶ θὰ βλέπῃς τὰς γυναῖ-
κας ; ἀλλ' ἔξελθε πρὸς τὰ ἔξω, ταλαίπωρε, καὶ ἀπόλαυσον τὸ
φαγητόν σου· ἄλλως ταχέως θὰ ὑπάγῃς πρὸς τὰ ἔξω κτυπημένος
καὶ μὲ δαυλίον.»

Πρὸς ταύτην δ', ὡς ἤρμοζε, λοξῶς παρατηρήσας εἶπεν ὁ
πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Δαιμονισμένη, διὰ τί τόσον πολὺ φέρε-
σαι ἐναντίον μου μὲ θυμωμένην ψυχήν ; ἢ διότι δὲν γυαλίζω,
ἀλλ' ἔχω φορέσει ρυπαρὰ φορέματα εἰς τὸ σῶμά μου, ἐπαιτῶ δὲ
ἀνὰ τὴν πόλιν, διότι μὲ βιάζει ἡ ἀνάγκη ; τοιοῦτοι εἶναι οἱ ἐπαΐ-
ται καὶ οἱ πλάνητες ἄνδρες· διότι καὶ ἐγὼ κάποτε εὐτυχὴς κατώ-
κουν πλούσιον οἶκον μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ πολλάκις ἔδιδον
εἰς πλάνητα τοιοῦτον, ὁποιασδήποτε ἤθελεν εἶναι καὶ ὁποιουδήποτε
ἔχων ἀνάγκην ἤθελεν ἔλθει· ὑπῆρχον δ' εἰς ἐμὲ δοῦλοι ὑπερβο-
λικῶς ἄπειροι καὶ ἄλλα πολλά, μὲ τὰ ὁποῖα καὶ καλῶς ζῶσιν οἱ
ἄνθρωποι καὶ πλούσιοι ὀνομάζονται. Ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὁ υἱὸς τοῦ Κρό-
νου μὲ ἔκαμε πτωχόν· διότι τὸ ἤθελεν ἴσως· διὰ τοῦτο τόρα καὶ
σύ, γύναι, πρόσεχε μήπως κάποτε χάσῃς ὅλην σου τὴν λαμπρό-
τητα κατὰ τὴν ὁποίαν δὰ τόρα ἐξέχεις μεταξὺ τῶν γυναικῶν,
μήπως ἡ κυρία σου ὀργισθεῖσα ἀγανακτήσῃ ἐναντίον σου ἢ μή-
πως ἔλθῃ ὁ Ὀδυσσεύς· διότι ὑπάρχει ἀκόμη καὶ μέρος ἐλπίδος
δι' αὐτόν· ἐὰν ὅμως ἐκεῖνος μὲν τοιουτοτρόπως ἔχῃ χαθῇ καὶ δὲν
εἶναι πλέον ἐπιστρέψιμος εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ὑπάρχει πλέον
τόσον μέγας ὁ υἱός του τῇ θελήσει βεβαίως τοῦ Ἀπόλλωνος, ὁ
Τηλέμαχος· αὐτὸν ὅμως οὐδεμία τῶν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων γυναι-
κῶν διαφεύγει κάμνουσα ἀνοησίας, διότι δὲν εἶναι πλέον τόσον
μικρός.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἤκουσε δ' αὐτὸν ἡ συνετὴ Πηνελόπη,
τὴν θαλαμηπόλον δ' ἐπέπληξε (τὴν Μελανθὼ) καὶ λόγον εἶπε καὶ
ὡμίλει πρὸς αὐτήν· «Ἐξ ἅπαντος θρασεῖα, ἄφοβε σκύλλα, οὐδόλως
διαφεύγεις τὴν προσοχήν μου πράττουσα κακὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον
θὰ σπογγίσῃς μὲ τὴν κεφαλήν σου· διότι τὰ πάντα καλῶς ἐγνώ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρίζες, διότι τὰ ἤκουσας ἀπὸ ἐμὲ τὴν ἰδίαν, ὅτι ἐσκόπευα ἐντὸς
τῶν ἀνακτόρων μου νὰ ἐρωτῶ τὸν ξένον διὰ τὸν σύζυγόν μου, 95
ἐπειδὴ ὑπερβολικῶς λυποῦμαι.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ εὐθὺς πρὸς τὴν οἰκονόμον Εὐρυνόμην εἶπε
λόγον· «Εὐρυνόμη, φέρε λοιπὸν σκαμνίον καὶ προβιὰν ἐπάνω εἰς
αὐτό, ἵνα καθήσας ὁ ξένος εἴπῃ λόγον καὶ ἀκούσῃ ἀπὸ ἐμέ· θέλω
δὲ νὰ ἐρωτῶ αὐτόν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκείνη δὲ πολὺ ταχέως φέρουσα κατέ- 100
θεσε σκαμνίον καλῶς τορνευμένον καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸ ἔβαλε προ-
βιάν· ἐκεῖ ἔπειτα ἐκάθησεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· μεταξὺ
δ' αὐτῶν ἔκαμνεν ἀρχὴν λόγων ἡ σώφρων Πηνελόπη· «Ξένε, τὸ
ἐξῆς μὲν κατὰ πρῶτον ἐγὼ αὐτὴ θὰ σὲ ἐρωτήσω· ποῖος ἐκ τῶν 105
ἀνδρῶν, ἀπὸ ποῦ εἶσαι ; ποῦ εἶναι ἡ πόλις καὶ οἱ γονεῖς σου ;»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ
γύναι, οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἀνὰ τὴν ἀπέραντον γῆν δύναται νὰ
σὲ κατηγορῇ· διότι ἀληθῶς ἡ φήμη σου φθάνει εἰς τὸν πλατὺν
οὐρανόν, ὡσὰν δὰ δόξα ἀμέμπτου βασιλέως, ὁ ὁποῖος θεοφοβού- 110
μενος βασιλεύων μεταξὺ πολλῶν καὶ γενναίων ἀνδρῶν τὴν δικαιο-
σύνην συγκρατεῖ, παράγει δ' ἕνεκα τούτου ἡ μέλαινα γῆ σῖτον
καὶ κριθάς, γεμίζονται δὲ τὰ δένδρα ἐκ καρποῦ, τὰ πρόβατα δὲ
γεννῶσι σταθερῶς, ἡ θάλασσα δὲ παρέχει ἰχθῦς ἕνεκα τῆς καλῆς
διοικήσεως καὶ οἱ λαοὶ εἶναι ἐνάρετοι ἕνεκα αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἐμὲ 115
τόρα διὰ μὲν τὰ ἄλλα ἐρώτα ἐντὸς τοῦ οἴκου σου καὶ μὴ ἐρώτα
διὰ τὸ γένος καὶ τὴν πατρικήν μου γῆν, διὰ νὰ μὴ γεμίσῃς πε-
ρισσότερον τὴν ψυχήν μου μὲ θλίψεις, ὅταν ἐνθυμηθῶ αὐτά· εἶ-
μαι δὲ ὑπερβολικῶς ἄξιος πολλῶν στεναγμῶν· καὶ οὐδόλως ὑπάρ-
χει ἀνάγκη ἐντὸς ξένου οἴκου νὰ κάθημαι θρηνῶν καὶ ὀδυρόμε- 120
νος, διότι εἶναι χειρότερον νὰ πενθῇ τις ἀδιακρίτως πάντοτε, μή-
πως ὀργισθῇ κατ' ἐμοῦ κανεὶς ἐκ τῶν δούλων ἢ καὶ σὺ ἡ ἰδία,
λέγω δὲ ὅτι πλέω εἰς τὰ δάκρυα, διότι εἶμαι βεβαρημένος εἰς τὰς
φρένας ἀπὸ οἶνον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Ξένε, 125
βεβαίως μὲν τὴν ἰδικήν μου καλλονήν, καὶ ὡς πρὸς τὴν μορφὴν
καὶ ὡς πρὸς τὸ σῶμα, κατέστρεψαν οἱ ἀθάνατοι, ὅτε οἱ Ἕλλη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νες ἀνέβαινον μέσα εἰς τὴν Τροίαν, μεταξὺ δ' αὐτῶν ἦτο ὁ ἰδικός μου σύζυγος Ὀδυσσεύς· ἐὰν βεβαίως ἐκεῖνος ἐπανελθὼν ἤθελε προφυλάττει τὴν ἰδικήν μου ζωήν, ἡ ἰδική μου φήμη τότε δύναται νὰ εἶναι μεγαλυτέρα καὶ καλλιτέρα· τόρα ὅμως λυποῦμαι διότι τόσον πολλὰ κακὰ ἐπεσώρευσεν ἐναντίον μου ὁ θεός· διότι ὅσοι ἄριστοι προεξάρχουσιν εἰς τὰς νήσους, δηλ. εἰς τὸ Δουλίχιον καὶ τὴν Σάμην καὶ τὴν δασώδη Ζάκυνθον, καὶ ὅσοι κατοικοῦσιν αὐτὴν τὴν περιφανῆ Ἰθάκην, αὐτοὶ δὰ ἐμέ, χωρὶς νὰ θέλω, ζητοῦσιν εἰς γάμον, καταστρέφουσι δὲ τὸν οἶκόν μου· διὰ τοῦτο οὔτε περὶ ξένων φροντίζω, οὔτε περὶ ἱκετῶν οὔτε κάπως περὶ κηρύκων, οἱ ὁποῖοι εἶναι δημοσίως ἀνεγνωρισμένοι· ἀλλὰ τὸν ἀγαπητόν μου Ὀδυσσέα ἐπιποθοῦσα κατατήκομαι ἐγκαρδίως· ἐκεῖνοι ὅμως ἐπισπεύδουσι τὸν γάμον, ἐγὼ δὲ δόλια τεχνάσματα πλέκω· κατὰ πρῶτον μὲν ὁ θεὸς εἰς τὰς φρένας μου ἐνέπνευσε νὰ ὑφαίνω ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ὕφασμα λεπτὸν καὶ ὑπερμέγεθες, ἀφοῦ ἔστησα μέγαν ἀργαλειόν· εὐθὺς δ' εἶπον εἰς αὐτούς· «Νέοι μνηστῆρές μου, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἔχετε ὑπομονήν, ἂν καὶ ἐπισπεύδετε τὸν ἰδικόν μου γάμον, ἕως ὅτου τελειώσω τὸ ὕφασμα, διὰ νὰ μὴ χαθῶσιν ἀνωφελῶς τὰ νήματά μου, ὡς ἐντάφιον σάβανον διὰ τὸν ἥρωα Λαέρτην, ὅταν αὐτὸν καταλάβῃ ἡ ἀπαισία μοῖρα τοῦ ὀδυνηροῦ θανάτου· (φοβοῦμαι) μήπως καμμία ἐκ τῶν ἀνὰ τὴν πόλιν Ἑλληνίδων κατηγορήσῃ ἐμέ, ἐὰν (ὁ Λαέρτης) θάπτηται ἄνευ νεκροσαβάνου, ἀφοῦ πολλὰ πλούτη ἀπέκτησε.» Τοιουτοτρόπως εἶπον, αὐτῶν δ' ἡ γενναία ψυχὴ ἐπείθετο. Τότε δὲ καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν μὲν ὕφαινον εἰς τὸν μέγαν ἀργαλειόν, κατὰ τὰς νύκτας δὲ διέλυον τὸ ὑφαινόμενον, ἀφοῦ ἔθετον πλησίον (πρὸς φωτισμὸν) ἀνημμένας δᾷδας· τοιουτοτρόπως ἐπὶ τριετίαν μὲν ἐγὼ διέφευγον τὴν προσοχὴν καὶ ἔπειθον περὶ αὐτοῦ τοὺς Ἀχαιοὺς μνηστῆρας· ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος καὶ ἐπηκολούθησαν αἱ ὧραι τοῦ ἔτους, ἀφοῦ ἐτελείωνον οἱ μῆνες καὶ πολλαὶ ἡμέραι προσέτι ἐπέρασαν, τότε πλέον ἕνεκα τῶν ὑπηρετριῶν, αἱ ὁποῖαι ὑπῆρξαν σκύλλαι ἀμελεῖς, καὶ ἀνεκάλυψαν ἐμὲ προσελθόντες καὶ μὲ λόγους διέταξαν νὰ σταματήσω τὸν δόλον. Τοιουτοτρόπως τὸ ὕφασμα ἐτελείωσα ἐξ ἀνάγκης, καὶ χωρὶς νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θέλω· τόρα δ' ὅμως οὔτε δύναμαι νὰ ὑπεκφύγω τὸν γάμον οὔτε
ἄλλο τι τέχνασμα εὑρίσκω, πολὺ δὲ μὲ παρακινοῦσιν οἱ γονεῖς μου
νὰ ὑπανδρευθῶ, ἀγανακτεῖ δὲ ὁ υἱός μου γνωρίζων ὅτι αὐτοὶ κα-
τατρώγουσι τὴν περιουσίαν του· διότι πλέον εἶναι ἀνὴρ τοιοῦτος, 160
ὥστε βεβαίως παραπολὺ νὰ φροντίζῃ περὶ τοῦ οἴκου του, εἰς τὸν
ὁποῖον (υἱὸν) ὁ Ζεὺς παρέχει δόξαν. Ἀλλὰ καὶ (εἰς ἐμὲ) τοιου-
τοτρόπως (ἔχουσαν) εἰπὲ πὴν ἰδικήν σου γενεάν, ἀπὸ ποῦ εἶσαι·
διότι δὲν κατάγεσαι ἀπὸ μυθικὴν δρῦν οὐδ' ἀπὸ βράχον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ
σεβαστὴ σύζυγε τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου, δὲν θὰ 165
παύσῃς ἐξερευνῶσα τὴν ἰδικήν μου καταγωγήν; ἀλλὰ θὰ σοὶ τὴν
εἴπω· ἀληθῶς μὲν θὰ μὲ παραδώσῃς εἰς περισσοτέρας βεβαίως
θλίψεις ἀπὸ ἐκείνας, ὑπὸ τῶν ὁποίων κατέχομαι· διότι τοῦτο εἶναι
τὸ ἀποτέλεσμα, ὁπόταν ἀνὴρ ἀπουσιάζῃ ἐκ τῆς ἰδικῆς του πατρί-
δος τόσον χρόνον, ὅσον ἐγὼ τώρα, εἰς πολλὰς πόλεις ἀνθρώπων 170
περιπλανώμενος, θλίψεις πάσχων· ἀλλὰ καὶ ἐν τοιαύτῃ καταστά-
σει θὰ εἴπω ἐκεῖνο, διὰ τὸ ὁποῖον μὲ ἐρωτᾷς καὶ ἐξετάζεις. Ὑ-
πάρχει χώρα τις Κρήτη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ στιλπνοῦ πελάγους ὡ-
ραία καὶ γόνιμος (παχεῖα), πέριξ βρεχομένη ὑπὸ θαλάσσης· ἐντὸς
δ' αὐτῆς ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι πολλοί, ἀναρίθμητοι, καὶ ἐνενήκον-
τα πόλεις· ἄλλη δὲ ἄλλων διάλεκτος ὑπάρχει ἀναμεμιγμένη· ἐντὸς 175
μὲν αὐτῆς ὑπάρχουσιν Ἀχαιοί, ἐντὸς δὲ μεγαλόκαρδοι Ἐτεόκρη-
τες, ἐντὸς δὲ Κύδωνες καὶ Δωριεῖς μὲ κινουμένας πλουσίας κό-
μας καὶ θεῖοι Πελασγοί· μεταξὺ δ' αὐτῶν ὑπάρχει ἡ μεγάλη πό-
λις Κνωσός, ὅπου δὰ ἐβασίλευεν ὁ ἀκμαῖος Μίνως, ἀγαπητὸς φί-
λος τοῦ μεγάλου Διός, πατὴρ τοῦ ἰδικοῦ μου πατρός, τοῦ μεγα- 180
λοψύχου Δευκαλίωνος. Ὁ Δευκαλίων δ' ἐγέννα ἐμὲ καὶ τὸν βασι-
λέα Ἰδομενέα· ἀλλ' ἐκεῖνος μὲν ἐντὸς τῶν κοίλων πλοίων εἰς τὸ
Ἴλιον (Τροίαν) ἀνεχώρησε μαζὶ μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Ἀτρέως, ἐγὼ
δ' ἔχω τὸ ἐξακουστὸν ὄνομα Αἴθων, νεώτερος ἐκείνου κατὰ τὴν
ἡλικίαν· ἐκεῖνος ὅμως, ὡς γνωστόν, εἶναι πρεσβύτερος καὶ ἀν-
δρειότερος. Ἐκεῖ λοιπὸν (ἐν Κρήτῃ) ἐγὼ εἶδον τὸν Ὀδυσσέα 185
καὶ φιλοξενίαν ἔδωκα εἰς αὐτόν· διότι καὶ αὐτὸν εἰς τὴν Κρήτην
ἔφερε δύναμις ἀνέμου πορευόμενον εἰς τὴν Τροίαν, ἀπομακρύνασα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Μαλέα· ἐσταμάτησε δ' αὐτὸν ἐντὸς τῆς Ἀμνισοῦ ὅπου εἶναι σπήλαιον τῆς Εἰλειθυίας (θεᾶς τῶν τοκετῶν), ἐντὸς δυσαρέστων λιμένων, μετὰ δυσκολίας δ' ἀπέφυγε τὰς θυέλλας· εὐθὺς δ' ἀνελθὼν εἰς τὴν πόλιν ἀνεζήτει τὸν Ἰδομενέα· διότι ἔλεγεν ὅτι ἦτο εἰς αὐτὸν ἀγαπητὸς φίλος ἐκ φιλοξενίας καὶ σεβαστός· δι' αὐτὸν ὅμως (τὸν Ἰδομενέα) ἦτο πλέον δεκάτη ἢ ἑνδεκάτη αὐγή, ἀφ' ὅτου εἶχεν ἀναχωρήσει μὲ τὰ κοῖλα πλοῖα εἰς τὸ Ἴλιον. Τοῦτον δὰ (τὸν Ὀδυσσέα) ἐγὼ ὁδηγῶν εἰς τὸν οἶκόν μου καλῶς ἐφιλοξένησα ἐπιμελῶς περιοιούμενος αὐτόν, ἀφοῦ ὑπῆρχον πολλὰ τὰ μέσα ἀνὰ τὸν οἶκόν μου· καὶ εἰς τοὺς ἄλλους συντρόφους αὐτοῦ, οἱ ὁποῖοι συγχρόνως ἠκολούθουν αὐτόν, ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ συναθροίσας ἔδωκα ἄλευρα καὶ σπινθηροβόλον οἶνον καὶ βοῦς νὰ σφάξωσιν, ἵνα χορτάσωσι τὴν ἐπιθυμίαν των. Ἐκεῖ λοιπὸν δώδεκα μὲν ἡμέρας ἔμενον οἱ θαυμάσιοι Ἕλληνες· διότι τοὺς ἐκράτει μέγας βόρειας ἄνεμος οὐδὲ τοὺς ἄφινε νὰ ἵστανται ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, σκληρὸς δέ τις θεὸς ἐξήγειρεν αὐτόν· κατὰ δὲ τὴν δεκάτην τρίτην ἡμέραν ἔπεσεν ὁ ἄνεμος καὶ αὐτοὶ ἀπέπλεον.»

Ψεύδη πολλὰ λέγων τὰ καθίστα ὅμοια μὲ ἀληθῆ· αὐτῆς δ' ἀκουούσης αὐτὰ ἔτρεχον τὰ δάκρυα καὶ ἔλειωνε τὸ σῶμα· καθὼς δὲ χιὼν λειώνει ἐπὶ τῶν ἄκρων κορυφῶν τῶν ὀρέων, τὴν ὁποίαν δὰ ὁ Εὖρος (ὁ ΝΑ. ἄνεμος) λειώνει, ὅταν ὁ Ζέφυρος (ὁ δυτικὸς ἄνεμος) τὴν καταρρίπτῃ· ὅταν δ' αὐτή, ὡς γνωστόν, λειώνῃ, οἱ ποταμοὶ γεμίζονται ἐξ αὐτῆς ῥέοντες· τοιουτοτρόπως αἱ ὡραῖαι παρειαὶ αὐτῆς (τῆς Πηνελόπης) δάκρυα χυνούσης ἔλειωνον, ἡ ὁποία ἔκλαιε τὸν ἄνδρα της καθήμενον πλησίον της· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μὲ τὴν ψυχήν του μὲν ἐλυπεῖτο τὴν ἰδικήν του γυναῖκα κλαίουσαν γοερῶς, οἱ ὀφθαλμοί του ὅμως ἐστυλώθησαν ἡσύχως ἐντὸς τῶν βλεφάρων ὡς ἐὰν ἦσαν κέρατα ἢ σίδηρος· μὲ ἐπιτηδειότητα (δόλον) δ' αὐτὸς δὰ ἐκρυπτε τὰ δάκρυά του. Ἐκείνη δ' ἀφοῦ δὰ ἐξεθύμανεν (εὐχαριστήθη) ἐκ τοῦ παλυδακρύτου θρήνου, πάλιν ἀπαντῶσα μὲ λόγους εἶπε πρὸς αὐτόν· «Τόρα δὰ πλέον, ξένε, νομίζω ὅτι θὰ σὲ δοκιμάσω, ἐὰν ἀληθῶς βεβαίως ἐκεῖ ἐφιλοξένησας ἐντὸς τῶν οἴκων σου τὸν ἰδικόν μου σύζυγον, καθὼς λέγεις, μαζὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μὲ τοὺς ἰσοθέους συντρόφους του. Εἰπὲ εἰς ἐμέ, ποίου εἴδους περίπου φορέματα ἐφόρει πέριξ τοῦ σώματός του καὶ ποίας μορφῆς ἦτο ὁ ἴδιος καὶ (εἰπὲ) τοὺς συντρόφους, οἱ ὁποῖοι ἠκολούθουν αὐτόν.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ γύναι, δύσκολον εἶναι νὰ εἴπω, ἀφοῦ εἶναι μακρὰν τόσος χρόνος· διότι εἶναι πλέον δι' αὐτὸν εἰκοστὸν ἔτος ἀφ' ὅτου ἀπ' ἐκεῖ ἀνεχώρησε καὶ ἔχει ἀπέλθει ἐκ τῆς ἰδικῆς μου πατρίδος· ἀλλὰ θά σοι εἴπω, ὅπως τὸν φαντάζεται ἡ καρδία μου (ἡ μνήμη μου). Χλαῖναν πορφυρᾶν κρουστὴν διπλῆν ἐφόρει ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· εἰς αὐτὴν δὲ εἶχε προσαρμοσθῆ χρυσῆ καρφίτσα ἐντὸς διπλῶν ὀπῶν (εἶναι αἱ ὀπαί, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐτίθεντο τὰ ἄγκιστρα τῆς καρφίτσας)· ἔμπροσθεν δ' αὕτη ἦτο μὲ ποικίλματα· κύων ἐκράτει μὲ τοὺς ἐμπροσθίους του πόδας κατάστικτον (μὲ ποικίλα στίγματα, παρδαλὸν) νεογνὸν ἐλάφου βλέπων αὐτὸ σπαρταρίζον· αὐτὸ δὲ ἐθαύμαζεν ὅλοι, διότι ἐνῷ αὐτοὶ ἦσαν χρυσοῖ, ὁ μὲν κύων πνίγων ἔβλεπε τὸ νεογνὸν τῆς ἐλάφου, ἐκεῖνο δὲ ἐπιθυμοῦν νὰ ὑπεκφύγῃ ἐσπαρτάριζε μὲ τοὺς πόδας του· τὸ δὲ ὑποκάμισον αὐτοῦ περὶ τὸ σῶμά του ἀντελήφθην λαμπρόν, ὡσὰν φλοῦδαν κρομμυδίου ἐντελῶς ξηρᾶς. Τοιουτοτρόπως μὲν ἦτο μαλακὸν (τὸ ὑποκάμισον) καὶ ἦτο λάμπον ὡσὰν ἥλιος· ἀληθῶς δὰ πολλαὶ γυναῖκες μὲ θαυμασμὸν παρετήρησαν αὐτό· ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἴπω καὶ σὺ βάλε αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου· δὲν γνωρίζω, ἐὰν ἢ εἶχε φορέσει αὐτὰ ἐκ τοῦ οἴκου του ὁ Ὀδυσσεὺς ἢ κανεὶς ἐκ τῶν φίλων του τὰ ἔδωκεν εἰς αὐτὸν ταξειδεύοντα ἐπὶ τοῦ πλοίου του ἢ ἴσως καὶ φίλος τις ἐκ φιλοξενίας, διότι μὲ πολλοὺς ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο φίλος· διότι ὀλίγοι ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν ὅμοιοι μὲ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἔδωκα εἰς αὐτὸν χαλκοῦν ξίφος καὶ διπλῆν (μὲ δύο ὄψεις) πορφυρᾶν χλαῖναν καὶ ὑποκάμισον σκεπασμένην μὲ δέρμα, μὲ σεβασμὸν δὲ τὸν προέπεμπτον ἐπάνω εἰς τὸ καλὸν κατάστρωμα ἔχον πλοῖον· καὶ κῆρυξ βεβαίως ἠκολούθει αὐτὸν ὀλίγον μεγαλύτερος αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡλικίαν· καὶ δι' αὐτὸν θά σοι εἴπω, ὁποῖος δὰ ἦτο· κυρτὸς εἰς τοὺς ὤμους (μὲ στρογγύλους ὤμους), μελαγχροινός, σγουρομάλλης, Εὐρυβάτης δ' ὀνομάζετο·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐτίμα δ' αὐτὸν ἐξόχως ὑπεράνω τῶν ἰδικῶν του συντρόφων ὁ Ὀδυσσεύς, διότι εἰς τὰς φρένας του ἐγνώριζε τὰ ὀρθά».

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς αὐτὴν δ' ἀκόμη περισσότερον ἐκίνησεν ἐπιθυμίαν θρήνου, διότι ἀνεγνώρισε τὰ σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀκριβῆ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· ἐκείνη δ' ἀφοῦ δὰ ἐγεμίσθη ἀπὸ πολυδάκρυτον θρῆνον, καὶ τότε ἀπαντῶσα μὲ λόγους εἶπε πρὸς αὐτόν· «τόρα δὰ πλέον δι' ἐμέ, ξένε, ἂν καὶ εἶσαι δὰ ἀπὸ πρότερον ἐλεεινός, ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μου ἀνακτόρων θὰ εἶσαι καὶ ἀγαπητὸς καὶ σεβαστός· διότι ἐγὼ ἡ ἰδία ἔδωκα αὐτὰ δὰ τὰ φορέματα, τὰ ὁποῖα λέγεις, ἀφοῦ τοῦ τὰ ἐδίπλωσα ἐκ τοῦ θαλάμου μου, καὶ ἔβαλον ἐπάνω τὴν λαμπρὰν καρφίτσαν, διὰ νὰ εἶναι εἰς ἐκεῖνον στόλισμα· αὐτὸν ὅμως δὲν θὰ ὑποδεχθῶ πάλιν ἐπιστρέψαντα εἰς τὸν οἶκόν του εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν γῆν· διὰ τοῦτο ὡς φαίνεται, μὲ κακὴν μοῖραν ἐπάνω εἰς τὸ κοῖλον πλοῖον ἀνεχώρησεν ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ νὰ ἴδῃ τὴν κακὴν Τροίαν τὴν κατηραμένην (οὐχὶ ἀξίαν νὰ ὀνομασθῇ)».

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ σεβαστὴ σύζυγε τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέως, μὴ βλάπτε τόρα πλέον τὸ ὡραῖόν σου σῶμα καὶ μηδόλως θλῖβε τὴν ψυχήν σου θρηνοῦσα τὸν σύζυγόν σου. Οὐδόλως ὅμως σὲ κατακρίνω· διότι καὶ ἄλλη τις γυνὴ ὀδύρεται χάσασα ἐκ νομίμου γάμου ἄνδρα, μετὰ τοῦ ὁποίου ἐρωτικῶς συγκοιμηθεῖσα ἤθελε γεννήσει τέκνα, διαφορετικὸν ἀπὸ τὸν Ὀδυσσέα διὰ τὸν ὁποῖον λέγουσιν ὅτι εἶναι ὅμοιος μὲ θεόν· ἀλλὰ παῦσον μὲν ἀπὸ τὸν θρῆνον, κατανόησον δὲ τὸν λόγον μου· διότι ἀληθῶς θὰ σοι ὁμιλήσω καὶ δὲν θὰ κρύψω τὸ πῶς πλέον ἐγὼ ἤκουσα περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ὀδυσσέως ἐδῶ πλησίον ὄντος ζωντανοῦ ἐντὸς τοῦ πλουσίου λαοῦ τῶν Θεσπρωτῶν ἀνδρῶν· φέρει δὲ πολλὰ καὶ ὡραῖα κειμήλια, ζητῶν αὐτὰ ἀνὰ τὸν ἐκεῖ λαόν· ἀλλὰ τοὺς πολὺ ἀγαπητοὺς συντρόφους καὶ τὸ κομψὸν πλοῖόν του ἔχασεν ἐντὸς τῆς σπινθηροβολούσης θαλάσσης, ἐρχόμενος ἀπὸ τῆς νήσου Θρινακίας· διότι ὠργίσθησαν κατ' αὐτοῦ καὶ ὁ Ζεὺς καὶ ὁ Ἥλιος· διότι οἱ σύντροφοι ἐφόνευσαν τὰς ὁσὺς αὐτοῦ (τοῦ Ἡλίου)· ἐκεῖνοι μὲν ὅλοι ἐχάθησαν ἐντὸς τῆς πολυταράκτου θαλάσσης· αὐτὸν δ', ὡς ἐγνώσθη, ἐπάνω εἰς τὴν τρόπιν (καρῖναν)

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ πλοίου τὸ κῦμα ἔβγαλεν ἔξω εἰς τὴν ξηράν, εἰς τὴν χώραν
τῶν Φαιάκων, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι τοποθετηθῆ πλησίον τῶν θεῶν, οἱ
ὁποῖοι (Φαίακες) βεβαίως αὐτὸν μὲ τὴν καρδίαν των ὡς θεὸν ἐτί-
μησαν καὶ εἰς αὐτὸν πολλὰ ἔδωκαν καὶ ἤθελαν οἱ ἴδιοι νὰ στέλλω-
σιν αὐτὸν εἰς τὴν πατρίδα των ἀβλαβῆ· καὶ πρὸ πολλοῦ θὰ ἦτο
ἐδῶ ὁ Ὀδυσσεύς· ἀλλ' ὡς φαίνεται, τὸ ἐξῆς δὰ εἰς αὐτὸν ἐφάνη ἀ-
φελιμώτερον εἰς τὴν ψυχήν του, νὰ συναθροίζῃ ζητῶν πλούτη πε-
ριερχόμενος εἰς πολλὴν γῆν· τόσον πολὺ ὑπὲρ τοὺς θνητοὺς ἀνθρώ-
πους γνωρίζει τὰ πολλὰ κέρδη ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ οὐδεὶς ἄλλος θνη-
τὸς ἠθελεν ἀνταγωνισθῆ πρὸς αὐτὸν εἰς τοῦτο. Τοιουτοτρόπως εἶ-
πεν εἰς ἐμὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Θεσπρωτῶν Φείδων· ὡρκίζετο δὲ εἰς
ἐμὲ τὸν ἴδιον, κάμνων σπονδὰς ἐντὸς τοῦ οἴκου του, ὅτι εἶχε καθελ-
κυσθῆ εἰς τὴν θάλασσαν τὸ πλοῖον καὶ ὅτι ἦσαν κατηρτισμένοι οἱ
σύντροφοι, οἱ ὁποῖοι βεβαίως θὰ φέρωσιν αὐτὸν εἰς τὴν ἀγαπητήν
του πατρίδα· ἀλλ' ἐμὲ ἀπέστειλε πρότερον· διότι ἔτυχε νὰ ἔρχηται
πλοῖον ἀνδρῶν Θεσπρωτῶν εἰς τὸ πολύσιτον Δουλίχιον· καὶ ἔδειξεν
εἰς ἐμὲ τὰ πράγματα, τὰ ὁποῖα συνήθροισεν ὁ Ὀδυσσεύς· καὶ λοι-
πὸν μέχρι δεκάτης γενεᾶς βεβαίως ἀκόμη δύνανται αὐτὰ νὰ διατρέ-
φωσιν ἄλλους· τόσον πολλὰ πολύτιμα πράγματα (τοῦ Ὀδυσσέως)
ἔκειντο ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ βασιλέως (Φείδωνος)· δι' αὐτὸν
δ' ἔλεγεν ὅτι μετέβη εἰς Δωδώνην, δι' ν' ἀκούσῃ τὴν θέλησιν τοῦ
θεοῦ Διὸς ἐκ τῆς ὑψικόμου δρυός, πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν
ἀγαπητὴν πατρικήν του γῆν, ἀφοῦ πλέον ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσι-
άζει ἀπ' αὐτῆς, ἢ φανερῶς (νὰ ἐπανέλθῃ) ἢ κρυφίως· τοιουτοτρό-
πως ἐκεῖνος μὲν εἶναι τόσον σῶος καὶ θὰ ἔλθῃ πλέαν, πολὺ πλησί-
ον εὑρισκόμενος, καὶ δὲν θὰ ἀπουσιάζῃ πλέον πολὺν χρόνον μα-
κρὰν ἀπὸ τῶν ἀγαπητῶν του καὶ τῆς πατρικῆς γῆς· ἐν τούτοις δὲ
θὰ δώσω εἰς σὲ ὅρκους· ἂς γνωρίζῃ τόρα πρῶτον ὁ Ζεύς, ὁ ὕπερ-
τατος καὶ ἄριστος ἐκ τῶν θεῶν, καὶ ἡ ἑστία τοῦ ἀμέμπτου Ὀδυσσέ-
ως, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω φθάσει, ἀληθῶς βεβαίως ὅλα αὐτὰ ἐδῶ θὰ
ἐκτελεσθῶσιν, ὅπως τὰ λέγω, ἐντὸς τούτου ἐδῶ τοῦ ἔτους θὰ ἔλ-
θῃ ἐδῶ ὁ Ὀδυσσεύς, ἢ κατὰ τὸν λήγοντα τοῦτον μῆνα ἢ κατὰ τὴν
ἀρχὴν τοῦ ἑπομένου (ἀφ' ἑνὸς μὲν κατὰ τὸ τέλος τούτου τοῦ μηνός,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐὰν μὴ γίνῃ τὸ πρῶτον, κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ κατόπιν ἐρχομένου)».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «εἴθε οὗτος ὁ λόγος, ξένε, νὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῇ. Τότε ἴσως δύνασαι νὰ γνωρίσῃς καὶ φιλίαν καὶ πολλὰ δῶρα ἐξ ἐμοῦ, διὰ νὰ σὲ καλοτυχίζῃ κάποιος, ὅταν σὲ συναντᾷ· ἀλλ' εἰς ἐμὲ ὡς ἐξῆς ἔρχεται σκέψις εἰς τὴν ψυχήν μου, καθὼς δὰ θὰ συμβῇ· οὔτε ὁ Ὀδυσσεὺς θὰ ἔλθῃ πλέον εἰς τὸν οἶκόν του οὔτε σὺ θὰ ἐπιτύχῃς φροντίδα ἀποστολῆς εἰς τὴν πατρίδα σου, διότι δὲν ὑπάρχουσιν ἐντὸς τοῦ οἴκου τοιοῦτοι οἰκοδεσπόται, ὁποῖος ἦτο ὁ Ὀδυσσεὺς μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν, ἐὰν δὰ ὑπῆρχέ ποτε τοιοῦτος, καὶ εἰς τὸ νὰ προπέμπῃ σεβαστοὺς φίλους καὶ εἰς τὸ νὰ δέχηται· ἀλλὰ νίψατε αὐτόν, θαλαμηπάλοι, τοποθετήσατε δὲ ἀναπαυτήριον, δηλ. κινητὴν κλίνην καὶ κουβέρτας καὶ λαμπρὰ σκεπάσματα, ἵνα καλῶς ζεσταινόμενος φθάσῃ εἰς τὴν χρυσόθρονον Αὐγήν, ἀπὸ πρωΐας δὲ πολὺ πρωῒ καὶ νὰ τὸν λούσητε καὶ νὰ τὸν ἀλείψητε μὲ ἔλαιον, ἵνα οὗτος πλησίον τοῦ Τηλεμάχου καθήμενος ἀπολαύῃ τοῦ γεύματος ἐντὸς τῆς αἰθούσης· δι' ἐκεῖνον δὲ θὰ εἶναι θλιβερώτερον, ὅστις ἐξ ἐκείνων (τῶν μνηστήρων) ἀπειλητικὸς ἤθελεν ἐνοχλεῖ αὐτὸν οὐδὲ θὰ πράξῃ πλέον ἐδῶ ἔργον τι κατ' αὐτῶν (μνηστήρ τις), καὶ ἂν εἶναι φοβερὰ ὠργισμένος ἐναντίον του· διότι πῶς σύ, ξένε, θὰ διδαχθῇς περὶ ἐμοῦ, ἐὰν κατά τι ὑπερτερῶ ἡλιοκαυμένος, κακὰ ἐνδεδυμένας, ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων πρώγῃς· οἱ ἡλιοκαυμένος, κακὰ ἐνδεδυμένος, ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τρώγης· οἱ ἄνθρωποι ὀλιγοχρόνιοι γίνονται· ὅποιος μὲν καὶ ἂν εἶναι σκληρὸς καὶ σκληρὰ φρονῇ, εἰς τοῦτον καταρῶνται πάντες οἱ ἄνθρωποι θλίψεις διὰ τὸ μέλλον, ὅταν ζῇ, ὅταν δ' ἀποθάνῃ, τὸν ἐμπαίζουσι δὲ (τὸν ἀνθεματίζουσιν) ὅλοι· ὅποιος δὲ ἤθελεν εἶναι ἄμεμπτος καὶ ἀμέμπτους ἰδέας ἤθελεν ἔχει, τούτου δὰ τὴν μεγάλην φήμην οἱ ξένοι διαρκῶς μεταφέρουσιν εἰς ἄλους τοὺς ἀνθρώπους καὶ πολλοὶ ὀνομάζουσιν αὐτὸν καλόν».

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ σεβαστή σύζυγε τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέως, βεβαίως αἱ μὲν ἰδικαί μου κουβέρται καὶ τὰ λαμπρὰ σκεπάσματα ἔλειπον (ἦσαν μισητά, δὲν εἶχον), ἀφ' ὅτου κατὰ πρῶτον ἀπεμακρύνθην ἀνὸ τὰ χι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ονσσκεπῆ ὄρη τῆς Κρήτης προχωρῶν ἐπάνω εἰς τὸ μὲ μακρὰς κώπας πλοῖον, θέλω δὲ νὰ κοιμηθῶ, καθὼς δὰ πρότερον ἀΰπνους νύκτας ἀνεπαυόμην· διότι ἐπὶ πολλὰς δὰ νύκτας ἐντὸς ἐλεεινῆς (οὐχὶ εὐτρεποῦς) κλίνης ἐκοιμήθην καὶ ἀνέμεινα τὴν χρυσόθρονον Αὐγήν. Οὐδὲ τὰ νιψίματα τῶν ποδῶν γίνονται εὐχάριστα εἰς τὴν ψυχήν μου· οὐδὲ θὰ ἐγγίσῃ τὸν ἰδικόν μου πόδα γυνὴ ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι δὰ ἀνὰ τὸν οἶκον εἶναι ὑπηρέτριαι ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχῃ γραῖά τις παλαιὰ, φρόνιμα σκεπτομένη, ἡ ὁποία δὰ ἔχει ὑποφέρει τόσα εἰς τὰς φρένας της, ὅσα δὰ καὶ ἐγώ· αὐτὴν ὅμως δὲν ἤθελον ἐμποδίζει νὰ ἐγγίζῃ τοὺς πόδας ἐμοῦ».

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ σώφρων Πηνελόπη· «ἀγαπητὲ ξένε· (σὲ λέγω δὲ ἀγαπητὸν) διότι οὐδεὶς ἀκόμη μέχρι τοῦδε ἀνὴρ τόσον συνετὸς ἐκ τῶν ἀπὸ μακρυνὰ μέρη φιλικῶν ξένων ἦλθεν εἰς τὸν ἰδικόν μου οἶκον, ὅπως σὺ μὲ πολλὴν εὐφράδειαν τὰ πάντα λέγεις συνετά· ὑπάρχει ὅμως εἰς ἐμὲ γραῖα ἔχουσα εἰς τὰς φρένας της πυκνὰς σκέψεις, ἡ ὁποία ἐκεῖνον τὸν δυστυχῆ καλῶς καὶ ἔτρεφε μὲ τὸ γάλα της καὶ ἀνέτρεφε δεχθεῖσα αὐτὸν εἰς τὰς χεῖράς της, ὅτε κατὰ πρῶτον ἐγέννησεν αὐτὸν ἡ μήτηρ του· αὕτη λοιπὸν θὰ νίψῃ τοὺς πόδας σου, ἂν καὶ ἐν τούτοις ἔχει ὀλίγην δύναμιν· ἀλλ' ἔλα τόρα σηκωθεῖσα, συνετὴ Εὐρύκλεια, νίψον τὸν συνομήλικον τοῦ ἰδικοῦ σου κυρίου· καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς πλέον τοιοῦτος δὰ ἴσως εἶναι κατὰ τοὺς πόδας καὶ τοιοῦτος δὰ κατὰ τὰς χεῖρας· διότι ταχέως εἰς τὴν δυστυχίαν καταγηράσκουσιν οἱ ἄνθρωποι».

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἐσκέπασε μὲ τὰς χεῖρας τὸ πρόσωπόν της καὶ ἐξέβαλε θερμὰ δάκρυα καὶ εἶπε λόγον θρηνητικόν· «ἀλλοίμονον ἐγώ, τέκνον, ἡμὴ γνωρίζουσα τί νὰ κάμω ἕνεκα σοῦ· βεβαίως ὁ Ζεὺς ὑπερβολικῶς σὲ ἐκ τῶν ἀνθρώπων ἐχθρεύθη, ἂν καὶ ἔχεις θεοφοβουμένην ψυχὴν διότι οὐδεὶς ἀκόμη μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς κεραυνοὺς Δία ἔκαυσε τόσα παχέα μηρία οὐδ' ἐξαιρέτους ἑκατόμβας, ὅσα σὺ εἰς αὐτὸν προσέφερες προσευχόμενος, καὶ διὰ νὰ φθάσῃς εἰς εὐτυχὲς γῆρας καὶ διὰ νὰ θρέψῃς τὸν λαμπρόν σου υἱόν. Τόρα ὅμως ἀπὸ σὲ μόνον ἐντελῶς ἀφήρεσε τὴν ἡμέραν τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἐπιστροφῆς. Τοιουτοτρόπως ἴσως καὶ ἐκεῖνον ἐνέπαιζον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αἱ γυναῖκες τῶν ἐκ μακρυνῶν τόπων ξένων, ὁσάκις ἤβελε φθάσει
εἰς τὰ ἐξακουστὰ ἀνάκτορά τινος, καθὼς ὅλαι αὐταὶἐδῶ αἱ σκύλλαι
ἐμπαίζουσι σέ, τῶν ὁποίων τόρα καὶ τὴν προσβολὴν καὶ τὰ πολλὰ
αἴσχη ἀποφεύγων δὲν τὰς ἀφίνεις νὰ σὲ πλύνωσιν· ἐμὲ ὅμως οὐχὶ
χωρὶς νὰ τὸ θέλω μὲ προτρέπει εἰς τοῦτο ἡ κόρη τοῦ Ἰκαρίου, ἡ
συνετὴ Πηνελόπη· διὰ τοῦτο θὰ πλύνω τοὺς πόδας σου συγχρόνως
καὶ χάριν τῆς ἰδίας Πηνελόπης καὶ χάριν σοῦ, ἐπειδὴ ἡ ψυχή μου
ἐντὸς με παρακινεῖ εἰς περιποιήσεις· ἀλλ' ἔλα τόρα κατανόει τὸν
λόγον, τὸν ὁποῖον ἤθελόν σοι εἴπει· πολλοὶ δὲ ταλαίπωροι ξένοι ἐδῶ
ἦλθον, ἀλλὰ διισχυρίζομαι ὅτι οὐδένα ἀκόμη εἶδον τόσον ὁμοιάζον-
τα, ὅπως σὺ ὁμοιάζεις κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν φωνὴν καὶ τοὺς πό-
δας μὲ τὸν Ὀδυσσέα.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ
γραῖα, τοιουτοτρόπως (ὁμοίως) λέγουσιν ὅσοι εἶδον μὲ τοὺς ὀφθαλ-
μούς των καὶ τοὺς δύο ἡμᾶς, ὅτι εἴμεθα πολὺ ὅμοιοι μετξύ μας, κα-
θὼς δὰ σὺ ἡ ἰδία καλῶς προσέχουσα λέγεις.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ἡδὲ γραῖα ἔλαβεν ἀπαστράπτοντα
λέβητα, μὲ τὸν ὁποῖον ἔπλυνε τοὺς πόδας. ἔχυσε δὲ μέσα ψυχρὸν ὕ-
δωρ πολύ, ἔπειτα δὲ ἀντλήσασα ἔχυσε θερμὸν ὕδωρ· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς
ἐκάθητο μακρὰν τῆς ἑστίας καὶ ταχέως ἐστράφη πρὸς τὸ σκοτεινὸν
μέρος τοῦ θαλάμου· διότι εὐθὺς ἐσκέφθη μὲ τὸν νοῦν του, μήπως
πιάσασα αὐτὸν ἀναγνωρίσῃ τὴν πληγὴν καὶ γίνωσι τὰ σχέδιά του
φανερά· πλησιέστερον δὲ αὐτοῦ ἐρχομένη, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ἔπλυνε
τὸν ἰδικόν της κύριον· ἀμέσως ὅμως ἐγνώρισε τὴν πληγὴν, τὴν ὁποί-
αν κάποτε προυξένησεν εἰς αὐτὸν ἀγριόχοιρος μὲ τὸν λευκὸν ὀδόν-
τα του, ὅτε μετέβη εἰς τὸν Παρνασὸν πρὸς τὸν Αὐτόλυκον καὶ τοὺς
υἱούς του, τὸν ἔνδοξον πατέρα τῆς ἰδικῆς του μητρός, ὁ ὁποῖος εἶ-
χεν ὑπερτερήσει τοὺς ἀνθρώπους καὶ κατὰ τὴν λῃστικὴν διάθεσιν
καὶ κατὰ τὴν ἐπιορκίαν· ὁ ἴδιος δὲ θεὸς Ἑρμῆς ἔδωκεν εἰς αὐτὸν
τοῦτο· διότι εὐπρόσδεκτα ἔκαιεν εἰς αὐτὸν (τὸν Ἑρμῆν) μηρία ἀρ-
νίων καὶ ἐριφίων, ἐκεῖνος δὲ (ὁ Ἑρμῆς) πρόθυμος ἐβοήθει αὐτόν·
ὁ δὲ Αὐτόλυκος ἐλθὼν εἰς τὸν πλούσιον λαὸν τῆς Ἰθάκης εὗρε τὸν
υἱὸν τῆς ἰδικῆς του θυγατρὸς νεωστὶ γεννημένον· αὐτὸν λοιπὸν
(τὸν υἱὸν) ἡ Εὐρύκλεια ἔθηκεν εἰς τὰ ἀγάπητά γόνατα αὐτοῦ (τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτολύκου), ὅτε ἔπαυεν ἐκ τοῦ δείπνου, καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτόν· «Αὐτόλυκε, σὺ ὁ ἴδιος τόρα εὑρὲ ὄνομα, τὸ ὁποῖον δύνασαι νὰ βάλῃς εἰς τὸ ἀγαπητὸν τέκνον τῆς θυγατρός σου· πολυαγάπητος δ' εἰς σὲ εἶναι». Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ Αὐτόλυκος ἀνταπήντα καὶ εἶπε· «γαμβρέ ἰδικέ μου καὶ θύγατερ, βάλλετε (εἰς τὸ παιδίον) ὄνομα, ὁποιον καὶ ἂν σᾶς εἴπω· διότι ἔρχομαι ἐδῶ ἐγώ, ἀφοῦ ὠργίσθην βεβαίως ἐναντίον πολλῶν ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀνὰ τὴν πολλοὺς τρέφουσαν γῆν· εἰς τοῦτο δὲ (τὸ παιδίον) ἂς εἶναι προστεθειμένον τὸ ὄνομα Ὀδυσσεύς· ἐγὼ δὲ βεβαίως, ὁπόταν φθάσας εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν ἔλθῃ εἰς τὸν μέγαν μητρικόν του οἶκον εἰς τὸν Παρνασόν, ὅπου ἔσως εἰς ἐμὲ ὑπάρχουσι πολλὰ πλούτη, ἐξ αὐτῶν ἐγὼ εἰς αὐτὸν θὰ δώσω καὶ θὰ τὸν στείλω πάλιν χαίροντα.»

Ἕνεκα αὐτῶν (τοῦ πλούτου, τὸν ὁποῖον ὑπεσχέθη ὁ Αὐτόλυκος) μετέβη (εἰς τὸν Παρνασόν,) ὁ Ὀδυσσεύς, διὰ νὰ δώσῃ (ὁ Αὐτόλυκος) εἰς αὐτὸν τὰ λαμπρὰ δωρήματα· ἐκεῖνον μὲν λοιπὸν καὶ ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοί τοῦ Αὐτολύκου καὶ μὲ χειραψίας ὑπεδέχοντο καὶ μὲ γλυκεῖς λόγους· ἡ δὲ μήτηρ τῆς μητρός του Ἀμφιθέα περιπτυχθεῖσα τὸν Ὀδυσσέα ἐφίλησεν αὐτόν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ εἰς τοὺς δύο ὡραίους ὀφθαλμούς του. Ὁ Αὐτόλυκος δὲ διέταττε τοὺς ἐνδόξους υἱούς του νὰ ἑτοιμάσωσι γεῦμα· αὐτοὶ δὲ ἦκουσαν αὐτὸν παρορμῶντα αὐτούς, εὐθὺς δ' εἰσήγαγον βοῦν ἀρσενικὸν πενταετῆ, τὸν ὁποῖον ἔγδερνον καὶ προητοίμαζον καὶ διεχώρισαν αὐτὸν καθ' ὅλα εἰς τεμάχια καὶ ὡς ἥρμοζε, τὸν ἐλειάνιζον μὲ τέχνην καὶ τὸν ἐπέρασαν εἰς σουβλία καὶ τὸν ἔψησαν ἐπιμελῶς καὶ τὸν ἐμοίρασαν εἰς μερίδας· τοιουτοτρόπως τότε μὲν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν μέχρι τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου ἔτρωγαν καὶ οὐδόλως ἐστερεῖτο ἡ ψυχή των τοῦ ἀναλόγου φαγητοῦ· ὅτε δ' ὁ ἥλιος ἔδυσε καὶ ἐπῆλθε σκότος, τότε πλέον ἐκοιμήθησαν καὶ ἔλαβον τὸ δῶρον τοῦ ὕπνου· ὅτε δ' ἐφάνη ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη ροδοδάκτυλος Αὐγή, ἐκίνησαν εὐθὺς νὰ ὑπάγωσιν εἰς κυνήγιον, καὶ οἱ κύνες καὶ αὐτοὶ προσέτι οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐτολύκου· μεταξὺ δ' αὐτῶν ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐπορεύετο· ἀνέβησαν δ' εἰς τὸ ὑψηλὸν ὄρος τοῦ Παρνασοῦ τὸ ἐντελῶς περιβεβλημένον μὲ δάσος καὶ ταχέως ἔφθανον εἰς τὰ ὑπὸ τῶν ἀνέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μων προσβαλλόμενα κοιλώματα αὐτοῦ· ὁ ἥλιος μὲν ἔπειτα ἐκ νέου
ἐφώτιζε (προσέβαλλε) τὰς γαίας (προερχόμενος) ἐκ τοῦ ἡσύχως
ῥέοντος καὶ βαθὺ ρεῦμα ἔχοντος Ὠκεανοῦ (κατὰ τὴν τῶν ὁμηρικῶν
ἀνθρώπων ἀντίληψιν ὁ ἥλιος καὶ οἱ ἀστέρες ἐν γένει βυθιζόμενοι
μετὰ τὴν δύσιν των εἰς τὸν περιῤῥέοντα τὴν γῆν μέγαν ποταμὸν
Ὠκεανὸν καὶ λουόμενοι ἐν αὐτῷ ἀνήρχοντο πάλιν ἐξ αὐτοῦ ἀπ' ἀνα
τολῶν εἰς τὸν ὁρίζοντα ἀνατέλλοντες), οἱ δὲ κυνηγοὶ ἔφθανον εἰς
435 χαράδραν· ἔμπροσθεν δ' αὐτῶν, ὡς ἦτο ἑπόμενον, ἐβάδιζον οἱ κύ-
νες ἐρευνῶντες τὰ ἴχνη τῶν θηραμάτων, ὄπισθεν δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ Αὐ-
τολύκου· μεταξὺ δ' αὐτῶν ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐβάδιζε πλησίον τῶν
κυνῶν κραδαίνων δόρυ μακρὰν σκιὰν σχηματίζον (μακρόν)· ἐκεῖ δ'
ὡς ἦτο ἑπόμενο, ἐντὸς πυκνῶς δασωμένου χώρου κατέκειτο μέγας
440 ἀγριόχοιρος· αὐτὸν μὲν λοιπὸν (τὸν δασώδη χῶρον) οὔτε ἡ δύναμις
τῶν μεθ' ὑγρασίας πνεόντων ἀνέμων διεπέρα (διεφύσα) οὔτε αὐ-
τὸν ὁ λάμπων ἥλιος διὰ τῶν ἀκτίνων του προσέβαλλεν οὔτε βροχὴ
τὸν διεπέρα πέρα πέρα· τόσον λοιπὸν πυκνὸς ἦτο, ἀλλ' ὑπῆρχε μέσα
εἰς αὐτὸν χύσιμον φύλλων ὑπερβολικῶς πολλῶν· τὸν δ' ἀγριόχοι-
ρον περιεκύκλωσε κτύπος ποδῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν κυνῶν,
καθὼς ἐροχώρουν παρακινοῦντες τοὺς κύνας· αὐτὸς δὲ ἐκ τῆς φω-
435 λεᾶς του ἀντιμέτωπος ἀνατριχιάσας ἐντελῶς τὴν ῥάχιν του καὶ βλέ
πων μὲ ὀφθαλμοὺς σπινθηροβολοῦντας ὡς πῦρ ἐστάθη, ὡς ἦτο φυ-
σικόν, πλησίον αὐτῶν· ὁ δὲ Ὀδυσσεύς, ὡς ἦτο ἑπόμενον, πρώτιστος
ὥρμησε σηκώσας τὸ μακρὸν δόρυ μὲ τὴν παχεῖαν χεῖρά του, με-
γάλως ἐπιθυμῶν νὰ τὸν πληγώσῃ· ἐκεῖνος ὅμως προφθάσας ἔπλη-
450 ξεν αὐτὸν ὑπεράνω τοῦ γόνατος, πολὺ δὲ μέρος τῆς σαρκός του δι-
έσχισε διὰ τοῦ ὀδόντος του πλαγίως ὁρμήσας καὶ δὲν ἔφθασεν εἰς
τὸ ὀστοῦν τοῦ ἀνδρός· αὐτὸν ὅμως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπιτυχὼν εἰς τὸν
δεξιὸν ὦμον ἐπλήγωσεν, ἀντίπεραν (πέρα πέρα) δὲ διεπέρασεν ἡ
αἰχμὴ τοῦ λαμπροῦ δόρατος, μουγγρίσας δὲ κατέπεσεν ἐντὸς τῆς
455 κόνεως καὶ ἀπέπτη ἡ ζωή του· καὶ περὶ ἐκεῖνον μὲν (τὸν ἀγριόχοι-
ρον) οἱ ἀγαπητοὶ παῖδες τοῦ Αὐτολύκου ἠσχολοῦντο, τὴν δὲ πληγὴν
τοῦ ἀμέμπτου ἰσοθέου Ὀδυσσέως ἔδεσαν μετὰ προσοχῆς, ἐσταμά-
των δὲ τὸ μαῦρον αἷμα μὲ ἐξορκισμὸν (μαγικὸν ἆσμα, γήτευμα,
ξόρκι), ταχέως δ' ἔφθασαν εἰς τὰ οἰκήματα τοῦ ἀγαπητοῦ πατρός

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

των. Αὐτὸν μὲν λοιπὸν (τὸν Ὀδυσσέα), ὡς ἦτο φυσικόν, καὶ ὁ Αὐτόλυκος καὶ οἱ υἱοί τοῦ Αὐτολύκου καλῶς ἰατρεύσαντες καὶ λαμπρὰ δῶρα δώσαντες ταχέως μὲ ἀγάπην καὶ χαίροντες ἔστελλον εἰς τὴν Ἰθάκην χαίροντα· δι' αὐτὸν μέν, ὡς ἦτο φυσικόν, ὁ πατὴρ καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ ἐπιστρέψαντα ἔχαιρον καὶ τὸν ἠρώτων διὰ τὰ καθέκαστα, διατὶ εἶχε πάθει τὴν πληγήν· ἐκεῖνος δέ, ὡς ἦτο φυσικόν, καλῶς εἰς αὐτοὺς διηγήθη, πῶς αὐτὸν κυνηγοῦντα ἀγριόχοιρος ἐκτύπησε μὲ τὸν λευκόν του ὀδόντα, ὅτε μετέβη εἰς τὸν Παρνασὸν μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ Αὐτολύκου.

Ταύτην τὴν πληγὴν ἡ γραῖα πιάσασα μὲ τρεῖς τὰς παλάμας τῶν χειρῶν ἐγνώρισεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ψαύσασα ἀφῆκε δὲ τὸν πόδα (τοῦ Ὀδυσσέως) νὰ φέρηται μόνος του· κατέπεσε δ' ἡ κνήμη του ἐντὸς τοῦ λέβητος καὶ ἔκαμε κρότον ὁ χάλκινος λέβης· ὀπίσω δὲ πρὸς τὸ ἄλλο μέρος ἔκλινε καὶ τὸ ὕδωρ ἐχύθη ἔξω ἐπὶ τῆς γῆς· τὴν ψυχὴν δ' αὐτῆς κατέλαβε συγχρόνως χαρὰ καὶ λύπη, οἱ δὲ δύο ὀφθαλμοί της ἐγεμίσθησαν ἀπὸ δάκρυα καὶ ἡ ἰσχυρὰ φωνή της ἔπαυσε (ἐκρατήθη ἐσταμάτησε). λαβοῦσα δὲ τὴν κάτω σιαγόνα τοῦ Ὀδυσσέως εἶπεν· «ἀναμφιβόλως εἶσαι ὁ Ὀδυσσεύς, ἀγαπητόν τέκνον· οὐδ' ἐγὼ βεβαίως σὲ ἐγνώρισα πρότερον, πρὶν νὰ ψηλαφῶ κατὰ πάντα τὸν κύριόν μου.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ παρετήρησε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της τὴν Πηνελόπην, θέλουσα νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ ἀγαπητός της σύζυγος ἦτο ἐκεῖ μέσα, ἀλλ' αὕτη (ἡ Πηνελόπη) οὔτε νὰ παρατηρήσῃ ἀντιμετώπως ἠδύνατο οὔτε νὰ ἐννοήσῃ τίποτε· διότι ἡ Ἀθηνᾶ μετέστρεψε τὸν νοῦν αὐτῆς, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ψαύσας ἔλαβε τὸν φάρυγγα αὐτῆς (τῆς τροφοῦ), διὰ δὲ τῆς ἄλλης τὴν ἔσυρε πλησιέστερον πρὸς ἑαυτὸν καὶ εἶπε· «μαννοῦλα, διὰ τί ἄρα γε θέλεις νὰ μὲ καταστρέψῃς ; σὺ ἡ ἰδία ὅμως μὲ ἔτρεφες ἐπάνω εἰς τὸν ἰδικόν σου μαστόν· τώρα δὲ πολλὰς θλίψεις μὲ μόχθους ὑπομείνας ἦλθον κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· ἀλλ' ἀφοῦ μὲ ἐνόησας καὶ ὁ θεὸς τὸ ἔβαλεν εἰς τὴν ψυχήν σου, σιώπα, μήπως δὰ ἄλλος τις τὸ μάθῃ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· διότι ὡς ἔξῆς θὰ εἴπω, τοῦτο δὲ καὶ θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ· ἐὰν δὰ ὁ θεὸς δαμάσῃ ὑπὸ τὴν δύναμίν μου τοὺς ἀγερώχους μνηστῆρας, οὐδὲ σοῦ θὰ φεισθῶ (ἂν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ εἴπῃς εἰς κανένα), ἂν καὶ εἶσαι τροφός μου, ὁπόταν φονεύω ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου ἄλλας δούλας γυναῖκας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Εὐρύκλεια· «Τέκνον ἰδικόν μου, ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων σου; γνωρίζεις μέν, πόσον ἡ ἰδική μου γνώμη εἶναι σταθερὰ καὶ οὐχὶ ὑποχωρητική· θὰ κρατῶ δὲ τὸ μυστικὸν ὡσὰν στερεός τις βράχος ἢ σίδηρος· ἄλλο δὲ θὰ σοὶ εἴπω καὶ σὺ βάλε αὐτὸ εἰς τὸν νοῦν σου· ἐὰν βεβαίως ὑπὸ τὴν δύναμίν σου δαμάσῃ ὁ θεὸς τοὺς ἀγερώχους μνηστῆρας, τότε πλέον θὰ ἐκθέσω εἰς σὲ ἀκριβῶς τὰς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου γυναῖκας, ὅσαι σὲ ἀτιμάζωσι καὶ ὅσαι εἶναι ἀγναί.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Μαννοῦλλα, καὶ διὰ τί δὰ σὺ θὰ τὰς εἴπῃς; οὐδόλως εἶναι πρὸς τοῦτο ἀνάγκη· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος καλῶς ἴσως θὰ ἐννοήσω καὶ θὰ γνωρίσω ἑκάστην· ἀλλὰ φύλαττε σιωπηλῶς τὸν λόγον, ἄφες δὲ τὸ πρᾶγμα εἰς τοὺς θεούς.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ἡ γραῖα δὲ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ μεγάρου, διὰ νὰ φέρῃ ὕδωρ πρὸς πλύσιν ποδῶν· διότι τὸ πρότερον ὅλον εἶχε χυθῇ ἔξω τοῦ λέβητος· ἀφοῦ δὲ καὶ τὸν ἔπλυνε καὶ τὸν ἔλουσεν ἀφθόνως μὲ ἔλαιον, πάλιν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, πλησιέστερον τοῦ πυρὸς ἔσυρε τὸ κάθισμά του ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, διὰ νὰ ζεσταθῇ, τὴν δὲ πληγὴν ἐκάλυψε μὲ τὰ ρακώδη ἐνδύματά του. Εἰς αὐτοὺς δὲ ἔκαμινεν ἀρχὴν λόγων ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Ξένε, τὸ ἑξῆς δὰ μικρὸν ἐγὼ ἡ ἰδία θὰ σὲ ἐρωτήσω ἀκόμη· διότι καὶ τοῦ γλυκέος πλαγιάσματος ἴσως θὰ εἶναι πλέον ὥρα δι' ὁποῖον δὰ ἤθελε καταλάβει ἡ γλυκεῖα ἐπιθυμία πρὸς ὕπνον, καὶ ἂν δὰ ἔχῃ θλίψεις· ἀλλ' εἰς ἐμὲ καὶ ἀμέτρητον πένθος ἔδωκεν ὁ θεός· διότι τὴν μὲν ἡμέραν τέρπομαι ὀδυρομένη καὶ γοερῶς θρηνοῦσα καὶ προσέχουσα καὶ εἰς τὰς ἰδικάς μου ἐργασίας καὶ εἰς τὰς τῶν ὑπηρετριῶν ἐντὸς τοῦ οἴκου μου· ὅταν δ' ἔλθῃ ἡ νὺξ καὶ καταλάβῃ ὅλους ὁ ὕπνος, κεῖμαι ἐντὸς τῆς κλίνης μου, πυκναὶ δὲ περὶ τὴν πυκνὴν καρδίαν μου καὶ σφοδραὶ μέριμναι μὲ ἐρεθίζουσιν ὀδυρομένην· καθὼς δ' ὅτε ἡ κόρη τοῦ Πανδαρέου ὀξύφωνος Ἀηδὼν τραγῳδῇ ὡραῖα, ὅταν νεωστὶ ἀρχίζῃ τὸ ἔαρ, καθημένη ἐντὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πυκνῶν φύλλων δένδρων, ἡ ὁποία συχνὰ στρεφομένη χύνει πολύηχον φωνήν, διότι κλαίει μὲ ὀλοφυρμοὺς τὸν ἀγαπητόν της παῖδα Ἴτυλον, τὸν ὁποῖον κάποτε ἐφόνευσε μὲ χαλκοῦν δόρυ ἐξ ἀγνοίας, τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως Ζήθου (ἡ κόρη τοῦ Πανδαρέου Ἀηδών, σύζυγος τοῦ Ζήθου, φονεύσασα ἀκουσίως τὸν υἱόν της Ἴτυλον καὶ κλαίουσα δι' αὐτὸ αἰωνίως μετεμορφώθη ὑπὸ τοῦ Διὸς ἐξ εὐσπλαγχνίας εἰς τὸ πτηνὸν τῆς ἀηδόνος), τοιουτοτρόπως καὶ εἰς ἐμὲ ἡ ψυχή μου εἰς δύο ἐξεγείρεται ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, ἤ δηλ. νὰ μένω πλησίον τοῦ υἱοῦ μου καὶ νὰ φυλάττω ὅλα ἀσφαλῶς, δηλ. τὰ κτήματά μου καὶ τοὺς δούλους καὶ τὸ ὑψηλόστεγον μέγα ἀνάκτορον, σεβομένη καὶ τὴν κλίνην τοῦ συζύγου μου καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ λαοῦ, ἢ πλέον ν' ἀκολουθῶ μαζὶ ἐκεῖνον ἐκ τῶν Ἀχαιῶν (μνηστήρων), ὁ ὁποῖος μὲ ζητεῖ ὡς σύζυγον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου, ἀφοῦ δώσῃ ἄπειρα προγαμιαῖα δῶρα· ὁ υἱός μου δέ, ἐφ' ὅσον ἦτο ἀκόμη μικρὸς καὶ ἀνόητος, δὲν μὲ ἄφινε νὰ ὑπανδρευθῶ ἀφήσασα τὸν οἶκον τοῦ συζύγου μου· τώρα ὅμως, ὅτε πλέον εἶναι μέγας καὶ φθάνει εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας, ἀντιθέτως πλέον εὔχεται καὶ νὰ ἐξέλθω ἐκ τοῦ μεγάρου, ἀδημονῶν διὰ τὰ κτήματά του, τὰ ὁποῖα κατατρώγουσιν οἱ Ἀχαιοὶ (οἱ μνηστῆρες)· ἀλλ' ἔλα ἐξήγησον εἰς ἐμὲ τὸ ὄνειρον καὶ ἄκουσον αὐτό· εἴκοσι χῆνες ἀνὰ τὸν οἶκόν μου τρώγουσι σῖτον ἀπὸ τὸ μέσον ὕδατος καὶ ἐγὼ βλέπουσα αὐτὰς εὐφραίνομαι· ἀλλ' ἐλθὼν ἐξ ὄρους μέγας ἀετὸς μὲ κυρτὸν ράμφος κατασυνέτριψεν ὅλων τὸν λαιμὸν καὶ τὰς ἐφόνευσεν· ἐκεῖναι δὲ εἶχον χυθῆ ὅλαι μαζὶ ἐντὸς τῶν οἴκων καὶ ἐκεῖνος ἐσηκώθη εἰς τὸν θεῖον αἰθέρα· ἐγὼ δ' ἔκλαιον καὶ ἐθρήνουν, ἂν καὶ ἤμην ἐν ὀνείρῳ, πέριξ δὲ ἐμοῦ συνηθροίζοντο αἱ καλλιπλόκαμοι Ἑλληνίδες ἐν ὡ οἰκτρῶς ὠλοφυρόμην (ἔκλαιον θρηνωδῶς), διότι ὁ ἀετὸς ἐφόνευσε τὰς χῆνάς μου· ὀπίσω δ' ἐλθὼν (ὁ ἀετὸς) ἐκάθησεν εὐθὺς ἐπὶ τοῦ ἐξέχοντος οἴκου μου καὶ μὲ ἀνθρωπίνην φωνὴν μὲ κατεκράτει καὶ εἶπεν· «Ἔχε θάρρος, κόρη τοῦ μακρὰν ὀνομαστοῦ Ἰκαρίου· δὲν εἶναι ὄνειρον, ἀλλὰ καλὴ ὀπτασία ἐν ξυπνητῇ καταστάσει, ἡ ὁποία βεβαίως θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῆ· χῆνες μὲν εἶναι οἱ μνηστῆρές, ἐγὼ δὲ διὰ σὲ πρότερον ἤμην πτηνὸν ἀετός, τώρα πάλιν ὡς ἰδι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κός σου σύζυγος ἔχω ἔλθει ὁ ὁποῖος εἰς ὅλους τοὺς μνηστῆρας σκληρὸν (ἀνεπιεικῆ) ὄλεθρον θὰ ἐπιβάλω.» Τοιουτοτρόπως εἶπεν (ὁ ἀετός), ἐμὲ δ' ἀφῆκεν ὁ γλυκὺς ὡς μέλι ὕπνος· στρέψασα δ' ὀλόγυρα τὰ βλέμματα εἶδον ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τὰς χῆνας νὰ τρώγωσι σῖτον πλησίον σκάφης, ἐκεῖ ὅπου βεβαίως ἔτρωγον πρότερον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ γύναι, οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξηγήσῃ τις τὸ ὄνειρον εἰς ἄλλην ἐξήγησιν ἀποκλίνας, διότι βεβαίως, ὡς φαίνεται, ὁ ἴδιος Ὀδυσσεὺς εἰς σὲ ὡμίλησε, πῶς θὰ ἐκτελέσῃ· φαίνεται δὲ ὄλεθρος εἰς ὅλους ἐντελῶς τοὺς μνηστῆρας καὶ οὐδεὶς θὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὰς κακὰς μοίρας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Ξένε, ἀληθῶς μὲν τὰ ὄνειρα γίνονται τοιαῦτα, ὥστε νὰ μὴ γνωρίζῃ τις τί νὰ κάμῃ, καὶ ἀπεραντολόγα, καὶ οὐδόλως ὅλα πραγματοποιοῦνται εἰς τοὺς ἀνθρώπους· διότι δύο εἶναι αἱ πύλαι τῶν ἐστερημένων νοῦ (τῶν ἄνευ δυνάμεως, τῶν ἄνευ σκέψεως) ὀνείρων· διότι ἄλλαι μὲν (πύλαι) εἶναι κατεσκευασμέναι ἀπὸ κέρατα, ἄλλαι δ' ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν· ἐξ αὐτῶν ὅσα μὲν ὄνειρα ἤθελον ἔλθει διὰ τῶν ἐκ πριονισμένου ἐλεφαντοστοῦ πυλῶν, αὐτά, ὡς φαίνεται, ἐξαπατῶσι, φέροντα λόγια ἀνεκτέλεστα· ὅσα ὅμως καὶ ἂν ἔλθωσιν ἐξελθόντα διὰ τῶν ἐκ γυαλιστερῶν κεράτων πυλῶν, αὐτά, ὡς γνωστόν, ἀληθινὰ πράγματα φέρουσιν εἰς πέρας, ὅταν κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τὰ ἴδῃ· ἀλλὰ δὲν νομίζω ὅτι ἦλθεν εἰς ἐμὲ ἀπ' ἐκεῖ (ἐκ τῶν κερατίνων πυλῶν) τὸ φοβερὸν ὄνειρον· βεβαίως εὐάρεστον θὰ ἦτο εἰς ἐμὲ καὶ τὸν υἱόν μου τοῦτο (ἂν ἤρχετο ἐκ τῶν κερατίνων πυλῶν)· ἄλλο δ' εἰς σὲ θὰ εἴπω, σὺ δὲ βάλλε αὐτὸ εἰς τὰς φρένας σου· αὕτη ἐδῶ δὰ ἡ αὐγὴ θὰ ἔλθῃ κατηραμένη, ἡ ὁποία θὰ μὲ ἀποχωρήσῃ ἀπὸ τοῦ οἴκου τοῦ Ὀδυσσέως· διότι τόρα θὰ καταθέσω ὡς ἀγώνισμα τοὺς πελέκεις, τοὺς ὁποίους ἐκεῖνος, δώδεκα ἐν συνόλῳ, ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τῶν ἰδικῶν του ἔσταινε κατὰ σειρὰν ὡσὰν δρυόχους (διχαλωτὰς καθέτους δοκοὺς στερεῶς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους στερεουμένας καὶ κατεσκευασμένας ἐκ ξύλου δρυός)· σταθεὶς δ' αὐτὸς δὰ ἔρριπτε πολὺ μακρὰν τὸ βέλος·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τόρα δὲ τοῦτο τὸ ἀγώνισμα θὰ ἐπιβάλω εἰς τοὺς μνηστῆρας· ὅποιος δὲ εὐκολώτατα ἤθελε τεντώσει τὸ πόξον εἰς τὰς παλάμας του καὶ ἤθελε τοξεύσει μὲ τὸ βέλος διὰ μέσου καὶ τῶν δώδεκα ἄλων πελέκεων, αὐτὸν ἤθελον συνακολουθήσει, ἀφίνουσα τοῦτον ἐδῶ τὸν συζυγικὸν οἶκον, τὸν πολὺ ὡραῖον, τὸν παμπλήρη περιουσίας, τὸν ὁποῖον κάποτε νομίζω ὅτι θὰ ἐνθυμοῦμαι τοὐλάχιστον εἰς τὸ ὄνειρόν μου.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ὦ σεβαστὴ σύζυγε τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου Ὀδυσσέως, μὴ ἀνάβαλλε τόρα πλέον ἐντὸς τῶν οἴκων σου ταῦτο τὸ ἀγώνισμα· διότι πρότερον βεβαίως θὰ ἔλθῃ ἐδῶ ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, πρὶν οὗτοι καὶ νὰ τεντώσωσι τὴν χορδὴν που περιψηλαφῶντες τοῦτο ἐδῶ τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον καὶ νὰ διαπεράσωσι τὸ βέλος διὰ μέσου τοῦ σιδήρου (τῶν πελέκεων).»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Ἐὰν θὰ ἤθελες, ξένε, καθήμενος πλησίον μου ἐντὸς τῶν μεγάρων νὰ μὲ τέρπῃς, δὲν ἤθελε χυθῇ ὕπνος ἐπάνω εἰς τὰ βλέφαρά μου· ἀλλ' οὐδόλως βεβαίως εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι πάντοτε ἄϋπνοι οἱ ἄνθρωποι· διότι δι' ἕκαστον πρᾶγμα βεβαίως ἔβαλαν τὸ προσῆκον μέτρον οἱ ἀθάνατοι εἰς τοὺς θνητοὺς ἐπάνω εἰς τὴν δωροῦσαν γεννήματα γῆν· ἀλλὰ διὰ τοῦτο βεβαίως ἐγὼ μὲν ἀναβᾶσα εἰς τὸ ὑπερῷον θὰ κοιμηθῶ εἰς τὴν κλίνην, ἡ ὁποία πλήρης στεναγμῶν εἰς ἐμὲ ἔχει γίνει, πάντοτε μὲ τὰ ἰδικά μου δάκρυα ἀναμεμιγμένη, ἀφ' ὅτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπῆλθε, διὰ νὰ ἴδῃ τὸ κατηραμένον Κακόϊλιον (τὴν ἀπαισίαν Τροίαν)· ἐκεῖ λοιπὸν δύναμαι νὰ κοιμηθῶ· σὺ δὲ κοιμήθητι ἐντὸς τούτου ἐδῶ τοῦ οἴκου ἢ χαμαὶ στρώσας ἢ ἂς θέσωσι διὰ σὲ κάτω ἐλαφρὰν κλίνην.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα ἀνέβαινεν εἰς τὸ λαμπρὸν ὑπερῷον οὐχὶ μόνη, συγχρόνως μὲ αὐτὴν βεβαίως ἐπορεύοντο καὶ ἄλλαι θεραπαινίδες· ἀφ' οὗ δ' ἀνέβη εἰς τὰ ὑπερῷα μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας, ἔκλαιεν ἔπειτα τὸν Ὀδυσσέα τὸν ἀγαπητὸν σύζυγον, ἕως ὅτου εἰς τὰ βλέφαρα αὐτῆς ἔβαλε γλυκὺν ὕπνον ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Υ.

Τὰ συμβάντα πρὸ τοῦ φόνου τῶν μνησήτρων.

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἐκοιμήθη ἐν τῷ προδόμῳ, ἀλλ' ἠγρύπνει σκεπτόμενος ὅλεθρον κατὰ τῶν μνηστήρων καὶ κατὰ τῶν ἀπίστων δούλων γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι ἀθεμίτως συνεκοιμῶντο μετὰ τῶν μνηστήρων, ἐνθαρρυνθεὶς δ' ὅμως ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐκοιμήθη· ἐγερθεὶς δ' ἀκούει τοὺς θρήνους τῆς Πηνελόπης καὶ ζητῶν διὰ προσευχῆς λαμβάνει εὐοίωνα σημεῖα παρὰ τοῦ Διός. Στολίζεται κατόπιν ἡ οἰκία τοῦ Ὀδυσσέως δι' ἑορτὴν καὶ ὁ Τηλέμαχος μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγοράν, ὅπου κομίζονται ζῶα πρὸς θυσίαν ὑπὸ τοῦ Εὐμαίου, ὑπὸ τοῦ κακοῦ Μελανθίου καὶ ὑπὸ τοῦ καλοῦ Φιλοιτίου, τοῦ ὁποίου ὁ Ὀδυσεὺς βλέπει τὴν πιστὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην. Οἱ μνηστῆρες ὅμως μελετῶντες τὸν ὄλεθρον τοῦ Τηλεμάχου εἶδον κακὸν οἰωνὸν καὶ ἀποθαρρυνθέντες συναθροίζονται εἰς συμπόσιον, ὅπου παρευρίσκεται καὶ ὁ Ὀδυσσεύς, ὃν περιποιεῖται ὁ Τηλέμαχος, ἀλλ' εἷς ἐκ τῶν μνηστήρων κτυπεῖ αὐτὸν μὲ ποῦν βοός· τότε ὁ μάντις Θεοκλύμενος προμαντεύων εἰς τοὺς μνηστῆρας καταστροφὴν ἐκδιώκεται ἐκ τοῦ οἴκου, ἐν ᾧ ἡ Πηνελόπη ἐκ τοῦ πλησίον ἀκούει καὶ μανθάνει ὅλα ταῦτα.)

Ὁ δὲ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐκοιμᾶτο ἐντὸς τοῦ προδόμου· κάτω μὲν ἔστρωσε δέρμα βοὸς ἀκατέργαστον, ὑπεράνω δὲ πολλὰ δέρματα προβάτων, τὰ ὁποῖα ἔσφαζον οἱ Ἀχαιοὶ (μνηστῆρες)· ἡ Εὐρυνόμη δὲ εὐθὺς ἐπάνω εἰς αὐτὸν κοιμηθέντα ἔβαλε σκέπασμα. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁ Ὀδυσσεὺς ἦτο ἐξηπλωμένος ἀγρυπνος κακὰ σκεπτόμενος κατὰ νοῦν ἐναντίον τῶν μνηστήρων· αἱ δὲ γυναῖκες ἐξήρχοντο ἐκ τῆς αἰθούσης, ὅσαι πρότερον δὰ ἀνεμιγνύοντο ἐρωτικῶς μὲ τοὺς μνηστῆρας, προξενοῦσαι ἡ μία εἰς τὴν ἄλλην γέλωτα καὶ χαράν· αὐτοῦ ὅμως ἡ ψυχὴ ἐντὸς τῶν ἀγαπητῶν στηθῶν του ἠρεθίζετο· πολλὰ δ' ἐσκέπτετο εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του, ἢ ἐφορμήσας θάνατον νὰ προξενήσῃ εἰς ἑκάστην ἢ ν' ἀφίνῃ ἀκόμη αὐτὰς νὰ συγκοιμηθῶσι μὲ τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας δι' ὑστάτην καὶ τελευταίαν φοράν· ἡ καρδία του δὲ ἐντός του ἠγανά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κτει (ἐγαύγιζε). Καθὼς δὲ σκύλλα στρεφομένη πέριξ τῶν τρυφερῶν νεογνῶν της, ὅταν νοήσῃ ἄγνωστον ἄνδρα, γαυγίζει καὶ ἔχει μανίαν νὰ τὸν πολεμῇ (νὰ ἐπιτίθηται), τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο φυσικόν, ἡ καρδία τούτου ἐξωργίζετο ἀγανακτοῦντος διὰ τὰ κακὰ ἔργα (τῶν γυναικῶν)· κτυπήσας δὲ τὸ στῆθός του παρώτρυνε τὴν καρδίαν του διὰ λόγου· «Ὑπόμενε δά, καρδία· καὶ ἄλλο κάποτε θρασύτερον ὑπέμεινας κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἀκατάβλητος εἰς τὴν δύναμιν Κύκλωψ κατέτρωγε τοὺς γενναίους συντρόφους μου· σὺ ὅμως ὑπέμενες, ἕως ὅτου ἡ φρόνησις σὲ ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ σπηλαίου, ἐν ᾧ ἐνόμιζες ὅτι θὰ ἀποθάνῃς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε κατακρίνων ἐντὸς τῶν στηθῶν του τὴν ἀγαπητήν του καρδίαν· αὐτοῦ δὲ ἡ καρδία πολὺ ἔμενεν εἰς ὑποταγὴν ἀκαταπαύστως ὑπομένουσα· αὐτὸς δ' ἐστρέφετο ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ· καθὼς δ' ὅταν πολλοῦ πυρὸς καιομένου ἀνήρ τις κοιλίαν γεμάτην ἀπὸ λίπος καὶ αἷμα στρέφῃ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἐπιθυμῇ πολὺ ταχέως νὰ ψηθῇ, τοιουτοτρόπως, ὡς ἤρμοζεν, ἐστρέφετο ἐδῶ καὶ ἐκεῖ (ὁ Ὀδυσσεὺς) σκεπτόμενος πῶς πλέον θὰ ἐπιβάλῃ χεῖρας ἐναντίον τῶν ἀναιδῶν μνηστήρων, ἐν ᾧ ἦτο μόνος ἐναντίον πολλῶν· ἀπὸ πλησίον δ' ἦλθεν εἰς αὐτὸν ἡ Ἀθηνᾶ καταβᾶσα ἐξ οὐρανοῦ· κατὰ τὸ σῶμα δ' εἶχεν ἐξομοιωθῇ μὲ γυναῖκα· ἐστάθη δ' ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν λόγον· «Διὰ τί πάλιν ἀγρυπνεῖς ὑπερβολικῶς, κακόμοιρε ἐξ ὅλων τῶν ἀνδρῶν ; οὗτος μὲν ἐδῶ εἶναι ὁ οἶκός σου, αὕτη δ' ἐδῶ εἶναι κάπως ἡ σύζυγός σου ἐν τῷ οἴκῳ σου, καὶ ὁ υἱός σου τοιοῦτος, ὁποῖον ἴσως ἐπιθυμεῖ κάποιος νὰ εἶναι ὁ υἱός του.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Ναὶ δὰ ταῦτα βεβαίως ὅλα, θεά, συμφώνως πρὸς τὸ δίκαιον εἶπες· ἀλλ' ἡ ψυχή μου τὸ ἐξῆς δὰ κάπως εἰς τὰς φρένας μου σκέπτεται, πῶς πλέον θὰ ἐπιβάλω χεῖρας εἰς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, ἐν ᾧ εἶμαι μόνος, ἐκεῖνοι δὲ πάντοτε εἶναι συγκεντρωμένοι ἐντὸς τοῦ οἴκου· προσέτι δὲ καὶ τὸ ἐξῆς μεγαλύτερον εἰς τὰς φρένας μου σκέπτομαι· ἐὰν δηλ. ἤθελον δὰ φονεύσει αὐτοὺς μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ σοῦ, ποῦ εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπεκφύγω ; ταῦτα παρακαλῶ σε νὰ σκέπτησαι.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ θεά, ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «Φαλαίπωρε, καὶ εἰς κατώτερον βεβαίως σύντροφον πείθεται κανείς, ὁ ὁποῖος δὰ καὶ θνητὸς εἶναι καὶ δὲν γνωρίζει τόσας σκέψεις· ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι θεά, ἡ ὁποία σὲ φυλάττω πέρα πέρα εἰς ὅλους τοὺς μόχθους σου· θὰ σοὶ εἴπω δὲ ὁλοφάνερα· ἐὰν δὰ πεντήκοντα στίφη ἐνεδρευόντων θνητῶν ἀνθρώπων ἤθελον περικυκλώσει ἡμᾶς τοὺς δύο ἐπιθυμοῦντες σφοδρῶς νὰ μᾶς φονεύσωσι διὰ πολέμου, καὶ αὐτῶν ἤθελες ἁρπάσει τοὺς βοῦς καὶ τὰ δειλὰ πρόβατα· ἀλλ' ἂς σὲ καταλάβῃ καὶ ὕπνος (κομήθητι)· λυπηρὸν εἶναι καὶ τὸ νὰ παραφυλάττῃ τις καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἀγρυπνῶν, θὰ ἐλευθερωθῇς δὲ πλέον (διὰ τοῦ ὕπνου) καὶ ἐκ τῶν κακῶν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς ἔχυσεν εἰς τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ὕπνον, αὐτὴ δὲ πάλιν μετέβη εἰς τὸν Ὄλυμπον, ἡ θεία ἐκ τῶν θεαινῶν.

Ἐν ὅσῳ τοῦτον ὁ ὕπνος ἥρπαζε λύων τὰς σκέψεις τῆς ψυχῆς του, ὁ χαλαρώνωντὰ μέλη (τοῦ σώματος), ἡ σύζυγός του εὐθὺς ἐξύπνησε πιστὰς συζυγικὰς σκέψεις ἔχουσα, εὐθὺς δ' ἔκλαιε καθήσασα ἐντὸς τῆς μαλακῆς κλίνης της· ἀφοῦ δὲ κλαίουσα ἐχόρτασε τὴν ψυχήν της, εἰς τὴν Ἄρτεμιν πρώτιστα προσηυχήθη ἠθεία ἐκ τῶν γυναικῶν. «Ἄρτεμι σεβαστὴ θεά, θύγατερ τοῦ Διός, εἴθε πλέον ρίψασα βέλος ἐντὸς τῶν στηθῶν μου νὰ ἀφαιρέσῃς τὴν ψυχήν μου εὐθὺς τόρα ἢ εἴθε ἔπειτα, ἀφοῦ με ἁναρπάσῃ θύελλα, νὰ γίνῃ ἄφαντος, φέρουσα ἐμέ ἀνὰ τοὺς ὁμιχλώδεις τοῦ ἀέρος δρόμους. νὰ ρίψῃ δὲ εἰς πὰς ἐκβολὰς τοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω ρέοντος (κυκλοτερῶς περὶ τὴν γῆν ρέοντος) Ὠκεανοῦ· καθὼς δ' ὅτε τὰς θυγατέρας τοῦ Πανδαρέου ἀνήρπασαν αἱ θύελλαι, τῶν ὁποίων τοὺς μὲν γονεῖς κατέστρεψαν οἱ θεοί, αὐταὶ δ' ἔμειναν ὀρφαναὶ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, περιεποιήθη δ' αὐτὰς ἡ θεία Ἀφροδίτη (τρέφουσα) μὲ τυρὸν καὶ γλυκὺ μέλι καὶ γλυκὺν οἶνον· ἡ Ἥρα δὲ εἰς αὐτὰς ἔδωκεν ὡραιότητα καὶ σύνεσιν περισσότερον ἀπὸ ὅλας τὰς γυναῖκας, ἀνάστημα δὲ ἔδωκεν ἡ ἁγνὴ Ἄρτεμις, ἡ δ' Ἀφροδίτη τὰς ἐδίδαξε νὰ ἐργάζωνται ὀνομαστὰ ἐργόχειρα. Ὅτε ἡ θεία Ἀφροδίτη ἐβάδιζεν εἰς τὸν ὑψηλὸν Ὄλυμπον, διὰ νὰ ζητήσῃ διὰ τὰς κόρας αὐτὰς τὸ τέλος τοῦ ἀνθηροῦ γάμου ἀπὸ τὸν τερπόμενον εἰς τοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κεραυνοὺς Δία, διότι καλῶς οὗτος γνωρίζει τὰ πάντα, δηλ. καὶ τὴν καλὴν μοῖραν καὶ τὴν κακὴν μοῖραν τῶν θνητῶν ἀνθρώπων, τότε δὰ τὰς κόρας ἀνήρπασαν αἱ Ἅρπυιαι καὶ εὐθὺς τὰς ἔδωκαν εἰς τὰς μισητὰς Ἐρινύας νὰ τὰς φυλάττωσι. Τοιουτοτρόπως εἶθε ἐμὲ νὰ κόμωσιν ἄφαντον οἱ κατέχοντες τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀλύμπου (θεοὶ) ἢ νὰ μὲ φονεύσῃ ἡ καλλιπλόκαμος Ἄρτεμις, διὰ νὰ φθάσω καὶ ὑποκάτω τῆς μισητῆς γῆς, διὰ ν' ἀντικρύσω τὸν Ὀδυσσέα καὶ ἵνα μηδόλως εὐφραίνω τὴν διάνοιαν (ὡς σύζυγος) ἀνδρὸς κατωτέρου (ἀπὸ ἐκεῖνον)· ἀλλὰ τὸ ἐξῆς τοὐλάχιστον ἔχει καὶ ὑποφερτὸν κακόν, ὁπόταν τις κλαίῃ μὲν τὰς ἡμέρας σφόδρα λυπούμενος κατὰ τὴν καρδίαν, ἀλλὰ κατέχῃ αὐτὸν ὕπνος κατὰ τὰς νύκτας· διότι οὗτος (ὁ ὕπνος) φέρει λησμόνησιν ὅλων, καλῶν καὶ κακῶν, ὅταν, ὡς γνωστόν, περικαλύψῃ τὰ βλέφαρα· ἀλλ' εἰς ἐμὲ καὶ κακὰ ὀνείρατα ἐπεσώρευσεν ὁ θεὸς· διότι κατὰ ταύτην ἐδῶ τὴν νύκτα πάλιν ἐκοιμήθη πλησίον μου κάποιος ὅμοιος μὲ αὐτὸν (τὸν Ὀδυσσέα), τοιοῦτος ὢν, ὁποῖος ἀνεχώρει (εἰς Τροίαν) μαζὶ μὲ τὸν στρατόν του· ἡ ἰδική μου δὲ καρδία ἔχαιρε, διότι ἔλεγον ὅτι δὲν ἦτο ὄνειρα, ἀλλ' ὅτι ἦτο πλέον πραγματικότης ἐν ἐγρηγόρσει (ἐν καταστάσει ἐξύπνου ἀνθρώπου).»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εὐθὺς δ' ἔφθασεν ἡ χρυσόθρονος Αὐγή, αὐτῆς δὲ κλαυσούσης, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐνόησε τὴν φωνὴν ὁ Ὀδυσσεύς· ἐσκέπτετο δ' ἔπειτα, ἐφάνη δ' εἰς τὴν ψυχήν του ὅτι γνωρίζουσα πλέον αὐτὸν ἵστατο πλησίον τῆς κεφαλῆς του· τὸ σκέπασμα μὲν συνδιπλώσας καὶ τὰ δέρματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκοιμᾶτο, ἔθεσεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἐπάνω εἰς σκαμνίον, πρὸς τὰ ἔξω δὲ φέρων κατέθεσε τὸ δέρμα τοῦ βοὸς καὶ προσηυχήθη εἰς τὸν Δία ὑψώσας τὰς χεῖρας· «Ζεῦ πάτερ, ἐὰν μὲ τὴν θέλησίν σας μὲ ἐφέρετε εἰς τὴν ἰδικήν μου γῆν τὴν στερεὰν καὶ ὑγράν, ἀφοῦ μὲ περιεβάλετε μὲ κακὰ πέραν τοῦ πρέποντος, καλὸν λόγον εἰς ἐμὲ ἂς λέγῃ κάποιος ἐκ τῶν ἐντὸς ἐξυπνούντων ἀνθρώπων ἀπὸ μέσα, ἀπ' ἔξω δὲ ἂς φανῇ ἄλλο σημεῖον τοῦ Διός».

Τοιουτοτρόπως εἶπε προσευχόμενος, αὐτοῦ δ' ἐπήκουσεν ὁ συνετὸς Ζεὺς ἀμέσως δ' ἐβρόντησεν ἀπὸ τοῦ ἀπαστράπτοντος Ὀλύμπου, ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκ τῶν νεφῶν· ἐχάρη δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λόγον δὲ προδηλωτικὸν ἀγαθοῦ ἐκ τοῦ οἴκου παρουσίασε γυνὴ ἀλέθουσα ἐκεῖ πλησίον, ὅπου ὡς γνωστόν, εἶχον τοποθετηθῆ αἱ μυλοστέτραι (οἱ χειρόμυλοι) τοῦ βασιλέως τῶν λαῶν, εἰς τοὺς ὁποίους δώδεκα ἐν ὅλῳ γυναῖκες ἐκινοῦντο ζωηρῶς κατασκευάζουσαι κριθάλευρα καὶ σιτάλευρα, τροφὴν ἀνδρῶν· αἱ μὲν ἄλλαι λοιπὸν ἐκοιμῶντο, ἀφοῦ ἄλεσαν τὸν σῖτον, ἡ δὲ μία δὲν ἔπαυεν ἀκόμη, εἶχε δὲ κατασκευασθῆ (ἐκ φύσεως) ἀδυνατωτάτη· αὕτη λοιπὸν τὸν χειρόμυλον σταματήσασα ἔλεγε λόγον, ὅστις ἦτο καλὸν σημεῖον διὰ τὸν βασιλέα· «Ζεῦ πάτερ, ὁ ὁποῖος δὰ βασιλεύεις εἰς θεοὺς καὶ ἀνθρώπους, βεβαίως μεγάλως ἐβρόντησας ἀπὸ τοῦ πλήρους ἀστέρων οὐρανοῦ οὐδ' ὑπάρχει κάπου νέφος· ὡς σημεῖον λοιπὸν διὰ κάποιον τοῦτο ἐδῶ φανερώνεις. Ἐκτέλεσον τόρα καὶ εἰς ἐμὲ τὴν ταπεινὴν τὸν λόγον, ὁποιον καὶ ἂν εἴπω· εἴθε οἱ μνηστῆρες δι' ὑστάτην καὶ τελευταίαν φορὰν κατ' αὐτὴν τὴν ἡμέραν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσέως νὰ λάβωσι τὸ ἀγαπητὸν εἰς αὐτοὺς φαγητόν, αὐτοὶ δὲ οἱ ὁποῖοι δὰ ἔλυσαν τὰ γόνατά μου ἀπὸ τὸν θλίβοντα τὴν ψυχὴν κόπον, διότι κατασκευάζω κριθάλευρα, εἴθε δι' ὑστάτην φορὰν νὰ γευματίσωσι».

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ἔχαιρε δὲ διὰ τὴν εὐτυχῆ προμαντείαν καὶ διὰ τὴν βροντὴν τοῦ Διός, ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· διότι εἶπεν ὅτι θὰ ἐκδικηθῆ τοὺς ἀνοσίους κακούργους.

Αἱ δ' ἄλλαι δοῦλαι ἀνὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα τοῦ Ὀδυσσέως συναθροισθεῖσαι ἔκαιον ἐπάνω εἰς τὴν ἑστίαν ἀκατάπαυστον πῦρ· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐκ τῆς κλίνης ἐσηκώνετο, ὁ ἰσόθεος ἀνήρ, ἐνδυθεὶς τὰ φορέματά του· πέριξ δὲ τῶν ὤμων του ἔθεσε τὸ ὀξὺ ξίφος, ὑποκάτω δὲ τῶν λαμπρῶν ποδῶν του ἔδεσεν ὡραῖα πέδιλα, ἔλαβε δὲ ἰσχυρὸν δόρυ, ἔχον αἰχμὴν ἀπὸ μυτερὸν χαλκόν· βαδίζων δ' εὐθὺς πρὸς τὸ κατώφλιον ἐστάθη καὶ εἶπε πρὸς τὴν Εὐρύκλειαν· «ἀγαπητὴ μαννοῦλα, ἐτιμήσατε ἐντὸς τοῦ οἴκου τὸν ξένον μὲ κλίνην καὶ τροφὴν ἢ ἔτσι (εἰς τὴν κατάστασίν του) κεῖται παραμελημένος; διότι τοιαύτη εἶναι ἡ ἰδική μου μήτηρ. ἂν καὶ εἶναι συνετή, ἀδιακρίτως τιμᾷ βεβαίως ἄλλον ἐκ τῶν θνητῶν ἀνθρώπων χειρότερον, τὸν δὲ καλλίτερον δὰ ἀποπέμπει χωρὶς νὰ τὸν τιμήση.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Εὐρύκλεια· «δὲν δύνασαι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ κατηγορῇς τόρα αὐτὴν (τὴν μητέρα), τέκνον, ἀναιτίως· διότι οἶνον μὲν ἔπινε καθήμενος, ἐφ' ὅσον ἤθελεν ὁ ἴδιος, διὰ τροφὴν δ' ἔλεγεν ὅτι δὲν πεινᾷ πλέον· διότι τὸν ἠρώτησεν. Ἀλλ' ὅτε πλέον ἐσυλλογίζετο τὸ πλάγιασμα καὶ τὸν ὕπνον, ἡ μὲν μήτηρ σου διέταξε τὰς δούλας νὰ στρώσωσιν ὑποκάτω ἐλαφρὰν κλίνην, αὐτὸς ὅμως ὢν κάποιος ἐντελῶς ἐλεεινὸς καὶ δυστυχὴς δὲν ἤθελε νὰ κοιμᾶται μέσα εἰς κλίνην καὶ εἰς σκεπάσματα, ἀλλ' ἐκοιμήθη ἐντὸς τοῦ προδόμου μέσα εἰς ἀκατέργαστον βόειον δέρμα καὶ εἰς δέρματα προβάτων· σκέπασμα δ' ἐρρίψαμεν ἡμεῖς ἐπάνω του.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐξήρχετο ἐκ τῆς αἰθούσης κρατῶν δόρυ· συγχρόνως δὰ μὲ αὐτὸν ἠκολούθουν δύο σκύλλοι ταχύποδες· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγορὰν πρὸς τοὺς καλὰς περικνημῖδας ἔχοντας Ἀχαιοὺς (μνηστῆρας), ἐκείνη δὲ πάλιν ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν, ἡ Εὐρύκλεια θυγάτηρ τοῦ Ὦπος τοῦ Πεισηνορίδου, διέταττε τὰς δούλας· «ἐμπρὸς (πιάσατε), ἄλλαι μὲν σπεύδουσαι σαρώσατε τὸν οἶκον καὶ βρέξατε καὶ ἐντὸς τῶν καλῶς κατεσκευασμένων καθισμάτων βάλλετε πορφυροῦς τάπητας· ἄλλαι δὲ μὲ σπόγγους ὅλας τὰς τραπέζας σπογγίσατε πέριξ, καθαρίσατε δὲ τοὺς κρατῆρας καὶ τὰ ποτήρια τὰ ἔχοντα κατασκευασθῆ διπλᾶ (ἐκ δύο ἑκατέρωθεν ποτηρίων ἑνουμένων ἐν τῷ μέσῳ διὰ λαιμοῦ)· ἄλλαι δὲ πηγαίνετε εἰς τὴν βρύσιν δι' ὕδωρ καὶ ταχύτερον σπεύδουσαι φέρετε αὐτό· διότι οὐχὶ ἐπὶ πολὺν χρόνον οἱ μνηστῆρες θὰ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ ἀνακτόρου, ἀλλὰ πολὺ πρωΐ θὰ ἐπιστρέφωσιν, ἐπειδὴ καὶ δι' ὅλους εἶναι ἑορτή.

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκείναι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, πολὺ δὰ ἤκουσαν αὐτὴν καὶ ἐπείσθησαν· αἱ μὲν εἴκοσιν ἐβάδισαν πρὸς τὴν βαθὺ ὑδρον βρύσιν, αἱ δ' ἄλλαι ἐκεῖ ἀνὰ τὸν οἶκον μὲ ἱκανοσχὴν ἠσχολοῦντο.

Εἰσῆλθον δ' οἱ ὑπηρέται τῶν Ἀχαιῶν (μνηστήρων)· ἄλλοι μὲν ἔπειτα καλῶς καὶ ἐντέχνως ἔσχισαν ξύλα, αἱ δὲ γυναῖκες ἐπανῆλθον ἀπὸ τὴν βρύσιν· προσῆλθε δὲ κατόπιν αὐτῶν ὁ χοιροβοσκὸς ὁδηγῶν τρεῖς παχεῖς χοίρους, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἄριστοι μεταξὺ ὅλων· καὶ αὐτοὺς μὲν, ὡς ἦτο ἁρμόζον, ἀφῆκεν ἐντὸς τῶν ὡραιωνφραγμῶν τῆς αὐλῆς νὰ βόσκωσιν, ὁ ἴδιος δὲ ἀφ' ἑτέρου μὲ μαλακοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λόγους ὡμίλει πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· «ξένε, ἆρά γε προσβλέπουσι σὲ οἱ Ἀχαιοὶ (μνηστῆρες) εὐνοϊκώτερον ἢ σε ἐξευτελίζουσιν ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα, καθὼς δὰ πρότερον;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «εἴθε βεβαίως, Εὔμαιε, οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσωσι τὴν καταστροφὴν, τὴν ὁποίαν οὗτοι ἐδῶ ἀλαζονευόμενοι μηχανεύονται ἀνοήτως ἐντὸς ξένου οἴκου καὶ δὲν ἔχουσι μερίδιον ἐντροπῆς.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· πλησίον δ' εἰς αὐτοὺς ἦλθεν ὁ Μελάνθιος ὁ αἰγοβοσκὸς αἶγας φέρων, αἱ ὁποῖαι διέπρεπον μεταξὺ τῶν αἰγοποιμνίων, ὡς γεῦμα διὰ τοὺς μνηστῆρας· δύο δὲ συγχρόνως βοσκοὶ τὸν ἠκολούθουν· καὶ αὐτὰς μὲν ἔδεσεν ὑποκάτω τῆς δυνατὰ ἀντηχούσης αἰθούσης, ὁ ἴδιος δὲ πάλιν ἔλεγε πρὸς τὸν Ὀδυσσέα μὲ πειρακτικοὺς λόγους· «ξένε, ἀκόμη καὶ τώρα ἐδῶ θὰ ἐνοχλῇς τοὺς ἄνδρας ἀνὰ τὸν οἶκον ἐπαιτῶν, δὲν θὰ ἐξέλθῃς δὲ πρὸς τὰ ἔξω; νομίζω ὅτι ἐξ ἅπαντος δὲν θὰ διαχωρισθῶμεν πλέον ἡμεῖς οἱ δύο, πρὶν νὰ δοκιμάσῃς τὰς χεῖράς μου (κτυπήματα διὰ τῶν χειρῶν), διότι σὺ βεβαίως οὐχὶ κοσμίως ἐπαιτεῖς· εἶναι ὅμως καὶ ἀλλαχοῦ φαγητὰ Ἑλλήνων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἀλλ' οὐδόλως ὡμίλησε πρὸς αὐτὸν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς, ἀλλὰ σιωπῶν ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν κακὰ ἐνδομύχως σκεπτόμενος.

Εἰς αὐτοὺς δὲ κατόπιν τρίτος ἦλθεν ὁ Φιλοίτιμος, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν, φέρων διὰ τοὺς μνηστῆρας στεῖραν ἀγελάδα καὶ παχείας αἶγας· λεμβοῦχοι (ἔχοντες περαταρίας) δέ, ὡς γνωστόν, αὐτοὺς δὰ διεπέρασαν, οἱ ὁποῖοι καὶ ἄλλους ἀνθρώπους διαπερῶσιν (ἀπὸ ἀκτῆς εἰς ἀκτήν), ὁστισδήποτε ἤθελε φθάσει εἰς αὐτούς· καὶ αὐτὰ μὲν καλῶς ἔδεσεν ὑποκάτωθεν πολὺ ἀντηχούσης αἰθούσης, ὁ ἴδιος δ' ἐξ ἄλλου ἠρώτα τὸν χοιροβοσκὸν σταθεὶς πλησίον του· «ποῖος δὰ οὗτος ἐδῶ ἔχει ἔλθει ὡς ξένος, χοιροβοσκέ, εἰς τὸν ἰδικόν μας οἶκον; ἐκ ποίων δὲ ἀνδρῶν καυχᾶται ὅτι εἶναι; ποῦ δέ εἶναι ἡ γενεά του καὶ ἡ πατρική του γῆ; κακόμοιρος· ἀληθῶς ὁμοιάζει κατὰ τὸ σῶμα μὲ τὸν βασιλέα τὸν κύριόν μας· ἀλλ' οἱ θεοὶ καταθλίβουσι μὲ συμφορὰς πολυπλανήτους ἀνθρώπους, ὁπόταν καὶ εἰς βασιλεῖς προορίσωσι δυστυχίαν.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἶπεν αὐτὰ καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἐχαιρέτιζεν αὐτὸν σταθεὶς πλησίον του καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «χαῖρε, ὦ πάτερ ξένε· εἴθε νὰ συμβῆ εἰς σὲ εὐτυχία τοὐλάχιστον εἰς τὸ μέλλον· ἀλλὰ τόρα δὰ κατέχεσαι προφανῶς ὑπὸ πολλῶν κακῶν. Ζεῦ πάτερ, οὐδεὶς ἄλλος ἐκ τῶνθεῶν εἶναι καταστρεπτικώτερος ἀπὸ σέ· δὲν εὐσπλαγχνίζεσαι τοὺς ἄνδρας, ὅταν δὰ σὺ ὁ ἴδιος τοὺς γεννήσῃς (δώσῃς ζωὴν εἰς αὐτούς), ὥστε νὰ περιπλέκωνται μὲ δυστυχίαν καὶ μέ ὀδυνηρὰς θλίψεις· καθὼς σε ἀντελήφθην, ἰδιαιτέρως ἔχουσι δακρύσει οἱ ὀφθαλμοί μου ἐνθυμηθέντος τὸν Ὀδυσσέα,. διότι νομίζω ὅτι καὶ ἐκεῖνος τοιαῦτα κουρέλλια φορῶν περιπλανᾶται ἀνὰ τοὺς ἀνθρώπους, ἐὰν τυχὸν ἀκόμη ζῇ καὶ βλέπῃ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου. Ἐὰν δὲ πάλιν ἔχῃ ἀποθάνει καὶ εἶναι ἐντὸς τῶν οἴκων τοῦ Ἅδου, ἀλλοίμονον εἰς ἐμὲ ἔπειτα ἕνεκα τὺο ἀμέμπτου Ὀδυσσέως, ὁ ὁποῖος ἐμὲ ἀκόμη μικρὸν ὄντα ἔβαλε βοσκὸν διὰ τοὺς βοῦς του ἐντὸς τῆς χώρας τῶν Κεφαλλήνων· τόρα δὲ αἱ μὲν ἀγελάδες γίνονται ἀμέτρητοι καὶ κατ' οὐδένα ἄλλον τρόπον ὑπὸ (ἄλλον) ἄνδρα βεβαίως ἤθελε προκόπτει τὸ γένος τῶν πλατυμετώπων βοῶν (ἄλλος ἀνὴρ οὐδόλως θὰ ἦτο τυχηρὸς εἰς τὸ ν' αὐξάνωνται αἱ ἀγέλαι τῶν βοῶν του). Ταύτας ὅμως ἄλλοι με διατάττουσι νὰ τὰς φέρω εἰς αὐτούς, διὰ νὰ τὰς τρώγωσιν· οὐδ' ἐνδιαφέρονται κατά τι περὶ τοῦ υἱοῦ του ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων οὐδὲ τρέμουσι τὴν τιμωρίαν τῶν θεῶν· διότι σφοδρῶς ἐπιθυμοῦσι πλέον νὰ καταφάγωσι τὰ κτήματα τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσιάζοντος βασιλέως· ἀλλ' ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν ἀχαπητῶν στηθῶν μου πολὺ εἰς ταῦτο ἐδῶ περιστρέφεται· πολὺ μὲν κακὸν εἶναι, ἐνῷ ὑπάρχει ὁ υἱός του, ἀπερχόμενος νὰ ὑπάγω εἰς χώραν ἄλλων μὲ αὐτὰς τὰς βοῦς εἰς ξένους ἀνθρώπους, τὸ ἐξῆς ὅμως εἶναι χειρότερον, ἐνῷ μένω ἐδῶ, νὰ ὑπομένω θλίψεις καθήμενος ὡς βοσκὸς ἐπάνω εἰς ξένας βοῦς· καὶ πρὸ πολλοῦ δὰ φεύγων θὰ μετέβαινον εἰς ἄλλον κανένα ἐκ τῶν γενναίων βασιλέων, διότι αὐτὰ δέν γίνονται πλέον ὑποφερτά· ἀλλ' ἀκόμη τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον φαντάζομαι, ἐὰν ἐλθὼν ἀπὸ κάποιον μέρος ἤθελε προξενήσει διασκόρπισιν τῶν μνηστήρων ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς· «βου-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κόλε, ἐπειδὴ οὔτ᾽ ε μὲ κακὸν οὔτε μὲ ἀνόητον ἄνδρα ὁμοιάζεις, γνωρίζω δὲ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, ὅτι φρόνησις κατέχει τὰς σκέψεις σου, ἔνε κα τούτου θὰ σοι εἴπω καὶ θὰ ὁρκισθῶ μέγαν ὅρκον· ἂς γνωρίζῃ τόρα (ἂς εἶναι μάρτυς) ὁ Ζεὺς πρῶτον ἐκ τῶν θεῶν καὶ ἡ διὰ τοὺς ξένους τράπεζα καὶ ἡ ἑστία τοῦ ἀμέμπτου Ὀδυσσέως, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχω ἔλθει, βεβαίως σοῦ ἐδῶ εὑρισκομένου θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του ὁ Ὀδυσσεύς, μὲ τοὺς ἰδικούς σου δὲ ὀφθαλμοὺς θὰ ἴδῃς, ἐὰν θέλῃς, φονευομένους τοὺς μνηστῆρας, οἱ ὁποῖοι ἐδῶ κατατυραννοῦσι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ ἐπόπτης τῶν βουκόλων τῶν θεῶν· «εἴθε τοῦτον τὸν λόγον, ξένε, νὰ ἐκτελέσῃ ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεύς· ἤθελες γνωρίσει τότε, πόσον ἡ ἰδική μου δύναμις καὶ αἱ χεῖρες τὸν ἀκολουθοῦσιν.»

Ὡσαύτως δὲ ὁ Εὔμαιος προσηυχήθη εἰς τοὺς θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ πολὺ συνετὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν ἰδικόν του οἶκον.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖναι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· οἱ δὲ μνηστῆρες, ὡς ἦτο ἐπόμενον, διὰ τὸν Τηλέμαχον θάνατον καὶ ὄλεθρον ἡτοίμαζον· ἀλλ᾽ εἰς αὐτοὺς ἦλθε πτηνὸν κακῆς προμαντείας, δηλ. ὑψιπέτης ἀετός, ἐκράτει δὲ δειλὴν περιστεράν· εἰς αὐτοὺς δ᾽ ὁ Ἀντίνοος ἠγόρευσε καὶ εἶπεν· «ὦ ἀγαπητοί, δὲν θὰ πραγματοποιηθῇ (δὲν θὰ ἔλθῃ μαζί μας), εἰς ἡμᾶς αὐτὴ δὰ ἡ σκέψις, δηλ. ὁ φόνος τοῦ Τηλεμάχου· ἀλλ᾽ ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὴν εὐοχίαν μας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀμφίνομος, εἰς αὐτοὺς δ᾽ ἤρεσκεν ὁ λόγος· μεταβάντες δ᾽ εἰς τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσσέως τὰς μὲν χλαίνας των κατέθεσαν εἰς καθίσματα καὶ θρανία, αὐτοὶ δ᾽ ἔσφαζον μεγάλα πρόβατα καὶ παχείας αἶγας, ἔσφαζον δὲ παχεῖς χοίρους καὶ ἀγελάδα ἐκ τῆς ἀγέλης. Τὰ σπλάγχνα δ᾽ εὐθὺς ψήσαντες ἐμοίραζον καὶ οἶνον ἀνεμίγνυον μὲ ὕδωρ ἐντὸς τῶν κρατήρων· τὰ ποτήρια δὲ ἐμοίρασεν ὁ χοιροβοσκός· ἄρτον δ᾽ ἐμοίρασεν εἰς αὐτοὺς ὁ Φιλοίτιος, ἀρχηγὸς ἀνδρῶν, ἐντὸς ὡραίων κανίστρων, ἐκέρνα δ᾽ οἶνον ὁ Μελανθεύς· ἐκεῖνοι δ᾽ ἤπλωνον τὰς χεῖρας εἰς τὰ ἐμπρὸς των κείμενα ἕτοιμα φαγητά.

Ὁ δὲ Τηλέμαχος, πανούργως σκεπτόμενος, ἐτοποθέτει τὸν Ὀδυσσέα ἐντὸς τῆς καλῶς κατεσκευασμένης αἰθούσης πλησίον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ λιθίνου κατωφλίου, θέσας πλησίον του σκαμνίον καὶ μικρὰν τράπεζαν· πλησίον δ' αὐτοῦ ἔθετε μερίδιον σπλάγχνων καὶ ἔχυσε δι' αὐτὸν οἶνον ἐντὸς χρυσοῦ ποτηρίου καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν λόγον· «Ἐδῶ δὰ τόρα κάθου μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν πίνων οἶνον· τοὺς πειρακτικοὺς δὲ λόγους καὶ τὰς χεῖρας ὅλων τῶν μνηστήρων ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἀπομακρύνω ἀπὸ σοῦ, διότι οὐδόλως οὗτος ἐδῶ ὁ οἶκος εἶναι δημόσιος, ἀλλ' εἶναι τοῦ Ὀδυσσέως, δι' ἐμὲ δ' ἐκεῖνος τὸν ἀπέκτησε· σεῖς δέ, μνηστῆρες, συγκρατεῖτε τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ἀπειλῆς καὶ τῶν χειρονομιῶν, διὰ νὰ μὴ ἐξεγερθῇ καμμία ἔρις καὶ φιλονικία.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ὅλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δαγκάσαντες τὰ χείλη των (μὲ τοὺς ὀδόντας των προσκεκολλημένους εἰς τὰ χείλη) ἐθαύμαζον τὸν Τηλέμαχον, διότι μὲ θάρρος ὡμίλει. Εἰς αὐτοὺς δ' εἶπεν ὁ Ἀντίνοος ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους· «Ἂς δεχώμεθα τὸν λόγον τοῦ Τηλεμάχου, Ἕλληνες, ἂν καὶ εἶναι ἀπότομος· ὁμιλεῖ δὲ πρὸς ἡμᾶς πολὺ ἀπειλητικῶς· διότι ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεὺς δὲν μᾶς ἀφῆκε· διότι ἄλλως ἠθέλομεν παύσει αὐτὸν (ἀπὸ τῶν ἀπειλῶν) ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, ἂν καὶ εἶναι ὀξύφωνος ὁμιλητής.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, ὁ Τηλέμαχος ὅμως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, δὲν ἔδιδε προσοχὴν εἰς τοὺς λόγους του· οἱ κήρυκες δ' ἀνὰ τὴν πόλιν ἱερὰν ἑκατόμβην (μεγάλην θυσίαν) θεῶν ἐνήργαῦν· οἱ δὲ μακρὰν κόμην κατὰ τὴν κεφαλὴν ἔχοντες Ἕλληνες συνηθροίσθησαν ὑποκάτω τοῦ σκιεροῦ ἄλσους τοῦ μακρὰν τοξεύοντος Ἀπόλλωνος.

Ἐκεῖνοι δ' ἀφοῦ ἔψησαν τὰ ὑπεράνω τῶν σπλάγχνων (τὰ χύρια ἐκτὸς τῶν σπλάγχνων) κρέατα καὶ τὰ ἀπέσυραν ἐκ τοῦ πυρός, εἰς μερίδια διαμοιράσαντες ἔτρωγον τὸ μεγαλοπρεπὲς φαγητόν· ὅσοι δὲ ἠσχολοῦντο εἰς τοῦτο, παρέθεσαν, ὡς ἤρμοζεν, εἰς τὸν Ὀδυσσέα ἴσον μερίδιον, καθὼς ἀκριβῶς αὐτοὶ ἐλάμβανον· διότι τοιουτοτρόπως διέταττεν ὁ Τηλέμαχος, ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θείου Ὀδυσσέως.

Τοὺς μνηστῆρας ὅμως τοὺς θρασεῖς οὐδόλως ἄφινεν ἡ Ἀθηνᾶ νὰ συγκρατῶνται ἀπὸ τὴν θλίβουσαν τὴν ψυχὴν προσβο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λήν, ἵνα ἀκόμη περισσότερον εἰσδύῃ ἡ θλῖψις εἰς τὴν καρδίαν
τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου· ὑπῆρχε δὲ μεταξὺ τῶν
μνηστήρων κάποιος ἀνὴρ ἀσεβεῖς σκέψεις ἔχων, Κτήσιππος δ' ὠ-
νομάζετο, καὶ ἐν Σάμῃ εἶχε τὴν κατοικίαν του· ἐκεῖνος δὰ ἔχων
βεβαίως πεποίθησιν εἰς τὰ θαυμάσια κτήματά του ἐζήτει εἰς γά-
290 μον τὴν σύζυγον τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσιάζοντος Ὀδυσ-
σέως· ἐκεῖνος λοιπὸν τότε ἔλεγεν εἰς τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας·
«Ἀκούσατέ με, ὑπερήφανοι μνηστῆρες, διὰ νὰ εἴπω κάτι· μερ-
διον μὲν πλέον ἔχει πρὸ πολλοῦ ὁ ξένος, ὅπως ἁρμόζει, ἴσον μὲ
ἡμᾶς· διότι δὲν εἶναι καλὸν οὐδὲ δίκαιον νὰ στερῇ τις τοὺς ξέ-
295 νους τοῦ Τηλεμάχου, ὅποιος καὶ ἂν φθάσῃ εἰς αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἀνά-
κτορα· ἀλλ' ἔλα νὰ δώσω καὶ ἐγὼ εἰς αὐτὸν δῶρον φιλοξενίας,
ἵνα καὶ ὁ ἴδιος τὸ δώσῃ ὡς βραβεῖον ἢ εἰς τὴν ἑτοιμάζουσαν
τὸ πρὸς λουτρὸν γυναῖκα ἢ εἰς ἄλλον κανένα ἐκ τῶν δούλων, οἳ
ὁποῖοι ὑπάρχουσιν ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσσέως.»
300 Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἔρριψε (κατ' αὐτοῦ) διὰ τῆς παχείας
χειρός του πόδα βοὸς λαβὼν αὐτὸν ἐκ τοῦ κανίστρου τοποθετημέ-
νου ἐκεῖ· ὁ δ' Ὀδυσσεὺς ἀπέφυγε τὸ κτύπημα ἠρέμα κλίνας πλα-
γίως τὴν κεφλήν, ἐμειδίασε δὲ μὲ τὴν ψυχήν του μὲ πολὺ δὰ τοι-
οῦτον σαρκαστικὸν γέλωτα· ὁ δὲ ποὺς τοῦ βοὸς ἐκτύπησε τὸν
καλόκτιστον τοῖχον. Τὸν Κτήσιππον δ' εὐθὺς ἐπέπληξεν ὁ Τηλέ-
μαχος διὰ λόγου· Κτήσιππε, βεβαιότατα τοῦτο ἐδῶ ἔγινε καλλί-
305 τερον διὰ τὴν ψυχήν σου· δὲν ἐκτύπησας τὸν ξένον· διότι ἀπέφυ-
γεν ὁ ἴδιος τὸ κτύπημα· ἀληθῶς δὰ ἤθελον σὲ κτυπήσει εἰς τὸ
μέσον διὰ τοῦ ὀξέος δόρατος καὶ ἀντὶ γάμου θὰ κατεγίνετο διὰ
τάφον διὰ σὲ ἐδῶ ὁ πατήρ σου· διὰ τοῦτο ἂς μὴ παρουσιάζῃ κά-
νεὶς ἐντὸς τοῦ οἴκου μου ἀπρεπείας· διότι ἐννοῶ πλέον καὶ γνω-
310 ρίζω τὰ καθέκαστα, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ χειρότερα· πρότερον
ὅμως ἤμην ἀκόμη ἀνήλικος· ἀλλ' ἐν τούτοις ταῦτα ἐδῶ μὲν καὶ
ὑπομένομεν βλέποντες, δηλ. ἐφ' ὅσον καὶ πρόβατα σφάζονται καὶ
οἶνος πίνεται καὶ ἄρτος τρώγεται· διότι εἶναι δύσκολον εἷς νὰ
παρεμποδίζῃ πολλούς· ἀλλ' ἐμπρὸς μὴ προξενεῖτε πλέον εἰς ἐμὲ
κακὰ ἐχθρικῶς σκεπτόμενοι· ἐὰν δ' ὅμως ἐμὲ τὸν ἴδιον πλέον σφο-
315 δρῶς ἐπιθυμῆτε νὰ φονεύσητε διὰ χαλκοῦ ὀργάνου, καὶ τοῦτο θὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ προετίμων καὶ πολὺ ὠφελιμώτερον θὰ ἦτο ν' ἀποθνήσκω παρὰ νὰ βλέπω βεβαίως πάντοτε αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἀπρεπῆ ἔργα, δηλ. καὶ τοὺς ξένους μου κακοποιουμένους καὶ τὰς ὑπηρετρίας μου γυναῖκας νὰ σύρητε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀπρεπῶς ἀνὰ τὰ ὡραῖά μου ἀνάκτορα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ὅλοι ἔγιναν ἡσύχως σιωπηλοί· ἀργὰ δὲ πλέον εἶπεν ὁ Ἀγέλαος υἱὸς τοῦ Δαμάστορος· «Ὦ ἀγαπητοί, δὲν εἶναι δυνατὸν βεβαίως ν' ἀγανακτῇ τις (δὲν πρέπει ν' ἀγανακτῇ τις) διὰ λόγον δικαίως λεχθέντα (ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου) κατακρίνων αὐτὸν μὲ ἐχθρικοὺς λόγους· μήτε κατά τι τὸν ξένον κακοποιεῖτε μήτε ἄλλον κανένα ἐκ τῶν δούλων, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ θείου Ὀδυσσέως· εἰς τὸν Τηλέμαχον δὲ ἐγὼ καὶ εἰς τὴν μητέρα του δύναμαι νὰ εἴπω λόγον μαλακόν, ἐὰν εἰς τὴν καρδίαν καὶ τῶν δύο αὐτῶν ἤθελεν ἀρέσει· ἐφ' ὅσον μὲν ἐντὸς τῶν στηθῶν σας ἡ ψυχή σας ἤλπιζεν ὅτι θὰ ἐπιστρέψῃ ὁ πολὺ συνετὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν ἰδικόν του οἶκον, ἕως τότε οὐδόλως ἦτο ἄξιον ἀγανακτήσεως καὶ τὸ νὰ ὑπομένητε καὶ τὸ νὰ κρατῆτε ποὺς μνηστῆρας ἀνὰ τὸν οἶκόν του, ἐπειδὴ τοῦτο δὰ ἦτο καλλίτερον, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν πατρίδα ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὀπίσω ἐρχόμενος ἤθελε φθάσει εἰς τὸν οἶκόν του· πόρα ὅμως τοῦτο ἐδῶ πλέον εἶναι φανερόν, ὅτι δὲν εἶναι πλέον ὑποκείμενος εἰς ἐπιστροφήν· ἀλλ' ἔλα, ἀφοῦ καθήσῃς πλησίον τῆς μητρός σου, εἰπὲ εἰς αὐτὴν σαφῶς ταῦτα ἐδῶ, νὰ ὑπανδρευθῇ δηλ. ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα, ὅστις ἤθελεν εἶναι ἄριστος καὶ ἤθελε δωρήσει εἰς αὐτὴν πλεῖστα, ἵνα σὺ μὲν χαίρων ἀπολαύῃς ὅλα τὰ πατρικά σου τρώγων καὶ πίνων, ἐκείνη δὲ οἶκον ἄλλου περιποιῆται.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «Οὐχὶ μὰ τὸν Δία, Ἀγέλαε, καὶμὰ τὰς θλίψεις τοῦ ἰδικοῦ μου πατρός, ὁ ὁποῖος ἴσως μακρὰν τῆς Ἰθάκης ἢ ἔχει χαθῇ ἢ ἔχει περιπλανηθῇ, οὐδόλως ἀναβάλλω τὸν γάμον τῆς μητρός μου, ἀλλὰ τὴν προτρέπω νὰ ὑπανδρευθῇ ὁποιον καὶ ἂν θέλῃ, προσέτι δὲ δίδω εἰς αὐτὴν καὶ ἄφθονα δῶρα· ἐντρέπομαι ὅμως παρὰ τὴν θέλησίν της μὲ ἐξαναγκαστικὸν λόγον νὰ ἐκβάλω αὐτὴν ἐκ τοῦ οἴκου μου· εἴθε νὰ μὴ ἐκτελέσῃ τοῦτο ὁ θεός.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Τηλέμαχος, εἰς δὲ τοὺς μνηστῆρας
ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἀκατάσβεστον γέλωτα ἐσήκωσε, παρεπλάνησε
δὲ τὴν σκέψιν των· αὐτοὶ δὲ πλέον μὲ ξένας σιαγόνας (ἀνοήτως)
ἐγέλων, ἄψητα δὲ πλέον κρέατα ἔτρωγον· οἱ δύο δ' ὀφθαλμοὶ αὐ-
τῶν ἐγεμίζοντο ἀπὸ δάκρυα, κλαυθμὸν δὲ προῃσθάνετο ἡ ψυχή
των· εἰς αὐτοὺς δὲ καὶ ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος εἶπεν· «Ὦ ἄ-
θλιοι, τί κακὸν τοῦτο ἐδῶ παθαίνετε; ὑπὸ σκοτίας μὲν ἔχουσι
σκεπασθῆ καὶ αἱ κεφαλαὶ καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰ γόνατά σας
κάτω, γοερὸς δὲ θρῆνος ἔχει ἀνάψει καὶ ἔχουσι δακρύσει αἱ πα-
ρειαί, μὲ αἷμα δὲ ἔχουσι ραντισθῆ οἱ τοῖχοι καὶ αἱ ὡραῖαι κατὰ
τὸ μῆκος τῶν τοίχων δοκοὶ τῆς στέγης· τὸ πρόθυρον δὲ εἶναι γε-
μᾶτον ἀπὸ (νεκρικὰ) ὁμοιώματα πορευόμενα εἰς τὸ σκότος ὑπὸ
τὸν Ἅδην, γεμάτη δ' εἶναι ἡ αὐλή· ὁ δὲ ἥλιος ἔχει χαθῆ ἐκ τοῦ
οὐρανοῦ καὶ κακὸν σκότος ἔχει ἐξαπλωθῆ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι μὲ
εὐχαρίστησιν ἐγέλασαν δι' αὐτόν· εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Εὐρύμαχος ὁ
υἱὸς τοῦ Πολύβου ἤρχιζε νὰ ὁμιλῇ· «Παραφρονεῖ ὁ ξένος ὁ νεω-
στὶ ἐξ ἄλλου μέρους ἔχων ἔλθει· ἀλλ' εὐθὺς αὐτόν, νέοι, ὁδηγήσατε ἐκ τοῦ οἴκου πρὸς τὰ ἔξω, διὰ νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὴν ἀγοράν, διότι αὐτὰ ἐδῶ τὰ θεωρεῖ ὅμοια μὲ σκότος.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ θεόμορφος Θεοκλύμενος· «Εὐρύμαχε, οὐδόλως σὲ προτρέπω νὰ δίδῃς εἰς ἐμὲ ὁδηγούς· ὑπάρχουσιν εἰς ἐμὲ καὶ ὀφθαλμοὶ καὶ ὦτα καὶ δύο πόδες καὶ νοῦς ἐντὸς τῶν στηθῶν μου κατεσκευασμένος, οὐδόλως εὐτελής· μὲ αὐτὰ θὰ ἐξέλθω πρὸς τὰ ἔξω, διότι κατανοῶ κακὸν ἐρχόμενον εἰς σᾶς· τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ ὑπεκφύγῃ οὐδὲ ν' ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ του ἐκ τῶν μνηστήρων, ὅσοι ἀνὰ τὸ ἀνάκτορον τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως ὑβρίζοντες ἄνδρας ἀνοσιουργίας διαπράττετε.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἐξῆλθεν ἐκ τῶν καλῶς κατοικουμένων ἀνακτόρων, μετέβη δ' εἰς τὸν Πείραιον, ὁ ὁποῖος προθύμως αὐτὸν ὑπεδέχθη· οἱ μνηστῆρες δ' εὐθὺς ὅλοι πρὸς ἀλλήλους προσβλέποντες, τὸν Τηλέμαχον ἐξηρέθιζον περιγελῶντες αὐτὸν διὰ τοὺς ξένους του· ὡς ἐξῆς δ' εἶπε κάποιος ἐκ τῶν ἀλαζόνων νέων· «Τηλέμαχε, οὐδεὶς ἄλλος εἶναι ἀπὸ σὲ περισσότερον δυστυχὴς ὡς πρὸς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοὺς ξένους· πόσον δὰ προκομμένον ἔχεις τοῦτον τὸν κατάκοπον
ἐπαίτην, τὸν ἐστερημένον ἄρτου καὶ οἴνου, τὸν οὐδόλως ἔμπειρον
ἐργασίας οὐδὲ δυνάμεως, ἀλλὰ μάταιον βάρος τῆς γῆς· ἄλλος δέ 380
τις ἐξ ἄλλου μέρους σὺτος (ὁ Θεοκλύμενος) ἐσηκώθη, διὰ νὰ
προμαντεύῃ· ἀλλ' ἐὰν κάπως εἰς ἐμὲ ἤθελες πεισθῆ (πρᾶξον
αὐτό). Τοῦτο θὰ ἦτο πολὺ ὠφελιμώτερον· τοὺς ξένους ἀφοῦ βά-
λωμεν ἐντὸς πολυκώπου πλοίου ἂς στείλωμεν εἰς τοὺς Σικελούς,
ὁπόθεν ἤθελον εἰς σὲ ἀποφέρει κέρδος ἀντάξιον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπον οἱ μνηστῆρες· ὁ Τηλέμαχος ὅμως δὲν 385
ἐνδιεφέρετο διὰ τοὺς λόγους των, ἀλλ' ἤσυχος προσέβλεπε πρὸς
τὸν πατέρα του περιμένων πάντοτε, πότε πλέον θὰ ἐπιβάλῃ τὰς
χεῖράς του εἰς τοὺς ἀναδεῖς μνηστῆρας.

Ἡ δὲ κόρη τοῦ Ἰκαρίου, ἡ συνετὴ Πηνελόπη, ἀφοῦ ἔβαλεν
ὡραῖον κάθισμα εἰς τόπον ἀπέναντι τῆς αἰθούσης τῶν μνηστήρων
ἤκουε τὸν λόγον ἑκάστου τῶν ἀνδρῶν ἐντὸς τῆς αἰθούσης· διότι 390
τὸ γεῦμά των μὲν οὗτοι βεβαίως γελῶντες κατεσκεύασαν καὶ
γλυκὺ καὶ εὐχάριστον εἰς τὴν ψυχήν των, ἐπειδὴ παραπολλὰ σφά-
για ἔσφαξαν· τοῦ δείπνου των ὅμως οὐδόλως δύναται νὰ γίνῃ
ἄλλο θλιβερώτερον, ὁποῖον δὰ ταχέως ἤμελλε νὰ θέσῃ δι' αὐτοὺς
θεὰ καὶ γενναῖος ἀνήρ· διότι πρότεροι ἀπρεπῆ ἐμηχανεύοντο.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Φ.

Τοποθέτησις τοῦ τόξου τοῦ Ὀδυσσέως.

(Περίληψις. Ἡ Πηνελόπη θέτει ἀγώνισμα μεταξὺ τῶν μνη-
στήρων, ποῖος ἐξ αὐτῶν θὰ ἠδύνατο διὰ τοῦ τόξου τοῦ Ὀδυσσέως
νὰ διατοξεύσῃ διὰ μέσου τῶν 12 πελέκεων, κλαίουσι δ' οἱ Εὔμαιος
καὶ Φιλοίτιος συγκινηθέντες, διότι ἐνεθυμήθησαν τὸν Ὀδυσσέα.
Πρῶτος ὁ Τηλέμαχος στήσας εἰς ὡρισμένον σημεῖον τοὺς 12 πε-
λέκεις δοκιμάζει νὰ ρίψῃ τὸ βέλος καὶ τοῦτον μιμοῦνται καὶ οἱ
μνηστῆρες, ἀλλ' ὅλοι ἀποτυγχάνουσιν, ὁ δὲ μάντις Λειώτης προ-
μαντεύων τὴν καταστροφὴν παραιτεῖται τῆς δοκιμασίας ταύτης, ἐν
ᾧ ὁ Ἀντίνοος προτρέπει, ὅπως ἀλείψωσι τὸ τόξον καὶ καταστή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σωσιν αὐτὸ εὐκινητότερον. Ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔξω τῆς αὐλῆς φανερώνει τὴν ταυτότητά του εἰς τὸν χοιροβοσκὸν Εὔμαιον καὶ τὸν βουκόλον Φιλοίτιον καὶ ἐμπιστεύεται εἰς αὐτοὺς τὴν φυλακὴν τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ἐν τῇ εὐθέτῳ στιγμῇ, ἵνα μὴ διαφύγωσιν οἱ μνηστῆρες. Ἐπανερχομένου τοῦ Ὀδυσσέως μεταξὺ τῶν μνηστήρων ὁ μὲν Εὐρύμαχος ματαίως προσπαθεῖ νὰ τεντώσῃ τὸ τόξον, ὁ δ' Ἀντίνοος μὲ πρόφασιν τὴν ἑορτὴν ἀναβάλλει διὰ τὴν αὔριον τὸ ἀγώνισμα. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ζητεῖ τὴν ἄδειαν νὰ δοκιμάσῃ καὶ αὐτὸς τὸ τόξον, ἂν καὶ εἶναι γηραιός, ἀλλ' οἱ μνηστῆρες ἀρνοῦνται καὶ τὸν ὑβρίζουσιν, ἀλλ' ἐπὶ τῇ διαβεβαιώσει τῆς Πηνελόπης ὅτι δὲν βλάπτει τοῦτο καὶ μετὰ τοὺς λόγους τοῦ Τηλεμάχου τὸ τόξον δίδεται ὑπὸ ταῦ Εὐμαίου εἰς τὸν Ὀδυσσέα, ὁ ὁποῖος διατάττει τὴν Εὐρύκλειαν νὰ κλείσῃ τὰς θύρας. Τότε ὁ Ὀδυσσεὺς τεντώσας τὸ τόξον διατοξεύει τοὺς πελέκεις).

Εἰς δὲ τὰς φρένας εὐθὺς τῆς κόρης τοῦ Ἰκαρίου, τῆς συνετῆς Πηνελόπης, ἔβαλεν ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ νὰ θέσῃ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσέως ὡς σκεῦος ἀγωνίσματος καὶ ὡς ἀρχὴν τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων τὸ τόξον (τὸ τέντωμα τοῦ σόξου) καὶ τοὺς φαιοὺς σιδηροῦς πελέκεις (πρὸς διατόξευσιν αὐτῶν διὰ τοῦ βέλους τοῦ τόξου). Ἀνέβη δὲ τὴν ὑψηλὴν κλίμακα τοῦ ἰδικοῦ της οἴκου, ἔλαβε δὲ τὸ κλειδίον μὲ ὡραίαν καμπὴν ὡραῖον χαλκοῦν διὰ τῆς παχείας χειρός της, ἡ δὲ λαβή του ἦτο ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας εἰς τὸν ἐνδότατον θάλαμον· ἐκεῖ δὲ ἦσαν τοποθετημένα ὑπ' αὐτῆς τὰ κειμήλια τοῦ βασιλέως, δηλ. καὶ χαλκὸς καὶ χρυσὸς καὶ καλὰ δουλευμένος σίδηρος, ἐκεῖ δὲ εὑρίσκετο τόξον ἐλαστικὸν (τεντωνόμενον πρὸς τὰ ὀπίσω) καὶ φαρέτρα βελοδόχος, ὑπῆρχον δ' ἐντὸς αὐτῆς πολλὰ βέλη προξενοῦντα στεναγμούς, δῶρα, τὰ ὁποῖα ἔδωκεν εἰς αὐτόν, ἀφοῦ τὸν συνήντησεν εἰς Λακεδαίμονα, ὁ ἐκ φιλοξενίας φίλος Ἴφιτος ὁ υἱὸς τοῦ Εὐρύτου ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους θεούς. Αὐτοὶ δ' οἱ δύο ἐντὸς τῆς Μεσσήνης συνηντήνησαν μεταξὺ των ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ συνετοῦ Ὀρτιλόχου. Βεβαίως ὁ Ὀδυσσεὺς μετέβη ἐκεῖ διὰ χρέος, τὸ ὁποῖον, ὡς φαίνεται, ἐχρεώστει εἰς αὐτὸν ὅλος ὁ λαός· διότι Μεσσήνιοι ἄνδρες ἔλαβον ἐξ Ἰθάκης μέσα εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πολύκαπα πλοῖα τριακόσια πρόβατα καὶ βοσκούς· ἕνεκα τούτων εἰς μακρυνὸν ταξείδιον μὲ ἐπίσημον ἀποστολὴν ἀπῆλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς, ὅτε ἦτο νεαρός· διότι ἔστειλεν αὐτὸν ὁ πατήρ του καὶ οἱ ἄλλοι γέροντες· ὁ Ἴφιτος δ' ἐξ ἄλλου (μετέβη εἰς Μεσσήνην) ζητῶν δώδεκα θηλυκὰς ἵππους του, αἱ ὁποῖαι ἐχάθησαν πρὸς λύπην του, ὑποκάτω δ' αὐτῶν γεννημένοι ἦσαν καὶ ἡμίονοι καρτερικοὶ εἰς τὴν ἐργασίαν· αὗται λοιπὸν (αἱ ἵπποι) ἔπειτα εἰς αὐτὸν (τὸν Ἴφιτον) ἔγιναν αἰτία καὶ θανάτου καὶ μοιραίας συμφορᾶς, ὅτε πλέον μετέβη εἰς τὸν μεγαλόψυχον υἱὸν τοῦ Διός, τὸν ἄνδρα Ἡρακλέα, τὸν γνώστην μεγάλων ἔργων, ὁ ὁποῖος (Ἡρακλῆς) αὐτόν, ἂν καὶ ἦτο φίλος του ἐκ φιλοξενίας, ἐφόνευσεν ἐντὸς τοῦ οἴκου του, ὁ ἄθλιος, καὶ δὲν ἐσυλλογίσθη μὲ σεβασμὸν οὔτε τῶν θεῶν τὴν τιμωρίαν οὔτε τὴν τράπεζαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν παρέθεσεν εἰς αὐτὸν· ἔπειτα ὅμως (ὕστερον ἀπὸ τὴν φιλόξενον τράπεζαν) ἐφόνευσε καὶ αὐτὸν, τοὺς δὲ ἰσχυρώνυχας ἵππους του ὁ ἴδιος ἐκράτει ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του. Ταύτας (τὰς ἵππους) ἀναζητῶν (ὁ Ἴφιτος) συνήντα τὸν Ὀδυσσέα, ἔδωκε δ' εἰς αὐτὸν τόξον, τὸ ὁποῖον πρότερον μέν, ὡς φαίνεται, ἔφερεν ὁ μέγας Εὔρυτος καὶ αὐτὸς ἀποθνήσκων τὸ ἀφῆκεν εἰς τὸν υἱόν του ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν ἀνακτόρων του. Εἰς αὐτὸν δ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔδωκε ξίφος μυτερὸν καὶ δυνατὸν δόρυ, ὡς ἀρχὴν τῆς ἐγκαρδίου τιμητικῆς φιλοξενίας, καὶ δὲν ἐγνωρίσθησαν μεταξύ των διὰ τραπέζης φιλοξενίας· διότι πρότερον ὁ υἱὸς τοῦ Διὸς (Ἡρακλῆς) ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Εὐρύτου Ἴφιτον τὸν ὅμοιον μὲ τοὺς ἀθανάτους, ὁ ὁποῖος ἔδωκεν εἰς αὐτὸν (τὸν Ὀδυσσέα) τὸ τόξον. Τοῦτο ὅμως οὐδέποτε ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς ἐλάμβανε μαζί του ἀπερχόμενος εἰς πόλεμον ἐπὶ μελανοχρωμάτων πλοίων, ἀλλ' ἐκεῖ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων του ἔμενεν ὡς ἀνάμνησις ἀγαπητοῦ ἐκ φιλοξενίας φίλου, τὸ ἐφόρει δὲ ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του γῆς.

Ἡ δὲ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν ὅτε πλέον ἔφθασεν εἰς τὸν θάλαμον τοῦτον καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ἐκ δρυὸς κατώφλιον αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον κάποτε τέκτων κατεσκεύασε τεχνικῶς καὶ τὸν κατέστησεν ὁριζόντιον μὲ στάφνην καὶ προσήρμοσεν εἰς αὐτὸν παραστάδας καὶ ἔβαλεν ἐπάνω λαμπρὰς θύρας, ἀμέσως λοιπὸν αὐτὴ βεβαίως ταχέως ἔλυσε τὸ λωρίον ἀπὸ τῆς κυρτῆς λαβῆς τῆς θύρας, ἐνέβαλε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲ τὸ κλειδίον, ἐμπρός της δὲ σημαδεύουσα ὤθει πρὸς τὰ ὀπίσω
(διὰ τοῦ κλειδίου) τοὺς σύρτας τῶν θυρῶν· αὐταὶ δ' (αἱ θύραι)
ἐβρόντησαν ὡσὰν ταῦρος βόσκων ἐντὸς λειβαδίου, τόσον ἀντήχη-
σαν τὰ ὡραῖα θυρόφυλλα κτυπηθέντα ὑπὸ τοῦ κλειδίου, ταχέως
δ' ἠνοίχθησαν εἰς αὐτήν· ἐκείνη δ' εὐθὺς ἀνέβη ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ
σανιδώματος (σοφᾶ)· ἐκεῖ δὲ ἐστέκοντο κιβώτια καὶ ἐντὸς αὐτῶν,
ὡς ἤρμοζεν, ὑπῆρχον τὰ εὐωδιάζοντα φορέματά της. ἀπ' ἐκεῖ ἁ-
πλώσασα τὰς χεῖρας ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ πασσάλου τὸ τόξον μὲ αὐτὴν
τὴν τοξοθήκην του, ἡ ὁποία λαμπρὰ οὖσα περιέβαλλεν αὐτό. κα-
θήσασα δὲ κάτω ἐκεῖ καὶ θέσασα αὐτὸ ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά της
ἔκλαιε μὲ πολὺ διαπεραστικὴν φωνήν, ἔξῆγε δ' ἔξω τῆς θήκης τὸ
τόξον τοῦ βασιλέως. ἀφοῦ δ' ἐκείνη εὐαχριστήθη ἐκ τοῦ πολυδα-
κρύτου θρήνου, ἐκίνησεν εὐθὺς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν αἴθουσαν πρὸς
τοὺς ἀγερώχους μνηστῆρας κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας τὸ ἐλαστικὸν
τόξον τοῦ βασιλέως. ἀφοῦ δ' ἐκείνη εὐχαριστήθη ἐκ τοῦ πολυδα-
βέλη πρόξενα ὀδύνης ἦσαν ἐντὸς αὐτῆς· συγχρόνως δὲ μὲ αὐτήν,
ὡς ἤρμοζε, θεραπαινίδες ἔφερον σιδηρᾶν θήκην, ἐντὸς τῆς ὁ-
ποίας ἦσαν πολλὰ σιδηρᾶ καὶ χαλκᾶ βέλη, ὄργανα διὰ τῶν ὁποίων
ἠγωνίζετο ὁ βασιλεύς. Ὅτε δὲ πλέον ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν
ἔφθασεν εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἐστάθη εὐθὺς πλησίον τῆς παραστά-
δος τοῦ στερεῶς κατεσκευασμένου θαλάμου ἔμπροσθεν τῶν πα-
ρειῶν της κρατήσασα τὸν λαμπρόν της κεφαλόδεσμον, εὐθὺς δὲ
καὶ ἀπὸ τὸ ἓν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος αὐτῆς ἐστάθη πλησίον πι-
στὴ θαλαμηπόλος, εὐθὺς δ' ὡμίλει πρὸς τοὺς μνηστῆρας καὶ εἶπε
λόγον· «ἀκούσατέ με, μνηστῆρες ἀλαζόνες, οἱ ὁποῖοι ἐπετίθεσθε εἰς
τοῦτον ἐδῶ τὸν οἶκον ἀνδρὸς ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπαυσιάζοντος,
διὰ νὰ τρώγητε καὶ νὰ πίνητε ἐπιμόνως πάντοτε· οὐδὲ ἠδύνασθε
ἄλλην καμμίαν πρόφασιν λόγου νὰ κάμητε, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες ἐμὲ
νὰ νυμφευθῆτε καὶ μὲ λάβητε γυναῖκα. ἀλλ' ἐλᾶτε, μνηστῆρες, ἀφοῦ
τοῦτο ἐδῶ παρουσιάζεται ὡς βραβεῖον. διότι θὰ θέσω ὡς βραβεῖον
τὸ μέγα τόξον τοῦ θείου Ὀδυσσέως· ὅποιος δὲ εὐκολώτατα ἤθελε
τεντώσει τὸ τόξον εἰς τὰς παλάμας του καὶ ἤθελε διὰ τοῦ βέλους
διαπεράσει τοὺς πελέκεις (τὰς ὀπὰς τῶν πελέκεων), οἱ ὁποῖοι ἐν
ὅλῳ εἶναι δώδεκα, τοῦτον συγχρόνως ἤθελον ἀκολουθήσει ἀποχω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρισθεῖσα τοῦτο ἐδῶ τὸ συζυγικὸν ἀνάκτορον, τὸ ὡραιότατον, τὸ γεμᾶτον ἀπὸ περιουσίαν, τὸ ὁποῖον νομίζω ὅτι θὰ ἐνθυμῶμαι κάποτε τοὐλάχιστον εἰς τὸ ὄνειρόν μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς τὸν Εὔμαιον προέτρεπε, τὸν θεῖον χοιροβοσκόν, νὰ θέσῃ ἔμπροσθεν τῶν μνηστήρων τὸ τόξον καὶ τὸν φαιὸν σίδηρον. δακρύσας δ' ὁ Εὔμαιος ἔλαβεν αὐτὸ καὶ τὸ κατέθεσε (πρὸ τῶν μνηστήρων). ἔκλαιε δ' ὁ βουκόλος εἰς ἄλλο μέρος, ὅπε εἶδε τὸ τόξον τοῦ βασιλέως. ὁ 'Αντίνοος ὅμως ἐπέπληξεν αὐτοὺς καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει πρὸς αὐτούς· «ἀνόητοι ἀγροῖκοι, διὰ τὴν σήμερον ἡμέραν μόνον σκεπτόμενοι, ἆ ἐλεεινοί, διὰ τί λοιπὸν χύνετε δάκρυα καὶ συνταράττετε τὴν ψυχὴν εἰς τὰ στήθη τῆς γυναικός ; ταύτης δὲ καὶ ἐξ ἄλλου (καὶ δι' ἄλλον λόγον) εὑρίσκεται ἡ ψυχὴ εἰς θλίψεις, ἀφοῦ ἔχασεν ἀγαπητὸν σύζυγον. ἀλλ' ἡσύχως καθήμενοι τρώγετε ἢ ἐξελθόντες πρὸς τὰ ἔξω κλαίετε, ἀφοῦ ἀφήσητε ἐδῶ τὸ τόξον μὲ τὰ σχετικά του, ὡς ἀγώνισμα ἐπικίνδυνον (οὐχὶ ἄνευ βλάβης) διὰ τοὺς μνηστῆρας· διότι νομίζω ὅτι οὐχὶ εὐκόλως τοῦτο ἐδῶ τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον τεντώνεται. διότι οὐδεὶς ὑπάρχει μεταξὺ ὅλων τούτων ἐδῶ τοιοῦτος ἀνήρ, ὁποῖος ἦτο ὁ 'Οδυσσεύς· ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος τὸν ἔχω ἴδει· διότι καὶ ἐνθυμητικὸς δι' αὐτὸν εἶμαι (τὸν ἐνθυμοῦμαι), ἀλλ' ἦμην ἀκόμη μικρὸς παῖς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς τὰ στήθη του δ', ὡς φαίνεται, ἡ ψυχή του εἶχε τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τεντώσῃ τὴν χορδὴν καὶ θὰ διαπεράσῃ τὸ βέλος διὰ τῶν σιδηρῶν πελέκεων· πραγματικῶς δὰ πρῶτος ἔμελλε νὰ γευθῇ τὸ βέλος ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀμέμπτου 'Οδυσσέως, τὸν ὁποῖον τότε περιεφρόνει καθήμενος ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων (τοῦ 'Οδυσσέως), παρώρμα δ' εἰς τοῦτο ὅλους τοὺς συντρόφους του.

Εἰς τούτους δὲ καὶ εἶπεν ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Τηλεμάχου· «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως πολὺ ἀνόητον μὲ ἔκαμεν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου· ἡ μὲν ἀγαπητὴ εἰς ἐμὲ μήτηρ λέγει, ἂν καὶ εἶναι συνετή, ὅτι θὰ ἀκολουθήσῃ συγχρόνως ἄλλον, ἀφοῦ ἀποχωρισθῇ τοῦτο ἐδῶ τὸ ἀνάκτορον· ἐγὼ ὅμως γελῶ καὶ τέρπομαι μὲ ἀνόητον ψυχήν. ἀλλ' ἐλᾶτε, μνηστῆρες, ἀφοῦ παρουσιάζεται τοῦτο ἐδῶ τὸ ἀριστεῖον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(δηλ. πρόκειται ἀριστεῖον ὡς σύζυγος ἡ Πηνελόπη), δηλ. γυνή, ὁποία τόρα δὲν ὑπάρχει ἀνὰ τὴν ἑλληνικὴν γῆν, οὔτε γυνὴ τῆς ἱερᾶς Πύλου οὔτε τοῦ Ἄργους οὔτε τῶν Μυκηνῶν οὔτε αὐτῆς τῆς Ἰθάκης οὔτε τῆς μελανῆς στερεᾶς· καὶ σεῖς δὲ οἱ ἴδιοι τοῦτο δὰ γνωρίζετε· ποία ἀνάγκη ὑπάρχει εἰς ἐμὲ ἐπαίνου διὰ τὴν μητέρα μου ; ἀλλ' ἐμπρὸς μὴ ἀναβάλλετε τὸ πρᾶγμα μὲ προφάσεις μηδ' ἀπομακρύνεσθε πλέφν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπὸ τῆς τεντώσεως τοῦ τόξου, διὰ νὰ ἴδωμεν· καὶ ἐγὼ δὲ ὁ ἴδιος δύναμαι νὰ δοκιμάσω τὸ τόξον. Ἐὰν δὲ τὸ τεντώσω καὶ διαπεράσω τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν σιδηρῶν πελέκεων, οὐχὶ μὲ λύπην μου ἡ σεβαστὴ μήτηρ δύναται νὰ ἐγκαταλείπῃ ταῦτα ἐδῶ τὰ ἀνάκτορα ἀναχωροῦσα μαζὶ μὲ ἄλλον, ὅτε ἐγὼ ἤθελον μείνει ὄπισθεν τοιοῦτος, ὥστε πλέον ν' ἀναλάβω τὰ ὡραῖα ἀγωνίσματα τοῦ πατρός μου.»

Εἶπεν αὐτὰ καὶ ὀρθὸς ἀνατηδήσας ἔρριψεν ἀπὸ τῶν ὤμων του τὴν κοκκίνην χλαῖναν, μακρὰν δὲ τῶν ὤμων του ἔθεσε τὸ ξίφος· πρῶτον ἔστησε τοὺς πελέκεις, ἀνασκάψας δι' ὅλους μίαν μακρὰν τάφρον, καὶ τοὺς ἐτοποθέτησε κατ' εὐθεῖαν τῇ βοηθείᾳ στέφνης, πέριξ δ' ἐστοίβαξε χῶμα. θαυμασμὸς δὲ κατέλαβε πάντας, ὅτε εἶδαν μὲ πόσην εὐταξίαν τοὺς ἔστησε· πρότερον δ' οὐδέποτε ἕως τότε εἶχεν ἴδει τοιοῦτό τι (εἶχεν ἐξασκηθῇ εἰς τοῦτο)· ὑποχωρῶν δ' ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κατωφλίου καὶ ἐδοκίμαζε τὸ τόξον. τρεῖς φορὰς μὲν μὲ ὁρμὴν ἐκίνησεν ἐπιθυμῶν ν' ἀνασύρῃ (νὰ τεντώσῃ) τὴν χορδήν, τρὶς δὲ ἐχαλάρωσε τὴν ὁρμήν του εἰς τὴν δύναμιν τῆς χορδῆς, ἂν καὶ ἤλπιζε δὰ τοῦτο εἰς τὴν ψυχήν του, ὅτι δηλ. θὰ τεντώσῃ τὴν χορδὴν καὶ θὰ διαπεράσῃ τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν σιδηρῶν πελέκεων. καὶ βεβαίως, ὡς φαίνεται, ἤθελε τὴν τεντώσει διὰ τῆς βίας ἀνασύρων αὐτὴν τὴν τετάρτην φοράν, ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ νεύματος ἀπηγόρευσε τοῦτο καὶ τὸν συνεκράτησεν, ἂν καὶ τὸ ἐπεθύμει. Εἰς αὐτοὺς δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ Τηλεμάχου· «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως καὶ εἰς τὸ μέλλον καὶ ἀνίκανος θὰ εἶμαι καὶ ἀδύνατος ἢ νεώτερος εἶμαι καὶ δὲν ἔχω ἀκόμη πεποίθησιν εἰς τὰς χεῖράς μου εἰς τὸ ν' ἀποκρούσω ἄνδρα, ὅταν τις πρότερος φερθῇ ἐχθρικῶς πρός με. ἀλλ' ἐλᾶτε,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅσοι βεβαίως εἶσθε ὑπέρτεροι ἀπὸ ἐμὲ κατὰ τὴν δύναμιν, δοκιμάσατε τὸ τόξον καὶ ἂς ἐκτελῶμεν τὸ ἀγώνισμα.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν τὸ τόξον μὲν μακρὰν τοῦ ἑαυτοῦ του κατέθεσε χαμαί, ἀκκουμβήσας αὐτὸ ἐπὶ τῶν στερεῶς συνδεδεμένων καλλιξέστων σανιδωμάτων, τὸ δὲ ταχὺ βέλος αὐτοῦ ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ ὡραίου ἀγκίστρου τοῦ τόξου, ὀπίσω δὲ πάλιν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὁπόθεν ἐσηκώθη. εἰς αὐτοὺς δ' εἶπεν ὁ Ἀντίνοος ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους· σηκώνεσθε κατὰ σειρὰν ἀπὸ τὰ δεξιὰ ὅλοι οἱ σύντροφοι, ἀρχίσαντες ἀπὸ τὴν θέσιν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὰ οἰνοχοεῖ ὁ οἰνοχόος.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, εἰς αὐτοὺς δ' ἤρεσκεν ὁ λόγος· ὁ Λειώδης δὲ πρῶτος ἐσηκώνετο υἱὸς τοῦ Οἴνοπος, ὁ ὁποῖος εἰς αὐτοὺς ἦτο μάντις, ἐκάθητο δὲ πάντοτε εἰς τὸ ἔσχατον βάθος πλησίον τοῦ ὡραίου κρατῆρος· εἰς αὐτὸν δὲ μόνον αἱ ἀλαζονικαὶ πράξεις ἦσαν μισηταί, ἠγανάκτει δὲ (δι' αὐτὰς) ἐναντίον ὅλων τῶν μνηστήρων· αὐτὸς λοιπὸν τότε πρῶτος ἔλαβε τὸ τόξον καὶ τὸ ταχὺ βέλος· ὑποχωρῶν δ', ὡς ἦτο κανονικόν, ἐστάθη πλησίον τοῦ κατωφλίου καὶ ἐδοκίμαζε τὸ τόξον καὶ δὲν τὸ ἐτέντωσε· διότι προσπαθῶν ν' ἀνασύρῃ τὴν χορδὴν πρότερον ἐκούρασε τὰς μαλακὰς καὶ ἀνασκήτους (ἄνευ τριβῆς) χεῖράς του. εἶπε δὲ μεταξὺ τῶν μνηστήρων· «ὦ ἀγαπητοί, οὐδόλως ἐγὼ τὸ τεντώνω, ἀλλ' ἂς τὸ λάβῃ καὶ ἄλλος· διότι πολλοὺς τοῦτο ἐδῶ τὸ τόξον θὰ στερήσῃ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ζωῆς, διότι βεβαίως πολὺ προτιμότερον εἶναι ν' ἀποθάνωμεν παρὰ ζῶντες ν' ἀποτύχωμεν ἐκείνου, ἕνεκα τοῦ ὁποίου δὰ ἐδῶ πάντοτε ἀναστρεφόμεθα, περιμένοντες αὐτὸ ὅλας τὰς ἡμέρας. τόρα μὲν ἐλπίζει καὶ κάποιος εἰς τὰς φρένας του καὶ σφοδρῶς ἐπιθυμεῖ νὰ νυμφευθῇ τὴν Πηνελόπην, τὴν σύζυγον τοῦ Ὀδυσσέως· ἀλλ' ὅταν δοκιμάσῃ τὸ τόξον καὶ ἴδῃ (τὴν ἀποτυχίαν του), ἄλλην καμμίαν πλέον ἔπειτα ἐκ τῶν καλλιπέπλων Ἑλληνίδων ἂς ζητῇ εἰς γάμον διὰ προγαμιαίων δώρων ἐπιζητῶν αὐτήν· αὐτὴ δὲ (ἡ Πηνελόπη) ἔπειτα δύναται νὰ ὑπανδρευθῇ ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε δωρήσει πλεῖστα εἰς αὐτὴν καὶ ἤθελεν ἔλθει μοιραῖος.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπε καὶ μακρὰν τοῦ ἑαυτοῦ του ἔθεσε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ τόξον, ἀκκουμβήσας αὐτὸ ἐπὶ τῶν στερεῶς συνδεδεμένων καλ-
λιξέστων σανιδωμάτων. τὸ δὲ ταχὺ βέλος αὐτοῦ ἐστήριξεν ἐπὶ τοῦ
ὡραίου ἀγκίστρου τοῦ τόξου. ὀπίσω δὲ πάλιν, ὡς ἦτο ἐπόμενον,
ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὁπόθεν ἐσηκώθη. ὁ Ἀντίνοος δὲ τὸν
ἐπέπληξε καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει· «Λειώδη, ποῖος λόγος ἐξέφυ-
γεν ἀπὸ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων σου, καὶ φοβερὸς καὶ ὀδυ-
νηρός, ἀγανακτῶ δὲ ἀκούων αὐτόν, ἐὰν δὰ τοῦτο βεβαίως τὸ τό-
ξον θὰ στερήσῃ ἀπὸ τοὺς ἀριστεῖς καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωήν,
ἐπειδὴ σὺ δὲν δύνασαι νὰ τὸ τεντώσῃς· διότι βεβαίως δὲν ἐγέννη-
σε σὲ τοιοῦτον ἡ σεβαστή σου μήτηρ, ὥστε νὰ εἶσαι σύρτης τό-
ξου καὶ βελῶν· ἀλλ' ἄλλοι ὀνομαστοὶ μνηστῆρες ἴσως τεντώνουσιν
αὐτό.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς διέταξε τὸν αἰγοβοσκὸν Με-
λάνθιον· «ἔμπρὸς λοιπόν, ἄναψον πῦρ ἐντὸς τῶν μεγάρων, Με-
λανθεῦ, βάλε δὲ πλησίον καὶ μέγαν θρόνον καὶ ἐπάνω εἰς αὐτὸν
δέρμα· φέρε δ' ἔξω καὶ μέγαν δίσκον ἀλείμματος (λίπους) ἐντὸς
ὑπάρχοντος, ἵνα οἱ νέοι ζεσταίνοντες καὶ ἐπαλείφοντες μὲ λίπος
δοκιμάζωμεν τὸ τόξον καὶ ἐκτελῶμεν τὸ ἀγώνισμα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Μελάνθιος εὐθὺς ἤναπτεν ἀκού-
ραστον (ζωηρὸν) πῦρ, φέρων δὲ σκαμνίον τὸ ἔθεσε πλησίον καὶ
ἐπάνω εἰς αὐτὸ δέρμα· ἔφερε δ' ἔξω μέγαν δίσκον λίπους ἐντὸς
ὑπάρχοντος· δι' αὐτοῦ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, οἱ νέοι ζεσταίνοντες
προσεπάθουν καὶ δὲν ἠδύναντο νὰ τεντώσωσι τὸ τόξον, πολὺ δὲ
κατώτεροι ἦσαν τῆς ἀναγκαισύσης δυνάμεως. Ὁ Ἀντίνοος δ' ἀκό-
μη ἔμενε μακρὰν καὶ ὁ Εὐρύμαχος ὁ θεόμορφος, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν
μνηστήρων· ἦσαν δ' ἐξόχως ἄριστοι κατὰ τὴν ἀνδρείαν.

Ἐξῆλθον δ' ἐκ τοῦ οἴκου μαζὶ ἀκολουθήσαντες καὶ οἱ δύο
αὐτοί, δηλ. ὁ βουκόλος (Φιλοίτιος) καὶ ὁ χοιροβοσκὸς τοῦ θείου
Ὀδυσσέως (Εὔμαιος)· ἐξῆλθε δὲ κατόπιν αὐτῶν ἐκ τοῦ οἴκου ὁ
θεῖος Ὀδυσσεύς· ἀλλ' ὅτε πλέον ἦσαν ἐκτὸς τῶν θυρῶν καὶ τῆς
αὐλῆς, ὁμιλήσας πρὸς αὐτοὺς μὲ μαλακοὺς λόγους ἔλεγε· «βουκόλε
καὶ σὺ χοιροβοσκέ, δύναμαι νὰ εἴπω κάποιον λόγον ἢ μόνος μου
νὰ τὸν κρύπτω ; μὲ προτρέπει δὲ ἡ ψυχή μου νὰ τὸν λέγω· ποίας
διαθέσεως δύνασθε νὰ εἶσθε εἰς τὸ νὰ βοηθῆτε τὸν Ὀδυσσέα,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐὰν ἀπὸ κάπου ἤθελεν ἔλθει ἐδῶ ἐντελῶς ἐξαίφνης καὶ θεός τις ἤθελε φέρει αὐτόν ; ἆρά γε τοὺς μνηστῆρας ἠθέλετε βοηθεῖ ἢ τὸν Ὀδυσσέα ; εἴπατε πῶς ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ σᾶς προτρέπει.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ ἀρχιβουκόλος τῶν βοῶν· «Ζεῦ πάτερ, εἴθε νὰ ἐκτελέσῃς ταύτην τὴν ἐπιθυμίαν μου. εἴθε τοιουτοτρόπως νὰ ἔλθῃ μὲν ἐκεῖνος ὁ ἀνήρ, νὰ ὁδηγήσῃ δὲ αὐτὸν ὁ θεός· θὰ ἐγνώριζες τότε, ὁποία ἡ ἰδική μου δύναμις καὶ αἱ χεῖρες ἀκολουθοῦσιν αὐτόν.»

Ὡσαύτως δὲ ὁ Εὔμαιος προσηύχετο εἰς ὅλους τοὺς θεοὺς νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ πολὺ συνετὸς Ὀδυσσεὺς εἰς τὸν οἰκόν του. ἀφοῦ δὲ πλέον ἀνεγνώρισε τὴν ἀληθῆ σκέψιν αὐτῶν, πάλιν ἁπαντῶν πρὸς αὐτοὺς διὰ λόγων εἶπεν· «ἐντὸς μὲν λοιπὸν εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος ἐδῶ· πολλὰ κακὰ μὲ μόχθους ὑπομείνας ἔφθασα τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρικὴν γῆν. γνωρίζω δὲ ὅτι εἰς μόνους σᾶς τοὺς δύο ἐκ τῶν δούλων φθάνω ἐπιθυμοῦντας τοῦτο· ἐκ δὲ τῶν ἄλλων οὐδένα ἤκουσα νὰ εὐχηθῇ νὰ ἔλθω πρὸς τὰ ὀπίσω πάλιν ἐγὼ εἰς τὸν οἰκόν μου. διὰ σᾶς δὲ τοὺς δύο πῶς βεβαίως θὰ συμβῇ, θὰ εἴπω ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν. Ἐὰν βεβαίως ὑπὸ τὴν δύναμίν μου καταδαμάσῃ ὁ θεὸς τοὺς ἀλαζονικοὺς μνηστῆρας, θὰ φέρω καὶ εἰς τοὺς δύο συζύγους καὶ κτήματα θὰ δώσω καὶ οἰκίας πλησίον ἐμοῦ (τῆς ἰδικῆς μου οἰκίας) κατεσκευασμένας καὶ θὰ εἶσθε δι' ἐμὲ ἔπειτα καὶ φίλοι καὶ ἀδελφοὶ τοῦ Τηλεμάχου· ἐὰν δὲ δὰ θέλητε, ἐμπρὸς καὶ ἄλλο κάποιον σημεῖον ὁλοφάνερον θὰ δείξω, διὰ νὰ μὲ γνωρίσητε καλῶς καὶ πεισθῆτε εἰς τὴν ψυχήν σας, δηλ. τὴν πληγήν, τὴν ὁποίαν κάποτε εἰς ἐμὲ προυξένησεν ἀγριόχοιρος μὲ τὸν λευκὸν ὀδόντα του, ὅτε μετέβην εἰς τὸν Παρνασὸν μὲ τοὺς υἱοὺς τοῦ Αὐτολύκου.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἀπεμάκρυνε τὰ ράκη ἀπὸ τῆς μεγάλης πληγῆς. αὐτοὶ δ' οἱ δύο ἀφοῦ εἶδον αὐτὴν καὶ καλῶς ἐνόησαν ἃ καθέκαστα, ἔκλαιον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, θέσαντες τὰς χεῖράς των πέριξ τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσέως καὶ κατεφίλουν αὐτὸν περιαγκαλιάζοντες τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους του. ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς κατεφίλησε τὰς κεφαλὰς καὶ τὰς χεῖράς των, καὶ δι' αὐτοὺς κλαίοντας μὲ ὀδυρμοὺς ἤθελε δύσει τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐὰν δὲν τοὺς ἤθελε σταματήσει ὁ ἴδιος Ὀδυσσεὺς καὶ δὲν ἤθελεν εἴπει· «παύετε ἀπὸ τὸν κλαυθμὸν καὶ ἀπὸ τὸν ὀδυρμόν, μήπως ἐξελθών τις ἐκ τοῦ ἀνακτόρου σᾶς ἴδῃ, τὸ εἴπῃ δὲ καὶ μέσα. ἀλλ' ὅ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου (καθὼς παρουσίαζον εἰς τὸν προξενητὴν γάμων τὰς ὑποψηφίους πρὸς γάμον τὴν μίαν μετὰ τὴν ἄλ-
230 λην) εἰσέλθετε καὶ οὐχὶ μαζὶ ὅλοι, πρῶτος ἐγώ, κατόπιν δὲ σεῖς. τὸ ἑξῆς δὲ σημεῖον ἂς ἔχῃ ὁρισθῆ. δηλ. ὅλοι μὲν οἱ ἄλλοι, ὅσοι εἶναι ἀλαζονικοὶ μνηστῆρες, δὲν θὰ ἀφήσωσι νὰ δώσωσιν εἰς ἐμὲ τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν· ἀλλὰ σύ, θεῖε Εὔμαιε, φέρων τὸ τό-
235 ξον διὰ μέσου τῆς αἰθούσης νὰ τὸ θέσῃς εἰς τὰς ἰδικάς μου χεῖρας καὶ νὰ εἴπῃς εἰς τὰς γυναῖκας νὰ κλείσωσι τὰς θύρας τοῦ ἀνακτόρου τὰς στερεῶς προσηρμοσμένας, ἐὰν δὲ κανεὶς ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας φραγμῶν τοῦ οἴκου ἀκούσῃ ἢ ἀναστεναγμὸν ἢ κτύπον ἀνδρῶν, μηδάλως νὰ προχωρῇ πρὸς τὰ ἔξω, ἀλλ' ἐκεῖ ἡσύ-
240 χως νὰ μένῃ πλησίον τῆς ἐργασίας του. εἰς σὲ δέ, θεῖε Φιλοίτιε, παραγγέλλω διὰ τοῦ κλειδίου νὰ κλείσῃς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς καὶ ταχέως δεσμὸν νὰ θέσῃς εἰς αὐτάς.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εἰσῆλθεν εἰς τὰ καλῶς κατεσκευασμένα ἀνάκτορα· προχωρῶν ἔπειτα ἐκάθησεν εἰς τὸ κάθισμα, ἀπὸ ὅπου δὰ ἐσηκώθη. εἰσήρχοντο δ' εὐθὺς καὶ οἱ δύο δοῦλοι ταῦ θείου Ὀ-
245 δυσσέως.

Ὁ Εὐρύμαχος δὲ πλέον ἐκίνει μεταξὺ τῶν χειρῶν του τὸ τόξον, ζεσταίνων αὐτὸ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν φλόγα τοῦ πυρός. ἀλλ' οὐδὲ τοιουτοτρόπως ἠδύνατο νὰ τεντώσῃ αὐτό, μεγάλως δ' ἀνεστέναζεν εἰς τὴν εὐγενῆ καρδίαν του. ἀναστενάξας δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶπε καὶ λόγον ἔλεγε καὶ ὠμίλει· «ὦ ἀλλοίμονον, βεβαίως θλῖψις εἰς ἐμὲ ὑπάρχει καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου καὶ
250 δι' ὅλους. δὲν θλίβομαι τόσον πολὺ διὰ τὸν γάμον, ἂν καὶ λυποῦμαι δι' αὐτὸν βεβαίως· ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι πολλαὶ Ἑλληνίδες, ἄλλαι μὲν ἐντὸς τῆς περιβρεχομένης ὑπὸ θαλάσσης Ἰθάκης, ἄλλαι δ' ἐντὸς ἄλλων πόλεων· ἀλλὰ (θλίβομαι) βεβαίως ἐὰν τόσον πολὺ εἴμεθα κατώτεροι τῆς δυνάμεως τοῦ ἰσοθέου Ὀδυσσέως, κατὰ τὸ
255 ὅτι δὰ δὲν δυνάμεθα νὰ τεντώσωμεν τὸ τόξον του· ἐντροπὴ δ' εἶναι καὶ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους νὰ τὸ ἀκούσωσι.» Πρὸς αὐτὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Ἀντίνοος ὁ υἱὸς τοῦ Εὐπείθους· «Εὐρύμαχε, δὲν θὰ γίνῃ οὕτω τὸ πρᾶγμα· καὶ σὺ ὁ ἴδιος δὲ τὸ καταναεῖς, διότι τόρα μὲν ἀνὰ τὸν λαὸν γίνεται ἱερὰ ἑορτὴ τοῦ θεοῦ· καὶ ποῖος θὰ ἠσχολεῖτο εἰς τὸ νὰ τεντώνῃ τόξα; ἀλλ' ἡσυχοι καταθέσατε αὐτό· τοὺς πελέκεις ὅμως βεβαίως καὶ ἐὰν ἀφίνωμεν ὅλους νὰ ἵστανται, οὐδεὶς νομίζω ὅτι θὰ τοὺς σηκώσῃ ἐλθὼν εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Λαέρτου. ἀλλ' ἐλᾶτε, ὁ μὲν οἰνοχόος ἂς χύσῃ οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος εἰς τὰ ποτήρια, ἵνα ἐνεργήσαντες σπονδὴν καταθέσωμεν τὰ καμπύλα τόξα, ἀπὸ πρωΐας δὲ διατάξατε τὸν αἰγοβοσκὸν Μελάνθιον νὰ φέρῃ αἶγας, αἱ ὁποῖαι νὰ εἶναι πολὺ ἔξοχοι μεταξὺ ὅλων τῶν αἰγοποιμνίων, ἵνα, ἀφοῦ προσφέρωμεν μηρία εἰς τὸν ὀνομαστὸν εἰς τὸ τόξον Ἀπόλλωνα, δοκιμάζωμεν τὸ τόξον καὶ φέρωμεν εἰς πέρας τὸ ἀγώνισμα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ὁ Ἀντίνοος, εἰς αὐτοὺς δ' ἤρεσκεν ὁ λόγος. Εἰς αὐτοὺς δὲ κήρυκες μὲν ἔχυσαν ὕδωρ εἰς τὰς χεῖράς των, νέοι δὲ ἐγέμισαν μέχρι τῶν χειλέων τοὺς κρατῆρας μὲ ποτόν, χύσαντες δ' εὐθὺς ἐκ τοῦ κρατῆρος οἶνον εἰς τὰ ποτήρια τὰ ἐμοίρασαν ες ὅλους. ἀφοῦ δὲ βεβαίως ἐκεῖνοι καὶ ἔκαμον σπονδὰς καὶ ἔπιον ὅσον ἤθελεν ἡ ψυχή των, εἰς αὐτοὺς τότε δολίως σκεπτόμενος εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ἀκούσατέ με, μνηστῆρες τῆς πολὺ ἐνδόξου βασιλίσσης, διὰ νὰ εἴπω ὅσα ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου διατάττει· τὸν Εὐρύμαχον δὲ πρὸ πάντων καὶ τὸν θεόμορφον Ἀντίνοον παρακαλῶ, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν λόγον συμφώνως πρὸς τὸ ὀρθὸν εἶπε, τόρα μὲν νὰ παύσητε τὸ τόξον, ν' ἀφιερώσητε δὲ τὴν ἡμέραν εἰς τοὺς θεούς· ἀπὸ πρωΐας δὲ ὁ θεὸς θὰ δώσῃ τὴν νίκην εἰς ὅποιον καὶ ἂν θέλῃ· ἀλλ' ἐμπρὸς δότε εἰς ἐμὲ τὸ καλῶς ἐξεφμένον τόξον, διὰ νὰ δοκιμάσω ἐνώπιόν σας τὰς χεῖρας καὶ τὴν δύναμίν μου, ἐὰν ἢ ὑπάρχει ἀκόμη εἰς ἐμὲ δύναμις, ὁποία πρότερον ὑπῆρχεν ἐντὸς τῶν εὐλυγίστων μελῶν μου, ἢ πλέον πρὸς λύπην μου κατέστρεψεν αὐτὴν ἡ περιπλάνησις καὶ ἡ ἔλλειψις περιποιήσεως.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι ἀλαζονικῶς ὠργίσθησαν, φοβηθέντες μήπως τεντώσῃ τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον. Ὁ Ἀντίνοος δ' ἐπέπληξεν αὐτὸν καὶ λόγον εἶπε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ὡμίλει· «ἆ ἄθλιε ἐκ τῶν ξένων, ὑπάρχουσιν εἰς σὲ σκέψεις
καὶ οὐχὶ μικραί. δὲν εὐχαριστεῖσαι, διότι ἥσυχος μεταξὺ ἡμῶν
τῶν ἰσχυρῶν συμποσιάζεις καὶ οὐδόλως στερεῖσαι φαγητοῦ, ἀλλ'
ἀκούεις καὶ τοὺς ἰδικούς μας λόγους καὶ τὴν συνομιλίαν· οὐδ' ἄλ-
λος κανεὶς ξένος καὶ πτωχὸς ἀκούει τοὺς ἰδικούς μας λόγους· ὁ
γλυκὺς ὡς μέλι οἶνος σὲ βλάπτει, ὁ ὁποῖος καὶ ἄλλους βλάπτει,
ὅποιος καὶ ἂν ροφήσῃ αὐτὸν μὲ ἀνοικτὸν στόμα καὶ δὲν τὸν πίνῃ
μὲ μέτρον. ὁ οἶνος καὶ τὸν Κένταυρον, τὸν πολὺ ὀνομαστὸν Εὐ-
ρυτίωνα, ἔβλαψεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ μεγαλοψύχου Πειρί-
θου, ὅτε μετέβη (ὁ Εὐρυτίων) εἰς τοὺς Λαπίθας (πολεμικὸν λαὸν
ἐν Θεσσαλίᾳ). Ἐκεῖνος δέ, ἀφοῦ ἔβλαψε τὰς φρένας του διὰ τοῦ
οἴνου, γινόμενος μανιώδης ἐπροξένησε κακὰ ἀνὰ τὸν οἶκον τοῦ
Πειρίθου. τοὺς ἥρωας ὅμως (Λαπίθας) κατέλαβε θλῖψις, ἀναπη-
δήσαντες δὲ διὰ μέσου τοῦ προθύρου τὸν ἔσυραν πρὸς τὰ ἔξω
ἀποκόψαντες διὰ τοῦ ἀσπλάγχνου χαλκοῦ ξίφους τὰ ὦτα καὶ τὴν
ρῖνά του· ἐκεῖνος δὲ βλαφθεὶς κατὰ τὰς φρένας του ἀνεχώρει
ἔχων τὴν συμφοράν του ἕνεκα τῆς ἀπερισκέπτου ψυχῆς του. ἕ-
νεκα τούτου λοιπὸν ἐπροξενήθη φιλονικία μεταξὺ Κενταύρων καὶ
ἀνδρῶν, βεβαρημένος δ' ὑπὸ τοῦ οἴνου (ὁ Εὐρυτίων) διὰ τὸν
ἑαυτόν του πρῶτον προυκάλεσε κακόν. τοιουτοτρόπως καὶ εἰς σὲ
μέγα πάθημα προλέγω, ἐὰν τὸ τόξον τεντώσῃς· διότι οὐδεμίαν
εὐμένειαν θὰ συναντήσῃς ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ μας λαοῦ, ἀλλ' εὐθὺς
μὲ μελανόχρουν πλοῖον θὰ σὲ στείλωμεν εἰς τὸν βασιλέα Ἔχετον,
τὸν καταστροφέα ὅλων τῶν ἀνθρώπων· ἀπ' ἐκεῖ ὅμως οὐδόλως θὰ
σωθῇς. ἀλλ' ἥσυχος καὶ πῖνε καὶ μὴ θέλε ν' ἀνταγωνίζεσαι μεταξὺ
ἀνδρῶν νεωτέρων σου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Ἀντίνοε,
οὐδόλως εἶναι καλὸν οὐδὲ δίκαιον νὰ βλάπτῃς τοὺς ξενιζομένους
τοῦ Τηλεμάχου, ὅποιος καὶ ἂν ἔλθῃ εἰς τὰ ἀνάκτορά του. νομίζεις,
ἐὰν ὁ ξένος τεντώσῃ τὸ μέγα τόξον τοῦ Ὀδυσσέως ἰσχυρῶς πει-
σθεὶς καὶ εἰς τὰς χεῖρας καὶ εἰς τὴν δύναμίν του, ὅτι θὰ μὲ ὁ-
δηγῇ εἰς τὸν οἶκόν του καὶ θὰ μὲ κάμῃ ἰδικήν του σύζυγον ; οὐδ'
ὁ ἴδιος ἴσως τοῦτο δὰ ἐλπίζει ἐντὸς τῶν στηθῶν του· καὶ κανεὶς
ἀπὸ σᾶς ἂς μὴ εὐωχῆται ἐδῶ θλιβόμενος εἰς τὴν ψυχήν του ἕνε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κα τούτου, διότι οὐδόλως δὰ ἁρμάζει τοῦτο (τὸ νὰ τὸ σκεφθῇ τις).»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ Εὐρύμαχος, υἱὸς τοῦ Πολύβου, ἀνταπήντα· «κόρη τοῦ Ἰκαρίου, συνετὴ Πηνελόπη, οὐδόλως νομίζομεν ὅτι οὗτος ἐδῶ θὰ σὲ ὁδηγῇ ὡς σύζυγον, οὐδ' ἁρμόζει (νὰ τὸ ὑποθέσῃ τις), ἀλλὰ (τὸν ἐμποδίζαμεν) διότι ἐντρεπόμεθα τὴν κακοφημίαν τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, μήπως κάποτε ἄλλος κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων κατώτερος ἀπὸ ἡμᾶς εἴπῃ· «βεβαίως πολὺ χειρότεροι ἄνδρες ζητοῦσιν εἰς γάμον τὴν σύζυγον ἀνδρὸς ἀμείπτου καὶ οὐδόλως δύνανται νὰ τεντώνωσι τόξον καλῶς ἐξεσμένον· ἀλλὰ κάποιος ἄλλος περιπλανώμενος ἀνὴρ πτωχὸς ἐλθὼν εὐκόλως ἐτέντωσε τὸ τόξον καὶ διεπέρασε τὸ βέλος διὰ μέσου τῶν σιδηρῶν πελέκεων.» τοιουτοτρόπως θὰ λέγωσιν, εἰς ἡμᾶς δὲ ταῦτα δύνανται νὰ γίνωσιν ἐντροπή.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «Εὐρύμαχε, οὐδόλως εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι ἀνὰ τὸν λαὸν καλῶς δοξασμένοι, ὅσοι δὰ προσβάλλοντες κατατρώγουσι τὸν οἶκον (τὴν περιουσίαν) ἀνδρὸς ἀριστέως· πρὸς τί ὅμως αὐτὰ (τὰ τοῦ τόξου) θεωρεῖτε ὡς ἐντροπήν ; οὗτος ὅμως ὁ ξένος ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶναι πολὺ μεγαλόσωμος καὶ εὔρωστος, ἐξ ἄλλου δὲ καυχᾶται ὅτι κατὰ τὴν γενεὰν εἶναι ἐκ πατρὸς εὐγενοῦς. ἀλλ' ἐμπρὸς δώσατε εἰς αὐτὸν τὸ καλῶς ἐξεσμένον τόξον, διὰ νὰ ἴδωμεν. διότι ὡς ἐξῆς θὰ εἴπω, τοῦτο δὲ καὶ θὰ ἔχῃ ἐκτελεσθῇ ἐὰν τεντώσῃ αὐτό, δώσῃ δ' εἰς αὐτὸν ἐπιτυχίαν ὁ Ἀπόλλων, θὰ ἐνδύσω αὐτὸν μὲ ὡραῖα φορέματα, δηλ. μὲ χλαῖναν καὶ ὑποκάμισον, θὰ δώσω δὲ ὀξὺ ἀκόντιον, ὡς προφύλαγμα ἐναντίον σκύλλων καὶ ἀνδρῶν, καὶ δίκοπον ξίφος, θὰ βάλω δ' ὑποκάτω τῶν ποδῶν του ὑποδήματα, θὰ τὸν στείλω δ' ἐκεῖ, ὅπου ἡ καρδία του καὶ ἡ ψυχή του τὸν παρακινεῖ.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «μῆτέρ μου, διὰ τὸ τόξον μὲν οὐδεὶς εἶναι καταλληλότερος ἀπὸ ἐμὲ ἐκ τῶν Ἑλλήνων καὶ εἰς τὸ νὰ τὸ δώσω εἰς ὅποιον καὶ ἂν θέλω καὶ εἰς τὸ ν' ἀρνηθῶ, οὔτε (εἶναι καταλληλότερος ἐμοῦ) ἀπὸ τοὺς ὅσοι εἶναι ἐξέχοντες ἀνὰ τὴν βραχώδη Ἰθάκην οὔτε ἀπὸ τοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅσοι ἐξέχουσιν εἰς τὰς πρὸς τὸ μέρος τῆς ἱπποτρόφου Ἤλιδος νήσους· ἐκ τούτων οὐδεὶς θὰ μὲ ἐκβιάσῃ παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἐὰν θέλω καὶ διὰ πάντοτε (μίαν φορὰν διὰ πάντοτε) νὰ δώσω εἰς τὸν ξένον νὰ φέρῃ μαζί του τοῦτο ἐδῶ τὸ τόξον. ἀλλ' εἰς τὸν θάλαμον τῆς κατοικίας σου πορευομένη φρόντιζε διὰ τὰς ἰδικάς σου ἐργασίας, δηλ. διὰ τὸν ἀργαλειὸν καὶ τὴν ρόκαν σου, καὶ εἰς τὰς θεραπαινίδας σου διάταττε νὰ ἀσχολῶνται εἰς τὰ ἔργα των. τὸ τόξον δὲ θὰ εἶναι ὑπὸ τὴν φροντίδα ὅλων, πρὸ πάντων δ' ἐμοῦ· διότι τούτου (δηλ. ἐμοῦ) ἡ κυριαρχία εἶναι ἐντὸς τοῦ οἴκου.»

Ἐκείνη μὲν μείνασα ἔκθαμβος πάλιν εἰς τὸν θάλαμόν της μετέβαινε· διότι ἔβαλε μέσα εἰς τὴν ψυχήν της τὸν συνετὸν λόγον τοῦ υἱοῦ της. ἀφοῦ δ' ἀνέβη εἰς τὸ ὑπερῷον μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας, ἔκλαιεν ἔπειτα τὸν Ὀδυσσέα τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον, ἕως ὅτου ὕπνον γλυκὺν εἰς τὰ βλέφαρά της ἔβαλεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ.

Ὁ δὲ θεῖος χοιροβοσκὸς λαβὼν τὸ καμπύλον τόξον περιέφερεν αὐτό· ὅλοι δ' οἱ μνηστῆρες, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐθορύβουν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ὡς ἐξῆς δ' εἶπε κάποιος ἐκ τῶν ἀλαζονικῶν νέων· «ποῦ δὰ φέρεις τὸ καμπύλο τόξον, ἐξευτελισμένε χοιροβοσκέ, πεπλανημένε κατὰ τὸν νοῦν ; ταχέως πάλιν ἐπάνω εἰς τοὺς χοίρους θὰ σὲ καταφάγωσι μόνον ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ ταχεῖς σκύλλοι, τοὺς ὁποίους ἔτρεφες, ἐὰν ὁ Ἀπόλλων δείξῃ εὐμένειαν εἰς ἡμᾶς καὶ οἱ ἄλλοι ἀθάνατοι θεοί.» τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτὸς δὲ φέρων κατέθηκε τὸ τόξον ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ μέσου χώρου φοβηθείς, ἐπειδὴ πολλοὶ ἐθορύβουν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ὁ Τηλέμαχος δ' ἐξ ἄλλου ἀπειλήσας ἐφώναζε· «πατερᾶκο, πλησίον φέρε τὸ τόξον· ἴσως οὐχὶ ὀρθῶς θὰ ὑπακούῃς εἰς ὅλους· (πρόσεχε) μήπως, ἂν καὶ εἶμαι νεώτερος, σὲ ἀποδιώκω εἰς τὴν ἐξοχὴν κτυπῶν μὲ λίθους· κατὰ τὴν δύναμιν δὲ εἶμαι ἀνώτερος· διότι εἴθε νὰ εἶμαι ἀνώτερος καὶ κατὰ τὰς χεῖρας καὶ κατὰ τὴν δύναμιν ἀπὸ ὅλους τοὺς μνηστῆρας, ὅσοι εἶναι ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα, τόσον (ὅσον εἶμαι ἀνώτερος ἀπὸ σέ)· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ταχέως ἐγὼ ἤθε-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λον ἀποπέμψει αἰκτρῶς κάποιον ἐκ τοῦ ἰδικοῦ μου οἴκου, διότι κακὰ μηχανεύονται.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ἄλοι, ὡς ἦτο ἐπόμενον, οἱ μνηστῆρες μὲ γλυκύτητα ἐγέλασαν δι' αὐτὸν καὶ μάλιστα ἄφινον τὴν κατὰ τοῦ Τηλεμάχου μοχθηρὰν ὀργήν των· τὸ δὲ τόξον φέρων ἀνὰ τὸ δωμάτιον ὁ χοιροβοσκὸς τὸ ἔθεσεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσέως σταθεὶς πλησίον του. προσκαλέσας δ' ἔξω (ὁ χοιροβοσκὸς) τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν εἶπεν· «ὁ Τηλέμαχος διατάσσει σέ, συνετὴ Εὐρύκλεια, νὰ κλείσῃς τὰς θύρας τοῦ ἀνακτόρου τὰς στερεῶς προσηρμοσμένας, ἐὰν δὲ καμμία ἐντὸς τοῦ οἴκου ἀκούσῃ ἢ ἀναστεναγμὸν ἢ κτύπον ἀνδρῶν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας τοίχων, νὰ μὴ προχωρήσῃ πρὸς τὰ ἔξω τοῦ δωματίου (διὰ νὰ ἴδῃ), ἀλλ' ἐκεῖ (ἐν τῷ δωματίῳ της) νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐργασίαν της.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, εἰς ἐκείνην δ' ὁ λόγος ἔμεινεν ἄνευ πτερωτῆς ἀπαντήσεως καὶ ἔκλεισε τὰς θύρας τῶν καλῶς κατοικουμένων ἀνακτόρων.

Μὲ σιγὴν δὲ ἐκ τοῦ ἀνακτόρου ὁ Φιλοίτιος ἐπῆλθεν πρὸς τὰ ἔξω καὶ εὐθὺς ἔπειτα ἔκλεισε τὰς θύρας τῆς καλῶς περιφραγμένης αὐλῆς. ὑπῆρχε δ' ὑποκάτω τῆς αἰθούσης σχοινίον ἀμφικύρτου πλοίου ἀπὸ φλοιὸν (τοῦ Αἰγυπτιακοῦ φυτοῦ) βύβλου, μὲ τὸ ὁποῖον, ὡς ἤρμοζεν, ἔδεσε στερεῶς τὰς θύρας, ὁ ἴδιος δ' εἰσῆλθεν ἐντός. ἐκάθησε κατόπιν εἰς τὸ σκαμνίον, ὁπόθεν δὰ πρότερον ἐσηκώθη, παρατηρῶν τὸν Ὀδυσσέα. ἐκεῖνος δὲ πλέον τὸ τόξον ἐκίνει, πρὸς ὅλα τὰ μέρη στρέφων αὐτό, δοκιμάζων ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, μήπως σκώληκες κατέφαγον τοὺς ἐκ κέρατος βραχίονας τοῦ τόξου, καθ' ὃν χρόνον ἀπουσίαζεν ὁ βασιλεύς. ὡς ἐξῆς δ' εἶπε κάποιος παρατηρήσας εἰς ἄλλον εὑρισκόμενον πλησίον του· «βεβαίως κάποιος θεατὴς καὶ ἔμπειρος τῶν τόξων ὑπῆρξεν οὗτος. ἢ λοιπὸν τοιαῦτα ἴσως καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ὑπάρχουσιν ἢ οὗτος βεβαίως σκοπεύει νὰ κατασκευάζῃ τοιαῦτα· διότι εἰς τὰς χεῖράς του τὸ κινεῖ ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ ὁ ἔμπειρος τῶν κακῶν ἀλήτης.»

Ἄλλος δὲ πάλιν εἶπεν ἐκ τῶν ἀλαζονικῶν νέων· «εἴθε δὰ νὰ ἐπιτύχῃ τόσην ὠφέλειαν, ὅσον οὗτος κάποτε θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τεντώσῃ (εἰρωνικῶς, διότι τάχα δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ τὸ τεντώσῃ).»

Τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἶπον οἱ μνηστῆρες· ἀλλ' ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς εὐθὺς ἀφοῦ ἐβάστασε τὸ μέγα τόξον καὶ τὸ εἶδε πανταχόθεν, καθὼς ὅτε ἀνὴρ γνώστης τῆς κιθάρας καὶ τοῦ τραγουδίου εὐκόλως τεντώνει τὴν χορδὴν (τὸ τέλι) πέριξ τοῦ νέου στροφάλου (στριφταρίου) της, προσαρμόσας καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν εὐκολοστρεφομένην ἐξ ἐντέρου προβάτου χορδήν, τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἄνευ κόπου ἐτέντωσε τὸ τόξον ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. διὰ τῆς δεξιᾶς δὲ χειρὸς εὐθὺς λαβὼν ἐδοκίμασε τὴν χορδήν· ἐκείνη δὲ ἀντήχησεν ὡραῖα, ὁμοία μὲ χελιδόνα (φωνὴν χελιδόνος) κατὰ τὴν φωνήν· εἰς τοὺς μνηστῆρας ὅμως εὐθὺς μεγάλη θλῖψις ἔγινε καὶ ὅλων, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ χρῶμα τοῦ σώματος μετεβλήθη. Ὁ Ζεὺς δὲ μεγάλως ἐβρόντησε φανερώνων σημεῖα· ἐχάρη ἔπειτα, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, διότι εἰς αὐτὸν ἔστειλε σημεῖον ὁ υἱὸς τοῦ ποικίλας σκέψεις ἔχοντος Κρόνου. ἔλαβε δὲ ταχὺ βέλος, τὸ ὁποῖον ἔκειτο μόνον πλησίον αὐτοῦ ἐπὶ τραπέζης· τὰ δ' ἄλλα ἔκειντο ἐντὸς κοίλης φαρέτρας, τὰ ὁποῖα ταχέως ἔμελλον νὰ δοκιμάσωσιν οἱ Ἀχαιοὶ (μνηστῆρες). αὐτὸ λοιπὸν σηκώσας ἐπὶ τοῦ πήχεως τῆς χειρός του ἔσυρε τὴν χορδὴν καὶ τὰς γλυφίδας (χαραγματιὰς ἐπὶ τοῦ στύρακος τοῦ βέλους), ἐκεῖθεν ἐκ τοῦ σκαμνίου του καθήμενος, ἔρριψε δὲ τὸ βέλος ἀπέναντι σημαδεύων, ἐπέτυχε δὲ (δὲν ἀπέτυχε δὲ) ὅλους τοὺς πελέκεις εἰς τὰς ὀπάς, ὅπου εἰσέρχεται κατὰ πρῶτον τὸ στειλιάρι των, πέρα πέρα δὲ διεπέρασε πρὸς τὰ ἔξω τὸ μὲ χαλκὸν κατεσκευασμένον βέλος· αὐτὸς δὲ εἶπε πρὸς τὸν Τηλέμαχον· «Τηλέμαχε, δὲν σὲ ἐντροπιάζει ὁ ξένας σου καθήμενος ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου· καὶ οὐδόλως εἰς τὸ σημάδι ἀπέτυχον καὶ οὐχὶ πολὺν χρόνον ἐκουράσθην τεντώνων τὸ τόξον· ἀκόμη εἰς ἐμὲ ὑπάρχει στερεὰ δύαμις, οὐχὶ καθὼς μὲ ὀνειδίζουν οἱ μνηστῆρες προσβάλλοντές με. Τόρα δὲ εἶναι ὥρα καὶ δεῖπνον διὰ τοὺς Ἀχαιοὺς (τοὺς μνηστῆρας) νὰ ἑτοιμάσωμεν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ φωτὸς (τῆς ἡμέρας), ἔπειτα δὲ καὶ κατ' ἄλλον τρόπον νὰ διασκεδάζωμεν μὲ τραγοῦδι καὶ μὲ κιθάραν· διότι ταῦτα εἶναι τὰ στολίσματα τοῦ συμποσίου.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Εἶπε (αὐτὰ) καὶ μὲ τὰς ὀφρῦς τοῦ ἔκαμε νεῦμα· ὁ δὲ Τηλέμαχος περιεζώσθη τὸ ξίφος του, ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θείου Ὀδυσσέως, τὴν ἀγαπητὴν δὲ χεῖρά του περιέβαλεν εἰς τὸ δόρυ, εὐθὺς δὲ πλησίον αὐτοῦ παρὰ τὸ κάθισμά του ἵστατο ὡπλισμένος μὲ ἀπαστράπτοντα χάλκινα ὅπλα.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Χ.

Ὁ φόνος τῶν μνηστήρων

(Περίληψις. Ὁ Ὀδυσσεὺς διὰ τοῦ τόξου του φονεύει πρῶτον τὸν Ἀντίνοον καὶ φανερώνει τὸν ἑαυτόν του ὡς Ὀδυσσέα εἰς τοὺς ἄλλους μνηστῆρας, ὅτε ὁ Εὐρύμαχος ματαίως προσπαθεῖ νὰ τὸν ἐξευμενίσῃ, ἀλλὰ φονεύεται καὶ αὐτός, ὁ δὲ Ἀμφίνομος φονεύεται ὑπὸ τοῦ Τηλεμάχου, ἐκ τούτου δ' οἱ μνηστῆρες οἱ ἄλλοι ἑτοιμάζονται πρὸς ἄμυναν, ὅτε οἱ μὲν Εὔμαιος καὶ Φιλοίτιος βοηθοῦσι τὸν Ὀδυσσέα, ὁ δὲ Μελάνθιος φέρει ὅπλα εἰς τοὺς μνηστῆρας, ἀλλὰ τὸν συλλαμβάνουσιν οἱ βοσκοὶ καὶ τὸν δένουσιν εἰς κίονα. Ἡ Ἀθηνᾶ ὅμως ὑπὸ μορφὴν Μέντορος ἐνθαρρύνει Ὀδυσσέα καὶ Τηλέμαχον καὶ ἐγειρομένης σφοδρᾶς μάχης ἡ Ἀθηνᾶ ἀποστρέφει τὰ βέλη τῶν μνηστήρων εἰς τὸ κενὸν καὶ οὕτω φονεύονται ὅλοι, σώζονται δὲ ὁ κιθαρῳδὸς Φήμιος καὶ ὁ κῆρυξ Μέδων τῇ ἐπεμβάσει τοῦ Τηλεμάχου. Μετὰ ταῦτα καλεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ τὴν Εὐρύκλειαν καὶ ἐν χαρᾷ διατάσσει νὰ ἐκβάλωσιν ἔξω τὰ πτώματα καὶ νὰ καθαρίσωσι θάλαμον καὶ ἔπιπλα· ἔπειτα ἐτιμώρησεν ἀγρίως δώδεκα ἐκ τῶν γυναικῶν, αἵ ὁποῖαι ἠτίμαζον τὸν οἶκον τοῦ Ὀδυσσέως, καθὼς καὶ τὸν Μελάνθιον, καὶ κατόπιν ἐξήγνιζον τὴν οἰκίαν ἀπὸ τοῦ μιάσματος τοῦ φόνου.)

Ὁ δὲ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς ἀπεγυμνώθη ἀπὸ τὰ ῥάκη καὶ ἐπήδησεν εἰς τὸ μέγα κατώφλιον (τοῦ θαλάμου) κρατῶν τὸ τόξον καὶ τὴν φαρέτραν πλήρη βελῶν, ἔχυνε δ' ἔξω αὐτῆς τὰ ταχέα βέλη ἐκεῖ ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν του καὶ εἶπε μεταξὺ τῶν μνηστήρων· «τοῦτο μὲν τὸ ἀγώνισμα ἔχει πλέον ἐκτελεσθῇ ἀπαράβλαπτον (χωρὶς νὰ βλαφθῇ κανείς)· τόρα πάλιν ἄλλο σημάδι,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ ὁποῖον οὐδεὶς ἀκόμη ἀνὴρ ἐκτύπησε, θὰ γνωρίσω, ἐὰν ἐπιτύχω καὶ ἐὰν θὰ δώσῃ εἰς ἐμὲ δόξαν ὁ Ἀπόλλων.»

Εἶπε (αὐτὰ) καὶ ἐναντίον τοῦ Ἀντινόου διηύθυνε τὸ πικρὸν βέλος. Πράγματι ἐκεῖνος ἔμελλε νὰ σηκώσῃ τὸ ὡραῖον ποτήριον τὸ χρυσοῦν καὶ ἔχον ἀμφοτέρωθεν λαβὰς καὶ τὸ ἐκράτει πλέον εἰς τὰς χεῖρας, διὰ νὰ πίῃ οἶνον, ἀλλ' ὁ θάνατος δὲν ὑπῆρχεν ὑπὸ τὴν σκέψιν τῆς ψυχῆς του· ποῖος θὰ ἐνόμιζεν ὅτι μόνος (ὁ Ὀδυσσεὺς) μεταξὺ περισσοτέρων συνδαιτυμόνων, καὶ ἐὰν ἤθελεν εἶναι πολὺ ἰσχυρός, θὰ προξενήσῃ εἰς αὐτὸν (τὸν Ἀντίνοον) θάνατον κακὸν καὶ μαύρην μοῖραν ; ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τεντωθεὶς ἐκτύπησεν αὐτὸν εἰς τὸν λαιμὸν διὰ τοῦ βέλους, πρὸς τὸ ἄλλο δ' ἄκρον διὰ μέσου τοῦ ἁπαλοῦ λαιμοῦ διῆλθεν ἡ αἰχμὴ (τοῦ βέλους), ἔκλινε δὲ πρὸς τὸ ἓν μέρος καὶ ἔπεσε τὸ ποτήριον ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ κτυπηθέντος, εὐθὺς δὲ παχὺς κρουνὸς ἀνθρωπίνου αἵματος ἀνὰ τοὺς ῥώθωνας αὐτοῦ ἔφθασε. ταχέως δὲ κτυπήσας διὰ τοῦ ποδὸς τὴν τράπεζαν τὴν ἀπώθησε μακρὰν τοῦ ἑαυτοῦ του, ἔχυσε δὲ τὰ φαγητὰ κατὰ γῆς· καὶ ὁ ἄρτος καὶ τὰ ψητὰ κρέατα ἀνεκατώνοντο (ἐπὶ τοῦ ἐδάφους). οἱ δὲ μνηστῆρες συνήρχοντο μὲ θόρυβον ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα, καθὼς εἶδον τὸν ἄνδρα καταπεσόντα, ἀνετινάχθησαν δ' ἐκ τῶν καθισμάτων των συνταραχθέντες ἀνὰ τὴν αἴθουσαν πρὸς ὅλα τὰ σημεῖα βλέποντες προσεκτικῶς πρὸς τοὺς καλοκτισμένους τοίχους· καὶ πουθενὰ δὲν ὑπῆρχεν ἀσπὶς οὐδὲ ἰσχυρὸν δόρυ διὰ νὰ λάβωσιν. ὕβριζον δὲ τὸν Ὀδυσσέα μὲ θυμωμένους λόγους· «ξένε, κακῶς κατατοξεύεις τοὺς ἄνδρας. δὲν θὰ ἐπιτύχῃς πλέον ἄλλα ἀγωνίσματα. τώρα διὰ σὲ φοβερὸς ὄλεθρος ὁλόκληρος (θὰ ἐπέλθῃ)· διότι τώρα πλέσν ἐφόνευσας καὶ ἄνδρα, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐξόχως ἄριστος ἐκ τῶν νέων ἐντὸς τῆς Ἰθάκης· διὰ τοῦτο ἐδῶ θὰ σὲ φάγωσιν οἱ γῦπες.» (Ἔκαμνε τὴν σκέψιν ταύτην ἕκαστος ἀνήρ, ἐπειδὴ βεβαίως ἔλεγον (ἐνόμιζον) ὅτι χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ἐφόνευσεν ἄνδρα· τοῦτο ὅμως οἱ ἀνόητοι δὲν ἐνόησαν, ὅτι βεβαίως καὶ εἰς αὐτοὺς ὅλους τὰ τέρματα τοῦ ὀλέθρου εἶχον ἐπιχειρηθῆ). Πρὸς αὐτοὺς δὲ εὐθὺς λοξῶς παρατηρήσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ σκύλλοι, οὐδόλως πλέον ἐλέγετε ὅτι ἐγὼ ὑποκείμενος εἰς ἐπιστροφὴν θὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔλθω εἰς τὸν οἶκόν μου ἀπὸ τοῦ τόπου τῶν Τρώων, διότι κατετρώγετε τὸν οἶκόν μου καὶ μὲ τὰς δούλας γυναῖκας συνεκοιμᾶσθε ἀθεμίτως διὰ τῆς βίας καὶ ἐμοῦ τοῦ ἰδίου ζῶντος ἐζητεῖτε εἰς γάμον τὴν γυναῖκα οὔτε θεοὺς φοβηθένες, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν, οὔτε ὅτι ἐκδίκησις κάποια τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐπέλθῃ. τόρα καὶ δι' ὅλους σᾶς τέρματα τοῦ ὀλέθρου ἔχουσιν ἐπιχειρηθῆ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτοὺς δ' ὅλους εὐθὺς κατέλαβε φόβος χλωμὸς (ὥστε νὰ γίνωσι χλωμοί)· ἕκαστος δὲ ἔστρεφεν ὀλόγυρα τὰ ὀλέμματα μὲ ποῖον τρόπον νὰ διαφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον· μόνος δ' ὁ Εὐρύμαχος ἀπαντῶν πρὸς αὐτὸν εἶπεν· «ἐὰν μὲν βεβαίως ἔχεις ἔλθει σὺ ὁ Ἰθακήσιος Ὀδυσσεύς, ταῦτα μὲν ἀρμόζοντα τὰ εἶπες, ὅσα ἔπραττον οἱ Ἀχαιοὶ (μνηστῆρες) πολλὰ μὲν ἀλαζονικὰ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, πολλὰ δὲ ἐν τῇ ἐξοχῇ· ἀλλ' οὗτος μὲν πλέον κεῖται νεκρός, ὁόποῖος ὑπῆρξεν αἴτιος ὅλων, ὁ Ἀντίνοος· διότι οὗτος ἐκίνει αὐτὰ ἐδῶ τὰ ἔργα, οὐχὶ τόσον διότι εἶχεν ἀνάγκην τοῦ γάμου οὐδὲ διότι ἐφρόντιζε περὶ αὐτοῦ, ἀλλὰ διότι ἄλλα ἐσκέπτετο, τὰ ὁποῖα δὲν ἐξεέτλεσε δι' αὐτὸν ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου, διὰ νὰ βασιλεύῃ δηλ. ἀνὰ τὸν λαὸν τῆς καλῶς ἐκτισμένης Ἰθάκης ὁ ἴδιος, τὸν δὲ υἱόν σου φονεύσῃ ἐνεδρεύσας αὐτόν. Τόρα ὅμως αὐτὸς μὲν μὲ δικαιοσύνην ἔχει φονευθῆ, σὺ δὲ φείσθητι (κάμνε φειδὼ, ἔσο ἐπιεικής) τῶν ἰδικῶν σου συμπολιτῶν (ὑπηκόων)· ἀλλ' ἡμεῖς ἔπειταεἰς τὸ μέλλον ἀφοῦ ἐπανορθώσωμεν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ λαοῦ σου ὅσα βεβαίως ἔχουσι ποθῆ (ἔχομεν πίει) καὶ ἔχουσι φαγωθῆ ὑφ' ἡμῶν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου, φέροντεςχωριστὰ ἕκαστος ἀποζημίωσιν ἀξίας εἴκοσι βοῶν, καὶ χαλκὸν καὶ χρυσὸν θὰ σοὶ ἀποδώσωμεν ἕως ὅτου ἡ καρδία σου εὐχαριστηθῇ· πρότερον ὅμως οὐδόλως εἶναι δίκαιον νὰ ἔχῃς ὀργισθῆ.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ λοξῶς παρατηρήσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «Εὐρύμαχε, οὐδ' ἐὰν ἠθέλετε ἀποδώσει εἰς ἐμὲ ὅλα τὰ πατρικά σας καὶ ὅσα τόρα εἰς σᾶς ὑπάρχουσι καὶ ἐὰν ἀπὸ ἄλλο μέρος ἄλλα ἠθέλετε ἐπιπροσθέσει, οὐδὲ τότε ἀκόμη δύναμαι νὰ καταπαύσω τὰς χεῖράς μου ἀπὸ τοῦ φόνου, πρὶν νὰ τιμωρήσω ὅλην τὴν ἐγκληματικότητά ἐν σχέσει πρὸς τοὺς μνηστῆρας· τόρα ἐνώπιον εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σᾶς πρόκειται ἢ νὰ πολεμῆτε ἢ νὰ φεύγητε, ὅποιος ἤθελεν ἀποφύγει τὸν θάνατον καὶ τὰς μοίρας· ἀλλὰ νομίζω ὅτι οὐδεὶς θὰ ἀποφύγῃ τὸν φοβερὸν ὄλεθρον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτῶν δ' ἐκεῖ ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία εἰς αὐτοὺς δ' ὁ Εὐρύμαχος ὡμίλει ἐκ δευτέρου πάλιν· «ὦ ἀγαπητοί, οὐδόλως βεβαίως οὗτος ὁ ἀνὴρ θὰ σταματήσῃ τὰς ἀκαταδαμάστους (ἀπιάστους) χεῖράς του, ἀλλ' ἀφοῦ ἔλαβε τόξον καλῶς ἐξεσμένον καὶ φαρέτραν, ἀπὸ τοῦ πελεκητοῦ κατωφλίου θὰ τοξεύῃ, ἕως ὅτου ὅλους ἡμᾶς φονεύσῃ· ἀλλ' ἂς ἐνθυμηθῶμεν τὴν μάχην καὶ σύρατε τὰ ξίφη καὶ ἀντιτάξατε ἔμπροσθέν σας τὰς τραπέζας εἰς τὰ ταχυθάνατα βέλη· ἐναντίον δ' αὐτοῦ ὅλοι ἂς ἐπιτιθέμεθα συγκεντρωμένοι, ἐὰν τυχὸν ἀπωθήσωμεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ κατωφλίου καὶ ἀπὸ τῶν θυρῶν, μεταβῶμεν δὲ ἀνὰ τὴν πόλιν καὶ γίνῃ τάχιστα ἀπὸ μέρους ἡμῶν βοή· τότε ἴσως οὗτος ὁ ἀνὴρ διὰ τελευταίαν φορὰν τόρα ἤθελε μᾶς τοξεύσει.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν εὐθὺς ἔσυρε τὸ ὀξὺ ξίφος, τὸ χαλκοῦν, τὸ καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη κοπτερόν, ἐπήδησε δ' ἐναντίον αὐτοῦ (τοῦ Ὀδυσσέως) τρομακτικὰ φωνάζων· συγχρόνως δὲ ὁ θεῖος Ὀδυσσεὺς τὸ βέλος πρὸς τὰ ἐμπρὸς ῥίπτων τὸν ἐκτύπησεν εἰς τὸ στῆθος πλησίον τοῦ μαστοῦ, ἐντὸς δὲ τοῦ ἥπατος αὐτοῦ (τοῦ Εὐρυμάχου) ἐνέπηξε τὸ ταχὺ βέλος· ἐκ τῆς χειρός του (τοῦ Εὐρυμάχου) δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸ ξίφος ἔπεσε χαμαί, τρεκλίζων δὲ πέριξ τῆς τραπέζης κατέπεσε καμπουριάσας, ἔχυσε δὲ κατὰ γῆς τὰ φαγητὰ καὶ τὸ ποτήριον μὲ δύο λαβάς (ἢ μὲ δύο ποτήρια ἑκατέρωθεν, δηλ. ἓν ἐπάνω καὶ ἓν κάτω συγκεκολλημένα ἓν τῷ μέσῳ)· αὐτὸς δὲ ἐκτύπει τὴν γῆν διὰ τοῦ μετώπου λυπούμενος κατὰ τὴν ψυχήν, δι' ἀμφοτέρων δὲ τῶν ποδῶν κλωτσῶν ἔσεισε τὸ κάθισμά του, ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν του δ' ἐπεχύθη σκότος.

Ὁ Ἀμφίνομος δ' ἀναπηδήσας ἐβάδισεν ἀντιμέτωπος τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσέως, ἔσυρε δὲ τὸ κοπτερὸν ξίφος, (δοκιμάζων) ἐὰν ἤθελεν ὑποχωρήσει (ὁ Ὀδυσσεὺς) ἐκ τῆς θύρας εἰς αὐτὸν (διὰ νὰ φύγῃ)· ἀλλ' εὐθὺς ἐπρόλαβε κτυπήσας αὐτὸν ὄπισθεν ὁ Τηλέμαχος διὰ τοῦ χαλκοῦ δόρατος ἀναμέσον τῶν ὤμων, διεπέρασε δ' αὐτὸ διὰ τῶν στηθῶν του· ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ ἐκτύπησε τὴν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γῆν δι' ὁλοκλήρου τοῦ μετώπου· ὁ δὲ Τηλέμαχος ἀνεπήδησεν ἀφήσας τὸ μακρόσκιον δόρυ ἐκεῖ ἐντὸς τοῦ Ἀμφινόμου· διότι πολὺ ἐφοβεῖτο, μήπως κανεὶς ἐκ τῶν Ἑλλήνων (μνηστήρων), ἐνῷ θὰ ἀνέσυρε τὸ μακρόσκιον δόρυ, ἢ ἐφορμήσας ἤθελε τὸν κτυπήσει διὰ ξίφους ἢ ἤθελε τὸν κτυπήσει ἔχοντα τὸ πρόσωπον πρὸς τἀεμπρός· ἐκίνησε δὲ νὰ τρέχῃ καὶ πολὺ ταχέως ἔφθανεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα, πλησίον δ' αὐτοῦ ἱστάμενος ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ὦ πάτερ, θὰ φέρω εἰς σὲ πλέον ἀσπίδα καὶ δύο δόρατα καὶ πάγχαλκον περικεφαλαίαν, εἰς τοὺς κροτάφους προσαρμοζομένην καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος προχωρῶν (εἰς τὸ κατάλληλον μέρος) θὰ περιβληθῶ τοιαῦτα, θὰ δώσω δ' ἄλλα εἰς τὸν χοιροβοσκὸν καὶ εἰς τὸν βουκόλον· διότι εἶναι καλλίτερον νὰ εἴμεθα ὡπλισμένοι.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς· «τρέξας φέρε ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσιν εἰς ἐμὲ βέλη, ὥστε νὰ τοὺς ἀποκρούω· (φοβοῦμαι) μήπως με ἀπωθήσωσιν ἀπὸ τῆς θύρας, διότι εἶμαι μόνος.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐπείθετο εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του, ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν θάλαμον, ὅπου ἦσαν τὰ ὀνομαστὰ ὅπλα των· ἀπ' ἐκεῖ τέσσαρας μὲν ἀσπίδας ἔφερεν ἔξω, ὀκτὼ δὲ δόρατα καὶ τέσσαρας περικεφαλαίας χαλκᾶς μὲ λοφιὰ δάσεα ἀπὸ τρίχας ἵππου· ἀπῆλθε δὲ φέρων αὐτὰ καὶ πολὺ ταχέως ἔφθανεν εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του· ὁ ἴδιος δὲ πρώτιστα ἐνεδύθη περὶ τὸ σῶμά του τὰ χάλκινα ὅπλα, ὡσαύτως δὲ οἱ δύο δοῦλοι ἐνεδύοντο τὰ ὡραῖα ὅπλα καὶ ἐστάθησαν πέριξ τοῦ συνετοῦ τοῦ ποικίλα σχέδια γνωρίζοντος Ὀδυσσέως· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς βεβαίως ἐφ' ὅσον μὲν ὑπῆρχον εἰς αὐτὸν βέλη πρὸς ἄμυναν, ἕως τότε ἕνα ἕκαστην φορὰν ἐκ τῶν μνηστήρων ἐντὸς τοῦ οἴκου του ἐκτύπει σημαδεύων αὐτόν, ἐκεῖνοι δὲ ἔπιπτον ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου· ἀλλ' ὅτε τὰ βέλη ἀφῆκαν αὐτὸν (ἐξηντλήθησαν) τοξεύοντα, τὸ μὲν τόξον ἐστήριξε νὰ ἵσταται πλησίον τῆς παραστάδος τῆς καλῶς κατεσκευασμένης αἰθούσης, πλησίον τῶν λαμπακοπούντων τοίχων, ὅ ἴδιος δὲ πέριξ τῶν ὤμων του ἔθεσεν ἀσπίδα μὲ τέσσαρα στρώματα (τεσσερόδιπλην), ἐπάνω δ' εἰς τὴν γενναίαν κεφαλήν του ἔθεσε περικεφαλαίαν καλῶς κατεσκευασμένην μὲ λοφίον ἀπὸ τρίχας οὐρᾶς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὕπνου· τρομακτικῶς δ' ὑπεράνω ἐκιμάτιζε τὸ λοφίον. ἔλαβε δὲ δύο ἰσχυρὰ δόρατα, ἐστομωμένα μὲ χαλκόν.

Ὑπῆρχε δὲ κάποια ὑψηλὴ θύρα ἐντὸς τοῦ καλῶς ἐκτισμένου τοίχου, εἰς τὸ τελευταῖον δὲ κατώφλιον τῆς καλῶς στερεωμένης αἰθούσης ἦτο δίοδος εἰς στενὸν διάδρομον. σανίδες δὲ καλῶς προσηρμοσμέναι τὸν ἐσκέπαζον. Ταύτην δ' ὁ Ὀδυσσεὺς διέταττε τὸν
130 θεῖον χοιροβοσκὸν νὰ προσέχῃ ἱστάμενος πλησίον αὐτῆς· μία δὲ μόνη εἴσοδος ἦτο πρὸς αὐτὴν (τὴν θύραν) (δηλ. εἷς μόνος ἠδύνατο νὰ διέλθῃ δι' αὐτῆς). Εἰς αὐτοὺς δὲ (τοὺς μνηστῆρας) ὁ Ἀγέλαος εἶπεν, εἰς ὅλους τὸν λόγον φανερώνων· «ὦ ἀγαπητοί, δὲν εἶναι δὰ δυνατὸν ν' ἀναβῇ κάποιος ἀνὰ τὴν ὑψηλὴν θύραν καὶ νὰ εἴπῃ
135 πρὸς ταὺς πολίτας, βοὴ δὲ τάχιστα νὰ γίνῃ πρὸς βοήθειάν μας; ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ ἀνὴρ οὗτος δι' ὑστάτην φορὰν τόρα ἤθελε τοξεύσει.»

Πρὸς αὐτὸν δὲπάλιν εἶπεν ὁ Μελάνθιος, ὁ ποιμὴν αἰγῶν· «οὐδόλως εἶναι δυναὸν τοῦτο, Ἀγέλαε καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν· διότι ὑπερβολικῶς πλησίον εἶναι τὰ θυρόφυλλα τῆς αὐλῆς καὶ δύσκολον τὸ στόμιον τοῦ διαδρόμου· καὶ εἷς ἀνὴρ δύναται νὰ ἐμποδίζῃ ὅλους, ὅποιος θὰ ἦτο γενναῖος· ἀλλ' ἐλᾶτε νὰ φέρω εἰς σᾶς ὅπλα ἐκ
140 τοῦ θαλάμου νὰ ὁπλισθῆτε· διότι μέσα ὑπάρχουσι, νομίζω, καὶ δὲν κατέθεσαν εἰς ἄλλοκανὲν μέρος τὰ ὅπλα ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ λαμπρὸς υἱός του.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἀνέβαινεν ὁ Μελάνθιος ὁ βοσκὸς αἰγῶν εἰς τοὺς θαλάμους τοῦ Ὀδυσσέως ἀνὰ ταὺς στενοὺς διαδρόμους τοῦ ἀνακτόρου. Ἀπ' ἐκεῖ δώδεκα μὲν ἀσπίδας ἔφερεν ἔξω, τόσα δὲ
145 δόρατα καὶ τόσας περικεφαλαίας χαλκᾶς μὲ λοφία δασέα ἀπὸ τρίχας ἵππου· ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ, πολὺ δὲ ταχέως φέρων αὐτὰ τὰ ἔδωκεν εἰς τοὺς μνηστῆρας· καὶ τότε τοῦ Ὀδυσσέως ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητή καρδία ὅτε εἶδεν αὐτοὺς νὰ θέτωσι πέριξ των τὰ ὅπλα καὶ νὰ κραδαίνωσιν εἰς τὰς χεῖράς των μακρὰ δόρατα· μέγα δὲ ἔργον (ἡ ἄμυνα, ἡ περίστασις) ἐφαίνετο εἰς αὐτὸν. Τα-
150 χέως δὲ πρὸς τὸν Τηλέμαχαν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «Τηλέμαχε, βεβαιότατα κάποια ἐκ τῶν γυναικῶν δὰ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων παροτρύνῃ ἐναντίον ἡμῶν τῶν δύο κακὸν πόλεμον ἢ ὁ Μελάνθιος.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «ὦ πάτερ, ἐγὼ ὁ ἴδιος εἰς τοῦτο ἐδῶ δὰ τὸ σφάλμα ἡμάρτησα καὶ οὐδεὶς ἄλλος εἶναι αἴτιος, ὁ ὁποῖος (ἐγὼ) ἀνοίξας τὴν θύραν τοῦ θαλάμου τὴν στερεῶς προσηρμοσμένην τὴν ἀφῆκα (ἀνοικτὴν)· τούτων δὲ (τῶν μηστήρων) ὁ προστάτης ἦτο προσεκτικώτερος· ἀλλὰ πορεύου, θεῖε Εὔμαιε, κλεῖσον τὴν θύραν τοῦ θαλάμου καὶ πρόσεξον, ἐὰν τυχὸν κάποια ἐκ τῶν γυναικῶν εἶναι, ἡ ὁποία ταῦτα ἐδῶ πράττει, ἢ ὁ υἱὸς τοῦ Δολίου Μελανθεύς, τὸν ὁποῖον δὰ ὑποπτεύω.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖναι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· ἐπορεύθη δὲ πάλιν πρὸς τὸν θάλαμον ὁ βοσκὸς αἰγῶν Μελάνθιος, διὰ νὰ φέρῃ ὡραῖα ὅπλα· τὸν ἐνόησε δὲ ὁ θεῖος χοιροβοσκός, ταχέως δ' ἔλεγε πρὸς τὸν πλησίον του εὑρισκόμενον Ὀδυσσέα· «καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἐκεῖνος δὰ πάλιν ὁ ἀπαίσιος (καταστρεπτικὸς) ἀνήρ, τὸν ὁποῖον οἱ ἴδιοι ὑποπτεύομεν, πηγαίνει εἰς τὸν θάλαμον· σὺ ὅμως σαφῶς εἰπέ εἰς ἐμέ, ἢ νὰ τὸν φονεύσω, ἐὰν βεβαίως γίνω ὑπέρτερός του, ἢ νὰ τὸν φέρω ἐδῶ εἰς σέ, διὰ νὰ πληρώσῃ τὰς πολλὰς ἀτιμίας, ὅσας οὗτος ἐμηχανεύθη ἐντὸς τοῦ οἴκου σου.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «βεβαίως ἐγὼ καὶ ὁ Τηλέμαχος τοὺς ἀλαζόνας μνηστῆρας θὰ ἐμποδίζωμεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, ἂν καὶ πολὺ ἐπιθυμοῦσι νὰ φύγωσιν· ἀλλὰ σεῖς οἱ δύο ἀφοῦ στρέψητε τοὺς πόδας καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ ἐπάνω νὰ τὸν ρίψητε εἰς τὸν θάλαμον, νὰ δέσητε δ' ὀπίσω αὐτοῦ σανίδας καὶ ἀφοῦ περάσητε ἐξ αὐτοῦ σχοινίον πλεκτὸν νὰ τὸν σύρητε πρὸς τὸν ὑψηλὸν κίονα καὶ νὰ τὸν προσκολλήσητε εἰς δοκάρια, ὥστε ἐπὶ πολὺν χρόνον ὑπάρχων ζωντανὸς νὰ παθαίνῃ φρικτοὺς πόνους.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ἤκουσαν μὲν αὐτὸν καὶ ἐπείσθησαν, ἐκίνησαν δὲ νὰ ὑπάγωσιν εἰς τὸν θάλαμον, διέλαθον δὲ τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εὑρισκομένου ἐντὸς· ἐκεῖνος μὲν βεβαίως ἀνὰ τὸ βάθος τοῦ θαλάμου ἠρεύνα (πρὸς εὕρεσιν ὅπλων), ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο ἐστάθησαν μένοντες πλησίον τῶν παραστάδων (τῆς θύρας τοῦ θαλάμου) ἑκατέρωθεν. Ὅτε ὁ αἰγοβοσκὸς Μελάνθιος διήρχετο τὸ κατώφλιον διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς φέρων ὡραίαν περι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κεφαλαίαν, διὰ δὲ τῆς ἄλλης πλατεῖαν παλαιὰν ἀσπίδα, γεμισμέ-
νην μὲ κονιορτόν, τοῦ ἥρωος Λαέρτου, τὴν ὁποίαν ἐφόρει (ὁ Λα-
έρτης) ὅτε ἦτο νέος· τότε δὰ πλέον κατέκειτο ἐκεῖ καὶ εἶχον λυθῇ
(ἐκ τῆς παλαιότητος) αἱ ραφαὶ τῶν λωρίων της (τῆς ἀσπίδος)· εὐ-
θὺς δ' αὐτῷ οἱ δύο ἐφορμήσαντες τὸν συνέλοβον καὶ τὸν ἔσυραν
μέσα ἀπὸ τὰ μαλλιά, τὸν ἔρριψαν δὲ χαμαὶ εἰς τὸ πάτωμα λυπούμε-
νον κατὰ τὴν καρδίαν. συγχρόνως δὲ ἔδενον καὶ τὰς χεῖρας καὶ
τοὺς πόδας του μὲ σχοινίον καταθλῖβον τὴν ψυχὴν πολὺ καλῶς στρέ-
ψαντες αὐτὰ (χεῖρας καὶ πόδας) πρὸς τὰ ὀπίσω πέρα πέρα, καθὼς
διέταξεν ὁ υἱὸς τοῦ Λαέρτου, ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· ἀφ'
οὗ δ' ἐπέρασαν ἐξ αὐτοῦ σχοινίον πλεκτόν, τὸν ἔσυραν ἐπάνωπρὸς
τὸν ὑψηλὸν κίονα καὶ τὸν προσεκόλλησαν εἰς δοκάρια· πρὸς αὐτὸν
δὲ χλευάζων εἶπες, χοιροβοσκέ Εὔμαιε· «τόρα μὲν πλέον παραπολὺ
καλῶς, Μελάνθιε, θὰ φυλάττῃς τὴν νύκτα κοιμώμενος ἐντὸς μαλα-
κῆς κλίνης (εἰρωνικῶς), καθὼς ἁρμόζει εἰς σέ· οὐδὲ θὰ διαφύγῃ
βεβαίως τὴν προσοχὴν σου ἐπερχομένη ἀπὸ τὰς ροὰς τοῦ Ὠκεα-
νοῦ ἡ τὴν πρωΐαν γεννωμένη χρυσόθρονος αὐγή, ὅτε φέρεις αἶγας
εἰς τοὺς μνηστῆρας ἀνὰ τὸ ἀνάκτορον, διὰ νὰ ἑτοιμάζωσι τὸ φα-
γητόν των».

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνος μὲν ἐκεῖ εἶχεν ἀφεθῇ τεντωθεὶς μέσαεἰς
ὀλέθριον δέσιμον, ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο ἀφοῦ ἐνεδύθησαν ὅπλα, κλείσαν-
τες τὴν λαμπρὰν θύραν (τοῦ θαλάμου) μετέβησαν εἰς τὸνσυνετὸν
καὶ ποικίλας σκέψεις ἔχοντα Ὀδυσσέα. Ἐκεῖ εἶχον σταθῇ πολεμι-
κὴν ὁρμὴν ἔχοντες ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπὶ τοῦ κατωφλίου τέσσαρες, ἀφ'
ἑτέρου δὲ ἐντὸς τῆς αἰθούσης πολλοὶ καὶ γενναῖοι· εἰς αὐτοὺς δὲ
(τὸν Ὀδυσσέα κλπ.) πλησίον ἐπῆλθεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθη-
νᾶ ὁμοιάζουσα μὲ τὸν Μέντορα καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ προσέτι καὶ
κατὰ τὴν φωνήν· αὐτὴν δ' ἰδὼν ἐχάρη ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ εἶπε λόγον·
«Μέντορ, βοήθησον (ἡμᾶς) εἰς τὴν συμφοράν, ἐνθυμήθητι δὲτὸν
ἀγαπητόν σου φίλον, ὁ ὁποῖος ἐπροξένουν εἰς σὲ καλά· εἶσαι δέ
συνομήλικος μὲ ἐμέ». Τοιουτοτρόπως εἶπε νομίζων ὅτι ἦτο ἡ κινοῦ-
σα τοὺς ἄνδρας εἰς μάχην Ἀθηνᾶ· οἱ μνηστῆρες δὲ ἐξ ἄλλου ἐφώ-
ναζον δυνατὰ ἐντὸς τῆς αἰθούσης, πρῶτος δὰ ἐπέπληξεν αὐτὴν ὁ
υἱὸς τοῦ Δαμάστορος Ἀγέλαος· «Μέντορ, ἂς μὴ σε παραπείσῃ μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λόγους ὁ Ὀδυσσεὺς νὰ πολεμῇς τοὺς μνηστῆρας καὶ νὰ βοηθῇς
αὐτὸν τὸν ἴδιον. διότι ὡς ἐξῆς δὰ νομίζω ὅτι θὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἰδική
μας σκέψις· ὁπόταν φονεύσωμεν τούτους, πατέρα καὶ προσέτι καὶ
υἱόν, καὶ σὺ μεταξὺ αὐτῶν ἔπειτα θὰ ἔχῃς φονευθῆ, μὲ ὅσα ἔ-
χεις κατὰ νοῦν νὰ πράττῃς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· μὲ τὴν ἰδικήν σου
δὲ κεφαλὴν θὰ τὰ πληρώσῃς· ἀλλ' ὅταν δὰ ἀφαιρέσωμεν διὰ τῶν
χαλκίνων ὅπλων τὰς δυνάμεις σας, τὰ πράγματα, ὅσα εἰς σὲ ὑπάρ-
χουσι, καὶ τὰ ἐντὸς τοῦ οἴκου σου καὶ τὰ ἐκτός, θὰ τὰ ἀναμίξωμεν
μὲ τὰ πράγματα τοῦ Ὀδυσσέως (δηλ. θὰ τὰ λάβωμεν). Οὐδὲ θὰ ἀ-
φήσωμεν τοὺς υἱούς σου νὰ ζῶσιν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου οὐδὲ
τὰς θυγατέρας σου οὐδὲ τὴν πιστὴν σύζυγόν σου νὰ περιέρχηται
ἀνὰ τὴν πόλιν τῆς Ἰθάκης.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡ δ' Ἀθηνᾶ ὠργίσθη περισσότερον εἰς
τὴν καρδίαν της, ἐπέπληξε δὲ τὸν Ὀδυσσέα μὲ θυμωμένους λό-
γους· «δὲν ὑπάρχει πλέον εἰς σὲ δά, Ὀδυσσεῦ, στερεὰ δύναμις οὐ-
δὲ γενναιότης, ὁποία ὑπῆρχεν, ὅτε διὰ τὴν λεκοθραχίονα ἐκ καλῶν
γονέων καταγομένην Ἑλένην ἐπὶ ἐννέα ἔτη ἐμάχεσο ἐναγτίον
τῶν Τρώων ἀκαταπαύστως πάντοτε, πολλοὺς δ' ἄνδρας ἐφόνευσας
εἰς τὴν φοβερὰν μάχην, μὲ τὸ ἰδικόν σου δὲ σχέδιον ἐκυριεύθη ἡ
πλατύδρομος πόλις τοῦ Πριάμου. πῶς λοιπὸν τόρα, ὅτε ἔχεις φθάσει
εἰς τὸν ἰδικόν σου βεβαίως οἶκον καὶ τὰ κτήματα, θρηνῶν διστά-
ζεις νὰ εἶσαι γενναῖος ἀπέναντι τῶν μνηστήρων; ἀλλ' ἔλα ἐμπρός,
ἀγαπητέ (κατ' ἄλλους δειλέ), στέκε πλησίον ἐμοῦ καὶ ἰδὲ τὸ ἔργον
μου, διὰ νὰ γνωρίζῃς, ὁποῖος εἶναι διὰ σὲ ὁ Μέντωρ ὁ υἱὸς τοῦ
Ἀλκίμου εἰς τὸ νὰ πληρώνῃ τὰς πρὸς αὐτὸν εὐεργεσίας σου ἀπέ-
ναντι ἐχθρῶν ἀνδρῶν.»

Εἶπε (αὐτὰ) λοιπὸν καὶ δὲν ἔδιδεν ἀκόμη εἰς αὐτὸν ἐντελῶς τὴν
πρὸς τὸν ἓν μέρος (πρὸς αὐτὸν) κλίνουσαν νίκην, ἀλλ' ἀκόμη, ὡς
φαίνεται, ἐδοκίμαζε τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν γενναιότητα καὶ τοῦ Ὀ-
δυσσέως καὶ τοῦ ἐνδόξου υἱοῦ του· αὐτὴ δὲ πετάξασα ἐπάνω ἐκάθη-
σεν ἀπέναντι ἀνὰ τὴν στέγην τοῦ μαυρισμένου ἀπὸ τὸν κα-
πνὸν ἀνακτόρου ὁμοία μὲ χελιδόνα.

Τοὺς μνηστῆρας δὲ παρώρμα ὁ Ἀγέλαος υἱὸς τοῦ Δαμάστο-
ρος καὶ ὁ Εὐρύνομος καὶ ὁ Ἀμφιμέδων καὶ ὁ Δημοπτόλεμος καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ Πείσανδρος ὁ υἱὸς τοῦ Πολύκτορος καὶ ὁ συνετὸς Πόλυβος· διότι
αὐτοὶ ἦσαν ἐξόχως ἄριστοι ἐκ τῶν μνηστήρων κατὰ τὴν ἀνδρείαν,
ὅσοι ἀκόμη ἔζων καὶ ἐμάχοντο διὰ τὴν ζωήν των· τοὺς ἄλλους δ' ἐ-
δάμασε τὸ τόξον καὶ τὰ συχνὰ βέλη. Εἰς αὐτοὺς δὲ ὁ Ἀγέλαος εἶ-
πε, τὸν λόγον εἰς ὅλους ἀπευθύνων· «ὦ ἀγαπητοί, τόρα πλέον οὔτος
ἐδῶ ὁ ἀνὴρ θὰ συγκρατήσῃ τὰς ἀπλησιάστους χεῖράς του· καὶ ἰδοὺ
ὁ μὲν Μέντωρ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ, ἀφοῦ εἶπε μάταια καυχήματα,
αὐτοὶ δὲ μόνοι μένουσιν εἰς τὰς πρώτας θύρας· διὰ τοῦτο τόρα μὴ
ρίπτετε ὅλοι συγχρόνως τὰ μακρὰ δόρατα, ἀλλ' ἐλᾶτε ἀκοντίσατε
πρῶτον οἱ ἕξ, ἐὰν κάπως ὁ Ζεὺς δώσῃ νὰ κτευπηθῇ ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ
νὰ λάβωμεν δόξαν· διὰ δὲ τοὺς ἄλλους (συντρόφους του) οὐδεμία
φροντὶς ἂς ὑπάρχῃ, ὅταν δὰ οὗτος πέσῃ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ὅλοι μὲ ἐπιθυμίαν σπεύ-
δοντες ἐξηκόντισαν τὰ δόρατα, καθὼς διέταξεν· αὐτὰ ὅμως ὅλα
μάταια τὰ ἔκαμεν ἡ Ἀθηνᾶ· ἐκ τούτων ἄλλος μὲν εἶχε κτυπήσει
τὴν παραστάδα τῆς καλῶς στερεωμένης αἰθούσης, ἄλλος δὲ τὴν
θύραν τὴν στερεῶς προσηρμοσμένην· ἄλλον δὲ τὸ ἐκ ξύλου μελίας
καὶ μὲ χαλκὸν βεβαρημένον δόρυ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ τοίχου· ἀφοῦ δὲ
πλέον ἀπέφυγον τὰ δόρατα τῶν μνηστήρων, εἰς αὐτοὺς (τοὺς συν-
τρόφους του) ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς·
«ὦ ἀγαπητοί, τόρα μὲν πλέον δύναμαι ἐγὼ νὰ εἴπω καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ
ἐξακοντίσωμεν τὰ δόρατα εἰς τὸ πλῆθος τῶν μνηστήρων, οἱ ὁποῖοι
σφοδρῶς ἐπιθυμοῦσι νὰ φονεύσωσιν ἡμᾶς κοντὰ εἰς τὰ πρότερα
κακουργήματά των.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὅλοι σημα-
δεύοντες ἀπαντικρὺ ἐξηκόντισαν τὰ μυτερὰ δόρατα, τὸν Δημοπτόλε-
μον μὲν ὁ Ὀδυσσεὺς τὸν Εὐρυάδην δ' εὐθὺς ὁ Τηλέμαχος, τὸν
Ἔλατον δ' ὁ χοιροβοσκός, τὸν Πείσανδρον δ' εὐθὺς ἐφόνευσεν ὁ
ἀρχιβουκόλος ἀνήρ, ἐκεῖνοι μὲν ἔπειτα ὅλοι συγχρόνως ἐδάγκασαν
(ἔλαβον μὲ τοὺς ὀδόντας των) τὸ ἀπέραντον ἔδαφος, οἱ δὲ μνηστῆ-
ρες ὀπισθοχώρησαν εἰς τὸ βάθος τῆς αἰθούσης. Ἐκεῖνοι δὲ (οἱ
περὶ τὸν Ὀδυσσέα) εὐθὺς ἐφόρμησαν καὶ ἀφῆρεσαν ἐκ τῶν νεκρῶν
τὰ δόρατα.

Πάλιν δὲ οἱ μνηστῆρες μὲ ἐπιθυμίαν σπεύδοντες ἐξηκόντισαν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ μυτερὰ των δόρατα· αὐτὰ ὅμως μάταια (ἀβλαβῆ) ἔκαμεν ἡ
'Αθηνᾶ· ἐκ τούτων ἄλλος μὲν εἶχε κτυπήσει τὴν παραστάδα τῆς κα-
λῶς στερεωμένης αἰθούσης, ἄλλος δὲ τὴν θύραν τὴν στερεῶς προ- 275
σηρμοσμένην· ἄλλου δὲ τὸ ἐκ ξύλου μελίας καὶ μὲ χαλκὸν βεβαρη-
μένον δόρυ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ταίχου· ὁ 'Αμφιμέδων δ' εὐθὺς ἐκτύπησε
τὸν Τηλέμαχον εἰς τὸν καρπὸν τῆς χειρὸς ἀκροθιγῶς (ξυστά), τὸ
ἄκρον δὲ τοῦ δέρματος ἔβλαψεν ὁ χαλκός· ὁ δὲΚτήσιππος τὸν Εὔ-
μαιον διὰ τοῦ μακροῦ δόρατος ἐτσουγκράνισεν εἰς τὸν ὦμον ὑπε-
ράνω τῆς ἀσπίδος· ἐκεῖνο ἐπέταξεν ὑπεράνωθεν καὶ ἔπιπτεν εἰς 280
τὴν γῆν. αὐτοὶ δὲ πάλιν οἱ περὶ τὸν συνετὸν ποικίλας σκέψεις ἔ-
χοντα 'Οδυσσέα ἐξηκόντισαν τὰ μυτερὰ δόρατά των εἰς τὸ πλῆ-
θος τῶν μνηστήρων. ἐκεῖ πάλιν τὸν Εὐρυμέδοντα ἐκτύπησεν ὁ τὰς
πόλεις ἐκπορθῶν 'Οδυσσεύς, τὸν δ' 'Αμφιμέδοντα ὁ Τηλέμαχος,
τὸν δὲ Πόλυβον ὁ χοιροβοσκός· τὸν Κτήσιπον δ' εὐθὺς ἔπειτα ὁ 285
ἀρχιβουκόλος ἀνὴρ εἶχε κτυπήσει εἰς τὸ στῆθος καὶ καυχώμενος
ἔλεγεν· «ὦ ἀγαπῶν τοὺς χλευασμοὺς υἱὲ τοῦ Πολυθέρσου, μηδέ-
ποτε καθ' ὁλοκληρίαν νὰ εἴπῃς μέγαν (ὑπερήφανον) λόγον ὑπο-
χωρῶν εἰς τὰς ἀνοησίας σου, ἀλλ' εἰς τοὺς θεοὺς ν' ἀφήσῃς τοὺς
λόγους (ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ ἐξαρτᾶς τὰ πράγματα), ἐπειδὴ βε-
βαίως εἶναι πολὺ ἀνώτεροι. τοῦτο (τὸ κτύπημα) εἰς σὲ εἶναι δῶ- 290
ρον φιλοξενίας ἀντὶ τοῦ ποδὸς (βλέπε 'Οδυσ. υ, 299), τὸν ὁποῖον
κάποτε ἔδωκας εἰς τὸν ἰσόθεον 'Οδυσσέα ἐπαιτοῦντα ἀνὰ τὴν οἰ-
κίαν του.»

Εἶπε (αὐτὰ) λοιπὸν ὁ ἀρχιβουκόλος τῶν ἑλικοπόδων βοῶν·
ὁ δὲ 'Οδυσσεὺς ἐκτύπησεν ἐκ ταῦ πλησίον τὸν υἱὸν τοῦ Δαμά-
στορος διὰ τοῦ μακροῦ δόρατος. Ὁ Τηλέμαχος δ' ἐκτύπησε τὸν
υἱὸν τοῦ Εὐήνορος Λειώκριτον διὰ τοῦ δόρατος εἰς τὸ μέσον τῆς 295
κοιλότητος μεταξὺ ἰσχίου καὶ πλευρῶν, πέρα πέρα δὲ διεπέρασε
τὸν χαλκόν· ἐκρημνίσθη δὲ πρηνὴς καὶ τὴν γῆν ἐκτύπησε δι' ὁλο-
κλήρου τοῦ μετώπου του· τότε πλέον ἡ 'Αθηνᾶ ἐσήκωσεν ἀπὸ τοῦ
ὕψους ἐκ τῆς κορυφῆς (τῆς στέγης) τὴν καταστρέφουσαν τοὺς
ἄνδρας ἀσπίδα της· τῶν δὲ μνηστήρων αἱ φρένες κατετρόμαξαν·
αὐτοὶ δὲ ἔφευγον ἀνὰ τὴν αἴθουσαν ὡσὰν βόες τῆς ἀγέλης· ταύ-
τας μὲν (τὰς βοῦς) ζωηρὸς αἴστρος (βοϊδόμυια κεντρίζουσα τρο- 300

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μακτικῶς τοὺς βοῦς κατὰ Μάϊον) ἐπιτεθεὶς συνταράττει κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔαρος, ὅτε αἱ ἡμέραι γίνονται μακραί. αὐτοὶ δὲ (οἱ σῖστροι) ὡσὰν γῦπες μὲ γαμψοὺς ὄνυχας καὶ μὲ κυρτὰ ράμφη ἐκ τῶν ὀρέων ἐπελθόντες ἐφορμῶσιν ἐπάνω εἰς τὰ πτηνά· καὶ ταῦτα μὲν ἐντὸς πεδιάδος ἀπὸ τὰ νέφη ζαρωμένα διευθύνονται, ἐκεῖνοι δὲ (οἱ οἶστροι) ἐφορμῶντες τὰ καταστρέφουσι καὶ δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτὰ δύναμις ἀντιστάσεως οὐδὲ φυγή, χαίρουσι δὲ καὶ οἱ ἄνδρες διὰ τὴν θήρευσιν αὐτῶν (θηρεύουσι καὶ αὐτοὶ ἀπ' αὐτὰ τὰ πτηνά)· τοιουτοτρόπως λοιπὸν αὐτοὶ ἐφορμῶντες ἀνὰ τὴν ἄϑουσαν τοὺς μνηστῆρας ἐφόνευον στρεφόμενοι πρὸς ὅλας τὰς διευθύνσεις· αὐτῶν δὲ ἐσηκώνετο στεναγμὸς οἰκτρὸς (ἀσυνήθης, ἀπρεπής), ἐπειδὴ ἐκτυποῦντο αἱ κεφαλαί των, ὁλόκληρον δὲ τὸ δάπεδον ἐπλημμύρει ἀπὸ αἷμα.

Ὁ Λειώδης δ' ἐπισπεύσας ἔλαβε τὰ γόνατα τοῦ 'Οδυσσέως καὶ παρακαλῶν αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «γονυκλινῶς σὲ ἱκετεύω 'Οδυσσεῦ, καὶ σὺ ἔχε ἐντροπὴν καὶ εὐσπλαγχνίσθητί με· διότι διϊσχυρίζομαι ὅτι εἰς οὐδεμίαν μέχρι τοῦδε γυναῖκα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων οὔτε εἶπον οὔτε ἐπροξένησα ἀπρεπές τι, ἀλλὰ καὶ ἄλλους μνηστῆρας προσεπάθουν νὰ παύσω, ὅποιος δὰ τοιαῦτα ἔπραττεν· ἀλλὰ δὲν ἐπείθοντο εἰς ἐμὲ ν' ἀπέχωσι τὰς χεῖράς των ἀπὸ τῶν κακῶν· διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὰς ἀδικίας των ἀνάρμοστον θάνατον ἐπέτυχον. ἀλλ' ἐγὼ ὁ μάντις θὰ κῆμαι (νεκρὸς) μεταξὺ αὐτῶν, χωρὶς νὰ ἔχω πράξει οὐδέν, διότι δὲν ὑπάρχει εἰς τὸ μέλλον εὐγνωμοσύνη διὰ τὰς εὐεργεσίας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ λοξῶς παρατηρήσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος 'Οδυσσεύς· «ἐὰν μὲν βεβαίως καυχᾶσαι ὅτι ἦσο μάντις μεταξὺ αὐτῶν, πολλάκις ἴσως εὐχήθης κάποτε ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μου μακρὰν (τῆς πατρίδος μου) νὰ συμβῇ εἰς ἐμὲ τὸ τέλος τῆς γλυκείας ἐπανόδου μου, σὲ δὲ ν' ἀκολουθήσῃ ἡ ἀγαπητή μου σύζυγος καὶ νὰ γεννήσῃ εἰς σὲ τέκνα. διὰ τοῦτο δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν ν' ἀποφύγῃς τὸν ὀδυνηρὸν θάνατον.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἰπὼν ἔλαβε διὰ τῆς παχείας χειρός του τὸ κατὰ γῆς κείμενον ξίφος, τὸ ὁποῖον, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ὁ 'Αγέλαος φονευόμενος ἔριψε πρὸς τὰ ἐμπρός του χαμαί. μὲ αὐτὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὰ διεπέρασεν αὐτὸν (τὸν Λειώδην) διὰ μέσου τοῦ λαιμοῦ· αὐτοῦ
δ' εὐθὺς ὁμιλοῦντος ἡ κεφαλὴ δὰ ἀνεμίχθη μὲ τὴν κόνιν.

Ὁ Φήμιος ὅμως ὁ υἱὸς τοῦ Τερπίου ὁ ἀοιδὸς ἀπέφευγε τὴν 330
μαύρην μοῖραν, διότι αὐτός, ὡς γνωστόν, ἐτραγούδει μεταξὺ τῶν
μνηστήρων ἀναγκαστικῶς· ἐστάθη δὲ πλησίον τῆς ὑψηλῆς θυρί-
δος κρατῶν εἰς τὰς χεῖρας τὴν διαπεραστικὴν κιθάραν· μὲ δύο δὲ
γνώμας εἰς τὰς φρένας του ἐσκέπτετο, ἢ ἐκφυγὼν ἐκ τοῦ μεγά-
ρου νὰ κάθηται πλησίον τοῦ κατεσκευασμένου βωμοῦ τοῦ μεγάλου
Ἑρκείου (προστάτου τοῦ ἔχοντος φραγμόν, δηλ. τοῖχον, οἶκου) 335
Διός, ἐκεῖ ὅπου, ὡς γνωστόν, ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς ἔκαυ-
σαν πολλὰ μηρία βοῶν, ἢ προστρέξας εἰς τὰ γόνατά του νὰ πα-
ρακαλῇ τὸν Ὀδυσσέα. εἰς αὐτὸν δὲ σκεπτόμενον ὡς ἐξῆς ἐφάνη
ὅτι εἶναι ὠφελιμώτερον, νὰ πιάσῃ τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσέως τοῦ
υἱοῦ τοῦ Λαέρτου. τῷ ὄντι αὐτὸς κατέθεσε χαμαὶ τὴν κοίλως λα- 340
ξευμένην κιθάραν μεταξὺ τοῦ κρατῆρος καὶ τοῦ μὲ ἀργυρᾶ καρ-
φία στερεωμένου θρόνου, ὁ ἴδιος δὲ πάλιν προστρέξας ἔλαβεν ἀπὸ
τῶν γονάτων τὸν Ὀδυσσέα καὶ παρακαλῶν αὐτὸν ἔλεγε πτερω-
τοὺς λόγους· «γονυκλινῶς σε παρακαλῶ, Ὀδυσσεῦ, καὶ σὺ ἔχε ἐν- 345
τροπὴν καὶ εὐσπλαγχνίσθητί με. εἰς σὲ τὸν ἴδιον κατόπιν θὰ ὑ-
πάρχῃ λύπη, ἐὰν φονεύσῃς ἀοιδόν, ὁ ὁποῖος τραγουδῶ καὶ εἰς
θεοὺς καὶ εἰς ἀνθρώπους. εἶμαι δὲ αὐτοδίδακτος καὶ ὁ θεὸς (Ἀ-
πόλλων) ἐνέπνευσεν εἰς τὰς φρένας μου παντὸς εἴδους τραγούδια·
ἁρμόζει δὲ νὰ τραγουδῶ πλησίον εἰς σὲ ὡς εἰς θεόν· διὰ τοῦτο 350
μὴ ἐπιθύμει νὰ μὲ λαιμοτομήσῃς. καὶ ὁ Τηλέμαχος βεβαίως αὐτὰ
ἐδῶ δύναται νὰ σοὶ εἴπῃ, ὁ ἀγαπητός σου υἱός, ὅτι ἐγὼ οὐδόλως
μὲ τὴν θέλησίν μου εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ χωρὶς νὰ ἔχω ἀνάγκην
ἐσύχναζον διὰ νὰ τραγουδῶ εἰς τοὺς μνηστῆρας κατὰ τὰ συμπό-
σιά των, ἀλλ' αὐτοὶ πολὺ περισσότεροι καὶ ἀνώτεροι μὲ ἔφερον
ἀναγκαστικῶς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἤκουσε δ' αὐτὸν, ἡ ἱερὰ δύναμις τοῦ 355
Τηλεμάχου (ὁ ἰσχυρὸς Τηλέμαχος), εὐθὺς δὲ ὡμίλει πρὸς τὸν
πλησίον εὑρισκόμενον πατέρα του· «συγκρατήθητι καὶ μηδόλως
κτύπει διὰ τοῦ χαλκοῦ ξίφους τοῦτον τὸν οὐδόλως αἴτιον. καὶ τὸν
κήρυκα Μέδοντα ἂς σώσωμεν, ὁ ὁποῖος πάντοτε ἐντὸς τοῦ ἰδικοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μας οἴκου ἐφρόντιζε περὶ ἐμοῦ, ὅτε ἤμην παιδίαν, ἐὰν δὰ δὲν τὸν
360 ἐφόνευσεν ὁ Φιλοίτιος ἢ ὁ χοιροβοσκὸς ἢ ἐὰν δὲν ἀντίκρυσε σὲ
ὁρμῶντα ἀνὰ τὴν αὔθουσαν.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἤκουσε δ' αὐτὸν ὁ συνετὰ γνωρίζων Μέδων· διότι ζαρωμένος ἔκειτο ὑποκάτω καθίσματος καὶ εἶχε περιενδυθῆ δέρμα νεόγδαρτον βοὸς ἀποφεύγων τὴν μαύρην μοῖραν· ταχέως δ' ἐσηκώθη ἀπὸ τὰ ὑποκάτω τοῦ καθίσματος καὶ ἐξεδύθη τὸ δέρμα τοῦ βοὸς, εὐθὺς δ' ἔπειτα προστρέξας ἔλαβεν ἀπὸ τῶν γονά-
365 των τὸν Τηλέμαχον καὶ παρακαλῶν αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους·
«ὦ ἀγαπητὲ, ἐγὼ μὲν ἰδοὺ ἐδῶ εἶμαι· σὺ δὲ συγκράτει τὸν ἑαυτόν σου καὶ εἰπὲ εἰς τὸν πατέρα σου, μήπως ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῆς δυνάμεώς του μὲ καταστρέψῃ διὰ τοῦ ὀξέος χαλκίνου ξίφους, θυμωμένος ἐναντίον τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι κατέστρεφον τὰ
370 πράγματα αὐτοῦ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρωντου, σὲ δὲ οἱ ἀνόητοι οὐδόλως ἐτίμων.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ μειδιάσας εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς· «ἔχε θάρρος, ἐπειδὴ βεβαίως οὗτός σε ἐλύτρωσε καὶ σὲ ἔσωσε, διὰ νὰ γνωρίσῃς εἰς τὴν ψυχήν σου, νὰ τὸ εἴπῃς δὲ καὶ εἰς ἄλλον, ὅτι ἡ ἀγαθοεργία εἶναι πολὺ ἀνωτέρα τῆς κακουργίας· ἀλλ' ἐξελθόντες
375 ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἐκ τοῦ φόνου πρὸς τὰ ἔξω εἰς τὴν αὐλὴν καθήσατε καὶ σὺ καὶ ὁ περίφημος ἀοιδός, ἕως ὅτου ἐγὼ ἐκτελέσω ἀνὰ τὸν οἰκόν μου ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἔχω ἀνάγκην.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' οἱ δύο προχωροῦντες ἐξῆλθον ἔξω τῶν ἀνακτόρων· ἐκάθησαν δ' εὐθὺς οὗτοι δὰ οἱ δύο πλησίον τοῦ βωμοῦ τοῦ μεγάλου Διός, πρὸς ἅλα τὰ μέρη προσεκτικῶς βλέ-
380 ποντες, φόνον περιμένοντες πάντοτε· παρετήρησε δὲ μὲ προσοχὴν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνὰ τὸν ἰδικόν του οἶκον, ἐὰν ἀκόμη κανεὶς ἐκ τῶν ἀνδρῶν ζωντανὸς ὢν διέφευγε τὴν προσοχήν του ἀποφεύγων τὴν μαύρην μοῖραν Τούτους δ' εἶδεν ὅλους ἐντελῶς ἐντὸς αἵματος καὶ κονιορτοῦ πεσμένους πολλοὺς ὡσὰν ἰχθῦς, τοὺς ὁποίους ἁλιεῖς σύ-
385 ρουσιν ἔξω τῆς λευκοαφρισμένης θαλάσσης εἰς καμπύλην παραλίαν διὰ πολυτρύπου δικτύου· αὐτοὶ δ' ὅλοι (οἱ ἰχθύες) ἔχουσι χυθῆ ἐπὶ τῶν ἄμμων ἐπιθυμοῦντες τὰ κύματα τῆς θαλάσσης· αὐτῶν ὅμως ὁ φλέγων ἥλιος ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴν· τοιουτοτρόπως τότε, ὡς ἦτο ἐπό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μενον, οἱ μνηστῆρες εἶχον χυθῆ ὁ εἷς ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον. Τότε λοιπὸν πρὸς τὸν Τηλέμαχον εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεὺς· «Τηλέμαχε ἐὰν θέλῃς, ἐμπρὸς κάλεσον τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν, διὰ νὰ εἴπω λόγον, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπιθυμητὸς εἰς τὴν ψυχήν μου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐπείθετο εἰς τὸν ἀγαπητὸν πατέρα του, ἀνοίξας δὲ τὴν θύραν εἶπεν εἰς τὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν· «ἔλα λοιπὸν σήκω, γηραλέα γραῖα ἡ ὁποία εἶσαι ἐπιστάτρια τῶν ἰδικῶν μας δούλων ἀνὰ τὰ ἀνάκτορα, ἔρχου· σὲ παρακαλεῖ ὁ πατήρ μου, διὰ νὰ εἴπῃ κάτι τι.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, εἰς ἐκείνην δ' ὁ λόγος ἔμεινεν ἄνευ πτερωτῆς ἀπαντήσεως, ἤνοιξε δὲ τὰς θύρας τῶν καλῶς κατοικουμένων ἀνακτόρων, ἐκίνησε δὲ νὰ ὑπάγῃ, ὁ δὲ Τηλέμαχος ἐμπρὸς προηγεῖτο· ἔὗρεν ἔπειτα τὸν Ὀδυσσέα μεταξὺ τῶν φονευθέντων νεκρῶν μεμολυσμένον ὡσὰν λέοντα, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐπανέρχεται, ἀφοῦ ἔχει φᾶγει βοῦν διανυκτερεύοντα εἰς τοὺς ἀγρούς· ὁλόκληρον δὲ τὸ στῆθός του καὶ αἱ παρειαί του καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ αἷμα, εἶναι δὲ φοβερὸς εἰς τὴν ὄψιν εἰς τὸ νὰ τὸν ἴδῃ τις.

Τοιουτοτρόπως ὁ Ὀδυσσεὺς εἶχε μολυνθῆ κατὰ τοὺς πόδας καὶ ὑπεράνω κατὰ τὰς χεῖρας· ἐκείνη δὲ καθὼς βεβαίως εἶδε καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὸ ἄφθονον αἷμα, ὥρμησεν εἰς τὸ νὰ φωνάξῃ γοερῶς, ἀφοῦ παρετήρησε τὸ μέγα ἔργον· ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς τὴν ἐσταμάτησε καὶ τὴν συνεκράτησεν, ἂν καὶ ἐπεθύμει (νὰ φωνάξῃ), καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «μέσα σου, γραῖα χαῖρε, καὶ συγκράτει τὸν ἑαυτόν σου καὶ μὴ φώναζε γοερῶς· δὲν εἶναι εὐσεβὲς (εἶναι ἁμαρτία) τὸ νὰ καυχᾶται κανεὶς δι' ἄνδρας φονευμένους (ἰδοὺ εὐσέβεια τῶν ὁμηρικῶν ἀνθρώπων σεβομένων τοὺς νεκροὺς μετὰ τὸν θάνατόν των, ὅσον καὶ ἂν εἶναι ἐχθροί). αὐτοὺς δ' ἐδῶ κατεδάμασεν ἡ μοῖρα τῶν θεῶν καὶ τὰ ἁμαρτωλά των ἔργα· διότι κανένα δὲν ἐσέβοντο ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων, οὔτε κακόν, ἀλλ' οὐδὲ καί καλόν, ὅστις ἤθελεν ἔλθει πρὸς αὐτούς· διὰ τοῦτο καὶ ἕνεκα τῶν ἀτιμιῶν των ἠκολούθησαν ἀτρεπῆ θάνατον· ἀλλ' ἐμπρὸς ἀρίθμησε εἰς ἐμὲ τὰς ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι με ἀτιμάζουσι καὶ ὅσαι εἶναι ἀγναί.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια· «ἐγὼ βεβαίως εἰς σέ, τέκνον, τὴν ἀλήθειαν θὰ εἴπω ἀκριβῶς· πεντήκοντα δοῦλαι γυναῖκες εἶναι ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σου. Ταύτας μὲν ἐδιδάξαμεν καὶ νὰ ἐργάζωνται ἐργασίας καὶ νὰ ξαίνωσι μαλλία καὶ νὰ ὑποφέρωσι τὴν δουλείαν· ἐξ αὐτῶν δώδεκα ἐν συνόλῳ εἰσῆλθον εἰς τὴν ἀναίδειαν οὔτε ἐμὲ ἐκτιμῶσαι οὔτε τὴν ἰδίαν Πηνελόπην. Ὁ δὲ Τηλέμαχος πρὸ ὀλίγου μένεμεγάλωνε καὶ δὲν τὸν ἄφινεν ἡ μήτηρ του νὰ διατάττῃ εἰς τὰς δούλας γυναῖκας· ἀλλ' ἐμπρὸς ἐγώ, ἀφοῦ ἀναβῶ εἰς τὸ λαμπρὸν ὑπερῷον, ἂς εἴπω (ταῦτα) εἰς τὴν σύζυγόν σου, εἰς τὴν ὁποίαν κάποιος θεὸς ἐνέβαλεν ὕπνον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «μὴ δὰ ἐξύπνει αὐτὴν ἀκόμη· σὺ δὲ εἰπέ εἰς τὰς γυναῖκας νὰ ἔλθωσιν ἐδῶ, ὅσαι δὰ πρότερον ἐμηχανεύοντο ἀπρεπῆ ἔργα».

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν, ἡ δὲ γραῖα ἔξω τοῦ θαλάμου ἐξῆλθε διὰ νὰ τὰ ἀναγγείλῃ εἰς τὰς γυναῖκας καὶ νὰ τὰς παρακινήσῃ νὰ ἔρχωνται ἐκεῖ. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν βουκόλον καὶ τὸν χοιροβοσκὸν προσκαλέσας πλησίον του ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «κάμνετε ἀρχὴν τώρα νὰ μεταφέρητε τοὺς νεκροὺς καὶ διατάξατε πρὸς ποῦτο καὶ τὰς γυναῖκας· ἔπειτα δὲ νὰ καθαρίζητε τοὺς περικαλλεῖς θρόνους καὶ τὰς τραπέζας μὲ ὕδωρ καὶ μὲ σπόγγους ἔχοντας πολλὰς πτύχας. Ὅταν δὲ πλέον ὅλον τὸν οἶκον βάλητε εἰς τάξιν, ἀφοῦ ὁδηγήσητε ἔξω τοῦ καλῶς ἐστηριγμένου μεγάρου τὰς δούλας μεταξὺ τοῦ θόλου καὶ τοῦ ἀμέμπτου περιφράγματος τῆς αὐλῆς, νὰ τὰς φονεύητε μὲ κοπτερὰ ξίφη, ἕως ὅτου ὅλων ἀφιαρέσητε τὴν ζωὴν καὶ λησμονήσωσι τὴν ἀφροδίσιον ἀσέλγειαν, τὴν ὁποίαν,ὡς γνωστόν, ἐνήργουν μὲ τοὺς μνηστῆρας καὶ συνεκοιμῶντο ἐρωτικῶς μὲ αὐτούς λαθραίως.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αἱ δὲ γυναῖκες ἦλθον ὅλαι συγκεντρωμέναι φοβερὰθρηνοῦσαι ἄφθονον δάκρυ χύνουσαι· πρῶτον μὲν λοιπὸν ἔφερον ἔξω τοὺς ἀποθαμένους νεκροὺς καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοὺς κατέθετον ὑποκάτω τῆς αἰθούσης τῆς καλῶς περιφραγμένης αὐλῆς θέτουσαι τὸν ἕνα ἐπὶ τοῦ ἄλλου διέταττε δ' ὁ Ὀδυσσεὺς ὁ ἴδιος ἐπισπεύδων τὸ ἔργον, ἐκεῖναι δὲ τοὺς ἔφερον ἔξω καὶ ἀναγκαστικῶς ἔπειτα δὲ τοὺς περικαλλεῖς θρόνους καὶ τὰς τραπέζας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκαθάριζον μὲ ὕδωρ καὶ μὲ πολυτρύπους σπόγγους. Ὁ δὲ Τηλέμαχος καὶ ὁ βουκόλος καὶ ὁ χοιροβόσκος μὲ ξύστρας ἔξυνον ὁλόκληρον τὸ δάπεδον τοῦ ἐπιμελῶς κατεσκευασμένου θαλάμου· αἱ δὲ δοῦλαι μετέφερον καὶ ἔθετον ἔξω τὰς ἀκαθαρσίας. ἀφοῦ δὲ πλέον ὅλην τὴν αὐθοισαν διεκόσμησαν, ὁδηγήσαντες ἐκτὸς τοῦ στερεῶς κατεσκευασμένου μεγάρου τὰς ὑπηρετρίας μεταξὺ τοῦ θόλου τοῦ ἀμέμπτου περιφράγματος τῆς αὐλῆς τὰς συνεπίεζον ἐντὸς στενοῦ χώρου, ὁπόθεν οὐδόλως ἦτο δυνατὸν νὰ διαφύγωσιν, εἰς αὐτοὺς δ' ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἔκαμεν ἀρχὴν νὰ ὁμιλῇ· «εἶθε δὰ νὰ μὴ ἀφαιρέσω μὲ ἔντιμον θάνατον τὴν ζωὴν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι βεβαίως ὀνειδισμοὺς (προσβολὰς) ἐξήτλωσαν ἐναντίον τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἐναντίον τῆς μητρός μου καὶ ἐκομιῶντο πλησίον τῶν μνηστήρων.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπε καὶ καραβόσχοινον κυανοπρώρου πλοίου ἐξαρτύσας ἐκ μεγάλου κίονος περιέβαλλε μὲ αὐτὸ αὐτὰς (ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ) ἐπάνω εἰς τὸν θόλον (οἰκοδόμημα ἀγνώστου σχήματος) ὑψηλὰ τεντώσας αὐτό, διὰ νὰ μὴ φθάνῃ καμμία μὲ τοὺς πόδας της εἰς τὸ ἔδαφος· καθὼς δ' ὅταν ἢ τσίχλαι μὲ μακρὰ πτερὰ ἢ περιστεραὶ διευθυνόμεναι εἰς τὸ κατάλυμά των εἰσπέσωσιν εἰς δίκτυον, τὸ ὁποῖον δὰ ἔχει στηθῇ ἐντὸς θάμνου, θλιβερὰ δὲ κλίνῃ ὑποδέχεται αὐτάς, τοιουτοτρόπως δὰ ἐκεῖναι (αἱ δοῦλαι) κατὰ σειρὰν εἶχον τὰς κεφαλάς των, πέριξ δὲ εἰς τοὺς λαιμοὺς ὅλων βρόχοι (ἀγχόναι) ἦσαν διὰ νὰ ἀποθάνωσιν οἰκτρότατα· ἐσπαρτσάριζον δὲ μὲ τοὺς πόδας των ἐπ' ὀλίγον δὰ χρόνον, οὐχὶ ἐπὶ παρὰ πολύν τινα χρόνον.

Ὡδήγουν δ' ἔξω τὸν Μελάνθιον ἀνὰ τὸ πρόθυρον καὶ τὴν αὐλήν· αὐτοῦ δ' ἀπέκοπτον μὲν καὶ τὰς ρῖνας καὶ τὰ ὦτα διὰ τοῦ ἀσπλάγχνου χαλκοῦ ξίφους καὶ ἐξέκοψαν καὶ τὰ αἰδοῖα (τὰ ἀνδρικὰ γεννητικὰ μόρια), διὰ τοὺς σκύλλους νὰ τὰ φάγωσιν ὠμά. καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας του ἔκοπτον μὲ ὠργισμένην ψυχήν.

Ἐκεῖνοι μὲν κατόπιν ἀπονίψαντες τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας εἰς τὸν Ὀδυσσέα εἰς τὸν οἶκον μετέβαιναν, εἶχε δ' ἐκτελεσθῇ τὸ ἔργον· αὐτὸς δὲ βεβαίως εἶπε πρὸς τὴν ἀγαπητὴν τροφὸν Εὐρύκλειαν· «φέρε θειάφι, γραῖα, θεραπευτικὸν τῶν κακῶν (ἀκαθαρσι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ῶν), φέρε δ' εἰς ἐμὲ πῦρ, διὰ νὰ καθαρίσω διὰ τοῦ θειαφίου τὴν αἴθουσαν· σὺ δὲ παρακίνησον τὴν Πηνελόπην νὰ ἔλθῃ ἐδῶ μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας, ὅλας δὲ τὰς δούλας παρόρμησον νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια· «ναὶ δὰ ταῦτα βεβαίως, ἰδικόν μου τέκνον, συμφώνως μὲ τὸ πρέπον εἶπες· ἀλλ' ἔλα νὰ φέρω εἰς σὲ καὶ χλαῖναν καὶ ὑποκάμισον καὶ μὴ στέκε ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων σκεπασμένος ἔτσι (εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν) μὲ ράκη εἰς τοὺς πλατεῖς ὤμους σου· θὰ ἦτο δὲ τοῦτο ἀξιοκατάκριτον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «πρώτιστα τόρα εἰς ἐμὲ ἂς ἀναφθῇ πῦρ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ δὲν παρήκουσεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια, ἔφερε δ' εὐθὺς πῦρ καὶ θειάφιον· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς καλῶς ἀπελύμανε μὲ θεῖον τὸ ἀνάκτορον καὶ τὸν θάλαμον καὶ τὴν αὐλήν.

Ἡ γραῖα δὲ πάλιν ἀπεχώρησε πρὸς τὰ ὡραῖα δωμάτια τοῦ Ὀδυσσέως, διὰ ν' ἀναγγείλῃ τὴν διαταγὴν εἰς τὰς γυναῖκας καὶ νὰ τὰς παρακινήσῃ νὰ ἔρχωνται πρὸς τὸν Ὀδυσσέα· αὐταὶ δὲ ἐπορεύοντο ἐκ τοῦ θαλάμου των πρὸς αὐτὸν κρατοῦσαι εἰς τὰς χεῖρας των δᾷδα ἀνημμένην (δαυλὸν ἐκ πεύκης)· ἐκεῖναι μὲν λοιπὸν ἐχύνοντο πέριξ αὐτοῦ καὶ ἐνηγκαλίζοντο τὸν Ὀδυσσέα καὶ κατεφίλουν αὐτὸν θωπεύοντες τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους καὶ πιάνουσαι τὰς χεῖράς του· ἐκεῖνον δὲ ἐκυρίευε γλυκεῖα ἐπιθυμία κλαυθμοῦ καὶ στεναγμοῦ, ἀνεγνώριζε δέ ὡς ἦτο ἐπόμενον, διὰ τοῦ νοῦ του ὅλας.

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ψ.

Ἡ ὑπὸ τῆς Πηνελόπης ἀναγνώρισις τοῦ Ὀδυσσέως.

(Περίληψις. Ἡ Εὐρύκλεια τρέχουσα καὶ χαίρουσα ἀναγγέλλει εἰς τὴν κοιμωμένην Πηνελόπην τὴν ἔλευσιν τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλ' ἡ Πηνελόπη κατ' ἀρχὰς δυσπιστεῖ καὶ ἐπιπλήττει ὡς ἀνόητον τὴν τροφόν, ἀλλὰ κατόπιν καταλαμβάνεται ὑπὸ μανιώδους καὶ ἐκτά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κτου χαρᾶς, ἀλλὰ πάλιν συνελθοῦσα εἰς ἑαυτὴν ἐρωτᾷ λεπτομερέστερον τὰ κατὰ τὸν φόνον τῶν μνηστήρων, ἔπειτα δὲ καταβᾶσα παρατηρεῖ τὸν Ὀδυσσέα μὲ ἔκπληξιν καὶ θαυμασμὸν καὶ μεθ' ὅλας τὰς διαβεβαιώσεις τοῦ Τηλεμάχου διστάζει νὰ παρεδεχθῇ ὅτι εἶναι τῷ ὄντι ὁ Ὀδυσσεύς· ὁ Ὀδυσσεὺς ὅμως διατάσσει νὰ ἐνδυθῶσιν ὅλοι οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ πολυτελῶς καὶ νὰ γίνωσι χαρμόσυνοι ἑορταὶ καὶ χοροὶ καὶ ἄσματα κιθαρίζοντος τοῦ ἀοιδοῦ Φημίου, ἐνδύεται δὲ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς λαμπρῶς καὶ ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἀποκαθίσταται ὡραῖος, καθὼς ὅτε ἦτο νέος. Ἐπὶ τέλους ἡ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως περιγραφὴ τῆς ἀδύτου συζυγικῆς κοίτης καὶ τῶν πρώτων αὐτῆς ἐρώτων ἀφαιρεῖ τοὺς δισταγμοὺς τῆς Πηνελόπης, ἡ ὁποία περιχύνεται εἰς τὸν ἄνδρα της μὲ δάκρυα χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως, ὁ δ' Ὀδυσσεὺς κατὰ παρακίνησιν αὐτῆς διηγεῖται συνοπτικῶς ἐν τῇ κλίνῃ τὰ κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν παθήματά του, ἐνῷ ἡ Πηνελόπη ἐκθέτει τὰ ὅσα ἔπαθε κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Τῇ ἑπομένῃ δὲ πρωΐᾳ ὁ Ὀδυσσεὺς ἐγερθεὶς καὶ ὁπλισθεὶς μετὰ τοῦ Τηλεμάχου καὶ τῶν οἰκείων του ἐξέρχεται ἐν θριάμβῳ εἰς τοὺς ἀγροὺς πρὸς τὸν πατέρα του Λαέρτην, ἐνῷ ἡ Ἀθηνὰ περικαλύπτει μὲ νέφος τὴν συνοδείαν ταύτην).

Ἡ γραῖα δὲ (Εὐρύκλεια) ἀνέβη μὲ γέλοια ἐκ χαρᾶς εἰς τὸ ὑπερῷον, διὰ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν κυρίαν της ὅτι ὁ ἀγαπητὸς σύζυγός της ἦτο ἐντὸς τοῦ οἴκου του· ἐδυναμώθησαν δὲ τὰ γόνατά της καὶ οἱ πόδες της ἐπαραπάτουν (ἐκ τῆς χαρᾶς)· ἐστάθη δ' ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς της καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν λόγον· «σήκω, Πηνελόπη, ἀγαπητὸν τέκνον, διὰ νὰ ἴδῃς μὲ τοὺς ἰδικούς σου ὀφθαλμοὺς τὰ ὅσα θὰ ἐπιθυμεῖς σφοδρῶς ὅλας τὰς ἡμέρας. Ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ φθάνει εἰς τὸν οἶκόν του, ἂν καὶ ἀργὰ δὰ ἦλθεν, ἐφόνευσε δὲ τοὺς ὑλαζόνας μνηστῆρας, οἱ ὁποῖοι δὰ ἐπροξένουν λύπην εἰς τὸν οἶκόν του καὶ τὰ κτήματά του κατέτρωγον καὶ ἐστενοχώρουν μὲ τὰς βιαίας πράξεις των τὸν παῖδά του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «ἀγαπητὴ μαννοῦλα, τρελλὴν σὲ ἔκαμον οἱ θεοί, οἱ ὁποῖοι δύνανται νὰ κάμωσι παράφρονα κάποιον καὶ ἂν εἶναι πολὺ φρόνιμος, καὶ τὸν παράφρονα φέρουσιν εἰς σωφροσύνην· αὐτοὶ δὰ σέ ἔβλαψαν, πρότερον

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὅμως ἦσο συνετὴ (σιάμφωνος μὲ τὸ πρέπον)· διατί με καταθλίβεις, ἐνῷ ἔχω πολυπαθῆ ψυχήν, διὰ νὰ εἴπῃς δὲ ταῦτα ἔξω τοῦ πρέποντος μὲ ἐξύπνησας ἐκ τοῦ γλυκέως ὕπνου, ὁ ὁποῖός με περιέσφιγξε σκεπάσας πέριξ τὰ ἀγαπητά μου βλέφαρα; διότι σὺδέποτε ἀκόμη ἐκοιμήθην μὲ τοιοῦτον ὕπνον γλυκύν), ἀφ'ὅτου ὁ Ὀδυσσεὺς ἀνεχώρησε διὰ νὰ ἴδῃ τὸ κατηραμένον κακὸν Ἴλιον (Τροίαν)· ἀλλ'ἐμπρὸς τόρα κατάβα καὶ πάλιν πήγαινε εἰς τὴν αἴθουσαν, διότι ἐὰν δὰ καμμία ἄλλη ἐκ τῶν γυναικῶν, ὅσαι ὑπάρχουσιν εἰς ἐμὲ, ἐλθοῦσα ἤθελεν ἀναγγείλει ταῦτα καὶ ἤθελέ με σηκώσει ἀπὸ τὸν ὕπνον, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γρήγορα κακῶς ἤθελον ἀποτέμψει αὐτὴν νὰ ἐπιστρέφῃ πάλιν μέσα εἰς τὴν αἴθουσαν· σὲ ὅμως θὰ ὠφελήσῃ εἰς τοῦτο τὸ γῆρας τοὐλάχιστον.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια· «οὐδόλως σε καταθλίβω, ἀγαπητὸν τέκνον, ἀλλ' ἀληθῶς πρὸς χαρὰν σου ἦλθεν ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ φθάνει εἰς τὸν οἶκόν του, καθὼς λέγω, δηλ. ὁ ξένος, τὸν ὁποῖον ὅλοι ἠτίμαζον ἐντὸς τῶν ἀναπτόρων. Ὁ Τηλέμαχος δέ, ὡς ἤρμοζε, πρὸ πολλοῦ ἐγνώριζεν ὅτι αὐτὸς εἶναι ἐντὸς τοῦ οἴκου του, ἀλλ' ἀπὸ σωφροσύνην ἔκρυπτε τὰς σκέψεις τοῦ πατρός του, ἕως ὅτου νὰ τιμωρήσῃ τὴν βιαιότητα ἀνδρῶν ἀλαζόνων.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκείνη δ' ἐχάρη καὶ ἀνατιναχθεῖσα ἀπὸ τῆς κλίνης ἐνηγκαλίσθη τὴν γραῖαν (περιεπλέχθη γύρωθεν τῆς γραίας), ἔρριψε δ' ἀπὸ τὰ βλέφαρά της δάκρυα καὶ ὁμιλήσασα πρὸς αὐτὴν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ἔλα δά, ἀγαπητὴ μαννοῦλλα, ἀλήθειαν εἰς ἐμὲ εἰπέ, ἐὰν ἀληθῶς πλέον εἰς τὸν οἶκον φθάνει ὁ Ὀδυσσεύς, καθὼς λέγεις, πῶς πλέον, ἐν ᾧ ἦτο μόνος, ἐπέβαλε χεῖρας εἰς τοὺς ἀναιδεῖς μνηστῆρας, διότι ἐκεῖνοι πάντοτε παμπληθεῖς συγκεντρωμένοι ἔμενον ἐντός.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια· «δὲν εἶδον, δὲν ἔμαθον, ἀλλὰ μόναν τὸν στεναγμὸν ἤκουσα τῶν φονευομένων· ἡμεῖς δὲ εἰς τὸ βάθος τῶν καλῶς κατεσκευασμένων θαλάμων ἐκαθήμεθα τρομάζουσαι, ἠμπόδιζον δὲ ἡμᾶς (τῆς ὄψεως ἡ αἱ καλῶς προσηρμοσμέναι σανίδες, ἕως ὅτου βεβαίως ὁ υἱός σου Τηλέμαχος μὲ ἐκάλεσεν ἀπὸ τῆς αἰθούσης· διότι, ὡς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶναι φυσικόν, ὁ πατήρ του τὸν ἔστειλε νὰ μὲ καλέσῃ· εὗρον κατόπιν τὸν Ὀδυσσέα ἱστάμενον μεταξὺ τῶν φονευθέντων νεκρῶν· ἐκεῖνοι δὲ πέριξ αὐτοῦ κατέχοντες τὸ στερεὸν (κραταιὸν) ἔδαφος κατέκειντο· ὁ εἷς ἐπάνω εἰς τὸν ἄλλον· θὰ εὐφραίνεσο εἰς τὴν ψυχήν σου, ἐὰν ἤθελες τὸν ἴδει μὲ τὸ αἷμα καὶ μὲ τὸ αἱματωμένον χῶμα μολυσμένον ὡσὰν λέοντα. τώρα δὲ ἐκεῖνοι μὲν πλέον ὅλοι ὁμοῦ εἶναι εἰς τὰς θύρας τῆς αὐλῆς, αὐτὸς δὲ ἀνάψας μέγα πῦρ ἀπολυμαίνει μὲ θειάφι τὴν περικαλλῆ αἴθουσαν καὶ μὲ ἔστειλε νὰ προσκαλέσω σέ· ἀλλ' ἀκολούθει, ἵνα καὶ σὶ δύο σας μαζὶ εἰσέλθητε εἰς τὴν χαρὰν μὲ τὴν ἀγαπητὴν καρδίαν σας, ἀφοῦ πολλὰ κακὰ ἔχετε πάθει· τώρα δὲ πάλιν αὐτὴ ἡ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἰσχυρὰ ἐπιθυμία σας ἔχει ἐκτελεσθῇ· ἦλθε μὲν αὐτὸς ζωντανὸς εἰς τὴν ἑστίαν του, εὗρε δὲ καὶ σὲ καὶ τὸν υἱόν του ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ὅσοι δὲ μνηστῆρες ἐκακοποίουν βεβαίως αὐτόν, τούτους ὅλους ἐξεδικήθη ἐντὸς τοῦ οἴκου του.»

Πρὸς αὐτὴν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «ἀγαπητὴ μαννοῦλλα, μὴ καυχᾶσαι ἀκόμη μεγάλως χαίρουσα δι' αὐτό· διότι γνωρίζεις, πόσον ἐπιθυμητὸς ἦθελε φανῇ ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων εἰς ὅλους, πρὸ πάντων δ' εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὸν υἱόν του, τὸν ὁποῖον ἐγεννήσαμεν· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀληθὴς αὐτὸς ἐδῶ ὁ λόγος σου, καθὼς ὁμιλεῖς, ἀλλὰ κάποιος ἐκ τῶν ἀθανάτων ἐφόνευσε τοὺς θρασεῖς μνηστῆρας ἀγανακτήσας διὰ τὴν ἀλαζονείαν των τὴν καταλυποῦσαν τὴν ψυχὴν καὶ διὰ τὰ κακά των ἔργα· διότι οὐδένα ἐξετίμων ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώπων, οὔτε κακὸν οὐδὲ βεβαίως καλόν, ὅστις ἤθελεν ἔλθει πρὸς αὐτούς· ἕνεκα τούτου διὰ τὰς κακουργίας των ἔπαθον συμφοράν. ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἔχασε τὴν ἐπάνοδόν του μακρὰν τῆς Ἑλλάδος, ἐχάθη δὲ καὶ ὁ ἴδιος.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ ἀγαπητὴ τροφὸς Εὐρύκλεια· «τέκνον μου, ποῖος λόγος ἐξέφυγεν ἀπὸ τὸ περίφραγμα τῶν ὀδόντων σου, ἡ ὁποία διὰ τὸν σύζυγόν σου τὸν εὑρισκόμενον ἐντὸς τοῦ οἴκου πλησίον τῆς ἑστίας εἶπες ὅτι οὐδέποτε θὰ ἔλθῃ εἰς τὸν οἶκόν του· ἀλλ' ἡ ψυχή σου πάντοτε εἶναι κατά τι ἄπειστος (δὲν πείθεται)· ἀλλ' ἔλα νὰ σοὶ εἴπω καὶ κάποιον ἄλλο σημεῖον εὐδιάκριτον, τὴν πληγὴν δηλ., τὴν ὁποίαν κάποτε ἔκαμεν εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

αὐτὸν ἀγριόχοιρος μὲ τὸν λευκὸν ὀδόντα του· ταύτην ἐνόησα ὅτε τὸν ἀπέπλυνον, ἤθελον δὲ εἰς σὲ τὴν ἰδίαν νὰ τὸ εἴπω· ἀλλ' ἐκεῖνος πιάσας ἐμὲ μὲ τὰς χεῖράς του εἰς τὸ στόμα δὲν μὲ ἄφινε νὰ τὸ εἴπω ἕνεκα τῶν πολλῶν σχεδίων τοῦ νοῦ του· ἀλλ' ἀκολούθει· ἐγὼ δὲ θὰ στοιχηματίσω τὸν ἑαυτόν μου (τὴν ζωήν μου)· ἐὰν σὲ ἐξαπατήσω, νὰ μὲ φονεύσῃς μὲ οἰκτρότατον ὄλεθρον.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπήντα ἔπειτα ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «ἀγαπητὴ μαννοῦλλα, εἶναι δύσκολον νὰ γνωρίζῃς (φυλάττῃς) τὰς σκέψεις τῶν αἰωνίων θεῶν, ἂν καὶ εἶσαι γνώστρια πολλῶν· ἀλλ' ἐν τούτοις ἂς ὑπάγωμεν πρὸς τὸν υἱόν μου, διὰ νὰ ἴδω τοὺς μνηστῆρας ἄνδρας ἀποθαμμένους καὶ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τοὺς ἐφόνευσε.»

Τοιουτοτρόπως εἰποῦσα κατέβαινεν ἀπὸ τὸ ὑπερῷον· πολλὰ δὲ ἡ καρδία της ἐσκέπτετο, ἤ δηλ. ἀπὸ μακρὰν τὸν ἀγαπητόν της σύζυγον νὰ ἐρωτᾷ ἢ σταθεῖσα πλησίον νὰ φιλήσῃ τὴν κεφαλήν του καὶ τὰς χεῖράς του λαβοῦσα αὐτάς. αὐτὴ δ' ἀφοῦ εἰσῆλθε καὶ ἐπροσπέρασε τὸ λίθινον κατώφλιον, ἐκάθησεν ἔπειτα ἀπέναντι τοῦ Ὀδυσσέως εἰς τὴν λάμψιν τοῦ πυρός, παρὰ τὸν ἄλλον τοῖχον· ἐκεῖνος δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐκάθητο πλησίον τοῦ ὑψηλοῦ κίονος βλέπων πρὸς τὰ κάτω καὶ περιμένων, ἐὰν ἤθελεν εἴπει κάτι εἰς αὐτὸν ἡ γενναία σύζυγός του, ἀφοῦ τὸν εἶδε μὲ τοὺς ὀφθαλμούς της· ἐκείνη ὅμως σιωπηλὴ ἐκάθητο ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ἔκπληξις δὲ κατελάμβανε τὴν καρδίαν της· μὲ τὴν ὅρασίν της δὲ ἄλλοτε μὲν κατὰ πρόσωπον τὸν ἔβλεπεν, ἄλλοτε δὲ τὸν παρεγνώριζε (δὲν τὸν ἀνεγνώριζε), διότι εἶχεν εὐτελῆ φορέματα εἰς τὸ σῶμά του. ὁ Τηλέμαχος ὅμως τὴν ἐπέπληττε καὶ λόγον εἶπε καὶ ὡμίλει· «μῆτερ, ἰδική μου κακὴ μῆτερ, σκληρὰν ψυχὴν ἔχουσα, διὰ τί τόσον ἀπομακρύνεσαι τοῦ πατρός μου καὶ δὲν τὸν ἐρωτᾷς οὐδὲ τὸν ἐξετάζεις μὲ λόγους, ἀφοῦ καθήσῃς πλησίον αὐτοῦ; οὐδεμία ἄλλη γυνὴ βεβαίως μὲ τόσον ὑπομονητικὴν ψυχὴν ἤθελε στέκει μακρὰν τοῦ ἀνδρός της, ὁ ὁποῖος πολλὰ κακὰ μὲ μόχθους ὑπομείνας ἤθελεν ἔλθει εἰς αὐτὴν εἰς τὴν πατρικὴν γῆν κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος· εἰς σὲ ὅμως ὑπάρχει καρδία σκληροτέρα λίθου.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «τέκνον ἰδικόν μου, ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν στηθῶν μου ἔχει καταληφθῇ ἀπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκπληξιν καὶ οὐδόλως δύναμαι νὰ εἴπω πρὸς αὐτὸν λόγον τινὰ
οὐδὲ νὰ τὸν ἐρωτήσω οὐδὲ νὰ τὸν ἴδω ἄντικρυ κατὰ πρόσωπον.
Ἐὰν ὅμως ἀληθῶς δὰ εἶναι ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ φθάνῃ εἰς τὸν οἰ-
κόν του, βεβαιότατα ἡμεῖς οἱ δύο θὰ γνωρισθῶμεν μεταξύ μας καὶ
καλλίτερον· διότι ὑπάρχουσιν εἰς ἡμᾶς σημεῖα, τὰ ὁποῖα βεβαίως
καὶ ἡμεῖς οἱ δύο γνωρίζομεν κεκρυμμένα ἀπὸ ἄλλους.» 110

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐμειδίασε δὲ ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀ-
δυσσεύς, ταχέως δὲ πρὸς τὸν Τηλέμαχον ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους·
«Τηλέμαχε, βεβαίως ἄφες τὴν μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάζῃ ἐντὸς
τῶν ἀνακτόρων· ταχέως δὲ θὰ σκεφθῇ καὶ καλλίτερον. τόρα ὅμως
διότι εἶμαι ρυπαρὸς καὶ ἔχω ἐξευτελισμένα φορέματα εἰς τὸ σῶ- 115
μά μου, ἕνεκα τούτου δὲν μὲ τιμᾷ καὶ λέγει ὅτι δὲν εἶμαι ὁ ἴδιος.
ἡμεῖς ὅμως ἂς σκεπτώμεθα, διὰ νὰ γίνωσι τὰ πράγματα ἐξόχως
ἄριστα. διότι καὶ ἕνα ἄνδρα ἐὰν φονεύσῃ τις ἐντὸς τοῦ λαοῦ, διὰ
τὸν ὁποῖον νὰ μὴ ὑπάρχωσιν ὀπίσω πολλοὶ ὑπερασπισταὶ (βοηθοί,
ἀκόλουθοι), φεύγει ἀφήσας καὶ τοὺς συγγενεῖς του καὶ τὴν πα- 120
τρικήν του γῆν· ἡμεῖς ὅμως ἐφονεύσαμεν τὸ στήριγμα (τὸ ἄν-
θος) τῆς πόλεως, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἐξόχως ἄριστοι ἐκ τῶν νέων ἐν
Ἰθάκῃ· αὐτὰ δὲ σὲ προτρέπω νὰ σκέπτησαι.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «σὺ
ὁ ἴδιος ταῦτα δὰ πρόβλεπε, ἀγαπητὲ πάτερ· διότι ἡ ἰδική σου 125
σκέψις λέγουσιν ὅτι εἶναι ἀρίστη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων καὶ οὐ-
δεὶς ἄλλος ἀνὴρ ἐκ τῶν ὑνητῶν ἀνθρώπων ἤθελεν ἀνταγωνισθῇ
μὲ σὲ εἰς τοῦτο. ἡμεῖς δὲ πλήρεις ὁρμῆς συγχρόνως θὰ ἀκολου-
θῶμεν καὶ διϊσχυρίζομαι ὅτι οὐδόλως θὰ γίνω κατώτερος κατὰ
τὴν ἀνδρείαν, ὅση εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον ὑπάρχει δύναμις.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· 130
«διὰ τοῦτο βεβαίως ἐγὼ θὰ εἴπω, ὅπως εἰς ἐμὲ φαίνεται ὅτι εἶναι
ἄριστα. πρῶτον μὲν λοιπὸν λούσθητε καὶ φορέσατε χιτῶνας, δια-
πάττετε δὲ καὶ τὰς ὑπηρετρίας ἐντὸς τῶν ἀνακόρων νὰ ἐνδυθῶσι
τὰ φορέματά των· ὁ δὲ θεῖος ἀοιδὸς κρατῶν τὴν μελῳδικὴν κι-
θάραν του ἂς γίνεται εἰς ἡμᾶς ἀρχηγὸς διασκεδαστικοῦ χοροῦ,
διὰ νὰ λέγῃ τις ὅτι γίνεται γάμος, ἐὰν μᾶς ἀκούῃ ἀπ' ἔξω ἢ ἐὰν 135
βαδίζῃ ἀνὰ τὴν ὁδὸν ἢ ἐὰν εἶναι ἐξ ἐκείνων, ὅσοι κατοικοῦσι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πέριξ ἡμῶν. ἂς μὴ διαδοθῇ πρότερον ἀνὰ τὴν πόλιν ἡ μεγάλη φήμη τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν, πρὶν δὰ ἡμεῖς ἐξέλθωμεν εἰς τὸν πολύδενδρον ἰδικόν μας ἀγρόν· ἐκεῖ δὲ κατόπιν θὰ σκεφθῶμεν ὁτιδήποτε ὠφέλημα ἤθελε μᾶς δώσει ὁ Ὀλύμπιος Ζεύς.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, πολὺ δὰ εἰς αὐτὸν ὑπήκουσαν καὶ ἐπείσθησαν. καὶ πρῶτον μὲν ἐλούσθησαν καὶ ἐνεδύθησαν τοὺς χιτῶνάς των, ἡτοιμάσθησαν δὲ αἱ γυναῖκες· ὁ δὲ θεῖος ἀοιδὸς ἔλαβε γλαφυρὰν καθάραν καὶ εἰς αὐτοὺς ἐσήκωσεν ἐπιθυμίαν καὶ γλυκέας τραγουδίου καὶ ὡραίου χοροῦ. περιαντήχει δὲ μεταξὺ αὐτῶν τὸ μέγα ἀνάκτορον ἀπὸ τοὺς πόδας τῶν χορευόντων ἀνδρῶν καὶ τῶν καλλιζώνων γυναικῶν. ὡς ἔξῆς δ' ἔλεγε κάποιος ἀκούων αὐτοὺς ἐκτὸς τῶν ἀνακτόρων· «βεβαιότατα κάποιος ἐνυμφεύθη τὴν πολυζήτητον βασίλισσαν· ἡ ἀθλία, δὲν ὑπέμεινε νὰ φυλάττῃ τὸν μέγαν οἶκον τοῦ νομίμου αὐτῆς συζύγου πέρα πέρα, ἕως ὅτου αὐτὸς νὰ ἔλθῃ.»

Τοιουτοτρόπως, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔλεγε κάποιος, αὐτὰ ὅμως δὲν ἐγνώριζον, ὅπως εἶχον ἐκτελεσθῆ. τὸν δὲ μεγαλόκαρδον Ὀδυσσέα ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἡ οἰκονόμος Εὐρυνόμη ἔλουσε καὶ ἤλειψε μὲ ἔλαιον, ἔβαλε δὲ πέριξ αὐτοῦ ὡραῖον φόρεμα καὶ ὑποκάμισον· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του δὲ ἡ Ἀθηνᾶ ἐπέχυσε πολλὴν ὡραιότητα, ὥστε νὰ τὸν βλέπῃ τις μεγαλύτεραν καὶ παχύτερον· ἐκ τῆς κεφαλῆς του δὲ κατεβίβασε σγουρὰ μαλλία, ὅμοια μὲ ἄνθος ὑακίνθου· καθὼς δ' ὅταν περιχύνῃ χρυσὸν εἰς ἄργυρον (ἐπιχρυσώνῃ ἀργυροῦν τι πρᾶγμα) ἀνὴρ ἐπιστήμων, τὸν ὁποῖον ὁ Ἥψαιστος καὶ ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ ἐδίδαξε ποντὸς εἴδους τέχνην καὶ ἐκτελεῖ ἔργα χαριτωμένα, τοιουτοτρόπως περιέχυσε χάριν (ἡ Ἀθηνᾶ) εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ὤμους αὐτοῦ· ἐξῆλθε δ' ἐκ τοῦ λουτροῦ ὅμοιος μὲ τοὺς ἀθανάτους θεοὺς κατὰ τὸ σῶμα. εὐθὺς δὲ πάλιν (ἐπανελθὼν) ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὁπόθεν (πρότερον) ἐσηκώθη, ἀπέναντι τῆς συζύγου του καὶ εἶπε πρὸς αὐτὴν λόγον· «εὐλογημένη, σοῦ βεβαίως τὴν καρδίαν περισσότερον ἀπὸ τὰς ἀσθενεῖς γυναῖκας κατέστησαν σκληρὰν οἱ κατοικοῦντες τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ὀλύμπου θεοί· οὐδεμία ἄλλη γυνὴ βεβαίως μὲ τό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σον ὑπομονητικὴν ψυχὴν θὰ ἀπεμακρύνετο ἀνδρός, ὁ ὁποῖος πολλὰ κακὰ μὲ μόχθον ὑπομείνας ἤθελεν ἔλθει εἰς αὐτὴν κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· ἀλλ' ἔλα, μαννοῦλλα, στρῶσον τὴν κλίνην μου, διὰ νὰ κοιμηθῶ καὶ μόνος· διότι εἰς τὰς φρένας αὐτῆς ὑπάρχει βεβαίως σιδηρᾶ ψυχή.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «εὐλογημένε, οὔτε ἴσως μεγαλοφρονῶ κατά τι οὔτε σὲ περιφρονῶ οὔτε παραπολὺ ἐκπλήττομαι· πολὺ καλῶς δὲ γνωρίζω ποῖος ἦσο ὅτε ἐξ Ἰθάκης ἀνεχώρεις ἐπὶ πλοίου ἔχοντος μακρὰς κώπας. ἀλλ' ἐμπρός, Εὐρύκλεια, στρῶσον δι' αὐτὸν τὴν πολυτελῆ κλίνην τὴν ἐκτὸς τοῦ καλῶς στερεωμένου θαλάμου, τὴν ὁποίαν, ὡς γνωστόν, ὁ ἴδιος κατεσκεύασεν· ἐκεῖ ἔξω ἀφοῦ τοποθετήσητε δι' αὐτὸν τὴν παχεῖαν κλίνην, βάλετε μέσα εἰς αὐτὴν στρώματα, δηλ. δέρματα καὶ κουβέρτας καὶ λαμπρὰ σκεπάσματα.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπε δοκιμάζουσα τὸν σύζυγόν της· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς στενοχωρηθεὶς ἔλεγε πρὸς τὴν σύζυγόν του τὴν πιστὰ πρὸς αὐτὸν φρονήματα ἔχουσαν· «ὦ γύναι, βεβαιότατα τοῦτον τὸν λόγον πειρακτικὸν (θλίβοντα τὴν ψυχὴν) εἶπες· ποῖος δὲ εἰς ἄλλο μέρος μετετόπισε τὴν κλίνην μου, δύσκολον δὲ θὰ ἦτο τοῦτο καὶ εἰς τὸν πολὺ γνωρίζοντα (νὰ μετατοπίζῃ αὐτήν), ἐκτὸς ἐὰν θεὸς προσελθὼν αὐτοπροσώπως ἤθελε τοποθετήσει αὐτὴν ἐντὸς ἄλλου χώρου εὐκόλως μὲ τὴν θέλησίν του· ἐκ τῶν ἀνδρῶν ὅμως οὐδεὶς ζωντανὸς ἄνθρωπος, οὐδ' ἐὰν εἶναι πολὺ νέος, δύναται νὰ τὴν μετακινήσῃ εὐκόλως, ἐπειδὴ ἐντὸς τῆς καλοδουλευμένης (ἀμετακινήτου) κλίνης ἔχει κατασκευασθῆ μέγα σημάδι· αὐτὸ δὲ ἐγὼ μὲ κόπον κατεσκεύασα καὶ οὐδεὶς ἄλλος· ἐντὸς τοῦ περιφράγματος ὑπῆρξε κλάδος μακροφύλλου ἐλαίας ἀκμαίας καὶ θαλερᾶς, τὸ πάχος της δ' ἦτο ὡσὰν κίων. δι' αὐτοῦ δ' ἐγὼ περιβαλὼν τὸν τοῖχον ἔκτιζον τὸν θάλαμον μὲ πρανοὺς λίθους, ἕως ὅτου τὸν ἐτελείωσα καὶ καλῶς ὑπεράνω τὸν ἐστέγασα, ἔβαλον δὲ συμπαγεῖς (στερεὰς) θύρας στερεῶς συνηρμοσμένας· καὶ τότε ἔπειτα ἀπέκοψα τὸ φύλλωμα τῆς μακροφύλλου ἐλαίας, τὸν κορμὸν δ' ἐκ τῆς ρίζης ἀποκόψας ἔξεσα πέριξ διὰ χαλκοῦ ἐργαλείου καλῶς καὶ μὲ τέχνην καὶ μὲ τὴν στάθμην τὸν ἔκαμον ἴσον, κατασκευάσας ἐν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πόδα τῆς κλίνης, ἐτρύπησα δὲ ὅλα μὲ τρύπανον. ἀπ' αὐτὸν δ' ἀρχίζων κατεσκεύαζον (ἔξεον) τὴν (ἀκίνητον) κλίνην, ἕως ὅτου τὴν ἐτελείωσα, στολίζων αὐτὴν καὶ μὲ χρυσὸν καὶ μὲ ἄργυρον καὶ μὲ ἐλεφαντοστοῦν· ἐξήπλωσα δὲ ἐπάνω τεμάχιον δέρματος βοὸς στιλπνὸν κόκκινον (βεβαμμένον μὲ πορφύραν ὑπὸ Φοινίκων ἁλιευομένην). τοιουτοτρόπως εἰς σὲ τοῦτο τὸ σημάδι φανερώνω καὶ οὐδόλως γνωρίζω, ἐὰν ἡ μένει ἀκόμη στερεὰ ἐκεῖ, γύναι, ἡ κλίνη μου ἢ κάποιος ἐκ τῶν ἀνδρῶν πλέον εἰς ἄλλο μέρος τὴν μετετόπισε κόψας ὑποκάτωθεν τὸν κορμὸν τῆς ἐλαίας.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτῆς δ' ἐκεῖ ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία, διότι ἀνεγνώρισε τὰ σημάδια τὰ ὁποῖα εἰς αὐτὴν σταθερὰ (καθὼς ἦσαν) εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς. δακρύσασα δ' ἔπειτα ἔδραμε κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτόν, ἔβαλλε δὲ τὰς χεῖράς της πέριξ τοῦ λαιμοῦ τοῦ Ὀδυσσέως, ἐφίλησε δὲ τὴν κεφαλήν του καὶ ἔλεγε πρὸς αὐτόν· «μὴ ὀργίζου ἐναντίον μου, Ὀδυσσεῦ, διότι καὶ κατὰ τὰ ἄλλα βεβαίως πλεῖστον ὑπὲρ τοὺς ἀνθρώπους ὑπῆρξας συνετός· οἱ θεοὶ ὅμως μᾶς ἔδιδον δυστυχίαν, οἱ ὁποῖοι ἐζηλοτύπουν τὸ νὰ γλεντήσωμεν τὴν νεανικήν μας ἡλικίαν μένοντες πλησίον ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλαν καὶ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ γήρατος. ἀλλὰ τόρα μὴ ὀργίζου καὶ μὴ ἀγανάκτει ἐναντίον μου διὰ τοῦτο ἐδῶ, διότι δηλ. δὲν σὲ ὑπεδέχθην τοιουτοτρόπως (ὅπως τόρα) κατὰ πρῶτον, ὅτε σὲ εἶδον· διότι πάντοτε ἡ ψυχή μου ἐντὸς τῶν ἀγαπητῶν στηθῶν μου ἔτρεμε (ἠσθάνετο φρίκην), μήπως ἐλθὼν κανεὶς ἐκ τῶν ἀνθρώπων μὲ ἀπατήσῃ μὲ λόγους· διότι πολλοὶ σκέπτονται κακὰ κέρδη. καὶ ἡ Ἑλληνὶς Ἑλένη, ἡ ἐκ Διὸς γεννηθεῖσα, δὲν ἤθελε κοιμηθῇ μὲ ἐρωτικὴν ἀγάπην καὶ κλίνην πλησίον ξένου ἀνδρός, ἐὰν ἐγνώριζεν, ὅτι οἱ πολεμικοὶ υἱοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔμελλον πάλιν αὐτὴν νὰ φέρωσιν εἰς τὸν οἶκόν της εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικὴν γῆν. αὐτὴν δὲ βεβαίως θεὸς παρώρμησε νὰ πράξῃ ἔργον ἀπρεπές· αὐτὴν ὅμως τὴν θλιβερὰν συμφορὰν δὲν ἔβαλε πρότερον εἰς τὴν ἰδικήν της ψυχήν, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ εἰς ἡμᾶς πρώτην φορὰν ἐπῆλθε τὸ πένθος (ἡ δυστυχία). τόρα ὅμως ἀφοῦ πλέον ἀπηρίθμησας τὰ ἀλοφάνερα σημάδια τῆς ἰδικῆς μας κλίνης, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἄλλος ἄνθρω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πος εἶχεν ἴδει, ἀλλὰ μόνοι σὺ καὶ ἐγὼ καὶ μία μόνη θεραπαινίς, ἡ Ἀκτορίς, τὴν ὁποίαν ἔδωκεν ὁ πατήρ μου εἰς ἐμέ, ὅτε ἀκόμη ἠρχόμην ἐδῶ, ἡ ὁποία ἐφύλαττε δι' ἡμᾶς τοὺς δύο τὰς θύρας τοῦ στερεοῦ θαλάμου, καταπείθεις πλέαν τὴν ψυχήν μου, ἂν καὶ εἶναι πολὺ σκληρά.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, εἰς ἐκεῖνον δ' ἀκόμη περισσότερον ἐσήκωσε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ θρήνου, ἔκλαιε δ' ἔχων τὴν εὐχαριστοῦσαν τὴν ψυχήν του σύζυγον, τὴν πιστὴν πρὸς αὐτὸν ἀφοσίωσιν ἔχουσαν. καθὼς δ' ὅταν φανῇ ἐπιθυμητὴ ἡ γῆ εἰς κολυμβῶντας, τῶν ὁποίων δὰ τὸ καλῶς κατεσκευασμένον πλοῖον ἐντὸς τῆς θαλάσσης ὁ Ποσειδὼν ἤθελε καταστρέψει καταπιεζόμενον ὑπὸ ἀνέμου καὶ πελωρίου κύματος· ὀλίγοι δ' ἐκφεύγουσιν ἐκ τῆς λευκοαφρισμένης θαλάσσης εἰς τὴν ξηρὰν κολυμβῶντες καὶ πολὴ ἁλμύρα πέριξ τοῦ σώματός των ἔχει ἀναπτυχθῇ, μὲ ἀγαλλίασιν δὲ πατοῦσιν εἰς τὴν ξηρὰν ἀποφυγόντες τὴν συμφοράν, τόσον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, εἰς αὐτὴν ἦτο πολὺ ἀγαπητὸς ὁ σύζυγος βλέπουσαν αὐτόν, καὶ κατ' οὐδένα ἐντελῶς τρόπον ἀπεμάκρυνεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του τὰς λευκὰς χεῖράς της. καὶ λοιπὸν εἰς αὐτοὺς κλαίοντας ἤθελε φανερωθῇ ἡ ροδοδάκτυλος Αὐγή, ἐὰν τυχὸν δὲν ἤθελε σκεφθῇ ἄλλα ἡ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ. Τὴν μὲν νύκτα κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς τὴν ἔκαμε μακρὰν (τὴν ἐμεγάλωσε), τὴν Αὐγὴν δὲ πάλιν ἠμπόδισεν ἐπάνω εἰς τὸν Ὠκεανὸν καὶ δὲν τὴν ἄφινε νὰ ζευγνύῃ τοὺς ταχύποδας ἵππους τοὺς φέροντας φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τὸν Λάμπον δηλ. καὶ τὸν Φαέθοντα, οἱ ὁποῖοι ὡς νεαροὶ πῶλοι φέρουσι (διὰ τοῦ ἅρματος) τὴν Αὐγήν. καὶ τότε λοιπὸν εἰς τὴν σύζυγόν του εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ γύναι, δὲν ἐφθάσαμεν ἀκόμη βεβαίως εἰς τὸ πέρας ὅλων τῶν ταλαιπωριῶν, ἀλλ' ἀκόμη ὀπίσω (εἰς τὸ μέλλον) θὰ εἶναι ἀμέτρητος μόχθος, πολὺς καὶ δυσάρεστος, τὸν ὁποῖον ἐγὼ ὅλον πρέπει νὰ περατώσω. διότι τοιουτοτρόπως ἐμάντευσεν εἰς ἐμὲ ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσίου κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὅτε κατέβην μέσα εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἅδου ζητῶν ἐπάνοδον εἰς τὴν πατρίδα διὰ τοὺς συντρόφους καὶ διὰ τὸν ἑαυτόν μου. ἀλλ' ἔρχου, ἂς ὑπάγωμεν εἰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴν κλίνην, γύναι, ὅπως πλέον κοιμηθέντες εὐχαριστηθῶμεν καὶ ὑπὸ γλυκὺν ὕπνον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ σώφρων Πηνελόπη· «ἡ μὲν κλίνη βεβαίως διὰ σὲ θὰ ὑπάρχῃ τότε, ὁπόταν ἐπιθυμῇς εἰς τὴν ψυχήν σου, ἀφοῦ, ὡς γνωστόν, οἱ θεοὶ σὲ ἔκαμον νὰ φθάσῃς εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκον καὶ εἰς τὴν ἰδικήν σου πατρικὴν γῆν· ἀλλ' ἀφοῦ τὸ ἐσυλλογίσθης καὶ ὁ θεὸς τὸ ἔβαλεν εἰς τὴν ψυχήν σου, ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὴν ταλαιπωρίαν, ἀφοῦ καὶ κατόπιν, νομίζω, θὰ τὴν μάθω, οὐδόλως δ' εἶναι χειρότερον καὶ εὐθὺς τόρα νὰ τὴν διδαχθῶ.»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «εὐλογημένη, διὰ τί λοιπὸν πάλιν πολὺ παρακινοῦσα ἐμὲ μὲ προτρέπεις νὰ εἴπω ; ἀλλ' ἐγὼ θὰ τὴν εἴπω καὶ δὲν θὰ τὴν κρύψω. δὲν θὰ εὐχαριστηθῇ ὅμως ἡ ψυχή σου· διότι καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν χαίρω, διότι μὲ ἔχει προτρέψει (ὁ Τειρεσίας) νὰ μεταβῶ εἰς παραπολλὰς πόλεις ἀνθρώπων ἔχων εἰς τὰς χεῖρας εὐάρμοστον κωπίον, ἕως ὅτου φθάσω εἰς ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι δὲν γνωρίζουσι θάλασσαν οὐδὲ τρώγουσι φαγητὸν ἀναμεμιγμένον μὲ ἁλάτι (ἁλατισμένον)· οὐδὲ γνωρίζουσιν αὐτοὶ βεβαίως, ὡς φαίνεται, κοκκινόπλευρα πλοῖα οὐδὲ κωπία εὐμεταχείριστα, τὰ ὁποῖα δὰ γίνονται πτερὰ διὰ τὰ πλοῖα. σημεῖον δὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἑξῆς εἶπεν ὁλοφάνερον καὶ δὲν θὰ τὸ κρύψω ἀπὸ σέ· ὁπόταν πλέον συναντήσας ἐμὲ ἄλλος ὁδοιπόρος εἴπῃ ὅτι ἔχω ἐπάνω εἰς τὸν λαμπρὸν ὦμόν μου πτύον (φτυάρι πρὸς λίχνισιν ἁλωνισμένου σίτου, διότι πρὸς αὐτὸ ὁμοιάζει ἡ κώπη), διέταττεν ἐμὲ ἀφοῦ ἐμπήξω τότε ἐπὶ τῆς γῆς τὸ κωπίον καὶ ἀφοῦ θυσιάσω σφάγια καλὰ εἰς τὸν Ποσειδῶνα, δηλ. κριὸν καὶ ταῦρον καὶ ἀγριόχοιρον ἐπιβήτορα (ἀρσενικόν), νὰ ἐπιστρέφω εἰς τὸν οἶκόν μου καὶ νὰ θυσιάζω ἱερὰς ἑκατόμβας (μεγάλας θυσίας) εἰς τοὺς ἀθανάτους θεούς, οἱ ὁποῖοι κατέχουσι τὸν πλατὺν οὐρανόν, εἰς ὅλους ἐντελῶς κατὰ σειράν· θάνατος δ' εἰς ἐμὲ τὸν ἴδιον πολὺ ἥσυχος ἐκτὸς τῆς θαλάσσης θὰ ἐπέλθῃ τοιοῦτος, ὁ ὁποῖος ἤθελέ με φονεύσει καταβεβλημένον ὑπὸ εὐτυχὲς γῆρας· πέριξ ἐμοῦ δὲ οἱ λαοὶ θὰ εἶναι εὐτυχεῖς. ταῦτα δ' ὅλα εἶπεν εἰς ἐμὲ ὅτι θὰ ἐκτελεσθῶσι.»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν εἶπεν ἡ συνετὴ Πηνελόπη· «ἐὰν μὲν πλέον οἱ θεοὶ θὰ κάμωσι βεβαίως τὸ γῆράς σου καλλίτερον, ὑπάρχει βεβαίως ἐλπὶς ὅτι θὰ ὑπάρχῃ ἀπαφυγὴ τῶν κακῶν εἰς ἡμᾶς.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· κατὰ τὸν χρόνον δὲ τοῦτον, ὡς ἀριστόν, καὶ ἡ Εὐρυνόμη καὶ ἡ τροφὸς ἡτοίμαζαν τὴν στρωμνὴν τῆς κλίνης μὲ μαλακὰ ὑφάσματα ὑπὸ λαμπούσας δᾷδας. ἀφοῦ δὲ σπεύδουσαι ἔστρωσαν παχεῖαν τὴν κλίνην, ἡ μὲν γραῖα ἀπῆρχετο ὀπίσω εἰς τὸ δωμάτιόν της διὰ νὰ κοιμηθῇ, εἰς αὐτοὺς δὲ μεταβαίνοντας εἰς τὴν κλίνην των προηγεῖτο ἡ θαλαμηπόλος Εὐρυνόμη ἔχουσα εἰς τὰς χεῖράς της δᾷδα, ὁδηγήσασα δ' αὐτοὺς εἰς τὸν θάλαμον ἐπέστρεφε πάλιν. ἐκεῖνοι μὲν ἔπειτα χαρούμενοι ἔφθασαν εἰς τὴν θέσιν τῆς παλαιᾶς των κλίνης· ὁ δὲ Τηλέμαχος καὶ ὁ βουκόλος καὶ ὁ χοιροβοσκὸς κατέπαυσαν, ὡς ἦρχε ἑπόμενον, τοὺς πόδας των ἀπὸ τοῦ χοροῦ, κατέπαυσαν δὲ τὰς γυναῖκας, οἱ ἴδιοι δ' ἐκοιμῶντο ἀνὰ τὰ εὐρύχωρα (σκιερὰ) δωμάτια.

Ἀφοῦ δ' οἱ δύο (Ὀδυσσεὺς καὶ Πηνελόπη) πλέον ἐγλέντησαν μὲ τὴν ἐρωτικὴν ἡδονήν, ἐτέρποντο μὲ λόγους ὁμιλοῦντες μεταξύ των. ἐκείνη μὲν (ἔλεγεν) ὅσα ὑπέφερεν ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἡ θεία ἐκ τῶν γυναικῶν βλέπουσα τὸ ὀλέθριον πλῆθος τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι ἕνεκα αὐτῆς πολλά, βόας καὶ εὔρωστα πρόβατα, ἔσφαζον, πολὺς δὲ οἶνος ἐκ τῶν πίθων ἐξηντλεῖτο· ὁ δὲ ἐξ εὐγενῶν καταγόμενος Ὀδυσσεύς, ὅσας θλίψεις ἐπροξένησεν εἰς ἀνθρώπους καὶ ὅσας ὁ ἴδιος ταλαιπωρηθεὶς μὲ μόχθους ὑπέφερεν, ὅλα τὰ ἔλεγεν· ἐκείνη δ', ὡς ἦτο ἑπόμενον, εὐχαριστεῖτο ἀκούουσα αὐτὰ καὶ δὲν ἔπιπτεν εἰς τὰ βλέφαρα αὐτῆς ὕπνος πρὸ τοῦ νὰ τὰ εἴπῃ καταλεπτῶς ὅλα.

Ἤρχισε δὲ πῶς κατὰ πρῶτον κατεδάμασε τοὺς Κίκονας, ἔπειτα δὲ πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν παχεῖαν γῆν τῶν Λωτοφάγων ἀνδρῶν· καὶ ὅσα ἔκαμεν εἰς τὸν Κύκλωπα καὶ πῶς ἐξεδικήθη τὸν θάνατον τῶν γενναίων συντρόφων του, τοὺς ὁποίους ἔτρωγε καὶ δὲν τοὺς εὐσπλαγχνίζετο· καὶ πῶς ἔφθασεν εἰς τὸν Αἴολον, ὁ ὁποῖος προθύμως ὑπεδέχθη αὐτὸν καὶ τὸν προέπεμπε καὶ δὲν ἦτα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀκόμη μοιραῖον νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρίδα, ἀλλὰ πάλιν ἀναρπάσασα αὐτὸν θύελλα τὸν ἔφερε βαρέως ἀναστενάζοντα εἰς τὴν πλήρη ἰχθύων θάλασσαν· καὶ πῶς ἔφθανεν εἰς τὴν χώραν τῶν Λαιστρυγόνων Τηλέπυλον, οἱ ὁποῖοι κατέστρεψαν τὰ πλοῖα καὶ ὅλους τοὺς καλὰς περικνημῖδας ἔχοντας συντρόφους του· μόνος δ' ὁ Ὀδυσσεὺς διέφυγε μὲ τὸ μαῦρον πλοῖόν του· καὶ τῆς Κίρκης διηγήθη καταλεπτῶς τὰς δολιότητας καὶ τὴν πολλὴν πανουργίαν καὶ πῶς μετέβη εἰς τὸν μυχλιασμένον (κατ' ἄλλους εὐρὺν) οἶκον τοῦ Ἅδου, διὰ νὰ χρησιμοποιήσῃ (ἐρωτήσῃ) τὴν ψυχὴν τοῦ Θηβαίου Τειρεσίου, μὲ τὸ πολύκωπον πλοῖόν του καὶ εἶδεν ὅλους τοὺς συντρόφους του καὶ τὴν μητέρα του, ἡ ὁποία τὸν ἐγέννα καὶ τὸν ἀνέτρεφεν, ὅτε ἦτο μικρός, καὶ πῶς ἤκουσε τὴν φωνὴν τῶν μὲ σφοδρὸν πάθος ψαλλουσῶν Σειρήνων καὶ πῶς ἔφθασεν εἰς τὰς Πλαγκτὰς πέτρας καὶ τὴν τρομερὰν Χάρυβδιν καὶ τὴν Σκύλλαν, τὴν ὁποίαν οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἀπέφυγον ἄνδρες χωρὶς νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὸν θάνατον· καὶ πῶς οἱ σύντροφοί του ἐφόνευσαν τὰς βοῦς τοῦ Ἡλίου· καὶ πῶς τὸ ταχύ του πλοῖον ἐκτύπησεν ὁ ὑψηλὰ βροντῶν Ζεὺς μὲ κεραυνὸν γεμᾶτον ἀπὸ καπνὸν καὶ ἀπέθανον ὅλοι μαζὶ οἱ καλοί του σύντροφοι, αὐτὸς δ' ἀπέφυγε τὰς κακὰς μοίρας· καὶ πῶς ἔφθασεν εἰς τὴν Ὠγυγίαν νῆσον καὶ τὴν νύμφην Καλυψώ, ἡ ὁποία βεβαίως τὸν κατεκράτει, ἐπιθυμοῦσα νὰ εἶναι σύζυγός της, ἐντὸς λαμπρῶν σπηλαίων καὶ τὸν διέτρεφε καὶ ἔλεγεν ὅτι θὰ τὸν κάμῃ ἀθάνατον καὶ ἀγήρατον δι' ὅλας τὰς ἡμέρας, ἀλλ' οὐδέποτε ἔπειθε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐντὸς τῶν στηθῶν του· καὶ πῶς ἔφθασεν εἰς τοὺς Φαίακας πολλοὺς μόχθους ὑπομείνας, οἱ ὁποῖοι αὐτὸν βεβαίως μὲ τὴν καρδίαν των ὡς θεὸν ἐτίμησαν καὶ τὸν ἔστειλαν μὲ πλοῖον εἰς τὴν ἀγαπητὴν πατρικήν του γῆν, ἀφοῦ ἔδωκαν εἰς αὐτὸν καὶ χαλκὸν καὶ χρυσὸν καὶ ἀρκετὰ φορέματα. τοῦτον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τελευταῖον εἶπε τὸν λόγον, ὅτε ἐπῆλθεν εἰς αὐτὸν γλυκὺς ὕπνος χαλαρώνων τὰ μέλη, καταπαύων τὰς φροντίδας τῆς ψυχῆς.

Ἡ δὲ λαμπρόφθαλμος θεὰ Ἀθηνᾶ ἄλλα πάλιν ἐσκέφθη, ὅτε πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἐνόμιζεν εἰς τὴν ψυχήν της ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εὐφράνθη ἀπὸ τὴν κλίνην τῆς συζύγου του καὶ προσέτι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ ἀτὸ ὕπνον, ἀμέσως ἀπὸ τοῦ Ὠκεανοῦ ἐσήκωσε τὴν τὴν πρωΐαν γεννωμένην χρυσόθρονον Αὐγήν, διὰ νὰ φέρῃ φῶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. ἐσηκώθη δ' ὁ Ὀδυσσεὺς ἀπὸ τὴν μαλακήν του κλίνην καὶ εἰς τὴν σύζυγόν του εἶπε λόγον· «ὦ γύναι, ἔχομεν μὲν πλέον χορτάσει ἀπὸ πολλὰς ταλαιπωρίας καὶ οἱ δύο, σὺ μὲν ἐδῶ κλαίουσα διὰ τὴν πλήρη πολλῶν ταλαιπωριῶν ἐπάνοδόν μου, ἐμὲ δ' ὁ Ζεὺς καὶ οἱ ἄλλοι θεοὶ ἐδέσμευον μὲ θλίψεις μακρὰν ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μου πατρικῆς γῆς ἐπιθυμοῦντα αὐτήν. τόρα δὲ ἀφοῦ καὶ οἱ δύο ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πολυαγάπητον κλίνην μας, τὰ μὲν πράγματα, ὅσα ὑπάρχουσιν εἰς ἐμέ, νὰ τὰ περιποιώμεθα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων μας. ὡς πρὸς δὲ τὰ πρόβατα, τὰ ὁποῖα μοῦ κατέστρεψαν οἱ ἀλαζονικοὶ μνηστῆρες, πολλὰ μὲν ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ ἀναπληρώσω διὰ λείας, ἄλλα δὲ θὰ δώσωσιν οἱ Ἕλληνες, ἕως ὅτου νὰ γεμίσωμεν ὅλας τὰς μάνδρας. ἀλλὰ βεβαίως ἐγὼ μὲν θὰ ἀπέλθω εἰς τὸν πολύδενδρον ἀγρόν μου, διὰ νὰ ἴδω τὸν καλὸν πατέρα μου, ὁ ὁποῖος παραπολὺ λυπεῖται δι' ἐμέ· εἰς σὲ δέ, ὦ γύναι, τὸ ἑξῆς παραγγέλλω, ἂν καὶ εἶσαι συνετή· διότι εὐθὺς συγχρόνως μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου θὰ διαδοθῇ ἡ φήμη περὶ τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν, τοὺς ὁποίους ἐφόνευσα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων· ἀφοῦ ἀναβῇς εἰς τὸ ὑπερῷον μαζὶ μὲ τὰς θεραπαινίδας γυναῖκας, νὰ κάθησαι καὶ νὰ μὴ βλέπῃς κανένα μηδὲ νὰ ἐρωτᾷς.»

Εἶπε (αὐτὰ) λοιπὸν καὶ πέριξ τῶν ὤμων του ἐνεδύθη τὰ ὡραῖά του ὅπλα, ἐξύπνησε δὲ καὶ τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν βουκόλον καὶ τὸν χοιροβοσκόν, ὅλους δὲ προέτρεψε νὰ λάβωσιν εἰς τὰς χεῖράς των πολεμικὰ ὅπλα· ἤνοιξαν δὲ τὰς θύρας καὶ ἐξήρχοντο, προηγεῖτο δὲ ὁ Ὀδυσσεύς. ἦτο μὲν πλέον φῶς ἐπὶ τῆς γῆς, αὐτοὺς δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ Ἀθηνᾶ καλύψασα διὰ σκότους ὡδήγει ταχέως ἔξω τῆς πόλεως.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑΣ Η ΡΑΨΩΔΙΑ Ω.

Αἱ ψυχαὶ τῶν μνηστήρων ἐν τῷ Ἅιδῃ. Συνάντησις Ὀδυσσέως καὶ Λαέρτου. Σύγκρουσις τῶν περὶ τὸν Ὀδυσσέα πρὸς τοὺς Ἰθακησίους. Σπονδαί.

(Περίληψις. Ἐνῷ ὁ Ἑρμῆς ὁδηγεῖ τὰς ψυχὰς τῶν μνηστήρων εἰς τὸν Ἅιδην, ὁ Ἀγαμέμνων ἀφ' ἑνὸς μὲν διηγεῖται εἰς τὸν Ἀχιλλέα τὰς ἐν Τροίᾳ γενομένας κατὰ τὴν κηδείαν του (τοῦ Ἀχιλλέως) πομπάς, ἀφ' ἑτέρου δ' ἐρωτᾷ τὴν ψυχὴν τοῦ γνωστοῦ του Ἀμφιμέδοντος, ἑνὸς τῶν μνηστήρων, περὶ τοῦ θανάτου του καὶ αὐτὸς διηγεῖται πῶς ἐφονεύθησαν οἱ μνηστῆρες ὑπὸ τοῦ ἐπανελθόντος Ὀδυσσέως, δι' ὅλα δὲ ταῦτα ὁ Ἀγαμέμνων μακαρίζει τὸν Ὀδυσσέα διὰ τὴν πίστιν τῆς Πηνελόπης του. Ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς εὑρίσκει ἐν τῷ ἀγρῷ τὸν πατέρα του Λαέρτην κατατεθλιμμένον καὶ μετὰ πλαστὴν πρὸς αὐτὸν διήγησιν ἐπὶ τέλους ἀποκαλύπτεται φέρων πρὸς ἐπιμαρτυρίαν τὴν πληγὴν τοῦ ποδός του· ἀλλ' ἐν τῇ πόλει γνωσθέντος τοῦ φόνου τῶν μνηστήρων ὁ Εὐπείθης, πατὴρ τοῦ Ἀντινόου, συγκινήσας Ἰθακησίους τινὰς ἐπέρχεται κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως, ἀλλ' οἱ κήρυκες Μέδων καὶ Ἀλιθέρσης προσπαθοῦσι νὰ καθησυχάσωσι τὸν λαόν, ἐνῷ πολλοὶ ἀφ' ἑτέρου ἑνώνονται μετὰ τοῦ Ὀδυσσέως, οὕτω δὲ συνάπτεται μάχη, καθ' ἣν καὶ ὁ Εὐπείθης καὶ ἄλλοι μετ' αὐτοῦ φονεύονται· τέλος παρεμβαίνει ἡ Ἀθηνᾶ καὶ κατατίθενται ἑκατέρωθεν τὰ ὅπλα καὶ γίνονται σπονδαὶ καὶ εἰρήνη.)

Ὁ δὲ Κυλλήνιος Ἑρμῆς ἐκάλει ἔξω (τῶν σωμάτων των) τὰς ψυχὰς τῶν μνηστήρων ἀνδρῶν· ἐκράτει δ' εἰς τὰς χεῖράς του ῥάβδον ὡραίαν χρυσῆν, διὰ τῆς ὁποίας ἀποκοιμίζει τὰς ψυχὰς τῶν ἀνδρῶν, ὅσων θέλει, ἄλλους δὲ πάλιν καὶ κοιμωμένους ἐξυπνίζει· δι' αὐτῆς λοιπὸν (τῆς ῥάβδου) κεντήσας τοὺς ὡδήγει, αὐταὶ δὲ τσιτσιρίζουσαι ἠκολούθουν· καθὼς δ' ὅτε νυκτερίδες τσιτσιρίζουσαι πτερακίζουσιν ἐντὸς τοῦ βάθους σπηλαίου ὑπερμεγέθους, ὅταν καμμία πέσῃ κάτω ἐκ τῆς ἁλύσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ βράχου καὶ συγκρατοῦνται ἀναμεταξύ των, τοιουτοτρόπως ἐκεῖναι (αἱ ψυχαὶ) τσι-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τσιρίζουσαι συγχρόνως ἐπορεύοντο, προηγεῖτο δὲ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, αὐτῶν ὁ πανοῦργος Ἑρμῆς ἀνὰ τὰς μυχλιασμένας (ἢ εὐρείας) ὁδοὺς πρὸς τὸν Ἅδην· ἐπέρνων δὲ ἐκ τοῦ πλησίον καὶ τὰς ροὰς τοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τὸν Λευκὸν βράχον (αὐτὸς ἔκειτο εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἅδου) καὶ παρήρχοντο τὰς πύλας τοῦ ἡλίου καὶ τὸ ἔθνος τῶν ὀνείρων· ταχέως δ' ἔφθασαν εἰς τὸ ἐκ σφερδουκλίων λειβάδιον, ὅπου κατοικοῦσιν αἱ ψυχαὶ, τὰ ὁμοιώματα τῶν ἀποθανόντων· εὗρον δὲ (ἐκεῖ) τὴν ψυχὴν τοῦ Ἀχιλλέως τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου καὶ τοῦ ἀμέμπτου Ἀντιλόχου καὶ τοῦ Αἴαντος, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἄριστος τῶν ἄλλων Ἑλλήνων μετὰ τὸν ἄμεμπτον υἱὸν τοῦ Πηλέως.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν (αἱ ψυχαὶ τῶν μνηστήρων καὶ ὁ Ἑρμῆς) πέριξ ἐκείνου (τοῦ Ἀχιλλέως) συνεστρέφοντο, ἐκεῖ δὲ πλησίον ἦλθε κατόπιν ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως λυπουμένη· πέριξ δὲ εἶχον συναθροισθῆ ἄλλαι ψυχαὶ ἐκείνων, ὅσοι συγχρόνως μὲ αὐτὸν ἐντὸς τοῦ οἴκου τοῦ Αἰγίσθου ἀπέθανον καὶ ἠκολούθησαν τὸ μοιραῖον τέλος· πρὸς αὐτὸν δὲ προτέρα ὡμίλει ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Πηλέως (Ἀχιλλέως)· «υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, διὰ σὲ μὲν ἐλέγομεν ὅτι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἥρωας ἄνδρας ἦσο ἀγαπητὸς καθ' ὅλας τὰς ἡμέρας εἰς τὸν τερπόμενον μὲ τοὺς κεραυνοὺς Δία, διότι ἐπάνω εἰς πολλοὺς καὶ γενναίους ἐξουσίαζες ἐντὸς τῆς χώρας τῶν Τρώων, ὅπου ἐπαθαίνομεν θλίψεις οἱ Ἕλληνες· βεβαίως ὅμως, ὡς φαίνεται, καὶ εἰς σὲ ἐνωρὶς ἔμελλε νὰ παρουσιασθῆ ἡ ὀλεθρία μοῖρα, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἀποφεύγει, ὁποιος καὶ ἂν γεννηθῆ· εἶθε νὰ ἠκολούθεις τὸν θάνατον καὶ τὸ μοιραῖον τέλος ἐντὸς τῆς χώρας τῶν Τρώων ἀπολαύων τῆς τιμῆς, τῆς ὁποίας δὰ καὶ ὡς βασιλεὺς ἀπέλαυες· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τάφον μὲν ἤθελαν κατασκευάσει διὰ σὲ οἱ Πανέλληνες, προσέτι δὲ καὶ διὰ τὸν υἱόν σου μεγάλην φήμην ἤθελες λάβει (ἀφήσει) διὰ τὸ μέλλον· τώρα ὅμως, ὡς γνωστόν, ἦτο πεπρωμένον νὰ κυριευθῆς ἀπὸ οἰκτρότατον θάνατον.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ἔλεγεν ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως· «εὐτυχισμένε υἱὲ τοῦ Πηλέως, ὅμοιε μὲ τοὺς θεοὺς Ἀχιλλεῦ, ὁ ὁποῖος ἀπέθανες ἐντὸς τῆς Τροίας μακρὰν τῆς Ἑλλάδος· πέριξ δὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σοῦ ἐφονεύοντο οἱ ἄριστοι υἱεῖ Τρώων καὶ Ἑλλήνων, μαχόμενοι
διὰ σὲ (διὰ τὸ σῶμά σου), σὺ δὲ κατέκεισο μέσα εἰς τὴν συστρο-
φὴν τοῦ κονιορτοῦ μέγας μεγάλως ἐξαπλωτά, ἔχων λησμονήσει τὰς
ἀπὸ τοῦ ἅρματος μάχας· ἡμεῖς δὲ καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπολεμοῦ-
μεν· καὶ δὲν θὰ ἐπαύομεν καθ' ὁλοκληρίαν τὸν πόλεμον, ἐὰν δὲν
ἤθελε παύσει αὐτὸν ὁ Ζεὺς διὰ καταιγίδος· ἀφοῦ δέ σε μετεκομί-
σαμεν ἐκ τοῦ πολέμου εἰς τὰ πλοῖα, σὲ κατεθέσαμεν ἐντὸς στρωμά-
των, ἀφοῦ ἐκαθαρίσαμεν τὸ ὡραῖόν σου σῶμα καὶ μὲ χλιαρὸν ὕδωρ
καὶ μὲ ἀλοιφὴν ἐλαίου· πολλὰ δὲ θερμὰ δάκρυα ἔχυνον πέριξ σοῦ
οἱ Ἕλληνες καὶ ἐκούρευσαν τὰς κόμας των (ἕνεκα πένθους)· ἡ μή-
τηρ σου δ' ἦλθεν ἐκ τῆς θαλάσσης μαζὶ μὲ τὰς θαλασσίας ἀθανά-
τους θεὰς μανθάνουσα τὴν εἴδησιν· ὑπερμεγέθης δὰ βοὴ εἶχε σηκω-
θῆ ἐπάνω εἰς τὴν θάλασσαν (ἕνεκα τῆς ἀνόδου τῶν Νηρηίδων),
τρόμος δὲ (ἕνεκα τούτου) κατέλαβεν ὅλους τοὺς Ἕλληνας· καὶ
λοιπὸν ἀναπηδήσαντες ἤθελον ἀναβῆ εἰς τὰ κοῖλα πλοῖα (πρὸς φυ-
γήν), ἐὰν δὲ τοὺς συνεκράτει ἀνὴρ γνωρίζων καὶ παλαιὰ καὶ πολ-
λά, ὁ Νέστωρ, τοῦ ὁποίου καὶ πρότερον ἀρίστη ἐφαίνετο ἡ σκέψις·
αὐτὸς εὐνοϊκὰ δι' αὐτοὺς σκεπτόμενος ὡμίλησε καὶ εἶπε· «σταμα-
τᾶτε, Ἕλληνες, μὴ φεύγετε τέκνα τῶν Ἑλλήνων· αὐτὴ ἐδῶ ἡ μήτηρ
του (ἡ Θέτις μήτηρ τοῦ Ἀχιλλέως, κόρη τοῦ θαλασσίου θεοῦ Νη-
ρέως) ἔρχεται ἐκ τῆς θαλάσσης μαζὶ μὲ τὰς ἀθανάτους θαλασσίας
θεάς, διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν ἀποθαμμένον υἱόν της.» Τοιου-
τοτρόπως εἶπεν, αἱ δὲ μεγαλόψυχοι Ἕλληνες ἀπεμακρύνθησαν (ἐ-
κρατήθησαν) ἀπὸ τοῦ φόβου· πέριξ δὲ σοῦ ἐστάθησαν αἱ θυγατέ-
ρες τοῦ θαλασσίου γέροντος (αἱ Νηρηίδες) θλιβερῶς θρηνολογοῦ-
σαι καὶ σε περιέβαλον μὲ ἀθανατοφόρεμματα· ὅλαι δ' αἱ ἐννέα μοῦ-
σαι σὲ ἐθρηνολόγουν μὲ ὡραίαν φωνὴν ἐναλλασσόμεναι (ἐναλλάξ
κατὰ σειράν)· ἐκεῖ οὐδένα βεβαίως ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἤθελες ἴδει ἀδά
κρυτον· διότι τόσον πολὺ τοὺς συνεκίνησε τὸ διαπεραστικὸν ἆσμα·
καὶ ἐπὶ δεκαεπτὰ μὲν ἡμέρας καὶ νύκτας σε ἐκλαίομεν μαζὶ καὶ θε-
οὶ ἀθάνατοι καὶ θνητοὶ ἄνθρωποι· κατὰ δὲ τὴν δεκάτην ὀγδόην σὲ
παρεδώκαμεν εἰς τὸ πῦρ, πολλὰ δὲ διὰ σὲ πρόβατα κατεσφάξα-
μεν πολὺ παχέα καὶ στρεψόποδας βοῦς· ἐκαίεσο δὲ ἐντὸς καὶ φο-
ρεμάτων θεῶν καὶ πολλοῦ λίπους καὶ γλυκεροῦ μέλιτος· πολλοὶ δ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἥρωες Ἕλληνες ἔτρεχον πέριξ τῆς πυρᾶς σοῦ καιομένου μὲ τὰ ὅ-
στλα των, καὶ πεζοὶ καὶ ἐπὶ ἁρμάτων· πολὺς δὲ θόρυβος εἶχε σηκωθῆ·
ἀφοῦ δὲ πλέον σε ἀπετελείωσεν ἡ φλόξ τοῦ Ἡφαίστου, τὴν πρωΐαν
πλέον συνηθροίζομεν τὰ λευκὰ ὀστᾶ σου, Ἀχιλλεῦ, μέσα εἰς ἄκρα-
τον οἶνον καὶ λίπος· ἔδωκε δὲ πρὸς τοῦτο ἡ μήτηρ σου χρυσοῦν ἀμ-
φορέα (δοχεῖον, φιάλην) καὶ ἔλεγεν ὅτι εἶναι δῶρον τοῦ Διονύσου,
ἔργον δὲ τοῦ ἐξακουστοῦ Ἡφαίστου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεῖνται τὰ
λευκὰ ὀστᾶ σου λαμπρὰ Ἀχιλλεῦ, ἀναμὶξ δὲ μὲ αὐτὰ καὶ τὰ τοῦ
ἀποθανόντος Πατρόκλου τοῦ υἱοῦ τοῦ Μενοιτίου, χωριστὰ δὲ τὰ
τοῦ Ἀντιλόχου, τὸν ὁποῖον ἐξόχως ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους φίλους
ἐτίμας μετὰ βεβαίως τὸν ἀποθανόντα Πάτροκλον. Πέριξ δ' αὐτῶν
ἡμεῖς ὁ ἱερὸς (προστατευόμενος ὑπὸ τῶν θεῶν) στρατὸς τῶν πο-
λεμιστῶν Ἑλλήνων ἐσηκώσαμεν (ἐχύσαμεν) ἔπειτα μέγαν καὶ ὑπέρ-
λαμπρον τάφον ἐπάνω εἰς ἐξέχον μέρος τῆς ἀκτῆς, ἐπάνω εἰς πλα-
τὺ μέρος τοῦ Ἑλλησπόντου, διὰ νὰ εἶναι μακρόθεν καταφανὲς ἐκ
τῆς θαλάσσης εἰς ἐκείνους τοὺς ἄνδρας, ὅσοι τώρα ὑπάρχουσι καὶ
ὅσοι θὰ εἶναι εἰς τὸ μέλλον· ἡ μήτηρ σου δὲ ζητήσασα ἀπὸ τοὺς θε-
οὺς περικαλλῆ βραβεῖα τὰ ἔθεσεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἀγωνισμάτων
διὰ τοὺς ἀριστεῖς ἐκ τῶν Ἑλλήνων· παρευρέθης μὲν πλέον εἰς
ταφὴν πολλῶν ἡρώων ἀνδρῶν, ὁπόταν κάποτε ἀποθανόντος βασι-
λέως καὶ ζωννύωνται δι' ἀγῶνας (προετοιμάζωνται) οἱ νέοι καὶ
προετοιμάζωνται τὰ βραβεῖα· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνα ἐὰν ἤθελες ἴδει, πα-
ραπολὺ ἤθελες θαυμάσει εἰς τὴν ψυχήν σου, ὁποῖα διὰ σὲ περικαλλῆ
βραβεῖα κατέθεσεν ἡ θεὰ ἡ λευκόπους Θέτις· διότι ἦσο πολὺ ἀγα-
πητὸς εἰς τοὺς θεούς· τοιουτοτρόπως σὺ μὲν καὶ ἀποθανὼν δὲν ἔχα-
σας τὸ ὄνομά σου, ἀλλὰ πάντοτε εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους θὰ ὑ-
πάρχῃ ἡ ἔνδοξος φήμη σου, Ἀχιλλεῦ· ἀλλ' εἰς ἐμὲ ποία εἶναι δὰ εὐ-
χαρίστησις, ἀφοῦ διεξήγαγον τὸν πόλεμον; διότι κατὰ τὴν εἰς τὴν
πατρίδα ἐπάνοδον ἐσκέφθη δι' ἐμὲ θλιβερὸν ὄλεθρον ὁ Ζεὺς διὰ τῶν
χειρῶν τοῦ Αἰγίσθου καὶ τῆς ὀλεθρίας συζύγου μου.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖναι μὲν τοιαῦτα μεταξύτων ἔλεγον· πλησί-
ον δ' αὐτῶν ἔφθασεν ὁ διαθέτης δώρων καὶ διὰ τοῦ φωτὸς φονεύ-
ων (Ἑρμῆς) καταβιβάζων τὰς ψυχὰς τῶν μνηστήρων τῶν φονευ-
θέντων ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως· ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο (Ἀχιλλεὺς καὶ Ἀγα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μένων), ὡς ἦτο ἐπόμενον, κατ' εὐθεῖαν προυχώρουν πρὸς αὐτούς, καθὼς τοὺς εἶδον· ἐγνώρισε δ' ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονος τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως τὸν ἀγαπητὸν υἱὸν τοῦ Μελανέως, τὸν ἐξακουστὸν Ἀμφιμέδοντα· διότι ἦτο φίλος ἐκ φιλοξενίας πρὸς αὐτὸν ἐν Ἰθάκῃ ἔχων τὴν κατοικίαν του· πρὸς αὐτὸν προτέρα ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως ἔλεγεν· «Ἀμφίμεδον, τί παθόντες εἰσεδύσατε εἰς τὴν σκοτεινὴν γῆν ὅλοι διαλεγμένοι καὶ συνομήλικες; οὐδόλως ἄλλως ἐκλέγων τις ἤθελε διαλέξει ἀρίστους ἄνδρας ἀνὰ τὴν πόλιν· ἢ κατεδάμασε σᾶς ἐντὸς πλοίων ὁ Ποσειδῶν σηκώσας θλιβεροὺς ἀνέμους καὶ μακρὰ κύματα; ἢ ἴσως ἐχθρικοὶ ἄνδρες κατέστρεψαν σᾶς ἐπὶ τῆς ξηρᾶς, ὅτε περιηρπάζετε βοῦς καὶ ὡραῖα ποίμνια προβάτων, ἢ διὰ νὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τῆς πόλεως καὶ τῶν γυναικῶν των; εἰπὲ εἰς ἐμὲ ἐρωτῶντά σε· καυχῶμαι δ' ὅτι εἰς σὲ εἶμαι φίλος ἐκ φιλοξενίας· ἢ δὲν ἐνθυμεῖσαι, ὅτε ἦλθον ἐκεῖ εἰς τὸν ἰδικόν σου οἶκον, διὰ νὰ παρακινήσω τὸν Ὀδυσσέα νὰ ἀκολουθῇ συγχρόνως μὲ τὸν ἰσόθεον Μενέλαον εἰς τὴν Τροίαν ἐπὶ τῶν καλὸν κατάστρωμα ἐχόντων πλοίων; ἐντὸς δ' ὁλακλήρου μηνὸς διεπεράσαμεν ὅλην τὴν πλατεῖαν θάλασσαν, ἀφοῦ ἐσπευσμένως κατεπείσαμεν τὸν πορθοῦντα τὰς πόλεις Ὀδυσσέα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὡμίλει ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀμφιμέδοντος· «ἐνδοξότατε υἱὲ τοῦ Ἀτρέως, βασιλεῦ τῶν ἀνδρῶν Ἀγάμεμνον, ἐνθυμοῦμαι ὅλα αὐτά, καταγόμενε ἐξ εὐγενῶν, καθὼς τὰ λέγεις· εἰς σὲ δ' ἐγὼ πολὺ καλῶς καὶ ἀληθῶς θὰ ἀπαριθμήσω ὅλα, τὸ κακὸν τέλος τοῦ ἰδικοῦ μας θανάτου, ὁποῖον ἐπετεύχθη· ἐζητοῦμεν εἰς γάμον τὴν σύζυγον τοῦ ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀπουσιάζοντος Ὀδυσσέως· ἐκείνη δ' οὔτε ἠρνεῖτο τὸν ἀπαίσιον γάμον οὔτε τὸν ἔφερεν εἰς πέρας σκεπτομένη δι' ἡμᾶς θάνατον καὶ κακὴν μοῖραν, ἀλλὰ τὸν ἑξῆς ἄλλον δόλον εἰς τὰς φρένας της ἐμηχανεύθη· ἀφοῦ ἔστησε (εἰς ἀργαλεῖον) μέγα στημόνι ὑφάσματος ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων, τὸ ὕφαινε, λεπτὸν καὶ ὑπερμέγεθες· εὐθὺς δ' εἶπεν εἰς ἡμᾶς· «νέοι ἰδικοί μου μνηστῆρες, ἀφοῦ ἀπέθανεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, περιμένετε, ἂν καὶ ἐπισπεύδετε τὸν ἐπ' ἐμοῦ γάμον, ἕως ὅταν τὸ ὕφασμα τελειώσω, διὰ νὰ μὴ χαθῶσι ματαίως τὰ νήματά μου, ὡς ἐπιτάφιον σάβανον διὰ τὸν ἥρωα Λαέρτην, διὰ τὸν χρόνον ὅταν αὐτὸν καταλά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὄχη ἡ μοῖρα τοῦ ὀδυνηροῦ θανάτου, μήπως με κατακρίνῃ καμμία ἐκ τῶν ἀνὰ τὸν λαὸν Ἑλληνίδων, ἐὰν κῆται (ἐν τῷ τάφῳ ὁ Λαέρτης) χωρὶς σάβανον, ἂν καὶ πολλὰ ἀπέκτησε»· τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἡμῶν δὲ πάλιν ἐπείθετο ἡ ἀνδρεία ψυχὴ· τότε λοιπὸν καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν μὲν ὕφαινε τὸ μέγα πανίον, τὰς δὲ νύκτας τὸ διέλυεν, ἀφοῦ ἔθετε πλησίον ἀναμμένας δᾷδας· τοιουτοτρόπως ἐπὶ τριετίαν μὲν διὰ πανουργίας διέφευγε τὴν προσοχήν μας καὶ κατέπειθε μὲ αὐτὸ τοὺς Ἕλληνας (τοὺς μνηστῆρας)· ἀλλ' ὅτε ἦλθε τὸ τέταρτον ἔτος καὶ ἐπῆλθον αἱ ὧραι αὐτοῦ, ἐνῷ οἱ μῆνες ἐπερατοῦντο καὶ πολλαὶ ἡμέραι πέριξ αὐτοῦ (τοῦ ἔτους) ἐπερατώθησαν, τότε πλέον καὶ μᾶς τὸ εἶπε κάποια ἐκ τῶν γυναικῶν, ἡ ὁποία καλῶς τὸ ἐγνώριζε, καὶ ἐπιάσαμεν αὐτὴν δὰ νὰ διαλύῃ τὸ λαμπρὸν ὕφασμα· τοιουτοτρόπως ἐκεῖνο μὲν ἀπεπεράτωσε καὶ ἀναγκαστικῶς χωρὶς νὰ θέλῃ· ὅτε αὐτή, ἀφοῦ ὕφανε τὸ μέγα ὕφασμα καὶ τὸ ἔπλυνε, μᾶς τὸ ἔδειξεν, ὅμοιον μὲ ἥλιον ἢ μὲ σελήνην, τότε πλέον καὶ κακὸς δαίμων, καθὼς φαίνεται, ἔφερεν ἀπὸ κάπου τὸν Ὀδυσσέα εἰς τὴν ἐσχατιὰν τῆς ἐξοχῆς, ὅπου εἶχε τὴν κατοικίαν του ὁ χοιροβοσκός· ἐκεῖ μετέβη ὁ ἀγαπητὸς υἱὸς τοῦ θείου Ὀδυσσέως, ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς ἀμμώδους Πύλου μὲ μελανόχρουν πλοῖον. ἐκεῖνοι δὲ οἱ δύο (Ὀδυσσεὺς καὶ Τηλέμαχος) σχεδιάσαντες κακὸν θάνατον διὰ τοὺς μνηστῆρας ἔφθασαν εἰς τὴν ἐξακουστὴν πόλιν (τῆς Ἰθάκης) τελευταῖος βεβαίως ὁ Ὀδυσσεύς, πρότερος δὲ προεπορεύετο ὁ Τηλέμαχος. Τὸν δὲ Ὀδυσσέα ὡδήγει ὁ χοιροβοσκὸς εὐτελῆ φορέματα ἔχοντα εἰς τὸ σῶμά του, ὅμοιον μὲ θλιβερὸν πτωχὸν καὶ γέροντα στηριζόμενον (ἐπὶ ράβδου)· εἶχε δὲ φορέσει ἄθλια φορέματα περὶ τὸ σῶμά του· καὶ κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ ὅτι ἦτο αὐτός, αἰφνιδίως παρουσιασθείς, οὐδ' ὅσοι ἦσαν προγενέστεροι κατὰ τὴν ἡλικίαν (δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν γνωρίσωσιν), ἀλλὰ καὶ μὲ λόγους κακοὺς τὸν ὑβρίζομεν καὶ μὲ κτυπήματα. αὐτὸς δὲ ἐπί τινα μὲν χρόνον ὑπέμενεν ἐντὸς τῶν ἰδικῶν του ἀνακτόρων μὲ ὑπομονητικὴν ψυχὴν καὶ νὰ κτυπᾶται καὶ νὰ ὑβρίζηται· ἀλλ' ὅτε πλέον ἐξήγειρεν αὐτὸν ἡ σκέψις τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, σηκώσας μὲν μὲ τὸν Τηλέμαχον τὰ περικαλλῆ ὅπλα τὰ ἔβαλεν εἰς δωμάτιον καὶ ἔκλεισε τοὺς σύρτας τῆς θύρας. αὐτὸς δὲ προέτρεψε μὲ πολλὰς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πανουργίας τὴν σύζυγόν του νὰ θέσῃ εἰς τοὺς μνηστῆρας τὸ τόξον καὶ τοὺς ἐκ φαιοῦ σιδήρου πελέκεις ὡς ἀγώνισμα δι' ἡμᾶς τοὺς κακοτύχους καὶ ὡς ἀρχὴν φόνου· καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἠδύνατο τὴν χορδὴν τοῦ δυνατοῦ τόξου νὰ τεντώσῃ, ἀλλ' εἴμεθα κατὰ πολὺ κατώτεροι (τῆς ἱκανότητας ταύτης). ἀλλ' ὅτε τὸ μέγα τόξον ἐπρόκειτο νὰ φθάσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ Ὀδυσσέως, τότε ἡμεῖς μὲν ὅλοι ἐφωνάζομεν μὲ λόγους νὰ μὴ δώσωσι τὸ τόξον εἰς αὐτόν, μηδ' ἐὰν παραπολλὰ ἔλεγε δι' αὐτὸ (ὁ Ὀδυσσεύς), ὁ Τηλέμαχος ὅμως μόνος παροτρύνων αὐτὸν διέταξε νὰ τὸ λάβῃ. ὁ δὲ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς τὸ ἔλαβε διὰ τῆς χειρός, εὐκόλως δ' ἐτέντωσε τὸ τόξον καὶ διετόξευσε διὰ μέσου τῶν σιδηρῶν πελέκεων· προχωρῶν δ' εὐθὺς πρὸς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας ἐστάθη καὶ ἔχυσεν ἔξω (τῆς φαρέτρας) τὰ ταχέως φεύγοντα βέλη τρομερὰ παρατηρῶν, ἐκτύπησε δὲ τὸν εὐπατρίδην Ἀντίνοον. ἔπειτα δὲ ἐναντίον ἄλλων ἔρριπτε τὰ πλήρη στεναγμῶν βέλη κατ' εὐθεῖαν ἀπέναντι σημαδεύων· ἐκεῖνοι δὲ ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου ἔπιπτον νεκροί· φανερὸν δ' ἦτο, ὅτι, ὡς φαίνεται, κάποιος ἐκ τῶν θεῶν ἦτο βοηθὸς εἰς αὐτούς· διότι εὐθὺς ἀνὰ τὴν αἴθουσαν ἀκολουθήσαντες τὴν μεγάλην των δύναμιν ἐφόνευον στρεφόμενοι ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ, αὐτῶν δὲ (τῶν μνηστήρων) ἐσηκώνετο στεναγμὸς ὀδυνηρὸς (ἀνάρμοστος), ἐπειδὴ ἐκτυπῶντο αἱ κεφαλαί των, τὸ δὲ δάπεδον ὁλόκληρον ἐπλημμύρει ἀπὸ αἷμα. τοιουτοτρόπως ἡμεῖς, Ἀγάμεμνον, ἐχάθημεν, τῶν ὁποίων τὰ σώματα ἀκόμη καὶ τώρα κεῖνται παρημελημένα ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσέως· διότι δὲν γνωρίζουσιν ἀκόμη οἱ ἀγαπητοὶ τοῦ καθενὸς εἰς τὸν οἶκόν του, ὥστε αὐτοί, ὀφοῦ ἀποπλύνωσι τὸ μελανὸν χυμένον αἷμα ἐκ τῶν πληγῶν καὶ ἀφοῦ μᾶς ἐξαπλώσωσι (μᾶς θέσωσι κατὰ γῆς), νὰ μᾶς θρηνῶσι· διότι τοῦτο εἶναι ἡ τιμὴ τῶν ἀποθανόντων.»

Πρὸς τοῦτον δὲ πάλιν ἔλεγεν ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀτρέως· «εὐτυχισμένε υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, ἀληθῶς λοιπὸν ἀπέκτησας σύζυγον μὲ μεγάλην ἀρετήν. πόσον ἀγαθαὶ ἦσαν αἱ σκέψεις εἰς τὴν ἄμεμπτον Πηνελόπην, τὴν κόρην τοῦ Ἰκαρίου· πόσον καλῶς ἐνεθυμεῖτο τὸν Ὀδυσσέα, τὸν νόμιμον σύζυγόν της·

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

διὰ τοῦτο οὐδέποτε θὰ χαθῇ ἡ φήμη τῆς ἰδικῆς της ἀρετῆς, θὰ κατασκευάσωσι δὲ διὰ τοὺς ἐπὶ γῆς ἀνθρώπους οἱ ἀθάνατοι θεοὶ χαριτωμένον τραγοῦδι χάριν τῆς σώφρονος Πηνελόπης· οὐχὶ καθὼς ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω ἐσκέφθη κακὰ ἔργα, φονεύσασα τὸν νόμιμον σύζυγόν της, ἀπαίσιον δὲ θέμα τραγουδίου θὰ ὑπάρχῃ δι' αὐτὴν ἀνὰ τοὺς ἀνθρώπους καὶ δυσάρεστον φήμην ἐπροξένησε διὰ τὰς ἀδυνάτους γυναῖκας καὶ δι' ἐκείνην ἀκόμη, ἡ ὁποία ἤθελεν εἶναι δραστις καλῶν ἔργων.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον ἱστάμενοι ἐντὸς τῶν δωματίων τοῦ Ἅδου ὑποκάτω τῶν κρυψώνων (τῶν χασμάτων) τῆς γῆς· οἱ ἄλλοι δὲ (οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσέα) ἀφοῦ ἐκ τῆς πόλεως κατέβησαν, ταχέως ἔφθασαν εἰς τὴν ἔπαυλιν τοῦ Λαέρτου τὴν ὡραῖα κατεσκευασμένην, τὴν ὁποίαν, ὡς γνωστόν, ὁ ἴδιος Λαέρτης κάποτε ἀπέκτησεν, ἀφοῦ παραπολὺ ἐμόχθησεν. ἐκεῖ λοιπὸν ἦτα ἡ οἰκία του, πέριξ δὲ πανταχόθεν περιέβαλλεν αὐτὴν τὸ κλίσιον (διαμέρισμα τῶν δούλων), ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔτρωγον καὶ ἐκάθηντο καὶ ἐκοιμῶντο οἱ ἀπαιτούμενοι δοῦλοι, οἱ ὁποῖοι εἰργάζοντο τὰς ἀγαπητὰς εἰς αὐτὸν ἐργασίας. ἐντὸς δ' αὐτῶν ὑπῆρχε γραῖα ἐκ Σικελίας, ἡ ὁποία, ὡς ἤρμοζεν, ἐπιμελῶς περιεποιεῖτο τὸν γέροντα εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως. ἐκεῖ ὁ Ὀδυσσεὺς εἰς τοὺς δούλους καὶ εἰς τὸν υἱὸν λόγον εἶπε· «σεῖς μὲν τόρα εἰσέλθετε εἰς τὸν καλῶς ἐκτισμένον οἶκον καὶ ταχέως σφάξατε πρὸς φαγητὸν γεύματος ἐκ τῶν χοίρων ὅποιος εἶναι ἄριστος· ἐγὼ δὲ θὰ δοκιμάσω τὸν ἰδικόν μου πατέρα, ἐὰν μὲ γνωρίσῃ καὶ ἐὰν θὰ μὲ ἐννοήσῃ μὲ τοὺς ὀφθαλμούς του ἢ ἐὰν θὰ μὲ ἀγνοήσῃ, διότι ἐπὶ πολὺν χρόνον ἤμην μακράν.»

Τοιουτοτρόπως εἰπὼν ἔδωκε τὰ πολεμικά του ὅπλα εἰς τοὺς δούλους· ἐκεῖνοι μὲν ἔπειτα εἰς τὸν οἶκον ταχέως μετέβαινον, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς πλησιέστερον ἐβάδιζεν εἰς τὸν πολύκαρπον περίφρακτον τόπον δοκιμάζων (ἐὰν θὰ εὕρῃ κανένα)· καὶ καταβαίνων μέσα εἰς τὸν μέγαν περίβολον δένδρων δὲν εὗρε τὸν Δολίον οὐδὲ κανένα ἐκ τῶν δούλων οὐδ' ἐκ τῶν υἱῶν του (τοῦ Δολίου)· ἀλλ' αὐτοὶ δά, ὡς φαίνεται, εἶχον ἀπέλθει διὰ νὰ συναθροίσωσιν ὑλικὸν (ξύλα ἢ λίθους) πρὸς φραγμόν, διὰ νὰ εἶναι περίφραγμα τοῦ περιφρά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κτου κήπου, ὁ δὲ γέρων ὡδήγει αὐτοὺς εἰς τὴν πορείαν· τὸν δὲ πατέρα του εὗρε μόνον ἐντὸς τοῦ καλῶς κατεσκευασμένου περιφράκτου τόπου ξελακκώνοντα φυτάν τι (ἐκσκάπτοντα τὸ περὶ τὴν ρίζαν του χῶμα)· εἶχε δὲ φορέσει ρυπαρὸν ὑποκάμισον, ραμμένον ἀπὸ κομμάτια καὶ ἄσχημον, πέριξ δὲ τῶν κνημῶν του εἶχε δέσει κνημῖδας (κάλτσας) ἀπὸ δέρμα βοὸς ἐμβαλλωμένας, ἀποφεύγων δι' αὐτῶν τὰ τσουγγρανίσματα (τῶν ἀκανθῶν) καὶ ἐπάνω εἰς τὰς χεῖρας του χειρίδας (μανίκια) διὰ τὰς βάτους· ὑπεράνω δὲ τῆς κεφαλῆς του εἶχε σκούφιαν ἀπὸ δέρμα αἰγός, αὐξάνων τοιουτοτρόπως τὴν θλῖψίν του· αὐτὸν λοιπὸν καθὼς εἶδεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεὺς βασανιζόμενον ὑπὸ τοῦ γήρατος καὶ ἔχοντα μεγάλην θλῖψιν εἰς τὰς φρένας του, σταθεὶς, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὑποκάτω ὑψηλῆς ἀπιδέας ἔχυνεν ἄφθονα δάκρυα· ἐσκέφθη δ' ἔπειτα εἰς τὸν νοῦν καὶ εἰς τὴν ψυχήν του νὰ φιλήσῃ καὶ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸν ἰδικόν του πατέρα καὶ νὰ εἴπῃ εἰς αὐτὸν τὰ καθέκαστα, ὅτι ἦλθε καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, ἢ κατὰ πρῶτον νὰ τὸν ἐρωτᾷ καὶ νὰ δοκιμάζῃ τὰ καθέκαστα· εἰς αὐτὸν δὲ τοιουτοτρόπως σκεπτόμενον ἐφάνη ὅτι ἦτο καλλίτερον νὰ δοκιμάσῃ πρῶτον μὲ πειρακτικοὺς λόγους· ταῦτα συλλογιζόμενος ἐβάδιζε κατ' εὐθεῖαν πρὸς αὐτὸν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς· βεβαίως ἐκεῖνος μὲν (ὁ Λαέρτης) χαμηλώνων τὴν κεφαλὴν περιεσκάλιζε τὸ φυτὸν, πρὸς αὐτὸν δὲ πλησιάζων ἔλεγεν ὁ λαμπρὸς υἱός του· «ὦ γέρον, δὲν σὲ κατέχει ἀμάθεια εἰς τὸ νὰ περιποιῆσαι τὸ περιβόλιόν σου, ἀλλὰ καλῶς ἡ περιποίησίς σου διατηρεῖ αὐτὸ καὶ οὐδὲν ἀπολύτως οὔτε φυτὸν οὔτε συκῆ οὔτε ἄμπελος οὔτε δὰ ἐλαία οὔτε ἀπιδέα οὔτε πρασιὰ (βραγιὰ) ἀνὰ τὸν κῆπόν σου εἶναι χωρὶς περιποίησιν· ἄλλο δ' εἰς σὲ θὰ εἴπω, σὺ ὅμως μὴ βάλῃς ὀργὴν εἰς τὴν ψυχὴν σου· τὸν ἑαυτόν σου δὲν κατέχει περιποίησις, ἀλλὰ συγχρόνως γῆρας θλιβερὸν ἔχεις καὶ μὲ κακὴν ρυπαρότητα περιβάλλεσαι καὶ μὲ ἐξευτελισμένα φορέματα ἔχεις ἐνδιθῇ· οὐδαμῶς βεβαίως ὁ κύριός σου σὲ παραμελεῖ (δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ σε περιποιῆται) ἕνεκα ὀκνηρίας (ἀμελείας εἰς τὸ ἐργάζεσθαι) οὐδ' ἁρμόζει εἰς σὲ δουλικόν τι εἰς τὸ νὰ σε βλέπῃ τις ὡς πρὸς τὴν μορφὴν καὶ τὸ ἀνάστημα· διότι ὁμοιάζεισμὲ ἄνδρα βασιλέα· μὲ τοιοῦτον δὲ ὁμοιάζεις, ὥστε νὰ κομᾶται μαλακῶς, ἀφοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἤθελε λουσθῇ καὶ ἤθελε φάγει (κατὰ τοιοῦτον τρόπον, δηλ. ὡς βασιλεύς, ἔρχεται καὶ σὺ νὰ κοιμᾶσαι μαλακῶς, ἀφοῦ λουσθῇς καὶ φάγῃς)· διότι αὐτὸ εἶναι τὸ δίκαιον διὰ τοὺς γέροντας· ἀλλ' ἔλα εἰπὲ εἰς ἐμὲ τὸ ἐξῆς καὶ ἀληθῶς διηγήθητι· ποίου ἐκ τῶν ἀνδρῶν εἶσαι δοῦλος; ποίου δὲ περιβόλιον καλλιεργεῖς; καὶ εἰξεμὲ τοῦτο ἀληθῶς εἰπέ, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς, ἐὰν δὰ πραγματικῶς εἰς ταύτην ἐδῶ τὴν Ἰθάκην ἤλθομεν, καθὼς τόρα δὰ εἶπεν εἰς ἐμὲ ἐρχόμενον ἐδῶ, ἀφοῦ με συνήντησε, κάποιος ἐδῶ ἀνήρ, οὐχὶπολὺ σωστὸς κατὰ τὰς φρένας, διότιδὲν ἔλαβε τὴν ὑπομονὴν νὰ εἴπῃ εἰς ἐμὲ τὰ καθέκαστα καὶ νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὸν ἰδικόν μου λόγον, ὅτε τὸν ἠρώτων διὰ φίλον μου ἐκ φιλοξενίας, ἐὰν ἢ ἴσως καὶ ζῇ καὶ ὑπάρχει ἢ ἔχει πλέον ἀποθάνει καὶ εὑρίσκεται εἰς τοὺς οἴκους τοῦ Ἅδου· διότι θὰ σοὶ εἴπω κάτι, σὺ δὲ κατανόησον αὐτὸ καὶ ἄκουσόν με· ἐντὸς τῆς ἀγαπητῆς μου πατρίδος ἐφιλοξένησα κάποτε ἄνδρα ἐλθόντα εἰς τὸν ἰδικόν μου οἶκον καὶ οὐδεὶς μέχρι τοῦδε ἄλλος (ὅμοιος) ἄνθρωπος ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν φιλικῶν μου ξένων ἦλθεν εἰς τὸν ἰδικόν μου οἶκον· ἐκαυχᾶτο δὲ ὅτι κατὰ τὸ γένος ἦτο ἀπὸ τὴν Ἰθάκην καὶ ἔλεγεν ὅτι πατὴρ εἰς αὐτὸν ἦτο ὁ υἱὸς τοῦ Ἀρκεισίου Λαέρτης· αὐτὸν μὲν ἐγὼ ὁδηγῶν εἰς τὸν οἶκόν μου καλῶς ἐφιλοξένησα μὲ ἐπιμέλειαν περιποιούμενος, ἀφοῦ πολλὰ ἀγαθὰ ὑπῆρχον εἰς τὸν οἶκόν μου, καὶ εἰς αὐτὸν ἔδωκα δῶρα φιλοξενίας τοιαῦτα, ὁποῖα ἤρμοζον· χρυσοῦ μὲν καλῶς δουλευμένου ἔδωκα εἰς αὐτὸν ἑπτὰ τάλαντα, ἔδωκα δὲ εἰς αὐτὸν κρατῆρα ἐντελῶς ἀργυροῦν δουλευμένον μὲ ἄνθη, δώδεκα δέμονὰς (μονοκομμάτους, οὐχὶ διπλᾶς) χλαίνας καὶ τόσους τάπητας καὶ τόσα ὡραῖα φορέματα καὶ πρὸς τούτοις τόσα ὑποκάμισα, χωριστὰ δὲ πάλιν γυναῖκας, αἳ ὁποῖαι ἐγνώριζον λαμπρὰ ἔργα, τέσσαρας εὐειδεῖς, ὅσας ἤθελεν αὐτὸς νὰ ἐκλέξῃ.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπήντα ἔπειτα ὁ πατήρ του χύνων ἄφθονα δάκρυα· «ξένε, ἀληθῶς μὲν φθάνεις εἰς τὴν γῆν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐρωτᾷς· κατέχουσιν ὅμως αὐτὴν ὑβρισταὶ καὶ βίαιοι ἄνδρες· τὰ δῶρα δὲ αὐτὰ ματαίωστὰ ἐχάριζες, πάμπολλα παρέχων εἰς αὐτόν· διότι ἐὰν δὰ ἐπετύγχανες αὐτὸν ζωντανὸν ἐντὸς τοῦ χώρου τῆς Ἰθάκης, τότε καλῶς μὲδῶρα ἀνταμείψας καὶ μὲ καλὴν φιλοξενίαν ἤθελέ σε ἐξαποστείλει· διότι τοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον δι' ἐκεῖνον, ὅποιος καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἂν ὑπάρξῃ φίλος ἐκ φιλοξενίας· ἀλλ' ἔλα τὸ ἑξῆς εἰξεμέ εἰπὲ καὶ ἀληθῶς διηγήθητι· ποῖον κατὰ τάξιν εἶναι τὸ ἔτος (πόσα ἔτηπαρῆλθον), ὅτε ἐφιλοξένησας ἐκεῖνον, τὸν δυστυχῆ ἐκ φιλοξενίας φίλαν σου, τὸν ἰδικόν μου παῖδα, ἐὰν δὰ ὑπῆρχε τοιοῦτος κάποτε, τὸν κακόμοιρον; τὸν ὁποῖον ἴσως μακρὰν τῶν ἀγαπημένων του καὶ τῆς πατρικῆς γῆς ἢ κάπου ἐντὸς τῆς θαλάσσης ἔφαγον ἰχθύες ἢ ἐπὶ ξηρᾶς ἔγινε φάγωμα εἰς θηρίακαὶ εἰς ὄρνεα· οὐδὲ τὸν ἔκλαυσεν ἡ μήτηρ του σαβανώσασα αὐτὸν καὶ ὁ πατήρ του, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐγεννήσαμεν, οὐδὲ ἡ πλουσίως προικισθεῖσα σύζυγός του, ἡ συνετὴ Πηνελόπη ἔκλαυσεν ἐντὸς τῆς κλίνης της τὸν σύζυγόν της, ὅπως ἥρμοζε, κλείσασα τοὺς ὀφθαλμούς του· διότι τοῦτο εἶναι τὸ κόσμημα τῶν ἀποθανόντων· καὶ εἰς ἐμὲ τοῦτο ἀληθὲς εἰπέ, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς· ποῖος ἐκ τῶν ἀνδρῶν, ἀπὸ ποῦ εἶσαι; ποῦ εἶναι ἡ πόλις καὶ οἱ γονεῖς σου; ποῦ δὲ στέκει τὸ ταχὺ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ἐδῶ σὲ καὶ τοὺς ἰσοθέους συντρόφους σου; ἢ ὡς ταξιδιώτης ἔχεις ἔλθει ἐπάνω εἰς ξένον πλοῖον, οἱ δὲ ναῦται ἀποβιβάσαντες σὲ ἀνεχώρησαν;»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ἐγὼ βεβαίως εἰς σὲ ὅλα πολὺ ἀληθῶς θὰ διηγηθῶ· εἶμαι μὲν ἐξ Ἀλύβαντος, ὅπου κατοικῶ ἐξακουστὰ ἀνάκτορα, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀφείδαντος, υἱοῦ τοῦ Πολυπήμονος· εἰς ἐμὲ δὲ βεβαίως εἶναι τὸ ὄνομα Ἐπήριτος· ἀλλ' ὁ ξεὸς μὲ ἀπεπλάνησε νὰ ἔλθω ἐδῶ ἀπὸ τῆς Σικελίας χωρὶς νὰ θέλω· τὸ πλοῖόν μαυ δὲ στέκει ἐδῶ εἰς τὴν ἐξοχὴν μακρὰν τῆς πόλεως· ὡς πρὸς δὲ τὸν Ὀδυσσέα εἶναι πλέον πέμπτον τοῦτα ἐδῶ τὸ ἔτος, ἀφ' ὅτου ἀπ' ἐκεῖ ἐπέρασε καὶ ἔχει ἀπέλθει ἐκ τῆς ἰδικῆς μου πατρίδος, ὁ κακόμοιρος· βεβαίως εἰς ἐκεῖνον ἀναχωροῦντα ἦσαν καλὰ τὰ ἐκ δεξιῶν πτερακίσματα τῶν πτηνῶν, διὰ τὰ ὁποῖα χαίρων μὲν ἐγὼ προέπεμπον ἐκεῖνον, ἔχαιρε δ' ἐκεῖνος ἀναχωρῶν· καὶ τῶν δύο δ' ἡμῶν ἡψυχὴ ἤλπιζεν ὅτι ἀκόμη (καὶ πάλιν) θὰ συναντηθῶμεν διὰ φιλοξενίας καὶ ὅτι θὰ δώσωμεν (μεταξὺ μας) λαμπρὰ δῶρα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνον δ' ἐκάλυψε μαύρη νεφέλη θλίψεως, μὲ ἀμφοτέραςδὲ τὰς χεῖρας λαβὼν κόνιν μαύρην ἔχυσεν αὐτὴν ἐπάνω εἰς τὴν λευκότριχα κεφαλήν του σφοδρῶς ἀναστενάζων· αὐ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ δὲ (τοῦ Ὀδυσσέως) συνεταράττετο ἡ ψυχή, ἀνὰ τοὺς ῥώθωνας δ' αὐτοῦ πλέον δρομεῖα ὁρμητικότης πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐκινήθη, ἐνῷ ἔβλεπε τὸν ἀγαπητόν του πατέρα· ἐφορμήσας δὲ καὶ προσκολληθεὶς περιξ αὐτοῦ τὸν ἐφίλησε καὶ ἔλεγεν· «ἰδοὺ ἐγὼ ὁ ἴδιος βεβαίως εἶμαι ἐδῶ, πάτερ, διὰ τὸν ὁποῖον σὺ ἐρευνᾷς· ἦλθον κατὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος εἰς τὴν πατρικὴν γῆν· ἀλλὰ συγκράτει τὸν ἑαυτόν σου μακρὰν τοῦ κλαυθμοῦ καὶ τοῦ γεμάτου ἀπὸ δάκρυα θρήνου σου· διότι θὰ εἴπω εἰς σὲ τὸ πρᾶγμα καὶ πρέπει πολὺ ἐν τούτοις νὰ σπεύδωμεν· τοὺς μνηστῆρας ἐφόνευσα ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας ἀνακτόρων ἐκδικούμενος τὴν καταθλίβουσαν τὴν ψυχὴν ἀτιμίαν των καὶ τὰς κακάς των πράξεις.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ Λαέρτης ἀπήντα καὶ εἶπεν· «ἐὰν μὲν πλέον ὁ ἰδικός μου υἱὸς Ὀδυσσεὺς ἐδῶ δὰ φθάνεις, εἰπὲ εἰς ἐμὲ τόρα κάποιον σημάδι ὁλοφάνερον, διὰ νὰ σχηματίσω πεποίθησιν.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «αὐτὴν μὲν ἐδῶ πρῶτον τὴν πληγὴν κατανόησον μὲ τοὺς ὀφθαλμούς σου, τὴν ὁποίαν ἔβαλεν εἰς ἐμὲ μὲ τὸν λευκὸν ὀδόντα του ὁ ἀγριόχοιρος ἐντὸς τοῦ Παρνασσοῦ, ὅτε εἶχον ἀπέλθει πρὸς τὰ ἐκεῖ· σὺ δὲ με προέπεμπες καὶ ἡ σεβαστὴ μήτηρ εἰς τὸν Αὐτόλυκον τὸν ἀγαπητὸν πατέρα τῆς μητρός μου, διὰ νὰ λάβω τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἐλθὼν ἐδῶ ὑπεσχέθη εἰς ἐμὲ καὶ συγκατετέθη δι' αὐτά· ἐὰν δὲ θέλῃς, ἔλα νὰ σοι εἴπω καὶ τὰ ἀνὰ τὸν καλῶς κατεσκευασμένον περίφρακτον κῆπον δένδρα, τὰ ὁποῖα κάποτε εἰς ἐμὲ ἔδωκας, ἐγὼ δὲ ἐζήτουν ἀπὸ σὲ ἕν ἕκαστον ὅτε ἤμουν παῖς, ἀκολουθήσας σε ἀνὰ τὸν κῆπον· διηρχόμεθα δὲ διὰ μέσου αὐτῶν καὶ σὺ ὠνόμασας καὶ εἶπες ἓν ἕκαστον. ἔδωκας εἰς ἐμὲ δέκα τρεῖς ἀπιδέας καὶ δέκα μηλέας καὶ τεσσαράκοντα συκᾶς· ἐδῶ δὲ ὠνομάσας (ὑπεσχέθης) ὅτι θὰ μοὶ δώσῃς πεντήκοντα σειρὰς κλημάτων, μὲ διαρκῆ δὲ συγκομιδὴν καρποῦ ἦτο ἑκάστη σειρά, ἐκεῖ ὅπου ὑπάρχουσιν ἐπάνωεἰς αὐτὰ παντὸς εἴδους σταφυλαί, ὅταν δὰ ἐπέρχωνται ὑπεράνω αὐτῶν αἱ ἐκ μέρους τοῦ Διὸς κατάλληλοι ὧραι τοῦ ἔτους.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, αὐτοῦ δ' ἐλύθησαν τὰ γόνατα καὶ ἡ ἀγαπητὴ καρδία, ἀφοῦ ἀνεγνώρισε τὰ σημάδια, τὰ ὁποῖα σταθερὰ εἶπεν ὁ Ὀδυσσεύς· πέριξ δὲ τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ του περιέβαλε τοὺς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στήχεις τῶν χειρῶν του· αὐτὸν δὲ λιποθυμοῦντα ἔσυρε πρὸς τὸν ἑαυτόν του ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· ἀφοῦ δὲ πλέον, ὡς ἦτο ἁρμοστόν, ἔλαβεν ἀναψυχὴν καὶ συνεκεντρώθη εἰς τὰς φρένας του ἡ ψυχή, πάλιν μὲ λόγους ἀπαντῶν ἔλεγε· «Ζεῦ πάτερ, ἀληθῶς, ὡς φαίνεται, ὑπάρχετε ἀκόμη θεοὶ ἀνὰ τὸν μακρὸν Ὄλυμπον, ἐὰν ἀληθῶς οἱ μνηστῆρες ἐπλήρωσαν τὴν βιαίαν ἀλαζονείαν των. Τώρα ὅμως τρομερὰ φοβοῦμαι εἰς τὴν ψυχήν μου, μήπως ἴσως ἐπιτεθῶσιν ἐδῶ ἐναντίον μας ὅλοι οἱ Ἰθακήσιοι, εἰδήσεις δὲ πρὸς ὅλα τὰ μέρη διευθύνωσιν εἰς τὰς πόλεις τῶν Κεφαλλήνων.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁπολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ἔχε θάρρος, ἂς μὴ εἶναι ταῦτα ὑπὸ τὴν φροντίδα τῶν σκέψεών σου· ἀλλ' ἂς πηγαίνωμεν εἰς τὸν οἶκον ἐκεῖ, ὅπου κεῖται πλησίον τοῦ περιφράκτου περιβολίου μας· ἐκεῖ δὲ ἔστειλα πρότερον τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν βουκόλον καὶ τὸν χοιροβοσκόν, διὰ νὰ ἑτοιμάσωσι τάχιστα φαγητὸν γεύματος.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁμιλήσαντες μετέβησαν εἰς τὰ ὡραῖα των οἰκήματα· αὐτοὶ δ' ὅτε πλέον, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔφθασαν εἰς τὸν καλῶς κατοικούμενον οἶκον, εὗρον τὸν Τηλέμαχον καὶ τὸν βουκόλον καὶ τὸν χοιροβοσκὸν τεμαχίζοντας πολλὰ κρέατα καὶ ἀναμιγνύοντας μὲ ὕδωρ σπινθηροβολοῦντα οἶνον. κατὰ τὸ διάστημα δὲ τοῦτο τὸν μεγαλόκαρδον Λαέρτην ἐντὸς τοῦ οἴκου του ἡ ἐκ Σικελίας θαλαμηπόλος ἔλουσε καὶ ἤλειψε μὲ ἔλαιον, ἔβαλε δ', ὡς ἤρμοζε, πέριξ αὐτοῦ ὡραίαν χλαῖναν. ἡ δὲ Ἀθηνᾶ πλησίον παρευρισκομένη ἐδυνάμωνε τὰ μέλη τοῦ βασιλέως λαῶν καὶ τὸν ἔκαμεν ὑψηλότερον καὶ παχύτερον παρ' ὅ,τι ἦτο πρότερον εἰς τὸ νὰ τὸν ἴδῃ τις. Ἐκ τοῦ λουτῆρος δ' ἐξῆλθεν· ἐθαύμαζε δ' αὐτὸν ὁ ἀγαπητὸς υἱός του, καθὼς τὸν εἶδεν ἀπέναντί του ὅμοιον μὲ ἀθανάτους θεούς· καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ὦ πάτερ, βεβαίως κάποιος ἐκ τῶν πάντατε ὑπαρχόντων (ἀθανάτων) θεῶν σὲ ἔκαμεν, εἰς τὸ νὰ σὲ ἴδῃ τις, πολὺ καλλίτερον καὶ κατὰ τὴν μορφὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Λαέρτης ἀνταπήντα· «εἴθε, ὦ πάτερ Ζεῦ καὶ Ἀθηνᾶ καὶ Ἄπολλον, ὁποῖος ὢν ἐκυρίευσα τὴν Νήριτον (Λευκάδα), τὴν καλῶς ἐκτισμένην πόλιν, παραλίαν ἄκραν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

(χερσόνησον) μεγάλης ξηρᾶς, βασιλεύων ἐπὶ τῶν Κεφαλλήνων,
τοιοῦτος ὢν χθὲς ἐντὸς τῶν ἰδικῶν μας ἀνακτόρων καὶ ἔχων ὅπλα
εἰς τοὺς ὤμους νὰ ἐστεκόμην πλησίον εἰς σὲ καὶ νὰ ἀπέκρουον
τοὺς μνηστῆρας ἄνδρας· ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πολλῶν ἐξ αὐτῶν
ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων ἤθελον λύσει τὰ γόνατα, σὺ δὲ ἐντός σου
ἤθελες εὐχαρισητεῖῃ εἰς τὰς φρένας σου.»

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν τοιαῦτα μεταξύ των ἔλεγον· ἐ-
κεῖνοι δὲ (οἱ περὶ τὸν Τηλέμαχον) ἀφοῦ δὰ ἔπαυσαν ἀπὸ τοῦ
κόπου καὶ ἡτοίμασαν τὸ φαγητόν, κατὰ σειρὰν ἐκάθησαν ἐπάνω
εἰς καθίσματα καὶ θρόνους. ἐκεῖ λοιπὸν ἐκεῖνοι μὲν ἔβαλλον τὰς
χεῖράς των εἰς τὸ φαγητόν, πλησίον δ' ἦλθεν ὁ γέρων Δολίος.
μαζὶ δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ γέροντος, ἐκ τῶν ἐργασιῶν των κουρασμένοι,
διότι προτρέξασα προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἡ μήτηρ, ἡ ἐκ Σικελίας
γραῖα, ἡ ὁποία αὐτοὺς ἀνέτρεφε καὶ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τὸν γέ-
ροντα μὲ ἐπιμέλειαν περιεποιεῖτο, ἀφοῦ τὸν κατέλαβε τὸ γῆρας.
ἐκεῖνοι λοιπὸν καθὼς εἶδον τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν ἐσυλλογίσθησαν
εἰς τὴν ψυχήν των, ἐστάθησαν ἐντὸς τοῦ οἴκου κυριευμένοι ἀπὸ
ἔκπληξιν· ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς μὲ μαλακοὺς λόγους ἀπευθυνόμενος πρὸς
αὐτοὺς εἶπεν· «ὦ γέρον, κάθου εἰς τὸ φαγητὸν καὶ ἐντελῶς λη-
σμονήσατε τὴν ἔκπληξίν σας· διότι ἐν ᾧ ἔχομεν σφοδρὰν ἐπιθυ-
μίαν ἐπὶ πολὺν χρόνον νὰ ἀρχίσωμεν τὸ φαγητὸν τοῦ γεύματος,
περιεμένομεν ἐντὸς τοῦ οἴκου, ἀναμένοντες πάντοτε σᾶς.»

Τοιουτοτρόπως λοιπὸν εἶπεν. ὁ δὲ Δολίος εὐθὺς προχώρει ἁ-
πλώσας καὶ τὰς δύο χεῖρας, τοῦ δὲ Ὀδυσσέως λαβὼν ἐφίλησε
τὴν χεῖρα ἐπάνω εἰς τὸν καρπὸν καὶ ὁμιλήσας πρὸς αὐτὸν ἔλεγε
πτερωτοὺς λόγους· «ὦ ἀγαπητέ, ἀφοῦ ἐπανῆλθες εἰς ἡμᾶς πολὺ
ἐπιθυμοῦντας, ὑγίαινε (ἀκέραιος ἔσο) καὶ μεγάλην χαρὰν ἔχε. οἱ
δὲ θεοὶ εἴθε νὰ δώσωσιν εἰς σὲ εὐτυχίας. καὶ εἰς ἐμὲ τοῦτο ἀλη-
θῶς εἰπέ, διὰ νὰ γνωρίζω καλῶς, ἐὰν ἡ γνωρίζει πλέον σαφῶς ἡ
συνετὴ Πηνελόπη ὅτι σὺ ἐπέστρεψας ἐδῶ ἢ νὰ στέλλωμεν ἀγγε-
λιαφόρον.»

Πρὸς αὐτὸν δ' ἁπάντων εἶπεν ὁ πολυμήχανος Ὀδυσσεύς· «ὦ
γέρον, τὸ γνωρίζει πλέον· τίς ἀνάγκη εἶναι σὺ ν' ἀσχολῆσαι εἰς
αὐτά ;»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνος δ' ἀφ' ἑτέρου εὐθὺς ἐκάθησεν ἐπὶ καλῶς κατεσκευασμένου σκαμνίου. ὡσαύτως δὲ οἱ παῖδες τοῦ Δολίου πέριξ τοῦ ἐνδόξου Ὀδυσσέως ἐδεξιοῦντο αὐτὸν μὲ λόγους καὶ μὲ τὰς χεῖρας προσεκολλῶντο εἰς αὐτόν, κατὰ σειρὰν δ' ἐκάθησαν πλησίον τοῦ ἰδικοῦ των πατρός.

Τοιουτοτρόπως ἐκεῖνοι μὲν περὶ τὸ φαγητὸν τοῦ γεύματος ἐντὸς τοῦ οἴκου ἠσχολοῦντο· ἡ δὲ φήμη, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ταχέως πανταχοῦ ἀνὰ τὴν πόλιν ἔφθασεν ὡς ἀγγελιοφόρος διακηρύττουσα τὸν ὀδυνηρὸν θάνατον καὶ τὴν μοῖραν τῶν μνηστήρων. οἱ δὲ οἰκεῖοί των εὐθὺς ἀντιλαμβανόμενοι τοῦτο ὁμαδὸν ἄλλος ἐξ ἄλλου μέρους ἐσύχναζον ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσέως μὲ θλιβερὰ μουγγρίσματα καὶ μὲ ἀναστεναγμούς. ἐξῆγον δὲ ἔξω τῶν ἀνακτόρων τοὺς νεκροὺς καὶ τοὺς ἔθαπτον ἕκαστος τοὺς ἰδικούς του, τοὺς δ' ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων καταγομένους ἔστελλον εἰς θαλασσινούς, διὰ νὰ φέρωσιν ἕκαστον εἰς τὴν πατρίδα του, θέτοντες μέσα εἰς ταχέα πλοῖα· οἱ ἴδιοι δὲ εἰς τὴν ἀγορὰν μετέβαινον λυπούμενοι κατὰ τὴν καρδίαν. ἀφοῦ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, συνηθροίσθησαν καὶ ἀπεφάσισαν συνέλευσιν, ἐσηκώνετο καὶ εἶπεν εἰς αὐτοὺς ὁ Εὐπείθης, διότι ὑπῆρχεν εἰς τὰς φρένας αὐτοῦ τὸ ἀλησμόνητον πένθος διὰ τὸν Ἀντίνοον, τὸν ὁποῖον πρῶτον ἐφόνευσεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς. δι' αὐτὸν (τὸν Ἀντίνοον) αὐτὸς δὰ χύνων δάκρυα ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «ὦ ἀγαπητοί, ἀληθῶς μέγα ἔργον αὐτὸς δὰ ὁ ἀνὴρ ἐσκέφθη διὰ τοὺς Ἕλληνας (τοὺς Ἰθακησίους)· ἄλλους μὲν ὁδηγῶν μαζὶ μὲ τὰ πλοῖα, καὶ πολλοὺς καὶ γενναίους, ἔχασε μὲν τὰ λαμπρὰ πλοῖα, κατέστρεψε δὲ τοὺς ἀνθρώπους, αὐτοὺς δ' ἐδῶ τοὺς ἐξόχως ἀρίστους ἐκ τῶν Κεφαλλήνων ἐλθὼν ἐφόνευσεν. ἀλλ' ἐλᾶτε, πρὶν οὗτος νὰ μεταβῇ ταχέως ἢ εἰς Πύλον ἢ καὶ εἰς τὴν Ἦλιν, ὅπου κυριαρχοῦσιν οἱ Ἐπειοὶ (Ἠλεῖοι), ἂς ἐπερχώμεθα ἐναντίον του· ἄλλως καὶ ἔπειτα ἐντροπιασμένοι θὰ εἴμεθα πάντοτε· διότι ἐντροπὴ βεβαίως θὰ εἶναι ταῦτα ἐδῶ καὶ διὰ τοὺς μεταγενεστέρους νὰ τὰ μάθωσιν, ἐὰν δὰ δὲν θὰ ἐκδικηθῶμεν τοὺς φονεῖς τῶν υἱῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν μας· δὲν θὰ ἦτο εἰς ἐμὲ τοὐλάχιστον εὐχάριστον εἰς τὰς φρένας μου νὰ ζῶ, ἀλλ' εἴθε ἀποθανὼν τάχιστα νὰ εὑρίσκωμαι μεταξὺ τῶν ἀποθαμμένων. ἀλλ'

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἂς ἐπιτιθέμεθα, μήπως ἐκεῖνοι προφθάσωσι νὰ περαιωθῶσι (πέραν τῆς Ἰθάκης.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε χύνων δάκρυα, εὐσπλαγχνία δὲ κατέλαβεν ὅλους τοὺς Ἀχαιοὺς (Ἰθακησίους). πλησίον δ' εἰς αὐτοὺς ἔφθασεν ὁ Μέδων καὶ ὁ θεῖος ἀοιδὸς ἐκ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Ὀδυσσέως, ἀφοῦ ἀφῆκεν αὐτοὺς ὁ ὕπνος· ἐστάθησαν δὲ εἰς τὸ μέσον, ἔκπληξις δὲ κατέλαβεν ἕκαστον ἄνδρα (δι' αὐτοὺς ἐμφανισθέντας καὶ σωθέντας ἐκ τοῦ θανάτου). εἰς αὐτοὺς δὲ ὡμίλησεν ὁ συνετὰς σκέψεις ἔχων Μέδων· «ἀκούσατε λοιπὸν τόρα ἐμέ, Ἰθακήσιοι· διότι οὐχὶ χωρὶς τὴν θέλησιν τῶν ἀθανάτων θεῶν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐσκέφθη ταῦτα τὰ ἔργα· ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶδον ἀθάνατον θεόν, ὁ ὁποῖος, ὡς ἐφαίνετο, πλησίον τοῦ Ὀδυσσέως ἵστατο καὶ μὲ τὸν Μέντορα καθ' ὅλα ὡμοίαζεν· ὁ ἀθάνατος δὲ θεὸς ἄλλοτε μὲν ἔμπροσθεν τοῦ Ὀδυσσέως ἐφαίνετο ἐνθαρρύνων αὐτόν, ἄλλοτε δὲ ἐφώρμα ἀνὰ τὸ μέγαρον συνταράττων τοὺς μνηστῆρας· ἐκεῖνοι δ' ἔπιπτον ὁ εἷς πλησίον τοῦ ἄλλου.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκείνους δ' εὐθὺς ὅλους κατελάμβανε φόβος καθιστῶν αὐτοὺς ὠχρούς. εἰς αὐτοὺς δὲ καὶ ὡμίλησεν ὁ γέρων ἥρως Ἀλιθέρσης ὁ υἱὸς τοῦ Μάστορος· διότι αὐτὸς μόνος ἔβλεπε πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ πρὸς τὰ ὀπίσω (τὸ μέλλον καὶ τὸ παρελθόν). αὐτὸς λοιπὸν εὐνοϊκῶς δι' αὐτοὺς σκεπτόμενος ὡμίλησε καὶ εἶπεν· «ἀκούσατε λοιπὸν τόρα ἐμέ, Ἰθακήσιοι, εἰς ὅ,τι καὶ ἂν εἴπω· ἀπὸ τὴν ἰδικήν σας δειλίαν, ἀγαπητοί, ταῦτα ἐδῶ τὰ ἔργα ἔγιναν· διότι δὲν ἐπείθεσθε εἰς ἐμέ, δὲν ἐπείθεσθε εἰς τὸν Μέντορα τὸν ἀρχηγὸν λαῶν, εἰς τὸ νὰ καταπαύητε τοὺς ἰδικούς σας παῖδας ἀπὸ τὰς ἀνοησίας, οἱ ὁποῖοι μέγα (κακὸν) ἔργον ἔπραττον μὲ τὰς κακὰς ἀνοησίας των, καταστρέφοντες τὴν περιουσίαν καὶ ἐξευτελίζοντες τὴν σύζυγον ἀνδρὸς ἀριστέως· δι' αὐτὸν δ' ἔλεγαν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ πλέον. καὶ τόρα εἴθε νὰ γίνῃ τὸ πρᾶγμα ὡς ἐξῆς· πείσθητε εἰς ἐμέ, καθὼς λέγω· ἂς μὴ βαδίζωμεν ἐναντίον αὐτοῦ, μήπως ἴσως κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς εὕρῃ κακὸν προερχόμενον ἀπὸ τὸν ἴδιον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' εὐθὺς ἀνεσηκώθησαν μὲ μέγαν ἀλαλαγμὸν οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς ἡμίσεις· αὐτοὶ δὲ συγ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κεντρωμένοι ἐκεῖ ἔμενον· διότι δὲν ἤρεσεν εἰς τὰς φρένας αὐτῶν οὔτος δὰ ὁ λόγος, ἀλλ' ἐπείθαντο εἰς τὸν Εὐπείθη· ταχέως δ' ἔπειτα ἐκινοῦντο ἐσπευσμένως πρὸς τὰ ὅπλα. ἀφοῦ δ', ὡς ἦτο ἐπόμενον, περιεβλήθησαν περὶ τὸ σῶμά των στίλβοντα χάλκινα ὅπλα, συγκεντρωμένοι συνηθροίζοντο ἔμπροσθεν τῆς εὐρυχώρου πόλεως· εἰς αὐτοὺς δ' ὡς ἀρχηγὸς ἐχρησίμευεν ὁ Εὐπείθης ἀπὸ ἀνοησίας·
470 διϊσχυρίζετο δὲ αὐτὸς δὰ ὅτι θὰ ἐκδικηθῇ τὸν φόνον τοῦ υἱοῦ του, ἀλλά, πρᾶγμα ἀγνοούμενον τότε ὑπ' αὐτοῦ, δὲν ἔμελλε νὰ ἐπιστρέψῃ ὀπίσω εἰς τὸν οἶκόν του, ἀλλ' ἔμελλεν ἐκεῖ ν' ἀκολουθήσῃ τὸ μοιραῖον τέλος.

Ἡ δὲ Ἀθηνᾶ ἔλεγε πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Κρόνου Δία· «ὦ πάτερ ἰδικέ μας υἱὲ τοῦ Κρόνου· τί λοιπὸν ὁ νοῦς σου ἐντός του
475 κρύπτει ; ἆρά γε πρότερον καὶ κακὸν πόλεμον καὶ φοβερὰν μάχην θὰ κατασκευάσῃς ἢ φιλίαν μεταξὺ ἀμφοτέρων (τῶν πρὸς μάχην ἑτοίμων) θέτεις ;»

Πρὸς αὐτὴν δ' ἀπαντῶν εἶπεν ὁ τὰς νεφέλας ἐξεγείρων (ὁ κύριος τῶν νεφελῶν) Ζεύς· «τέκνον ἰδικόν μου, διὰ τί μὲ ἐρωτᾷς
480 καὶ ἐρευνᾷς διὰ ταῦτα ; διότι δὲν ἐσκέφθης δὰ σὺ ἡ ἰδία τοῦτο τὸ σχέδιον, ἵνα βεβαίως ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπανελθὼν ἀποπληρώσῃ (ἐκδικηθῇ) ἐκείνους ; πρᾶξον ὅπως θέλεις· καὶ θὰ εἴπω εἰς σέ, καθὼς ἁρμόζει. ἀφοῦ πλέον τοὺς μνηστῆρας ἐτιμώρησεν ὁ θεῖος Ὀδυσσεύς, ἀφοῦ κάμωσιν ἔνορκον συνθήκην ἐμπιστοσύνης ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς ἂς βασιλεύῃ πάντοτε, ἡμεῖς δὲ ἐξ ἄλλου ἂς θέσωμεν
485 εἰς αὐτοὺς τελείαν λησμόνησιν τοῦ φόνου τῶν παίδων καὶ τῶν ἀδελφῶν των· ἐκεῖνοι δ' ἂς ἀγαπῶνται μεταξύ των, καθὼς πρότερον, ἂς ὑπάρχῃ δ' εἰς αὐτοὺς ἀρκούντως πλοῦτος καὶ εἰρήνη.»

Τοιαυτοτρόπως εἰπὼν παρεκίνησε τὴν πρότερον σφοδρῶς τοῦτο ἐπιθυμοῦσαν Ἀθηνᾶν, ὁρμήσασα δὲ κατέβη ἐκ τῶν κορυφῶν τοῦ Ὀλύμπου.

Ἐκεῖνοι δὲ (οἱ περὶ τὸν Ὀδυσσέα) ἀφοῦ δὰ ἐξέβαλον τὴν ἐπιθυμίαν τῆς γλυκείας ὡς μέλιτος τροφῆς, μεταξὺ αὐτῶν, ὡς ἦτο
490 ἐπόμενον, ἔκαμεν ἀρχὴν λόγων ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· «ἀφοῦ ἐξέλθῃ κάποιος εἴθε νὰ ἴδῃ μήπως δὰ ἐπερχόμενοι εἶναι πλησίον.» τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐξῆρχετο δὲ υἱός τις τοῦ Δολίου,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καθὼς διέταξε· προχωρῶν δ' εὐθὺς ἐστάθη εἰς τὸ κατώφλιον τῆς θύρας, αὐτοὺς δ' εἶδεν ὅλους πλησίον. εὐθὺς δὲ πρὸς τὸν Ὀδυσσέα ἔλεγε πτερωτοὺς λόγους· «ἰδοὺ αὐτοὶ δὰ εἶναι πλησίον· ἀλλ' ἂς ὁπλιζώμεθα τὸ ταχύτερον.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ἐκεῖνοι δ' ἐσηκώνοντο καὶ μὲ τὰ ὅπλα των ἐνεδύοντο, τέσσαρες πέριξ τοῦ Ὀδυσσέως, ἓξ δ' οἱ υἱοὶ τοῦ Δολίου· μεταξὺ δ' αὐτῶν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ὁ Λαέρτης καὶ ὁ Δολίος μὲ τὰ ὅπλα των ἐνεδύοντο, ἂν καὶ ἦσαν λευκότριχες, ἐξ ἀνάγκης πολεμισταί. ἀφοῦ δά, ὡς ἤρμοζεν, εἰς τὸ σῶμά των περιέβαλον τὰ στίλβοντα χαλκᾶ ὅπλα, ἤνοιξαν εὐθὺς τὰς θύρας καὶ ἐξῆρχοντο, προηγεῖτο δὲ ὁ Ὀδυσσεύς.

Πλησίον δ' εἰς αὐτοὺς ἦλθεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Διὸς Ἀθηνᾶ ὁμοιάζουσα μὲ τὸν Μέντορα καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ κατὰ τὴν φωνήν· ταύτην μὲν ἰδὼν ἐχάρη ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς· ταχέως δὲ ὡμίλει πρὸς τὸν Τηλέμαχον, τὸν ἀγαπητόν του υἱόν· «Τηλέμαχε, τοῦτο δὰ πλέον σὺ ὁ ἴδιος ἐφορμήσας θὰ γνωρίσῃς, ποῦ κρίνονται οἱ ἄριστοι τῶν μαχομένων ἀνδρῶν, ὥστε νὰ μὴ κατεντροπιάζῃς τὴν γενεὰν τῶν πατέρων σου, οἱ ὁποῖοι δὰ πρότερον ὑπερέχομεν καθ' ὅλην τὴν γῆν καὶ κατὰ τὴν δύναμιν καὶ κατὰ τὴν ἀνδρείαν.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ πάλιν ὁ συνετὸς Τηλέμαχος ἀνταπήντα· «θὰ ἴδῃς, ἐὰν θέλῃς, ἀγαπητὲ πάτερ, ὅτι μὲ αὐτὴν ἐδῶ τὴν ψυχήν μου σὺδόλως κατεντροπιάζω τὸ ἰδικόν σου γένος, καθὼς λέγεις.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν, ὁ Λαέρτης δ' ἐχάρη καὶ εἶπε λόγον· «ποία λοιπὸν εἶναι δι' ἐμὲ ἡ ἡμέρα αὕτη ἐδῶ, ἀγαπητοὶ θεοί· βεβαίως πολὺ χαίρω· καὶ ὁ υἱὸς καὶ ὁ ἔγγονός μου ἔχουσι πέριξ αὐτῶν ἄμιλλαν ἀνδρείας.»

Πρὸς αὐτὸν δὲ ἱσταμένη πλησίον εἶπεν ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «ὦ υἱὲ τοῦ Ἀρκεισίου, πολὺ ἀγαπητότατε ἐξ ὅλων τῶν φίλων μου, ἀφοῦ προσευχηθῇς εἰς τὴν λαμπρόφθαλμον κόρην καὶ εἰς τὸν πατέρα Δία, πολὺ ταχέως σείσας πρὸς τὰ ἄνω ρίπτε τὸ μακρόσκιον δόρυ.»

Τοιουτοτρόπως εἶπε καὶ εὐθὺς ἐνέπνευσε δύναμιν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ. προσευχηθεὶς δέ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἔπειτα εἰς τὴν κόρην

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τοῦ μεγάλου Διὸς πολὺ ταχέως σείσας πρὸς τὰ ἄνω ἔρριπτε τὸ μακρόσκιον δόρυ καὶ ἐκτύπησε τὸν Εὐπείθη διὰ μέσου τῆς ἐχούσης χαλκᾶς παρειὰς περικεφαλαίας. ἐκείνη δὲ (ἡ περικεφαλαία) δὲν ἐκράτησε τὸ δόρυ, ἀλλὰ διὰ μέσου αὐτῆς πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἐπέ-
525 ρασεν ὁ χαλκός· ἔκαμε δὲ κρότον πεσὼν καὶ ἐβρόντησαν τὰ ὅπλα ἐπάνω εἰς αὐτόν. ἐπέπεσον δ' ἐναντίον τῶν προμάχων ὁ Ὀδυσσεὺς καὶ ὁ λαμπρὸς υἱός του καὶ ἐκτύπουν αὐτοὺς καὶ μὲ ξίφη καὶ μὲ ἀμφίκυρτα (κοπτερὰ) δόρατα. καὶ λοιπὸν ὅλους δὰ ἤθελον καταστρέψει καὶ ἤθελον τοὺς καταστήσει ἐστερημένους ἐπιστροφῆς,
530 εἰς τὸν οἶκόν των, ἐὰν δὲν ἤθελε φωνάξει διὰ φωνῆς ἡ Ἀθηνᾶ ἡ κόρη τοῦ ἀσπιδοφόρου Διὸς καὶ δὲν ἤθελε συγκρατήσει ὅλον τὸν λαόν· «συγκρατεῖτε τὸν ἑαυτόν σας ἀπὸ τοῦ θλιβεροῦ πολέμου, Ἰθακήσιοι, διὰ νὰ διαλυθῆτε βεβαίως τάχιστα χωρὶς νὰ χυθῇ αἷμα.»

Τοιουτοτρόπως εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ, αὐτοὺς δὲ κατέλαβε φόβος καθιστῶν τοὺς ἀνθρώπους χλωμούς. ἐκ τῶν χειρῶν δ' αὐτῶν, ὡς
535 ἦτο ἐπόμενον φοβηθέντων ἐπτεράκισαν (ἔφυγον) τὰ ὅπλα, ὅλα δ' ἔπιπτον ἐπὶ τῆς γῆς, ἀφοῦ ἡ θεὰ ἐφώναζε μὲ φωνήν· ἐτράπησαν δὲ πρὸς τὴν πόλιν ἐπιθυμοῦντες σφοδρῶς τὴν ζωήν των. τρομακτικῶς δ' ἐφώναξεν ὁ πολυπαθὴς θεῖος Ὀδυσσεύς, συμμαζευθεὶς δ' ὥρμησεν ὡσὰν ἀετὸς ὑψιπέτης (πετῶν εἰς τὰ ὕψη). καὶ τότε πλέον ὁ υἱὸς τοῦ Κρόνου ἄφινε (ἔρριπτε) κεραυνὸν γεμᾶτον ἀπὸ
540 καπνὸν καὶ κατέπεσεν αὐτὸς ἔμπροσθεν τῆς λαμπροφθάλμου (Ἀθηνᾶς) τῆς ἐχούσης ἰσχυρὸν πατέρα. τότε λοιπὸν εἶπε πρὸς τὸν Ὀδυσσέα ἡ λαμπρόφθαλμος Ἀθηνᾶ· «κατάγομένε ἐξ εὐγενῶν υἱὲ τοῦ Λαέρτου, πολυμήχανε Ὀδυσσεῦ, συγκράτει τὸν ἑαυτόν σου, παῦε δὲ τὴν φιλονικίαν τοῦ ὀδυνηροῦ πολέμου, μήπως ἐναντίον σου ὀργισθῇ ὁ μακρὰν βλέπων υἱὸς τοῦ Κρόνου Ζεύς.»

545 Τοιουτοτρόπως εἶπεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἐκεῖνος δ' ἐπείθετο καὶ ἔχαιρεν εἰς τὴν ψυχήν του. μεταξὺ δὲ καὶ τῶν δύο διὰ τὸ μέλλον ἔνορκον συνθήκην ἐπέβαλεν ἡ Παλλὰς Ἀθηνᾶ, ἡ κόρη τοῦ ἀσπιδοφόρου Διός, ὁμοιάζουσα μὲ τὸν Μέντορα καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ προσέτι καὶ κατὰ τὴν φωνήν.

Τέλος τῆς Ὀδυσσείας τοῦ Ὁμήρου

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1935-36

4176

8-9

024000025507

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΙΧ. ΣΑΛΙΒΕΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής